ΘΑλΕΙΑ 2021-2027

Θεμέλια Αλλαγής, Ευημερίας, Ισότητας και Ανάπτυξης

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΓΔ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Ο τίτλος του Προγράμματος ***«ΘΑΛΕΙΑ»****, προέρχεται από το ρήμα «θάλλω» που σημαίνει ανθίζω και μεταφορικά ακμάζω/ευδοκιμώ/ευημερώ.*

Το αρκτικόλεξο της λέξης αναλύεται ως εξής:

Θ*εμέλια*

Αλ*λαγής*

Ε*υημερίας*

Ι*σότητας*

Α*νάπτυξης*

Φεβρουάριος 2026

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Αριθμός CCI	*2021CY16FFPR001*
Τίτλος στα αγγλικά	Programme "THALIA 2021 -2027"
Τίτλος στην εθνική γλώσσα	Πρόγραμμα "ΘΑΛΕΙΑ 2021 -2027"
Έκδοση	3.2
Πρώτο έτος	2021
Τελευταίο έτος	2030
Επιλέξιμο από	01/01/2021
Επιλέξιμο έως	31/12/2030
Αρ. απόφασης της Επιτροπής	C(2026) 1396: τροποποιητική απόφαση της C(2022) 4774
Ημερ. απόφασης της Επιτροπής	04/03/2026
Αρ. τροποποιητικής απόφασης του ΚΜ	
Ημερ. έναρξης ισχύος της τροποποιητικής απόφασης του ΚΜ	
Μη ουσιαστική μεταφορά *(Άρ. 24 παρ. 5 του ΚΚΔ)*	Οχι
Φραστικές ή τυπογραφικές διορθώσεις *(άρθρο 24 παράγραφος 6 του ΚΚΔ)*	Όχι
Εγκρίθηκε από την Επιτροπή Παρακολούθησης	Ναι (ημερομηνία έγκρισης 28/11/2025)
Περιφέρειες NUTS που καλύπτει το Πρόγραμμα	ΚΥΠΡΟΣ
Οικείο Ταμείο	☒ ΕΤΠΑ ☒ Ταμείο Συνοχής ☒ ΕΚΤ+ ☒ Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ....3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ....7
1. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ: ΚΥΡΙΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ....9
2. ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ....36
2.1 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ....38
2.1.1 Προτεραιότητα 1: Ανταγωνιστική, Έξυπνη και Ψηφιακή Οικονομία....38
2.1.1.1 Ειδικός Στόχος 1(i): Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών....38
2.1.1.2 Ειδικός Στόχος 1(ii): Αξιοποίηση των ωφελημάτων της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, τους ερευνητικούς οργανισμούς και τις δημόσιες αρχές....44
2.1.1.3 Ειδικός Στόχος 1(iii): Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜμΕ και της δημιουργίας θέσεων εργασίας στις ΜμΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων....50
2.1.2 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 2: Ενέργεια και Περιβάλλον....56
2.1.2.1 Ειδικός Στόχος 2(i): Προώθηση της ενεργειακής απόδοσης και μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου....56
2.1.2.2 Ειδικός Στόχος 2(ii): Προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σύμφωνα με την Οδηγία ΕΕ 2018/2001, συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων αειφορίας που καθορίζονται σε αυτή....62
2.1.2.3 Ειδικός Στόχος 2(v): Προαγωγή της πρόσβασης στο νερό και της βιώσιμης διαχείρισης υδάτων....66
2.1.2.4 Ειδικός Στόχος 2(vii): Ενίσχυση της προστασίας και της διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος, της βιοποικιλότητας των πράσινων υποδομών μεταξύ άλλων σε αστικές περιοχές και τη μείωση κάθε μορφής ρύπανσης....71
2.1.3 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 3: Προώθηση της βιώσιμης, πολυτροπικής αστικής κινητικότητας....76
2.1.3.1 Ειδικός Στόχος 2(viii): Προώθηση της βιώσιμης, πολυτροπικής, αστικής κινητικότητας ως μέσο μετάβασης σε μια οικονομία μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα....76
2.1.4 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 4: Ολοκληρωμένη, Βιώσιμη, Χωρική Ανάπτυξη....82
2.1.4.1 Ειδικός Στόχος 5(i): Ενίσχυση της ολοκληρωμένης κοινωνικής και χωρίς αποκλεισμούς, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της πολιτιστικής κληρονομιάς, του αειφόρου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές....82
2.1.4.2 Ειδικός Στόχος 5(ii): Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς, κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών....88
2.1.5 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 5: Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Μετάβαση στην Κυκλική Οικονομία....94
2.1.5.1 Ειδικός Στόχος 2(iv): Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης του κινδύνου καταστροφών και της ανθεκτικότητας, λαμβάνοντας υπόψη προσεγγίσεις βασισμένες στο οικοσύστημα....94
2.1.5.2 Ειδικός Στόχος 2(vi): Προαγωγή της μετάβασης σε μια κυκλική και σε αποδοτική ως προς τους πόρους οικονομία....99

2.1.6 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 6: Περιφερειακή Συνδεσιμότητα 104

2.1.6.1 Ειδικός Στόχος 3(i): Ανάπτυξη ενός ανθεκτικού στην κλιματική αλλαγή, έξυπνου, ασφαλούς, βιώσιμου και διατροπικού ΔΕΔ-Μ.....104

2.1.7 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 7: Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού και Ένταξη στην Αγορά Εργασίας 109

2.1.7.1 Ειδικός Στόχος 4(α): Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και μέτρα ενεργοποίησης για όλα τα άτομα που αναζητούν εργασία, συγκεκριμένα, τους νέους, ιδίως μέσω της υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία, τους μακροχρόνια ανέργους και τις μειονεκτούσες ομάδες στην αγορά εργασίας, και για τα οικονομικώς αδρανή άτομα, καθώς και μέσω της προώθησης της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας.....109

2.1.7.2 Ειδικός Στόχος 4(β): Εκσυγχρονισμός των θεσμικών φορέων και των υπηρεσιών της αγοράς εργασίας για την εκτίμηση και την πρόβλεψη των αναγκών όσον αφορά τις δεξιότητες, και για την εξασφάλιση έγκαιρης και εξατομικευμένης βοήθειας και στήριξης της αντιστοίχισης προσφοράς και ζήτησης, των μεταβάσεων και της κινητικότητας στην αγορά εργασίας 114

2.1.7.3 Ειδικός Στόχος 4(γ): Προώθηση της ισόρροπης συμμετοχής των φύλων στην αγορά εργασίας, των ισότιμων συνθηκών εργασίας και της καλύτερης ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής, μεταξύ άλλων μέσω της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή φροντίδα παιδιών και εξαρτώμενων ατόμων. 120

2.1.7.4 Ειδικός Στόχος 4(ε): Βελτίωση της ποιότητας, της συμμετοχικότητας, της αποτελεσματικότητας και της συνάφειας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας, μεταξύ άλλων μέσω της επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, με σκοπό την υποστήριξη της απόκτησης βασικών ικανοτήτων, περιλαμβανομένων των επιχειρηματικών και ψηφιακών δεξιοτήτων, και με την προώθηση της καθιέρωσης διττών συστημάτων κατάρτισης και μαθητείας. 126

2.1.8 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 8: Απασχόληση των Νέων και Διευκόλυνση της Εισόδου τους στην Αγορά Εργασίας..... 132

2.1.8.1 Ειδικός Στόχος 4(α) νέοι: Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και μέτρα ενεργοποίησης για όλα τα άτομα που αναζητούν εργασία, συγκεκριμένα, τους νέους, ιδίως μέσω της υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία, τους μακροχρόνια ανέργους και τις μειονεκτούσες ομάδες στην αγορά εργασίας, και για τα οικονομικώς αδρανή άτομα, καθώς και μέσω της προώθησης της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας.....132

2.1.9 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 9: Κοινωνική Ένταξη και Καταπολέμηση του Κοινωνικού Αποκλεισμού 138

2.1.9.1 Ειδικός Στόχος 4(η): Προώθηση της ενεργού ένταξης με σκοπό την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών, της απαγόρευσης των διακρίσεων και της ενεργού συμμετοχής, και βελτίωση της απασχολησιμότητας, ειδικότερα για τις μειονεκτούσες ομάδες.....138

2.1.9.2 Ειδικός Στόχος 4(ια): Ενίσχυση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες περιλαμβανομένων υπηρεσιών που προάγουν την πρόσβαση σε στέγαση και υπηρεσιών φροντίδας με επίκεντρο τον άνθρωπο, συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης· εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόσβασης στην κοινωνική προστασία, με έμφαση στα παιδιά και στις μειονεκτούσες ομάδες· βελτίωση της προσβασιμότητας, μεταξύ άλλων για τα άτομα με αναπηρίες, της αποτελεσματικότητας και της

ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και των υπηρεσιών μακροχρόνιας περίθαλψης. 143

2.1.10 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 10: Αντιμετώπιση της Υλικής Υστέρησης Απόρων 151

2.1.10.1 Ειδικός Στόχος 4(ιγ): Αντιμετώπιση της υλικής στέρησης, με παροχή τροφίμων και/ή βασικής υλικής βοήθειας προς τους απόρους, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών, και παροχή συνοδευτικών μέτρων προς υποστήριξη της κοινωνικής ένταξής τους. 151

2.1.11 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 11: Κοινωνικές Καινοτόμες Δράσεις 155

2.1.11.1 Ειδικός Στόχος 4(ια): Ενίσχυση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες περιλαμβανομένων υπηρεσιών που προάγουν την πρόσβαση σε στέγαση και υπηρεσιών φροντίδας με επίκεντρο τον άνθρωπο, συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης· εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόσβασης στην κοινωνική προστασία, με έμφαση στα παιδιά και στις μειονεκτούσες ομάδες· βελτίωση της προσβασιμότητας, μεταξύ άλλων για τα άτομα με αναπηρίες, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και των υπηρεσιών μακροχρόνιας περίθαλψης. 155

2.1.12 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 12: Ειδική Προτεραιότητα για το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης 162

2.1.12.1 Ειδικός Στόχος: Παροχή δυνατότητας στις περιφέρειες και τους πολίτες να αντιμετωπίσουν τις κοινωνικές επιπτώσεις, στην απασχόληση, τις οικονομικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις της μετάβασης προς τον στόχο της Ένωσης το 2030 για το κλίμα και μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία έως το 2050, βάσει της συμφωνίας του Παρισιού 162

2.1.13 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 17: Βιώσιμη Διαχείριση Υδάτινων Πόρων - ΕΤΠΑ 169

2.1.13.1 Ειδικός Στόχος 2(v): Προαγωγή της πρόσβασης στο νερό και της βιώσιμης διαχείρισης υδάτων 169

2.1.14 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 18: Βιώσιμη Διαχείριση Υδάτινων Πόρων – Ταμείο Συνοχής 174

2.1.13.1 Ειδικός Στόχος 2(v): Προαγωγή της πρόσβασης στο νερό και της βιώσιμης διαχείρισης υδάτων 174

2.2 ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ 179

2.2.1 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 13: Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ 179

2.2.2 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 14: Τεχνική Βοήθεια Ταμείου Συνοχής 182

2.2.3 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 15: Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ+ 185

2.2.4 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 16: Τεχνική Βοήθεια Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης 188

3. ΣΧΕΔΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ 191
4. ΑΝΑΓΚΑΙΟΙ ΠΡΟΣΦΟΡΟΙ ΟΡΟΙ 194
5. ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΑΡΧΕΣ 195
6. ΕΤΑΙΡΙΚΟΤΗΤΑ 196
7. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ 200
8. ΧΡΗΣΗ ΜΟΝΑΔΙΑΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ, ΚΑΤ' ΑΠΟΚΟΠΗ ΠΟΣΩΝ, ΚΑΤ' ΑΠΟΚΟΠΗ ΠΟΣΟΣΤΩΝ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΟΣΤΟΣ 204

Προσάρτημα 1: Συνεισφορά της Ένωσης βάσει μοναδιαίων δαπανών, κατ' αποκοπή ποσών και ενιαίων συντελεστών 205

1.1 Σχέδιο Ενεργειακής Αναβάθμισης Κατοικιών 205

1.2. Σχέδια για ενίσχυση της Απασχόλησης 216

1.3. Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης + (ΔΡΑ.Σ.Ε.+) 226
1.4 Σχέδιο Επιδότησης Διδάκτρων και Σίτισης Παιδιών ηλικίας μέχρι 4ων ετών.....236
Προσάρτημα 2: Συνεισφορά της Ένωσης βάσει χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με δαπάνες 244
2.1 Σχέδια Χορηγιών για ενίσχυση της Έρευνας και Καινοτομίας.....244
2.2 Σίτιση Ευάλωτων Ομάδων Μαθητών/τριών στα Δημόσια Σχολεία 251
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 260

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Κυπριακή Δημοκρατία, για την Προγραμματική Περίοδο 2021 – 2027, εξασφάλισε από τα Ταμεία Πολιτικής Συνοχής της Ε.Ε. κονδύλια συνολικού ύψους €968 εκ. τα οποία μαζί με την εθνική συμμετοχή ανέρχονται σε περίπου €1,5 δις. Η αξιοποίηση των εν λόγω κονδυλίων γίνεται στη βάση πολυετών στρατηγικών εγγράφων, τα οποία καταρτίζονται από το κάθε κράτος-μέλος της Ε.Ε. και εγκρίνονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Τα εν λόγω προγραμματικά έγγραφα είναι η Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης και τα Προγράμματα.

Η Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ) της Κύπρου καταρτίστηκε σύμφωνα με το Άρθρο 11 και το υπόδειγμα στο Παράρτημα ΙΙ του Κανονισμού Κοινών Διατάξεων των Ταμείων (ΕΕ) 2021/1060 (ΚΚΔ) και αποτελεί το γενικό στρατηγικό έγγραφο προγραμματισμού, στο οποίο παρουσιάζονται οι στόχοι πολιτικής στους οποίους θα επικεντρωθεί η αξιοποίηση των ευρωπαϊκών πόρων. Η ΣΕΣ αναπτύσσεται και εξειδικεύεται μέσα από τα Προγράμματα, τα οποία αναλύουν τη στρατηγική, τις ανάγκες και προτεραιότητες, καθώς και τις επί μέρους κατηγορίες παρέμβασης.

Η Κύπρος έχει επιλέξει να υποβάλει για έγκριση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τη ΣΕΣ μαζί με το Πρόγραμμα Πολιτικής Συνοχής «ΘΑΛΕΙΑ2021-2027». Το Πρόγραμμα «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027» είναι ένα πολυετές, πολυταμειακό, αναπτυξιακό σχέδιο, στο οποίο αναλύεται η αναπτυξιακή στρατηγική για την αξιοποίηση των πόρων που κατανεμήθηκαν στην Κύπρο μέσω των Ταμείων Πολιτικής Συνοχής της ΕΕ την προγραμματική περίοδο 2021 – 2027:

- Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)
- Ταμείο Συνοχής (ΤΣ)
- Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο + (ΕΚΤ+)
- Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ)

Το Πρόγραμμα καταρτίστηκε σύμφωνα με τις πρόνοιες του Άρθρου 22 και του σχετικού υποδείγματος στο Παράρτημα V του ΚΚΔ και αποτελείται από τα ακόλουθα Κεφάλαια:

Στο Κεφάλαιο 1 αναπτύσσεται η στρατηγική του Προγράμματος, όπως αυτή προκύπτει μέσα από τις αναπτυξιακές προκλήσεις της χώρας, και στη συνέχεια αναλύεται η υλοποίησή της μέσα από συγκεκριμένες πολιτικές δράσεις. Καταδεικνύεται επίσης η συνάφεια της προτεινόμενης στρατηγικής του Προγράμματος με τις κατευθύνσεις της ΕΕ, όπως αυτές προσδιορίζονται στις επενδυτικές προτεραιότητες της Κύπρου για την Πολιτική Συνοχής (Παράρτημα Δ), στις αντίστοιχες ανά χώρα συστάσεις και στο Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα της Κύπρου.

Στο Κεφάλαιο 2 αναλύονται οι Προτεραιότητες του Προγράμματος, όπως αυτές καθορίζονται μέσα από τους Ειδικούς Στόχους που έχουν επιλεγεί. Στο πλαίσιο αυτό παρουσιάζονται τα ενδεικτικά είδη δράσεων που αναμένεται να λάβουν χρηματοδότηση καθώς και οι βασικές ομάδες στόχου που επωφελούνται. Επιπρόσθετα, επιλέγονται οι σχετικοί δείκτες εκροών και αποτελέσματος για κάθε Ειδικό Στόχο και καταγράφεται η ενδεικτική κατανομή των πόρων του Ειδικού Στόχου ανά πεδίο παρέμβασης.

Στο Κεφάλαιο 3 παρουσιάζεται το Σχέδιο Χρηματοδότησης του Προγράμματος με τους σχετικούς χρηματοδοτικούς πίνακες.

Στο Κεφάλαιο 4 εξετάζεται η εκπλήρωση των αναγκαίων πρόσφορων όρων (enabling conditions) που σχετίζονται με τους Ειδικούς Στόχους που έχουν επιλεγεί στο Πρόγραμμα.

Στο **Κεφάλαιο 5** καταγράφονται οι Αρχές του Προγράμματος (Διαχειριστική Αρχή, Αρχή Πιστοποίησης και Αρχή Ελέγχου).

Στο **Κεφάλαιο 6** περιγράφεται η διαδικασία εφαρμογής των αρχών της εταιρικότητας και της πολύ-επίπεδης διακυβέρνησης κατά την κατάρτιση των προγραμματικών εγγράφων.

Στο **Κεφάλαιο 7** παρουσιάζεται η στρατηγική για επικοινωνία και προβολή του Προγράμματος.

Τέλος, στο **Κεφάλαιο 8** περιγράφεται η διαδικασία χρήσης μεθόδων απλουστευμένων επιλογών κόστους, όπως μοναδιαία κόστη, εφάπαξ ποσά, κατ'αποκοπή συντελεστές και χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με δαπάνες.

1. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ: ΚΥΡΙΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση

Η οικονομία της Κύπρου, ως μικρή και ανοικτή οικονομία βασισμένη στις υπηρεσίες, είναι ευάλωτη στις μεταβολές του διεθνούς οικονομικού περιβάλλοντος. Η πρόσφατη παγκόσμια οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση είχε σημαντικές επιπτώσεις σε όλους σχεδόν τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας. Η ανάγκη ανακεφαλαιοποίησης των πιστωτικών ιδρυμάτων, η αδυναμία εξασφάλισης χρηματοδότησης από τις διεθνείς αγορές και η επιδείνωση των δημόσιων οικονομικών, οδήγησαν την Κυπριακή Δημοκρατία στην συνομολόγηση Μνημόνιου Συναντίληψης τον Απρίλιο του 2013, για παροχή στήριξης από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

Η Κύπρος ολοκλήρωσε το μακροοικονομικό πρόγραμμα προσαρμογής με σημαντικές μεταρρυθμίσεις και διαρθρωτικές αλλαγές σε βασικούς τομείς της οικονομίας, με αποτέλεσμα την επιστροφή σε τροχιά βιώσιμης ανάπτυξης, καταγράφοντας από το 2016 μέχρι το 2018, τις υψηλότερες επιδόσεις στο ρυθμό ανάπτυξης του ΑΕΠ στην ΕΕ, ο οποίος το 2019 έφτασε στο 3,1%, και με βελτίωση σε όλους τους βασικούς οικονομικούς δείκτες.

Πανδημία COVID-19

Προκειμένου να αναχαιτιστεί η εξάπλωση του κορωνοϊού, η κυπριακή κυβέρνηση - είχε θέσει αυστηρούς περιορισμούς στην κοινωνική και επιχειρηματική δραστηριότητα. Παράλληλα, είχε υιοθετηθεί σειρά μέτρων για στήριξη της οικονομίας και εξασφάλιση της απαραίτητης ρευστότητας ώστε να διατηρηθούν οι επιχειρήσεις, και να περιοριστεί η απώλεια θέσεων εργασίας.

Τομείς Προτεραιότητας

Η οικονομία μετά από μια ανοδική τροχιά ανάκαμψης βρέθηκε πάλι σε κατάσταση αβεβαιότητας ένεκα της πανδημικής κρίσης και των πρόσφατων συνεπειών του ουκρανικού προβλήματος (ενεργειακή και επισιτιστική κρίση). Ως εκ τούτου, το Πρόγραμμα αποσκοπεί στη διαμόρφωση μιας βιώσιμης και ανταγωνιστικής οικονομίας μέσω έξυπνων, ψηφιακών και πράσινων επενδύσεων, υπό συνθήκες υγιούς απασχόλησης και κοινωνικής συνοχής.

Στον σχεδιασμό του προγράμματος λήφθηκαν υπόψη, η Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (S3CY), η 1η Έκθεση Ανταγωνιστικότητας για την Κύπρο (2019), η Μακροχρόνια Στρατηγική για Βιώσιμη Ανάπτυξη της Κύπρου (2022) και οι επιμέρους τομεακές στρατηγικές.

Βασική παράμετρο της αρχιτεκτονικής του Προγράμματος αποτελεί η συμβολή του στην υλοποίηση της Πράσινης Συμφωνίας μέχρι το 2030 μέσω του Εθνικού Σχεδίου της Κύπρου για την Ενέργεια και το Κλίμα.

Στη συνέχεια αναλύονται οι τομείς προτεραιότητας βάση των οποίων θα οικοδομηθεί η αναπτυξιακή στρατηγική της χώρας με τη στήριξη των πόρων της Πολιτικής Συνοχής 2021-2027.

Έρευνα και Καινοτομία (Ε&Κ)

Η Κύπρος, αναγνωρίζοντας την σημασία της Ε&Κ ως έναν από τους βασικότερους πυλώνες ενίσχυσης της οικονομικής ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας, καταβάλλει τα τελευταία χρόνια, σημαντικές προσπάθειες για αύξηση των σχετικών δαπανών και ενίσχυση του συστήματος διακυβέρνησής του τομέα, με επιστέγασμα τη δημιουργία του Υφυπουργείου Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής το 2020. Η κρίση που προέκυψε λόγω της πανδημίας ανέδειξε ακόμα περισσότερο τη σημασία του τομέα στην ανάκαμψη της οικονομίας. Οι επενδύσεις στην Ε&Κ είναι σε πλήρη

ευθυγράμμιση και συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του νέου Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας για Ε&Κ και του Ευρωπαϊκού Συμφώνου για την Ε&Κ (Pact for R&I in Europe).

Παρά τη σημαντική ενίσχυση του τομέα, και την αύξηση των δαπανών Ε&Α ως ποσοστό του ΑΕΠ (0,51% το 2014 σε 0,82% το 2020), παραμένουν χαμηλές σε σύγκριση με το μ.ό. της ΕΕ-27 (2,32%). Στην καινοτομία, η Κύπρος έχει αναπτύξει αξιοσημείωτη δυναμική τα τελευταία χρόνια. Σύμφωνα με την Έκθεση European Innovation Scoreboard 2021, η Κύπρος βρίσκεται στο 95% του μ.ό. της ΕΕ και κατατάσσεται στην κατηγορία «μέτριων καινοτόμων», ενώ κατατάσσεται ανάμεσα στις 5 χώρες με τη μεγαλύτερη βελτίωση.

Βασική στρατηγική επιδίωξη, είναι η αύξηση των δαπανών σε Ε&Κ, μέσω της ενίσχυσης των δημόσιων και των ιδιωτικών επενδύσεων. Η αύξηση της συμμετοχής των επιχειρήσεων σε δραστηριότητες Ε&Κ και η ενίσχυση της διασύνδεσης του ερευνητικού και επιχειρηματικού τομέα αποτελούν σημαντική πρόκληση. Προτεραιότητα αποτελεί η ενίσχυση και δημιουργία ερευνητικών υποδομών και η αύξηση του ερευνητικού δυναμικού.

Στρατηγική επιδίωξη είναι επίσης η βελτίωση των επιδόσεων της χώρας στον τομέα της καινοτομίας ώστε η Κύπρος να μεταβεί από την κατηγορία των «μέτριων καινοτόμων» στην κατηγορία των «ισχυρών καινοτόμων», με βάση τους σχετικούς δείκτες επιδόσεων (European Innovation Scoreboard).

Κατά την ΠΠ 2014-2020 πραγματοποιήθηκαν σημαντικές επενδύσεις στον τομέα της Ε&Κ, σε ερευνητικές υποδομές, στην ενίσχυση των δραστηριοτήτων Ε&Κ σε επιχειρήσεις και στην παροχή κινήτρων για ενίσχυση του ερευνητικού δυναμικού. Οι τομείς προτεραιότητας της S3CY, με τη μεγαλύτερη ζήτηση ήταν οι τομείς της υγείας και του ψηφιακού μετασχηματισμού. Με βάση τα διδάγματα της περιόδου 2014-2020 προωθείται η χρήση απλοποιημένων μεθόδων υπολογισμού κόστους.

Ψηφιακή Πολιτική

Η μετάβαση της χώρας σε μια ψηφιακή εποχή αποτελεί ύψιστη προτεραιότητα της εθνικής αναπτυξιακής πολιτικής, η οποία έχει αναγνωριστεί μέσω της Μακροχρόνιας Στρατηγικής αλλά και της Έκθεσης για την Ανταγωνιστικότητα.

Η Ψηφιακή Στρατηγική της Κύπρου για το 2020-2025 έχει αναπτυχθεί σε τέσσερις άξονες α) Ψηφιακή Διακυβέρνηση β) Ψηφιακές Υποδομές γ) Ψηφιακή Οικονομία και δ) Ψηφιακή Κοινωνία και συνάδει με τους στόχους που προτείνονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής «Ψηφιακή Πυξίδα 2030». Βασικός στρατηγικός στόχος της Κύπρου, είναι η επιτάχυνση του ψηφιακού μετασχηματισμού, που θα οδηγήσει στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κρίσης και στην οικοδόμηση μιας στέρεης βάσης για μια σύγχρονη, ευέλικτη, ανταγωνιστική και βιώσιμη οικονομία.

Κατά την ΠΠ 2014-2020, υλοποιείται αριθμός έργων που συμβάλλουν ουσιαστικά στην επέκταση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και στη μετάβαση των επιχειρήσεων στη ψηφιακή εποχή. Με βάση την εμπειρία της ΠΠ 2014-2020, γίνονται οι απαραίτητες ενέργειες για να εξαλειφθεί η σημαντική καθυστέρηση στην ωρίμανση, καταγραφή των απαιτήσεων και κατ' επέκταση στην υλοποίηση των έργων. Το Υφυπουργείο έχει προτεραιοποιήσει 150 νέες ψηφιακές υπηρεσίες οι οποίες θα έχουν το μέγιστο αντίκτυπο στη διευκόλυνση της επανεκκίνησης της οικονομίας και των συναλλαγών των πολιτών και των επιχειρήσεων με το κράτος. Με στόχο την καλύτερη παρακολούθηση στην υλοποίηση των έργων θα τοποθετηθούν «Project Managers» σε Υπουργεία που έχουν άμεση επαφή με τους πολίτες, οι οποίοι θα έχουν συντονιστικό ρόλο στον ψηφιακό μετασχηματισμό του κάθε Υπουργείου.

Επιχειρηματικότητα και Μικρομεσαίες Επιχειρήσεων (ΜμΕ)

Οι Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜμΕ), αφορούν στο 99,9% των επιχειρήσεων στην Κύπρο και αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της κυπριακής οικονομίας με βασική συνεισφορά στην απασχόληση και στη συνολική προστιθέμενη αξία. Η στήριξη και προώθηση της επιχειρηματικότητας και η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜμΕ είναι σημαντική προτεραιότητα. Η μεγαλύτερη πρόκληση για τις ΜΜΕ, όπως εντοπίζεται από αναλύσεις σε διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο είναι η αδυναμία πρόσβασης στη χρηματοδότηση.

Άλλα σημεία στα οποία εντοπίζονται αδυναμίες και απαιτείται περαιτέρω ενίσχυση των ΜμΕ είναι η συμμετοχή τους στην ενιαία αγορά, ο βαθμός της εξαγωγικής τους ικανότητας, και η ανάπτυξη της επιχειρηματικής καινοτομίας και ψηφιακής επιχειρηματικότητας,.

Κατά την ΠΠ 2014 – 2020, υλοποιήθηκε σειρά σχεδίων με στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜμΕ, μέσω του εκσυγχρονισμού και της ψηφιακής αναβάθμισης τους αλλά και τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων. Για την επίσπευση των διαδικασιών, που αφορούν στην υλοποίηση των σχεδίων - και αξιοποιώντας την εμπειρία που αποκτήθηκε κατά την ΠΠ 2014-2020 – προωθούνται σχετικές τροποποιήσεις, όπως η χρήση απλοποιημένων επιλογών κόστους, η ηλεκτρονική υποβολή και αξιολόγηση αιτήσεων και η τροποποίηση της μεθόδου αξιολόγησης των προτάσεων.

Ενέργεια / ΑΠΕ

Η Κύπρος καλείται μέσω του νέου πλαισίου Ευρωπαϊκών Οδηγιών να θέσει την ενεργειακή αποδοτικότητα ως προτεραιότητα. Σημαντικός τομέας είναι επίσης και ο τομέας των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ). Στο πλαίσιο αυτό έχει καταρτιστεί το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) με ορίζοντα υλοποίησης το 2030.

Η Κύπρος έχει υψηλή εξάρτηση από ορυκτά καύσιμα με αποτέλεσμα να βρίσκεται ανάμεσα στα ΚΜ με τις μεγαλύτερες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου ανά άτομο. Επίσης, η Κύπρος δεν έχει αξιοποιήσει πλήρως τις δυνατότητες των ΑΠΕ, παρόλο που ο εθνικός στόχος για 13% ΑΠΕ στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας μέχρι το 2020 έχει ήδη επιτευχθεί (17% 2020).

Οι τομείς που περιλαμβάνονται στο Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών (ETS) παράγουν περίπου 51% των εκπομπών, ενώ οι τομείς που δεν περιλαμβάνονται παράγουν περίπου 49%. Το μεγαλύτερο μέρος των εν λόγω εκπομπών οφείλονται στην παραγωγή ηλεκτρισμού και ανέρχονται σε 37% του συνόλου. Με βάση τα στοιχεία αυτά, οι σημαντικότερες προκλήσεις για την Κύπρο, σύμφωνα και με τις Κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και το Παράρτημα Δ για το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, είναι η ανάγκη για αλλαγή ενεργειακού μείγματος με την περαιτέρω διείσδυση ΑΠΕ, και για επενδύσεις σε καθαρότερες τεχνολογίες.

Στο ΕΣΕΚ για το 2030 έχουν καθοριστεί τα βασικά μέτρα και πολιτικές, καθώς και ποσοτικοί στόχοι με σκοπό την επίτευξη των εθνικών στόχων για την ενέργεια και το κλίμα για το 2030. Οι στόχοι αυτοί, μεταξύ άλλων, στα πλαίσια των επιμέρους πολιτικών, είναι οι εξής:

1. Μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και περιβαλλοντικοί στόχοι
2. Αύξηση του μεριδίου των ΑΠΕ στην κατανάλωση ενέργειας
3. Εξοικονόμηση ενέργειας

Πρόσθετα, σημειώνεται ότι η διείσδυση των ΑΠΕ στην ηλεκτροπαραγωγή αναμένεται να ξεπεράσει το 50%, σε περίπτωση που υλοποιηθεί έγκαιρα, μέχρι το 2026, η ηλεκτρική διασύνδεση (Euroasia Interconnector).

Κατά την υλοποίηση έργων ενεργειακής αναβάθμισης δημοσίων κτηρίων , στα πλαίσια της ΠΠ 2014-2020, αναδείχθηκαν δύο παράγοντες οι οποίοι δημιούργησαν καθυστερήσεις: α) κατά την ωρίμανση

του έργου διαπιστώθηκε ότι αριθμός κτηρίων παρουσίαζαν ανάγκη διενέργειας στατικής μελέτης και ανάγκη υλοποίησης έργων στατικής υποστήριξης με σημαντική αύξηση του κόστους, β) απροθυμία δημόσιων υπηρεσιών για μετακίνηση προσωπικού ενόψει των σχετικών εργασιών καθώς και δυσκολία στην εξεύρεση εναλλακτικών χώρων εργασίας. Οι αρμόδιες υπηρεσίες προχώρησαν σε διορθωτικές ενέργειες. Κατά την υλοποίηση έργων ενεργειακής αναβάθμισης κατοικιών παρουσιάστηκαν δυσκολίες στον υπολογισμό των επιλέξιμων ποσών. Οι αρμόδιες υπηρεσίες προωθούν τη χρήση απλοποιημένων επιλογών κόστους.

Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή

Η κλιματική αλλαγή σε παγκόσμιο επίπεδο αποτελεί αναγνωρισμένη πρόκληση και η αντιμετώπισή της βασική προτεραιότητα. Ως πλέον ευπαθείς περιφέρειες στην Ευρώπη έχουν αναγνωριστεί η Νότια Ευρώπη και η Μεσογειακή Λεκάνη. Οι επενδύσεις στον τομέα πρέπει να τεθούν ως προτεραιότητα με στόχο τον μετριασμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και τη βελτίωση της βιοποικιλότητας. Σύμφωνα με την *Εθνική Στρατηγική για την Κλιματική Αλλαγή*, οι τομείς που επηρεάζονται είναι: Υδάτινοι Πόροι, Εδάφη, Παράκτιες Ζώνες, Βιοποικιλότητα, Δάση, Τουρισμός, Ενέργεια, Υποδομές και Δημόσια Υγεία.

Οι τομείς προτεραιότητας στο πλαίσιο της προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή είναι:

Παράκτιες Ζώνες

Η αξιολόγηση των επιπτώσεων από την κλιματική αλλαγή έχει καταδείξει ως πρώτη προτεραιότητα τη μείωση της παράκτιας διάβρωσης. Σύμφωνα με έκθεση του Τμήματος Δημοσίων Έργων έχουν κατηγοριοποιηθεί οι περιοχές που επηρεάζονται από τη διάβρωση των ακτών, στις οποίες αναμένεται να προωθηθούν έργα προστασίας.

Υποδομές

Η κλιματική αλλαγή αναμένεται να αυξήσει ιδιαίτερα τον κίνδυνο πλημμυρών και καταστροφών σε υποδομές και κοινότητες. Προτεραιότητα για τις υποδομές αναδείχθηκε η προώθηση έργων πλημμυρικής αποσυμφόρησης.

Δάση

Λόγω της ξηρασίας και της κλιματικής αλλαγής, υπάρχει αυξημένος κίνδυνος δασικών πυρκαγιών με σοβαρές συνέπειες στο περιβάλλον και στη βιοποικιλότητα. Στις βασικές προτεραιότητες συγκαταλέγονται μέτρα για πρόληψη και αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών.

Τονίζεται ότι η κλιματική αλλαγή αποτελεί οριζόντιο ζήτημα του Προγράμματος, καθώς όλες σχεδόν οι προτεραιότητες λαμβάνουν υπόψη τους την κλιματική αλλαγή και όπου είναι εφικτό συμβάλλουν στη μείωση της.

Στην ΠΠ 2014 – 2020 , υλοποιήθηκαν σημαντικά έργα που συνέβαλαν στον μετριασμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής όπως τα έργα προστασίας παραλίας σε αρκετές περιοχές. Πρόσθετα, καταρτίστηκε σχέδιο διαχείρισης κινδύνων πλημμύρας και προωθούνται αντιπλημμυρικά έργα σε Δήμους.

Κυκλική Οικονομία

Η συνολική παραγωγή των δημοτικών αποβλήτων στην Κύπρο παραμένει σε ψηλά επίπεδα, κατατάσσοντας την Κύπρο στη δεύτερη υψηλότερη θέση μεταξύ των ΚΜ της ΕΕ-28.

Σύμφωνα με την'Εκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Κύπρο για το 2019, οι επενδυτικές ανάγκες που απαιτούνται για βελτιώσεις στη διαχείριση των αποβλήτων και τη μετάβαση στην κυκλική οικονομία καθορίζονται ως προτεραιότητα.

Με βάση την Εθνική Στρατηγική για τη Διαχείριση των Δημοτικών Αποβλήτων και το Πρόγραμμα Πρόληψης Αποβλήτων 2015-2021 και τους εθνικούς στόχους για μείωση των αποβλήτων μέχρι το 2035, προωθούνται δράσεις όπως: η εγκαθίδρυση συστήματος διαλογής στην πηγή και χωριστής συλλογής των δημοτικών αποβλήτων, περιλαμβανομένων των οργανικών αποβλήτων και η εφαρμογή συστήματος Πληρώνω Όσο Πετώ (ΠΟΠ). Η εφαρμογή παγκύπριου συστήματος διαλογής στην πηγή και χωριστής συλλογής από τις τοπικές αρχές για όλα τα ρεύματα των δημοτικών αποβλήτων, και η συνέχιση και επέκταση σε όλες τις επαρχίες έργων χωριστής συλλογής αποβλήτων από τουριστικές και ορεινές περιοχές.

Κατά την ΠΠ 2014-2020, έγιναν έργα που συνέβαλαν στη μείωση και βιώσιμη διαχείριση των αποβλήτων. Κατά την ωρίμανση και υλοποίηση των έργων παρατηρήθηκαν προβλήματα όπως έλλειψη, υποδομών και συστημάτων συλλογής για ανακυκλώσιμα και βιοαπόβλητα, σχετικής νομοθεσίας για επιβολή της χωριστής συλλογής και πλαισίου παρακολούθησης και κυρώσεις και κινήτρων για βελτίωση της ανακύκλωσης. Περαιτέρω, εντοπίστηκε η ανάγκη σημαντικής υποστήριξης, ενημέρωσης και κατάρτισης των τοπικών αρχών και των πολιτών για την αποτελεσματική υλοποίηση δράσεων διαχείρισης αποβλήτων. Τέλος, τα έργα που έχουν υλοποιηθεί έχουν καταδείξει ότι χρειάζεται καλύτερος σχεδιασμός για να είναι πιο αποτελεσματικά όπως ελεγχόμενη πρόσβαση σε κάδους και η χρήση συμπιεστών οργανικών αποβλήτων.

Βιώσιμη Διαχείριση Υδάτων

Η Κύπρος διαχρονικά υποφέρει από λειψυδρία με αρνητικές συνέπειες στο περιβάλλον, στη γεωργία, στην ανάπτυξη και τη δημόσια υγεία. Η κατάσταση επιδεινώνεται ως αποτέλεσμα της κλιματικής αλλαγής. Η ορθολογιστική χρήση των υδάτινων πόρων και η εξεύρεση εναλλακτικών τρόπων εξοικονόμησης νερού αποτελούν επιτακτική ανάγκη.

Τις τελευταίες δεκαετίες υλοποιήθηκαν κατασκευαστικά έργα υδατικής ανάπτυξης για ύδρευση, προστασία του περιβάλλοντος και άλλες χρήσεις, όπως π.χ. φράγματα, μονάδες επεξεργασίας νερού, έργα μεταφοράς νερού και εμπλουτιστικά έργα. Επίσης, για την αντιμετώπιση του προβλήματος της λειψυδρίας, προωθείται η μέγιστη αξιοποίηση μη συμβατικών πόρων νερού, όπως η αφαλάτωση και η ανακύκλωση νερού.

Προτεραιότητα αποτελεί η υλοποίηση των αποχετευτικών συστημάτων για τη διαχείριση των αστικών λυμάτων στα πλαίσια της Οδηγίας (91/271/ΕΟΚ), η οποία πέραν της περιβαλλοντικής ωφέλειας, συνεισφέρει στην ενίσχυση του υδατικού ισοζυγίου λόγω της παραγωγής ανακυκλωμένου νερού τριτοβάθμιας επεξεργασίας.

Όσον αφορά την εφαρμογή της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ για τα Αστικά Λύματα η Κυπριακή Δημοκρατία, όφειλε να συμμορφωθεί μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2012, σχετικά με την εξασφάλιση επαρκών συστημάτων συλλογής και επεξεργασίας των αστικών λυμάτων για 57 οικισμούς. Μέχρι σήμερα 2 από τους 31 υπό καταδίκη οικισμούς, έχουν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις τους (Κοκκινοτριμιθιά, Παλιομέτοχο), 13 βρίσκονται υπό κατασκευή ενώ για 16 οικισμούς η υλοποίηση δεν έχει αρχίσει ακόμη.

Παράλληλα, σημαντική προτεραιότητα είναι η συντήρηση του δικτύου ύδρευσης για διασφάλιση της ποιότητας του νερού και αντιμετώπιση της απώλειας σημαντικών ποσοτήτων νερού.

Ιδιαίτερη σημασία στον τομέα της βιώσιμης διαχείρισης υδάτων δόθηκε και την ΠΠ 2014-2020, στα πλαίσια της οποίας υλοποιούνται τα αποχετευτικά συστήματα στις περιοχές των Κοκκινοχωριών, Σολέας, Μείζονος Λεμεσού, Πύργου-Παρεκκλησιάς και Παραλιμνίου- Αγίας Νάπας. Παράλληλα, υλοποιούνται τα υδατικά έργα στο Βασιλικό και στο Κοκκινόκρεμο, καθώς και το αποθηκευτικό φράγμα νερού στην Τερσεφάνου.

Όσον αφορά στα αποχετευτικά έργα παρατηρήθηκαν δυσκολίες σχετικά με τις συνεισφορές των Τοπικών Αρχών και τα τέλη των καταναλωτών, στις διαδικασίες προσφοροδότησης καθώς επίσης και στην εκτέλεση εργασιών. Ως εκ τούτου, τα Συμβούλια Αποχετεύσεων ενισχύθηκαν με πρόσθετο προσωπικό ώστε να αντιμετωπιστούν θέματα επάρκειας και δημιουργήθηκε Διυπουργική Επιτροπή για την επίλυση θεμάτων που αφορούν στις συνεισφορές/τέλη.

Βιοποικιλότητα

Η βιοποικιλότητα της Κύπρου δέχεται συνεχείς πιέσεις και απειλείται από την αυξημένη ανθρώπινη δραστηριότητα και την κλιματική αλλαγή.

Η Κύπρος στα πλαίσια των υποχρεώσεων της που απορρέουν από τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τη βιοποικιλότητα και από την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τη βιοποικιλότητα έχει καταρτίσει τη «Στρατηγική και το Σχέδιο Δράσης για τη Βιοποικιλότητα στην Κύπρο», η οποία εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο (Ιούνιος 2020).

Γενικός στόχος της Στρατηγικής είναι η ανάσχεση της απώλειας βιοποικιλότητας και η διατήρηση και προστασία των οικοσυστημάτων της Κύπρου. Η επίτευξη του στόχου προϋποθέτει ενσωμάτωση των στόχων διατήρησης της βιοποικιλότητας σε όλες τις κύριες τομεακές πολιτικές.

Σε επίπεδο τοπίου αναπτύσσεται ένα οικολογικά αντιπροσωπευτικό και συνεκτικό δίκτυο περιοχών διατήρησης της βιοποικιλότητας, το Δίκτυο Natura 2000 το οποίο καλύπτει περίπου το 29% της συνολικής έκτασης του εδάφους που ελέγχεται από την Κυπριακή Δημοκρατία.

Κατά την ΠΠ 2014 – 2020, υλοποιούνται έργα διαχείρισης των περιοχών NATURA. Από την εμπειρία προκύπτει ότι οι δράσεις αυτές έχουν χαμηλό προϋπολογισμό και λόγω της φύσης των έργων απαιτείται συντονισμός και διαβούλευση με μεγάλο αριθμό φορέων, κάτι που οδηγεί σε καθυστερήσεις. Το γεγονός αυτό θα ληφθεί υπόψη κατά τον σχεδιασμό των έργων.

Περιφερειακή Συνδεσιμότητα

Η Κύπρος, ως μικρό νησιώτικο κράτος, παρουσιάζει περιορισμούς στην επιλογή των μέσων μεταφοράς και επικεντρώνεται στις οδικές μεταφορές, για τις εσωτερικές χερσαίες μετακινήσεις (στοιχεία 2016: 13.000 χλμ. οδικό δίκτυο, εκ των οποίων τα 2.500 χλμ. αφορούν κύριο οδικό δίκτυο). Το μεγαλύτερο τμήμα των αυτοκινητοδρόμων της Κύπρου ανήκει στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ) της ΕΕ και ειδικότερα στον Διάδρομο του Κεντρικού Δικτύου Orient/East-Med. Ο Περιμετρικός Αυτοκινητόδρομος Λευκωσίας αποτελεί το τελικό σημείο του πιο πάνω Κεντρικού Δικτύου. Σημειώνεται ότι υπάρχει σχετική υποχρέωση των Κρατών Μελών να ολοκληρώσουν το Κεντρικό Δίκτυο ΔΕΔ-Μ μέχρι το 2030.

Η διαμόρφωση ενός ασφαλούς, άνετου, αποδοτικού, αποτελεσματικού και βιώσιμου συστήματος χερσαίων μεταφορών, με σεβασμό στο περιβάλλον, αποτελεί κύρια στρατηγική επιδίωξη της Κύπρου.

Κατά την ΠΠ 2014-2020 υλοποιήθηκαν δύο δράσεις στο πλαίσιο ανάπτυξης του ΔΕΔ-Μ, οι οποίες επικεντρώθηκαν στην αναβάθμιση του λιμένα της Λεμεσού και της διασύνδεσής του με τον αυτοκινητόδρομο. Οι παρεμβάσεις αυτές συνέβαλαν ουσιαστικά στη μείωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης στο εθνικό δίκτυο και στη μείωση του χρόνου πρόσβασης των εμπορικών οχημάτων από και προς το λιμένα.

Βιώσιμη Αστική Κινητικότητα

Τα κυριότερα αστικά κέντρα του νησιού αντιμετωπίζουν προβλήματα κυκλοφοριακής συμφόρησης τα οποία προκύπτουν κυρίως από το γεγονός ότι πέραν του 90% των μετακινήσεων πραγματοποιούνται με ιδιωτικής χρήσης μηχανοκίνητα οχήματα. Το πρόβλημα επιδεινώνεται λόγω της μη συμπλήρωσης

του προβλεπόμενου οδικού δικτύου. Πρόσθετα, οι δημόσιες επιβατικές μεταφορές δεν έχουν αναπτυχθεί ικανοποιητικά και δεν έχουν προσελκύσει τον προσδοκώμενο αριθμό χρηστών.

Στον Κανονισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2018/842/ΕΕ καταγράφονται οι δεσμευτικές ετήσιες μειώσεις των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου από τα ΚΜ από το 2021 έως το 2030, όπως αυτές απορρέουν από την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία. Για την Κύπρο, το ποσοστό μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου το 2030 σε σχέση με το αντίστοιχο ποσοστό του 2005 καθορίστηκε στο -24%. Σύμφωνα με υπολογισμούς του Τμήματος Περιβάλλοντος, ο τομέας των μεταφορών συμβάλλει κατά 50% στην εκπομπή των ρύπων αυτών.

Επίσης, στα πλαίσια της Δέσμης Αστικής Κινητικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης προωθούνται Σχέδια Βιώσιμης Κινητικότητας (ΣΒΑΚ). Στη Λευκωσία υπάρχει Ολοκληρωμένο Σχέδιο Κινητικότητας, το οποίο αναθεωρείται, το ΣΒΑΚ της Λεμεσού έχει ολοκληρωθεί, ενώ βρίσκεται υπό ετοιμασία το ΣΒΑΚ της Λάρνακας.

Κύρια στρατηγική επιδίωξη του κράτους, είναι η μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου μέσω της προώθησης του συστήματος των δημόσιων επιβατικών μεταφορών με χαμηλούς έως μηδενικούς ρύπους, της μείωσης της διακίνησης με συμβατικά οχήματα ιδιωτικής χρήσης, την ενθάρρυνση της ποδηλατοκίνησης και της πεζοκίνησης. Στο πλαίσιο αυτό επιδιώκεται η εφαρμογή μέτρων που θα ενθαρρύνουν τη χρήση των λεωφορείων και θα αποθαρρύνουν τη χρήση των μηχανοκίνητων ιδιωτικών οχημάτων. Μεσοπρόθεσμος στόχος είναι οι δημόσιες μεταφορές να εξηλεκτριστούν.

Κατά την ΠΠ 2014-2020 υλοποιήθηκαν / υλοποιούνται σχέδια βιώσιμης αστικής κινητικότητας, έργα τηλεματικής λεωφορείων, μονοδρομήσεις, ποδηλατόδρομοι, αναπλάσεις δρόμων με πρόσθεση λεωφορειολωρίδων/ποδηλατοδρόμων.

Απασχόληση

Πρωταρχικό εθνικό στόχο αποτελεί η υποστήριξη και η ενίσχυση της απασχόλησης, μέσω δημιουργίας περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας, καθώς και της πλήρους αξιοποίησης και ανάπτυξης του εργατικού δυναμικού.

Στα πλαίσια αυτά περιλαμβάνεται η βελτίωση των προοπτικών απασχόλησης των νέων 15-29 που δεν εργάζονται, ούτε βρίσκονται σε εκπαίδευση ή κατάρτιση, συμπεριλαμβανομένης της ενεργοποίησης των νέων που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην ενεργοποίηση των γυναικών στην αγορά εργασίας. Διαχρονικά το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών 20-64 ετών παραμένει σταθερά χαμηλό ενώ το μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων διευρύνεται.

Θα ενισχυθούν επίσης οι αρμόδιοι θεσμοί και Υπηρεσίες της αγοράς εργασίας, περιλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων ώστε να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή των πολιτικών απασχόλησης.

Κατά την ΠΠ 2014-2020 η στρατηγική για την πολιτική απασχόλησης περιλάμβανε την υλοποίηση Σχεδίων επιδοτούμενης απασχόλησης ανέργων, των οποίων η συμβολή στην αναχαίτιση της ανεργίας και στην αύξηση της απασχόλησης ήταν καθοριστική ιδιαίτερα κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης του 2013.

Η πρόσφατη οικονομική κρίση επέβαλε την ενδυνάμωση της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (ΔΥΑ) και η περαιτέρω ενίσχυση και εκσυγχρονισμός της εξακολουθεί να αποτελεί πρωταρχική ανάγκη.

Για αναχαίτιση της αδήλωτης εργασίας συστάθηκε η Ενιαία Υπηρεσία Επιθεωρήσεων η οποία, διενεργεί ελέγχους για μια σειρά από συνδεόμενες νομοθεσίες των πολιτικών εργασίας. Η Υπηρεσία θα ενισχυθεί με πρόσθετο προσωπικό και με τον αναγκαίο εξοπλισμό.

Η στρατηγική για την απασχόληση των νέων περιλάμβανε πολύ-επίπεδες και συμπληρωματικές παρεμβάσεις εκ των οποίων οι πιο σημαντικές αφορούσαν στην απασχόληση και την πρακτική άσκηση ενώ ο εντοπισμός και η ενεργοποίηση των νέων αποτέλεσε τη μεγαλύτερη πρόκληση. Το σκέλος της κατάρτισης απουσίασε από τη στρατηγική. Στο πλαίσιο της νέας περιόδου θα προωθηθούν παρόμοιας φύσης παρεμβάσεις για ενίσχυση της απασχόλησης, προώθηση της πρακτικής άσκησης και ενεργοποίηση των νέων. Νέα στοιχεία της στρατηγικής αποτελούν η παροχή κατάρτισης των νέων καθώς και η προώθηση της νεανικής επιχειρηματικότητας.

Κοινωνική Πολιτική

Το ποσοστό των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού σημειώνει καθοδική πορεία αλλά εξακολουθεί να παραμένει υψηλό. Λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού αλλά και της ενεργειακής και επισιτιστικής κρίσης εκτιμάται ότι θα υπάρξει επιδείνωση στο ποσοστό των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού καθώς και στο ποσοστό υλικής υστέρησης.

Στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική Πολιτική 2014-2020 υλοποιήθηκαν στοχευμένα μέτρα για την ενεργό ένταξη ατόμων που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες. Η συνέχιση της στήριξης τους και η διευκόλυνση της ένταξης/ επανένταξης τους στην αγορά εργασίας εξακολουθεί να αποτελεί προτεραιότητα.

Μέσα από την αναδιάρθρωση των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας (ΥΚΕ) και τη μετεξέλιξη σε Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας προωθείται η περαιτέρω ενδυνάμωση των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, οι οποίες αντιμετωπίζουν εντονότερα τον κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού. Η περαιτέρω ενίσχυση της προσφοράς υψηλής ποιότητας υπηρεσιών προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας σε προσιτό οικονομικό κόστος για ευρύτερη κάλυψη του δυνητικά επιλέξιμου πληθυσμού αποτελεί επίσης προτεραιότητα.

Κατά την ΠΠ 2014-2020 δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην παροχή υλικής συνδρομής για την κάλυψη βασικών αναγκών απόρων οικογενειών με βρέφη και στη σίτιση απόρων ομάδων μαθητών. Η αντιμετώπιση της υλικής υστέρησης εξακολουθεί να αποτελεί σημαντική πρόκληση.

Στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας / επιδοματικής πολιτικής θεσπίστηκε η Υπηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας με σκοπό την καταβολή του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος. Η Υπηρεσία έχει ενισχυθεί με προσωπικό και θα εκσυγχρονιστεί με την εισαγωγή νέων μεθόδων και εργαλείων.

Για την κοινωνική ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρία έχει θεσπιστεί το Εθνικό Σύστημα Αξιολόγησης της Αναπηρίας και Λειτουργικότητας το οποίο καλύπτει τις ανάγκες αξιολόγησης σε παγκύπρια βάση. Στο πλαίσιο της ΠΠ 2021-2027 θα προωθηθεί επίσης η δημιουργία Εθνικής Βάσης Δεδομένων για την Αναπηρία.

Έχουν δημιουργηθεί 7 δομές υποστηριζόμενης διαβίωσης για άτομα με αναπηρία ενώ αναμένεται μέχρι το τέλος της περιόδου να δημιουργηθούν ακόμη 4 με στόχο την αποϊδρυματοποίηση ατόμων με αναπηρίες και την ενίσχυση της κοινωνικής τους ενσωμάτωσης. Επιπρόσθετα έχει δημιουργηθεί το Κέντρο Οικογενειακής παρέμβασης για άτομα με αυτισμό του οποίου η πλήρης λειτουργία θα προωθηθεί την ΠΠ 2021-2027.

Η παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών κατ' οίκον φροντίδας σε άτομα με τετραπληγία και παραπληγία αποτέλεσε καινοτόμο δράση αφού με την ενεργό συμμετοχή ΜΚΟ που αντιπροσωπεύει τις οργανώσεις των αναπήρων καταρτίστηκαν και εργοδοτήθηκαν άνεργοι στον κλάδο των φροντιστών.

Εκπαίδευση / Κατάρτιση / Διά Βίου Μάθηση

Οι κυριότερες επιδιώξεις για την πολιτική εκπαίδευσης εστιάζουν στη συνέχιση των εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων που έχουν τροχοδρομηθεί με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας των συστημάτων εκπαίδευσης σε όλα τα επίπεδα. Μια ολοκληρωμένη στρατηγική ανάπτυξης δεξιοτήτων, περιλαμβανομένης της κατάρτισης των εκπαιδευτικών, θα συμβάλει προς την κατεύθυνση αυτή. Η συνεργασία με τον επιχειρηματικό κόσμο θα μειώσει την αναντιστοιχία μεταξύ της εκπαίδευσης και της αγοράς εργασίας ενώ θα δοθεί έμφαση στην αναγνώριση της διαφορετικότητας, με ιδιαίτερη έμφαση στις ευπαθείς ομάδες μαθητών.

Την ΠΠ 2014 – 2020, υλοποιήθηκαν παρεμβάσεις που εντάσσονται στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης. Στο πλαίσιο του έργου «Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης–ΔΡΑΣΕ» έχουν ενταχθεί πέραν των 140 σχολικών μονάδων παγκύπρια και από τις δράσεις του έργου επωφελήθηκαν περίπου 15.000 μαθητές που αντιστοιχούν στο 15% περίπου του μαθητικού πληθυσμού. Στο πλαίσιο του έργου «Ανάπτυξη της Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης» αναπτύχθηκαν 50 νέα προγράμματα σπουδών ενώ υπήρξε πρόοδος στην επίτευξη του στόχου των σπουδαστών που ολοκληρώνουν την Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (πέραν του 95%).

Αστικές Περιοχές

Οι πόλεις της Κύπρου και κυρίως οι πυρήνες των αστικών κέντρων παρουσιάζουν σημάδια υποβάθμισης, τοσο του φυσικού οσο και του δομημένου περιβάλλοντος. Οι περιοχές αυτές παρουσιάζουν επίσης κοινωνικοοικονομικά και περιβαλλοντικά προβλήματα, τα οποία επιδεινώθηκαν λόγω της μεταναστευτικής κρίσης, αφού οι πλείστες ροές μεταναστών καταλήγουν στα αστικά κέντρα των πόλεων. Η ενσωμάτωση μεταναστών αποτελεί σημαντική πρόκληση, που επηρεάζει τις αναπτυξιακές δυνατότητες των πόλεων. Επιπρόσθετα, οι αστικές περιοχές αντιμετωπίζουν προβλήματα τροχαίας κίνησης, λόγω της περιορισμένης χρήσης των ΜΜΜ, καθώς και η έλλειψη υποδομών για ασφαλή διακίνηση πεζών και ποδηλατιστών.

Οι πιο πάνω ανάγκες και προκλήσεις θα αντιμετωπιστούν μέσω των Στρατηγικών Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης (ΟΧΑ) που εκπόνησαν οι Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΑΤΑ). Συνεχίζουν επίσης να εφαρμόζονται σε εθνικό επίπεδο τα Σχέδια Ανάπτυξης (Τοπικά Σχέδια και Σχέδια Περιοχής) που ετοιμάζει το Πολεοδομικό Συμβούλιο, τα οποία αποσκοπούν στον ορθολογικό χωροταξικό και πολεοδομικό προγραμματισμό, στην προαγωγή και ρύθμιση της ανάπτυξης και στη βιώσιμη ανάπτυξη της κάθε περιοχής.

Κατά την ΠΠ 2014-2020 εκπονήθηκαν 4 Στρατηγικές που κάλυπταν τα αντίστοιχα αστικά κέντρα των πόλεων. Σημειώνεται ότι οι καθυστερήσεις που προέκυψαν αφορούσαν, μεταξύ άλλων, τη διοικητική ικανότητα των ΑΤΑ, την έλλειψη σχετικής εμπειρίας καθώς και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων από το Δημοτικά Συμβούλια. Η μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης συμβάλλει σημαντικά στην αντιμετώπιση των προαναφερθέντων προβλημάτων, αφού περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, συνενώσεις μεταξύ των ΑΤΑ και μεταφορά υπηρεσιών, συγχωνεύσεις δομών και προσωπικού και ενοποιήσεις λογισμικού.

Σημειώνεται ότι οι Στρατηγικές ΟΧΑ που περιλαμβάνουν και τα αστικά κέντρα των 4 πόλεων θα αποτελέσουν συνέχεια των αντίστοιχων Στρατηγικών που εκπονήθηκαν την ΠΠ 2014-2020, επιτυγχάνοντας με αυτόν τον τρόπο μια ομαλή μετάβαση και συνέχιση του έργου που έχει επιτελεστεί, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες και προτεραιότητες της περιόδου 2021-2027. Επιπλέον, η διοικητική

ενίσχυση και ικανότητα των 4 Δήμων αναμένεται να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο την απρόσκοπτη υλοποίηση των Στρατηγικών.

Μη Αστικές Περιοχές

Οι παράκτιες περιοχές χαρακτηρίζονται από ικανοποιητικό βαθμό οικονομικής ανάπτυξης, λόγω κυρίως της αξιοποίησης του τομέα του τουρισμού. Οι βασικές ανάγκες και προκλήσεις τους αφορούν στη δημιουργία νέων ή αναβάθμιση υφιστάμενων πολιτιστικών υποδομών, στην ανάπλαση εξωτερικών χώρων, καθώς και στη βιώσιμη διαχείριση των στερεών αποβλήτων και την αποδοτικότερη χρήση των υδάτινων πόρων. Η πανδημία έχει πλήξει ιδιαίτερα τον τομέα του τουρισμού στην Κύπρο, με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν σοβαρά οικονομικά προβλήματα και θέματα απασχόλησης στις περιοχές αυτές. Οι προαναφερθείσες ανάγκες και προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι παράκτιες μη αστικές περιοχές θα αντιμετωπιστούν μέσω των Στρατηγικών ΟΧΑ που έχουν εκπονήσει οι ΑΤΑ.

Γενικές Αναφορές

Στην υλοποίηση του προγράμματος, θα προωθηθεί η στρατηγική χρήση των δημόσιων συμβάσεων για στήριξη των στόχων πολιτικής (συμπεριλαμβανομένων των προσπαθειών επαγγελματοποίησης για την αντιμετώπιση των ελλείψεων σε επίπεδο ικανοτήτων). Οι δικαιούχοι θα πρέπει να ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν περισσότερα κριτήρια κόστους που σχετίζονται με την ποιότητα και τον κύκλο ζωής. Όπου είναι εφικτό, στις διαδικασίες δημόσιων συμβάσεων θα πρέπει να ενσωματώνονται περιβαλλοντικά (π.χ. κριτήρια πράσινων δημόσιων συμβάσεων) και κοινωνικά ζητήματα, καθώς και κίνητρα καινοτομίας.

Όπου εφαρμόζεται, οι επενδύσεις του Προγράμματος θα σχεδιάζονται με βάση την τήρηση των αρχών της πρωτοβουλίας του Νέου Ευρωπαϊκού Bauhaus και συγκεκριμένα τις αρχές της βιωσιμότητας, της αισθητικής και της ενσωμάτωσης, ενόψει της εξεύρεσης προσιτών, χωρίς αποκλεισμούς, βιώσιμων και ελκυστικών λύσεων για τις κλιματικές προκλήσεις.

Όλες οι επενδύσεις που θα προωθηθούν στο πλαίσιο όλων των ειδικών στόχων του Προγράμματος, θα συμμορφώνονται με τις αρχές του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCRPD). Η ισότητα μεταξύ των φύλων καθώς και η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου λαμβάνονται υπόψη και προωθούνται σε όλα τα στάδια προγραμματισμού και υλοποίησης. Επιπρόσθετα, θα λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για πρόληψη κάθε μορφής διάκρισης λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού, καθώς και για τη συνεκτίμηση της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία σε όλα τα στάδια προγραμματισμού και υλοποίησης.

Όλες οι επενδύσεις (υποδομές και υπηρεσίες) που θα προωθηθούν στο πλαίσιο της κοινωνικής ένταξης, κάτω από όλους τους Στόχους Πολιτικής, θα συνάδουν με την Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Πολιτική 2021-2027 καθώς και με τη χαρτογράφηση αναγκών για παροχή υπηρεσιών μακροχρόνιας φροντίδας και του σχεδίου δράσης που θα ετοιμαστεί, τα οποία αποτελούν και πρόσφορο όρο για υλοποίηση σχετικών επενδύσεων. Οι επενδύσεις από τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης θα υλοποιούνται σε συνεννόηση με τα αρμόδια Κυβερνητικά Τμήματα που εφαρμόζουν κοινωνική πολιτική, ώστε να συνάδουν με την Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Πολιτική και να δρουν συμπληρωματικά στις δράσεις της κεντρικής κυβέρνησης.

Επιπρόσθετα, οι πιο πάνω επενδύσεις που θα προωθηθούν, κάτω από όλους τους Στόχους Πολιτικής, θα συμμορφώνονται με τις αρχές της αποϊδρυματοποίησης, όπως προβλέπονται από την Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCRPD).

Για την επιλογή της μορφής χρηματοδότησης του Προγράμματος, παρέχεται στήριξη και μέσω επιχορηγήσεων. Αυτό κρίθηκε σκόπιμο, προκειμένου να αντισταθμιστούν οι συνέπειες των αυστηρών

περιοριστικών μέτρων που επιβλήθηκαν στην οικονομική δραστηριότητα μετά την έλευση της πανδημίας COVID-19, σε συνδυασμό και με τα προγράμματα/σχέδια έκτακτης ανάγκης τα οποία χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους. Περαιτέρω τα Σχέδια Χορηγιών παρέχουν στήριξη και για αντιμετώπιση των συνεπειών της ενεργειακής κρίσης και των έντονων πολιτικών αναταραχών που παρατηρούνται παγκοσμίως καθώς και των συνεπειών από τις διαταραχές της προμηθευτικής/εφοδιαστικής αλυσίδας και της συνεπακόλουθης αύξησης του επιπέδου των τιμών. Τέλος, οι κοινωνικές επιπτώσεις της πανδημικής κρίσης αλλά και του αυξανόμενου μεταναστευτικού βάρους της Κύπρου έχουν επιδεινώσει τα υφιστάμενα προβλήματα/προκλήσεις όπως την απασχόληση νέων/μακροχρόνια ανέργων, εκπαίδευση και κοινωνική ένταξη.

Η ανάγκη των επιχειρήσεων να παραμένουν ανταγωνιστικές μέσω συνεχούς αναβάθμισης με επενδύσεις σε νέες παραγωγικές διαδικασίες, προϊόντα/ υπηρεσίες, καθώς και στην Ε&Κ, την ψηφιακή μετάβαση, κρίνεται σκόπιμο όπως καλυφθεί μέσω στοχευμένων επιχορηγήσεων. Στην Προτεραιότητα 1 θα διερευνηθεί η συμπερίληψη εξειδικευμένων χρηματοδοτικών εργαλείων για στήριξη των ΜμΕ και των νεοφυών επιχειρήσεων, καθώς επίσης και του τομέα της ψηφιοποίησης, στη βάση των αποτελεσμάτων που θα προκύψουν από την εκ των προτέρων αξιολόγηση, ενώ στην Προτεραιότητα 2, θα προωθηθεί η συνέχιση/μετακύληση (roll over) της λειτουργίας του υφιστάμενου χρηματοδοτικού εργαλείου στους τομείς της Ενεργειακής Αποδοτικότητας και ΑΠΕ - υπό την διαχείριση της ΕΤΕπ.

Πίνακας 1: Στόχος για την Απασχόληση και την Ανάπτυξη

Στόχος Πολιτικής	Ειδικός Στόχος ή Ειδική Προτεραιότητα*	Αιτιολόγηση
1. Μια πιο ανταγωνιστική και εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού και της περιφερειακής συνδεσιμότητας (ΤΠΕ)	1.1 Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων της έρευνας και της καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών	Η Ε&Κ αποτελούν εθνική προτεραιότητα που θα συμβάλει στη στήριξη και ανάπτυξη της οικονομίας. Ανάγκη αύξησης των δαπανών (δημόσιων και ιδιωτικών) σε Ε&Κ ώς ποσοστό του ΑΕΠ. Με βάση τα συμπεράσματα της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης αλλά και σύμφωνα με την ανάλυση του τομέα Ε&Κ προκύπτει: - Ανάγκη αξιοποίησης του ερευνητικού δυναμικού της χώρας και δημιουργία βιώσιμων ερευνητικών θέσεων εργασίας, όπως και δημιουργία κρίσιμης μάζας ερευνητών σε τομείς επιστημονικής αιχμής. - Ανάγκη ενίσχυσης και δημιουργίας σύγχρονων ερευνητικών υποδομών, (εργαστήρια, εξοπλισμό) που θα συμβάλουν στη διαφοροποίηση και ανάπτυξη του τομέα έρευνας. - Ανάγκη ενίσχυσης της διασύνδεσης και συνεργασίας μεταξύ της ερευνητικής κοινότητας του επιχειρηματικού τομεά. - Αύξηση της συμμετοχής των επενδύσεων των επιχειρήσεων σε δραστηριότητες Ε&Κ. - Προώθηση της επιχειρηματικής καινοτομίας - Βελτίωση των επιδόσεων της χώρας στον τομέα της καινοτομίας. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις του Συμβουλίου της ΕΕ για το 2020 συστήνουν όπως η επενδυτική οικονομική πολιτική της Κύπρου εστιάσει, μεταξύ άλλων, στην Έ&Κ. Η ΕΕ στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, αναγνωρίζει ότι η Κύπρος διαθέτει ένα μικρό αλλά αναπτυσσόμενο σύστημα Ε&Κ, το οποίο διαδραματίζει περιορισμένο ρόλο στην οικονομική ανάπτυξη. Υπάρχουν, ωστόσο μεγάλες δυνατότητες και προοπτικές ανάπτυξης ώστε η Ε&Κ να διαδραματίζουν αυξημένο ρόλο στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας.. Η κρίση που προέκυψε λόγω της πανδημίας έχει εντείνει την ανάγκη ανάπτυξης του τομέα της Ε&Κ ως βασικού πυλώνα για την έξοδο από την κρίση και τη δημιουργία μιας υγιούς και βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης. Στο Παράρτημα Δ, της Έκθεσης της Κύπρου, στις επενδυτικές προτεραιότητες που εισηγείται η Επιτροπή, περιλαμβάνεται η ενίσχυση της ικανότητας Έ&Κ. Στο Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα της Κύπρου, τίθεται, μεταξύ άλλων, ως προτεραιότητα η ενίσχυση της Ε&Α και η αύξηση των δαπανών ως ποσοστό του ΑΕΠ. Η έκθεση ανταγωνιστικότητας της Κύπρου 2019, τονίζει την ανάγκη σύνδεσης των επιχειρήσεων με τον ακαδημαϊκό και ερυνητικό κόσμο και δημιουργία κατάλληλων συνθηκών για ανάπτυξη της καινοτομίας.

Στόχος Πολιτικής	Ειδικός Στόχος ή Ειδική Προτεραιότητα*	Αιτιολόγηση
		Η Μακροχρόνια Στρατηγικής της Κύπρου θέτει ως μια από τις οριζόντιες πρωτοβουλίες για την ανάπτυξη της Ε&Κ. Η θεματική συγκέντρωση του ΕΤΠΑ, προνοεί την κατανομή τουλάχιστον 25% των πόρων στο Στόχο Πολιτικής 1.
	1.2 Αξιοποίηση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, τους ερευνητικούς οργανισμούς και τις δημόσιες αρχές	Ο βασικός στρατηγικός στόχος της Κύπρου είναι η επιτάχυνση του ψηφιακού μετασχηματισμού, που θα οδηγήσει στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κρίσης και στην οικοδόμηση μιας στέρεης βάσης για μια σύγχρονη, ευέλικτη, ανταγωνιστική και βιώσιμη οικονομία. Οι Ειδικές ανά Χώρα Συστάσεις του Συμβουλίου της ΕΕ προς την Κύπρο για το 2020, συστήνουν όπως α) η επενδυτική οικονομική πολιτική εστιάσει στην ψηφιακή μετάβαση και ψηφιοποίηση και β) βελτιωθεί η ψηφιοποίηση της δημόσιας υπηρεσίας και του δικαστικού συστήματος. Σύμφωνα και με το Παράρτημα Δ της Έκθεσης 2019 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Κύπρο, οι κύριες αναπτυξιακές επιδιώξεις περιλαμβάνουν την αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων που προσφέρει η ψηφιοποίηση και οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες στους πολίτες, τις επιχειρήσεις και το δημόσιο τομέα. Η θεματική συγκέντρωση του ΕΤΠΑ, προνοεί την κατανομή τουλάχιστον 25% των πόρων στο Στόχο Πολιτικής 1. Επιπρόσθετα, στην Έκθεση Ανταγωνιστικότητας για την Κύπρο (2019), αναγνωρίζεται ο κρίσιμος ρόλος του τομέα της ψηφιοποίησης στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας και στη βιώσιμη ανάπτυξη. Γίνεται σύσταση για ενίσχυση του τομέα και δημιουργία κατάλληλου πλαισίου που θα εγγυάται την άμεση υλοποίηση της Ψηφιακής Στρατηγικής. Επίσης, συστήνεται η παροχή κινήτρων (οικονομικών, ή άλλων), που θα συμβάλουν στην ψηφιοποίηση βασικών τομέων της οικονομίας (πχ. τουρισμός, ναυτιλία), και στην προσέλκυση ξένων εταιρειών στον τομέα των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνιών (ICT) στην Κύπρο. Η πανδημία του κορωνοϊού έχει αναδείξει τη σημασία και την επιτακτική ανάγκη για επιτάχυνση του ψηφιακού μετασχηματισμού στις επιχειρήσεις, στους πολίτες και στη δημόσια υπηρεσία. Το προσχέδιο της Μακροπρόθεσμης Στρατηγικής της Κύπρου θέτει ως οριζόντα πρωτοβουλία για την ανάπτυξη τον ψηφιακό μετασχηματισμό. Παράλληλα, η υλοποίηση της εθνικής στρατηγικής θα συμβάλει και στην επίτευξη των στόχων της Ψηφιακής Στρατηγικής της ΕΕ, στόχος της οποίας είναι να καταστήσει τον ψηφιακό μετασχηματισμό επωφελή για όλους, θέτοντας ως προτεραιότητα τον άνθρωπο και το κοινωνικό σύνολο.

Στόχος Πολιτικής	Ειδικός Στόχος ή Ειδική Προτεραιότητα*	Αιτιολόγηση
		Η ψηφιακή τεχνολογία θα συμβάλει στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και στην επίτευξη της πράσινης μετάβασης.
	1.3 Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης, της απασχόλησης και της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜμΕ)	Σύμφωνα με τη Δήλωση Πολιτικής για την ενίσχυση του Επιχειρηματικού Οικοσυστήματος της Κύπρου, η προώθηση της επιχειρηματικότητας και η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜμΕ αποτελούν σημαντική προτεραιότητα. Στα πλαίσια αυτά προωθούνται δράσεις για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, την επιχειρηματική καινοτομία, την καλλιέργεια επιχειρηματικής κουλτούρας, την ενίσχυση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση και τη διευκόλυνση της πρόσβασης στην αγορά. Το Εθνικό όραμα, όπως περιγράφεται στη Δήλωση Πολιτικής είναι «η ενίσχυση του επιχειρηματικού οικοσυστήματος ώστε να συμβάλει στην ανάπτυξη της οικονομίας, παρέχοντας τις κατάλληλες συνθήκες για επιτυχή και ολοκληρωμένη ανάπτυξη επιχειρηματικών πρωτοβουλιών για δημιουργία προστιθέμενης αξίας για το σύνολο της οικονομίας. Η μεγαλύτερη πρόκληση για τις ΜμΕ, όπως εντοπίζεται από αναλύσεις σε διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο είναι η αδυναμία πρόσβασης στη χρηματοδότηση. Η Έκθεση Ανταγωνιστικότητας για την Κύπρο (2019), τονίζει ότι δεδομένου ότι η Κύπρος έχει μικρό αριθμό μεγάλων επιχειρήσεων, η οικονομία της στηρίζεται σε πολύ μεγάλο βαθμό στην ανάπτυξη των ΜμΕ για την ενίσχυση της απασχόλησης και την αύξηση της παραγωγικότητας. Έμφαση θα πρέπει να δοθεί στην ενδυνάμωση της επιχειρηματικότητας και στην ανάπτυξη της ευελιξίας των επιχειρήσεων, ώστε να μπορέσει η οικονομία να ανταποκριθεί σε εξωγενή σοκ και να μπορέσει να κάνει διαρθρωτικές αλλαγές για ένα πιο ισορροπημένο και αειφόρο μοντέλο ανάπτυξης. Η Ειδική ανά Χώρα Σύσταση του Συμβουλίου της ΕΕ (αριθμός 3) του 2020, συστήνει όπως η Κύπρος αναλάβει δράσεις, ώστε να διασφαλίσει την απρόσκοπτη πρόσβαση στη χρηματοδότηση, ειδικά για τις ΜμΕ. Στο Παράρτημα Δ, χαρακτηρίζεται ως υψηλή επενδυτική προτεραιότητα η ενίσχυση της ανάπτυξης και ανταγωνιστικότητας των ΜμΕ και η αύξηση της εξαγωγικής τους δραστηριότητας, όπως επίσης και η προώθηση της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων και η ενίσχυση της διεθνοποίησης των ΜμΕ μέσω συμπράξεων και συνεργασιών. Η Μακροχρόνια Στρατηγική της Κύπρου θέτει ως μια από τις οριζόντιες πρωτοβουλίες για την ανάπτυξη την Επιχειρηματικότητα. Η θεματική συγκέντρωση του ΕΤΠΑ, προνοεί την κατανομή τουλάχιστον 25% των πόρων στο Στόχο Πολιτικής 1. Η κρίση της πανδημίας του κορωνοϊού δημιούργησε νέο ισχυρό πλήγμα για τις επιχειρήσεις και μείωσε την οικονομική δραστηριότητα, με σοβαρό κίνδυνο επιβίωσης τους.

Στόχος Πολιτικής	Ειδικός Στόχος ή Ειδική Προτεραιότητα*	Αιτιολόγηση
2. Μια πιο πράσινη και ανθεκτική Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα προς μια οικονομία μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα μέσω της προώθησης της δίκαιης μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας , των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων και της βιώσιμης αστικής κινητικότητας.	2.1 Προώθηση της ενεργειακής απόδοσης και μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου	Σύμφωνα με την Ετήσια Έκθεση 2019 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Κύπρο (Παράρτημα Δ), το κτιριακό απόθεμα της Κύπρου, κατασκευασμένο χωρίς ή με πολύ χαμηλό επίπεδο θερμικής προστασίας, αποτελεί πηγή ενεργειακής αναποτελεσματικότητας. Δεδομένου ότι: (1) τα κτήρια βρίσκονται στο επίκεντρο της εθνικής πολιτικής για την ενεργειακή απόδοση, αφού σε αυτά αναλογεί σχεδόν το 30% της κατανάλωσης τελικής ενέργειας σε εθνικό επίπεδο, και (2) το 91% των κτηρίων στην Κύπρο ανεγέρθηκαν πριν από την καθιέρωση απαιτήσεων ελάχιστης ενεργειακής απόδοσης, ενισχύεται η σύσταση που αναφέρεται στο Παράρτημα Δ για διενέργεια επενδύσεων και προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης, και ιδίως για βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης σε οικιστικά και δημόσια κτήρια και σε κτηριακέςεγκαταστάσεις ΜμΕ. Βάσει του Παραρτήματος Δ, η Κύπρος έχει υψηλή εξάρτηση από ορυκτά καύσιμα με αποτέλεσμα τις υψηλές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, ενώ δεν έχει αξιοποιήσει πλήρως τις δυνατότητες των (ΑΠΕ). Βάσει τούτου έχουν προσδιοριστεί επενδυτικές ανάγκες προώθηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας μικρής κλίμακας από ΑΠΕ. Στο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα για το 2030 παρουσιάζεται η συνεισφορά της Κύπρου στην επίτευξη των ακόλουθων ευρωπαϊκών στόχων ενέργειας (μεταξύ άλλων): Υποχρεωτικός στόχος για βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κατά 32,5% σε επίπεδο ΕΕ μέχρι το 2030. - Επίτευξη σε εθνικό επίπεδο υποχρεωτικού σωρευτικού στόχου εξοικονόμησης ενέργειας στην τελική χρήση ύψους 243,04 ktoe τα έτη 2021-2030, με λήψη μέτρων πέραν των όσων επιβάλλουν οι ευρωπαϊκές νομοθεσίες. - Εκτιμώμενη ενδεικτική εθνική συνεισφορά στο στόχο της ΕΕ: Εθνική πρωτογενής κατανάλωση ενέργειας το 2030 μέχρι 2,4 Mtoe και τελική κατανάλωση ενέργειας το 2030 μέχρι 2,0 Mtoe. Πρόσθετος στόχος σχετικά με την ενεργειακή απόδοση, αφορά στην Οδηγία 2012/27/ΕΕ και την υποχρέωση για ετήσια ανακαίνιση του 3% του εμβαδού ψυχόμενων και θερμαινόμενων ιδιόκτητων δημοσίων κτηρίων, που χρησιμοποιούνται από την κεντρική δημόσια διοίκηση, προκειμένου να ικανοποιούν τις εθνικές ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης των κτηρίων, ή εφαρμογή άλλων μέτρων στα υφιστάμενα κτήρια της κεντρικής δημόσιας διοίκησης που θα επιφέρουν ετησίως ισοδύναμη εξοικονόμηση ενέργειας. Η θεματική συγκέντρωση του ΕΤΠΑ, προνοεί την κατανομή τουλάχιστον 30% των πόρων στο ΣΠ 2.
	2.2 Προώθηση των Ανανεώσιμων Πηγών	Σημαντική προτεραιότητα είναι η μείωση της ενεργειακής εξάρτησης της χώρας από τα συμβατικά καύσιμα με αποτέλεσμα το υψηλό κόστος της ενέργειας και τη μεγάλη επιβάρυνση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Η

Στόχος Πολιτικής	Ειδικός Στόχος ή Ειδική Προτεραιότητα*	Αιτιολόγηση
	Ενέργειας σύμφωνα με την Οδηγία (ΕΕ) 2018/2001, συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων αειφορίας που καθορίζονται σε αυτή.	Κύπρος λόγω των κλιματικών χαρακτηριστικών της διαθέτει σημαντικό πλεονέκτημα στη χρήση ΑΠΕ και κυρίως της ηλιακής ενέργειας. Καταβάλλονται σημαντικές προσπάθειες για επέκταση της χρήσης ΑΠΕ παράλληλα με τα μέτρα για εξοικονόμηση ενέργειας. Παρόλο ο εθνικός στόχος για 13% ΑΠΕ στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας μέχρι το 2020 έχει ήδη επιτευχθεί (14% για το 2018), εντούτοις η συνεισφορά των ΑΠΕ θα πρέπει να ενισχυθεί σημαντικά ώστε να επιτύχει τους υποχρεώτικούς στόχους της ΕΕ μέχρι το 2030. Σύμφωνα με την Ετήσια Έκθεση 2019 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Κύπρο (Παράρτημα Δ), η Κύπρος έχει υψηλή εξάρτηση από ορυκτά καύσιμα με αποτέλεσμα τις υψηλές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, ενώ δεν έχει αξιοποιήσει πλήρως τις δυνατότητες των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ). Στο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα για το 2030 παρουσιάζεται η συνεισφορά της Κύπρου στην επίτευξη των ακόλουθων ευρωπαϊκών στόχων ενέργειας (μεταξύ άλλων): Υποχρεωτικός στόχος 32% Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση της ΕΕ μέχρι 2030. Η εθνική συνεισφορά στο στόχο της ΕΕ: είναι 23% ΑΠΕ στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση, ενώ οι επιμέρους εθνικοί στόχοι για ΑΠΕ είναι: υποχρεωτικός στόχος για 14% ΑΠΕ στις μεταφορές και ενδεικτικός στόχος για 1,1% ετήσια αύξηση στη θέρμανση-ψύξη από ΑΠΕ. Η θεματική συγκέντρωση του ΕΤΠΑ, προνοεί την κατανομή τουλάχιστον 30% των πόρων στο Στόχο Πολιτικής 2.
	2.4 Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης του κινδύνου καταστροφών και της ανθεκτικότητας, λαμβάνοντας υπόψη προσεγγίσεις που βρίσκονται στο οικοσύστημα.	Σύμφωνα και με το Παράρτημα Δ, οι επενδύσεις στον τομέα πρέπει να τεθούν ως προτεραιότητα με στόχο τον μετριασμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και τη βελτίωση της βιοποικιλότητας. Η εκτίμηση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, της ικανότητας προσαρμογής και της ευπάθειας της Κύπρου προσδιορίστηκε στους τομείς που επηρεάζονται ή αναμένεται να επηρεαστούν από την κλιματική αλλαγή σύμφωνα με την Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή. Οι τομείς που επηρεάζονται είναι: Υδάτινοι Πόροι, Εδάφη, Παράκτιες Ζώνες, Βιοποικιλότητα, Δάση, Τουρισμός, Ενέργεια, Υποδομές και Δημόσια Υγεία. Σημειώνεται ότι στους τομείς Διαχείρισης των Υδάτων, της Ενίσχυσης της Βιοποικιλότητας και της Ενέργειας δίνεται ιδιαίτερη έμφαση και γίνεται εκτενής ανάλυση στις σχετικές ενότητες του εν λόγω Κεφαλαίου, δεδομένου ότι αποτελούν ξεχωριστούς τομείς προτεραιότητας. Σύμφωνα με την Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή οι παράκτιες περιοχές είναι από τα πιο δυναμικά φυσικά συστήματα στη γη, τα οποία περιλαμβάνουν φυσικά οικοσυστήματα και στα οποία ταυτόχρονα παρατηρείται μεγάλη συγκέντρωση ανθρώπων και οικονομικών δραστηριοτήτων. Η αξιολόγηση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στις παράκτιες ζώνες της Κύπρου ανέδειξε ως πρώτη προτεραιότητα του τομέα την παράκτια διάβρωση λόγω της αύξησης της στάθμης των υδάτων η οποία αναμένεται να επιδεινωθεί, λόγω της κλιματικής

Στόχος Πολιτικής	Ειδικός Στόχος ή Ειδική Προτεραιότητα*	Αιτιολόγηση
		αλλαγής. Πρόσθετα στον τομέα των υδάτινων πόρων οι πλημμύρες αποτελούν επίσης προτεραιότητα του τομέα σε σχέση με την κλιματική αλλαγή και τα πλημμυρικά φαινόμενα αναμένεται να αυξηθούν λόγω της αύξησης της έντασης και της συχνότητας των έντονων βροχοπτώσεων. Ως εκ τούτου, είναι αναγκαία μια σειρά μέτρων, στις αστικές περιοχές της Κύπρου που είναι ιδιαίτερα ευάλωτες στις πλημμύρες έτσι ώστε να αυξηθεί η ικανότητα προσαρμογής. Τέλος, ως κίνδυνοι από την κλιματική αλλαγή αναγνωρίζονται και από την Έκθεση για τη Διαχείριση Κινδύνων Καταστροφών που υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2020 οι πλημμύρες, η διάβρωση των ακτών, οι δασικές πυρκαγιές και οι καταστροφές στις υποδομές. Παράλληλα, στην εν λόγω Έκθεση αναγνωρίζονται πρόσθετοι κίνδυνοι που δεν συνδέονται με την κλιματική αλλαγή, όπως σεισμοί, τσουνάμι, θαλάσσια ρύπανση, τεχνολογικοί κίνδυνοι.
	2.5 Προαγωγή της πρόσβασης στο νερό και της βιώσιμης διαχείρισης των υδάτων	Η Κύπρος αντιμετωπίζει σοβαρό πρόβλημα λειψυδρίας και παράλληλα, παρά τις σημαντικές επενδύσεις ακόμα παρατηρείται υστέρηση στην επεξεργασία υγρών αποβλητων. Επιπρόσθετα παρατηρούνται σηματικές απώλειες νερού λόγω βλάβης και παλαιότητας των δικτύων (ύδρευσης και άδρευσης). Ως εκ τούτου αποτελεί σημαντική προτεραιότητα η βιώσιμη διαχείριση των υδάτων, η οποία θα συμβάλει και στη μερική αντιμετώπιση του προβλήματος της λειψυδρίας. Σύμφωνα και με το Παράρτημα Δ στην Κύπρο παρατηρείται υπεράντληση των υπόγειων υδάτων και λειψυδρία, ενώ σημαντικές ποσότητες λυμάτων απορρίπτονται χωρίς συλλογή ή/ και επεξεργασία, ως εκ τούτου η βιώσιμη διαχείριση των υδάτων πρέπει να τεθεί ως υψηλή επενδυτική προτεραιότητα. Στο πλαίσιο υλοποίησης του στόχου του Στρατηγικού Σχεδίου για τη διασφάλιση της ποιότητας και την προστασία των υδάτινων πόρων και του υδατικού περιβάλλοντος στον τομέα των υγρών αποβλήτων, η Κύπρος θα πρέπει να εφαρμόσει πλήρως την Οδηγία για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων 91/271/ΕΟΚ. Η ειδική ανά χώρα σύσταση για το 2020 (αριθμός 3) και η ειδική ανά χώρα σύσταση για το 2019 (αριθμός 4), συστήνουν όπως η Κύπρος εστιάσει την οικονομική της πολιτική σε σχέση με τις επενδύσεις, μεταξύ άλλων, στον τομέα του περιβάλλοντος και κυρίως στη διαχείριση των υδάτων και των υγρών αποβλήτων. Η θεματική συγκέντρωση του ΕΤΠΑ, προνοεί την κατανομή τουλάχιστον 30% των πόρων στο Στόχο Πολιτικής 2.
	2.6 Προαγωγή της μετάβασης σε μια κυκλική και αποδοτική ως προς τους πόρους οικονομία	Σύμφωνα με την Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Κύπρο για το 2019, χρειάζονται ακόμα σημαντικές προσπάθειες για την επίτευξη των Ευρωπαϊκών στόχων για τα απόβλητα, καθιστώντας ως προτεραιότητα τις επενδύσεις για βελτιώσεις στη διαχείριση των αποβλήτων και τη μετάβαση στην κυκλική οικονομία. Σύμφωνα και με το Παράρτημα Δ, παρατηρούνται σημαντικές αποκλίσεις στην επίτευξη των στόχων σε σχέση με τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων. Η Κύπρος παράγει κατά κεφαλή περισσότερα σκουπίδια από τον ευρωπαϊκό μ.ό. και δεν επαναχρησιμοποιεί ούτε ανακυκλώνει αρκετά. Οι επενδυτικές ανάγκες για τη μετάβαση στην κυκλική

Στόχος Πολιτικής	Ειδικός Στόχος ή Ειδική Προτεραιότητα*	Αιτιολόγηση
		οικονομία και τη βελτίωση της διαχείρισης στερεών αποβλήτων, σύμφωνα και με την πρωτοβουλία «Καθαρή ενέργεια για όλα τα Ευρωπαϊκά νησιά», πρέπει να τεθούν ως προτεραιότητα στην προγραμματική περίοδο 2021-2027. Σύμφωνα με την Έκθεση Έγκαιρης Προειδοποίησης για την Κύπρο που εκδόθηκε από την ΕΕ το 2018, στα πλαίσια παρακολούθησης της επίτευξης των στόχων για τα απόβλητα, προτείνεται η παροχή στήριξης σε τοπικές αρχές με στόχο τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων για τη βελτίωση της χωριστής συλλογής, την ανάπτυξη της χωριστής συλλογής των οργανικών αποβλήτων και τη θέσπιση συστημάτων «Πληρώνω Όσο Πετώ» με παράλληλη εξασφάλιση διαχωρισμού στην πηγή, συμπεριλαμβανομένων των οργανικών αποβλήτων και βελτίωση των συστημάτων συλλογής. Οι δράσεις αυτές κρίνονται από την ΕΕ απαραίτητες ώστε η Κύπρος να πετύχει τους στόχους της για χωριστή συλλογή και ανακύκλωση των δημοτικών αποβλήτων. Η προώθηση του πακέτου μέτρων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Κυκλική Οικονομία έχει τεθεί ως επενδυτική προτεραιότητα για την Κύπρο. Συγκεκριμένα, το 2018 τέθηκαν σε ισχύ οι τροποποιήσεις των Ευρωπαϊκών Οδηγιών για τα απόβλητα θέτοντας φιλόδοξους μακροπρόθεσμους στόχους και αυξημένες υποχρεώσεις για μείωση της δημιουργίας αποβλήτων, αύξηση της διαλογής στην πηγή, αύξηση της επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης των αποβλήτων και σημαντική μείωση των αποβλήτων που προορίζονται για υγειονομική ταφή.
	2.7 Ενίσχυση της προστασίας και της διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος, της βιοποικιλότητας και των πράσινων υποδομών, μεταξύ άλλων σε αστικές περιοχές και τη μείωση κάθε μορφής ρύπανσης	Η βιοποικιλότητα έχει καθοριστική σημασία για τη ζωή και εγγενή αξία. Η προστασία και ενίσχυση της βιοποικιλότητας αποτελεί σημαντική προτεραιότητα η οποία θα πρέπει να ενσωματώνεται σε όλες τις καίριες τομεακές πολιτικές του κράτους. Στο πλαίσιο των υποχρέωσεων της Κύπρου που απορρέουν από τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τη βιοποικιλότητα και από την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τη βιοποικιλότητα εκπονήθηκε η Στρατηγική και το Σχέδιο Δράσης για τη βιοποικιλότητα στην Κύπρο 2020-2030, το οποίο εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο το 2020. Γενικός στόχος της Στρατηγικής είναι η ανάσχεση της απώλειας βιοποικιλότητας και η διατήρηση και προστασία των οικοσυστημάτων της Κύπρου σε καλή κατάσταση, μέσω της αποτελεσματικής διατήρησης των προστατευόμενων περιοχών, της αειφόρου χρήσης των συνιστωσών της βιοποικιλότητας, του δίκαιου και ισότιμου καταμερισμού των οφελών που προκύπρουν από τη χρήση των γενετικών πόρων, καθώς και της ευαισθητοποίησης των ενδιαφερόμενων φορέων στις λήψεις αποφάσεων. Για την υλοποίηση της Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης για τη βιοποικιλότητα στην Κύπρο, θα συμβάλουν και τα Ταμεία της Πολιτικής Συνοχής με συγκεκριμένα έργα/δράσεις, σε συμπληρωματικότητα με άλλα ευρωπαϊκά μέσα και εθνικούς πόρους. Η θεματική συγκέντρωση του ΕΤΠΑ, προνοεί την κατανομή τουλάχιστον 30% των πόρων στο Στόχο Πολιτικής 2.

Στόχος Πολιτικής	Ειδικός Στόχος ή Ειδική Προτεραιότητα*	Αιτιολόγηση
	2.8 Προώθηση μιας βιώσιμης, πολυτροπικής, αστικής κινητικότητας, ως μέρος της μετάβασης σε μια οικονομία μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα	Σύμφωνα και με το Παράρτημα Δ της Ετήσιας Έκθεσης 2019 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Κύπρο, η προώθηση της βιώσιμης πολυτροπικής αστικής κινητικότητας έχει αναγνωριστεί ως μια από τις κυριότερες επενδυτικές ανάγκες. Στη Δέσμη Αστικής Κινητικότητας της ΕΕ «Μαζί για Ανταγωνιστική και Αποδοτική από Άποψη Πόρων Αστική Κινητικότητα» καταγράφονται οι δράσεις/πολιτικές για την ενίσχυση ευρωπαϊκών πόλεων στην αντιμετώπιση προβλημάτων αστικής κινητικότητας και ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού ανταγωνιστικού και αποδοτικού συστήματος μεταφορών. Πρόσθετα αναγνωρίζεται η αναγκη ανάπτυξης Σχεδίων Βιώσιμης Κινητικότητας (ΣΒΑΚ) για όλες τις Ευρωπαϊκές πόλεις. Στον Κανονισμό της ΕΕ 2018/842/ΕΕ καταγράφονται δεσμευτικές ετήσιες μειώσεις των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου από τα ΚΜ από το 2021 έως το 2030. Για την Κύπρο, το ποσοστό μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου το 2030 σε σχέση με το 2005 καθορίστηκε στο -24%. Σύμφωνα με το Τμήμα Περιβάλλοντος, ο τομέας των μεταφορών συμβάλλει κατά 50% στην εκπομπή ρύπων. Η κύρια στρατηγική επιδίωξη του κράτους, είναι η μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου μέσω (α) της προώθησης του συστήματος δημόσιων επιβατικών μεταφορών με χαμηλούς εώς μηδενικούς ρύπους, (β)της διακίνησης με συμβατικά οχήματα ιδιωτικής χρήσης, (γ) την ενθάρρυνση της ποδηλατοκίνησης και της πεζοκίνησης. Επιδιώκεται η ενθάρρυνση της χρήσης λεωφορείων (π.χ. συχνότερες διαδρομές, καλύτερες διασυνδέσεις, αναβάθμιση στάσεων, σταθμών και στεγάστρων ειδική λωρίδα για λεωφορεία κλπ.), αποθάρρυνση της χρήσης μηχανοκίνητων ιδιωτικών οχημάτων (π.χ. μονοδρομήσεις, μείωση λωρίδων διακίνησης οχημάτων κλπ.), λαμβάνοντας υπόψη τα ΣΒΑΚ. Επίσης, θα καταβληθούν προσπάθειες για εξηλεκτρισμό των δημόσιων μεταφορών με αγορά ηλεκτρικών λεωφορείων, παροχή υποδομών για φόρτιση και επιτόπια, κατά το δυνατό, παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ. Παράλληλα, λαμβάνεται υπόψη το Στρατηγικό Σχέδιο για την Οδική Ασφάλεια 2021-2030 στα προωθούμενα έργα με επικέντρωση στην αποτελεσματική διαχείριση οδικής ασφάλειας σε ασφαλείς δρόμους και κινητικότητα, ασφαλή οχήματα, ασφαλείς οδικούς χρήστες, αποτελεσματική ανταπόκριση μετά την οδική σύγκρουση.Η θεματική συγκέντρωση του ΕΤΠΑ, προνοεί την κατανομή τουλάχιστον 30% των πόρων στο Στόχο Πολιτικής 2 και ο εν λόγω ειδικός ειδικός στόχος θα συμβάλει με το 50% του συνόλου των πόρων του.

Στόχος Πολιτικής	Ειδικός Στόχος ή Ειδική Προτεραιότητα*	Αιτιολόγηση
3. Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας	3.1 ανάπτυξη ενός ανθεκτικού στην κλιματική αλλαγή, έξυπνου, ασφαλούς, βιώσιμου και διατροπικού ΔΕΔ-Μ·	Οι χερσαίες μεταφορές είναι το βασικό μέσο διακίνησης εντός της χώρας και αποτελούν την κυριότερη υποστηρικτική υποδομή προς τους τρεις τομείς της κυπριακής οικονομίας (πρωτογενής, δευτερογενής και τριτογενής τομέας). Το μεγαλύτερο τμήμα των αυτοκινητοδρόμων της Κύπρου ανήκει στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ) της Ε.Ε. και ειδικότερα στον Διάδρομο του Κεντρικού Δικτύου Orient/East-Med, ο οποίος έχει αφετηρία το Αμβούργο της Γερμανίας και καταλήγει στην Κύπρο μέσω των χωρών Τσεχίας, Σλοβακίας, Αυστρίας, Ουγγαρίας, Ρουμανίας, Βουλγαρίας και Ελλάδας. Ο Περιμετρικός Αυτοκινητόδρομος Λευκωσίας αποτελεί το τελικό σημείο του πιο πάνω Κεντρικού Δικτύου. Σημειώνεται ότι υπάρχει σχετική υποχρέωση των Κρατών Μελών να ολοκληρώσουν το Κεντρικό Δίκτυο ΔΕΔ-Μ μέχρι το 2030. Η ανάπτυξη και ολοκλήρωση ενός ανθεκτικού στην κλιματική αλλαγή, έξυπνου και ασφαλούς βιώσιμου και διατροπικού ΔΕΔ-Μ αποτελεί προτεραιότητα για την Κύπρο. Παράλληλα, λαμβάνεται υπόψη το Στρατηγικό Σχέδιο για την Οδική Ασφάλεια 2021-2030 στα έργα που θα υλοποιηθούν με την επικέντρωση στην αποτελεσματική διαχείριση οδικής ασφάλειας σε ασφαλείς δρόμους και κινητικότητα, ασφαλή οχήματα, ασφαλείς οδικούς χρήστες, αποτελεσματική ανταπόκριση μετά την οδική σύγκρουση. Η διαμόρφωση ενός ασφαλούς, άνετου, αποδοτικού, αποτελεσματικού και βιώσιμου συστήματος χερσαίων μεταφορών, που να εξυπηρετεί τις ανάγκες διακίνησης των πολιτών στο σύνολό τους, χωρίς οποιουσδήποτε αποκλεισμούς, με σεβασμό στο περιβάλλον, αποτελεί κύρια στρατηγική επιδίωξη της Κύπρου.

Στόχος Πολιτικής	Ειδικός Στόχος ή Ειδική Προτεραιότητα*	Αιτιολόγηση
4. Μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων	**4(α) Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και μέτρα ενεργοποίησης για όλα τα άτομα που αναζητούν εργασία, συγκεκριμένα, τους νέους, ιδίως μέσω της υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία, τους μακροχρόνια ανέργους και τις μειονεκτούσες ομάδες στην αγορά εργασίας, και για τα οικονομικώς αδρανή άτομα, καθώς και μέσω της προώθησης της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας.**	Ο Ειδικός Στόχος 4(α) σχετίζεται με την ανάγκη **βιώσιμης ένταξης των νέων ηλικίας 15-29 ετών στην αγορά εργασίας**, ειδικότερα των νέων εκείνων που βρίσκονται εκτός εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (NEET). Η Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Κύπρο του 2019 – Παράρτημα Δ αναφέρει, μεταξύ άλλων, ότι το ποσοστό των νέων που βρίσκονται εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης είναι υψηλό και η κατάσταση τους στην αγορά εργασίας παραμένει επισφαλής, ενώ η συμμετοχή και η στόχευση σε μέτρα ενεργοποίησης των νέων είναι περιορισμένα. Προς το σκοπό αυτό προκύπτει η ανάγκη ενίσχυσης της πρόσβασης των νέων στην απασχόληση κυρίως μέσω βελτίωσης της αντιστοίχισης της αγοράς εργασίας και της αναβάθμισης των δεξιοτήτων ή/και επανακατάρτισης των εργαζομένων και προώθηση μιας προσαρμοσμένης και χωρίς αποκλεισμούς στρατηγικής και προσέγγισης για την ένταξη τους στην αγορά εργασίας, ιδίως μέσω της χαρτογράφησης των νέων που δεν συμμετέχουν στην εκπαίδευση, την απασχόληση ή την κατάρτιση από τις Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης. Η ενίσχυση του εντοπισμού και της ενεργοποίησης των νέων αναφέρεται και στην υπ' αριθμό 3 Ειδική ανά Χώρα Σύσταση του Συμβουλίου της ΕΕ προς την Κύπρο για το 2019. Σύμφωνα με τις πρόνοιες του σχετικού Κανονισμού, ο εν λόγω Ειδικός Στόχος υπόκειται σε υποχρέωση Θεματικής Συγκέντρωσης 15% των συνολικών πόρων του Ταμείου (ΕΚΤ+) αφού το ποσοστό νέων 15-29 ετών οι οποίοι βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (NEET) στην Κύπρο για το 2019 υπερβαίνει τον ευρωπαϊκό μ.ό.. Επιπρόσθετα, ο Ειδικός Στόχος 4(α) σχετίζεται με την ανάγκη **εφαρμογής Μέτρων των Ενεργητικών Πολιτικών Απασχόλησης** με στόχο τη δημιουργία νέων, βιώσιμων θέσεων εργασίας συμβάλλοντας στη μείωση της ανεργίας και στην αύξηση της απασχόλησης του εργατικού δυναμικού. Η Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Κύπρο του 2019 – Παράρτημα Δ καταγράφει την ανάγκη προώθησης ενεργητικών μέτρων πολιτικών απασχόλησης προσβάσιμων προς όλους, μέσω υλοποίησης, μεταξύ άλλων, στοχευμένων Σχεδίων επιδοτούμενης απασχόλησης.
	4(β) Εκσυγχρονισμός των θεσμικών φορέων και των υπηρεσιών της αγοράς εργασίας για την εκτίμηση και την πρόβλεψη των αναγκών όσον αφορά τις δεξιότητες και για	Ο Ειδικός Στόχος 4(β) σχετίζεται με την **ανάγκη ενίσχυσης και εκσυγχρονισμού των αρμόδιων θεσμικών φορέων και Υπηρεσιών της αγοράς εργασίας** που είναι αρμόδιες για την προώθηση της απασχόλησης, τη βελτίωση της απασχολησιμότητας και την κινητικότητα του εργατικού δυναμικού, την προστασία και ενίσχυση των εργασιακών σχέσεων, σε συνδυασμό με την προώθηση Μέτρων των Ενεργητικών Πολιτικών Απασχόλησης, την εισαγωγή ατομικών λογαριασμών μάθησης κλπ. Η Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Κύπρο του 2019 – Παράρτημα Δ καταδεικνύει ως προτεραιότητα την ανάγκη βελτίωσης της πρόσβασης στην απασχόληση, ιδιαίτερα όσον αφορά στους νέους και μακροχρόνια ανέργους,

Στόχος Πολιτικής	Ειδικός Στόχος ή Ειδική Προτεραιότητα*	Αιτιολόγηση
	την εξασφάλιση έγκαιρης και εξατομικευμένης βοήθειας και στήριξης της αντιστοίχισης προσφοράς και ζήτησης των μεταβάσεων και της κινητικότητας στην αγορά εργασίας	προώθηση της αυτό-απασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας, και εκσυγχρονισμό των θεσμικών φορέων και υπηρεσιών της Αγοράς Εργασίας. Η υπ' αριθμό 3 Ειδική ανά Χώρα Σύσταση του Συμβουλίου της ΕΕ προς την Κύπρο για το 2019 προνοεί, μεταξύ άλλων, την ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων που αποσκοπούν στην αύξηση της αποτελεσματικότητας των Δημόσιων Υπηρεσιών Απασχόλησης και στην ενίσχυση της ευαισθητοποίησης και της στήριξης της ενεργοποίησης των νέων. Η υπ' αριθμό 2 Ειδική ανά Χώρα Σύσταση για το 2020 προτείνει την ενίσχυση της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης, προώθηση ευέλικτων ρυθμίσεων απασχόλησης και βελτίωση της συνάφειας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας
	4(γ) Προώθηση της ισόρροπης συμμετοχής των φύλων στην αγορά εργασίας, των ισότιμων συνθηκών εργασίας και της καλύτερης ισορροπίας μευαξύ επαγγελματικής και της οικογενειακής ζωής, μεταξύ άλλων μέσω της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή φροντίδα παιδιών και εξαρτώμενων ατόμων	Ο Ειδικός Στόχος 4(γ) σχετίζεται με τη στρατηγική **ενεργοποίησης των γυναικών στην αγορά εργασίας** μέσω **συμφιλίωσης της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής**. Διαχρονικά το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών 20-64 ετών παραμένει σταθερά χαμηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό απασχόλησης των ανδρών ενώ το μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων διευρύνεται. Η συμμετοχή και πρόσβαση των γυναικών στην αγορά εργασίας παρουσιάζει σημαντικές δυσκολίες, ιδιαίτερα για γυναίκες ηλικίας 25-40 ετών και άνω των 50 ετών οι οποίες είναι επιφορτισμένες με τη φροντίδα εξαρτωμένων μελών της οικογένειας (ανήλικα μέλη και ηλικιωμένοι). Για επίλυση των προκλήσεων αυτών απαιτείται η προώθηση στρατηγικής στόχευσης των παρεμβάσεων ενεργοποίησης των γυναικών στο πλαίσιο μιας ολιστικής προσέγγισης. Επιπρόσθετα, στην υπ΄ αριθμό 3 Ειδική Ανά Χώρα Σύσταση του Συμβουλίου της ΕΕ για το 2019 καταγράφεται η ανάγκη μεταρρύθμισης για παροχή οικονομικά προσιτής προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας. Για το 2020 η υπ' αριθμό 2 Ειδική ανά Χώρα Σύσταση προτείνει, μεταξύ άλλων, την προώθηση ευέλικτων ρυθμίσεων απασχόλησης.
	4(ε) Βελτίωση της ποιότητας, της συμμετοχικότητας, της αποτελεσματικότητας και της συνάφειας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με την	Ο Ειδικός Στόχος 4(ε) συνδέεται με την εφαρμογή της **μεταρρύθμισης των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης** ως προς τη δημιουργία των κατάλληλων δομών που θα συμβάλουν στην αναβάθμιση και βελτίωση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης και κατάρτισης. Η Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Κύπρο του 2019 – Παράρτημα Δ αναφέρει ότι η συμμετοχή στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση είναι χαμηλή, και καταγράφει την ανάγκη βελτίωσης της ποιότητας, της αποτελεσματικότητας και της συνάφειας της εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας κυρίως μέσω: (1) της απόκτησης δεξιοτήτων

Στόχος Πολιτικής	Ειδικός Στόχος ή Ειδική Προτεραιότητα*	Αιτιολόγηση
	αγορά εργασίας, μεταξύ άλλων μέσω της επικύρωσης της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης, με σκοπό την υποστήριξη της απόκτησης βασικών ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρηματικών και ψηφιακών δεξιοτήτων, και με την προώθηση της καθιέρωσης διττών συστημάτων κατάρτισης και μαθητείας	(2) της βελτίωσης της συνάφειας της εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας (3) της βελτίωσης της ελκυστικότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, της καταπολέμησης των στερεοτύπων και δημιουργία ευέλικτων μηχανισμών διακυβέρνησης, της προώθησης συνεργασιών μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών (4) της υποστήριξης συνεχούς εκπαίδευσης για εκπαιδευτικούς (5) της υλοποίησης προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους και την κοινωνία των πολιτών. Η υπ' αριθμό 3 Ειδική ανά Χώρα Σύσταση (ΑΧΣ) του Συμβουλίου της ΕΕ προς την Κύπρο για το έτος 2019 περιλαμβάνει πρόνοια για την υλοποίηση της μεταρρύθμισης των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, την αύξηση της εμπλοκής των εργοδοτών, τη συμμετοχή των μαθητευομένων στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση κ.α Αντίστοιχα, η υπ' αριθμό 2 Ειδική ανά Χώρα Σύσταση για το 2020 προτείνει, μεταξύ άλλων, τη βελτίωση της συνάφειας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας.
	4(η) Προώθηση της ενεργού ένταξης, με σκοπό την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών, της απαγόρευσης των διακρίσεων και της ενεργού συμμετοχής, και βελτίωση της απασχολησιμότητας, ειδικότερα για τις μειονεκτούσες ομάδες	Ο Ειδικός Στόχος 4(η) σχετίζεται με την ανάγκη λήψης μέτρων για **ενεργό ένταξη στην αγορά εργασίας** και βελτίωση των προοπτικών βιώσιμης απασχόλησης ατόμων που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες πληθυσμού, τα οποία αντιμετωπίζουν υψηλό κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού και φτώχειας. Η Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Κύπρο του 2019 – Παράρτημα Δ καταδεικνύει ως ανάγκη την προώθηση ενεργητικών μέτρων πολιτικών απασχόλησης προσβάσιμων προς όλους, μέσω υλοποίησης, μεταξύ άλλων, στοχευμένων Σχεδίων επιδοτούμενης απασχόλησης. Με βάση τον σχετικό Κανονισμό του ΕΚΤ+, οι Ειδικοί Στόχοι 4(η) - (ιβ) υπόκεινται στην υποχρέωση για θεματική συγκέντρωση των πόρων σε ποσοστό 25% τουλάχιστον επί του συνολικού κονδυλίου του Ταμείου για υποστήριξη παρεμβάσεων που εμπίπτουν στις πολιτικές κοινωνικής ένταξης.
	4(ια) Ενίσχυση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά	Ο ΕΣ 4(ια) συνδέεται με την ενίσχυση της πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές **κοινωνικές υπηρεσίες**, περιλαμβανομένης της **προσφοράς υπηρεσιών φροντίδας** καθώς και στη διασφάλιση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των ευάλωτων ομάδων πληθυσμού **χωρίς αποκλεισμούς**, ειδικότερα των ατόμων με αναπηρία καθώς και υπηρεσίες προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας.

Στόχος Πολιτικής	Ειδικός Στόχος ή Ειδική Προτεραιότητα*	Αιτιολόγηση
	προσιτές υπηρεσίες, περιλαμβανομένων υπηρεσιών που προάγουν την πρόσβαση σε στέγαση και υπηρεσιών φροντίδας με επίκεντρο τον άνθρωπο συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης· εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόσβασης στην κοινωνική προστασία, με έμφαση στα παιδιά και στις μειονεκτούσες ομάδες· βελτίωση της προσβασιμότητας, μεταξύ άλλων για τα άτομα με αναπηρίες, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και των υπηρεσιών	Η Έκθεση της ΕΕ για την Κύπρο του 2019 – Παρ. Δ καταδεικνύει ως προτεραιότητα την ενίσχυση της πρόσβασης σε προσιτές και αποτελεσματικές κοινωνικές υπηρεσίες και κοινωνική προστασία κυρίως μέσω συνεργασίας των ενδιαφερομένων μερών για ενίσχυση της προσέγγισης και εξατομικευμένων υπηρεσιών σε μειονεκτούντα άτομα, και παροχή μέτρων κοινωνικής ένταξης. Επιπρόσθετα προνοεί την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών στην κοινότητα για ευάλωτες ομάδες. Επίσης , στην Έκθεση σημειώνεται ότι η παροχή οικονομικά προσιτής υψηλής ποιότητας προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας για την εν λόγω ηλικιακή ομάδα είναι ανεπαρκής, με αποτέλεσμα την υψηλή εξάρτηση από την άτυπη φροντίδα και αντίκτυπο στις επιδόσεις της Κύπρου όσον αφορά στην ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής και την παροχή υποστήριξης στα παιδιά. Η υπ' αρ. 2 ΕΧΣ για το 2020 προτείνει, μεταξύ άλλων, την επαρκή αντικατάσταση εισοδήματος και την πρόσβαση σε κοινωνική προστασία για όλους. Στην υπ΄ αρ. 3 Σύσταση του Συμβουλίου της ΕΕ για το 2019 καταγράφεται η ανάγκη μεταρρύθμισης για παροχή οικονομικά προσιτής προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας. Ο ΕΣ συνδέεται επίσης με την εφαρμογή της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των ΑΜεΑ καθώς και με τις αρχές του Ευρ. Πυλώνα Κοιν. Δικαιωμάτων υπ' αρ. 17 για την ένταξη των ατόμων με αναπηρίες και υπ' αρ. 18 για την μακροχρόνια φροντίδα. Σύμφωνα με την Αρχή υπ. Αρ. 11 του Πυλώνα τα παιδιά έχουν δικαίωμα σε προσιτή προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα καλής ποιότητας. Οι Ειδικοί Στόχοι 4(η) - (ιβ) υπόκεινται στην υποχρέωση για θεματική συγκέντρωση των πόρων σε ποσοστό 25% τουλάχιστον επί του συνολικού κονδυλίου του Ταμείου για υποστήριξη παρεμβάσεων που εμπίπτουν στις πολιτικές κοινωνικής ένταξης. Επίσης, στο πλαίσιο του ΕΣ 4(ια) θα προωθηθούν δράσεις που συμβάλλουν στην αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας στο πλαίσιο της υλοποίησης της εγγύησης για τα παιδιά ικανοποιώντας την υποχρεωτική θεματική συγκέντρωση πόρων του ΕΚΤ+ σε ποσοστό τουλάχιστον 5%.

Στόχος Πολιτικής	Ειδικός Στόχος ή Ειδική Προτεραιότητα*	Αιτιολόγηση
	μακροχρόνιας περίθαλψης	
	4(ιγ) αντιμετώπιση της υλικής στέρησης με παροχή τροφίμων και/ή βασικής υλικής βοήθειας προς τους απόρους, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών, και παροχή συνοδευτικών μέτρων προς υποστήριξη της κοινωνικής ένταξής τους	Ο Ειδικός Στόχος 4 (ιγ) σχετίζεται με την παροχή μη οικονομικής βοήθειας για την ανακούφιση της στέρησης τροφής και της σοβαρής **υλικής στέρησης των απόρων και ειδικότερα των παιδιών**. Στόχος είναι η αντιμετώπιση των χειρότερων μορφών φτώχειας με το μεγαλύτερο αντίκτυπο κοινωνικού αποκλεισμού, όπως η παιδική φτώχεια και η στέρηση τροφής. Η Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Κύπρο του 2019 – Παράρτημα Δ αναφέρει ότι το ποσοστό υλικής στέρησης και κοινωνικού αποκλεισμού παραμένει σε υψηλά, προ της κρίσης, επίπεδα. Ως εκ τούτου καταδεικνύεται ως προτεραιότητα η παροχή βασικής υλικής βοήθειας σε άτομα που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη. Η πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Εγγύηση για τα παιδιά» που σκοπό έχει να διασφαλίσει ότι όλα τα παιδιά που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας, κοινωνικού αποκλεισμού, μειονεκτούν, έχουν πρόσβαση σε καλής ποιότητας βασικές υπηρεσίες: δωρεάν υγειονομική περίθαλψη, επαρκή σίτιση, δωρεάν εκπαίδευση -συμπεριλαμβανομένης της πρώιμης παιδικής εκπαίδευσης και φροντίδας, ευπρεπή στέγαση. Σύμφωνα με την αρχή υπ' αριθμό 11 τα παιδιά έχουν το δικαίωμα προστασίας από τη φτώχεια. Τα παιδιά από μειονεκτικά περιβάλλοντα έχουν το δικαίωμα σε συγκεκριμένα μέτρα για την ενίσχυση των ίσων ευκαιριών. Με βάση τον σχετικό Κανονισμό του ΕΚΤ+, ο Ειδικός Στόχος 4(ιγ) υπόκειται στην υποχρέωση για θεματική συγκέντρωση των πόρων σε ποσοστό 3% επί του συνολικού κονδυλίου του Ταμείου για υποστήριξη παρεμβάσεων στήριξης των απόρων.

Στόχος Πολιτικής	Ειδικός Στόχος ή Ειδική Προτεραιότητα*	Αιτιολόγηση
5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης όλων των εδαφικών τύπων και των τοπικών πρωτοβουλιών	5.1 Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς, κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές·	Σύμφωνα με το Παράρτημα Δ της Έκθεσης 2019 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Κύπρο (α) οι πυρήνες των αστικών κέντρων των πόλεων εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν προβλήματα παρακμής, μείωσης του πληθυσμού τους, καθώς και αλλοίωσης τόσο του ιστορικού τους χαρακτήρα όσο και των συνθηκών διαβίωσης σε αυτούς, (β) οι κύριες αναπτυξιακές επιδιώξεις στις αστικές περιοχές περιλαμβάνουν την εκπόνηση Στρατηγικών Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης στα κύρια αστικά κέντρα, την προώθηση της κοινωνικής, οικονομικής, πολιτιστικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, την ενσωμάτωση μικρότερων αστικών κέντρων στο αστικό δίκτυο, καθώς και την αναζωογόνηση των μειονεκτουσών/ υποβαθμισμένων αστικών περιοχών, περιλαμβανομένης της προώθησης παραγωγικών δραστηριοτήτων και κοινωνικής οικονομίας σε υποβαθμισμένες γειτονιές. Υπάρχει επίσης η ανάγκη συνεργασίας μεταξύ των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΑΤΑ), για την αντιμετώπιση κοινών προβλημάτων και προκλήσεων όπως (α) η πυκνή τροχαία κίνηση στα αστικά κέντρα των πόλεων, μέσω της υλοποίησης του Σχεδίου Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ) της κάθε πόλης, (β) η βιώσιμη διαχείριση των στερεών αποβλήτων στις αστικές περιοχές και (γ) οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις των φαινομένων πλημμύρας, που δημιουργούν σοβαρά προβλήματα στα αστικά κέντρα. Η συνεργασία μεταξύ των ΑΤΑ για αντιμετώπιση των προαναφερθέντων κοινών προβλημάτων και προκλήσεων θα συμβάλει σημαντικά και στην εφαρμογή της μεταρρύθμισης της τοπικής αυτοδιοίκησης που προωθεί η Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Σύμφωνα με τον Κανονισμό του ΕΤΠΑ/Τ.Σ. 2021-2027, τουλάχιστον 8% των πόρων του ΕΤΠΑ πρέπει να διατεθεί για ενίσχυση της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης.
	5.2 Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας, σε	Στις Ειδικές Ανά Χώρα Συστάσεις του Συμβουλίου της ΕΕ για την Κύπρο 2019, προτείνεται όπως οι επενδύσεις που θα πραγματοποιηθούν λάβουν υπόψη και τις εδαφικές ανισότητες που υπάρχουν εντός της Κύπρου. Οι δημογραφικές προκλήσεις στις ορεινές και ημιορεινές περιοχές θα αντιμετωπιστούν με επενδύσεις που θα χρηματοδοτηθούν κυρίως από τον κρατικό προϋπολογισμό, και σε μικρότερο βαθμό από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης. Στο Πρόγραμμα ΘΑΛΕΙΑ δίνεται έμφαση στις παράκτιες μη αστικές περιοχές, που πλήγηκαν πάρα πολύ από την πανδημία του COVID-19, αφού οι οικονομικές τους δραστηριότητες εξαρτούνται σχεδόν στην ολότητά τους από τον τουρισμό, απαιτούνται κοινές δράσεις ανάδειξης των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της κάθε περιοχής, του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς, με σκοπό τον εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος που προσφέρουν.

Στόχος Πολιτικής	Ειδικός Στόχος ή Ειδική Προτεραιότητα*	Αιτιολόγηση
	περιοχές πλην των αστικών.	
	Ειδικός στόχος Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης	Το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, αποτελεί το νέο χρηματοδοτικό μέσο στο πλαίσιο της Πολιτικής Συνοχής, το οποίο έχει ως στόχο τη δίκαιη μετάβαση σε μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία. Η Κύπρος σε σχέση με τα άλλα ΚΜ, έχει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά όπως ο νησιωτικός χαρακτήρας και η μεγάλη απόσταση από τα υπόλοιπα ΚΜ, τα οποία δημιουργούν πρόσθετες προκλήσεις όπως υψηλό ενεργειακό κόστος, θέματα ενεργειακής ασφάλειας, μικρές οικονομίες κλίμακος, και σχεδόν αποκλειστική εξάρτηση από εισαγόμενα ορυκτά καύσιμα, με αρνητικές επιπτώσεις όπως εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, όπως τιμές ηλεκτρισμού, ενώ παράλληλα μειώνει την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων. Πρόσθετα, διαπιστώνονται τεχνικές δυσκολίες που σχετίζονται με την απομόνωση της Κύπρου, όπως στη διείσδυση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, αφού οι τεχνολογίες αποθήκευσης δεν έχουν ενταχθεί στην αγορά. Όπως έχει αναγνωριστεί, σύμφωνα και με το Παράρτημα Δ, οι ηλεκτροπαραγωγοί σε Δεκέλεια και Βασιλικό είναι οι πιο ρυπογόνες εγκαταστάσεις στην Κύπρο. Για να καταστεί δυνατή η μετάβαση και η απανθρακοποίηση του Ηλεκτροπαραγωγού Σταθμού Δεκέλειας, είναι αναγκαία η ενίσχυση του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας, παράλληλα με την προώθηση των συστημάτων αποθήκευσης ενέργειας. Τα συστήματα αποθήκευσης και οι τροποποιήσεις στο σύστημα ηλεκτρισμού είναι αναγκαίες για την περαιτέρω διείσδυση των ΑΠΕ και την αποφυγή των αποκοπών. Παράλληλα, το μελλοντικό εργατικό δυναμικό θα πρέπει να κατευθυνθεί προς τεχνικά επαγγέλματα τα οποία έχουν κριθεί ως αναγκαία στη διαδικασία της μετάβασης. Λόγω της χαμηλής προσέλκυσης μαθητών σε τεχνικές κατευθύνσεις παρατηρείται έλλειψη έμπειρού και εκπαιδευμένου προσωπικού. Μέσω του Προγράμματος ΘΑλΕΙΑ θα πραγματοποιηθούν σημαντικές δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις κυρίως για την αποθήκευση ενέργειας, την ενίσχυση του συστήματος μεταφοράς και διανομής ενέργειας, την ενίσχυση ενεργοβόρων επιχειρήσεων και την ενδυνάμωση του ανθρώπινου κεφαλαίου. Περαιτέρω ανάλυση γίνεται στο Σχέδιο Δίκαιης Μετάβασης (Παράρτημα).

** Ειδικές προτεραιότητες σύμφωνα με τον κανονισμό ΕΚΤ+*

2. ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

ID	Τίτλος	ΤΒ	Κοινοτική συνεισφορά (€)	Ταμείο	Κατηγορία περιφέρειας που υποστηρίζεται	Ειδικός Στόχος που έχει επιλεγεί
1	**Προτεραιότητα 1:** Έξυπνη, Ψηφιακή και Ανταγωνιστική Οικονομία	Όχι	147.000.000	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	1 (i) 1 (ii) 1 (iii)
2	**Προτεραιότητα 2**: Ενέργεια και Περιβάλλον	Όχι	154.000.000	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	2 (i) 2 (ii) 2 (v) 2 (vii)
3	**Προτεραιότητα 3**: Προώθηση της Βιώσιμης, Πολυτροπικής Αστικής Κινητικότητας	Όχι	40.000.000	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	2 (viii)
4	**Προτεραιότητα 4**: Ολοκληρωμένη, Βιώσιμη Χωρική Ανάπτυξη	Όχι	80.000.000	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	5 (i) 5 (ii)
5	**Προτεραιότητα 5**: Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Μετάβαση στην Κυκλική Οικονομία	Όχι	98.700.000	Ταμείο Συνοχής	Δ/Ε	2 (iv) 2 (vi)
6	**Προτεραιότητα 6**: Περιφερειακή Συνδεσιμότητα	Όχι	25.000.000	Ταμείο Συνοχής	Δ/Ε	3(i)
7	**Προτεραιότητα 7**: Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού και Ένταξη στην Αγορά Εργασίας	Όχι	80.000.000	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (α) 4 (β) 4 (γ) 4 (ε)
8	**Προτεραιότητα 8**: **Ειδική Προτεραιότητα** Απασχόληση των Νέων και Διευκόλυνση της Εισόδου τους στην Αγορά Εργασίας	Όχι	28.000.000	ΕΚΤ +	Μετάβασης	4 (α)
9	**Προτεραιότητα 9**: Κοινωνική Ένταξη και Καταπολέμηση του Κοινωνικού Αποκλεισμού	Όχι	77.205.180	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (η) 4 (ια)

ID	Τίτλος	ΤΒ	Κοινοτική συνεισφορά (€)	Ταμείο	Κατηγορία περιφέρειας που υποστηρίζεται	Ειδικός Στόχος που έχει επιλεγεί
10	**Προτεραιότητα 10**: **Ειδική Προτεραιότητα** Αντιμετώπιση της Υλικής Υστέρησης Απόρων	Όχι	17.000.000	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (ιγ)
11	**Προτεραιότητα 11**: **Ειδική Προτεραιότητα** Κοινωνικές Καινοτόμες Δράσεις	Όχι	10.000.000	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (ια)
12	**Προτεραιότητα 12: Ειδική Προτεραιότητα** Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης	Όχι	97.100.000	ΤΔΜ	Μετάβασης	Δ/Ε
13	**Προτεραιότητα 13** Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ	Ναι	25.925.267	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	Δ/Ε
14	**Προτεραιότητα 14** Τεχνική Βοήθεια Ταμείου Συνοχής	Ναι	10.621.777	Ταμείο Συνοχής	Δ/Ε	Δ/Ε
15	**Προτεραιότητα 15** Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ+	Ναι	10.000.000	ΕΚΤ+	Μετάβασης	Δ/Ε
16	**Προτεραιότητα 16** Τεχνική Βοήθεια ΤΔΜ	Ναι	4.013.715	ΤΔΜ	Μετάβασης	Δ/Ε
17	**Προτεραιότητα 17: Ειδική Προτεραιότητα** Βιώσιμη Διαχείριση Υδάτινων Πόρων - ΕΤΠΑ	Όχι	20.000.000	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	Δ/Ε
18	**Προτεραιότητα 18: Ειδική Προτεραιότητα** Βιώσιμη Διαχείριση Υδάτινων Πόρων – Ταμείο Συνοχής	Όχι	44.000.000	Ταμείο Συνοχής	Μετάβασης	Δ/Ε

2.1 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ

2.1.1 Προτεραιότητα 1: Ανταγωνιστική, Έξυπνη και Ψηφιακή Οικονομία

2.1.1.1 Ειδικός Στόχος 1(i): Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών

2.1.1.1.1 Παρεμβάσεις Ταμείων

Σχετικά είδη δράσεων

Οι δράσεις που θα υλοποιηθούν κάτω από τον Ειδικό Στόχο 1(i), επιδιώκουν στην ενίσχυση της έντασης της Έρευνας και Καινοτομίας (E&K) και στην αύξηση των ιδιωτικών και δημόσιων επενδύσεων σε E&K με απώτερο στόχο την ανάπτυξη της χώρας, τη στήριξη της ανταγωνιστικότητας και την ενίσχυση της εξωστρέφειας προς τις διεθνείς αγορές. Οι επενδύσεις σε E&K, θα συμβάλουν στη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων προωθώντας τον καινοτόμο και έξυπνο μετασχηματισμό, ενώ αποτελούν μια σημαντική επένδυση για το μέλλον της χώρας.

Οι δράσεις στα πλαίσια αυτού του Ειδικού Στόχου, εκπηγάζουν από τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (S3CY), σύμφωνα με τα αποτελέσματα της οποίας, οι τομείς προτεραιότητας για την Κύπρο είναι η ενέργεια, ο τουρισμός, η γεωργία-τρόφιμα, το δομημένο περιβάλλον-κατασκευές, οι μεταφορές-ναυτιλία, η υγεία, το περιβάλλον και οι τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνιών. Βασική επιδίωξη είναι η διασύνδεση του εθνικού συστήματος E&K με την οικονομία, τον επιχειρηματικό κόσμο και την κοινωνία, ώστε οι θετικές επιδράσεις της χρηματοδότησης να έχουν πολλαπλασιαστικά οφέλη. Παράλληλα, επιδιώκεται μέσω των δράσεων που θα προωθηθούν, να αντιμετωπιστούν οι αδυναμίες και οι ανασταλτικοί παράγοντες που υπάρχουν, ώστε να αναπτυχθεί περαιτέρω ο τομέας της E&K.

Επιπρόσθετα, προτεραιότητα αποτελούν η ενίσχυση των υφιστάμενων και η δημιουργία νέων ερευνητικών υποδομών βασική ανάγκη που αναδεικνύεται μεσα από την S3CY η οποία μαζί με την αύξηση του ερευνητικού δυναμικού ώστε να πλησιάσει στα επίπεδα της ΕΕ, αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες για τη διαφοροποίηση και ανάπτυξη του συστήματος Έρευνας. Επίσης, στρατηγική επιδίωξη είναι η σημαντική βελτίωση των επιδόσεων της χώρας στον τομέα της καινοτομίας, σύμφωνα με τους σχετικούς δείκτες επιδόσεων (π.χ. European Innovation Scoreboard).

Η διασύνδεση της ερευνητικής κοινότητας με τις επιχειρήσεις είναι μια πρόκληση που αντιμετωπίζει η Κύπρος και για την οποία καταβάλλονται προσπάθειες αντιμετώπισής της. Η ανάγκη για ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ ερευνητικής κοινότητας και επιχειρήσεων προκύπτει ουσιαστικά λόγω των ακόλουθων παραγόντων:

(α) τα πανεπιστήμια και τα ερευνητικά κέντρα έχουν επιδείξει σημαντικές επιδόσεις στην Έρευνα (όπως φαίνεται μέσα από βιβλιομετρικούς δείκτες). Ωστόσο, η δραστηριοποίηση αυτή σε αρκετές περιπτώσεις παραμένει σε επίπεδο βασικής έρευνας και δεν προχωρά στην εφαρμογή της στην κοινωνία και τις επιχειρήσεις, γεγονός που θα έχει πολλαπλασιαστικά οφέλη.

(β) Οι επιχειρήσεις και η βιομηχανία πολλές φορές διστάζουν να πειραματιστούν σε νέες μεθόδους ή να αναπτύξουν έρευνα η οποία απαιτεί εξειδικευμένους πόρους και δεξιότητες, χρόνο και αρκετά κονδύλια.

(γ) Μέχρι σήμερα δεν υπήρχε στην Κύπρο, κέντρο μεταφοράς γνώσης όπου θα βοηθούσε τις επιχειρήσεις με τεχνογνωσία να αναπτύξουν καινοτόμα προϊόντα, να τα κατοχυρώσουν και

να τα εισάξουν στην αγορά. Αυτό απαιτεί συγκεκριμένη τεχνογνωσία η οποία έλειπε από τις επιχειρήσεις και αποτελούσε ανατρεπτικό παράγοντα στο να ασχοληθούν σοβαρά με την E&K.

(δ) Οι επιχειρήσεις δεν έχουν την απαιτούμενη εμπειρία στην ετοιμασία ερευνητικών προτάσεων και απαιτείται η συνεργασία και η καθοδήγηση από ερευνητές.

Για την αντιμετώπιση αυτής της ανάγκης γίνονται/προγραμματίζονται πολλές στοχεύμενες δράσεις μέσω της χρηματοδότησης της Πολιτικής Συνοχής. Σημειώνεται ότι όλες οι δράσεις που προωθούνται για χρηματοδότηση περιλαμβάνουν την παράμετρο της ενίσχυσης της συνεργασίας μεταξύ ερευνητικών οργανισμών και επιχειρήσεων/βιομηχανίας, ενώ παράλληλα προωθούνται δράσειςγια τη διευκόλυνση της μεταφοράς γνώσης και εμπορικής αξιοποίησης των αποτελεσμάτων έρευνας. Συγεκριμένα, μέσω των σχεδίων, θα παρέχεται η δυνατότητα στις επιχειρήσεις, μετά το πειραματικό στάδιο, να συμμετέχουν μέσω του νέου Κέντρου Μεταφοράς Γνώσης στην επέκταση του προϊόντος/υπηρεσίας τους και στην εισαγωγή του στην αγορά.

Συγκεκριμένα προωθούνται:

- Σχέδια που ενθαρρύνουν τη συνεργασία επιχειρήσεων με ερευνητικά κέντρα/πανεπιστήμια/οργανισμούς για διεξαγωγή έρευνας (π.χ σχέδιο νησίδες αριστείας, συνεργατικής ανάπτυξης (co develop) και νέων υποδομών).
- Σχέδια στα οποία οι επιχειρήσεις μπορούν να συμμετέχουν σε ένα ερευνητικό έργο ανάλογα με τις ανάγκες τους.
- Σχέδια καινοτομίας, τα οποία απευθύνονται σε υφιστάμενες, νεοσύστατες και νεοφυείς επιχειρήσεις όπου ενθαρρύνεται η ανάπτυξη καινοτομίας και η εισαγωγή νέων προϊόντων στην αγορά (innovate, seed, pre-seed).
- Η δημιουργία του Κέντρου Επιχειρηματικής Καινοτομίας του Δήμου Λευκωσίας, το οποίο θα βοηθήσει στην ανάπτυξη της επιχειρηματικής καινοτομίας.

Ενδεικτικά είδη δράσεων που θα προωθηθούν μέσω της Πολιτικής Συνοχής είναι:

- Αναβάθμιση και ενίσχυση υφιστάμενων και δημιουργία νέων ερευνητικών υποδομών στους τομείς της S3CY, καθώς και κίνητρα/δράσεις ώστε οι ερευνητικές υποδομές να καταστούν προσβάσιμες σε όλο το ερευνητικό οικοσύστημα συμπεριλαμβανομένων και των επιχειρήσεων. Οι ερευνητικές υποδομές αφορούν σε ερευνητικά κέντρα, πανεπιστήμια, δημόσιους φορείς και επιχειρήσεις. Μέσω της ενίσχυσης των ερευνητικών υποδομών επιδιώκεται η δημιουργία ενός ισχυρού ερευνητικού οικοσυστήματος με κρίσιμη μάζα ερευνητών.
- Προγράμματα υλοποίησης ερευνητικών έργων από νέους ερευνητές, με στόχο την προετοιμασία της επόμενης γενιάς ερευνητών και την ένταξη νέου υψηλού επιπέδου ερευνητικού δυναμικού στο οικοσύστημα Έρευνας και Καινοτομίας. Τα έργα θα υλοποιούνται σε επιχειρήσεις, ερευνητικά/ακαδημαϊκά ιδρύματα /κέντρα αριστείας και σε δημόσιους οργανισμούς και σε συνεργασία μεταξύ των επί μέρους φορέων και θα συμβάλουν στη δημιουργία κρίσιμης μάζας ερευνητών σε όλο το ερευνητικό φάσμα. Τα χρηματοδοτούμενα έργα αναμένεται να περιλαμβάνουν υψηλής ποιότητας δραστηριότητες εφαρμοσμένης έρευνας και πειραματικής ανάπτυξης στους τομείς STEM (Science, Technology, Engineering and Maths) με εφαρμογή στους τομείς της S3CY.
- Σχέδια για την προώθηση στις συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων ή δικτύων επιχειρήσεων και ερευνητικών ιδρυμάτων/πανεπιστημίων με στόχο τη διασύνδεση της Έρευνας με την αγορά και την ανάπτυξη προϊόντων/υπηρεσιών για ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των

επιχειρήσεων. Μεταξύ άλλων προωθούνται σχέδια που θα χρηματοδοτούν έργα με υψηλό επίπεδο τεχνολικής ετοιμότητας - highTRL (Technology Readiness Level) μέσω της διευκόλυνσης της συνεργασίας μεταξύ ερευνητικής κοινότητας και επιχειρήσεων/βιομηχανίας. Συγκεριμένα προωθούνται σχέδια όπως «νησίδες αριστείας», «έρευνα στις επιχειρήσεις», «πρόγραμμα συνεργατικής ανάπτυξης», «διερεύνηση βιομηχανικής εφαρμογής» κ.ά. Στόχος των Σχεδίων αυτών είναι η ενθάρρυνση της συμμετοχής των επιχειρήσεων στην έρευνα. Στα πλαίσια αυτά θα γίνει αναμόχλευση σημαντικών πόρων από τον ιδιωτικό τομέα.

- Ενίσχυση της συμμετοχής ερευνητών και ερευνητικών οργανισμών/ πανεπιστημίων/ επιχειρήσεων σε Ευρωπαϊκές συμπράξεις (Πρόγραμμα Πλαίσιο «Ορίζοντας Ευρώπη 2021-2027»), όπως επίσης και δράσεις συμπληρωματικότητας και συνέργειας με το εν λόγω Πρόγραμμα (Seal of Excellence) και σε διακρατικές συνεργασίες που θα συμβάλουν στη στήριξη της εξωστρέφειας και την προώθηση της διεθνούς συνεργασίας σε Ε&Κ.
- Προώθηση επιχειρηματικής καινοτομίας και στήριξη υφιστάμενων και νεοσύστατων καινοτόμων και νεοφυών επιχειρήσεων. Συγκεκριμένα, τα Σχέδια καινοτομίας απευθύνονται σε υφιστάμενες, νεοσύστατες και νεοφυείς επιχειρήσεις όπου ενθαρρύνεται η ανάπτυξη καινοτομίας και η εισαγωγή νέων προϊόντων και υπηρεσιών στην αγορά.

Πρόσθετες δράσεις για στήριξη της επιχειρηματικής καινοτομίας και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων Έρευνας θα χρηματοδοτηθούν συμπληρωματικά από το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Παράλληλα, οι δράσεις του εν λόγω Ειδικού Στόχου ευθυγραμμίζονται με τις προτεραιότητες και δημιουργούν συνέργειες με το Πρόγραμμα «Ορίζοντας Ευρώπη 2021-2027», τόσο στο πλαίσιο του "Widening Participation and Spreading Excellence" όσο και του "Teaming for Excellence". Επιπρόσθετα, θα συνεχιστεί το Πρόγραμμα που εφαρμόστηκε στην υφιστάμενη προγραμματική περίοδο (Seal of excellence, Marie Curie, ERC), κατά το οποίο υποστηρίζονται νέοι καθώς επίσης και διακεκριμένοι επιστήμονες, που επιδίωξαν να λάβουν χρηματοδότηση στο πλαίσιο του Προγράμματος και των οποίων οι προτάσεις επιλέγηκαν για χρηματοδότηση αλλά τελικά δεν χρηματοδοτήθηκαν λόγω εξάντλησης του προϋπολογισμού. Επιπρόσθετα προωθείται η χρηματοδότηση μέσω του ΕΤΠΑ, μέρους της συμμετοχής στις Ευρωπαϊκές Συμπράξεις (European Partnerhips). Συνέργειες υπάρχουν επίσης και με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλίεργειας (ΕΠΘΑΥ), στα πλαίσια του οποίου προωθούνται δράσεις για ενίσχυση της γνώσης και της έρευνας για το θαλάσσιο περιβάλλον στα πλαίσια της Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής, όπως επίσης και της προώθησης της συνεργασίας μεταξύ επιστημόνων και αλιέων.

Τα σχετικά είδη δράσεων του παρόντος ειδικού στόχου έχουν αξιολογηθεί ως συμβατά με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», λαμβάνοντας υπόψη ότι αξιολογήθηκαν ως συμβατά σύμφωνα με την τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

<u>Βασικές Ομάδες-στόχοι</u>

- Ερευνητικα Ιδρύματα της χώρας
- Πανεπιστημία / Επιστημονικοί φορείς
- Επιχειρήσεις / νεοφυείς επιχειρήσεις / σύνδεσμοι επιχειρήσεων

<u>Ενέργειες που διαφυλάσσουν την ισότητα, την ένταξη και την απαγόρευση των διακρίσεων</u>

Οι αρχές των ίσων ευκαιριών, της χωρίς αποκλεισμούς ενσωμάτωσης και της μη διάκρισης αποτελούν οριζόντιες αρχές, οι οποίες προβλέπονται στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο και ως εκ τούτου διέπουν την εξειδίκευση και την υλοποίηση του Προγράμματος.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του Προγράμματος, οι αρμόδιες Αρχές θα λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζεται η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και να αποτρέπεται κάθε μορφής διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού, καθώς και για τη συνεκτίμηση της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία. Σημειώνεται ότι, για τις παρεμβάσεις του Προγράμματος θα λαμβάνεται η γνώμη της αρμόδιας αρχής, κατά περίπτωση, σχετικά με τη συμβατότητά τους με τις οριζόντιες πολιτικές για την ισότητα και την μη διάκριση καθώς και τη συμμόρφωση με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και θα τηρούνται όπου εφαρμόζεται, οι πρόνοιες της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCRPD).

<u>Ιδιαίτερα στοχευόμενα εδάφη, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης χρήσης των εδαφικών εργαλείων</u>
Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

<u>Διαπεριφερειακές, διασυνοριακές και διακρατικές δράσεις</u>
Εξετάζεται η δυνατότητα συγχρηματοδότησης από πόρους του ΕΤΠΑ της συμμετοχής της Κύπρου στο Πρόγραμμα του Ορίζοντα Ευρώπη 2021-2027 «Ευρωπαϊκές Συμπράξεις (European Partnerships)», σύμφωνα με τις πρόνοιες του Άρθρου 15 του Κανονισμού της ΕΕ 2021/695. Η Κύπρος αναγνωρίζει τη σημασία που θα έχει για την ερευνητική κοινότητα και τις επιχειρήσεις, η συμμετοχή σε μεγάλα έργα, διακρατικών συμπράξεων.

<u>Προβλεπόμενη χρήση χρηματοοικονομικών μέσων</u>
Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

Οι παρεμβάσεις που προωθούνται για στήριξη έχουν ερευνητικό χαρακτήρα των οποίων το ρίσκο μετάβασης σε προϊόν/υπηρεσία που να αποφέρει κέρδη είναι πολύ υψηλό. Ως εκ τούτου η επιχορήγηση είναι το μέσο χρηματοδότησης που μπορεί να δώσει το σχετικό κίνητρο για την ανάληψη πρωτοβουλιών αυτού του τύπου.

Σημειώνεται ότι, όλες οι δράσεις που προωθούνται για χρηματοδότηση περιλαμβάνουν την παράμετρο της ενίσχυσης της συνεργασίας μεταξύ ερευνητικών φορέων και επιχειρήσεων, όμως οι ερευνητικοί φορείς έχουν περιορισμένες χρηματοδοτικές δυνατότητες τόσο για τις αναγκαίες υποδομές όσο & για την υλοποίηση ερευνητικών έργων και αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο επιλέγηκε η επιχορήγηση.

Επιπρόσθετα, η χρήση επιχορηγήσεων αποτελεί αποτελεσματικό μέσο ενθάρρυνσης της συμμετοχής των πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων - οι οποίες αποτελούν το 99,2% των κυπριακών επιχειρήσεων- στους εν λόγω τύπους δράσεων, αφού εκ των πραγμάτων είναι οργανισμοί που δεν έχουν τη δυνατότητα να χρηματοδοτούν δράσεις μεγάλης διάρκειας και υψηλού ρίσκου.

2.1.1.1.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες Εκροών

Προτ.	Ειδικός Στόχος	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	ID	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Ορόσημο (2024)	Τελικός Στόχος (2029)
1	1 (i)	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	RCO 01	Επιχειρήσεις που υποστηρίζονται (μεταξύ των οποίων πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες μεγάλες)	επιχειρήσεις	40	300
				RCO 02	Αριθμός επιχειρήσεων που υποστηρίζονται με επιχορηγήσεις	επιχειρήσεις	40	300
				RCO 10	Επιχειρήσεις που συνεργάζονται με ερευνητικούς οργανισμούς	επιχειρήσεις	15	180
				E1 01	Αριθμός ερευνητικών υποδομών που υποστηρίζονται	επιχειρήσεις	1	4
				RCO 75	Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται	συνεισφορές στις στρατηγικές	2	2

Πίνακας 3: Δείκτες Αποτελεσμάτων

Προτ.	Ειδικός Στόχος	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	ID	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης ή Τιμή Αναφοράς	Έτος Αναφοράς	Τελικός Στόχος (2029)	Πηγή Δεδομένων	Παρατηρήσεις
1	1 (i)	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	RCR 02	Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη (από τις οποίες: επιχορηγήσεις, χρηματοδοτικά μέσα)	Ευρώ	0	2020	15.000.000	ΟΠΣ	-
				RCR 102	Αριθμός ερευνητικών θέσεων εργασίας που δημιουργούνται στις μονάδες που υποστηρίζονται	Πλήθος FTE σε ετήσια βάση	0	2020	885	ΟΠΣ	-

2.1.1.1.3 Ενδεικτική Κατανομή Πόρων του Προγράμματος ανά είδος παρέμβασης

Πίνακας 4: Διάσταση 1 – Πεδίο Παρέμβασης

Αριθμός προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
1	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	1 (i)	**004** Επενδύσεις σε πάγια περιουσιακά στοιχεία συμπεριλαμβανομένης υποδομής για έρευνα δημόσιων ερευνητικών κέντρων και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που συνδέονται άμεσα με δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας	10.000.000
				010 Δραστηριότητες Έρευνας και Καινοτομίας σε ΜμΕ συμπεριλαμβανομένης της δικτύωσης	18.000.000
				011 Δραστηριότητες Έρευνας και Καινοτομίας σε μεγάλες επιχειρήσεις συμπεριλαμβανομένης της δικτύωσης	2.000.000
				012 Δραστηριότητες Έρευνας και Καινοτομίας σε δημόσια ερευνητικά κέντρα, στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και σε κέντρα ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της δικτύωσης (βιομηχανική έρευνα, πειραματική ανάπτυξη, μελέτες σκοπιμότητας)	27.000.000
				Σύνολο	57.000.000

Πίνακας 5: Διάσταση 2 – Μορφή Χρηματοδότησης

Αριθμός προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
1	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	1 (i)	**01** Επιχορήγηση	57.000.000
				Σύνολο	57.000.000

Πίνακας 6: Διάσταση 3 – Μηχανισμός Εδαφικής Υλοποίησης και Εδαφική Εστίαση

Αριθ. προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
1	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	1 (i)	**33** Καμία εδαφική στόχευση	57.000.000
				Σύνολο	57.000.000

Πίνακας 8: Διάσταση 7 – ΕΚΤ+, ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΤΔΜ Διάσταση Ισότητας των Φύλων

Αριθ. προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
1	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	1 (i)	**03** Ουδετερότητα ως προς το φύλο	57.000.000
				Σύνολο	57.000.000

2.1.1.2 Ειδικός Στόχος 1(ii): Αξιοποίηση των ωφελημάτων της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, τους ερευνητικούς οργανισμούς και τις δημόσιες αρχές

2.1.1.2.1 Παρεμβάσεις Ταμείων

<u>Σχετικά είδη δράσεων</u>

Μέσω των παρεμβάσεων του ειδικού στόχου επιδιώκεται η αύξηση των υπηρεσιών του ευρύτερου δημόσιου τομέα (συμπεριλαμβανομένων των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης) που παρέχονται ηλεκτρονικά προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, καθώς και η βελτίωση της ποιότητας τους, ενώ παράλληλα επιδιώκεται η αύξηση της ζήτησης για ηλεκτρονική διακυβέρνηση, η οποία παραμένει ακόμα σε χαμηλά επίπεδα. Πρόσθετα, στα πλαίσια του ειδικού στόχου, επιδιώκεται η ενίσχυση της ψηφιακής ταυτότητας των επιχειρήσεων και η αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων οι οποίες χρησιμοποιούν τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνιών, συμπεριλαμβανομένου του ηλεκτρονικού εμπορίου.

Οι παρεμβάσεις στο πλαίσιο του ειδικού στόχου θα συμβάλουν στην αύξηση της παραγωγικότητας και αποτελεσματικότητας του δημόσιου τομέα καθώς και στη μείωση του χρόνου εξυπηρέτησης του κοινού, στον περιορισμό του κόστους λειτουργίας της κρατικής μηχανής και στην αύξηση των δημόσιων εσόδων με την εισαγωγή νέων προσοδοφόρων ηλεκτρονικών δημόσιων υπηρεσιών ή και την επέκταση υφιστάμενων υπηρεσιών. Στο πλαίσιο αυτό θα διαμορφωθούν και θα αναπτυχθούν πληροφοριακά συστήματα, με έμφαση στην αξιοποίηση καινοτόμων μεθόδων, τεχνολογιών αιχμής και διασύνδεση τους με άλλα συστήματα, για ανάπτυξη και παροχή νέων ηλεκτρονικών υπηρεσιών σε τομείς προτεραιότητας. Ενδεικτικά αναφέρονται α) το Σύστημα Διαχειρισης Επιχειρησιακών Πόρων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους στόχος του οποίου είναι η παροχή νέων ποιοτικότερων ηλεκτρονικών υπηρεσιών σε πολίτες και β) το Σύστημα Πληροφοριών Γης, προσβάσιμο σε όλους τους πολίτες, το οποίο υποστηρίζει όλες τις νομικές και εκτιμητικές διαδικασίες του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας (π.χ. διαχωρισμό γης, αναπροσαρμογή συνόρων, έκδοση αντίτυπων κτηματολογικών σχεδίων, διαχείριση αίτησης πιστοποιητικού έρευνας).

Πρόσθετα, επιδιώκεται καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών και των επιχειρήσεων μέσω της παροχής υπηρεσιών σε 24ωρη βάση και όχι μόνο κατά τις ώρες λειτουργίας των κρατικών υπηρεσιών και αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης. Προς τον σκοπό αυτό προωθούνται συγκεκριμένες δράσεις όπως π.χ η ολιστική αλλαγή της παρουσίας της Κυπριακής Δημοκρατίας στο διαδίκτυο μέσω της ανάπτυξης Κυβερνητικής Πύλης (Gov Cy Web Portal) στην οποία θα περιλαμβάνονται με ομοιομορφία όλες οι πληροφορίες που αφορούν Υπουργεία, Υφυπουργεία, Ανεξάρτητες Υπηρεσίες, Επιτροπές και Επιτρόπους, Τμήματα και Υπηρεσίες έτσι ώστε ο πολίτης να εντοπίζει εύκολα επικαιροποιημένες και συγκεντρωμένες πληροφορίες/έντυπα/αιτήσεις σε ένα χώρο. Παρόμοιο σύστημα θα υλοποιηθεί προς όφελος των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης. Επίσης προωθείται η ανάπτυξη ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος αυτοματοποίησης σημείων συναλλαγής του Τμήματος Ταχυδρομικών Υπηρεσιών για παροχή νέων υπηρεσιών, μέσω διαδικτύου, αλλά και παροχή υπηρεσιών «self service kiosk» προς όλους τους πολίτες.

Με στόχο την περαιτέρω ανάπτυξη της παροχής νέων ηλεκτρονικών υπηρεσιών σε τομείς όπως η υγεία και η παιδεία επιδιώκεται, μέσω της ανάπτυξης εφαρμογών και χρήσης τεχνολογιών αιχμής, η αξιοποίηση των ιατρικών δεδομένων και απεικονιστικών εξετάσεων. Πρόσθετα, επιδιώκεται η διασύνδεση/διαλειτουργικότητα με άλλα πληροφοριακά συστήματα ή/και εφαρμογές τόσο σε τοπικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο (η δημιουργία εφαρμογής για έξυπνα κινητά η οποία θα προσφέρει άμεση, έγκυρη και εξατομικευμένη ενημέρωση για το Γενικό Σύστημα Υγείας (ΓεΣυ) προς το κοινό και τους παροχείς υγείας), η δημιουργία υποδομών «έξυπνης» ανάλυσης δεδομένων (smart analytics) για το (ΓεΣΥ) και η ανάπτυξη διεπαφών προγραμματισμού εφαρμογών για διασύνδεση συστημάτων πάροχων υγείας με το σύστημα του ΓεΣυ (προσωπικών/ειδικών ιατρών, νοσηλευτηριών, εργαστηρίων,

φαρμακείων, κ.α.), η ανάπτυξη ολοκληρωμένου συστήματος σχολικών μονάδων και δημιουργία διαδικτυακής πύλης για πρόσβαση όλων των εμπλεκομένων στις νέες ηλεκτρονικές υπηρεσίες που θα παρέχονται μέσω του συστήματος και η αξιοποίηση των στοιχείων που τηρούνται από τα διάφορα συστήματα του Δημοσίου για εξαγωγή συμπερασμάτων, διαμόρφωση πολιτικής και λήψη αποφάσεων.

Όλες οι δράσεις που προωθούνται αφορούν σε νέες ή σημαντικά αναβαθμισμένες ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες και διαδικασίες με έμφαση στην αξιοποίηση καινοτόμων μεθόδων και τεχνολογιών αιχμής όπως π.χ. Data Analytics, Internet of Things, Business Process Reengineering και Artificial Intelligence με στόχο την παροχή προηγμένων ηλεκτρονικών υπηρεσιών.

Ανάμεσα στις επιδιώξεις του ειδικού στόχου είναι και η ενίσχυση της ψηφιακής ταυτότητας των ΜμΕ, η αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων οι οποίες χρησιμοποιούν τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνιών, συμπεριλαμβανομένου του τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου και η προώθηση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας. Απώτερος σκοπός είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜμΕ στην εγχώρια και διεθνή αγορά και η επέκταση τους σε υποσχόμενους κλάδους της οικονομίας αυξάνοντας έτσι και την παραγωγή τους.

Για την επίτευξη των πιο πάνω αποτελεσμάτων, αναμένεται να προωθηθούν τα ακόλουθα ενδεικτικά είδη δράσεων:

- Ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων/εφαρμογών, χρήση τεχνολογιών αιχμής και προώθηση της διαλειτουργικότητας των δημόσιων ηλεκτρονικών υπηρεσιών για παροχή νέων καινοτόμων υπηρεσιών στο κοινό π.χ Σύστημα Πληροφοριών Γης του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, προσβάσιμο σε όλους τους πολίτες.
- Ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων/εφαρμογών και χρήση τεχνολογιών αιχμής, για περαιτέρω ενίσχυση της ηλεκτρονικής υγείας και της ηλεκτρονικής εκπαίδευσης π.χ. η δημιουργία εφαρμογής για έξυπνα κινητά η οποία θα προσφέρει άμεση, έγκυρη και εξατομικευμένη ενημέρωση για το Γενικό Σύστημα Υγείας (ΓεΣυ) προς το κοινό και τους παροχείς υγείας.
- Ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων/εφαρμογών και χρήση τεχνολογιών αιχμής στις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης, για παροχή νέων καινοτόμων υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης που προσφέρονται στο κοινό, καθώς και για δημιουργία και ανάπτυξη συστημάτων έξυπνων πόλεων π.χ. συστήματα ενημέρωσης πολιτών και επισκεπτών μέσω «info points» και συστήματα διαχείρισης παραμέτρων βιώσιμης κινητικότητας.
- Παροχή κινήτρων και ενθάρρυνση των επενδύσεων σε ψηφιακή επιχειρηματικότητα και ενίσχυση του βαθμού ενσωμάτωσης της ψηφιακής τεχνολογίας στις επιχειρήσεις. Αυτό αναμένεται να επιτευχθεί με την αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στις επιχειρήσεις, περιλαμβανομένου και του ηλεκτρονικού εμπορίου.

Σημειώνεται ότι όπου εφαρμόζεται θα διατίθενται τα δεδομένα, σύμφωνα με τη Νομοθεσία 2015 Ν. 205(Ι)/2015 η οποία είναι πλήρως εναρμονισμένη με την Ευρωπαϊκή Οδηγία 2019/2024/ΕΕ, μέσω του data.gov.cy το οποίο αποτελεί το εργαλείο υλοποίησης της πολιτικής για τα ανοικτα δεδομένα στην Κύπρο.

Οι δράσεις που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο αυτού του ειδικού στόχου θα είναι συμπληρωματικές στις δράσεις που θα υλοποιηθούν σε άλλες Προτεραιότητες του παρόντος Προγράμματος. Συγκεκριμένα, δράσεις που συμβάλλουν στην περαιτέρω ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων σε εργαζόμενους και στοχευμένες ομάδες θα προωθηθούν στα πλαίσια των Ειδικών Στόχων 4(i) και 4 (iv) της Προτεραιότητας 7. Επίσης, οι δράσεις ηλεκτρονικής διακυβέρνησης που θα χρηματοδοτηθούν

από το ΕΤΠΑ είναι συμπληρωματικές στις δράσεις ηλεκτρονικές διακυβέρνησης που θα χρηματοδοτηθούν από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΜΑΑ). Για τις «έξυπνες πόλεις» το ΕΤΠΑ θα καλύψει συστήματα έξυπνων πόλεων (π.χ. , συστήματα ενημέρωσης πολιτών και επισκεπτών μέσω info points, συστήματα παρακολούθησης/διαχείρισης παραμέτρων βιώσιμης κινητικότητας), ενώ ο ΜΑΑ θα καλύψει συγκεκριμένες λύσεις για έξυπνη στάθμευση, έξυπνο φωτισμό και έξυπνη διαχείριση απορριμμάτων.

Τα σχετικά είδη δράσεων του παρόντος ειδικού στόχου έχουν αξιολογηθεί ως συμβατά με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», λαμβάνοντας υπόψη ότι αξιολογήθηκαν ως συμβατά σύμφωνα με την τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Βασικές Ομάδες/ στόχοι

- Δημόσιες Υπηρεσίες και Οργανισμοί της Κυπριακής Δημοκρατίας,
- Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις (ΜμΕ)

Ενέργειες που διαφυλάσσουν την ισότητα, την ένταξη και την απαγόρευση των διακρίσεων
Οι αρχές των ίσων ευκαιριών, της χωρίς αποκλεισμούς ενσωμάτωσης και της μη διάκρισης αποτελούν οριζόντιες αρχές, οι οποίες προβλέπονται στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο και ως εκ τούτου διέπουν την εξειδίκευση και την υλοποίηση του Προγράμματος.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του Προγράμματος, οι αρμόδιες Αρχές θα λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζεται η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και να αποτρέπεται κάθε μορφής διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού, καθώς και για τη συνεκτίμηση της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία. Σημειώνεται ότι, για τις παρεμβάσεις του Προγράμματος θα λαμβάνεται η γνώμη της αρμόδιας αρχής, κατά περίπτωση, σχετικά με τη συμβατότητά τους με τις οριζόντιες πολιτικές για την ισότητα και την μη διάκριση καθώς και τη συμμόρφωση με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και θα τηρούνται όπου εφαρμόζεται, οι πρόνοιες της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCRPD).

Ιδιαίτερα στοχευόμενα εδάφη, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης χρήσης των εδαφικών εργαλείων
Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

Διαπεριφερειακές, διασυνοριακές και διακρατικές δράσεις
Η ανάγκη για την υλοποίηση έργων διαπεριφερειακού, διασυνοριακού και διακρατικού χαρακτήρα, καλύπτεται από τα Προγράμματα (Interreg), στα οποία συμμετέχει η Κύπρος και για τα οποία Εθνικό Σημείο Επαφής είναι η ΓΔ Ανάπτυξης. Συγκεκριμένα, μέσω του Interreg Next-Med προωθούνται πρωτοβουλίες για ψηφιακό μετασχηματισμό Μικρών και ΜμΕ και ανάπτυξη δεξιοτήτων ηλεκτρονικού εμπορίου και ηλεκτρονικού επιχειρείν. Όπου προκύπτει ανάγκη για ενίσχυση των δράσεων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας θα αξιολογείται για προώθηση από το Πρόγραμμα «ΘΑλΕΙΑ 2021-2027»

Προβλεπόμενη χρήση χρηματοοικονομικών μέσων
Σχεδόν όλες οι παρεμβάσεις του ΕΣ (ii) αφορούν σε νέες δημόσιες υπηρεσίες και διαδικασίες με έμφαση στη αξιοποίηση καινοτόμων μεθόδων και τεχνολογιών αιχμής (π.χ. Data Analytics and Artificial Intelligence). Προωθείται επιπλέον η στήριξη για την ανάπτυξη & υλοποίηση σχεδίου ψηφιακού

μετασχηματισμού στις πολύ μικρές, και ΜμΕ με στόχο μεσοπρόθεσμα, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και την επέκταση τους σε υποσχόμενους κλάδους της οικονομίας.

Ως εκ τούτου, οι επιχορηγήσεις θα συνεισφέρουν καθοριστικά στην αποφασιστική διείσδυση ψηφιακών λύσεων και επίτευξη του ψηφιακού μετασχηματισμού αφού θεωρούνται αποτελεσματικό κίνητρο, ιδίως για επενδύσεις που δεν συνδέονται με άμεση αύξηση εσόδων & κερδοφορίας.

Σημαντικό στοιχείο αποτελεί η ψηφιακή κατάσταση αρκετών επιχειρήσεων οι οποίες χαρακτηρίζονται από συντηρητισμό στις ψηφιακές τεχνολογίες, και η επιχορήγηση αποτελεί κίνητρο για τον ψηφιακό μετασχηματισμό τους.

Η μελλοντική χρήση χρηματοδοτικών εργαλείων για στήριξη του τομέα αυτού, θα αξιολογηθεί στη βάση εκ των προτέρων αξιολόγησης, ώστε να προσδιοριστεί η ύπαρξη/ έκταση χρηματοδοτικού κενού και η προστιθεμένη αξία ενός τέτοιου εργαλείου.

2.1.1.2.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες Εκροών

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Ορόσημο (2024)*	*Τελικός Στόχος (2029)*
1	1 (ii)	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	RCO 14	Δημόσιοι οργανισμοί που υποστηρίζονται για να αναπτύξουν ψηφιακές υπηρεσίες, προϊόντα και διαδικασίες	δημόσιοι οργανισμοί	2	6
				RCO 01	Επιχειρήσεις που υποστηρίζονται (μεταξύ των οποίων πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες μεγάλες)	επιχειρήσεις	120	475
				RCO 02	Επιχειρήσεις που υποστηρίζονται με επιχορηγήσεις	επιχειρήσεις	120	475
				RCO 75	Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται	συνεισφορές στις στρατηγικές	0	2

Πίνακας 3: Δείκτες Αποτελεσμάτων

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Τιμή Βάσης ή Τιμή Αναφοράς*	*Έτος Αναφοράς*	*Τελικός Στόχος (2029)*	*Πηγή Δεδομένων*	*Παρατηρήσεις*
1	1 (ii)	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	RCR 11	Χρήστες των νέων και αναβαθμισμένων δημόσιων ψηφιακών υπηρεσιών, προϊόντων και διαδικασιών	χρήστες/ έτος	0	2020	133.000	ΟΠΣ	-
				RCR 02	Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη (από τις οποίες: επιχορηγήσεις, χρηματοδοτικά μέσα)	ευρώ	0	2020	16.000.000	ΥΕΕΒ, ΟΠΣ	-

2.1.1.2.3 Ενδεικτική κατανομή των πόρων του Προγράμματος (ΕΕ) ανά είδος παρέμβασης

Πίνακας 4: Διάσταση 1 – Πεδίο Παρέμβασης

Αριθμός προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
1	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	1 (ii)	**013** Ψηφιοποίηση των ΜμΕ (συμπεριλαμβάνονται το ηλεκτρονικό εμπόριο, η ηλεκτρονική επιχειρηματική δραστηριότητα και οι δικτυωμένες επιχειρηματικές διεργασίες, κόμβοι ψηφιακής καινοτομίας, ζωντανά εργαστήρια, επιχειρηματίες του διαδικτύου και νεοσύστατες επιχειρήσεις στον τομέα των ΤΠΕ, B2B)	10.000.000
				016 Λύσεις διακυβέρνησης ΤΠΕ, ηλεκτρονικές υπηρεσίες και εφαρμογές	33.000.000
				019 Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες και εφαρμογές υγείας (συμπεριλαμβάνονται η ηλεκτρονική περίθαλψη, το διαδίκτυο των πραγμάτων για τη φυσική δραστηριότητα και η υποβοηθούμενη από το περιβάλλον αυτόνομη διαβίωση)	5.000.000
				036 ΤΠΕ: Άλλα είδη υποδομών ΤΠΕ (συμπεριλαμβάνονται πόροι/εξοπλισμός πληροφορικής μεγάλης κλίμακας, κέντρα δεδομένων, αισθητήρες και άλλος ασύρματος εξοπλισμός)	1.700.000
				Σύνολο	50.000.000

Πίνακας 5: Διάσταση 2 – Μορφή Χρηματοδότησης

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
1	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	1 (ii)	**01** Επιχορήγηση	50.000.000
				Σύνολο	50.000.000

Πίνακας 6: Διάσταση 3 – Μηχανισμός Εδαφικής Υλοποίησης και Εδαφική Εστίαση

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
1	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	1 (ii)	**33** Καμία εδαφική στόχευση	50.000.000
				Σύνολο	50.000.000

Πίνακας 8: Διάσταση 7 – ΕΚΤ+, ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΤΔΜ Διάσταση Ισότητας των Φύλων

Αριθ. προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
1	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	1 (ii)	**03** Ουδετερότητα ως προς το φύλο	50.000.000
				Σύνολο	50.000.000

2.1.1.3 Ειδικός Στόχος 1(iii): Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜμΕ και της δημιουργίας θέσεων εργασίας στις ΜμΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων

2.1.1.3.1 Παρεμβάσεις Ταμείων

<u>Σχετικά είδη δράσεων</u>

Στα πλαίσια του Ειδικού Στόχου επιδιώκεται η ενίσχυση του επιχειρηματικού και βιομηχανικού οικοσυστήματος ώστε να διασφαλίζεται η δημιουργία προστιθέμενης αξίας για το σύνολο της οικονομίας. Αυτό αναμένεται να επιτευχθεί με δράσεις που θα έχουν ως στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜμΕ, τη διαφοροποίηση και αναδιάρθρωση της παραγωγικής βάσης με έμφαση σε τομείς με υψηλή συμβολή στην ανάπτυξη και την αειφορία, την προώθηση των επενδύσεων, την ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, την ενίσχυση των υποδομών, την εξωστρέφεια των βιομηχανιών και αύξηση των εξαγωγών.

Η αύξηση των ΜμΕ αποτελεί, μεταξύ άλλων, βασική προϋπόθεση για τη βελτίωση της παραγωγικότητας, την ενίσχυση της εμπορικής δραστηριότητας και των εξαγωγών. Κατά την τριετία 2018-2020 παρατηρήθηκε μεγάλη μείωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας στην Κύπρο (μείωση στις εγγραφές νέων εταιρειών κατά 24%) και ως εκ τούτου επιλέχθηκε στοχευμένη επενδυτική στρατηγική για τις ΜμΕ ώστε να ανακοπεί η φθίνουσα πορεία και να δημιοργηθούν οι συνθήκες για ανοδική στροφή προς βελτίωση της παραγωγικότητας.

Όσον αφορά τον κλάδο της βιομηχανίας, παρόλο που παρουσιάζει μειωμένες επιδόσεις τα τελευταία χρόνια, εντούτοις καθώς έχει την ικανότητα να στηρίζει την κυπριακή οικονομία με πολύ καλές προοπτικές, προκύπτει αδήριτη ανάγκη για εκσυγχρονισμό και επανατοποθέτηση του βιομηχανικού τομέα, ως σημαντικού πυλώνα ανάπτυξης. Η κύρια πρόκληση που στοχεύουν να αντιμετωπίσουν οι δράσεις στον μεταποιητικό τομέα είναι η έλλειψη τεχνολογίας, καινοτόμων παραγωγικών διαδικασιών, σύγχρονων και αποτελεσματικών βιομηχανικών υποδομών και παραγωγικών εγκαταστάσεων, παράγοντες που οδηγούν σε χαμηλή παραγωγικότητα και αδυναμίες στην ανταγωνιστικότητα των προϊόντων που παράγονται. Οι παραμβάσεις που θα αφορούν των εκσυγχρονισμό των ΜμΕ και τη δημιουργία νέων σε τομείς της μεταποίησης και των επαγγελματικών υπηρεσιών θα έχουν επίσης σαν στόχο τον περιορισμό της μεγάλης εξάρτησης από τις εισαγωγές πρώτων υλών και πακετοποίησης, ημιτελών και τελικών προϊόντων, τη μείωση των λειτουργικών δαπανών της βιομηχανίας, καθώς και τη μείωση του ανταγωνισμού από τις περιφερειακές ευρωπαϊκές και μη αγορές αλλά και τις διεθνείς αγορές προς τα κυπριακά βιομηχανικά με τη δημιουργία προϋποθέσεων για πιο ανταγωνιστικά κυπριακά προϊόντα και υπηρεσίες.

Πρόσθετα, στα πλαίσια του στόχου, επιδιώκεται η αντιμετώπιση ορισμένων διαρθρωτικών αδυναμιών των ΜμΕ της χώρας, οι οποίες προκύπτουν κυρίως από το μικρό μέγεθος τόσο των ιδίων των επιχειρήσεων όσο και της αγοράς στην οποία απευθύνονται και επιβαρύνονται ακόμη περισσότερο από την περιορισμένη συνεργασία των επιχειρήσεων, είτε μεταξύ τους είτε με ερευνητικούς φορείς της χώρας. Η ενίσχυση της συνεργασίας των ΜμΕ θα επιδιωχθεί μέσα από τη δημιουργία κατάλληλης δομής επιχειρηματικής στήριξής τους και την αξιοποίηση χρηματοδοτικών κινήτρων για τη δημιουργία, ανάπτυξη και διαχείριση συστάδων επιχειρήσεων (clusters). Με την ανάπτυξη εταιρικών επιχειρηματικών συμπράξεων / συστάδων (clusters) αναμένεται η αξιοποίηση οικονομιών κλίμακας, η ενίσχυση της ικανότητας πρόσβασης των επιχειρήσεων σε χρηματοδοτικά κεφάλαια συμβάλλοντας έτσι στην ευρύτερη διάχυση της τεχνολογίας και τεχνογνωσίας, στην προώθηση και αξιοποίηση της εφαρμοσμένης έρευνας, στη μεγαλύτερη εμπλοκή και υιοθέτηση καινοτόμων διαδικασιών και κατά συνέπεια στη βελτίωση της προστιθέμενης αξίας από τον παραγωγικό τομέα της οικονομίας, η οποία καθιστά της ΜΜΕ πιο ανταγωνιστικές και πιο εξωστρεφείς στις ξένες αγορές. Η παρέμβαση αυτή θα

αποτελέσει τη βάση για καλλιέργεια κουλτούρας στη συνεργασία στρατηγικής σημασίας μεταξύ επιχειρήσεων, σε τομείς παραγωγής, διανομής, εξαγωγών, και άλλους.

Οι παρεμβάσεις που θα αφορούν συμπράξεις επιχειρήσεων στο πλαίσιο του παρόντος ειδικού στόχου προς όφελος των ΜμΕ αναμένεται να υλοποιηθούν σε συνέργεια με σχετικές δράσεις του ειδικού στόχου 1.1 που στοχεύουν στην ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ επιχειρηματικής, ερευνητικής και ακαδημαϊκής κοινότητας.

Για την επίτευξη των πιο πάνω επιδιώξεων θα υποστηριχθούν τα ακόλουθα ενδεικτικά είδη δράσεων:

- Παροχή κινήτρων για δημιουργία νέων βιώσιμων, δυναμικών, εξελίξιμων και ανταγωνιστικών ΜμΕ. Έμφαση θα δίνεται στην προώθηση σύγχρονων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων υψηλής προστιθέμενης αξίας, μέσω της αξιοποίησης νέων τεχνολογιών, της χρήσης καινοτόμων μεθόδων παραγωγής και προώθησης των προϊόντων και υπηρεσιών, στη βάση κριτηρίων απόδοσης. Τα κριτήρια απόδοσης θα λαμβάνουν υπόψη. Πλεονέκτημα στη διαδικασία αξιολόγησης θα δοθεί στις προτάσεις που είναι συμβατές με τους τομείς προτεραιότητας της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (S3Cy), καθώς και τους συμπληρωματικούς προς αυτούς κλάδους των επαγγελματικών υπηρεσιών.
- Δράσεις για υποστήριξη, ανάπτυξη και προώθηση των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜμΕ) του μεταποιητικού τομέα και άλλων στοχευμένων οικονομικών δραστηριοτήτων. Στόχος θα είναι η ολοκληρωμένη στήριξη και ο εκσυγχρονισμός της λειτουργίας υφιστάμενων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στο δευτερογενή τομέα παραγωγής και την ίδρυση νέων, η τεχνολογική αναβάθμιση της παραγωγικής διαδικασίας, ή/και παραγωγή νέων προϊόντων, ή/και βελτίωση της ποιότητας υφιστάμενων προϊόντων, ή/και μείωση του κόστους παραγωγής, ή/και ενίσχυση της διανομής, εκσυγχρονισμό των διοικητικών λειτουργιών, ή/και ενέργειες για τη βελτίωση της εξωστρέφειας τους. Συγκεκριμένα για ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας και εκσυγχρονισμού των μεταποιητικών επιχειρήσεων (υφιστάμενες και νέες) στηρίζονται οι εν λόγω επιχειρήσεις για μετατροπή της υφιστάμενης παραγωγικής τους ικανότητας μέσω νέων έξυπνων ενεργειακά αποτελεσματικότερων και παραγωγικότερων μηχανημάτων, εξοπλισμού, μεταφορικών μέσων (για διακίνηση προϊόντων και πρώτων υλών), καθώς και μέσω της κατασκευής νέων ή επέκτασης και αναβάθμισης σύγχρονων βιομηχανικών εγκαταστάσεων και περιβάλλοντων χώρων.
- Παροχή κινήτρων για ανάπτυξη εταιρικών επιχειρηματικών συμπράξεων / συστάδων (clusters) επιχειρήσεων με στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, την ανάπτυξη καινοτομίας και την ενίσχυση της τεχνογνωσίας και του εξαγωγικού προσανατολισμού των επιχειρήσεων, μέσω οριζόντιων ή κάθετων συνενώσεων ΜμΕ. Όλες οι δράσεις που θα τύχουν χρηματοδότησης απορρέουν αποκλειστικά από την Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (S3Cy) η οποία είναι αποτέλεσμα ευρείας διαβούλευση με φορείς της αγοράς (επιχειρήσεις, επιμελητήρια, κλπ.).

Η ανάπτυξη εταιρικών επιχειρηματικών συμπράξεων/συστάδων (clusters), αναμένεται ότι πέραν από την ενίσχυση του εξαγωγικού προσανατολισμού των ΜμΕ, θα συμβάλει σημαντικά και στη δημιουργία της κατάλληλης υποδομής για προώθηση της διεθνούς συνεργασίας για τις ΜμΕ. Αυτό είναι σε συνέργεια α) με τις σχετικές δράσεις του ειδικού στόχου 1(i) που στοχεύουν στην ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ επιχειρηματικής, ερευνητικής και ακαδημαϊκής κοινότητας και της ανάπτυξης της διεθνούς συνεργασίας β) με τις σχετικές δράσεις ψηφιοποίησης του ειδικού στόχου 1(ii) που στοχεύουν στον ψηφιακό μετασχηματισμό των επιχειρήσεων και γ) με τις σχετικές δράσεις για εξωστρέφεια και εξαγωγικού προσανατολισμού επιχειρήσεων που χρηματοδοτούνται από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Τέλος, οι παρεμβάσεις στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου θα συμβάλουν στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και στην επιτάχυνση της οικονομικής δραστηριότητας, μέσω της ανάπτυξης νέας επιχειρηματικής δραστηριότητας βασισμένης στη γνώση, την τεχνολογική αναβάθμιση και την καινοτομία, την αναβάθμιση τόσο υφιστάμενων όσο και νέων επιχειρηματικών μονάδων σε τομείς της μεταποίησης και των επαγγελματικών υπηρεσιών, ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό και την ανταγωνιστικότητα του συνόλου των επιχειρήσεων της χώρας.

Σημειώνεται ότι, στα πλαίσια του εν λόγω Ειδικού Στόχου δεν περιλαμβάνονται ειδικά στοχευμένες δράσεις για τον τομέα του τουρισμού, ο οποίος πλήγηκε από την πανδημία. Στα πλαίσια του Προγράμματος ο τομέας του τουρισμού δύναται να ενισχυθεί μέσω διάφορων δράσεων κυρίως από την Προτεραιότητα 4, αλλά και από την Προτεραίοτητα 1 και 3 (ψηφιοποίηση, επιχειρηματικότητα, Ε&Κ, ενέργεια). Δράσεις στήριξης του τουρισμού θα προωθηθούν κυρίως μέσω του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Τα σχετικά είδη δράσεων του παρόντος ειδικού στόχου έχουν αξιολογηθεί ως συμβατά με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», λαμβάνοντας υπόψη ότι αξιολογήθηκαν ως συμβατά σύμφωνα με την τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Βασικές Ομάδες-στόχοι

- Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες ή θα εγκατασταθούν σε περιοχές που ελέγχονται από την Κυπριακή Δημοκρατία, υφιστάμενες ή νέες κατά περίπτωση,
- Φυσικά πρόσωπα που επιθυμούν να ασκήσουν επιχειρηματική δραστηριότητα, στους επιλέξιμους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και κλάδους προτεραιότητας όπως θα καθορίζονται αναλόγως της παρέμβασης,
- Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου,
- Ερευνητικοί Φορείς.

Ενέργειες που διαφυλάσσουν την ισότητα, την ένταξη και την απαγόρευση των διακρίσεων

Οι αρχές των ίσων ευκαιριών, της χωρίς αποκλεισμούς ενσωμάτωσης και της μη διάκρισης αποτελούν οριζόντιες αρχές, οι οποίες προβλέπονται στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο και ως εκ τούτου διέπουν την εξειδίκευση και την υλοποίηση του Προγράμματος.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του Προγράμματος, οι αρμόδιες Αρχές θα λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζεται η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και να αποτρέπεται κάθε μορφής διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού, καθώς και για τη συνεκτίμηση της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία. Σημειώνεται ότι, για τις παρεμβάσεις του Προγράμματος θα λαμβάνεται η γνώμη της αρμόδιας αρχής, κατά περίπτωση, σχετικά με τη συμβατότητά τους με τις οριζόντιες πολιτικές για την ισότητα και την μη διάκριση καθώς και τη συμμόρφωση με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και θα τηρούνται όπου εφαρμόζεται, οι πρόνοιες της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCRPD).

Ιδιαίτερα στοχευόμενα εδάφη, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης χρήσης των εδαφικών εργαλείων

Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

Διαπεριφερειακές, διασυνοριακές και διακρατικές δράσεις

Η ανάγκη για την υλοποίηση έργων διαπεριφερειακού, διασυνοριακού και διακρατικού χαρακτήρα, καλύπτεται από τα Προγράμματα (Interreg), στα οποία συμμετέχει η Κύπρος και για τα οποία Εθνικό Σημείο Επαφής είναι η ΓΔ Ανάπτυξης. Συγκεκριμένα μέσα από το InterregEuro-Med, προωθούνται δράσεις για ανάπτυξη και συνεργασία διεθνικών συνεργασιών (clusters) για διεθνοποίηση και εξωστρέφεια των ΜμΕ όπως επίσης και δράσεις για πρόσβαση στη χρηματοδότηση, της ικανότητας καινοτομίας και της διατομεακής συνεργασίας για τις ΜμΕ. Όπου προκύπτει ανάγκη για ενίσχυση των δράσεων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας θα αξιολογείται για προώθηση από το Πρόγραμμα «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027».

Προβλεπόμενη χρήση χρηματοοικονομικών μέσων

Η ανάγκη των ΜμΕ να παραμένουν ανταγωνιστικές μέσω επενδύσεων σε καινοτόμες παραγωγικές διαδικασίες, καθώς και στην ψηφιακή μετάβαση, κρίνεται σκόπιμο, να καλυφθεί μέσω στοχευμένων Σχεδίων Χορηγιών, προκειμένου να αντισταθμιστούν οι συνέπειες των αυστηρών περιοριστικών μέτρων που επιβλήθηκαν στην οικονομική δραστηριότητα ένεκα της πανδημίας COVID-19 αλλά και για αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης και των διαταραχών στην εφοδιαστική αλυσίδα.

Σημειώνεται ότι, ένεκα της πανδημίας σημαντικός αριθμός επιχειρήσεων σε όλους του παραγωγικούς τομείς της οικονομίας αναγκάστηκε να παύσει τις δραστηριότητές τους για σημαντικό χρονικό διάστημα ή να έχει σημαντική απώλεια κύκλου εργασιών με αποτέλεσμα, να αντιμετωπίζει σημαντικές ελλείψεις ρευστότητας.

Υπό το πιο πάνω πλαίσιο, η μελλοντική χρήση εξειδικευμένων χρηματοδοτικών εργαλείων για στήριξη ΜμΕ, θα αξιολογηθεί στη βάση μελέτης, εκ των προτέρων αξιολόγησης, ώστε να προσδιοριστεί η ύπαρξη/ έκταση χρηματοδοτικού κενού αλλά και η προστιθεμένη αξία ενός τέτοιου εργαλείου.

2.1.1.3.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες Εκροών

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Ορόσημο (2024)*	*Τελικός Στόχος (2029)*
1	1 (iii)	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	RCO 01	Επιχειρήσεις που υποστηρίζονται (μεταξύ των οποίων πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες μεγάλες)	Επιχειρήσεις	200	800
				RCO 02	Επιχειρήσεις που υποστηρίζονται με επιχορηγήσεις	Επιχειρήσεις	200	800

Πίνακας 3: Δείκτες Αποτελεσμάτων

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Τιμή Βάσης ή Τιμή Αναφοράς*	*Έτος Αναφοράς*	*Τελικός Στόχος (2029)*	*Πηγή Δεδομένων*	*Παρατηρήσεις*
1	1 (iii)	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	RCR 01	Θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν στις υποστηριζόμενες οντότητες	Ετήσια ΙΠΑ	0	2020	1.600	ΥΕΕΒ/ΟΠΣ	-
				RCR 02	Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη (από τις οποίες: επιχορηγήσεις, χρηματοδοτικά μέσα)	Ευρώ	0	2020	60.000.000	ΥΕΕΒ/ΟΠΣ	-

2.1.1.3.3 Ενδεικτική Κατανομή Πόρων του Προγράμματος ανά είδος παρέμβασης

Πίνακας 4: Διάσταση 1 – Πεδίο Παρέμβασης

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
1	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	1 (iii)	021 Επιχειρηματική ανάπτυξη και διεθνοποίηση ΜμΕ, συμπεριλαμβανομένων παραγωγικών επενδύσεων	37.000.000
				026 Στήριξη συνεργατικών σχηματισμών καινοτομίας , μεταξύ άλλων μεταξύ επιχειρήσεων, ερευνητικών οργανισμών και δημόσιων αρχών και επιχειρηματικών δικτύων που ωφελούν κατά κύριο λόγο τις ΜμΕ	3.000.000
				Σύνολο	40.000.000

Πίνακας 5: Διάσταση 2 – Μορφή Χρηματοδότησης

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
1	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	1 (iii)	01 Επιχορήγηση	40.000.000
				Σύνολο	40.000.000

Πίνακας 6: Διάσταση 3 – Μηχανισμός Εδαφικής Υλοποίησης και Εδαφική Εστίαση

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
1	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	1 (iii)	33 Καμία εδαφική στόχευση	40.000.000
				Σύνολο	40.000.000

Πίνακας 8: Διάσταση 7 – ΕΚΤ+, ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΤΔΜ Διάσταση Ισότητας των Φύλων

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
1	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	1 (iii)	03 Ουδετερότητα ως προς το φύλο	40.000.000
				Σύνολο	40.000.000

2.1.2 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 2: Ενέργεια και Περιβάλλον

2.1.2.1 Ειδικός Στόχος 2(i): Προώθηση της ενεργειακής απόδοσης και μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου

2.1.2.1.1 Παρεμβάσεις Ταμείων

<u>Σχετικά είδη δράσεων</u>

Στα πλαίσια του Ειδικού Στόχου 2(i) επιδιώκεται κατά κύριο λόγο η μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και η συμβολή στην επίτευξη του εθνικού υποχρεωτικού σωρευτικού στόχου εξοικονόμησης ενέργειας στην τελική χρήση. Η σωρευτική ποσότητα εξοικονόμησης ενέργειας κατά την τελική χρήση για την περίοδο 2021-2030 ανέρχεται σε 243,04 ktoe και υπολογίστηκε λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση. Πρόσθετα, καθώς στις δράσεις που θα υλοποιηθούν περιλαμβάνονται και παρεμβάσεις που αφορούν χρήση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ), επιδιώκεται παράλληλα και η αύξηση του ποσοστού χρήσης ΑΠΕ στην παραγωγή ενέργειας, συμβάλοντας στην επίτευξη του Στόχου της χώρας για παραγωγή ενέργειας μέσω ΑΠΕ για το 2030.

Με βάση τους παραπάνω στόχους θα προωθηθούν δράσεις που θα συμβάλουν στην αύξηση της ενεργειακής απόδοσης των υφιστάμενων δημόσιων και ιδιωτικών κτηρίων και στη βελτίωση των συνθηκών θερμικής άνεσης. Επίσης, θα προωθηθούν δράσεις που θα συμβάλουν στην επίτευξη του στόχου για ανακαίνιση του υφιστάμενου κτηριακού αποθέματος της χώρας με όραμα ένα απαλλαγμένο από εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα κτηριακό τομέα μέχρι το 2050.

Στόχος είναι η μείωση της κατανάλωσης συμβατικών καυσίμων και ηλεκτρισμού (μείωση λειτουργικών δαπανών), η μείωση του ενεργειακού κόστους για τους τελικούς πελάτες ηλεκτρισμού και η αποφυγή δημόσιου κόστους για αγορά πρόσθετων δικαιωμάτων εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου.

Απώτερος στόχος είναι η μείωση της εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου και ρυπογόνων αερίων και η συμβολή στον στόχο του εθνικού σχεδίου για την ενέργεια και το κλίμα για μείωση κατά 24% των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου έως το 2030 σε σύγκριση με το 2005. Επίσης, οι δράσεις θα λάβουν υπόψη τις αρχές της πρωτοβουλίας New European Bauhaus.

Για την επίτευξη των πιο πάνω επιδιώξεων και σε συνάφεια με τους στόχους του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα 2021-2030, θα υποστηριχθούν τα ακόλουθα ενδεικτικά είδη δράσεων:

- Ενεργειακή Αναβάθμιση κτηρίων που ανήκουν και χρησιμοποιούνται από τον Δημόσιο Τομέα. Η δράση αποσκοπεί στην προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης μέσω της εφαρμογής κατά μέσο όρο, τουλάχιστον μεσαίας κλίμακας παρεμβάσεων ενεργειακής αναβάθμισης, όπως ορίζεται στη σύσταση (ΕΕ) 2019/786 της Επιτροπής, της 8ης Μαΐου 2019, για την ανακαίνιση κτηρίων (ΕΕ L 127 της 16.5.2019, σ. 34), στο υφιστάμενο κτηριακό απόθεμα του Δημοσίου Τομέα της χώρας, με σκοπό τη βελτίωση της ενεργειακής τους απόδοσης, συμπεριλαμβανομένης και της χρήσης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ). Για όλες τις δράσεις θα απαιτείται η έκδοση Πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης (ΠΕΑ) πριν και μετά την επένδυση και όπου κρίνεται σκόπιμο, θα διενεργείται και ενεργειακός έλεγχος.
- Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης μέσω της εφαρμογής παρεμβάσεων ολοκληρωμένης ενεργειακής αναβάθμισης στο υφιστάμενο οικιστικό απόθεμα της χώρας, με σκοπό τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης στις κατοικίες, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ). Στόχος της δράσης είναι η εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας, για κάθε κατοικία κατά τουλάχιστον 60%. Για όλες τις δράσεις θα απαιτείται η έκδοση Πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης (ΠΕΑ) πριν και μετά την επένδυση.

- Ολοκληρωμένη ενεργειακή αναβάθμιση σχολικών κτηρίων και η μετατροπή τους σε κτήρια υψηλής ενεργειακής απόδοσης. Στόχος της δράσης είναι η επίτευξη, κατά μέσο όρο, τουλάχιστον μεσαίας κλίμακας παρεμβάσεων ενεργειακής αναβάθμισης, όπως ορίζεται στη σύσταση (ΕΕ) 2019/786 της Επιτροπής. Καθώς περισσότερα από τα μισά σχολικά κτήρια στην Κύπρο έχουν ανεγερθεί πριν από την καθιέρωση απαιτήσεων ελάχιστης ενεργειακής απόδοσης, μέσω της δράσης αυτής επιδιώκεται η ανακαίνιση μεγάλου αριθμού σχολικών κτηρίων ώστε να καταστούν ενεργειακά αποδοτικά. Πρόσθετα, μέσω των εν λόγω δράσεων επιδιώκεται και η αντιμετώπιση χρόνιων και μακροχρόνιων προβλημάτων των σχολικών κτηρίων, όπως η θέρμανση, ο κλιματισμός και ο φωτισμός,. Για όλες τις δράσεις θα απαιτείται η έκδοση Πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης (ΠΕΑ) πριν και μετά την επένδυση.
- Μέτρο προώθησης της εφαρμογής εργαλείου χρηματοοικονομικής τεχνικής για έργα ενεργειακής αναβάθμισης και χρήσης ΑΠΕ, προσαρμοσμένο στις ανάγκες της αγοράς με βάση τα αποτελέσματα εκ των προτέρων αξιολόγησης που θα διενεργηθεί ώστε να προσδιοριστεί η έκταση του χρηματοδοτικού κενού. Παράλληλα, θα υπολογιστεί και η προστιθεμένη αξία ενός τέτοιου εργαλείου στο νέο περιβάλλον που διαμορφώνεται με την προώθηση συναφών έργων και σχεδίων χορηγιών στα πλαίσια: α) των Ταμείων της Πολιτικής Συνοχής, β) του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, αλλά και γ) άλλων κρατικών παρεμβάσεων. Η ενδεχόμενη παρέμβαση μέσω χρηματοδοτικών εργαλείων αναμένεται να ακολουθήσει τη στρατηγική του εργαλείου που προωθείται κατά την τρέχουσα περίοδο μέσω της ΕΤΕπ (Ενεργειακό Ταμείο Κύπρου – Cyprus Energy Fund of Funds), η οποία προνοεί τη χορήγηση δανείων με ευνοϊκούς όρους τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα (νοικοκυριά και ΜμΕ) για υλοποίηση επενδύσεων ενίσχυσης ενεργειακής αποδοτικότητας και ΑΠΕ. Ιδιαίτερα όσον αφορά τις ΜμΕ, το εργαλείο στοχεύει επίσης στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας τους, καθώς προνοεί και τη χρηματοδότηση ευρύτερων επενδυτικών σχεδίων τα οποία, ωστόσο, θα πρέπει να περιλαμβάνουν στοιχεία ενεργειακής αναβάθμισης.

Οι δράσεις που θα προωθηθούν στα πλαίσια των Ταμείων ΕΤΠΑ και Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ) παρουσιάζουν συνέργειες, αφού το μεγαλύτερο μέρος των δράσεων του ΤΔΜ αφορά στην αύξηση της διείσδυσης των ΑΠΕ, μέσω της προσαρμογής του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας και των τεχνολογιών αποθήκευσης, ενώ παράλληλα προωθεί δράσεις για εγκατάσταση ΑΠΕ (διάφορων τεχνολογιών όπως παραγωγή θερμότητας υψηλών θερμοκρασιών με ηλιακά συστήματα), οι οποίες απευθύντονται σε ενεργοβόρες επιχειρήσεις.

Τα σχετικά είδη δράσεων του παρόντος ειδικού στόχου έχουν αξιολογηθεί ως συμβατά με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», λαμβάνοντας υπόψη ότι αξιολογήθηκαν ως συμβατά σύμφωνα με την τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Βασικές Ομάδες-στόχοι

- Δημόσιοι Φορείς
- Νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου
- Επιχειρήσεις
- Φυσικά Πρόσωπα

Ενέργειες που διαφυλάσσουν την ισότητα, την ένταξη και την απαγόρευση των διακρίσεων

Οι αρχές των ίσων ευκαιριών, της χωρίς αποκλεισμούς ενσωμάτωσης και της μη διάκρισης αποτελούν οριζόντιες αρχές, οι οποίες προβλέπονται στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο και ως εκ τούτου διέπουν την εξειδίκευση και την υλοποίηση του Προγράμματος.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του Προγράμματος, οι αρμόδιες Αρχές θα λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζεται η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και να αποτρέπεται κάθε μορφής διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού, καθώς και για τη συνεκτίμηση της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία. Σημειώνεται ότι, για τις παρεμβάσεις του Προγράμματος θα λαμβάνεται η γνώμη της αρμόδιας αρχής, κατά περίπτωση, σχετικά με τη συμβατότητά τους με τις οριζόντιες πολιτικές για την ισότητα και την μη διάκριση καθώς και τη συμμόρφωση με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και θα τηρούνται όπου εφαρμόζεται, οι πρόνοιες της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCRPD).

Ιδιαίτερα στοχευόμενα εδάφη, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης χρήσης των εδαφικών εργαλείων

Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

Διαπεριφερειακές, διασυνοριακές και διακρατικές δράσεις

Η ανάγκη για την υλοποίηση έργων διαπεριφερειακού, διασυνοριακού και διακρατικού χαρακτήρα, καλύπτεται από τα Προγράμματα (Interreg), στα οποία συμμετέχει η Κύπρος και για τα οποία Εθνικό Σημείο Επαφής είναι η ΓΔ Ανάπτυξης. Συγκεκριμένα στα πλαίσια του Interreg Ελλάδα – Κύπρος και του Interreg Next-Med, προωθούνται μέτρα για ενεργειακή απόδοση και μείωση των εκπομπών αερίου θερμοκηπίου, όπως και πιλοτικές δράσεις ενίσχυσης ενεργειακών κοινοτήτων. Όπου προκύπτει ανάγκη για ενίσχυση των δράσεων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας θα αξιολογείται για προώθηση από το Πρόγραμμα «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027».

Προβλεπόμενη χρήση χρηματοοικονομικών μέσων

Κατά την Περίοδο 2014-2020, η Διαχειριστική Αρχή έχει προχωρήσει στην εφαρμογή χρηματοδοτικού εργαλείου - στο πλαίσιο του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» - στους τομείς της Ενεργειακής Αποδοτικότητας και των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ).

Η διαχείριση του χρηματοδοτικού εργαλείου έχει ανατεθεί στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων με στόχο να προσφέρει ευνοϊκούς ορούς δανειοδότησης, μέσω χρηματοπιστωτικών οργανισμών, τόσο στον ιδιωτικό (νοικοκυριά και ΜμΕ) όσο και στο δημόσιο τομέα.

Πρόθεση της Διαχειριστικής Αρχής είναι η μετακύληση (roll over) της λειτουργίας του υφιστάμενου χρηματοδοτικού εργαλείου στη νέα προγραμματική περίοδο και η ενίσχυσή του με επιπροσθέτους πόρους. Για τον σκοπό αυτό, η Διαχειριστική Αρχή προτίθεται να διεξάγει Μελέτη Εκ των Προτέρων Αξιολόγησης, βάσει της οποίας θα κατανεμηθούν στοχευμένα οι νέοι αυτοί πόροι.

Στη βάση του τρέχοντος οικονομικού περιβάλλοντος (το οποίο χαρακτηρίζεται από στενότητα ρευστότητας ένεκα της πανδημίας COVID-19), η Διαχειριστική Αρχή προσανατολίζεται προς την διάθεση των εν λόγω πόρων στα πλαίσια του Ειδικού Στόχου 2.1 - «Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης και μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου».

2.1.2.1.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες Εκροών

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Ορόσημο (2024)*	*Τελικός Στόχος (2029)*
2	2 (i)	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	RCO 18	Κατοικίες με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση	Κατοικίες	1.450	3.420
				RCO 19	Δημόσια κτήρια με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση	τετραγωνικά μέτρα	5.300	53.000
				E206	Νέα ενεργειακά αποδοτικά δημόσια κτήρια	τετραγωνικά μέτρα	0	9.500
				RCO 75	Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται	συνεισφορές στις στρατηγικές	1	1

Πίνακας 3: Δείκτες Αποτελεσμάτων

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Τιμή Βάσης ή Τιμή Αναφοράς*	*Έτος Αναφοράς*	*Τελικός Στόχος (2029)*	*Πηγή Δεδομένων*	*Παρατηρήσεις*
2	2 (i)	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	RCR 26	Ετήσια κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας	MWh/ year	367.300	2020	83.500	ΥΕΕΒ, ΗΜΥ, ΟΠΣ	-
				RCR 29	Εκτιμώμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου	tonnes CO_2 eq./ year	125.200	2020	24.800	ΟΠΣ/ ΥΕΕΒ/ ΗΜΥ	-

2.1.2.1.3 Ενδεικτική Κατανομή Πόρων του Προγράμματος ανά είδος παρέμβασης

Πίνακας 4: Διάσταση 1 – Πεδίο Παρέμβασης

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
2	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	2 (i)	040 Ενεργειακή απόδοση και επιδεικτικά έργα στις ΜμΕ ή στις μεγάλες επιχειρήσεις και υποστηρικτικά μέτρα σε συμμόρφωση προς τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης	1.000.000
				042 Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος, επιδεικτικά έργα και υποστηρικτικά μέτρα σε συμμόρφωση προς σύμφωνα με τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης	41.500.000
				043 Κατασκευή νέων ενεργειακά αποδοτικών κτιρίων	10.500.000
				045 Ανακαίνιση για ενεργειακή απόδοση ή μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια υποδομή, επιδεικτικά έργα και υποστηρικτικά μέτρα σε συμμόρφωση προς τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης	20.000.000
				048 Ανανεώσιμη πηγή ενέργειας: ηλιακή	3.000.000
				Σύνολο	76.000.000

Πίνακας 5: Διάσταση 2 – Μορφή Χρηματοδότησης

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
2	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	2 (i)	01 Επιχορήγηση	75.000.000
				03 Στήριξη με χρηματοδοτικά μέσα: δανειοδότηση	1.000.000
				Σύνολο	76.000.000

Πίνακας 6: Διάσταση 3 – Μηχανισμός Εδαφικής Υλοποίησης και Εδαφική Εστίαση

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
2	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	2 (i)	33 Καμία εδαφική στόχευση	76.000.000
				Σύνολο	76.000.000

Πίνακας 8: Διάσταση 7 – ΕΚΤ+, ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΤΔΜ Διάσταση Ισότητας των Φύλων

Αριθ. Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
2	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	2 (i)	03 Ουδετερότητα ως προς το φύλο	76.000.000
				Σύνολο	76.000.000

2.1.2.2 Ειδικός Στόχος 2(ii): Προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σύμφωνα με την Οδηγία ΕΕ 2018/2001, συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων αειφορίας που καθορίζονται σε αυτή

2.1.2.2.1 Παρεμβάσεις Ταμείων

<u>Σχετικά είδη δράσεων</u>

Η προώθηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) αποτελεί πολιτική υψηλής προτεραιότητας, για την επίτευξη του στόχου απαλλαγής από τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα στην οικονομία. Με βάση το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα για το 2030 η εθνική συνεισφορά στο στόχο της ΕΕ είναι 23% ΑΠΕ στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση και ως εκ τούτου θα πρέπει να υλοποιηθούν σημαντικές δράσεις στον τομέα των ΑΠΕ τα επόμενα χρόνια προς εξυπηρέτηση αυτού του στόχου.

Τα ενδεικτικά είδη δράσεων που αναμένεται να υλοποιηθούν στα πλαίσια του Στόχου 2(ii) είναι:

- Δημιουργία Φωτοβολταϊκών Πάρκων σε φορείς του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα.
- Εγκατάσταση Φωτοβολταϊκών συστημάτων και υποδομών αποθήκευσης ενέργειας σε φορείς του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Σύμφωνα με το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα, για να επιτευχθεί ο εθνικός στόχος για τις ΑΠΕ καθώς και οι άλλοι στόχοι για την ενέργεια και το κλίμα, η συνολική εγκατεστημένη ισχύς των φωτοβολταϊκών συστημάτων θα πρέπει να αυξηθεί στα 804 MW μέχρι το 2030. Τον Ιούλιο του 2021, η συνολική εγκατεστημένη ισχύς φωτοβολταϊκών συστημάτων στην Κύπρο ήταν 276MW. Οι δράσεις που θα υλοποιηθούν στα πλαίσια του στόχου αφορούν σε εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων δυναμικότητας περίπου 17MW, που αντιστοιχούν σε ποσοστό 3,2% της νέας δυναμικότητάς φωτοβολταϊκών συστημάτων που απαιτούνται μέχρι το 2030.

Σημειώνεται, ότι αριθμός έργων που θα συνεισφέρουν σημαντικά στον τομέα των ΑΠΕ θα υλοποιηθούν στα πλαίσια του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Επιπρόσθετα, όπως αναφέρεται και σε προηγούμενη ενότητα, δράσεις οι οποίες θα υλοποιηθούν στα πλαίσια του Ειδικού Στόχου 2(i) θα συνεισφέρουν επίσης στον τομέα των ΑΠΕ.

Παράλληλα σημειώνεται ότι οι δράσεις που θα προωθηθούν στα πλαίσια του ΕΤΠΑ και του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ) είναι συμπληρωματικές μεταξύ τους, καθώς στο ΕΤΠΑ θα προωθηθούν δράσεις ΑΠΕ και συστημάτα αποθήκευσης ενέργειας σε φορείς του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, ενώ στο πλαίσιο του ΤΔΜ θα προωθηθούν Σχέδια για ΑΠΕ σε επιχειρήσεις, με έμφαση στις επιχειρήσεις που εμπίπτουν στο Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών, καθώς και Σχέδια για τοποθέτηση συστημάτων αποθήκευσης ενέργειας σε επιχειρήσεις, τα οποία θα υποστηρίξουν την περαιτέρω διείσδυση των ΑΠΕ.

Τα σχετικά είδη δράσεων του παρόντος ειδικού στόχου έχουν αξιολογηθεί ως συμβατά με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», λαμβάνοντας υπόψη ότι αξιολογήθηκαν ως συμβατά σύμφωνα με την τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

<u>Βασικές Ομάδες-στόχοι</u>

- Δημόσιοι Φορείς
- Νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου
- Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Ενέργειες που διαφυλάσσουν την ισότητα, την ένταξη και την απαγόρευση των διακρίσεων

Οι αρχές των ίσων ευκαιριών, της χωρίς αποκλεισμούς ενσωμάτωσης και της μη διάκρισης αποτελούν οριζόντιες αρχές, οι οποίες προβλέπονται στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο και ως εκ τούτου διέπουν την εξειδίκευση και την υλοποίηση του Προγράμματος.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του Προγράμματος, οι αρμόδιες Αρχές θα λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζεται η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και να αποτρέπεται κάθε μορφής διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού, καθώς και για τη συνεκτίμηση της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία. Σημειώνεται ότι, για τις παρεμβάσεις του Προγράμματος θα λαμβάνεται η γνώμη της αρμόδιας αρχής, κατά περίπτωση, σχετικά με τη συμβατότητά τους με τις οριζόντιες πολιτικές για την ισότητα και την μη διάκριση καθώς και τη συμμόρφωση με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και θα τηρούνται όπου εφαρμόζεται, οι πρόνοιες της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCRPD).

Ιδιαίτερα στοχευόμενα εδάφη, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης χρήσης των εδαφικών εργαλείων

Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

Διαπεριφερειακές, διασυνοριακές και διακρατικές δράσεις

Η ανάγκη για την υλοποίηση έργων διαπεριφερειακού, διασυνοριακού και διακρατικού χαρακτήρα, καλύπτεται από τα Προγράμματα (Interreg), στα οποία συμμετέχει η Κύπρος και για τα οποία Εθνικό Σημείο Επαφής είναι η ΓΔ Ανάπτυξης. Συγκεκριμένα στα πλαίσια του Interreg Next-Med, προωθούνται μέτρα για προώθηση ΑΠΕ, βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και μείωση των εκπομπών αερίου θερμοκηπίου. Όπου προκύπτει ανάγκη για ενίσχυση των δράσεων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας θα αξιολογείται για προώθηση από το Πρόγραμμα «ΘΑλΕΙΑ 2021-2027».

Προβλεπόμενη χρήση χρηματοοικονομικών μέσων

Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

2.1.2.2.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες Εκροών

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Ορόσημο (2024)*	*Τελικός Στόχος (2029)*
2	2 (ii)	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	RCO 22	Πρόσθετη παραγωγική ικανότητα για ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές (εκ της οποίας: ηλεκτρική, θερμική)	MW	8,0	12,0
				RCO 75	Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται	συνεισφορές στις στρατηγικές	0	1

Πίνακας 3: Δείκτες Αποτελεσμάτων

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Τιμή Βάσης ή Τιμή Αναφοράς*	*Έτος Αναφοράς*	*Τελικός Στόχος (2029)*	*Πηγή Δεδομένων*	*Παρατηρήσεις*
2	2 (ii)	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	RCR 31	Συνολική παραγόμενη ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές (εκ της οποίας: ηλεκτρική, θερμική)	MWh/ έτος	0	2020	20.000	ΟΠΣ, Παν/μιο Κύπρου, Υπουργείο Άμυνας	-

2.1.2.2.3 Ενδεικτική Κατανομή Πόρων του Προγράμματος ανά είδος παρέμβασης

Πίνακας 4: Διάσταση 1 – Πεδίο Παρέμβασης

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
2	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	2 (ii)	048 Ανανεώσιμη πηγή ενέργειας: ηλιακή	9.000.000
				053 Έξυπνα ενεργειακά συστήματα (συμπεριλαμβανομένων των έξυπνων ενεργειακών δικτύων και των συστημάτων ΤΠΕ) και σχετικά συστήματα αποθήκευσης	1.000.000
				Σύνολο	10.000.000

Πίνακας 5: Διάσταση 2 – Μορφή Χρηματοδότησης

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
2	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	2 (ii)	01 Επιχορήγηση	10.000.000
				Σύνολο	10.000.000

Πίνακας 6: Διάσταση 3 – Μηχανισμός Εδαφικής Υλοποίησης και Εδαφική Εστίαση

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
2	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	2 (ii)	33 Καμία εδαφική στόχευση	10.000.000
				Σύνολο	10.000.000

Πίνακας 8: Διάσταση 7 – ΕΚΤ+, ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΤΔΜ Διάσταση Ισότητας των Φύλων

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
2	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	2 (ii)	03 Ουδετερότητα ως προς το φύλο	10.000.000
				Σύνολο	10.000.000

2.1.2.3 Ειδικός Στόχος 2(v): Προαγωγή της πρόσβασης στο νερό και της βιώσιμης διαχείρισης υδάτων

2.1.2.3.1 Παρεμβάσεις Ταμείων

<u>Σχετικά είδη δράσεων</u>

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 2(v), θα υλοποιηθούν δράσεις στον τομέα της βιώσιμης διαχείρισης των υδάτων και των υγρών αποβλήτων, με βάση τους τρεις στόχους της Στρατηγικής για τη Διαχείριση των Υδάτων και Αντιμετώπιση της Ανομβρίας: (α) η διασφάλιση της πληρέστερης δυνατής κάλυψης των αναγκών σε νερό για όλες τις χρήσεις, (β) η προώθηση της αποδοτικής χρήσης των υδάτινων πόρων και (γ) η διασφάλιση της ποιότητας και η προστασία των υδάτινων πόρων και του περιβάλλοντος. Οι δράσεις αυτές περιλαμβάνονται στο Εθνικό Επενδυτικό Πλάνο Υδάτων 2021-2030 και συμβάλουν αφενός στην αντιμετώπιση του σοβαρού προβλήματος λειψυδρίας που αντιμετωπίζει η Κύπρος λόγω της ανομβρίας και ξηρασίας, το οποίο επιδεινώνεται εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής, και αφετέρου στην εναρμόνιση της Κύπρου με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ για τη διαχείριση των αστικών λυμάτων, για την οποία το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης καταδίκασε την Κυπριακή Δημοκρατία για παράβαση και μη συμμόρφωση για 31 οικισμούς. Μέχρι σήμερα, από τους 31 οικισμούς, οι 14 έχουν ήδη εκπληρώσει τις υποχρεώσεις τους, 5 βρίσκονται υπό κατασκευή, ενώ για 12 οικισμούς η υλοποίηση δεν έχει αρχίσει ακόμη (Δάλι, Πέρα Χωριό-Νήσου, Λύμπια, Αραδίππου, Πύλα, Βορόκλινη, Λειβάδια, Ύψωνας, Κολόσσι, Τραχώνι, Επισκοπή, Πόλη Χρυσοχούς).

Βασική επιδίωξη του παρόντος Ειδικού Στόχου είναι η κατασκευή συστημάτων συλλογής και επεξεργασίας λυμάτων σε αριθμό οικισμών που δεν συμμορφώθηκαν ακόμα με το ευρωπαϊκό κεκτημένο, σε συνέχεια των παρεμβάσεων που υλοποιήθηκαν την περίοδο 2014-2020.

Παράλληλα, επιδιώκεται, μέσω υποδομών αποθήκευσης (δεξαμενές/φράγματα), η ολοκλήρωση του κύκλου επεξεργασίας λυμάτων (δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια επεξεργασία), καθώς επίσης και ο εμπλουτισμός των υπόγειων υροφορέων. Πιθανή περαιτέρω αξιοποίηση του νερού θα γίνει μέσω επενδύσεων από άλλες πηγές χρηματοδότησης.

Πρόσθετα, επιδιώκεται η βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της επιχειρησιακής ετοιμότητας των υποδομών με παρεμβάσεις αντικατάστασης πεπαλαιωμένων δικτύων μεταφοράς νερού, καθώς και η αξιοποίηση τεχνολογιών για παρακολούθηση της λειτουργίας του δικτύου, με απώτερο στόχο τη μείωση της απώλειας νερού. Οι παρεμβάσεις αυτές εμπίπτουν στους στόχους της νέας Οδηγίας (ΕΕ) 2020/184 για την ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης.

Με βάση όλες τις πιο πάνω επιδιώξεις και προτεραιότητες, θα προωθηθούν τα ακόλουθα ενδεικτικά είδη δράσεων:

- Κατασκευή αποχετευτικών συστημάτων σε οικισμούς, στο πλαίσιο εναρμόνισης της Κύπρου με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ.
- Βελτίωση υφιστάμενων υποδομών του δικτύου μεταφοράς νερού για ύδρευση (π.χ. αντικατάσταση πεπαλαιωμένων αγωγών υδρευτικού δικτύου).
- Εγκατάσταση πληροφοριακών συστημάτων και εξοπλισμού για την έξυπνη διαχείριση των υδάτων (π.χ. εγκατάσταση έξυπνων υδρομετρητών).

Λόγω των μεγάλων αναγκών που υπάρχουν στον τομέα των Υδάτων και του συγκριτικά υψηλού κόστους υλοποίησης των έργων που περιλαμβάνονται στο Εθνικό Επενδυτικό Πλάνο Υδάτων 2021-2030, προωθείται η υλοποίηση πρόσθετων συμπληρωματικών έργων μέσω άλλων πηγών χρηματοδότησης, όπως είναι ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ο κρατικός

προϋπολογισμός και η δανειοδότηση από διεθνείς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς. Η υλοποίηση αποχετευτικών συστημάτων στους υπόλοιπους οικισμούς που δεν υπήρξε συμμόρφωση με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ θα χρηματοδοτηθεί από τον κρατικό προϋπολογισμό, ενώ μέσω του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας θα υλοποιηθούν συμπληρωματικά έργα ανάπτυξης, αναβάθμισης και βελτίωσης των υδατικών υποδομών, καθώς και δράσεις συμμόρφωσης με την Οδηγία (ΕΕ) 2020/184 για την ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης.

Οι κυπριακές αρχές, όπου υπάρχει ανάγκη, καλύπτουν τις απαιτήσεις που προκύπτουν από την Οδηγία Πλαίσιο για τα Ύδατα 2000/60/ΕΚ μέσω της αγοράς υπηρεσιών εξωτερικής εμπειρογνωμοσύνης. Συγκεκριμένα αναφέρεται η ανάθεση συμβάσεων μέσω του κρατικού προϋπολογισμού για εκπόνηση εξειδικευμένων εργασιών και μελετών (π.χ. διεξαγωγή δειγματοληψιών σε ποταμούς, φυσικές λίμνες και ταμιευτήρες νερού, μέτρηση υδατοστάθμης σε υπόγεια υδατικά συστήματα, διεξαγωγή χημικών αναλύσεων για την ποιότητα του πόσιμου νερού κ.λπ.).

Τα σχετικά είδη δράσεων του παρόντος ειδικού στόχου έχουν αξιολογηθεί ως συμβατά με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», λαμβάνοντας υπόψη ότι αξιολογήθηκαν ως συμβατά σύμφωνα με την τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

<u>Βασικές Ομάδες-στόχοι</u>

- Δημόσιοι Φορείς
- Επαρχιακοί Οργανισμοί Αυτοδιοίκησης (ΕΟΑ)
- Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

<u>Ενέργειες που διαφυλάσσουν την ισότητα, την ένταξη και την απαγόρευση των διακρίσεων</u>
Οι αρχές των ίσων ευκαιριών, της χωρίς αποκλεισμούς ενσωμάτωσης και της μη διάκρισης αποτελούν οριζόντιες αρχές, οι οποίες προβλέπονται στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο και ως εκ τούτου διέπουν την εξειδίκευση και την υλοποίηση του Προγράμματος.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του Προγράμματος, οι αρμόδιες Αρχές θα λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζεται η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και να αποτρέπεται κάθε μορφής διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού, καθώς και για τη συνεκτίμηση της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία. Σημειώνεται ότι, για τις παρεμβάσεις του Προγράμματος θα λαμβάνεται η γνώμη της αρμόδιας αρχής, κατά περίπτωση, σχετικά με τη συμβατότητά τους με τις οριζόντιες πολιτικές για την ισότητα και την μη διάκριση καθώς και τη συμμόρφωση με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και θα τηρούνται όπου εφαρμόζεται, οι πρόνοιες της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCRPD).

<u>Ιδιαίτερα στοχευόμενα εδάφη, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης χρήσης των εδαφικών εργαλείων</u>
Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

<u>Διαπεριφερειακές, διασυνοριακές και διακρατικές δράσεις</u>
Η ανάγκη για την υλοποίηση έργων διαπεριφερειακού, διασυνοριακού και διακρατικού χαρακτήρα, καλύπτεται από τα Προγράμματα (Interreg), στα οποία συμμετέχει η Κύπρος και για τα οποία Εθνικό Σημείο Επαφής είναι η ΓΔ Ανάπτυξης. Στα πλαίσια του InterregEuro-Med προωθούνται διακρατικές δράσεις για προώθηση της πρόσβασης στο νερό και βιώσιμη διαχείριση των υδάτων. Όπου προκύπτει

ανάγκη για ενίσχυση των δράσεων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας θα αξιολογείται για προώθηση από το Πρόγραμμα «ΘΑλΕΙΑ 2021-2027».

Προβλεπόμενη χρήση χρηματοοικονομικών μέσων

Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

2.1.2.3.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες εκροών

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Ορόσημο (2024)*	*Τελικός Στόχος (2029)*
2	2 (v)	ΕΤΠΑ	Μετάβασης					
				RCO 31	Μήκος νέων ή αναβαθμισμένων σωλήνων για το δημόσιο δίκτυο συλλογής λυμάτων	km	0	150
				RCO 14	Δημόσιοι Οργανισμοί που υποστηρίζονται για την ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών, προϊόντων και διαδικασιών	Δημόσιοι Οργανισμοί	1	2

Πίνακας 3: Δείκτες αποτελεσμάτων

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Τιμή Βάσης ή Τιμή Αναφοράς*	*Έτος Αναφοράς*	*Τελικός Στόχος (2029)*	*Πηγή Δεδομένων*	*Παρατηρήσεις*
2	2 (v)	ΕΤΠΑ	Μετάβασης								-
				RCR 42	Πληθυσμός συνδεδεμένος σε τουλάχιστον δευτερεύον δημόσιο σύστημα επεξεργασίας λυμάτων	άτομα	0	2020	14.000	ΤΑΥ, ΕΟΑ	-
				RCR 43	Απώλειες νερού σε συστήματα διανομής των δημόσιων δικτύων ύδρευσης	Κυβικά μέτρα ανά έτος	5.100.500	2020	3.900.500	ΤΑΥ, ΕΟΑ	-

2.1.2.3.3 Ενδεικτική Κατανομή Πόρων του Προγράμματος ανά είδος παρέμβασης

Πίνακας 4: Διάσταση 1 – Πεδίο Παρέμβασης

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
2	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	2 (v)	**062** Παροχή νερού το οποίο προορίζεται για ανθρώπινη κατανάλωση (άντληση, επεξεργασία, υποδομές αποθήκευσης και διανομής, μέτρα αύξησης της απόδοσης, παροχή πόσιμου νερού)	1.000.000
				064 Διαχείριση υδάτων και διατήρηση υδάτινων πόρων (συμπεριλαμβάνονται η διαχείριση λεκάνης απορροής ποταμού, ειδικά μέτρα για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, επαναχρησιμοποίηση, μείωση των διαρροών)	11.000.000
				065 Συλλογή και επεξεργασία υγρών αποβλήτων	46. 000.000
				Σύνολο	**58.000.000**

Πίνακας 5: Διάσταση 2 – Μορφή Χρηματοδότησης

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
2	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	2 (v)	**01** Επιχορήγηση	58.000.000
				Σύνολο	**58**.000.000

Πίνακας 6: Διάσταση 3 – Μηχανισμός Εδαφικής Υλοποίησης και Εδαφική Εστίαση

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
2	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	2 (v)	**33** Καμία εδαφική στόχευση	58.000.000
				Σύνολο	**58**.000.000

Πίνακας 8: Διάσταση 7 – ΕΚΤ+, ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΤΔΜ Διάσταση Ισότητας των Φύλων

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
2	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	2 (v)	**03** Ουδετερότητα ως προς το φύλο	58.000.000
				Σύνολο	**58.000.000**

2.1.2.4 Ειδικός Στόχος 2(vii): Ενίσχυση της προστασίας και της διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος, της βιοποικιλότητας των πράσινων υποδομών μεταξύ άλλων σε αστικές περιοχές και τη μείωση κάθε μορφής ρύπανσης

2.1.2.4.1 Παρεμβάσεις Ταμείων

Σχετικά είδη δράσεων

Στο πλαίσιο του εν λόγω Ειδικού Στόχου, θα ενταχθούν δράσεις που θα συμβάλλουν στην υλοποίηση της Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης για την Βιοποικιλότητα στην Κύπρο (2020-2030), τα οποία εκπονήθηκαν στο πλαίσιο των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιοποικιλότητα (Convention on Biological Diversity), καθώς και από την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα (EU Biodiversity Strategy), με γενικότερο στόχο την ανάσχεση της απώλειας της βιοποικιλότητας, την ανάδειξη του φυσικού κεφαλαίου, καθώς και την ενίσχυση της συμμετοχικής διαδικασίας σε όλους τους τομείς.

Σημειώνεται ότι, η εν λόγω Στρατηγική και το Σχέδιο Δράσης για τη Βιοποικιλότητα περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, δράσεις που θα χρηματοδοτηθούν από το έργο LIFE IP Physis (LIFE18 IPE/CY/000006), καθώς και παρακολούθηση του «Πλαισίου Δράσης Προτεραιότητας της Κύπρου» (Prioritized Action Framework – PAF) για το Δίκτυο Natura 2000, το οποίο ετοιμάστηκε βάσει του Άρθρου 8 της Οδηγίας των Οικοτόπων 92/43/ΕΕC. Το PAF της Κύπρου καλύπτει ολόκληρο το Δίκτυο Natura 2000 περιλαμβανομένων χερσαίων, παράκτιων και θαλάσσιων περιοχών, καθώς και περιοχών συνοχής (εκτός Natura 2000). Τα μέτρα διατήρησης και αποκατάστασης έχουν σχεδιαστεί βάσει της προτεινόμενης τυπολογίας οικοσυστημάτων (8 Κλάσεις: δάση, γλυκά ύδατα, παράκτια κλπ), με σκοπό την προστασία και διατήρηση οικοτόπων και ειδών χλωρίδας/πανίδας.

Συνολικά το Σχέδιο Δράσης για τη Βιοποικιλότητα στην Κύπρο περιλαμβάνει 86 μέτρα που κατανέμονται στους 13 επιμέρους στόχους της Στρατηγικής και στοχεύει στην αποτελεσματική ανάσχεση της απώλειας βιοποικιλότητας στο νησί. Πέραν των περιοχών του Δικτύου Natura 2000, υλοποιούνται στοχευμένα μέτρα και δράσεις με εθνικούς πόρους για προστασία ειδών προτεραιότητας, όπως π.χ. σε κοίτες ποταμών και άλλες ευαίσθητες περιοχές (δάση). Επιπλέον, μέσω του καθορισμού πολεοδομικών ζωνών μη ανάπτυξης προστατεύονται ευαίσθητες περιοχές εκτός Δικτύου Natura 2000. Βασικές επιδιώξεις των παρεμβάσεων που θα χρηματοδοτηθούν από το ΕΤΠΑ είναι η αποκατάσταση και διατήρηση της βιοποικιλότητας εντός των χερσαίων περιοχών του Δικτύου Natura 2000, μέσω της καταγραφής και της εφαρμογής των κατάλληλων ανά περίπτωση μέτρων, και η αποκατάσταση των οικοτόπων και οικοσυστημάτων με βάση τα διαχειριστικά σχέδια της κάθε περιοχής. Σημειώνεται ότι το Δίκτυο Natura 2000 καλύπτει ένα πολύ μεγάλο ποσοστό της εδαφικής έκτασης της Κύπρου (που ελέγχεται από την Κυπριακή Δημοκρατία) και ανέρχεται στο 30%. Η επιλογή των περιοχών ή/και των οικοτόπων στους οποίους θα γίνουν παρεμβάσεις προκύπτουν από το PAF, το οποίο δίνει έμφαση σε περιοχές που δέχονται μεγάλες πιέσεις και απειλές και όπου οι οικότοποι/είδη βρίσκονται σε μη ευνοϊκό καθεστώς διατήρησης, ενδημισμό και σπανιότητα, καθώς και στα πιο απειλούμενα. Τέτοιες περιοχές είναι οι παράκτιες, οι υγροβιότοποι, τα ποτάμια οικοσυστήματα, αλλά και ορισμένες γεωργικές γαίες/αγροτεμάχια (όπου απαντάται ο οικότοπος προτεραιότητας 6220*). Επιπλέον, θα ληφθούν μέτρα σε περιοχές με σπάνιους οικότοπους και οικότοπους όπου τα είδη και τα ενδιαιτήματά τους είναι περιορισμένα π.χ. οικότοπος προτεραιότητας «Μεσογειακά εποχικά λιμνία (3170*)».

Επιπλέον, θα προωθηθούν δράσεις σε περιοχές εκτός του δικτύου Natura 2000, οι οποίες επιδιώκουν την δημιουργία πράσινων υποδομών, καθώς και την περαιτέρω ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού σε θέματα προστασίας και διατήρησης της βιοποικιλότητας και του φυσικού περιβάλλοντος.

Ενδεικτικά θα προωθηθούν τα ακόλουθα είδη δράσεων μέσω του ΕΤΠΑ:

- Προστασία και αποκατάσταση οικοτόπων εντός των περιοχών του Δικτύου Natura 2000.
- Πράσινες υποδομές ή/και άλλες δράσεις ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και ανάδειξης της βιοποικιλότητας και του φυσικού περιβάλλοντος

Στο πλαίσιο της πρώτης κατηγορίας περιλαμβάνονται δράσεις αποκατάστασης σε περιοχές του Δικτύου Natura 2000 που έχουν υποβαθμιστεί, όπως π.χ. οικότοποι γλυκού νερού με απομάκρυνση χωροκατακτητικών ξένων ειδών, ανταγωνιστικών ειδών και ανταγωνιστικής βλάστησης διαδοχής, ούτως ώστε να ενισχυθούν με φυτεύσεις τυπικών ειδών (φυτοκοινωνίας) και έλεγχο πιέσεων π.χ. υπερβόσκησης στον οικότοπο προτεραιότητας 6220* (αγροστώδη), δράσεις διαχείρισης χωροκατακτητικών ξένων ειδών, δράσεις διατήρησης ειδών πανίδας και χλωρίδας π.χ. περιορισμός πρόσβασης (περίφραξη) ευαίσθητων οικοτόπων (αμμοθίνες, αλοφυτική βλάστηση), δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, καθώς και δράσεις δημιουργίας υποδομών, όπως μικροενδιαιτημάτων για συγκεκριμενα είδη χλωρίδας/πανίδας (δημιουργία μικρών λιμνών για το είδος *Mauremis rivulata*), που θα λειτουργούν υποστηρικτικά των δράσεων προστασίας και αποκατάστασης της βιοποικιλότητας και οι οποίες είναι ιδιαίτερα σημαντικές για την αποτελεσματικότητα των δράσεων αποκατάστασης.

Σημειώνεται ότι οι παρεμβάσεις που θα χρηματοδοτηθούν από το ΕΤΠΑ θα πραγματοποιηθούν σε περιοχές του Δικτύου Natura 2000 και σε οικότοπους που δεν καλύπτονται από τις δράσεις που θα συγχρηματοδοτηθούν από το έργο LIFE IP Physis. Παράλληλα, αναμένεται να υλοποιηθούν μέσω του ΕΤΠΑ δράσεις οι οποίες δεν περιλαμβάνονται στο έργο LIFE IP Physis, αλλά κρίνονται ιδιαίτερα σημαντικές ως προς τις προσπάθειες διατήρησης ειδών και οικοτόπων, όπως είναι για παράδειγμα η εκπόνηση Κόκκινου Βιβλίου για τα απειλούμενα είδη πανίδας της Κύπρου, η αναβάθμιση τράπεζας γενετικού υλικού για σημαντικά είδη φυτών, απομάκρυνση μπάζων και απορριμμάτων, παρακολούθηση τύπων οικοτόπων και ειδών, καταπολέμηση και διαχείριση χωροκατακτητικών ξενικών ειδών (ακακία, αίλανθος, καλαμώνες κ.α.) και αποκατάσταση, οι δράσεις αποκατάστασης για οικότοπους γλυκού νερού, αμμοθίνες και βοσκότοπους εντός περιοχών Δικτύου Natura 2000, ο έλεγχος ή/και περιορισμός πρόσβασης σε δάση και παραλίες (προστασία παράκτιων τύπων οικότοπων όπως αμμοθίνες και οικότοποι με κροκάλες), η αποκατάσταση σπηλαίων και άλλων χώρων διαχείμασης χειροπτέρων, η δημιουργία αγροοικοσυστημάτων τροφοληψίας για το είδος *Rousettus aegyptiacus*, καθώς και η δημιουργία κέντρου περιβαλλοντικής ενημέρωσης στις Αλυκές Λάρνακας. Συμπερασματικά, οι δράσεις που θα συγχρηματοδοτηθούν από το ΕΤΠΑ και το LIFE IP Physis λειτουργούν συμπληρωματικά μεταξύ τους και οδηγούν στην εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου προγράμματος δράσεων με στόχο τη βελτίωση της κατάστασης διατήρησης ειδών και οικοτόπων στην Κύπρο και την επίτευξη της βιωσιμότητας του δικτύου Natura 2000.

Όσον αφορά στη δεύτερη κατηγορία, αναμένεται να υλοποιηθούν μέσω του ΕΤΠΑ δράσεις αναζωογόνησης ή/και δημιουργίας πράσινων υποδομών, καθώς και κέντρων ενημέρωσης, για ευαισθητοποίηση του κοινού σε θέματα προστασίας και διατήρησης της βιοποικιλότητας και του φυσικού περιβάλλοντος.

Επιπρόσθετα, δράσεις για την προστασία και ενίσχυση της βιοποικιλότητας σε θαλάσσιες περιοχές του Δικτύου Natura 2000 θα υλοποιηθούν από το Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ), ενώ το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης θα καλύψει μόνο την εκταρική ενίσχυση των γεωργών των οποίων τα αγροτεμάχια βρίσκονται εντός περιοχών του Δικτύου Natura 2000, ως αντιστάθμιση στην απώλεια εισοδήματός τους.

Τα σχετικά είδη δράσεων του παρόντος ειδικού στόχου έχουν αξιολογηθεί ως συμβατά με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», λαμβάνοντας υπόψη ότι αξιολογήθηκαν ως συμβατά

σύμφωνα με την τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Βασικές Ομάδες-στόχοι

- Δημόσιες Υπηρεσίες (π.χ. Τμήμα Δασών, Τμήμα Περιβάλλοντος)
- Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- Φορείς διαχείρισης των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 / Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί που σχετίζονται με την οικολογία.

Ενέργειες που διαφυλάσσουν την ισότητα, την ένταξη και την απαγόρευση των διακρίσεων

Οι αρχές των ίσων ευκαιριών, της χωρίς αποκλεισμούς ενσωμάτωσης και της μη διάκρισης αποτελούν οριζόντιες αρχές, οι οποίες προβλέπονται στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο και ως εκ τούτου διέπουν την εξειδίκευση και την υλοποίηση του Προγράμματος.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του Προγράμματος, οι αρμόδιες Αρχές θα λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζεται η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και να αποτρέπεται κάθε μορφής διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού, καθώς και για τη συνεκτίμηση της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία. Σημειώνεται ότι, για τις παρεμβάσεις του Προγράμματος θα λαμβάνεται η γνώμη της αρμόδιας αρχής, κατά περίπτωση, σχετικά με τη συμβατότητά τους με τις οριζόντιες πολιτικές για την ισότητα και την μη διάκριση καθώς και τη συμμόρφωση με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και θα τηρούνται όπου εφαρμόζεται, οι πρόνοιες της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCRPD).

Ιδιαίτερα στοχευόμενα εδάφη, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης χρήσης των εδαφικών εργαλείων

Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

Διαπεριφερειακές, διασυνοριακές και διακρατικές δράσεις

Η ανάγκη για την υλοποίηση έργων διαπεριφερειακού, διασυνοριακού και διακρατικού χαρακτήρα, καλύπτεται από τα Προγράμματα (Interreg), στα οποία συμμετέχει η Κύπρος και για τα οποία Εθνικό Σημείο Επαφής είναι η ΓΔ Ανάπτυξης. Όπου προκύπτει ανάγκη για ενίσχυση των δράσεων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας θα αξιολογείται για προώθηση από το Πρόγραμμα «ΘΑλΕΙΑ 2021-2027».

Προβλεπόμενη χρήση χρηματοοικονομικών μέσων

Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

2.1.2.4.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες εκροών

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Ορόσημο (2024)*	*Τελικός Στόχος (2029)*
2	2 (vii)	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	RCO 37	Επιφάνεια τόπων Natura 2000 που καλύπτονται από μέτρα προστασίας και αποκατάστασης	Εκτάρια	9.200	26.000
				RCO 36	Πράσινες υποδομές που υποστηρίζονται για σκοπούς διαφορετικούς από την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	Εκτάρια	0	2
				RCO 75	Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται	συνεισφορές στις στρατηγικές	0	1

Πίνακας 3: Δείκτες αποτελεσμάτων

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Τιμή Βάσης ή Τιμή Αναφοράς*	*Έτος Αναφοράς*	*Τελικός Στόχος (2029)*	*Πηγή Δεδομένων*	*Παρατηρήσεις*
2	2 (vii)	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	A2 01	Ποσοστό χερσαίων οικοτόπων σε μη ικανοποιητική - κακή κατάσταση διατήρησης	Ποσοστό	12,4%	2019	8,5%	Τμήμα Περιβάλλοντος	-

2.1.2.4.3 Ενδεικτική Κατανομή Πόρων του Προγράμματος ανά είδος παρέμβασης

Πίνακας 4: Διάσταση 1 – πεδίο παρέμβασης

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
2	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	2 (vii)	078 Προστασία, αποκατάσταση και βιώσιμη χρήση των τόπων του δικτύου Natura 2000	7.000.000
				079 Προστασία της φύσης και της βιοποικιλότητας, φυσική κληρονομιά και φυσικοί πόροι, πράσινες και γαλάζιες υποδομές	3.000.000
				Σύνολο	10.000.000

Πίνακας 5: Διάσταση 2 – Μορφή Χρηματοδότησης

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
2	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	2 (vii)	01 Επιχορήγηση	10.000.000
				Σύνολο	10.000.000

Πίνακας 6: Διάσταση 3 – Μηχανισμός Εδαφικής Υλοποίησης και Εδαφική Εστίαση

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
2	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	2 (vii)	33 Καμία εδαφική στόχευση	10.000.000
				Σύνολο	10.000.000

Πίνακας 8: Διάσταση 7 – ΕΚΤ+, ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΤΔΜ Διάσταση Ισότητας των Φύλων

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
2	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	2 (vii)	03 Ουδετερότητα ως προς το φύλο	10.000.000
				Σύνολο	10.000.000

2.1.3 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 3: Προώθηση της βιώσιμης, πολυτροπικής αστικής κινητικότητας

Η Προτεραιότητα αυτή αφορά ειδικά τον ειδικό στόχο της αστικής κινητικότητας που καθορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο β) σημείο viii) του Κανονισμού του ΕΤΠΑ και του Κανονισμού για το Ταμείο Συνοχής.

2.1.3.1 Ειδικός Στόχος 2(viii): Προώθηση της βιώσιμης, πολυτροπικής, αστικής κινητικότητας ως μέσο μετάβασης σε μια οικονομία μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα

2.1.3.1.1 Παρεμβάσεις Ταμείων

<u>Σχετικά είδη δράσεων</u>
Οι δράσεις που θα υλοποιηθούν κάτω από τον Ειδικό Στόχο 2(viii) επιδιώκουν την αντιμετώπιση των προκλήσεων του κυκλοφοριακού προβλήματος, δίνοντας έμφαση στην ενίσχυση των εναλλακτικών – βιώσιμων και φιλικών προς το περιβάλλον μέσων κυκλοφορίας.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην αναγκαιότητα ανάπτυξης Σχεδίων Βιώσιμης Κινητικότητας (ΣΒΑΚ) για όλες τις Ευρωπαϊκές πόλεις. Στην Λευκωσία υπάρχει Ολοκληρωμένο Σχέδιο Κινητικότητας, το οποίο αναμένεται να αναθεωρηθεί, το ΣΒΑΚ της Λεμεσού έχει ολοκληρωθεί, ενώ βρίσκεται υπό ετοιμασία το ΣΒΑΚ της Λάρνακας. Τα ΣΒΑΚ της Ευρύτερης Περιοχής Αμμοχώστου βρίσκεται στο στάδιο της αξιολόγησης ενώ το ΣΒΑΚ της Πάφου και αναμένεται να προκηρυχθεί αρχές του 2022. Τα έργα που θα υλοποιηθούν στα πλαίσια της βιώσιμης αστικής κινητικότητας θα συνάδουν με τα Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας σε στρατηγικό επίπεδο.

Στόχος είναι οι παρεμβάσεις αστικής κινητικότητας να συμβάλουν στη μείωση των εκπομπών αερίων από τον τομέα των μεταφορών, συνεισφέροντας έτσι στην επίτευξη των εθνικών στόχων της χώρας για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, καθώς και ευρύτερα στη μείωση ατμοσφαιρικών ρύπων, όπως είναι τα αιωρούμενα σωματίδια, το διοξείδιο του θείου και το διοξείδιο του αζώτου, βελτιώνοντας έτσι το επίπεδο ποιότητας του αέρα.

Πρόσθετα, έχει αναγνωριστεί με βάση ακουστικές μελέτες που πραγματοποιήθηκαν ότι υπάρχουν περιοχές που υποφέρουν ιδιαίτερα από την ηχορύπανση. Για την απάμβλυση του προβλήματος γίνεται ιεράρχηση των αναγκών, με προτεραιότητα σε περιοχές πυκνής δόμησης και παρουσίας ευαίσθητων δεκτών, όπως νοσοκομεία, σχολεία, πλησίον των οποίων θα υλοποιηθούν έργα που θα συνεισφέρουν στη μείωση της ηχορύπανσης.

Στο πλαίσιο της ενίσχυσης των Δημόσιων Μεταφορών, οι νέες συμβάσεις παραχώρησης στοχεύουν στην παροχή βελτιωμένης και αυξημένης υπηρεσίας, αλλά και μετάβασης σε πράσινες και βιώσιμες μεταφορές. Απαιτείται η βελτίωση της υφιστάμενης κατάστασης και η δημιουργία κατάλληλων υποδομών με την αναβάθμιση των κεντρικών σταθμών λεωφορείων, των στάσεων και στεγάστρων, τη χρήση προηγμένης τεχνολογίας για πληροφόρηση του κοινού, τη δημιουργία υποδομής για εισαγωγή της ηλεκτροκίνησης στους στόχους των λεωφορείων και την εισαγωγή στόλου ηλεκτρικών λεωφορείων για εξυπηρέτηση των κέντρων των πόλεων («ζώνες χαμηλών εκπομπών» σύμφωνα με τα ΣΒΑΚ). Πρόσθετα, θα προωθηθεί και η πολυτροπικότητα με συνδυασμό ποδηλατοστασίων και χώρων στάθμευσης σε σταθμούς και κύριες στάσεις. Παράλληλα, θα διαμορφωθεί άξονας προτεραιότητας λεωφορείων/τραμ της Λευκωσίας και θα αποθαρρυνθεί η χρήση των ιδιωτικών συμβατικών οχημάτων (π.χ. μονοδρομήσεις, μείωση λωρίδων διακίνησης με οχήματα κ.λπ.).

Στην προσπάθεια για συνολική αντιμετώπιση των προκλήσεων στον τομέα της αστικής κινητικότητας, θα προωθηθεί και η ποδηλατοκίνηση, με την δημιουργία πρόσθετων ποδηλατόδρομων. Επισημαίνεται

ότι τα έργα που θα προωθηθούν θα συνάδουν με τα Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας καθώς και τα τοπικά σχέδια.

Παράλληλα θα προωθηθεί η διασύνδεση των Διευρωπαϊκών Δικτύων Μεταφορών μέσω της βιώσιμης αστικής κινητικότητας με την αστική πολυτροπικότητα. Θα δημιουργηθούν διευκολύνσεις στην μετακίνηση των πεζών, ποδηλάτων και των λεωφορείων. Σήμερα η διακίνηση των πεζών και των ποδηλάτων είναι πλήρως αποκομμένη είτε στην ανατολική είτε στη δυτική πλευρά της Λευκωσίας, ενώ τα λεωφορεία κινούνται μέσα στην κίνηση χωρίς καθόλου προτεραιότητα. Με τις δράσεις που προωθούνται θα κατασκευαστεί ο ελλειπών κρίκος της διασύνδεσης των ποδηλατοδιαδρόμων στη Νοτιοανατολική Λευκωσία, ενώ θα δοθεί χώρος και προτεραιότητα στα λεωφορεία, ώστε να προωθηθούν οι δημόσιες μεταφορές με βιώσιμο τρόπο. Συγεκριμένα, ολοκληρώνεται ο «άξονας λεωφορειολωρίδων» (bus corridor) προς Γενικό Νοσοκομείο. Με τη δημιουργία αποκλειστικών λεωφορειολωρίδων αφαιρείται σημαντικός χώρος για χρήση από τα ιδιωτικά οχήματα. Πρόσθετα με τη λειτουργία του «άξονα λεωφορειολωρίδων» εξυπηρετείται άμεσα και η διακίνηση υπεραστικών λεωφορείων από και προς την Λευκωσία κάνοντας πιο ελκυστική τη χρήση υπεραστικών λεωφορείων έναντι ιδιωτικών οχημάτων (π.χ. για καθημερινή προσέλευση στον χώρο εργασίας).

Πρόσθετα θα προωθηθεί η ανάπλαση οδικού χώρου η οποία θα αφορά στη δημιουργία κοινού χώρου για χρήση από πεζούς ποδηλάτες και αυτοκίνητα με προτεραιότητα στους πεζούς και στους ποδηλάτες (δημιουργία shared space).

Για όλες τις δράσεις που προωθούνται, λαμβάνεται υπόψη το Στρατηγικό Σχέδιο για την Οδική Ασφάλεια 2021-2030 με την επικέντρωση στην αποτελεσματική διαχείριση οδικής ασφάλειας σε ασφαλείς δρόμους και κινητικότητα, ασφαλή οχήματα, ασφαλείς οδικούς χρήστες, αποτελεσματική ανταπόκριση μετά την οδική σύγκρουση.

Τέλος, επισημαίνεται ότι το σύνολο των δράσεων που θα προωθηθούν στο πλαίσιο της βιώσιμης αστικής κινητικότητας θα είναι σε συνάφεια με τα Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας που εκπονήθηκαν.

Ενδεικτικά είδη δράσεων που θα προωθηθούν είναι:

- Κατασκευή ποδηλατοδρόμων / πεζοδρόμων
- Εγκατάσταση συστημάτων διαχείρισης αστικής κυκλοφορίας
- Τοποθέτηση ηχοπετασμάτων
- Ανάπλαση οδικού χώρου στη βάση των αρχών της βιώσιμης αστικής κινητικότητας
- Υποδομές για προώθηση δημόσιων μεταφορών με αναβάθμιση σταθμών, στάσεων και στεγάστρων
- Δημιουργία υποδομών ηλεκτροκίνησης
- Αγορά ηλεκτροκίνητων λεωφορείων
- Προώθηση της πολυτροπικότητας μέσω της κατασκευής του ελλειπόντος κρίκου με τον οποίο θα επιτευχθεί η διασύνδεση των ποδηλατοδιαδρόμων στη Νοτιοανατολική Λευκωσία, της διάθεσης χώρου και προτεραιότητας στα λεωφορεία, και της διασύνδεσης του κέντρου της πόλης της Λευκωσίας με το Κεντρικό Δίκτυο (Core Network) του Διευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ).

Σημειώνεται ότι το παρόν πρόγραμμα προβλέπει την τοποθέτηση αριθμού σταθμών φόρτισης και την αγορά περίπου 55 ηλεκτρικών λεωφορείων (μικρά και μεγάλα), ως πιλοτική φάση, με στόχο τον καθορισμό όλων των παραμέτρων που απαιτούνται για την επέκταση της ηλεκτροκίνησης σε όλο τον

στόλο οχημάτων (λειτουργικοί και τεχνολογικοί παράμετροι). Οι πιο πάνω παράμετροι θα ενσωματωθούν στις νέες Συμβάσεις Παραχώρησης Παροχής Υπηρεσίας Δημόσιων Επιβατικών Μεταφορών που θα αναπτυχθούν δημοσιευτούν το 2027 για την νέα περίοδο – 2030-2040. Στις νέες Συμβάσεις θα υπάρχει απαίτηση για χρήση καθαρών στόλων λεωφορείων μηδενικών ρύπων.

Επίσης, οι πιο πάνω παράμετροι θα καθορίσουν παράλληλα την επέκταση του δικτύου φορτιστών παγκύπρια, η οποία θα υλοποιηθεί έγκαιρα και πριν την υπογραφή των νέων Συμβάσεων ώστε να καταστεί δυνατή η εξυπηρέτηση του νέου καθαρού στόλου λεωφορείων μηδενικών ρύπων. Στον σχεδιασμό και την υλοποίηση των πιο πάνω υπάρχει στενή συνεργασία με τους Τεχνικούς Συμβούλους της «Jaspers».

Συμπληρωματικές δράσεις στην ανάπτυξη υποδομών για εναλλακτικά καύσιμα, στην προώθηση της αγοράς οχημάτων μηδενικών ρύπων και στην προώθηση συμπληρωματικών έργων βιώσιμης αστικής θα προωθηθούν στα πλαίσια του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Τα σχετικά είδη δράσεων του παρόντος ειδικού στόχου έχουν αξιολογηθεί ως συμβατά με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», λαμβάνοντας υπόψη ότι αξιολογήθηκαν ως συμβατά σύμφωνα με την τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Βασικές Ομάδες-στόχοι

- Υπηρεσίες, τμήματα του δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα
- Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Ενέργειες που διαφυλάσσουν την ισότητα, την ένταξη και την απαγόρευση των διακρίσεων
Οι αρχές των ίσων ευκαιριών, της χωρίς αποκλεισμούς ενσωμάτωσης και της μη διάκρισης αποτελούν οριζόντιες αρχές, οι οποίες προβλέπονται στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο και ως εκ τούτου διέπουν την εξειδίκευση και την υλοποίηση του Προγράμματος.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του Προγράμματος, οι αρμόδιες Αρχές θα λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζεται η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και να αποτρέπεται κάθε μορφής διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού, καθώς και για τη συνεκτίμηση της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία. Σημειώνεται ότι, για τις παρεμβάσεις του Προγράμματος θα λαμβάνεται η γνώμη της αρμόδιας αρχής, κατά περίπτωση, σχετικά με τη συμβατότητά τους με τις οριζόντιες πολιτικές για την ισότητα και την μη διάκριση καθώς και τη συμμόρφωση με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και θα τηρούνται όπου εφαρμόζεται, οι πρόνοιες της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCRPD).

Ιδιαίτερα στοχευόμενα εδάφη, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης χρήσης των εδαφικών εργαλείων
Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

Διαπεριφερειακές, διασυνοριακές και διακρατικές δράσεις
Η ανάγκη για την υλοποίηση έργων διαπεριφερειακού, διασυνοριακού και διακρατικού χαρακτήρα, καλύπτεται από τα Προγράμματα (Interreg), στα οποία συμμετέχει η Κύπρος και για τα οποία Εθνικό Σημείο Επαφής είναι η ΓΔ Ανάπτυξης. Συγκεκριμένα, στα πλαίσια του InterregEuro-Med, προωθούνται δράσεις για ενίσχυση πράσινων υποδομών και δράσεις για μείωση της ρύπανσης, ειδικότερα στις

αστικές περιοχές. Όπου προκύπτει ανάγκη για ενίσχυση των δράσεων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας θα αξιολογείται για προώθηση από το Πρόγραμμα «ΘΑλΕΙΑ 2021-2027».

Προβλεπόμενη χρήση χρηματοοικονομικών μέσων

Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

2.1.3.1.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες Εκροών

Προτ.	Ειδικός Στόχος	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	ID	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Ορόσημο (2024)	Τελικός Στόχος (2029)
3	2 (viii)	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	RCO 54	Νέες ή εκσυγχονισμένες διατροπικές συνδέσεις	διατροπικές συνδέσεις	0	1
				RCO 57	Δυναμικότητα φιλικού προς το περιβάλλον τροχαίου υλικού για δημόσιες μεταφορές	επιβάτες	0	2.500
				RCO 58	Ειδικές υποδομές για ποδηλασία που υποστηρίζονται	χιλιόμετρα	5	12
				RCO 59	Υποδομές Εναλλακτικών Καυσίμων	σημεία ανεφοδιασμού/ επαναφόρτισης	0	25
				RCO 60	Πόλεις και κωμόπολεις με νέο ή εκσυγχρονισμένο ψηφιακό σύστημα αστικών μεταφορών	πόλεις και κωμόπολεις	0	2
				E2 02	Συνολικό μήκος ηχοπετασμάτων που θα τοποθετηθούν	μέτρα	400	4.000
				E2 05	Αριθμός στάσεων λεωφορείου που δημιουργούνται ή /και αναβαθμίζονται	αριθμός	450	3.000

Πίνακας 3: Δείκτες Αποτελεσμάτων

Προτ.	Ειδικός Στόχος	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	ID	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης ή Τιμή Αναφοράς	Έτος Αναφοράς	Τελικός Στόχος (2029)	Πηγή Δεδομένων	Παρατηρήσεις
3	2 (viii)	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	RCR 62	Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων ή εκσυγχρονισμένων δημόσιων μεταφορών	χρήστες/ έτος	18.000.000	2020	22.000.000	ΟΠΣ	-

2.1.3.1.3 Ενδεικτική Κατανομή Πόρων του Προγράμματος ανά είδος παρέμβασης

Πίνακας 4: Διάσταση 1 – Πεδίο Παρέμβασης

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία περιφέρειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
3	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	2 (viii)	077 Ποιότητα του αέρα και μέτρα μείωσης του θορύβου	2.000.000
				081 Υποδομή για καθαρές αστικές μεταφορές	17.000.000
				082 Τροχαίο Υλικό καθαρών αστικών μεταφορών	6.000.000
				083 Υποδομές ποδηλασίας	3.500.000
				085 Ψηφιοποίηση των αστικών μεταφορών	2.000.000
				086 Υποδομές για εναλλακτικά καύσιμα	1.500.000
				108 Πολυτροπικές Μεταφορές (ΔΕΔ-Μ)	8.000.000
				Σύνολο	40.000.000

Πίνακας 5: Διάσταση 2 – Μορφή Χρηματοδότησης

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
3	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	2 (viii)	01 Επιχορήγηση	40.000.000
				Σύνολο	40.000.000

Πίνακας 6: Διάσταση 3 – Μηχανισμός Εδαφικής Υλοποίησης και Εδαφική Εστίαση

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
3	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	2 (viii)	33 Καμία εδαφική στόχευση	40.000.000
				Σύνολο	40.000.000

Πίνακας 8: Διάσταση 7 – ΕΚΤ+, ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΤΔΜ Διάσταση Ισότητας των Φύλων

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
3	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	2 (viii)	03 Ουδετερότητα ως προς το φύλο	40.000.000
				Σύνολο	40.000.000

2.1.4 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 4: Ολοκληρωμένη, Βιώσιμη, Χωρική Ανάπτυξη

2.1.4.1 Ειδικός Στόχος 5(i): Ενίσχυση της ολοκληρωμένης κοινωνικής και χωρίς αποκλεισμούς, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της πολιτιστικής κληρονομιάς, του αειφόρου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές

2.1.4.1.1 Παρεμβάσεις Ταμείων

<u>Σχετικά είδη δράσεων</u>

Οι δράσεις που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο αυτού του ειδικού στόχου θα προκύψουν από τις Στρατηγικές Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης (ΟΧΑ), που ετοίμασαν οι Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΑΤΑ), μετά από ανοικτή πρόσκληση του Υπουργείου Εσωτερικών τον Ιούλιο 2020 προς όλες τις ΑΤΑ.

Οι Στρατηγικές προϋποθέτουν τη συνεργασία ΑΤΑ με ομοιογενή χαρακτηριστικά, κοινά προβλήματα και ομοειδείς δυνατότητες ανάπτυξης, καθώς και την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση αυτών μέσα από αλληλένδετες και συμπληρωματικές δράσεις, με στόχο την επίτευξη μακροχρόνιας βελτίωσης των οικονομικών, περιβαλλοντικών, κλιματικών, κοινωνικών και δημογραφικών συνθηκών των αστικών περιοχών.

Οι Στρατηγικές που υποβλήθηκαν, αξιολογήθηκαν και βαθμολογήθηκαν από ειδική επταμελή Επιτροπή Αξιολόγησης, που συστάθηκε για αυτό τον σκοπό. Πέραν της δομής και του περιεχομένου της κάθε Στρατηγικής, η Επιτροπή αξιολόγησε το επίπεδο συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων ΑΤΑ, τη διαβούλευση που έγινε για σκοπούς ετοιμασίας της Στρατηγικής, καθώς και τον μηχανισμό υλοποίησης της Στρατηγικής.

Σημειώνεται ότι 6 από τις Στρατηγικές ΟΧΑ που υποβλήθηκαν αφορούν σε αστικές και δευτερεύουσες αστικές περιοχές, εκ των οποίων οι τρεις στην Επαρχία Λευκωσίας και από μία στις Επαρχίες Λεμεσού, Λάρνακας και Πάφου. Οι συνεργαζόμενες ΑΤΑ σε κάθε Στρατηγική είναι:

1. Δήμοι Λευκωσίας, Στροβόλου, Λακατάμειας, Αγλαντζιάς, Έγκωμης και Αγίου Δομετίου
2. Δήμοι Λεμεσού, Αγίου Αθανασίου, Γερμασόγειας, Κάτω Πολεμιδιών, Μέσα Γειτονιάς και Ύψωνα
3. Δήμοι Λάρνακας, Αραδίππου, Λειβαδιών, Δρομολαξιάς-Μενεού, Αθηένου και η Κοινότητα Βορόκλινης
4. Δήμοι Πάφου και Γεροσκήπου
5. Δήμοι Ιδαλίου και Τσερίου και Κοινότητες Λυμπιών, Πέρα Χωρίου, Νήσου, Ποταμιάς, Αγίας Βαρβάρας και Αλάμπρας
6. Δήμοι Λατσιών και Γερίου

Το όραμα και οι στρατηγικοί στόχοι των 6 Στρατηγικών ΟΧΑ περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την ανάπτυξη των αστικών περιοχών σε πρότυπα έξυπνων και ανθεκτικών πόλεων με τον άνθρωπο και το περιβάλλον στο επίκεντρο, την αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη οργάνωση και λειτουργία των αστικών συμπλεγμάτων, την προαγωγή οργανωμένης και ενοποιημένης αστικής ανάπτυξης και την ορθολογική κατανομή των χρήσεων γης, την εξοικονόμηση φυσικών πόρων και τη δημιουργία ολοκληρωμένου συστήματος ελεύθερων χώρων πρασίνου, την επίλυση των κυκλοφοριακών προβλημάτων στα αστικά κέντρα, τη δημιουργία ανταγωνιστικών κέντρων υψηλού επιπέδου υπηρεσιών και δραστηριοτήτων, όπου η γνώση και η καινοτομία συναντούν τον πολιτισμό και τη

δημιουργικότητα, προσφέροντας ποιοτική διαβίωση και ευκαιρίες για όλους μέσω της βιώσιμης συνεκτικής ανάπτυξης του συμπλέγματος των ΑΤΑ.

Κάθε Στρατηγική ΟΧΑ περιέχει μηχανισμό διακυβέρνησης, ο οποίος περιλαμβάνει σε πολιτικό επίπεδο την Επιτροπή ή το Συμβούλιο Παρακολούθησης, που αποτελείται από Δημάρχους ή/και Δημοτικούς Γραμματείς και που υποστηρίζεται, σε τεχνικό επίπεδο, από Τεχνική Επιτροπή, που αποτελείται από μέλη των Τεχνικών Υπηρεσιών των ΑΤΑ. Η δομή διακυβέρνησης κάθε Στρατηγικής έχει τη γενική ευθύνη εφαρμογής και παρακολούθησης της υλοποίησης της Στρατηγικής, περιλαμβανομένης της κατάλληλης αξιοποίησης των οικονομικών πόρων, ευρωπαϊκών και εθνικών, που θα διατεθούν στην Στρατηγική, της έγκαιρης και αποτελεσματικής υλοποίηση των δράσεων, καθώς και την επίλυση πιθανών προβλημάτων που θα προκύψουν στην πορεία. Σημειώνεται ότι οι ΑΤΑ θα επιλέξουν οι ίδιες τις δράσεις που θα προωθηθούν για αξιολόγηση από τους Ενδιάμεσους Φορείς για συγχρηματοδότηση.

Είναι σημαντικό ότι στις 4 από τις 6 Στρατηγικές συμμετέχουν ως Επικεφαλής οι Δήμοι των 4 αστικών κέντρων των πόλεων, οι οποίοι με την εμπειρία και τεχνογνωσία που απέκτησαν κατά την περίοδο 2014-2020 θα έχουν καθοριστική συμβολή στην επιτυχή υλοποίηση των Στρατηγικών. Ταυτόχρονα, στις περιπτώσεις όπου κάποιες Στρατηγικές της 2014-2020 δεν είχαν ολοκληρωθεί, παρέχεται η δυνατότητα συνέχισης του έργου που είχαν επιτελέσει την περίοδο 2014-2020.

Αναφέρεται ότι θα ενισχυθούν παρεμβάσεις προστασίας, ανάδειξης, και αξιοποίησης των πολιτιστικών και φυσικών πόρων, αναζωογόνησης κυρίως μέσα από την ανάπλαση του δομημένου περιβάλλοντος, παρεμβάσεις για την ανάπτυξη των κατάλληλων υποδομών και βελτίωση των συνθηκών μετακίνησης στο πλαίσο της ευρύτερης στρατηγικής του κράτους για προαγωγή της βιώσιμης αστικής κινητικότητας, καθώς και παρεμβάσεις βελτίωσης των κοινωνικών συνθηκών.

Με βάση τα πιο πάνω, τα ενδεικτικά είδη δράσεων του παρόντος ειδικού στόχου είναι τα εξής:

- Αναζωογόνηση του αστικού περιβάλλοντος, περιλαμβανομένης της αποκατάστασης κτιριακών υποδομών ή/και ανοιχτών χώρων, της ανάπλασης ή δημιουργίας πλατειών κ.λπ.
- Πράσινες υποδομές ή/και άλλες δράσεις προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας, που βρίσκονται εκτός των περιοχών Natura 2000.
- Δημιουργία νέων ή αναβάθμιση υφιστάμενων χώρων πολιτιστικών δραστηριοτήτων ή υποδομών πολιτιστικής κληρονομιάς, περιλαμβανομένων και δράσεων ανάδειξης του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς ή/και άλλων δράσεων εμπλουτισμού του τουριστικού προϊόντος.
- Δημιουργία νέων ή αναβάθμιση/επέκταση υφιστάμενων υποδομών προώθησης της αστικής κινητικότητας (π.χ. ποδηλατόδρομοι, πεζοδρόμια, μονοδρομήσεις, αναβάθμιση συστημάτων διαβάσεις πεζών/ποδηλατιστών, κ.λπ.) με σκοπό την ενθάρρυνση της χρήσης ποδηλάτων και πεζοπορίας.
- Κατασκευή νέων ή αποκατάσταση υφιστάμενων υποδομών παροχής κοινωνικών υπηρεσιών, με σκοπό την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών σε μικρά παιδιά, ηλικιωμένους και άλλες ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού.

Διευκρινίζεται ότι για τις Στρατηγικές που εκπονήθηκαν στις παράκτιες αστικές περιοχές το ΕΤΠΑ δεν θα χρηματοδοτήσει παρεμβάσεις στους τομείς της αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, αφού αυτές θα χρηματοδοτηθούν από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ).

Οι δράσεις των ΑΤΑ για προώθηση της αστικής κινητικότητας που θα χρηματοδοτηθούν από αυτό τον ειδικό στόχο θα απορρέουν από τα Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ) των πόλεων και θα

είναι συμπληρωματικές στις δράσεις που θα υλοποιηθούν για τον ίδιο σκοπό μέσω της Προτεραιότητας 3. Σημειώνεται ότι ο Κλάδος Βιώσιμης Κινητικότητας του Τμήματος Δημοσίων Έργων (Υπουργείου Μεταφορών) είναι υπεύθυνος για την ανάπτυξη των ολοκληρωμένων ΣΒΑΚ και μέσω αυτών τη δημιουργία τέτοιων υποδομών και υπηρεσιών για την αύξηση της διακίνησης με τα πόδια, το ποδήλατο και τις δημόσιες μεταφορές. Ως εκ τούτου, η υλοποίηση των δράσεων για αστική κινητικότητα από τις ΑΤΑ απαιτεί και τον συντονισμό/συνεργασία με το Τμήμα Δημοσίων Έργων. Τέλος, οι παρεμβάσεις που θα υλοποιηθούν στην Προτεραιότητα 3 θα επικεντρωθούν κυρίως στην προώθηση των δημόσιων μεταφορών, ενώ ταυτόχρονα θα περιλαμβάνουν και δράσεις για ανάπτυξη του ποδηλατικού δικτύου και γενικότερα της αστικής κινητικότητας.

Οι δράσεις που αφορούν σε κοινωνικές υποδομές θα λειτουργήσουν συμπληρωματικά με παρεμβάσεις που θα χρηματοδοτηθούν από το ΕΚΤ+ για στήριξη και ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού. Παράλληλα, είναι δυνατόν να γίνει χρήση του Άρθρου 25 του Κανονισμού Κοινών Διατάξεων της (ΕΕ) 2021/1060 για χρηματοδότηση μέρους δράσεων των οποίων οι δαπάνες είναι επιλέξιμες από το ΕΚΤ+.

Επίσης, δράσεις που περιλαμβάνονται στις Στρατηγικές των ΑΤΑ και δεν υπάρχει η δυνατότητα να χρηματοδοτηθούν από την Προτεραιότητα 4, είναι πιθανόν να χρηματοδοτηθούν από άλλες Προτεραιότητες του παρόντος Προγράμματος ή από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) ως ακολούθως:

- Δράσεις προώθησης και ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας από την Προτεραιότητα 1 του παρόντος Προγράμματος.
- Δράσεις που σχετίζονται με την μηχανογράφηση των υπηρεσιών των ΑΤΑ ή την ανάπτυξη υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και διοίκησης και τη δημιουργία συστημάτων έξυπνων πόλεων από την Προτεραιότητα 1.
- Δράσεις εφαρμογής λύσεων για έξυπνη στάθμευση, έξυπνο φωτισμό και έξυπνη διαχείριση απορριμμάτων από τον ΜΑΑ.
- Δράσεις που προωθούν την εξοικονόμηση ενέργειας ή/και τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε κτήρια ή/και άλλες υποδομές των ΑΤΑ από τον ΜΑΑ.
- Δράσεις που αφορούν στη διαχείριση των στερεών αποβλήτων και των υδάτινων πόρων, περιλαμβανομένων των εφαρμογών έξυπνης διαχείρισης νερού από την Προτεραιότητα 2.
- Δράσεις πρόληψης, μετριασμού και προσαρμογής στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής σχετικά με τη διάβρωση των ακτών και την αντιμετώπιση των φαινομένων πλημμύρας από την Προτεραιότητα 5.

Τα σχετικά είδη δράσεων του παρόντος ειδικού στόχου έχουν αξιολογηθεί ως συμβατά με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», λαμβάνοντας υπόψη ότι αξιολογήθηκαν ως συμβατά σύμφωνα με την τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

<u>Βασικές Ομάδες-στόχοι</u>

- Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε αστικές περιοχές

<u>Ενέργειες που διαφυλάσσουν την ισότητα, την ένταξη και την απαγόρευση των διακρίσεων</u>

Οι αρχές των ίσων ευκαιριών, της χωρίς αποκλεισμούς ενσωμάτωσης και της μη διάκρισης αποτελούν οριζόντιες αρχές, οι οποίες προβλέπονται στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο και ως εκ τούτου διέπουν την εξειδίκευση και την υλοποίηση του Προγράμματος.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του Προγράμματος, οι αρμόδιες Αρχές θα λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζεται η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και να αποτρέπεται κάθε μορφής διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού, καθώς και για τη συνεκτίμηση της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία. Σημειώνεται ότι, για τις παρεμβάσεις του Προγράμματος θα λαμβάνεται η γνώμη της αρμόδιας αρχής, κατά περίπτωση, σχετικά με τη συμβατότητά τους με τις οριζόντιες πολιτικές για την ισότητα και την μη διάκριση καθώς και τη συμμόρφωση με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και θα τηρούνται όπου εφαρμόζεται, οι πρόνοιες της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCRPD).

<u>Ιδιαίτερα στοχευόμενα εδάφη, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης χρήσης των εδαφικών εργαλείων</u>

Στο πλαίσιο του παρόντος ειδικού στόχου θα υλοποιηθούν παρεμβάσεις σε αστικές περιοχές, με τη χρήση του εργαλείου Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης. Η επιλογή του συγκεκριμένου εργαλείου παρέχει τη δυνατότητα στις συνεργαζόμενες ΑΤΑ να προβούν σε ολοκληρωμένο σχεδιασμό των Στρατηγικών τους, αφού:

1. λαμβάνουν υπόψη έργα και δράσεις που υλοποιούνται στην επικράτειά τους από διάφορα Υπουργεία/Δημόσια Τμήματα/Υπηρεσίες μέσω ευρωπαϊκών ή/και κρατικών πόρων, αξιοποιώντας συνέργειες και συμπληρωματικότητα δράσεων.
2. μπορούν να αξιοποιήσουν πρόσθετους πόρους των Ταμείων Πολιτικής Συνοχής που κατανέμονται στους Στόχους Πολιτικής 1-4 του παρόντος Προγράμματος, καθώς και πόρους από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Σημειώνεται ότι οι προαναφερθέντες δυνατότητες/ευκαιρίες έχουν πολλαπλά οφέλη για τις συνεργαζόμενες ΑΤΑ, αφού οι βασικότερες επιδιώξεις της μεταρρύθμισης της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι η συμπλεγματοποίηση περιοχών τοπικής αυτοδιοίκησης με απώτερο σκοπό τη διοικητική και οικονομική αυτονομία και αυτοτέλεια των ΑΤΑ, καθώς και η ανάληψη νέων αρμοδιοτήτων από τις ΑΤΑ, που τις καθιστούν ως κατ' εξοχήν υπεύθυνες για την τοπική ανάπτυξη.

Αναφορικά με τις δράσεις που θα επιλεγούν, ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στα αστικά κέντρα των πόλεων, τα οποία παρουσιάζουν σημάδια παρακμής, καταπόνησης του φυσικού περιβάλλοντος, υποβάθμισης του δομημένου περιβάλλοντος, όξυνσης των κοινωνικοοικονομικών προβλημάτων, καθώς και προβλήματα ενσωμάτωσης των μεταναστών στην κοινωνία, τα οποία επιδεινώθηκαν ακόμα περισσότερο τα τελευταία χρόνια, λόγω των αυξημένων ροών μεταναστών.

<u>Διαπεριφερειακές, διασυνοριακές και διακρατικές δράσεις</u>

Η ανάγκη για την υλοποίηση έργων διαπεριφερειακού, διασυνοριακού και διακρατικού χαρακτήρα, καλύπτεται από τα Προγράμματα (Interreg), στα οποία συμμετέχει η Κύπρος και για τα οποία Εθνικό Σημείο Επαφής είναι η ΓΔ Ανάπτυξης. Όπου προκύπτει ανάγκη για ενίσχυση των δράσεων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας θα αξιολογείται για προώθηση από το Πρόγραμμα «ΘΑλΕΙΑ 2021-2027».

<u>Προβλεπόμενη χρήση χρηματοοικονομικών μέσων</u>

Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

2.1.4.1.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες Εκροών

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Ορόσημο (2024)*	*Τελικός Στόχος (2029)*
4	5 (i)	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	RCO 36	Πράσινες υποδομές που υποστηρίζονται για σκοπούς διαφορετικούς από την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	εκτάρια	14	28
				RCO 58	Υποδομές για ποδηλασία που υποστηρίζονται	χιλιόμετρα	2	10
				RCO 74	Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη	άτομα	210.000	520.000
				RCO 75	Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται	συνεισφορές στις στρατηγικές	4	5
				RCO114	Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται σε αστικές περιοχές	τετραγωνικά μέτρα	40.000	130.000

Πίνακας 3: Δείκτες Αποτελεσμάτων

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Τιμή Βάσης ή Τιμή Αναφοράς*	*Έτος Αναφοράς*	*Τελικός Στόχος (2029)*	*Πηγή Δεδομένων*	*Παρατηρήσεις*
4	5 (i)	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	RCR 95	Πληθυσμός που έχει πρόσβαση σε νέες ή αναβαθμισμένες πράσινες υποδομές	άτομα	0	2020	45.000	Στατιστική Υπηρεσία, Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης	-
				A5 01	Πληθυσμός που επωφελείται από τις στρατηγικές ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης σε αστικές περιοχές	άτομα	45.339	2020	580.000	Στατιστική Υπηρεσία, Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης	-

2.1.4.1.3 Ενδεικτική κατανομή των πόρων του Προγράμματος (ΕΕ) ανά είδος παρέμβασης

Πίνακας 4: Διάσταση 1 – Πεδίο Παρέμβασης

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
4	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	5 (i)	**079** Προστασία της φύσης και της βιοποικιλότητας, φυσική κληρονομιά και φυσικοί πόροι, πράσινες και γαλάζιες υποδομές	17.000.000
				083 Υποδομές ποδηλασίας	5.000.000
				127 Άλλες κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην κοινωνική ένταξη στην κοινότητα	5.000.000
				166 Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς και των πολιτιστικών υπηρεσιών	2.000.000
				168 Φυσική αναζωογόνηση και ασφάλεια δημόσιων χώρων	43.000.000
				Σύνολο	72.000.000

Πίνακας 5: Διάσταση 2 – Μορφή Χρηματοδότησης

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
4	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	5 (i)	**01** Επιχορήγηση	72.000.000
				Σύνολο	72.000.000

Πίνακας 6: Διάσταση 3 – Μηχανισμός Εδαφικής Υλοποίησης και Εδαφική Εστίαση

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
4	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	5 (i)	**1** Αστικές Γειτονιές	62.000.000
				2 Πόλεις, κωμοπόλεις και προάστια	10.000.000
				Σύνολο	72.000.000

Πίνακας 8: Διάσταση 7 – ΕΚΤ+, ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΤΔΜ Διάσταση Ισότητας των Φύλων

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
4	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	5 (i)	**03** Ουδετερότητα ως προς το φύλο	72.000.000
				Σύνολο	72.000.000

2.1.4.2 Ειδικός Στόχος 5(ii): Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς, κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών

2.1.4.2.1 Παρεμβάσεις Ταμείων

<u>Σχετικά είδη δράσεων</u>
Οι δράσεις που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο αυτού του ειδικού στόχου θα προκύψουν από τις Στρατηγικές Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης (ΟΧΑ), που ετοίμασαν οι Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΑΤΑ), μετά από ανοικτή πρόσκληση του Υπουργείου Εσωτερικών τον Ιούλιο 2020 προς όλες τις ΑΤΑ.

Οι Στρατηγικές προϋποθέτουν τη συνεργασία ΑΤΑ με ομοιογενή χαρακτηριστικά, κοινά προβλήματα και ομοειδείς δυνατότητες ανάπτυξης, καθώς και την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση αυτών μέσα από αλληλένδετες και συμπληρωματικές δράσεις, με στόχο την επίτευξη μακροχρόνιας βελτίωσης των οικονομικών, περιβαλλοντικών, κλιματικών, κοινωνικών και δημογραφικών συνθηκών των μη αστικών περιοχών.

Οι Στρατηγικές που υποβλήθηκαν, αξιολογήθηκαν και βαθμολογήθηκαν από ειδική Επιτροπή Αξιολόγησης, που συστάθηκε για αυτό τον σκοπό. Πέραν της δομής και του περιεχομένου της κάθε Στρατηγικής, η Επιτροπή αξιολόγησε το επίπεδο συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων ΑΤΑ, τη διαβούλευση που έγινε για σκοπούς ετοιμασίας της Στρατηγικής, καθώς και τον μηχανισμό υλοποίησης της Στρατηγικής.

Σημειώνεται ότι από τις Στρατηγικές ΟΧΑ που υποβλήθηκαν μόνο μία αφορά σε μη αστική περιοχή και είναι στην Επαρχία Αμμοχώστου. Οι συνεργαζόμενες ΑΤΑ της εν λόγω Στρατηγικής είναι οι Δήμοι Παραλιμνίου, Αγίας Νάπας, Δερύνειας και Σωτήρας και οι Κοινότητες Λιοπετρίου, Φρενάρους, Αυγόρου, Αχερίτου και Δάσους Άχνας (πληθυσμός 47,000). Το όραμα και οι κύριοι στόχοι της Στρατηγικής είναι η καθιέρωση της Επαρχίας Αμμοχώστου ως πρότυπης περιφέρειας αειφόρου ανάπτυξης, συνταυτισμένης με το βιώσιμο δομημένο περιβάλλον, παρέχοντας ίσες ευκαιρίες για όλους, τόσο στις τουριστικές περιοχές όσο και στην ενδοχώρα, προάγοντας τη βέλτιστη ποιότητα ζωής για τους κατοίκους και επισκέπτες της περιοχής.

Η Στρατηγική της Επαρχίας Αμμοχώστου περιέχει μηχανισμό διακυβέρνησης, ο οποίος περιλαμβάνει σε πολιτικό επίπεδο την Επιτροπή Διοίκησης και Παρακολούθησης, που αποτελείται από Δημάρχους και Προέδρους Κοινοτικών Συμβουλίων και που υποστηρίζεται, σε τεχνικό επίπεδο, από την Ομάδα Τεχνικής Παρακολούθησης, που αποτελείται από μέλη των Τεχνικών Υπηρεσιών των ΑΤΑ. Η δομή διακυβέρνησης κάθε Στρατηγικής έχει τη γενική ευθύνη εφαρμογής και παρακολούθησης της υλοποίησης της Στρατηγικής, περιλαμβανομένης της κατάλληλης αξιοποίησης των οικονομικών πόρων, ευρωπαϊκών και εθνικών, που θα διατεθούν στην Στρατηγική, της έγκαιρης και αποτελεσματικής υλοποίησης των δράσεων, καθώς και την επίλυση πιθανών προβλημάτων που θα προκύψουν στην πορεία. Σημειώνεται ότι οι ΑΤΑ θα επιλέξουν οι ίδιες τις δράσεις που θα προωθηθούν για αξιολόγηση από τους Ενδιάμεσους Φορείς για συγχρηματοδότηση.

Συνοπτικά αναφέρεται ότι οι κυριότερες δράσεις της Στρατηγικής που προτείνονται για χρηματοδότηση από αυτόν τον ειδικό στόχο αφορούν κυρίως (α) στην αναζωογόνηση του δομημένου περιβάλλοντος, (β) στη δημιουργία πράσινων υποδομών, περιλαμβανομένων χώρων πρασίνου, ποδηλατοδρόμων και διαπλάτυνση πεζοδρομίων, (γ) στην ανάπτυξη/ενσωμάτωση έξυπνων εφαρμογών για αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος και (δ) στη δημιουργία νέων ή αναβάθμιση

υφιστάμενων κοινωνικών υποδομών και λειτουργία κοινών προγραμμάτων παροχής κοινωνικών υπηρεσιών.

Με βάση τα πιο πάνω, τα ενδεικτικά είδη δράσεων του παρόντος ειδικού στόχου είναι τα εξής:

- Δημιουργία νέων ή αναβάθμιση υφιστάμενων χώρων πολιτιστικών δραστηριοτήτων ή υποδομών πολιτιστικής κληρονομιάς, περιλαμβανομένων και δράσεων ανάδειξης του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς ή/και άλλων δράσεων εμπλουτισμού του τουριστικού προϊόντος.
- Αναζωογόνηση του δομημένου περιβάλλοντος, περιλαμβανομένης της αποκατάστασης κτιριακών υποδομών ή/και ανοιχτών χώρων, της ανάπλασης ή δημιουργίας πλατειών κ.λπ.
- Κατασκευή νέων ή αποκατάσταση υφιστάμενων υποδομών παροχής κοινωνικών υπηρεσιών, με σκοπό την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών σε μικρά παιδιά, ηλικιωμένους και άλλες ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού.

Διευκρινίζεται ότι για τις Στρατηγικές που εκπονήθηκαν στις παράκτιες μη αστικές περιοχές, το ΕΤΠΑ δεν θα χρηματοδοτήσει παρεμβάσεις στους τομείς της αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, αφού αυτές θα χρηματοδοτηθούν από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ), μέσω του εργαλείου CLLD.

Οι δράσεις που αφορούν σε κοινωνικές υποδομές θα λειτουργήσουν συμπληρωματικά με παρεμβάσεις που θα χρηματοδοτηθούν από το ΕΚΤ+ για στήριξη και ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού. Παράλληλα, είναι δυνατόν να γίνει χρήση του Άρθρου 25 του Κανονισμού Κοινών Διατάξεων της (ΕΕ) 2021/1060 για χρηματοδότηση μέρους δράσεων των οποίων οι δαπάνες είναι επιλέξιμες από το ΕΚΤ+.

Επίσης, δράσεις που περιλαμβάνονται στις Στρατηγικές των ΑΤΑ και δεν υπάρχει η δυνατότητα να χρηματοδοτηθούν από την Προτεραιότητα 4, είναι πιθανόν να χρηματοδοτηθούν από άλλες Προτεραιότητες του παρόντος Προγράμματος ή από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) ή από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) ως ακολούθως:

- Δράσεις προώθησης και ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας από την Προτεραιότητα 1 του παρόντος Προγράμματος.
- Δράσεις που σχετίζονται με την μηχανογράφηση των υπηρεσιών των ΑΤΑ ή την ανάπτυξη υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και διοίκησης και τη δημιουργία συστημάτων έξυπνων πόλεων από την Προτεραιότητα 1.
- Δράσεις εφαρμογής λύσεων για έξυπνη στάθμευση, έξυπνο φωτισμό και έξυπνη διαχείριση απορριμμάτων από τον ΜΑΑ.
- Δράσεις που προωθούν την εξοικονόμηση ενέργειας ή/και τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε κτήρια ή/και άλλες υποδομές των ΑΤΑ από τον ΜΑΑ.
- Δράσεις που αφορούν στη διαχείριση των στερεών αποβλήτων και των υδάτινων πόρων, περιλαμβανομένων των εφαρμογών έξυπνης διαχείρισης νερού από την Προτεραιότητα 2.
- Δράσεις ενίσχυσης ΜμΕ που δραστηριοποιούνται στον τομέα του τουρισμού της υπαίθρου από τον ΜΑΑ.
- Δράσεις προώθησης και εμπορίας αγροδιατροφικών προϊόντων από το ΕΓΤΑΑ.
- Δράσεις πρόληψης, μετριασμού και προσαρμογής στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής σχετικά με (α) τη διάβρωση των ακτών και την αντιμετώπιση των φαινομένων πλημμύρας

από την Προτεραιότητα 5 (β) προστασία των δασών, πρόληψη πυρκαγιών και απερήμωση των εδαφών από το ΕΓΤΑΑ.

Τα σχετικά είδη δράσεων του παρόντος ειδικού στόχου έχουν αξιολογηθεί ως συμβατά με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», λαμβάνοντας υπόψη ότι αξιολογήθηκαν ως συμβατά σύμφωνα με την τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Βασικές Ομάδες-στόχοι

- Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε μη αστικές περιοχές.

Ενέργειες που διαφυλάσσουν την ισότητα, την ένταξη και την απαγόρευση των διακρίσεων
Οι αρχές των ίσων ευκαιριών, της χωρίς αποκλεισμούς ενσωμάτωσης και της μη διάκρισης αποτελούν οριζόντιες αρχές, οι οποίες προβλέπονται στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο και ως εκ τούτου διέπουν την εξειδίκευση και την υλοποίηση του Προγράμματος.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του Προγράμματος, οι αρμόδιες Αρχές θα λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζεται η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και να αποτρέπεται κάθε μορφής διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού, καθώς και για τη συνεκτίμηση της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία. Σημειώνεται ότι, για τις παρεμβάσεις του Προγράμματος θα λαμβάνεται η γνώμη της αρμόδιας αρχής, κατά περίπτωση, σχετικά με τη συμβατότητά τους με τις οριζόντιες πολιτικές για την ισότητα και την μη διάκριση καθώς και τη συμμόρφωση με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και θα τηρούνται όπου εφαρμόζεται, οι πρόνοιες της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCRPD).

Ιδιαίτερα στοχευόμενα εδάφη, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης χρήσης των εδαφικών εργαλείων
Στο πλαίσιο του παρόντος ειδικού στόχου θα υλοποιηθούν παρεμβάσεις σε μη αστικές περιοχές, με τη χρήση του εργαλείου Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης. Η επιλογή του συγκεκριμένου εργαλείου παρέχει τη δυνατότητα στις συνεργαζόμενες ΑΤΑ να προβούν σε ολοκληρωμένο σχεδιασμό των Στρατηγικών τους, αφού:

1. λαμβάνουν υπόψη έργα και δράσεις που υλοποιούνται στην επικράτειά τους από διάφορα Υπουργεία/Δημόσια Τμήματα/Υπηρεσίες μέσω ευρωπαϊκών ή/και κρατικών πόρων, αξιοποιώντας συνέργειες και συμπληρωματικότητα δράσεων.
2. μπορούν να αξιοποιήσουν πρόσθετους πόρους των Ταμείων Πολιτικής Συνοχής που κατανέμονται στους Στόχους Πολιτικής 1-4 του παρόντος Προγράμματος, καθώς και πόρους από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας.

Σημειώνεται ότι οι προαναφερθέντες δυνατότητες/ευκαιρίες έχουν πολλαπλά οφέλη για τις συνεργαζόμενες ΑΤΑ, αφού οι βασικότερες επιδιώξεις της μεταρρύθμισης της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι η συμπλεγματοποίηση περιοχών τοπικής αυτοδιοίκησης με απώτερο σκοπό τη διοικητική και οικονομική αυτονομία και αυτοτέλεια των ΑΤΑ, καθώς και η ανάληψη νέων αρμοδιοτήτων από τις ΑΤΑ, που τις καθιστούν ως κατ' εξοχήν υπεύθυνες για την τοπική ανάπτυξη.

Αναφορικά με τις δράσεις που θα επιλεγούν, ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στις παράκτιες μη αστικές περιοχές, οι οποίες πλήγηκαν σημαντικά από την πανδημία του COVID-19, αφού οι οικονομικές τους δραστηριότητες εξαρτούνται σχεδόν στην ολότητά τους από τον τουρισμό.

Διαπεριφερειακές, διασυνοριακές και διακρατικές δράσεις

Η ανάγκη για την υλοποίηση έργων διαπεριφερειακού, διασυνοριακού και διακρατικού χαρακτήρα, καλύπτεται από τα Προγράμματα (Interreg), στα οποία συμμετέχει η Κύπρος και για τα οποία Εθνικό Σημείο Επαφής είναι η ΓΔ Ανάπτυξης. Όπου προκύπτει ανάγκη για ενίσχυση των δράσεων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας θα αξιολογείται για προώθηση από το Πρόγραμμα «ΘΑλΕΙΑ 2021-2027».

Προβλεπόμενη χρήση χρηματοοικονομικών μέσων

Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

2.1.4.2.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες Εκροών

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Ορόσημο (2024)*	*Τελικός Στόχος (2029)*
4	5 (ii)	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	RCO 74	Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη	άτομα	17.500	35.000
				RCO 75	Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται	συνεισφορές στις στρατηγικές	1	1
				RCO 77	Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται	αριθμός	1	2
				E5 01	Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται σε μη αστικές περιοχές	τετραγωνικά μέτρα	15.000	30.000

Πίνακας 3: Δείκτες Αποτελεσμάτων

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Τιμή Βάσης ή Τιμή Αναφοράς*	*Έτος Αναφοράς*	*Τελικός Στόχος (2029)*	*Πηγή Δεδομένων*	*Παρατηρήσεις*
4	5 (ii)	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	RCR 77	Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται	Επισκέπτες / έτος	0	2020	60,000	Τμήμα Αρχαιοτήτων, Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης	-
				A5 02	Πληθυσμός που επωφελείται από τις στρατηγικές ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης σε μη αστικές περιοχές	άτομα	0	2020	47.000	Στατιστική Υπηρεσία, Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης	-

2.1.4.2.3 Ενδεικτική κατανομή των πόρων του Προγράμματος (ΕΕ) ανά είδος παρέμβασης

Πίνακας 4: Διάσταση 1 – Πεδίο Παρέμβασης

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία περιφέρειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
4	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	5 (ii)	**083** Υποδομές ποδηλασίας	1.000.000
				127 Άλλες κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην κοινωνική ένταξη στην κοινότητα	1.000.000
				166 Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς και των πολιτιστικών υπηρεσιών	2.500.000
				168 Φυσική αναζωογόνηση και ασφάλεια δημόσιων χώρων	3.500.000
				Σύνολο	8.000.000

Πίνακας 5: Διάσταση 2 – Μορφή Χρηματοδότησης

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
4	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	5 (ii)	**01** Επιχορήγηση	8.000.000
				Σύνολο	**8**.000.000

Πίνακας 6: Διάσταση 3 – Μηχανισμός Εδαφικής Υλοποίησης και Εδαφική Εστίαση

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
4	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	5 (ii)	**6** Νησιά και παράκτιες περιοχές	8.000.000
				Σύνολο	**8**.000.000

Πίνακας 8: Διάσταση 7 – ΕΚΤ+, ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΤΔΜ Διάσταση Ισότητας των Φύλων

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία περιφέρειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
4	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	5 (ii)	**03** Ουδετερότητα ως προς το φύλο	8.000.000
				Σύνολο	8.000.000

2.1.5 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 5: Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Μετάβαση στην Κυκλική Οικονομία

2.1.5.1 Ειδικός Στόχος 2(iv): Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης του κινδύνου καταστροφών και της ανθεκτικότητας, λαμβάνοντας υπόψη προσεγγίσεις βασισμένες στο οικοσύστημα.

2.1.5.1.1 Παρεμβάσεις Ταμείων

<u>Σχετικά είδη δράσεων</u>

Οι δράσεις που θα υλοποιηθούν κάτω από τον Ειδικό Στόχο 2(iv), επιδιώκουν την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και μετριασμό των συνεπειών που προκύπτουν από αυτή και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας στις καταστροφές. Σύμφωνα με την *Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (2017)* η Κύπρος περιλαμβάνεται στις πλέον ευπαθείς περιφέρειες από την Κλιματική Αλλαγή, ενώ συγκεκριμένα οι τομείς που επηρεάζονται είναι: Υδάτινοι Πόροι, Εδάφη, Παράκτιες Ζώνες, Βιοποικιλότητα, Δάση, Τουρισμός, Ενέργεια, Υποδομές και Δημόσια Υγεία.

Οι τομείς που τέθηκαν ως προτεραιότητα στα πλαίσια του Ειδικού Στόχου 2(iv) αφορούν τις παράκτιες ζώνες και την προστασία των υποδομών, ιδιαίτερα από τις πλημμύρες. Οι παράκτιες περιοχές της Κύπρου θεωρούνται ιδιαίτερα ευάλωτες στην κλιματική αλλαγή και χρήζουν ιδιαίτερης διαχείρισης και προστασίας. Σύμφωνα με την αξιολόγηση των επιπτώσεων από την κλιματική αλλαγή πρώτη προτεραιότητα αποτελεί η μείωση της παράκτιας διάβρωσης της Κύπρου λόγω της αύξησης της στάθμης των υδάτων η οποία αναμένεται να επιδεινωθεί, λόγω της κλιματικής αλλαγής. Πρόσθετα, ως κίνδυνοι από την κλιματική αλλαγή αναγνωρίζονται και από *την Έκθεση για τη Διαχείριση Κινδύνων Καταστροφών* που υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2020 οι πλημμύρες, η διάβρωση των ακτών, οι δασικές πυρκαγιές και οι καταστροφές στις υποδομές. Παράλληλα, στην εν λόγω Έκθεση αναγνωρίζονται πρόσθετοι κίνδυνοι που δεν συνδέονται με την κλιματική αλλαγή, όπως σεισμοί, τσουνάμι, θαλάσσια ρύπανση, τεχνολογικοί κίνδυνοι.

Σύμφωνα με έκθεση του Τμήματος Δημοσίων Έργων μέσω πολυκριτηριακής ανάλυσης έχουν κατηγοριοποιηθεί οι περιοχές που επηρεάζονται από τη διάβρωση των ακτών. Παράλληλα, σύμφωνα και με την *Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (2017)* προτεραιότητα αποτελεί η μείωση της συχνότητας και της έντασης των παράκτιων πλημμυρών λόγω κλιματικής αλλαγής. Η κλιματική αλλαγή αναμένεται να αυξήσει τον κίνδυνο πλημμυρών και καταστροφών σε υποδομές και κοινότητες αλλά και να προκαλέσει προβλήματα στις μεταφορές, στην παροχή ενέργειας και στα τηλεπικοινωνιακά συστήματα. Η ένταση των βροχοπτώσεων έχει αυξηθεί με αποτέλεσμα ο κίνδυνος πλημμυρών να είναι σοβαρότερος και συχνότερος. Οι ακραίες θερμοκρασίες αυξάνουν τον κίνδυνο πυρκαγιών Παράλληλα η αύξηση στην στάθμη της θάλασσας επιδεινώνει τη διάβρωση των ακτών και επιβάλλεται η λήψη μέτρων, τόσο για την προληψη όσο και για την αντιμετώπιση των κινδύνων.

Λαμβάνοντας υπόψη τις κατευθύνσεις και τις πιο πάνω προκλήσεις οι οποίες αναγνωρίζονται τόσο από την Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή όσο και από την Έκθεση για τη Διαχείριση Κινδύνων Καταστροφών πρέπει να αντιμετωπιστούν με συγκεκριμένες δράσεις προσαρμογής όπως αντιπλημμυρικά έργα σε ευπαθείς περιοχές όπως για παράδειγμα πυρόπληκτες περιοχές και κυματοθραυστες σε παράλιες περιοχές που κινδυνεύουν από την αύξηση της στάθμης της θάλασσας. Παράλληλα, θα προωθηθούν δράσεις που αφορούν την ενίσχυση των επιχειρησιακών ικανοτήτων της χώρας για καλύτερη διαχείριση κινδύνων από φυσικές (διαχείριση πυρκαγιών και πλημμύρων), τεχνολογικές και ανθρωπογενείς καταστροφές και την παροχή υπηρεσιών στον τομέα της προστασίας ζωής.

Για την καλύτερη διαχείριση των πιο πάνω κινδύνων προωθούνται δράσεις που αφορούν κέντρο ελέγχου των πυρκαγιών, πλημμυρών και άλλων καταστροφών, ώστε να γίνεται καλύτερος συντονισμός των αρμόδιων τμημάτων και να καταστεί δυνατή η άμεση ανταπόκριση σε κινδύνους. Συγκεκριμένα μέσω του έργου θα συντονίζεται με τη χρήση υψηλού επιπέδου τεχνολογίας, η κινητοποίηση δυνάμεων και αρμοδίων αρχών για συμβάντα μεγάλης έκτασης που εκδηλώνονται και εξελίσσονται σε όλη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Σημειώνεται ότι μέσω εθνικών πόρων, υλοποιούνται δράσεις για την πρόληψη των πυρκαγιών, όπως η κατασκευή και συντήρηση αντιπυρικών έργων, όπως αντιπυρικές λωρίδες, δασικοί δρόμοι, υδατοδεξαμενές, υδροστόμια, ελικοδρόμια και συστήματα πυρασφάλειας καθώς και διαχείριση της βλάστησης, μέσα από τη διακοπή της συνέχειας ή/και μείωση της καύσιμης ύλης. Επίσης, γίνεται χρήση τεχνολογιών συνεχούς παρακολούθησης, όπως λειτουργία κινητής Video/Thermal κάμερας, χρήση μη επανδρωμένων αεροσκαφών (Drones) και απλών καμερών. Παράλληλα, πραγματοποιούνται, ετήσιες ενημερωτικές εκστρατείες με σκοπό την ευαισθητοποίηση του κοινού και διαλέξεις σε σχολεία, στρατόπεδα και άλλα οργανωμένα σύνολα.

Όπου είναι δυνατό και εφικτό, θα προωθούνται προσεγγίσεις βασισμένες στα περιβάλλοντα οικοσυστήματα ειδικότερα στις παράκτιες περιοχές συμφωνα και με τις κατευθύνσεις του ειδικού στόχου.

Ενδεικτικά είδη δράσεων που θα προωθηθούν είναι:

- Παράκτιες ζώνες: Δράσεις προστασίας και βελτίωσης των παράκτιων ζωνών από τη διάβρωση των ακτών, π.χ. κυματοθραύστες
- Ανάπτυξη έργων πλημμυρικής αποσυμφόρησης σε περιοχές που κινδυνεύουν από πλημμύρες με την προώθηση διαπερατών επιφανειών, λιμνών κατακράτησης, απορροφητικών φρεατίων, οχετών, όμβριων κλπ.
- Έργα διαχείρισης πυρκαγιών και κινδύνων καταστροφών όπως ενιαία συντονιστικά κέντρα επιχειρήσεων.

Δράσεις στους τομείς της Βιώσιμης Διαχείρισης των Υδάτων, της Βιοποικιλότητας και της Ενέργειας περιλαμβάνονται κάτω από τους αντίστοιχους ειδικούς στόχους του εν λόγω Προγράμματος, ενώ επενδύσεις στους τομείς των Δασών, Τουρισμού και Δημόσιας Υγείας θα προωθηθούν στα πλαίσια του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Επενδύσεις στον τομέα των εδαφών αναμένεται να προωθηθούν από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης.

Τα σχετικά είδη δράσεων του παρόντος ειδικού στόχου έχουν αξιολογηθεί ως συμβατά με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», λαμβάνοντας υπόψη ότι αξιολογήθηκαν ως συμβατά σύμφωνα με την τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

<u>Βασικές Ομάδες-στόχοι</u>

- Υπηρεσίες, τμήματα του δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα
- Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

<u>Ενέργειες που διαφυλάσσουν την ισότητα, την ένταξη και την απαγόρευση των διακρίσεων</u>

Οι αρχές των ίσων ευκαιριών, της χωρίς αποκλεισμούς ενσωμάτωσης και της μη διάκρισης αποτελούν οριζόντιες αρχές, οι οποίες προβλέπονται στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο και ως εκ τούτου διέπουν την εξειδίκευση και την υλοποίηση του Προγράμματος.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του Προγράμματος, οι αρμόδιες Αρχές θα λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζεται η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και να αποτρέπεται κάθε μορφής διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού, καθώς και για τη συνεκτίμηση της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία. Σημειώνεται ότι, για τις παρεμβάσεις του Προγράμματος θα λαμβάνεται η γνώμη της αρμόδιας αρχής, κατά περίπτωση, σχετικά με τη συμβατότητά τους με τις οριζόντιες πολιτικές για την ισότητα και την μη διάκριση καθώς και τη συμμόρφωση με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και θα τηρούνται όπου εφαρμόζεται, οι πρόνοιες της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCRPD).

Ιδιαίτερα στοχευόμενα εδάφη, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης χρήσης των εδαφικών εργαλείων

Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

Διαπεριφερειακές, διασυνοριακές και διακρατικές δράσεις

Η ανάγκη για την υλοποίηση έργων διαπεριφερειακού, διασυνοριακού και διακρατικού χαρακτήρα, καλύπτεται από τα Προγράμματα (Interreg), στα οποία συμμετέχει η Κύπρος και για τα οποία Εθνικό Σημείο Επαφής είναι η ΓΔ Ανάπτυξης. Συγκεκριμένα το Interreg Ελλάδα-Κύπρος, το Interreg Next-Med και το Πρόγραμμα InterregEuro-Med προωθούν δράσεις για προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και πρόληψη του κινδύνου καταστροφών και της ανθεκτικότητας. Όπου προκύπτει ανάγκη για ενίσχυση των δράσεων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας θα αξιολογείται για προώθηση από το Πρόγραμμα «ΘΑλΕΙΑ 2021-2027».

Προβλεπόμενη χρήση χρηματοοικονομικών μέσων

Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

2.1.5.1.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες Εκροών

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Ορόσημο (2024)*	*Τελικός Στόχος (2029)*
5	2 (iv)	Ταμείο Συνοχής	Δ/Ε	RCO 25	Νέες κατασκευές ή ενίσχυση έργων σε ακτές, όχθες ποταμών και λιμνών για την προστασία από τις πλημμύρες	χιλιόμετρα	0	4,0
				E 203	Περιοχή που περιλαμβάνεται στα μέτρα προστασίας από πλημμύρες	εκτάρια	1.000	3.000
				RCO 28	Περιοχή που καλύπτεται από μέτρα προστασίας από ανεξέλεγκτες πυρκαγιές	εκτάρια	0	200.000

Πίνακας 3: Δείκτες Αποτελεσμάτων

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Τιμή Βάσης ή Τιμή Αναφοράς*	*Έτος Αναφοράς*	*Τελικός Στόχος (2029)*	*Πηγή Δεδομένων*	*Παρατηρήσεις*
5	2 (iv)	Ταμείο Συνοχής	Δ/Ε	RCR 35	Πληθυσμός που ωφελείται από αντιπλημμυρικά μέτρα	άτομα	0	2020	120.000	ΤΑΥ, ΕΟΑ, Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης	-
				RCR 36	Πληθυσμός που ωφελείται από μέτρα προστασίας από ανεξέλεγκτες πυρκαγιές	άτομα	0	2020	90.000	Πυροσβεστική Υπηρεσία, ΟΠΣ	-

2.1.5.1.3 Ενδεικτική Κατανομή Πόρων του Προγράμματος ανά είδος παρέμβασης

Πίνακας 4: Διάσταση 1 – Πεδίο Παρέμβασης

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
5	Ταμείο Συνοχής	Δ/Ε	2 (iv)	**058** Προσαρμογή στα μέτρα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και πρόληψη και διαχείριση των κινδύνων που συνδέονται με το κλίμα: πλημμύρες (συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης, της πολιτικής προστασίας και των συστημάτων και υποδομών διαχείρισης καταστροφών)	58.000.000
				059 Προσαρμογή στα μέτρα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και πρόληψη και διαχείριση των κινδύνων που συνδέονται με το κλίμα: πυρκαγιές (συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης, της πολιτικής προστασίας και των συστημάτων διαχείρισης καταστροφών, των υποδομών και των προσεγγίσεων με βαση το οικοσύστημα)	3.000.000
				Σύνολο	61.000.000

Πίνακας 5: Διάσταση 2 – Μορφή Χρηματοδότησης

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
5	Ταμείο Συνοχής	Δ/Ε	2 (iv)	**01** Επιχορήγηση	61.000.000
				Σύνολο	61.000.000

Πίνακας 6: Διάσταση 3 – Μηχανισμός Εδαφικής Υλοποίησης και Εδαφική Εστίαση

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
5	Ταμείο Συνοχής	Δ/Ε	2 (iv)	**33** Καμία εδαφική στόχευση	61.000.000
				Σύνολο	61.000.000

Πίνακας 8: Διάσταση 7 – ΕΚΤ+, ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΤΔΜ Διάσταση Ισότητας των Φύλων

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
5	Ταμείο Συνοχής	Δ/Ε	2 (iv)	**03** Ουδετερότητα ως προς το φύλο	61.000.000
				Σύνολο	61.000.000

2.1.5.2 Ειδικός Στόχος 2(vi): Προαγωγή της μετάβασης σε μια κυκλική και σε αποδοτική ως προς τους πόρους οικονομία

2.1.5.2.1 Παρεμβάσεις Ταμείων

<u>Σχετικά είδη δράσεων</u>

Στα πλαίσια του Ειδικού Στόχου 2(vi) θα προωθηθούν δράσεις που συμβάλλουν στους εθνικούς στόχους για τη βελτίωση της συλλογής και διαχείρισης των αποβλήτων και της προώθησης της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία, όπως αυτοί ορίζονται στην Εθνική Στρατηγική και στο Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2021-2027, το οποίο αναμένεται να εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο πριν το τέλος Ιουνίου 2022.

Επιπρόσθετα, θα συνεχιστεί η υλοποίηση έργων αποκατάστασης των Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων (ΧΑΔΑ) στις επαρχίες Λευκωσίας και Λεμεσού, με σκοπό την εναρμόνιση με την Οδηγία 1999/31/ΕΚ. Οι δράσεις αυτές αποτελούν συνέχεια των δράσεων που υλοποιούνται κατά την προγραμματική περίοδο 2014 -2020.

Αναφορικά με τη διαχείριση των αποβλήτων, βασική προτεραιότητα είναι η προώθηση δράσεων για διαλογή στην πηγή, χωριστή συλλογή, επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση με στόχο τη μείωση των αποβλήτων που προορίζονται για υγειονομική ταφή. Πέραν των απορριμμάτων συσκευασίας (χαρτί, πλαστικό, γυαλί, μέταλλα, ξύλο), σημαντική προτεραιότητα αποτελεί και η διαχείριση και αξιοποίηση των βιοαποβλήτων, τα οποία εκτιμάται ότι αποτελούν το 40% περίπου του συνόλου των δημοτικών αποβλήτων.

Βασική επιδίωξη είναι να επιτευχθούν οι στόχοι που έχουν τεθεί σε εθνικό επίπεδο, που είναι απόλυτα συνυφασμένοι με τους στόχους της ΕΕ για την κυκλική οικονομία:

- τουλάχιστον το 55% των δημοτικών αποβλήτων θα πρέπει να είναι έτοιμα για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση μέχρι το 2025 (ο στόχος ανέρχεται στο 60% έως το 2030 και στο 65% έως το 2035)
- τουλάχιστον το 65% των απορριμμάτων συσκευασίας θα πρέπει να ανακυκλώνεται έως το 2025 (ο στόχος για το 2030 ανέρχεται στο 70%, ενώ υπάρχουν και ξεχωριστοί στόχοι για κάθε είδος απορρίμματος συσκευασίας)
- η υγειονομική ταφή των δημοτικών αποβλήτων δεν θα πρέπει να ξεπερνά το 10% μέχρι το 2035
- Μέχρι τις 31/12/23 τα βιοαπόβλητα θα πρέπει να συλλέγονται χωριστά.

Για την επίτευξη των προαναφερθέντων στόχων, έχουν σχεδιαστεί παρεμβάσεις μέσω μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης, η οποία περιλαμβάνει:

- Επενδύσεις για αύξηση της ανακύκλωσης των απορριμμάτων
- Επενδύσεις για την αύξηση της εκτροπής και αξιοποίησης των βιοαποβλήτων
- Επενδύσεις για προώθηση της επαναχρησιμοποίησης
- Επενδύσεις για χωριστή συλλογή των δημοτικών αποβλήτων
- Εφαρμογή οργανωτικών και νομοθετικών ρυθμίσεων που θα στηρίξουν την αποτελεσματικότητα των προγραμματισμένων επενδύσεων.

Η εφαρμογή του πιο πάνω ολοκληρωμένου σχεδιασμού, η οποία βασίζεται στο Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2022-2028, απαιτεί την υλοποίηση ενός σχετικά μεγάλου αριθμού

έργων με αντίστοιχα σχετικά υψηλό κόστος επένδυσης. Για τον σκοπό αυτό θα αξιοποιηθούν πόροι από τα Ταμεία της Πολιτικής Συνοχής, από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, καθώς και κρατικοί πόροι. Μέσω των Ταμείων Πολιτικής Συνοχής προγραμματίζεται να πραγματοποιηθούν επενδύσεις για (α) καθιέρωση της διαλογής στην πηγή, (β) αύξηση της εκτροπής και αξιοποίησης των βιοαποβλήτων, μέσω της δημιουργίας υποδομών για την επεξεργασία των οργανικών αποβλήτων που θα συλλέγονται χωριστά (π.χ. μονάδες αναερόβιας/αερόβιας επεξεργασίας, μονάδες συγκεντρωτικής κομποστοποίησης όπου είναι οικονομικά και τεχνικά αποδοτικό), (γ) χωριστή συλλογή των δημοτικών αποβλήτων από τα σπίτια και (δ) δημιουργία των αναγκαίων δομών στήριξης και παρακολούθησης της αποτελεσματικότητας των επενδύσεων.

Συνοπτικά αναφέρεται ότι μέσω του παρόντος ειδικού στόχου, θα προωθηθούν τα ακόλουθα ενδεικτικά είδη δράσεων:

- Δράσεις μείωσης παραγωγής, χωριστής συλλογής και αξιοποίησης αποβλήτων σε συμπλέγματα Δήμων και Κοινοτήτων σε παγκύπρια βάση.
- Αποκατάσταση όλων των εναπομείναντων Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων (ΧΑΔΑ) στις επαρχίες Λευκωσίας και Λεμεσού.

Για την υλοποίηση του Προγράμματος «Εγκαθίδρυση συστήματος διαλογής στην πηγή και χωριστής συλλογής ανακυκλώσιμων και οργανικών/βιολογικών αποβλήτων και εφαρμογή συστήματος Πληρώνω όσο Πετώ (ΠΟΠ)» από τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΑΤΑ), το κράτος θα παρέχει οικονομική στήριξη στις ΑΤΑ. Αυτή θα καλύψει, μεταξύ άλλων, το κόστος για τον σχεδιασμό (τεχνοοικονομικές μελέτες), την προμήθεια και τοποθέτηση της κατάλληλης υποδομής για καθιέρωση διαλογής στην πηγή και χωριστής συλλογής, την εφαρμογή τιμολογιακής πολιτικής με προπληρωμένη σακούλα για τη διαχείριση των μικτών αποβλήτων, την ενίσχυση του μηχανισμού παρακολούθησης της εφαρμογής του τοπικού προγράμματος (εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού των ΑΤΑ και εγκατάσταση πληροφοριακού συστήματος) και τις εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού. Επιπρόσθεται, προβλέπεται η χρηματοδότηση μέσω του Προγράμματος της δημιουργίας Φορέα υποστήριξης δημοτικών αρχών για την εφαρμογή του συστήματος διαλογής στην πηγή και χωριστής συλλογής ανακυκλώσιμων και οργανικών αποβλήτων και εφαρμογή του συστήματος ΠΟΠ.

Σημειώνεται ότι δεν θα υποβάλλονται δαπάνες για τη δράση «Εγκαθίδρυση συστήματος διαλογής στην πηγή και χωριστής συλλογής ανακυκλώσιμων και οργανικών/βιολογικών αποβλήτων και εφαρμογή συστήματος Πληρώνω όσο Πετώ (ΠΟΠ)», πριν την έγκριση από την Βουλή των Αντιπροσώπων των «περί Αποβλήτων (Διαχείριση Δημοτικών Αποβλήτων από τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης) Κανονισμών», οι οποίοι κατατέθηκαν στις 29/11/2021.

Μέσω του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αναμένεται να υλοποιηθούν συμπληρωματικές επενδύσεις για (α) αύξηση της ανακύκλωσης των απορριμμάτων και (β) αύξηση της εκτροπής και ανακύκλωσης των βιοαποβλήτων, καθώς και επενδύσεις για προώθηση της επαναχρησιμοποίησης.

Επιπρόσθετα, λαμβάνοντας υπόψη το εύρος και την πολυπλοκότητα των δράσεων, που απαιτούνται για την επίτευξη τόσο των εθνικών όσο και των ευρωπαϊκών στόχων στον τομέα της διαχείρισης αποβλήτων, οι οποίοι αναφέρονται στην αρχή της παρούσας ενότητας, διευκρινίζεται ότι οι σχετικές δράσεις προγραμματίζεται να υλοποιηθούν σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό, με χρηματοδότηση από εθνικούς πόρους και/ή άλλα χρηματοδοτικά μέσα, ώστε να διασφαλιστεί η επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων.

Τα σχετικά είδη δράσεων του παρόντος ειδικού στόχου έχουν αξιολογηθεί ως συμβατά με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», λαμβάνοντας υπόψη ότι αξιολογήθηκαν ως συμβατά

σύμφωνα με την τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Βασικές Ομάδες-στόχοι

- Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- Δημόσιοι Φορείς
- Επιχειρήσεις / Ιδιωτικοί Οργανισμοί

Ενέργειες που διαφυλάσσουν την ισότητα, την ένταξη και την απαγόρευση των διακρίσεων
Οι αρχές των ίσων ευκαιριών, της χωρίς αποκλεισμούς ενσωμάτωσης και της μη διάκρισης αποτελούν οριζόντιες αρχές, οι οποίες προβλέπονται στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο και ως εκ τούτου διέπουν την εξειδίκευση και την υλοποίηση του Προγράμματος.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του Προγράμματος, οι αρμόδιες Αρχές θα λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζεται η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και να αποτρέπεται κάθε μορφής διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού, καθώς και για τη συνεκτίμηση της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία. Σημειώνεται ότι, για τις παρεμβάσεις του Προγράμματος θα λαμβάνεται η γνώμη της αρμόδιας αρχής, κατά περίπτωση, σχετικά με τη συμβατότητά τους με τις οριζόντιες πολιτικές για την ισότητα και την μη διάκριση καθώς και τη συμμόρφωση με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και θα τηρούνται όπου εφαρμόζεται, οι πρόνοιες της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCRPD).

Ιδιαίτερα στοχευόμενα εδάφη, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης χρήσης των εδαφικών εργαλείων
Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

Διαπεριφερειακές, διασυνοριακές και διακρατικές δράσεις
Η ανάγκη για την υλοποίηση έργων διαπεριφερειακού, διασυνοριακού και διακρατικού χαρακτήρα, καλύπτεται από τα Προγράμματα (Interreg), στα οποία συμμετέχει η Κύπρος και για τα οποία Εθνικό Σημείο Επαφής είναι η ΓΔ Ανάπτυξης. Συγκεκριμένα το Interreg Next-Med και το Πρόγραμμα InterregEuro-Med προωθούν δράσεις για προώθηση της μετάβασης στην κυκλική οικονομία. Όπου προκύπτει ανάγκη για ενίσχυση των δράσεων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας θα αξιολογείται για προώθηση από το Πρόγραμμα «ΘΑλΕΙΑ 2021-2027».

Προβλεπόμενη χρήση χρηματοοικονομικών μέσων
Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

2.1.2.5.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες Εκροών

Προτ.	Ειδικός Στόχος	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	ID	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Ορόσημο (2024)	Τελικός Στόχος (2029)
5	2(vi)	Ταμείο Συνοχής	Δ/Ε	RCO 107	Επενδύσεις σε εγκαταστάσεις για χωριστή συλλογή αποβλήτων	ευρώ	14.100.000	17.600.000
				E2 04	Έκταση ΧΑΔΑ που αποκαθίσταται	εκτάρια	16	40

Πίνακας 3: Δείκτες αποτελεσμάτων

Προτ.	Ειδικός Στόχος	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	ID	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης ή Τιμή Αναφοράς	Έτος Αναφοράς	Τελικός Στόχος (2029)	Πηγή Δεδομένων	Παρατηρήσεις
5	2 (vi)	Ταμείο Συνοχής	Δ/Ε	RCR 103	Απόβλητα που συλλέγονται χωριστά	τόνοι/ έτος	0	2019	100.000	Τμήμα Περιβάλλοντος	-
				A2 02	Αποκατεστημένες εκτάσεις ΧΑΔΑ που χρησιμοποιούνται για χώρους πρασίνου	εκτάρια	0	2020	40	Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων	-

2.1.2.5.3 Ενδεικτική Κατανομή Πόρων του Προγράμματος ανά είδος παρέμβασης

Πίνακας 4: Διάσταση 1 – Πεδίο Παρέμβασης

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφ/ειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
5	Ταμείο Συνοχής	Δ/Ε	2 (vi)	**067** Διαχείριση οικιακών αποβλήτων: μέτρα πρόληψης, ελαχιστοποίησης, διαλογής, ανακύκλωσης	15.000.000
				074 Αποκατάσταση βιομηχανικών χώρων και μολυσμένου εδάφους σε συμμόρφωση προς κριτήρια αποδοτικότητας.	22.700.000
				Σύνολο	37.700.000

Πίνακας 5: Διάσταση 2 – Μορφή Χρηματοδότησης

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφ/ειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
5	Ταμείο Συνοχής	Δ/Ε	2 (vi)	**01** Επιχορήγηση	37.700.000
				Σύνολο	37.700.000

Πίνακας 6: Διάσταση 3 – Μηχανισμός εδαφικής υλοποίησης και εδαφική εστίαση

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφ/ειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
5	Ταμείο Συνοχής	Δ/Ε	2 (vi)	**048** Καμία εδαφική στόχευση	37.700.000
				Σύνολο	37.700.000

Πίνακας 8: Διάσταση 7 – ΕΚΤ+, ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΤΔΜ διάσταση ισότητας των φύλων

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφ/ειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
5	Ταμείο Συνοχής	Δ/Ε	2 (vi)	**03** Ουδετερότητα ως προς το φύλο	37.700.000
				Σύνολο	37.700.000

2.1.6 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 6: Περιφερειακή Συνδεσιμότητα

2.1.6.1 Ειδικός Στόχος 3(i): Ανάπτυξη ενός ανθεκτικού στην κλιματική αλλαγή, έξυπνου, ασφαλούς, βιώσιμου και διατροπικού ΔΕΔ-Μ

2.1.6.1.1 Παρεμβάσεις Ταμείων

<u>Σχετικά είδη δράσεων</u>
Οι δράσεις που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο αυτού του ειδικού στόχου θα πρέπει να περιλαμβάνονται είτε στην υφιστάμενη Στρατηγική Βιώσιμης Ανάπτυξης Χερσαίων Μεταφορών και Θαλάσσιων Μεταφορών 2014-2023 είτε στο Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών Κύπρου 2023-2030 (υπό ετοιμασία) και να εμπίπτουν σε Διευρωπαϊκά Δίκτυα Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ).

Αναφέρεται ότι το μεγαλύτερο τμήμα των αυτοκινητοδρόμων της Κύπρου ανήκει στο ΔΕΔ-Μ της Ε.Ε. και ειδικότερα στον Διάδρομο του Κεντρικού Δικτύου Orient/East-Med, ο οποίος έχει αφετηρία το Αμβούργο της Γερμανίας και καταλήγει στην Κύπρο μέσω των χωρών Τσεχίας, Σλοβακίας, Αυστρίας, Ουγγαρίας, Ρουμανίας, Βουλγαρίας και Ελλάδας. Ο Περιμετρικός Αυτοκινητόδρομος Λευκωσίας (Lefkosia South Orbital Motorway) αποτελεί το τελικό σημείο του πιο πάνω Κεντρικού Δικτύου. Στο παρόν στάδιο, το Τμήμα Δημοσίων Έργων έχει εξασφαλίσει συγχρηματοδότηση για μέρος του Περιμετρικού Αυτοκινητόδρομου Λευκωσίας μέσω της Διευκόλυνσης "Συνδέοντας την Ευρώπη" (Connecting Europe Facility - CEF) της Ευρωπαϊκής Ένωσης που είναι ανταγωνιστικό ταμείο και συγχρηματοδοτεί έργα που είναι ενταγμένα στο Κεντρικό Δίκτυο (Core Network) του Διευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ) (Trans European Transport Network – TEN-T).

Η ανάπτυξη και ολοκλήρωση ενός ανθέκτικού στην κλιματική αλλαγή, έξυπνου και ασφαλούς βιώσιμου και διατροπικού ΔΕΔ-Μ αποτελεί προτεραιότητα για την Κύπρο. Σημειώνεται ότι υπάρχει σχετική υποχρέωση των Κρατών Μελών να ολοκληρώσουν το Κεντρικό Δίκτυο ΔΕΔ-Μ μέχρι το 2030. Για το σκοπό αυτό κρίνεται απαραίτητη η συγχρηματοδότηση μέρους του Περιμετρικού Αυτοκινητόδρομου Λευκωσίας (Lefkosia South Orbital Motorway).

Λόγω του νησιώτικου χαρακτήρα της Κύπρου, οι εμπορευματικές της ανάγκες εξυπηρετούνται μέσω των λιμανιών και των αεροδρομίων της, τα οποία διασυνδέονται με ένα δίκτυο αυτοκινητοδρόμων προκειμένου να διευκολυνθεί η μεταφόρτωση και η πολυτροπική μεταφορά μέσω μιας πολυτροπικής πλατφόρμας εμπορευματικών μεταφορών. Μεσω των δράσεων που προωθούνται επιδιώκεται η εμπορευματική σύνδεση που παρακάμπτει το αστικό κέντρο της Λευκωσίας και συνδέει βιομηχανικές περιοχές στα νότια της Λευκωσίας, πιο συγκεκριμένα με το λιμάνι Λεμεσού και το αεροδρόμιο Λάρνακας, που διευκολύνουν τη μεταφόρτωση και τις πολυτροπικές μεταφορές.

Οι δράσεις περιλαμβάνουν επίσης την απαραίτητη υποδομή για την εξυπηρέτηση μεγάλου αριθμού δήμων και κοινοτήτων μέσω ενός δικτύου δρομολογίων λεωφορείων που διασφαλίζει επαρκείς πολυτροπικές συνδέσεις μέσω των αρχικών και των τελευταίων χιλιομέτρων των διαδρομών στους κοντινούς αστικούς κόμβους.

Περαιτέρω, μέσω των Στρατηγικών Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας, εξετάζονται από το Τμήμα Δημοσίων Έργων πιθανοί χώροι στάθμευσης και μετεπιβίβασης (park and ride) καθώς και κατάλληλες τοποθεσίες για την εγκατάσταση σταθμών φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων στην περιοχή των προωθούμενων δράσεων.

Επιπλέον κατά τον σχεδιασμό και υλοποίηση των πιο πάνω δράσεων λαμβάνεται υπόψη τόσο ο Πανευρωπαϊκός στόχος για την οδική ασφάλεια όσο και το Στρατηγικό Σχέδιο για την Οδική Ασφάλεια 2021-2030 με την επικέντρωση στην αποτελεσματική διαχείριση οδικής ασφάλειας σε ασφαλείς

δρόμους και κινητικότητα, ασφαλή οχήματα, ασφαλείς οδικούς χρήστες, αποτελεσματική ανταπόκριση μετά την οδική σύγκρουση.

Συγκεκριμένα, οι πιο πανω δράσεις καλύπτοντας τις σημερινές και μελλοντικές μεταφορικές ανάγκες, θα επιτρέψουν την εισαγωγή υψηλής τεχνολογίας και καινοτόμων συστημάτων ασφάλειας και διαχείρισης της κυκλοφορίας. Τα επίπεδα εξυπηρέτησης και οδικής ασφάλειας θα βελτιωθούν καθώς με την ολοκλήρωση των δράσεων, θα αποτραπεί η διαμετακομιστική κυκλοφορία σε κατοικημένες περιοχές.

Τα ενδεικτικά είδη δράσεων είναι τα εξής:

- Κατασκευή Αυτοκινητόδρομου (Κεντρικό Δίκτυο- ΔΕΔ-Μ)
- Έργα αποσυμφόρησης της τροχαίας κίνησης στο υπεραστικό οδικό δίκτυο, αξιοποιώντας, όπου είναι εφικτό, ευφυή συστήματα μεταφορών που έχουν στόχο, μεταξύ άλλων, τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου

Σημειώνεται ότι οι δράσεις που θα υλοποιηθούν σε αυτόν τον ειδικό στόχο είναι συμπληρωματικές στις δράσεις που θα υλοποιηθούν μέσω του Μηχανισμού Συνδέοντας την Ευρώπη.

Τα σχετικά είδη δράσεων του παρόντος ειδικού στόχου έχουν αξιολογηθεί ως συμβατά με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», λαμβάνοντας υπόψη ότι αξιολογήθηκαν ως συμβατά σύμφωνα με την τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

<u>Βασικές Ομάδες-στόχοι</u>

- Υπουργεία και Τμήματα/Υπηρεσίες του δημόσιου ή/και ευρύτερου δημόσιου τομέα, που είναι αρμόδια για την υλοποίηση παρεμβάσεων εντός των Διευρωπαϊκών Δικτύων Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ).

<u>Ενέργειες που διαφυλάσσουν την ισότητα, την ένταξη και την απαγόρευση των διακρίσεων</u>
Οι αρχές των ίσων ευκαιριών, της χωρίς αποκλεισμούς ενσωμάτωσης και της μη διάκρισης αποτελούν οριζόντιες αρχές, οι οποίες προβλέπονται στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο και ως εκ τούτου διέπουν την εξειδίκευση και την υλοποίηση του Προγράμματος.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του Προγράμματος, οι αρμόδιες Αρχές θα λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζεται η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και να αποτρέπεται κάθε μορφής διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού, καθώς και για τη συνεκτίμηση της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία. Σημειώνεται ότι, για τις παρεμβάσεις του Προγράμματος θα λαμβάνεται η γνώμη της αρμόδιας αρχής, κατά περίπτωση, σχετικά με τη συμβατότητά τους με τις οριζόντιες πολιτικές για την ισότητα και την μη διάκριση καθώς και τη συμμόρφωση με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και θα τηρούνται όπου εφαρμόζεται, οι πρόνοιες της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCRPD).

<u>Ιδιαίτερα στοχευόμενα εδάφη, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης χρήσης των εδαφικών εργαλείων</u>
Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος ειδικού στόχου.

<u>Διαπεριφερειακές, διασυνοριακές και διακρατικές δράσεις</u>
Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος ειδικού στόχου.

Προβλεπόμενη χρήση χρηματοοικονομικών μέσων

Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος ειδικού στόχου.

2.1.6.1.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες Εκροών

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Ορόσημο (2024)*	*Τελικός Στόχος (2029)*
6	3 (i)	Ταμείο Συνοχής	Δ/Ε	RCO 43	Μήκος νέων ή αναβαθμισμένων οδών που υποστηρίζονται – ΔΕΔ-Μ	χιλιόμετρα	0	3
				RCO 108	Μήκος οδών με νέα ή εκσυγχρονισμένα σύστηματα διαχείρισης κυκλοφορίας	χιλιόμετρα	0	140

Πίνακας 3: Δείκτες αποτελεσμάτων

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Τιμή Βάσης ή Τιμή Αναφοράς*	*Έτος Αναφοράς*	*Τελικός Στόχος (2029)*	*Πηγή Δεδομένων*	*Παρατηρήσεις*
6	3 (i)	Ταμείο Συνοχής	Δ/Ε	RCR 56	Εξοικονόμηση χρόνου που οφείλεται στη βελτίωση των οδικών υποδομών	ανθρωποη μέρες/ έτος	0	2020	20.000	ΟΠΣ	-

2.1.6.1.3 Ενδεικτική κατανομή των πόρων του Προγράμματος (ΕΕ) ανά είδος παρέμβασης

Πίνακας 4: Διάσταση 1 – Πεδίο Παρέμβασης

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
6	Ταμείο Συνοχής	Δ/Ε	3 (i)	**087** Νέοι αυτοκινητόδρομοι και οδοί – Κεντρικό δίκτυο ΔΕΔ-Μ	22.000.000
				095 Ψηφιοποίηση των μεταφορών που είναι εν μέρει αφιερωμένοι στην μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου: οδοί	3.000.000
				Σύνολο	25.000.000

Πίνακας 5: Διάσταση 2 – Μορφή Χρηματοδότησης

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
6	Ταμείο Συνοχής	Δ/Ε	3 (i)	**01** Επιχορήγηση	25.000.000
				Σύνολο	25.000.000

Πίνακας 6: Διάσταση 3 – Μηχανισμός Εδαφικής Υλοποίησης και Εδαφική Εστίαση

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
6	Ταμείο Συνοχής	Δ/Ε	3 (i)	**048** Καμία εδαφική στόχευση	25.000.000
				Σύνολο	25.000.000

Πίνακας 8: Διάσταση 7 – ΕΚΤ+, ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΤΔΜ Διάσταση Ισότητας των Φύλων

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
6	Ταμείο Συνοχής	Δ/Ε	3 (i)	**03** Ουδετερότητα ως προς το φύλο	25.000.000
				Σύνολο	25.000.000

2.1.7 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 7: Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού και Ένταξη στην Αγορά Εργασίας

2.1.7.1 Ειδικός Στόχος 4(α): Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και μέτρα ενεργοποίησης για όλα τα άτομα που αναζητούν εργασία, συγκεκριμένα, τους νέους, ιδίως μέσω της υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία, τους μακροχρόνια ανέργους και τις μειονεκτούσες ομάδες στην αγορά εργασίας, και για τα οικονομικώς αδρανή άτομα, καθώς και μέσω της προώθησης της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας

2.1.7.1.1 Παρεμβάσεις των Ταμείων

<u>Σχετικά είδη δράσεων</u>

Ο σχεδιασμός των Μέτρων που περιλαμβάνονται στη Στρατηγική Ενεργητικών Πολιτικών Απασχόλησης, στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό:

- σε λεπτομερείς αναλύσεις των στοιχείων εγγεγραμμένης ανεργίας για να εντοπισθούν οι ευάλωτες ομάδες ανέργων,
- στα αποτελέσματα του Συστήματος Παρακολούθησης και Αξιολόγησης της εφαρμογής των ΕΠΑ για να εντοπισθούν τα προβλήματα της συμμετοχής και η αποτελεσματικότητα του κάθε προγράμματος, και
- στα αποτελέσματα των Ατομικών Σχεδίων Δράσης Ανέργων που εφαρμόζονται μέσω της εξατομικευμένης Συμβουλευτικής.

Ο συντονισμός των πολιτικών παρεμβάσεων διασφαλίζεται από το γεγονός ότι η ΔΥΑ είναι αρμόδια για το σχεδιασμό της Στρατηγικής Ενεργητικών Πολιτικών Απασχόλησης, η οποία ετοιμάστηκε λαμβάνοντας υπόψη την μελλοντική εξέλιξη της αγοράς εργασίας προς μια πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής για αποτελεσματική ενεργή στήριξη της απασχόλησης EASE, ενώ παράλληλα διαδραματίζει κομβικό ρόλο στην προώθηση των επιμέρους μέτρων.

Το Τμήμα Εργασίας θα παρακολουθεί την υλοποίηση των προγραμματισμένων δράσεων και ειδικότερα την πορεία εξέλιξης του οικονομικού αλλά και του φυσικού αντικειμένου τους διασφαλίζοντας τη σωστή συνεργασία των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και την τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων υλοποίησης όπως επίσης και την ορθή καταγραφή των δεδομένων και στοιχείων κάθε δράσης στο μηχανογραφημένο σύστημα για συστηματική παρακολούθηση και αξιολόγηση των εξελίξεων. Η έγκαιρη ανάπτυξη του Performance Management System θα στηρίξει και υποβοηθήσει το έργο της παρακολούθησης των μέτρων.

Η στρατηγική κατά την παρούσα χρονική περίοδο κρίσης που διανύουμε (Covid-19), περιλαμβάνει τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας μέσω προώθησης βραχυπρόθεσμων ανακουφιστικών μέτρων τα οποία θα εφαρμοστούν χωρίς θεματική/ τομεακή στόχευση αλλά με οριζόντιο χαρακτήρα, δηλαδή ενίσχυση του συνόλου των οικονομικών δραστηριοτήτων και όλων των κατηγοριών ωφελούμενων ομάδων. Σε μεσοπρόθεσμο στάδιο, και παράλληλα με την πορεία ανάκαμψης της κυπριακής οικονομίας και των δεικτών της αγοράς εργασίας, οι σχετικές παρεμβάσεις μπορούν να διαμορφωθούν με σχετική εξειδίκευση, δηλαδή με τομεακή ή κλαδική στόχευση π.χ. επιδιώκοντας την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση καθώς και σε συγκεκριμένες ομάδες στόχου, με έμφαση στις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού όπως μακροχρόνια ανέργων, οικονομικά μη ενεργών ατόμων, γυναικών κλπ.

Τα Σχέδια επιδοτούμενης απασχόλησης ανέργων υλοποιούνται σε συνδυασμό με τα προγράμματα κατάρτισης που θα εφαρμοστούν μέσω εισαγωγής ατομικών λογαριασμών μάθησης (individual learning accounts) στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 4(β) της παρούσας Προτεραιότητας καθώς και των

προγραμμάτων κατάρτισης και απόκτησης βασικών δεξιοτήτων που θα προσφερθούν προς τους νέους 15-29 ετών ΝΕΕΤ στο πλαίσιο της Προτεραιότητας 8.

Οι παρεμβάσεις του παρόντος Ειδικού Στόχου συνάδουν με την αρχή του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων υπ' αριθμό 4 «Ενεργός Στήριξη της Απασχόλησης».

Στα πλαίσια αυτά προγραμματίζεται να υλοποιηθούν τα παρακάτω ενδεικτικά είδη δράσεων:

Σχέδια επιδοτούμενης απασχόλησης:
Τα Σχέδια επιδοτούμενης απασχόλησης υλοποιούνται υπό τη μορφή παροχής κινήτρων προς τις επιχειρήσεις για την πρόσληψη ανέργων σε θέσεις εργασίας καλύπτοντας μέρος του μισθολογικού κόστους για χρονικό διάστημα τουλάχιστον 10 μηνών ή και περισσότερο κατά περίπτωση της κάθε Πρόσκλησης. Στα Σχέδια αυτά περιλαμβάνεται ως όρος προς τους εργοδότες η διατήρηση των εργοδοτούμενων που έχουν προσληφθεί στις θέσεις εργασίας τους, με τους ίδιους όρους εργασίας, για ελάχιστο χρονικό διάστημα μετά τη λήξη της επιδότησης (συν 2 μήνες χωρίς επιδότηση), αποσκοπώντας στη διασφάλιση της βιωσιμότητας των θέσεων εργασίας.

Τα Σχέδια επιδοτούμενης απασχόλησης, ως μέρος των μέτρων της Στρατηγικής Ενεργητικών Πολιτικών Απασχόλησης, αποτελούν μέτρα που αξιοποιούν οι εργασιακοί σύμβουλοι της ΔΥΑ κατά τη διαδικασία εξατομικευμένων υπηρεσιών που προσφέρονται προς τους ανέργους. Το γεγονός αυτό διασφαλίζει σε μεγάλο βαθμό την προσφορά ίσων ευκαιριών συμμετοχής στα Σχέδια προς όλους.

Τα Σχέδια αυτά θα υλοποιηθούν παράλληλα και συμπληρωματικά με τα βραχυπρόθεσμα μέτρα διατήρησης της απασχόλησης (Short-term working arrangements - STWAs) που υλοποιήθηκαν εκτάκτως στο πλαίσιο του Προγράμματος Στήριξης της Κυπριακής οικονομίας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων από την πανδημία του κορωνοϊού, κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020 με τη στήριξη του ΕΚΤ (πρωτοβουλίες CRII & CRII+), του REACT-EU, του δανείου SURE καθώς και από εθνικούς πόρους.

Τα σχετικά είδη δράσεων του παρόντος ειδικού στόχου έχουν αξιολογηθεί ως συμβατά με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», δεδομένου ότι δεν αναμένεται να έχουν αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις λόγω της φύσης τους.

Βασικές Ομάδες-στόχοι
Άνεργοι, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων, γυναικών, νέων, ανέργων με χαμηλά τυπικά προσόντα, ατόμων που έχουν αποκοπεί επί μακρόν από την αγορά εργασίας και έχουν καταστεί οικονομικά μη ενεργά άτομα, κλπ.

Ενέργειες που διαφυλάσσουν την ισότητα, την ένταξη και την απαγόρευση των διακρίσεων
Οι αρχές των ίσων ευκαιριών, της χωρίς αποκλεισμούς ενσωμάτωσης και της μη διάκρισης αποτελούν οριζόντιες αρχές, οι οποίες προβλέπονται στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο και ως εκ τούτου διέπουν την εξειδίκευση και την υλοποίηση του Προγράμματος.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του Προγράμματος, οι αρμόδιες Αρχές θα λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζεται η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και να αποτρέπεται κάθε μορφής διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού, καθώς και για τη συνεκτίμηση της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία. Σημειώνεται ότι, για τις παρεμβάσεις του Προγράμματος θα λαμβάνεται η γνώμη της αρμόδιας αρχής, κατά περίπτωση, σχετικά με τη συμβατότητά τους με τις οριζόντιες πολιτικές για την ισότητα και την μη διάκριση καθώς και τη συμμόρφωση με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και θα

τηρούνται όπου εφαρμόζεται, οι πρόνοιες της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCRPD).

Πιο συγκεκριμένα στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου θα προωθηθούν παρεμβάσεις που αποσκοπούν στην ισότιμη πρόσβαση και συμμετοχή στην απασχόληση όλων όσων αναζητούν εργασία, για όλες τις κατηγορίες πληθυσμού, περιλαμβανομένων γυναικών, μακροχρόνια ανέργων, μη οικονομικά ενεργών ατόμων, κλπ.

Ενδεικτική αναφορά ως προς τις ειδικές περιοχές στόχο, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης χρήσης των εδαφικών εργαλείων

Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

Διαπεριφερειακές, Διασυνοριακές και Διακρατικές δράσεις

Η ανάγκη για την υλοποίηση έργων διαπεριφερειακού, διασυνοριακού και διακρατικού χαρακτήρα, καλύπτεται από τα Προγράμματα (Interreg), στα οποία συμμετέχει η Κύπρος και για τα οποία Εθνικό Σημείο Επαφής είναι η ΓΔ Ανάπτυξης. Συγκεκριμένα το Interreg Ελλάδα-Κύπρος, προωθεί δράσεις για ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της ικανότητας ένταξης στην αγορά εργασίας και της πρόσβασης σε ποιοτικές θέσεις απασχόλησης μέσω της ανάπτυξης κοινωνικών υποδομών και της προώθησης της κοινωνικής οικονομίας. Όπου προκύπτει ανάγκη για ενίσχυση των δράσεων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας θα αξιολογείται για προώθηση από το Πρόγραμμα «ΘΑλΕΙΑ 2021-2027».

Προβλεπόμενη χρήση χρηματοοικονομικών μέσων

Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

2.1.7.1.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες Εκροών

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Ορόσημο (2024)*	*Τελικός Στόχος (2029)*
7	4 (α)	ΕΚΤ+	Μετάβασης	EECO 02	Άνεργοι, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων	Αριθμός	660	1.650

Πίνακας 3: Δείκτες αποτελεσμάτων

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Τιμή Βάσης ή Τιμή Αναφοράς*	*Έτος Αναφοράς*	*Τελικός Στόχος (2029)*	*Πηγή Δεδομένων*	*Παρατηρήσεις*
7	4 (α)	ΕΚΤ+	Μετάβασης	EECR 04	Συμμετέχοντες που εργάζονται, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους.	Αριθμός	1.200	2023-2029	1.200	Τμήμα Εργασίας	-

2.1.7.1.3 Ενδεικτική κατανομή των πόρων του Προγράμματος (ΕΕ) ανά είδος παρέμβασης

Πίνακας 4: Διάσταση 1 – Πεδίο Παρέμβασης

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
7	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (α)	**134** Μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση	8.500.000
				Σύνολο	8.500.000

Πίνακας 5: Διάσταση 2 – Μορφή Χρηματοδότησης

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
7	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (α)	**01** Επιχορήγηση	8.500.000
				Σύνολο	**8.500.000**

Πίνακας 6: Διάσταση 3 – Μηχανισμός Εδαφικής Υλοποίησης και Εδαφική Εστίαση

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
7	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (α)	**33** Καμία εδαφική στόχευση	8.500.000
				Σύνολο	**8.500.000**

Πίνακας 7: Διάσταση 6 – Δευτερεύοντες Θεματικοί Στόχοι ΕΚΤ+

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
7	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (α)	**09** Άνευ αντικειμένου	8.500.000
				Σύνολο	8.500.000

Πίνακας 8: Διάσταση 7 – ΕΚΤ+, ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΤΔΜ Διάσταση Ισότητας των Φύλων

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
7	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (α)	**02** συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου - 40%	8.500.000
				Σύνολο	8.500.000

2.1.7.2 Ειδικός Στόχος 4(β): Εκσυγχρονισμός των θεσμικών φορέων και των υπηρεσιών της αγοράς εργασίας για την εκτίμηση και την πρόβλεψη των αναγκών όσον αφορά τις δεξιότητες, και για την εξασφάλιση έγκαιρης και εξατομικευμένης βοήθειας και στήριξης της αντιστοίχισης προσφοράς και ζήτησης, των μεταβάσεων και της κινητικότητας στην αγορά εργασίας

2.1.7.2.1 Παρεμβάσεις των Ταμείων

<u>Σχετικά είδη δράσεων</u>
Το Τμήμα Εργασίας, στα πλαίσια του κομβικού ρόλου που διαδραματίζει για τη σύζευξη της προσφοράς και ζήτησης εργασίας καθώς και για την προώθηση Μέτρων των Ενεργητικών Πολιτικών Απασχόλησης στοχεύει στην περαιτέρω αναβάθμιση και εκσυγχρονισμό των υπηρεσιών που προσφέρει, συμβάλλοντας στη δημιουργία μιας ευέλικτης και εύρυθμης αγοράς εργασίας, ικανής να ανταποκριθεί στις ανάγκες της οικονομίας.

<u>Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (ΔΥΑ):</u>
Κυρίαρχος πυλώνας θα αποτελέσει η περαιτέρω βελτίωση της διοικητικής αποτελεσματικότητας και του εκσυγχρονισμού της ΔΥΑ προκειμένου να ανταποκριθεί αποτελεσματικότερα σε ένα πιο ενεργό ρόλο όσον αφορά στις πολιτικές ενεργοποίησης των πολιτών και με στόχο τη μείωση της εξάρτησής τους από τα επιδόματα και την επίτευξη βιώσιμων αποτελεσμάτων με μεγαλύτερη εστίαση στη ζήτηση εργασίας.

Θα προωθηθεί η ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση όλων όσων αναζητούν εργασία διευκολύνοντας την πρόσβαση τους στην απασχόληση. Ειδικότερη στόχευση θα δοθεί στα άτομα που ανήκουν της ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού ή σε ομάδες που υπο-εκπροσωπούνται στην αγορά εργασίας τα οποία εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν μειωμένες ευκαιρίες για ενεργοποίηση, ένταξη/ επανένταξη τους στην αγορά εργασίας και για την επαγγελματική τους αποκατάσταση. Η υποστήριξη αυτών των ομάδων του πληθυσμού κρίνεται απαραίτητη για αποτροπή του κινδύνου κοινων. περιθωριοποίησης. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στον εντοπισμό, ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση των νέων που δεν εργάζονται, ούτε βρίσκονται σε εκπαίδευση ή κατάρτιση (ΝΕΕΤ).

Η ΔΥΑ παρέχει ποιοτικά αναβαθμισμένες υπηρεσίες απασχόλησης προς όλους τους πολίτες οι οποίοι είναι διαθέσιμοι, ικανοί και αιτούνται εργασία περιλαμβανομένης της εξατομικευμένης καθοδήγησης σε ευάλωτες ομάδες εργατικού δυναμικού καθώς επίσης και ειδικές υπηρεσίες/ διευκολύνσεις προς τους εργοδότες. Οι υπηρεσίες που παρέχονται περιλαμβάνουν τη χρήση σύγχρονων μέσων και εργαλείων. Στο πλαίσιο του εκσυγχρονισμού της η ΔΥΑ επιδιώκει την αυτοματοποίηση των διαδικασιών μέσω:

1. Ηλ. εργαλείου για εφαρμογή της εξατομικευμένης συμβουλευτικής
2. αναβάθμισης του ηλ. Συστήματος Επίδοσης και Απόδοσης
3. Ηλ. Συστήματος Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των αποτελεσμάτων από την εφαρμογή των Ενεργητικών Μέτρων Πολιτικών Απασχόλησης
4. Ηλ. Πλατφόρμας για την αυτοεξυπηρέτηση των Εργοδοτών
5. Καταχώρησης όλων των δικαιούχων του ΕΕΕ στο ενιαίο μηχανογραφικό Μητρώο παρέχοντας τη δυνατότητα για παρακολούθηση και διασύνδεση των κοιν. παροχών/ επιδομάτων με Ενεργ. Πολιτικές Απασχόλησης και για ισχυρά κίνητρα για ένταξη ή επανένταξη τους στην αγορά εργασίας

Οι δράσεις που προωθούνται από το ΕΚΤ+ και το ΣΑΑ στοχεύουν στην εφαρμογή ενός συνεκτικού πλέγματος δράσεων που θα στηρίξουν αποτελεσματικά τις ευάλωτες ομάδες ανέργων και ειδικά τους

νέους που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης και κατάρτισης, σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής για αποτελεσματική ενεργή στήριξη της απασχόλησης (EASE) στο πλαίσιο εξέλιξης της αγοράς εργασίας προς την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση.

Η παρέμβαση παρουσιάζει υψηλό βαθμό συνέργειας και συμπληρωματικότητας με δράσεις ψηφιοποίησης των διαδικασιών συμμετοχής σε επιδοτούμενα Σχέδια απασχόλησης και την εισαγωγή ολοκληρωμένου πληροφοριακού Συστήματος Επίδοσης και Απόδοσης της ΔΥΑ (Performance Management System) που προωθούνται στο πλαίσιο του ΣΑΑ (Component 5.2).

Eures:
Η επέκταση της λειτουργίας του Δικτύου EURES περιλαμβάνει δράσεις για προώθηση της κινητικότητας των εργαζομένων, ενημέρωσης, σύζευξης της προσφοράς και ζήτησης εργασίας σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, και καθοδήγησης σε άτομα που αναζητούν εργασία, εργοδότες, κοιν. εταίρους και άλλους φορείς με στόχο τη μείωση της ανεργίας, ειδικά μεταξύ των νέων απόφοιτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και την αναντιστοιχία δεξιοτήτων που παρουσιάζει η αγορά εργασίας. Ο σχεδιασμός του έργου βασίζεται σε σχετική Μελέτη της ΕΕ για το Ευρ. Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρ. Οικονομική και Κοιν. Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, η οποία υποστηρίζει την εκ των υστέρων αξιολόγηση του Δικτύου EURES για τη διετία 2018-2020, όπως προνοεί ο Ευρ. Κανονισμός Λειτουργίας του EURES.

Με βάση τις υποδείξεις της Έκθεσης, το Εθνικό Γραφείο Συντονισμού EURES θα ενισχυθεί με ανθρώπινο δυναμικό, τεχνικό και μηχανολογικό εξοπλισμό έτσι ώστε να μπορέσει να ανταποκριθεί στις αυξημένες υποχρεώσεις που αφορούν στη διεύρυνση του Δικτύου με νέους Εταίρους και Μέλη από τον ιδιωτικό τομέα, όπως Πανεπιστήμια, Κοιν. εταίροι Ιδιωτικά Γραφεία Εργασίας κλπ, καθώς και στη λειτουργία της Ενιαίας Ψηφιακής Θύρας για την οποία το Δίκτυο EURES θα ενεργεί ως Κέντρο Υποστήριξης και Επίλυσης Προβλημάτων για τους Ευρωπαίους Πολίτες.

Καταπολέμηση της Αδήλωτης Εργασίας:
Στο πλαίσιο της Στρατηγικής για την αντιμετώπιση της αδήλωτης εργασίας και της διασφάλισης ορθών όρων εργασίας και δικαιωμάτων των εργαζομένων έχει συσταθεί η Ενιαία Υπηρεσία Επιθεωρήσεων. Μέσα από το σύγχρονο τρόπο εκτέλεσης των επιθεωρήσεων, τη χρήση τεχνικών και μηχανογραφικών μέσων και τη συστηματική ανάλυση κινδύνου αναμένεται να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα και η παραγωγικότητα των επιθεωρητών με στόχο την προστασία των δικαιωμάτων των εργαζομένων και την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας. Προγραμματίζεται να δημιουργηθεί ένα ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα, το οποίο θα αποτελέσει συνδετικό κρίκο όλων των υπηρεσιών επιθεώρησης του ΥΕΚΑ (ΤΕΣ, ΤΕ, ΤΕΕ,, ΥΚΑ) για καλύτερο συντονισμό και ενημέρωση μέσω διαλειτουργικότητας που θα προσφέρει στους χρήστες. Προωθείται επίσης η εφαρμογή σχεδίου επιμόρφωσης του προσωπικού (επιθεωρητών/βοηθών) καθώς και των εκπροσώπων των κοιν. εταίρων ώστε μελλοντικά να χρησιμοποιηθούν ως εκπαιδευτές στα μέλη τους. Η ανάγκη διατήρησης επαρκούς στελέχωσης αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την αποτελεσματική λειτουργία της Υπηρεσίας.

Ατομικοί Λογαριασμοί Μάθησης:
Οι Ατομικοί Λογαριασμοί Μάθησης (ΑΛΜ) θα παρέχουν πιστώσεις σε επιλέξιμες ομάδες απασχολουμένων και ανέργων για την παρακολούθηση προγραμμάτων κατάρτισης για την απόκτηση νέων ή/και την αναβάθμιση υφιστάμενων γνώσεων και δεξιοτήτων.

Στην περίπτωση των απασχολουμένων επιλέξιμοι για συμμετοχή είναι άτομα με χαμηλή εξειδίκευση δηλαδή με επίπεδο εκπαίδευσης μέχρι κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, καθώς και άτομα ηλικίας 55 ετών και άνω με επίπεδο εκπαίδευσης μέχρι ανώτερη μεταλυκειακή. Στην περίπτωση των ανέργων επιλέξιμοι για συμμετοχή είναι οι μακροχρόνια άνεργοι με χαμηλή εξειδίκευση (μέχρι κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση) και οι ευάλωτες ομάδες. Οι ΑΛΜ στοχεύουν στην προώθηση

της διά βίου μάθησης παρέχοντας ευκαιρίες για ευέλικτη προώθηση της αναβάθμισης των γνώσεων και δεξιοτήτων αποτρέποντας τους κοιν. αποκλεισμούς. Στην περίπτωση των ανέργων απαραίτητη προϋπόθεση για τη δημιουργία ΑΛΜ είναι η εγγραφή τους στη ΔΥΑ.

Μέσω των ΑΛΜ η πρόσβαση σε προγράμματα κατάρτισης θα αφορά ένα ευρύ φάσμα θεμάτων στο πλαίσιο του Σχεδίου της ΑνΑΔ «Πολυεπιχειρησιακά Προγράμματα Κατάρτισης – Συνήθη». Ιδιαίτερη προώθηση θα γίνεται σε προγράμματα κατάρτισης που οδηγούν στην απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων για συγκεκριμένα επαγγέλματα με βάση τις ανάγκες της αγοράς εργασίας ιδιαίτερα στην πράσινη και γαλάζια οικονομίακαθώς και στην ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων.

Συμπληρωματικά με τις πιο πάνω δράσεις κατάρτισης στο πλαίσιο του ΣΑΑ (Component 5.1) περιλήφθηκε η κατάρτιση για απόκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων και γνώσεων και δεξιοτήτων που σχετίζονται με την πράσινη και γαλάζια οικονομία καθώς και γνώσεων και δεξιοτήτων επιχειρηματικότητας. Τα προγράμματα που θα αφορούν ψηφιακές δεξιότητες θα ευθυγραμμίζονται με το Σχέδιο Δράσης για ψηφιακές δεξιότητες που ετοιμάζεται από το Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής.

Υγιείς Εργασιακές Σχέσεις:
Στο πλαίσιο εφαρμογής των πολιτικών για τις υγιείς εργασιακές σχέσεις θα ενισχυθεί η συνεργασία με κοιν. εταίρους για την από κοινού προσπάθεια διαφύλαξης και προστασίας των δικαιωμάτων των εργαζομένων και την κατοχύρωση της αξιοπρεπούς απασχόλησης, τη συμμόρφωση/ προσαρμογή των επιχειρήσεων με το ισχύον νομοθετικό και θεσμικό πλαίσιο, περιλαμβανομένης της ισότητας στην απασχόληση και της ίσης αμοιβής, την έγκαιρη πρόβλεψη των αναγκών σε δεξιότητες, τον εντοπισμό και ενεργοποίηση των οικονομικά μη ενεργών ατόμων και την αύξηση της προσφοράς ποιοτικών θέσεων εργασίας, κλπ.

Ανάπτυξη Ικανοτήτων από Κοινωνικούς Εταίρους:
Θα υλοποιηθούν δράσεις ενίσχυσης της διοικητικής ικανότητας των κοινωνικών και οικονομικών εταίρων ή/και άλλων οργανώσεων που αντιπροσωπεύουν τα κοιν. σύνολα για στήριξη και ενδυνάμωση της αποτελεσματικής εκτέλεσης του ρόλου τους και της ουσιαστικής συμμετοχής τους στις διαδικασίες συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων, μεταξύ άλλων, υπό τη μορφή κατάρτισης, δικτύωσης, ενδυνάμωσης του κοινωνικού διαλόγου καθώς και της από κοινού εφαρμογής σχετικών δράσεων.

Οι παρεμβάσεις του παρόντος Ειδ. Στόχου συνάδουν με τις αρχές του Ευρ. Πυλώνα Κοιν. Δικαιωμάτων 4 «Ενεργός Στήριξη της Απασχόλησης», 7 «Πληροφόρηση για τις Συνθήκες Εργασίας και Προστασίας σε Περιπτώσεις Απολύσεων» και 8 «Κοιν. Διάλογος και Εμπλοκή των Εργαζομένων».

Τα σχετικά είδη δράσεων του παρόντος Ειδ. Στόχου έχουν αξιολογηθεί ως συμβατά με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» δεδομένου ότι δεν αναμένεται να έχουν αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις λόγω της φύσης τους.

Βασικές Ομάδες-στόχοι
Θεσμικοί φορείς και Υπηρεσίες της αγοράς εργασίας της Κύπρου, όπως π.χ. η Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης, οι κοινωνικοί και οικονομικοί εταίροι, οργανωμένα σύνολα της κοινωνίας των πολιτών κλπ.

Ενέργειες που διαφυλάσσουν την ισότητα, την ένταξη και την απαγόρευση των διακρίσεων
Οι αρχές των ίσων ευκαιριών, της χωρίς αποκλεισμούς ενσωμάτωσης και της μη διάκρισης αποτελούν οριζόντιες αρχές, οι οποίες προβλέπονται στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο και ως εκ τούτου διέπουν την εξειδίκευση και την υλοποίηση του Προγράμματος.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του Προγράμματος, οι αρμόδιες Αρχές θα λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζεται η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και να αποτρέπεται κάθε μορφής διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού, καθώς και για τη συνεκτίμηση της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία. Σημειώνεται ότι, για τις παρεμβάσεις του Προγράμματος θα λαμβάνεται η γνώμη της αρμόδιας αρχής, κατά περίπτωση, σχετικά με τη συμβατότητά τους με τις οριζόντιες πολιτικές για την ισότητα και την μη διάκριση καθώς και τη συμμόρφωση με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και θα τηρούνται όπου εφαρμόζεται, οι πρόνοιες της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCRPD).

Πιο συγκεκριμένα στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου θα προωθηθούν παρεμβάσεις που αποσκοπούν στην ενίσχυση/ ενδυνάμωση των θεσμικών φορέων της αγοράς εργασίας με στόχο τη δημιουργία μιας εύρυθμης, προσβάσιμης, χωρίς αποκλεισμούς αγοράς εργασίας που να διασφαλίζει την ισότιμη συμμετοχή του εργατικού δυναμικού, την προστασία και προαγωγή των εργασιακών δικαιωμάτων περιλαμβανομένης της ισότητας στην απασχόληση.

<u>Ενδεικτική αναφορά ως προς τις ειδικές περιοχές στόχο, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης χρήσης των εδαφικών εργαλείων</u>
Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

<u>Διαπεριφερειακές, Διασυνοριακές και Διακρατικές δράσεις</u>
Η ανάγκη για την υλοποίηση έργων διαπεριφερειακού, διασυνοριακού και διακρατικού χαρακτήρα, καλύπτεται από τα Προγράμματα (Interreg), στα οποία συμμετέχει η Κύπρος και για τα οποία Εθνικό Σημείο Επαφής είναι η ΓΔ Ανάπτυξης. Συγκεκριμένα το Interreg Ελλάδα-Κύπρος, προωθεί δράσεις για ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της ικανότητας ένταξης στην αγορά εργασίας και της πρόσβασης σε ποιοτικές θέσεις απασχόλησης μέσω της ανάπτυξης κοινωνικών υποδομών και της προώθησης της κοινωνικής οικονομίας. Όπου προκύπτει ανάγκη για ενίσχυση των δράσεων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας θα αξιολογείται για προώθηση από το Πρόγραμμα «ΘΑλΕΙΑ 2021-2027».

<u>Προβλεπόμενη χρήση των χρηματοοικονομικών μέσων</u>
Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

2.1.7.2.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες Εκροών

Προτ.	Ειδικός Στόχος	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	ID	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Ορόσημο (2024)	Τελικός Στόχος (2029)
7	4 (β)	ΕΚΤ+	Μετάβασης	EECO 18	Αριθμός υποστηριζόμενων δημόσιων διοικήσεων ή δημόσιων υπηρεσιών σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	2	3
				E4 01	Αριθμός Κοινωνικών Εταίρων που συμμετέχουν στην υλοποίηση έργων	Αριθμός	1	4

Πίνακας 3: Δείκτες αποτελεσμάτων

Προτ.	Ειδικός Στόχος	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	ID	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης ή Τιμή Αναφοράς	Έτος Αναφοράς	Τελικός Στόχος (2029)	Πηγή Δεδομένων	Παρατηρήσεις
7	4 (β)	ΕΚΤ+	Μετάβασης	A4 01	Ποσοστό Ατομικών Σχεδίων Δράσης Ανέργων που ολοκληρώνονται	Ποσοστό	30%	2023-2029	40%	Τμήμα Εργασίας, Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης	-
				A4 02	Αριθμός έργων που υλοποιούνται από κοινωνικούς εταίρους	Αριθμός	1	2023-2029	5	Κοινωνικοί Εταίροι	-

2.1.7.2.3 Ενδεικτική κατανομή των πόρων του Προγράμματος (ΕΕ) ανά είδος παρέμβασης

Πίνακας 4: Διάσταση 1 – Πεδίο Παρέμβασης

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
7	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (β)	**139** Μέτρα για τον εκσυγχρονισμό και την ενίσχυση των θεσμών και των υπηρεσιών της αγοράς εργασίας, ώστε να αξιολογούνται και να προβλέπονται οι ανάγκες σε δεξιότητες να εξασφαλίζεται η έγκαιρη και εξατομικευμένη βοήθεια	20.000.000
				Σύνολο	20.000.000

Πίνακας 5: Διάσταση 2 – Μορφή Χρηματοδότησης

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
7	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (β)	**01** Επιχορήγηση	20.000.000
				Σύνολο	20.000.000

Πίνακας 6: Διάσταση 3 – Μηχανισμός Εδαφικής Υλοποίησης και Εδαφική Εστίαση

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
7	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (β)	**33** Καμία εδαφική στόχευση	20.000.000
				Σύνολο	20.000.000

Πίνακας 7: Διάσταση 6 – Δευτερεύοντες θεματικοί στόχοι ΕΚΤ+

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
7	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (β)	**07** Δημιουργία ικανοτήτων για τους κοινωνικούς εταίρους	1.250.000
7	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (β)	**09** Άνευ αντικειμένου	12.000.000
7	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (β)	**10**. Αντιμετώπιση των προκλήσεων που εντοπίστηκαν στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο	6.750.000
				Σύνολο	20.000.000

Πίνακας 8: Διάσταση 7 – ΕΚΤ+, ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΤΔΜ Διάσταση Ισότητας των Φύλων

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
7	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (β)	**02** συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου - 40%	20.000.000
				Σύνολο	20.000.000

2.1.7.3 Ειδικός Στόχος 4(γ): Προώθηση της ισόρροπης συμμετοχής των φύλων στην αγορά εργασίας, των ισότιμων συνθηκών εργασίας και της καλύτερης ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής, μεταξύ άλλων μέσω της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή φροντίδα παιδιών και εξαρτώμενων ατόμων.

2.1.7.3.1 Παρεμβάσεις των Ταμείων

<u>Σχετικά είδη δράσεων</u>

Η στρατηγική για τις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, ειδικά στοχευμένες παρεμβάσεις για ολιστική αντιμετώπιση των αναγκών της ομάδας στόχου (γυναικών) σε συνδυασμό με τη συμφιλίωση της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής.

Η στρατηγική αυτή περιλαμβάνει αφενός μεν την προώθηση μέτρων που αποσκοπούν στην άμεση πρόσβαση των γυναικών στην αγορά εργασίας, και αφετέρου δε στην εφαρμογή έμμεσων συμπληρωματικών μέτρων τα οποία να δημιουργούν τις κατάλληλες συνθήκες που ευνοούν την ενεργοποίηση των γυναικών με παράλληλη αποδέσμευση τους από τις υποχρεώσεις φροντίδας εξαρτώμενων μελών των οικογενειών τους.

Ο συντονισμός των πολιτικών παρεμβάσεων διασφαλίζεται από το γεγονός ότι η ΔΥΑ είναι αρμόδια για το σχεδιασμό της Στρατηγικής Ενεργητικών Πολιτικών Απασχόλησης, η οποία ετοιμάστηκε λαμβάνοντας υπόψη την μελλοντική εξέλιξη της αγοράς εργασίας προς μια πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής για αποτελεσματική ενεργή στήριξη της απασχόλησης EASE, ενώ παράλληλα διαδραματίζει κομβικό ρόλο στην προώθηση των επιμέρους μέτρων.

Το Τμήμα Εργασίας θα παρακολουθεί την υλοποίηση των προγραμματισμένων δράσεων και ειδικότερα την πορεία εξέλιξης του οικονομικού αλλά και του φυσικού αντικειμένου τους διασφαλίζοντας τη σωστή συνεργασία των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και την τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων υλοποίησης όπως επίσης και την ορθή καταγραφή των δεδομένων και στοιχείων κάθε δράσης στο μηχανογραφημένο σύστημα για συστηματική παρακολούθηση και αξιολόγηση των εξελίξεων. Η έγκαιρη ανάπτυξη του Performance Management System θα στηρίξει και υποβοηθήσει το έργο της παρακολούθησης των μέτρων.

Οι παρεμβάσεις του Ειδικού Στόχου συνάδουν με τις αρχές του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων υπ’ αριθμό 2 «Ισότητα των Φύλων» και 9 «Συμφιλίωση Επαγγελματικής και Οικογενειακής Ζωής».

Οι ενδεικτικές παρεμβάσεις που δύναται να προωθηθούν στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου είναι οι εξής:

<u>Σχέδια επιδοτούμενης απασχόλησης γυναικών:</u>

Τα Σχέδια επιδοτούμενης απασχόλησης υλοποιούνται υπό τη μορφή παροχής κινήτρων προς τις επιχειρήσεις για την πρόσληψη άνεργων γυναικών σε θέσεις εργασίας καλύπτοντας μέρος του μισθολογικού κόστους για χρονικό διάστημα τουλάχιστον 10 μηνών ή και περισσότερο κατά περίπτωση της κάθε Πρόσκλησης. Η ομάδα στόχου μπορεί να τύχει ειδικότερης εξειδίκευσης ανά Πρόσκληση, όπως π.χ. να απευθύνεται σε άνεργες/ μακροχρόνια άνεργες γυναίκες, οικονομικά μη ενεργές γυναίκες, γυναίκες επιφορτισμένες με ευθύνη φροντίδας παιδιών και εξαρτώμενων μελών της οικογένειας, μονογονείς, γυναίκες με χαμηλά ακαδημαϊκά προσόντα κλπ. Στα Σχέδια αυτά περιλαμβάνεται ως όρος προς τους εργοδότες η διατήρηση των εργοδοτούμενων που έχουν προσληφθεί στις θέσεις εργασίας τους, με τους ίδιους όρους εργασίας, για ελάχιστο χρονικό διάστημα μετά τη λήξη της επιδότησης (συν 2 μήνες χωρίς επιδότηση), αποσκοπώντας στη διασφάλιση της βιωσιμότητας των θέσεων εργασίας.

Η συμμετοχή ανέργων στα Σχέδια απασχόλησης και σε προγράμματα κατάρτισης προωθείται πάντοτε μέσω της παρέμβασης Συμβούλου Απασχόλησης της ΔΥΑ ούτως ώστε να επιτυγχάνεται η καλύτερη δυνατή σύζευξη μεταξύ προσφοράς και ζήτησης, στη βάση των αναγκών των επιχειρήσεων και των ικανοτήτων των ανέργων. Το γεγονός αυτό διασφαλίζει σε μεγάλο βαθμό την προσφορά ίσων ευκαιριών συμμετοχής στα Σχέδια.

Τα Σχέδια αυτά υλοποιούνται σε συνδυασμό με τα επιδοτούμενα προγράμματα κατάρτισης (individual learning accounts) που θα προωθηθούν στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 4(β) της παρούσας Προτεραιότητας καθώς και των προγραμμάτων κατάρτισης και απόκτησης βασικών δεξιοτήτων που θα προσφερθούν προς τους νέους 15-29 ετών ΝΕΕΤ στο πλαίσιο της Προτεραιότητας 8 τα οποία απευθύνονται τόσο σε άνδρες όσο και σε γυναίκες.

Σχέδια επιδότησης της απασχόλησης γυναικών με ευέλικτες ρυθμίσεις: τα οποία παρέχουν τη δυνατότητα απασχόλησης ωφελούμενων ατόμων υπό όρους που ικανοποιούν τόσο τους εργοδότες όσο και τους εργαζομένους, παρέχοντας σχετική ευελιξία σε διάφορες πτυχές της εργασίας (πχ ευέλικτο ωράριο, επιτόπια παρουσία, τηλεργασία κλπ) ενώ παράλληλα επιτρέπουν τη δυνατότητα των γυναικών να συνδυάζουν την εργασία με τυχόν υποχρεώσεις φροντίδας παιδιών ή με δραστηριότητες αναβάθμισης των προσόντων και επαγγελματικών τους δεξιοτήτων με σκοπό την περαιτέρω βελτίωση της θέσης τους στην αγορά εργασίας κλπ.

Οι παρεμβάσεις αυτές παρουσιάζουν υψηλό βαθμό συνέργειας και συμπληρωματικότητας με τους αντίστοιχους Ειδικούς Στόχους (Component 5.2) του ΣΑΑ. Στο πλαίσιο μεταρρύθμισης που προωθείται από το ΥΕΠΚΑ επιδιώκεται η εισαγωγή νέας Νομοθεσίας για ρύθμιση της Τηλεργασίας ενώ παράλληλα θα εφαρμοστεί σχέδιο επιδότησης της απασχόλησης με τηλεργασία ανοικτό προς όλους τους ανέργους αλλά και αδρανείς διασφαλίζοντας ισόρροπη συμμετοχή ανδρών και γυναικών. Η Νομοθεσία θα περιλαμβάνει ορισμό της τηλεργασίας, περιγραφή των οικονομικών δραστηριοτήτων στις οποίες θα είναι δυνατόν να εφαρμοστεί, τις προϋποθέσεις για τηλεργασία και τα δικαιώματα και υποχρεώσεις εργοδοτών και εργαζομένων.

Κάλυψη διδάκτρων παιδιών ηλικίας τριών μέχρι τεσσάρων χρόνων και οκτώ μηνών που φοιτούν σε δημόσια νηπιαγωγεία: Προγραμματίζεται η εφαρμογή συμπληρωματικών μέτρων με στόχο τη διευκόλυνση της ενεργοποίησης γυναικών που είναι επιφορτισμένες με τη φροντίδα παιδιών και εξαρτωμένων ατόμων για διευκόλυνση της ένταξής τους στην αγορά εργασίας μέσω της κάλυψης των διδάκτρων φοίτησης των παιδιών τους σε δημόσια νηπιαγωγεία, ειδικότερα οικογενειών που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες.

Σημειώνεται ότι, σε ό,τι αφορά στο εκπαιδευτικό σύστημα στην Κύπρο, το ΥΠΠΑΝ είναι αρμόδιο για την εκπαίδευση παιδιών ηλικίας τριών χρονών και άνω, που φοιτούν σε δημόσια, κοινοτικά και ιδιωτικά νηπιαγωγεία. Η εκπαίδευση είναι υποχρεωτική από την ηλικία των 4 χρόνων και 8 μηνών και παρέχεται δωρεάν στα δημόσια νηπιαγωγεία. Οι θέσεις που παραμένουν κενές μετά την εγγραφή παιδιών υποχρεωτικής εκπαίδευσης στα δημόσια νηπιαγωγεία κατανέμονται με βάση θεσμοθετημένα κριτήρια επιλογής σε παιδιά ηλικίας 3 χρόνων μέχρι 4 χρόνων και 8 μηνών. Στις περιπτώσεις αυτές καταβάλλονται δίδακτρα. Παράλληλα λειτουργούν βρεφοκομικοί σταθμοί για παιδιά ηλικίας 0- 4 χρονών και 8 μηνών, υπό την επίβλεψη του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας.

Σχετικά με την ποιότητα της προσχολικής εκπαίδευσης, το ΥΠΠΑΝ συνεχίζει να επενδύει σε ποιοτικά προγράμματα εκπαίδευσης. Ειδικότερα, αξιολόγησε και αναθεώρησε το Αναλυτικό Πρόγραμμα (Α.Π.) που ακολουθείται στην Προδημοτική Εκπαίδευση. Το νέο Α.Π. επικεντρώνεται στην ανάπτυξη δεξιοτήτων παρά στην απόκτηση γνώσεων (συμπεριλαμβανομένης της εξατομικευμένης διδασκαλίας, νέων μεθοδολογικών προσεγγίσεων κ.λπ.) και λαμβάνει υπόψη τα σημεία εκκίνησης όλων των ηλικιακών ομάδων, προκειμένου να τους παρέχει την καλύτερη δυνατή υποστήριξη. Δίνεται έμφαση

σε πολλαπλούς τρόπους υποστήριξης της γλωσσικής ανάπτυξης των μικρών παιδιών σε πολυγλωσσικά πλαίσια και στην εκτίμηση και στο σεβασμό των ιδιαιτεροτήτων τους.

Επιπρόσθετα, με την ολοκλήρωση της αναδόμησης του προγράμματος σπουδών της προδημοτικής εκπαίδευσης, εφαρμόστηκε πρόγραμμα ενημέρωσης όλων των νηπιαγωγών και εφαρμόζεται ετησίως πρόγραμμα συνεχούς επιμόρφωσης -υποστήριξης των νηπιαγωγών και των σχολικών μονάδων, τόσο σε υποχρεωτική όσο και σε προαιρετική βάση, με στόχο την αποτελεσματικότερη εφαρμογή του προγράμματος σπουδών. Στόχος της επιμόρφωσης είναι να δημιουργήσει κοινότητες μάθησης στα ίδια τα νηπιαγωγεία, όπως προνοεί η σύγχρονη προσέγγιση στην ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση. Περαιτέρω στόχος της επιμόρφωσης είναι κάθε νηπιαγωγός να αναλάβει ρόλο επιμορφωνόμενου και επιμορφωτή, μέσα από διαδικασίες ανταλλαγής εμπειριών και προτάσεων. Σημαντικό ρόλο στην όλη διαδικασία διαδραματίζουν οι επιθεωρητές προδημοτικής εκπαίδευσης και οι σύμβουλοι μέσω της στήριξης και της ενθάρρυνσης που παρέχουν στους νηπιαγωγούς.

Η εν λόγω παρέμβαση παρουσιάζει υψηλό βαθμό συνέργειας και συμπληρωματικότητας με μεταρρυθμίσεις του Ειδικού Στόχου (Component 5.1) του ΣΑΑ στα πλαίσια του οποίου προβλέπεται η μείωση του ηλικιακού ορίου εισδοχής στην υποχρεωτική Προδημοτική εκπαίδευση από την ηλικία των 4 ετών και 8 μηνών που ισχύει σήμερα στην ηλικία των 4 χρόνων. Η υλοποίηση, του έργου μέσω του ΣΑΑ θα αρχίσει σταδιακά, από τη σχολική χρονιά 2023-2024 και θα ολοκληρωθεί κατά τη σχολική χρονιά 2025-2026, και θα επηρεάζει μόνο τα παιδιά ηλικίας τεσσάρων χρόνων και άνω, ενώ η κάλυψη των διδάκτρων των παιδιών ηλικίας τριών χρόνων μέχρι τεσσάρων χρόνων και οκτώ μηνών θα εφαρμοστεί από τη σχολική χρονιά 2022-2023 και θα επηρεάζει τα παιδιά από την ηλικία των τριών χρόνων μέχρι τεσσάρων χρόνων και οκτώ μηνών. Σημειώνεται, επίσης, ότι κατά την υλοποίηση του ΣΑΑ τα παιδιά που σταδιακά θα επηρεάζονται δεν θα φοιτούν μόνο σε δημόσια νηπιαγωγεία αλλά και σε ιδιωτικά, ενώ τα δίδακτρα μέσω του υπό αναφορά έργου θα καλύπτονται μόνο για φοίτηση σε δημόσιο νηπιαγωγείο.

Τα σχετικά είδη δράσεων του παρόντος ειδικού στόχου έχουν αξιολογηθεί ως συμβατά με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», δεδομένου ότι δεν αναμένεται να έχουν αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις λόγω της φύσης τους.

<u>Βασικές Ομάδες στόχοι</u>
Γυναίκες οι οποίες αντιμετωπίζουν δυσκολία πρόσβασης στην απασχόληση, περιλαμβανομένων μακροχρόνια ανέργων και οικονομικά μη ενεργών γυναικών, με χαμηλά τυπικά προσόντα, επιφορτισμένων με τη φροντίδα παιδιών, ηλικιωμένων κλπ.

<u>Ενέργειες που διαφυλάσσουν την ισότητα, την ένταξη και την απαγόρευση των διακρίσεων</u>
Οι αρχές των ίσων ευκαιριών, της χωρίς αποκλεισμούς ενσωμάτωσης και της μη διάκρισης αποτελούν οριζόντιες αρχές, οι οποίες προβλέπονται στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο και ως εκ τούτου διέπουν την εξειδίκευση και την υλοποίηση του Προγράμματος.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του Προγράμματος, οι αρμόδιες Αρχές θα λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζεται η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και να αποτρέπεται κάθε μορφής διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού, καθώς και για τη συνεκτίμηση της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία. Σημειώνεται ότι, για τις παρεμβάσεις του Προγράμματος θα λαμβάνεται η γνώμη της αρμόδιας αρχής, κατά περίπτωση, σχετικά με τη συμβατότητά τους με τις οριζόντιες πολιτικές για την ισότητα και την μη διάκριση καθώς και τη συμμόρφωση με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και θα τηρούνται όπου εφαρμόζεται, οι πρόνοιες της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCRPD).

Η ανάγκη για διασφάλιση της ισότητας των φύλων, μέσα από την υλοποίηση του Ειδικού Στόχου, αποτυπώνεται από την ισότιμη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας, την προώθηση της κοινωνικής ένταξης των γυναικών και την πρόληψη και καταπολέμηση της γυναικείας φτώχειας, τη στήριξη της οικογένειας και τη συμφιλίωση της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής, την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου και των έμφυλων στερεοτύπων, συνεισφέροντας 100% στη διάσταση της ισότητας των φύλων.

Ενδεικτική αναφορά ως προς τις ειδικές περιοχές στόχο, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης χρήσης των εδαφικών εργαλείων

Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

Διαπεριφερειακές, Διασυνοριακές και Διακρατικές δράσεις

Η ανάγκη για την υλοποίηση έργων διαπεριφερειακού, διασυνοριακού και διακρατικού χαρακτήρα, καλύπτεται από τα Προγράμματα (Interreg), στα οποία συμμετέχει η Κύπρος και για τα οποία Εθνικό Σημείο Επαφής είναι η ΓΔ Ανάπτυξης. Συγκεκριμένα το Interreg Next Med, προωθεί δράσεις για ενίσχυση της ίσης πρόσβασης σε υπηρεσίες χωρίς αποκλεισμούς και ποιότητας στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και τη δια βίου μάθηση. Όπου προκύπτει ανάγκη για ενίσχυση των δράσεων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας θα αξιολογείται για προώθηση από το Πρόγραμμα «ΘΑλΕΙΑ 2021-2027».

Προβλεπόμενη χρήση των χρηματοοικονομικών μέσων

Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

2.1.7.3.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες Εκροών

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Ορόσημο (2024)*	*Τελικός Στόχος (2029)*
7	4 (γ)	ΕΚΤ+	Μετάβασης	EECO 02	Άνεργοι, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων	Αριθμός	0	860

Πίνακας 3: Δείκτες αποτελεσμάτων

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Τιμή Βάσης ή Τιμή Αναφοράς*	*Έτος Αναφοράς*	*Τελικός Στόχος (2029)*	*Πηγή Δεδομένων*	*Παρατηρήσεις*
7	4 (γ)	ΕΚΤ+	Μετάβασης	EECR 04	Συμμετέχοντες που εργάζονται, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, αμέσως μετά τη συμμετοχή τους	Αριθμός	620	2023-2029	620	Τμήμα Εργασίας	-

2.1.7.3.3 Ενδεικτική κατανομή των πόρων του Προγράμματος (ΕΕ) ανά είδος παρέμβασης

Πίνακας 4: Διάσταση 1 – Πεδίο Παρέμβασης

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
7	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (γ)	**142** Μέτρα για την προώθηση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας και για τη μείωση των διακρίσεων λόγω φύλου στην αγορά εργασίας	4.450.000
				143 Μέτρα για την προώθηση της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης στην παιδική φροντίδα και στη φροντίδα εξαρτώμενων ατόμων	1.650.000
				Σύνολο	6.100.000

Πίνακας 5: Διάσταση 2 – Μορφή Χρηματοδότησης

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
7	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (γ)	**01** Επιχορήγηση	6.100.000
				Σύνολο	**6.100.000**

Πίνακας 6: Διάσταση 3 – Μηχανισμός εδαφικής υλοποίησης και εδαφική εστίαση

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
7	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (γ)	**33** Καμία εδαφική στόχευση	6.100.000
				Σύνολο	**6.100.000**

Πίνακας 7: Διάσταση 6 – Δευτερεύοντες θεματικοί στόχοι ΕΚΤ+

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία περιφ/ειας	Ειδικός στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
7	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (γ)	**06** Αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας	1.000.000
7	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (γ)	**10.** Αντιμετώπιση των προκλήεων που εντοπίστηκαν στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο	5.100.000
				Σύνολο	6.100.000

Πίνακας 8: Διάσταση 7 – ΕΚΤ+, ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΤΔΜ διάσταση ισότητας των φύλων

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία περιφ/ειας	Ειδικός στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
7	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (γ)	**01** Στοχοθέτηση για την ισότητα των φύλων - 100%	6.100.000
				Σύνολο	6.100.000

2.1.7.4 Ειδικός Στόχος 4(ε): Βελτίωση της ποιότητας, της συμμετοχικότητας, της αποτελεσματικότητας και της συνάφειας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας, μεταξύ άλλων μέσω της επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, με σκοπό την υποστήριξη της απόκτησης βασικών ικανοτήτων, περιλαμβανομένων των επιχειρηματικών και ψηφιακών δεξιοτήτων, και με την προώθηση της καθιέρωσης διττών συστημάτων κατάρτισης και μαθητείας.

2.1.7.4.1 Παρεμβάσεις των Ταμείων

Σχετικά είδη δράσεων

Ο Ειδ. Στόχος συνδέεται με την εφαρμογή της μεταρρύθμισης των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης ως προς τη δημιουργία των κατάλληλων δομών που θα συμβάλουν στην αναβάθμιση και βελτίωση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης και κατάρτισης. Στόχος είναι η διασφάλιση ίσων ευκαιριών μάθησης προς όλους τους εκπαιδευόμενους χωρίς αποκλεισμούς, η απόκτηση βασικών γνώσεων και δεξιοτήτων και η διασφάλιση της συνάφειας/ διασύνδεσης των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Οι παρεμβάσεις συνάδουν με την αρχή του Ευρ. Πυλώνα Κοιν. Δικαιωμάτων υπ' αριθμό 1 «Εκπαίδευση, Κατάρτιση και ΔΒΜ».

Προγραμματίζεται να υλοποιηθούν τα παρακάτω είδη δράσεων:

Ανάπτυξη της Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης:

Η παρέμβαση αποσκοπεί στην αύξηση του ποσοστού συμμετοχής μαθητών στην τεχν. και επαγγ. εκπαίδευση και στη διευκόλυνση της μετάβασης από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας μέσω βελτίωσης της ποιότητας της αποτελεσματικότητας και ελκυστικότητας των συστημάτων τεχνικής και επαγγ. εκπαίδευσης και κατάρτισης, ειδικότερα μέσω μηχανισμών πρόβλεψης των αναγκών σε δεξιότητες, προσαρμογής των προγραμμάτων σπουδών και την καθιέρωση και ανάπτυξη συστημάτων μάθησης με βάση την εργασία συμπεριλαμβανομένων διττών συστημάτων μάθησης και μαθητείας.

Κύριος γνώμονας είναι η ποιοτική εκπαίδευση και ενδυνάμωση των γνώσεων και δεξιοτήτων των μαθητών και η συμμετοχή των ενηλίκων στη ΔΒΜ με στόχο την απόκτηση βασικών ικανοτήτων και εξειδικευμένων γνώσεων και δεξιοτήτων ώστε να ανταποκρίνονται στις σημερινές και μελλοντικές ανάγκες της οικονομίας και κοινωνίας όπως προκύπτουν από το συνεχώς μεταβαλλόμενο τοπικό και διεθνές οικονομικό και τεχνολογικό περιβάλλον.

Ο σχεδιασμός ή/και αναβάθμιση νέων προγραμμάτων σπουδών, κλάδων και ειδικοτήτων θα βασιστεί στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας όπως καταδεικνύονται από τις μελέτες της ΑνΑΔ και θα εξειδικευθούν μετά από διαβούλευση με τις οργανώσεις των εργοδοτών και επαγγ. κλάδων καθώς και σε δεδομένα που θα προκύψουν από έρευνα αποφοίτων και εργοδοτών (Component 5.1 του ΣΑΑ). Τα προγράμματα σπουδών θα σχεδιαστούν με βάση τις Μαθησιακές Ενότητες (modules) και των Μονάδων ECVET (European credit system for vocational education and training).

Σε συνεργασία με τον επιχειρηματικό κόσμο θα επιδιωχθεί η οργάνωση ενός σύγχρονου μοντέλου πρακτικής εξάσκησης μαθητευόμενων σπουδαστών σε βιομηχανικές μονάδες με τη χρήση σύγχρονων, εξειδικευμένων εξοπλισμών με στόχο την εμπέδωση και εφαρμογή των γνώσεων και δεξιοτήτων που παρέχονται στο σχολείο και την απόκτηση νέων. Πρόσθετα θα επιδιωχθεί η τοποθέτηση των σπουδαστών σε επιχειρήσεις κατά τις απογευματινές ώρες ή/και κατά την καλοκαιρινή περίοδο. Οι τοποθετήσεις θα παρακολουθούνται και αξιολογούνται από επιθεωρητές.

Παράλληλα θα επιδιωχθεί η συνεργασία με εμπειρογνώμονες από τη βιομηχανία για διδασκαλία μαθημάτων, μαθημάτων ειδίκευσης και προσφορά διαλέξεων, σεμιναρίων.

Παρόλο που τα προγράμματα ΕΕΚ είναι ουδέτερα ως προς το φύλο γίνονται προσπάθειες προσέλκυσης περισσότερων γυναικών μέσω διαφόρων εκστρατειών ενημέρωσης.

Βασική παράμετρο για την αποτελεσματική εφαρμογή της μεταρρύθμισης αποτελεί η διαρκής ενημέρωση των εκπαιδευτών στις εξελίξεις της τεχνολογίας και η επιμόρφωσή τους σε νέες βιομηχανικές μεθόδους και διαδικασίες.

Η ανάπτυξη της Τεχνικής και ΕΕΚ συνάδει με τις πρόνοιες του Ανακοινωθέν της Bruges (Bruges Communique) της ευρ. στρατηγικής ατζέντας για τις δεξιότητες (New Skills Agenda) καθώς και με τη Σύσταση της Επιτροπής για την ΕΕΚ (Commission's proposal for a Council Recommendation on Vocational Education and Training).

Η παρέμβαση παρουσιάζει υψηλό βαθμό συνέργειας και συμπληρωματικότητας με επενδύσεις του Component 5.1 του ΣΑΑ στα πλαίσια του οποίου προβλέπεται η ανέγερση 2 νέων πρότυπων Τεχνικών Σχολών καθώς και με τις μεταρρυθμίσεις 1 και 4 που αφορούν στην αντιμετώπιση της αναντιστοιχίας των δεξιοτήτων μεταξύ εκπαίδευσης και αγοράς εργασίας και στην ψηφιακή μετατροπή των σχολικών μονάδων αντίστοιχα.

Δράσεις Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Ένταξης:
Θα προωθηθεί η ενίσχυση της πρόσβασης, η ομαλή και αποτελεσματική ένταξη και συμμετοχή όλων των μαθητών στο εκπαιδευτικό σύστημα, ανεξαρτήτως κοινωνικής ή άλλης ιδιαιτερότητας. Παράλληλα θα προωθηθούν δράσεις υπέρ της πρόληψης και μείωσης του κινδύνου του κοιν. αποκλεισμού και ενίσχυσης της κοιν. συνοχής, αύξησης της αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης, μείωσης της σχολικής αποτυχίας, της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και της παραβατικότητας, αύξησης της ενεργούς συμμετοχής εκπαιδευτικών, μαθητών και γονέων στο σχολείο όπως π.χ. προγράμματα ενισχυτικής διδασκαλίας και δημιουργικής απασχόλησης προς τους μαθητές, προγράμματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας σε παιδιά και γονείς/ κηδεμόνες με μεταναστευτική βιογραφία, προγράμματα διδασκαλίας της πρώτης γλώσσας των παιδιών με μεταναστευτική βιογραφία, προγράμματα ενδυνάμωσης των γονέων για απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων που θα βοηθήσουν στην κοιν. τους ένταξη, ψυχοκοινωνική στήριξη και βιωματικά εργαστήρια.

Το ΥΠΠΑΝ προωθεί σειρά από στρατηγικές και σχέδια δράσης στο πλαίσιο της εφαρμογής προληπτικής δράσης για αντιμετώπιση της βίας και του ρατσισμού.

Μέσω του Μηχανισμού Τεχν. Υποστήριξης (TSI) της Ευρ. Επιτροπής ολοκληρώθηκε τον Απρίλιο του 2021 πρόγραμμα στήριξης που αφορούσε σε ζητήματα μαθησιακής απαξίωσης και σχολικής εγκατάλειψης. Εντός του 2022 αναμένεται να ξεκινήσει νέο πρόγραμμα που θα εστιάζεται στους παράγοντες επιτυχίας και τα εμπόδια για την επιτυχή εφαρμογή των προτεινόμενων μέτρων πολιτικής και θα παρέχει πλαίσιο διαχείρισης και σχ. δράσης για την εφαρμογή.

Η δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών για την επιτυχή ένταξη των παιδιών με μεταναστατευτική βιογραφία στη σχολική κοινότητα και στην κοινωνία θα επιδιωχθεί μέσα από τις Δράσεις Εκπαιδευτικής και Κοιν. Ένταξης. Η Διατμηματική Επιτροπή του ΥΠΠΑΝ που είναι αρμόδια για την ένταξη μαθητών με μεταναστευτική βιογραφία στο εκπαιδευτικό σύστημα συνέταξε Κείμενο Πολιτικής και καταρτίζει ανά τριετία σχ. δράσης με τη συνεργασία των Διευθύνσεων Εκπαίδευσης και του ΠΙ τα οποία κινούνται σε 5 βασικούς άξονες:

1. Εκμάθηση της Ελληνικής γλώσσας
2. Υποδοχή των νεοαφιχθέντων παιδιών με μεταναστευτική βιογραφία

3. Εκπαίδευση και κατάρτιση εκπαιδευτικών
4. Συλλογή και ανάλυση δεδομένων σχετικά με τις ανάγκες των μαθητών με μεταναστευτική βιογραφία
5. Διαπολιτισμική προσέγγιση νέων αναλυτικών προγραμμάτων.

Στη βάση της αξιολόγησης του Σχ. Δράσης 2016-18 διοργανώθηκε επίσκεψη Ομάδας Ομοτίμων (peer counselling) της ΕΕ το 2019 με στόχο την υποβολή εισηγήσεων για τη φάση της υποδοχής. Στο 1ο στάδιο που αφορά στην υποδοχή υπάρχουν ήδη ποικίλες δράσεις όπως καταγράφονται στους Οδηγούς Υποδοχής που ετοίμασε η Διατμηματική Επιτροπή και έχουν επισημανθεί στην Έκθεση της Ομάδας Ομοτίμων. Αυτό που απαιτείται να προωθηθεί είναι η λειτουργία σύντομης διάρκειας προπαρασκευαστικών τάξεων για 2-3 μήνες για την υποδοχή και την ένταξη στο σχολείο (περιλαμβάνεται και σε εισήγηση της Έκθεσης των Ομοτίμων). Στο 2ο στάδιο της μετάβασης λειτουργούν οι μεταβατικές τάξεις για περίοδο 2 χρόνων. Στα μαθήματα που δεν έχουν ψηλές γλωσσικές ακαδημαϊκές απαιτήσεις οι ώρες διδασκαλίας είναι κοινές για όλους τους μαθητές.

Για την αποτελεσματική εφαρμογή της πολιτικής αυτής θα δημιουργηθούν ειδικές αίθουσες διδασκαλίας εντός σχολικών μονάδων ενώ η διδασκαλία θα γίνεται από ειδικούς εκπαιδευτές, μεταφραστές και διερμηνείς, ενώ παράλληλα θα προσφέρονται υπηρεσίες από ειδικούς ψυχολόγους. Θα προσφέρονται επίσης σεμινάρια σε εκπαιδευτικούς για ενίσχυση της ικανότητας διδασκαλίας τους.

Στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση έχουν κριθεί πολύ θετικά από τους Ομοτίμους τα μέτρα και επιδιώκεται η αύξηση των ωρών διδασκαλίας στη Δημοτική. Η τελική φάση ένταξης εστιάζει στην ανάπτυξη της ακαδημαϊκής ικανότητας των παιδιών στην Ελληνική γλώσσα ή σε πιο εξατομικευμένη στήριξη στη γλώσσα για δυσκολίες που παραμένουν μετά τη φοίτηση στις μεταβατικές τάξεις. Θα προωθηθούν επιμορφωτικές δράσεις για εκπαιδευτές/διευθυντές/ επιθεωρητές. Η εφαρμογή των πιο πάνω δράσεων σε συνδυασμό με την εφαρμογή της πολιτικής του ΥΠΠΑΝ για τον Κώδικα κατά του ρατσισμού (εισήγηση ομάδας Ομοτίμων) θα διευκολύνει τη λειτουργία σχολείων που σέβονται και αξιοποιούν τις πολλαπλές ταυτότητες των παιδιών μακριά από πρακτικές γκετοποίησης.

Το ΠΙ ετοίμασε δοκίμια αρχικής, ενδιάμεσης και τελικής διάγνωσης στην ελληνική γλώσσα ως δεύτερη καθώς και δοκίμια διάγνωσης αρχικών δεξιοτήτων σε άλλα θέματα (Μαθηματικά, Φυσικές Επιστήμες).

Στόχος να αποτυπωθούν το προφίλ και οι ατομικές ανάγκες των παιδιών ώστε οι εκπαιδευτικοί να οργανώνουν ανάλογα τις δραστηριότητες κάλυψης των αναγκών αυτών. Στην ιστοσελίδα του ΠΙ είναι διαθέσιμο ερωτηματολόγιο γονέων, μεταφράσεις εντύπων για επικοινωνία σχολείου και οικογένειας σε ποικίλες γλώσσες.

Στο πλαίσιο εφαρμογής των παρεμβάσεων δύναται να χρησιμοποιηθεί η δυνατότητα συμπερίληψης δαπανών τύπου ΕΤΠΑ όπως για παράδειγμα την προμήθεια και εγκατάσταση εξοπλισμού, επίπλωσης, διαμόρφωσης εργαστηρίων και αιθουσών διδασκαλίας κλπ.

Τα σχετικά είδη δράσεων του παρόντος ειδ. στόχου έχουν αξιολογηθεί ως συμβατά με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», δεδομένου ότι δεν αναμένεται να έχουν αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις λόγω της φύσης τους.

Βασικές Ομάδες-στόχοι

Ο Ειδικός Στόχος αποσκοπεί στη μεταρρύθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος προσφέροντας ίσες ευκαιρίες πρόσβασης χωρίς αποκλεισμούς σε όλους τους μαθητές και σε όλους όσους επιθυμούν να αποκτήσουν βασικά ακαδημαϊκά προσόντα. Στα πλαίσια αυτά θα επωφεληθούν:

- Μαθητές, σπουδαστές όλων των επιπέδων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας δημόσιας εκπαίδευσης (Προδημοτικής, Δημοτικής, Μέσης, Τεχνικής και Επαγγελματικής, Μαθητείας), περιλαμβανομένων παιδιών που ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες όπως π.χ. άτομα με ειδικές ανάγκες, παιδιά με μεταναστευτική βιογραφία, άτομα που βρίσκονται σε κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού ή πρόωρης εγκατάλειψης σχολείου κλπ.
- Οικογένειες μαθητών που λαμβάνουν στήριξη από σχολικές δράσεις ψυχοκοινωνικής και εκπαιδευτικής συνοχής.
- Ενήλικες που συμμετέχουν σε εκπαιδευτικά προγράμματα δευτεροβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας κατάρτισης (Εσπερινές Τεχνικές Σχολές, Απογευματινά Τμήματα, Μεταλυκειακά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης).
- Εκπαιδευτικοί οι οποίοι θα τύχουν επιμόρφωσης στο πλαίσιο των νέων προγραμμάτων.

<u>Ενέργειες που διαφυλάσσουν την ισότητα, την ένταξη και την απαγόρευση των διακρίσεων</u>
Οι αρχές των ίσων ευκαιριών, της χωρίς αποκλεισμούς ενσωμάτωσης και της μη διάκρισης αποτελούν οριζόντιες αρχές, οι οποίες προβλέπονται στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο και ως εκ τούτου διέπουν την εξειδίκευση και την υλοποίηση του Προγράμματος.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του Προγράμματος, οι αρμόδιες Αρχές θα λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζεται η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και να αποτρέπεται κάθε μορφής διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού, καθώς και για τη συνεκτίμηση της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία. Σημειώνεται ότι, για τις παρεμβάσεις του Προγράμματος θα λαμβάνεται η γνώμη της αρμόδιας αρχής, κατά περίπτωση, σχετικά με τη συμβατότητά τους με τις οριζόντιες πολιτικές για την ισότητα και την μη διάκριση καθώς και τη συμμόρφωση με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και θα τηρούνται όπου εφαρμόζεται, οι πρόνοιες της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCRPD).

Πιο συγκεκριμένα στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου θα προωθηθούν παρεμβάσεις που αποσκοπούν στην ισότιμη πρόσβαση όλων των παιδιών καθώς και ενηλίκων στο εκπαιδευτικό σύστημα, με ιδιαίτερη έμφαση στα άτομα που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες πληθυσμού.

<u>Ενδεικτική αναφορά ως προς τις ειδικές περιοχές στόχο, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης χρήσης των εδαφικών εργαλείων</u>
Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

<u>Διαπεριφερειακές, Διασυνοριακές και Διακρατικές δράσεις</u>
Η ανάγκη για την υλοποίηση έργων διαπεριφερειακού, διασυνοριακού και διακρατικού χαρακτήρα, καλύπτεται από τα Προγράμματα (Interreg), στα οποία συμμετέχει η Κύπρος και για τα οποία Εθνικό Σημείο Επαφής είναι η ΓΔ Ανάπτυξης. Συγκεκριμένα το Interreg Next Med, προωθεί δράσεις για ενίσχυση της ίσης πρόσβασης σε υπηρεσίες χωρίς αποκλεισμούς και ποιότητας στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και τη δια βίου μάθηση μέσω της ανάπτυξης προσβάσιμων υποδομών και με την ενίσχυση της ανθεκτικότητας για εξ αποστάσεως και διαδικτυακή εκπαίδευση και κατάρτιση. Όπου προκύπτει ανάγκη για ενίσχυση των δράσεων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας θα αξιολογείται για προώθηση από το Πρόγραμμα «ΘΑλΕΙΑ 2021-2027».

<u>Προβλεπόμενη χρήση των χρηματοοικονομικών μέσων</u>
Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

2.1.7.4.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες Εκροών

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Ορόσημο (2024)*	*Τελικός Στόχος (2029)*
7	4 (ε)	ΕΚΤ+	Μετάβασης	EECO 18	Αριθμός υποστηριζόμενων δημόσιων διοικήσεων ή δημόσιων υπηρεσιών σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	1	1

Πίνακας 3: Δείκτες αποτελεσμάτων

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Τιμή Βάσης ή Τιμή Αναφοράς*	*Έτος Αναφοράς*	*Τελικός Στόχος (2029)*	*Πηγή Δεδομένων*	*Παρατηρήσεις*
7	4 (ε)	ΕΚΤ+	Μετάβασης	A4 03	Αριθμός νέων προγραμμάτων σπουδών Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης που αναπτύσσονται	Αριθμός	57	2023-2029	60	ΥΠΠΑΝ	-
				A4 04	Σχολικές μονάδες που επωφελούνται από Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης+	Αριθμός	147	2023-2029	185	ΥΠΠΑΝ	-

2.1.7.4.3 Ενδεικτική κατανομή των πόρων του Προγράμματος (ΕΕ) ανά είδος παρέμβασης

Πίνακας 4: Διάσταση 1 – Πεδίο Παρέμβασης

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
7	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (ε)	**149** Στήριξη της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	45.400.000
				Σύνολο	45.400.000

Πίνακας 5: Διάσταση 2 – Μορφή Χρηματοδότησης

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
7	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (ε)	**01** Επιχορήγηση	45.400.000
				Σύνολο	**45.400.000**

Πίνακας 6: Διάσταση 3 – Μηχανισμός εδαφικής υλοποίησης και εδαφική εστίαση

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
7	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (ε)	**33** Καμία εδαφική στόχευση	45.400.000
				Σύνολο	**45.400.000**

Πίνακας 7: Διάσταση 6 – Δευτερεύοντες θεματικοί στόχοι ΕΚΤ+

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
7	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (ε)	**09** Άνευ αντικειμένου	25.400.000
7	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (ε)	**10.** Αντιμετώπιση των προκλήσεων που εντοπίστηκαν στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο	20.000.000
				Σύνολο	45.400.000

Πίνακας 8: Διάσταση 7 – ΕΚΤ+, ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΤΔΜ διάσταση ισότητας των φύλων

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
7	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (ε)	**02** συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου - 40%	45.400.000
				Σύνολο	45.400.000

2.1.8 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 8: Απασχόληση των Νέων και Διευκόλυνση της Εισόδου τους στην Αγορά Εργασίας

Η προτεραιότητα αυτή αφορά ειδικά την απασχόληση των νέων

2.1.8.1 Ειδικός Στόχος 4(α) νέοι: Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και μέτρα ενεργοποίησης για όλα τα άτομα που αναζητούν εργασία, συγκεκριμένα, τους νέους, ιδίως μέσω της υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία, τους μακροχρόνια ανέργους και τις μειονεκτούσες ομάδες στην αγορά εργασίας, και για τα οικονομικώς αδρανή άτομα, καθώς και μέσω της προώθησης της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας

2.1.8.1.1 Παρεμβάσεις των Ταμείων

<u>Σχετικά είδη δράσεων</u>
Η στρατηγική για τις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης περιλαμβάνει μέτρα στήριξης της απασχόλησης και ανάπτυξης των δεξιοτήτων των νέων στο πλαίσιο εφαρμογής της *Σύστασης «Γέφυρα Εργασίας»* που αφορά στην *«Ενίσχυση της Εγγύησης για τη Νεολαία».*

Ειδικότερα, προγραμματίζεται να προωθηθούν ολοκληρωμένες παρεμβάσεις που αφορούν στην ένταξη/ επανένταξη των νέων στην απασχόληση ή/και την εκπαίδευση/ κατάρτιση καθώς και στην πρόωρη πρόληψη, εντοπισμό και προσέγγιση, δίνοντας προτεραιότητα στους μακροχρόνια άνεργους, ανενεργούς και μειονεκτούντες νέους.

Ο συντονισμός των πολιτικών παρεμβάσεων διασφαλίζεται από το γεγονός ότι η ΔΥΑ είναι αρμόδια για το σχεδιασμό της Στρατηγικής Ενεργητικών Πολιτικών Απασχόλησης, η οποία ετοιμάστηκε λαμβάνοντας υπόψη τη μελλοντική εξέλιξη της αγοράς εργασίας προς μια πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής για αποτελεσματική ενεργή στήριξη της απασχόλησης EASE, ενώ παράλληλα διαδραματίζει κομβικό ρόλο στην προώθηση των επιμέρους μέτρων.

Το Τμ. Εργασίας παρακολουθεί την υλοποίηση των προγραμματισμένων δράσεων και ειδικότερα την πορεία εξέλιξης του οικονομικού αλλά και φυσικού αντικειμένου τους διασφαλίζοντας τη σωστή συνεργασία των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και την τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων υλοποίησης όπως επίσης και την ορθή καταγραφή των δεδομένων και στοιχείων κάθε δράσης στο μηχανογραφημένο σύστημα για συστηματική παρακολούθηση και αξιολόγηση των εξελίξεων. Η έγκαιρη ανάπτυξη του Performance Management System θα στηρίξει και υποβοηθήσει το έργο της παρακολούθησης των μέτρων.

Πρόσθετα, η νέα πρωτοβουλία ALMA (Aim Learn Master Achieve) η οποία προωθεί την κινητικότητα των νέων ενδέχεται να τύχει αξιοποίησης συμπληρωματικά με τη λειτουργία του Δικτύου EURES.

Οι παρεμβάσεις του Ειδ. Στόχου 4(α) συνάδουν με τις αρχές του Ευρ. Πυλώνα Κοινων. Δικαιωμάτων υπ' αριθμό 4 «Ενεργός Στήριξη της Απασχόλησης» και 1 «Εκπαίδευση, Κατάρτιση και Διά Βίου Μάθηση».

Ενδεικτικά είδη δράσεων που θα προωθηθούν:

<u>Δράσεις Εντοπισμού, Συμβουλευτικής και Καθοδήγησης</u>
Στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής προσέγγισης θα προωθηθούν συμπληρωματικές δράσεις εντοπισμού, ευαισθητοποίησης, ενημέρωσης, συμβουλευτικής, καθοδήγησης και ενεργοποίησης των νέων στην αγορά εργασίας. Οι δράσεις αυτές συνδέονται με την ενίσχυση της

ικανότητας της ΔΥΑ, ώστε να παρέχει εξατομικευμένη και ολιστική υποστήριξη και καλύτερα στοχευμένες προσφορές στους νέους.

Στα πλαίσια σχετικού Προγράμματος Τεχνικής Στήριξης έχουν συσταθεί ειδικές Τεχνικές Επιτροπές για τη χαρτογράφηση των ΝΕΕΤ, για την ανάλυση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους και τη γεωγραφική τους κατανομή ενώ παράλληλα άρχισε η προώθηση ενημερωτικών εκστρατειών παγκύπρια με στόχο την προσέλκυση τους. Κατά συνέπεια, για αποτελεσματικότερη εφαρμογή των δράσεων θα αξιοποιηθούν στοιχεία από τη σχετική μελέτη χαρτογράφησης καθώς και από την εμπειρία που αποκτήθηκε από την υλοποίηση του Εθνικού Σχ. Δράσης για την Απασχόληση των Νέων κατά την περίοδο 2014-2020. Σημαντικός παράγοντας επιτυχίας αποτελεί η εισαγωγή μηχανισμού έγκαιρης παρέμβασης και παροχής συνεχούς πληροφόρησης, συμβουλών και καθοδήγησης.
Οι παρεμβάσεις αυτές παρουσιάζουν υψηλό βαθμό συνέργειας και συμπληρωματικότητας με τις δράσεις εντοπισμού και καθοδήγησης, επιδοτούμενης απασχόλησης, καθώς και την εισαγωγή μηχανογραφικού συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης και εντοπισμού των νέων (15-29 ετών ΝΕΕΤ) που προωθούνται από τη ΔΥΑ στο πλαίσιο του ΣΑΑ (Component 5.2).

Προγράμματα κατάρτισης:
Η αναβάθμιση των υφιστάμενων γνώσεων και δεξιοτήτων και η απόκτηση νέων γνώσεων και δεξιοτήτων θα βοηθήσει τους νέους ηλικίας 15 μέχρι 29 ετών που βρίσκονται εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης (NEETs) να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες απασχόλησης που θα προκύψουν σε δυναμικούς τομείς της οικονομικής δραστηριότητας, και θα τους προετοιμάσει κατάλληλα για τη μεταβαλλόμενη φύση της εργασίας, ιδιαίτερα αυτή που σχετίζεται με την ψηφιακή και την πράσινη μετάβαση. Η επιλογή των προγραμμάτων θα γίνεται μετά από εξατομικευμένη καθοδήγηση από τη ΔΥΑ και πέραν της κάλυψης των εξόδων εφαρμογής των προγραμμάτων, θα καταβάλλεται στα άτομα επίδομα κατάρτισης.

Προγράμματα Πρακτικής Άσκησης:
Μέσα από την εφαρμογή των προγραμμάτων αυτών επιδιώκεται η βελτίωση της απασχολησιμότητας άνεργων νέων 15-29 ετών, αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, μέσω τοποθέτησής τους σε επιχειρήσεις για πραγματοποίηση της απαιτούμενης πρακτικής άσκησης διευκολύνοντας την επαγγελματική τους σταδιοδρομία. Ο σχεδιασμός των πολιτικών παρεμβάσεων δύναται να βασιστεί τόσο σε προηγούμενη εμπειρία όσο και σε καλές πρακτικές.

Σχέδια επιδοτούμενης απασχόλησης:
Τα Σχέδια αυτά υλοποιούνται υπό τη μορφή παροχής κινήτρων προς τις επιχειρήσεις για την πρόσληψη ανέργων σε θέσεις εργασίας καλύπτοντας μέρος του μισθολογικού κόστους για χρονικό διάστημα τουλάχιστον 10 μηνών ή και περισσότερο κατά περίπτωση της κάθε Πρόσκλησης. Στα Σχέδια αυτά περιλαμβάνεται ως όρος προς τους εργοδότες η διατήρηση των εργοδοτούμενων που έχουν προσληφθεί στις θέσεις εργασίας τους, με τους ίδιους όρους εργασίας, για ελάχιστο χρονικό διάστημα μετά τη λήξη της επιδότησης (συν 2 μήνες χωρίς επιδότηση), αποσκοπώντας στη διασφάλιση της βιωσιμότητας των θέσεων εργασίας.

Τα Σχέδια επιδοτούμενης απασχόλησης ως μέρος της Στρατηγικής για τις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης αποτελούν μέτρα που προτείνονται/ αξιοποιούνται από τους εργασιακούς Συμβούλους της ΔΥΑ κατά τη διαδικασία εξατομικευμένης εξυπηρέτησης προς τους ανέργους, διασφαλίζοντας την ισότητα των ευκαιριών.

Τα Σχέδια αυτά υλοποιούνται παράλληλα και συμπληρωματικά με τα προγράμματα κατάρτισης που προσφέρονται υπό τη μορφή άτυπων λογαριασμών μάθησης (individual learning accounts) στο πλαίσιο του Ειδ. Στόχου 4(β) της Προτεραιότητας 7 καθώς και των προγραμμάτων εργασιακής πείρας

και κατάρτισης που προσφέρονται για νέους 15-29 ετών ΝΕΕΤ στο πλαίσιο της παρούσας Προτεραιότητας 8.

Τα Σχέδια αυτά θα υλοποιηθούν συμπληρωματικά με τα αντίστοιχα Σχέδια που προωθούνται από το Τμ Εργασίας στο πλαίσιο του ΣΑΑ (Component 5.2).

Σχέδια απασχόλησης με ευέλικτες ρυθμίσεις:
Τα Σχέδια αυτά παρέχουν τη δυνατότητα απασχόλησης ωφελούμενων ατόμων υπό όρους που ικανοποιούν τόσο τους εργοδότες όσο και τους εργαζομένους, παρέχοντας σχετική ευελιξία σε διάφορες πτυχές της εργασίας (πχ ευέλικτο ωράριο, επιτόπια παρουσία κλπ) ενώ παράλληλα επιτρέπουν τη δυνατότητα να συνδυάζουν την εργασία με δραστηριότητες αναβάθμισης των προσόντων και επαγγελματικών τους δεξιοτήτων με σκοπό την περαιτέρω βελτίωση της θέσης τους στην αγορά εργασίας κλπ.

Τα Σχέδια ευέλικτων μορφών απασχόλησης παρουσιάζουν υψηλό βαθμό συνέργειας και συμπληρωματικότητας με τη μεταρρύθμιση που προωθείται από το ΥΕΚΑ για εισαγωγή νομοθεσίας για θεσμοθέτηση των ευέλικτων ρυθμίσεων απασχόλησης στο πλαίσιο του ΣΑΑ (Component 5.2).

Προώθηση νεανικής επιχειρηματικότητας:
Τα Σχέδια ενίσχυσης της νεανικής επιχειρηματικότητας θα υλοποιηθούν υπό τη μορφή κινήτρων για ανάπτυξη νέων επιχειρήσεων, προωθώντας την αυτοαπασχόληση των νέων αλλά και συμβάλλοντας στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Θα επιδιωχθεί η δημιουργία νέων, βιώσιμων, δυναμικών εξελίξιμων και ανταγωνιστικών επιχειρήσεων με έμφαση σε σύγχρονες επιχειρηματικές δραστηριότητες υψηλής προστιθέμενης αξίας μέσω αξιοποίησης νέων τεχνολογιών, χρήσης καινοτόμων μεθόδων παραγωγής και προώθησης προϊόντων και υπηρεσιών.

Στο πλαίσιο εφαρμογής των παρεμβάσεων του Ειδ. Στόχου δύναται να χρησιμοποιηθεί η δυνατότητα συμπερίληψης δαπανών τύπου ΕΤΠΑ όπως για παράδειγμα την προμήθεια και εγκατάσταση εξοπλισμού, επίπλωσης, διαμόρφωσης εργαστηρίων και αιθουσών διδασκαλίας κλπ.

Τα Σχέδια αυτά θα υλοποιηθούν συμπληρωματικά με τα αντίστοιχα Σχέδια ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και της επιχειρηματικής ανάπτυξης που προωθούνται από το ΥΕΕΒ στο πλαίσιο της Προτεραιότητας 1 του Προγράμματος. Πρόσθετα, τα εν λόγω Σχέδια μπορούν να υλοποιηθούν παράλληλα και συμπληρωματικά με τη δημιουργία εργαλείου διευκόλυνσης συγχρηματοδότησης (Equity Fund) που προωθείται από το Υπουργείο Οικονομικών για την υποστήριξη νεοφυών και καινοτόμων επιχειρήσεων που προωθείται στο πλαίσιο του ΣΑΑ (Component 3.3).

Κινητικότητα νέων:
Το Τμ. Εργασίας έχει αναλάβει την αρμοδιότητα προώθησης της πρωτοβουλίας ALMA (Στοχεύω, Μαθαίνω, Κατακτώ, Επιτυγχάνω) στην Κύπρο, ακολουθώντας τις κατευθυντήριες γραμμές και τους σχετικούς Κανονισμούς της Ευρ. Επιτροπής.

Ομάδα στόχου της συγκεκριμένης παρέμβασης αποτελούν οι νέοι 18-29 ετών (ΝΕΕΤ) με προτεραιότητα στους νέους που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση π.χ. λόγω μακροχρόνιας ανεργίας, αναπηρίας κ.α. με αποτέλεσμα να αντιμετωπίζουν ιδιαίτερη δυσκολία στην ένταξή τους στην αγορά εργασίας. Η παρέμβαση θα προωθηθεί μέσω συνεργασίας/ εταιρικότητας που θα αναπτυχθεί μεταξύ του Τμ. Εργασίας (ΔΥΑ), των εργοδοτών/επιχειρήσεων καθώς και άλλων πιθανών συνεργαζόμενων οργανισμών που δύναται να αναλάβουν τον εντοπισμό, την επιλογή και προετοιμασία των υποψηφίων καθώς και την παρακολούθηση της πορείας προόδου τους καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του Προγράμματος.

Τα σχετικά είδη δράσεων του παρόντος ειδ. στόχου έχουν αξιολογηθεί ως συμβατά με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», δεδομένου ότι δεν αναμένεται να έχουν αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις λόγω της φύσης τους.

Βασικές Ομάδες-στόχοι

Νέοι ηλικίας 15-29 ετών, ιδιαίτερα εκείνοι οι οποίοι βρίσκονται εκτός εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (NEET), συμπεριλαμβανομένων των νέων που αντιμετωπίζουν εντονότερα τον κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού.

Ενέργειες που διαφυλάσσουν την ισότητα, την ένταξη και την απαγόρευση των διακρίσεων

Οι αρχές των ίσων ευκαιριών, της χωρίς αποκλεισμούς ενσωμάτωσης και της μη διάκρισης αποτελούν οριζόντιες αρχές, οι οποίες προβλέπονται στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο και ως εκ τούτου διέπουν την εξειδίκευση και την υλοποίηση του Προγράμματος.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του Προγράμματος, οι αρμόδιες Αρχές θα λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζεται η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και να αποτρέπεται κάθε μορφής διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού, καθώς και για τη συνεκτίμηση της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία. Σημειώνεται ότι, για τις παρεμβάσεις του Προγράμματος θα λαμβάνεται η γνώμη της αρμόδιας αρχής, κατά περίπτωση, σχετικά με τη συμβατότητά τους με τις οριζόντιες πολιτικές για την ισότητα και την μη διάκριση καθώς και τη συμμόρφωση με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και θα τηρούνται όπου εφαρμόζεται, οι πρόνοιες της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCRPD).

Πιο συγκεκριμένα στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου θα προωθηθούν παρεμβάσεις που αποσκοπούν στη διευκόλυνση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας και στην ενίσχυση της απασχολησιμότητας των νέων, ηλικίας 15-29 ετών οι οποίοι βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (NEET) οι οποίοι συγκαταλέγονται στις ευπαθείς ομάδες πληθυσμού και αντιμετωπίζουν εντονότερα τον κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού.

Ενδεικτική αναφορά ως προς τις ειδικές περιοχές στόχο, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης χρήσης των εδαφικών εργαλείων

Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

Διαπεριφερειακές, Διασυνοριακές και Διακρατικές δράσεις

Στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου προβλέπεται η αξιοποίηση της πρωτοβουλίας ALMA.

Η ανάγκη για την υλοποίηση έργων διαπεριφερειακού, διασυνοριακού και διακρατικού χαρακτήρα, καλύπτεται από τα Προγράμματα (Interreg), στα οποία συμμετέχει η Κύπρος και για τα οποία Εθνικό Σημείο Επαφής είναι η ΓΔ Ανάπτυξης. Συγκεκριμένα το Interreg Euro Med, προωθεί δράσεις για ψηφιακή κατάρτιση των νέων όπως επίσης και ανάπτυξη διακρατικών/διεθνών εταιρικών σχέσεων, προγραμμάτων, πρωτοβουλιών για τη βελτίωση των ευκαιριών εκπαίδευσης για συγκεκριμένες ομάδες πληθυσμού όπως τους νέους. Όπου προκύπτει ανάγκη για ενίσχυση των δράσεων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας θα αξιολογείται για προώθηση από το Πρόγραμμα «ΘΑλΕΙΑ 2021-2027».

Προβλεπόμενη χρήση των χρηματοοικονομικών μέσων

Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

2.1.8.1.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες Εκροών

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Ορόσημο (2024)*	*Τελικός Στόχος (2029)*
8	4 (α)	ΕΚΤ+	Μετάβασης	EECO 07	Αριθμός νέων 18-29 ετών	Αριθμός	2.550	6.370

Πίνακας 3: Δείκτες αποτελεσμάτων

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Τιμή Βάσης ή Τιμή Αναφοράς*	*Έτος Αναφοράς*	*Τελικός Στόχος (2029)*	*Πηγή Δεδομένων*	*Παρατηρήσεις*
8	4 (α)	ΕΚΤ+	Μετάβασης	EECR 04	Συμμετέχοντες που εργάζονται, συμπεριλαμβανομένης της αυτο-απασχόλησης αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους	Αριθμός	2.090	2023-2029	2.190	Τμήμα Εργασίας	-

2.1.8.1.3 Ενδεικτική κατανομή των πόρων του Προγράμματος (ΕΕ) ανά είδος παρέμβασης

Πίνακας 4: Διάσταση 1 – Πεδίο Παρέμβασης

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
8	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (α)	**136** Ειδική στήριξη για την απασχόληση και την κοινωνικοοικονομική ένταξη των νέων	28.000.000
				Σύνολο	28.000.000

Πίνακας 5: Διάσταση 2 – Μορφή Χρηματοδότησης

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
8	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (α)	**01** Επιχορήγηση	28.000.000
				Σύνολο	**28.000.000**

Πίνακας 6: Διάσταση 3 – Μηχανισμός εδαφικής υλοποίησης και εδαφική εστίαση

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
8	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (α)	**33.** Άλλες προσεγγίσεις — Καμία εδαφική στόχευση	28.000.000
				Σύνολο	**28.000.000**

Πίνακας 7: Διάσταση 6 – Δευτερεύοντες θεματικοί στόχοι ΕΚΤ+

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
8	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (α)	**10**. Αντιμετώπιση των προκλήσεων που εντοπίστηκαν στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο	28.000.000
				Σύνολο	28.000.000

Πίνακας 8: Διάσταση 7 – ΕΚΤ+, ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΤΔΜ διάσταση ισότητας των φύλων

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
8	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (α)	02 συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου - 40%	28.000.000
				Σύνολο	28.000.000

2.1.9 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 9: Κοινωνική Ένταξη και Καταπολέμηση του Κοινωνικού Αποκλεισμού

2.1.9.1 Ειδικός Στόχος 4(η): Προώθηση της ενεργού ένταξης με σκοπό την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών, της απαγόρευσης των διακρίσεων και της ενεργού συμμετοχής, και βελτίωση της απασχολησιμότητας, ειδικότερα για τις μειονεκτούσες ομάδες.

2.1.9.1.1 Παρεμβάσεις των Ταμείων

<u>Σχετικά είδη δράσεων</u>
Η στρατηγική για τις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης περιλαμβάνει, τη διευκόλυνση πρόσβασης στην απασχόληση για όλους όσους αναζητούν εργασία με ιδιαίτερη στόχευση στις μειονεκτούσες ομάδες του πληθυσμού οι οποίες αντιμετωπίζουν συνεχή απειλή κοινωνικού αποκλεισμού και φτώχειας.

Σημαντικές επιδιώξεις της Στρατηγικής είναι η πρόληψη και η αντιμετώπιση των αυξητικών τάσεων της ανεργίας σε περιόδους οικονομικής κρίσης με στόχο τη διατήρηση των επιπέδων απασχόλησης όπως και η αύξηση των επιπέδων απασχόλησης σε περιόδους οικονομικής ανάπτυξης με απορρόφηση του αριθμού των ανέργων, η πρόληψη και η μείωση του κινδύνου αποκλεισμού σε όσο το δυνατό περισσότερα ευάλωτα άτομα που είναι ικανά και διαθέσιμα για εργασία και ενεργά αναζητούν εργασία μέσω της προώθησης μέτρων ενεργοποίηση τους, η διασφάλιση της παροχής ίσων ευκαιριών στη στήριξη, εξυπηρέτηση, κατάρτιση και απασχόληση για όλους.

Η συμμετοχή στα Σχέδια επιδότησης της απασχόλησης ή/και προγραμμάτων κατάρτισης προωθείται πάντοτε μέσω της παρέμβασης Συμβούλου Απασχόλησης της ΔΥΑ ούτως ώστε να επιτυγχάνεται η καλύτερη δυνατή σύζευξη μεταξύ προσφοράς και ζήτησης, στη βάση των αναγκών των επιχειρήσεων και των ικανοτήτων των ανέργων. Σημειώνεται ότι τα ενεργητικά μέτρα απασχόλησης είναι ένα από τα πιο σημαντικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται στην εξυπηρέτηση ανέργων μέσω της εξατομικευμένης προσέγγισης από Σύμβουλο απασχόλησης της ΔΥΑ και της υλοποίησης Ατομικών Σχεδίων Δράσης Το γεγονός αυτό διασφαλίζει σε μεγάλο βαθμό την προσφορά ίσων ευκαιριών συμμετοχής στα Σχέδια προς όλους.. Τα Σχέδια αυτά υλοποιούνται σε συνδυασμό με επιδοτούμενα προγράμματα κατάρτισης (individual learning accounts) που θα προωθηθούν στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 4(β) της Προτεραιότητας 7 καθώς και των προγραμμάτων κατάρτισης που θα προσφερθούν προς τους νέους 15-29 ετών ΝΕΕΤ στο πλαίσιο της Προτεραιότητας 8.

Η αποτελεσματική εφαρμογή των ενεργητικών μέτρων των πολιτικών απασχόλησης συνδυάζεται με τον εξορθολογισμό της επιδοματικής πολιτικής του κράτους στο πλαίσιο της κοινωνικής πρόνοιας αφού η βιώσιμη ένταξη/ επανένταξη των ανέργων και η ενεργοποίηση των ληπτών δημοσίου βοηθήματος (Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος) στην αγορά εργασίας μπορούν να διασφαλίσουν την αποδοτική χρήση των δημοσίων πόρων και το πλέγμα κοινωνικής προστασίας. Σημειώνεται ότι, στόχος του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος είναι η παροχή ενός κοινωνικού δικτύου προστασίας, βασιζομένου στην εξατομικευμένη προσέγγιση αξιολογώντας τις συνολικές ανάγκες του ατόμου/ αιτητή με σκοπό την προώθηση των ικανών προς εργασία ατόμων σε προγράμματα ενεργοποίησης και αποκατάστασης, ενώ παράλληλα να παρέχεται ένα βασικό επίπεδο διαβίωσης για όσους αποδεδειγμένα το έχουν ανάγκη.

Οι παρεμβάσεις του Ειδικού Στόχου 4(η) συνάδουν με τις αρχές του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων υπ' αριθμό 4 «Ενεργός Στήριξη της Απασχόλησης» και 3 «Ισότητα Ευκαιριών».

Στα πλαίσια αυτά προγραμματίζεται να υλοποιηθούν τα παρακάτω ενδεικτικά είδη δράσεων:

Σχέδια επιδοτούμενης απασχόλησης: Τα Σχέδια επιδοτούμενης απασχόλησης υλοποιούνται υπό τη μορφή παροχής κινήτρων προς τις επιχειρήσεις, καλύπτοντας μέρος του μισθολογικού κόστους για χρονικό διάστημα τουλάχιστον 24 μηνών κατά περίπτωση της κάθε Πρόσκλησης για την πρόσληψη ατόμων που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες πληθυσμού, όπως ΑμεΑ, λήπτες ΕΕΕ, άτομα με χρόνιες παθήσεις, άτομα άνω των 50 ετών, μετανάστες και άλλες ευπαθείς ομάδες, σε θέσεις εργασίας. Στα Σχέδια αυτά δύναται να περιληφθεί ως όρος προς τους εργοδότες η διατήρηση των εργοδοτούμενων που έχουν προσληφθεί στις θέσεις εργασίας τους, με τους ίδιους όρους εργασίας, για ελάχιστο χρονικό διάστημα μετά τη λήξη της επιδότησης (συν 2 μήνες χωρίς επιδότηση), αποσκοπώντας στη διασφάλιση της βιωσιμότητας των θέσεων εργασίας.

Τα σχετικά είδη δράσεων του παρόντος ειδικού στόχου έχουν αξιολογηθεί ως συμβατά με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», δεδομένου ότι δεν αναμένεται να έχουν αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις λόγω της φύσης τους.

Βασικές Ομάδες-στόχοι

Ευάλωτες κοινωνικά ομάδες πληθυσμού οι οποίες αντιμετωπίζουν αυξημένο κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού και φτώχειας, όπως ΑμεΑ, άτομα ηλικίας άνω των 50 ετών, αποφυλακισθέντες, θύματα εμπορίας προσώπων, λήπτες προνοιακών επιδομάτων, μονογονιοί, πρώην χρήστες εξαρτησιογόνων ουσιών, κλπ. Στις ομάδες στόχου περιλαμβάνονται επίσης νόμιμοι μετανάστες, υπήκοοι τρίτων χωρών και δικαιούχοι διεθνούς προστασίας.

Ενέργειες που διαφυλάσσουν την ισότητα, την ένταξη και την απαγόρευση των διακρίσεων

Οι αρχές των ίσων ευκαιριών, της χωρίς αποκλεισμούς ενσωμάτωσης και της μη διάκρισης αποτελούν οριζόντιες αρχές, οι οποίες προβλέπονται στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο και ως εκ τούτου διέπουν την εξειδίκευση και την υλοποίηση του Προγράμματος.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του Προγράμματος, οι αρμόδιες Αρχές θα λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζεται η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και να αποτρέπεται κάθε μορφής διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού, καθώς και για τη συνεκτίμηση της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία. Σημειώνεται ότι, για τις παρεμβάσεις του Προγράμματος θα λαμβάνεται η γνώμη της αρμόδιας αρχής, κατά περίπτωση, σχετικά με τη συμβατότητά τους με τις οριζόντιες πολιτικές για την ισότητα και την μη διάκριση καθώς και τη συμμόρφωση με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και θα τηρούνται όπου εφαρμόζεται, οι πρόνοιες της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCRPD).

Πιο συγκεκριμένα στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου θα προωθηθούν παρεμβάσεις που αποσκοπούν στην ενεργό ένταξη των ευάλωτων ομάδων πληθυσμού στην αγορά εργασίας, οι οποίες αντιμετωπίζουν εντονότερα τον κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού και την απειλή της φτώχειας.

Ενδεικτική αναφορά ως προς τις ειδικές περιοχές στόχο, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης χρήσης των εδαφικών εργαλείων

Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

Διαπεριφερειακές, Διασυνοριακές και Διακρατικές δράσεις

Η ανάγκη για την υλοποίηση έργων διαπεριφερειακού, διασυνοριακού και διακρατικού χαρακτήρα, καλύπτεται από τα Προγράμματα (Interreg), στα οποία συμμετέχει η Κύπρος και για τα οποία Εθνικό Σημείο Επαφής είναι η ΓΔ Ανάπτυξης. Συγκεκριμένα το Interreg Ελλάδα-Κύπρος, προωθεί δράσεις για εξασφάλιση της προσβασιμότητας για όλες τις ομάδες του πληθυσμού στους χώρους και υποδομές τουριστικού ενδιαφέροντος. Επίσης το Interreg Next Med, προωθεί δράσεις για ανάπτυξη

διακρατικών/ διεθνών εταιρικών σχέσεων, προγραμμάτων, πρωτοβουλιών για τη βελτίωση των ευκαιριών εκπαίδευσης, της ποιότητας, της πρόσβασης και της κινητικότητας για ομάδες με συγκεκριμένα εμπόδια στη συμμετοχή (νέοι, γυναίκες, μετανάστες, αιτούντες άσυλο (σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις), μακροχρόνια άνεργοι και άτομα με ειδικές ανάγκες). Όπου προκύπτει ανάγκη για ενίσχυση των δράσεων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας θα αξιολογείται για προώθηση από το Πρόγραμμα «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027».

Προβλεπόμενη χρήση των χρηματοοικονομικών μέσων

Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

2.1.9.1.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες Εκροών

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Ορόσημο (2024)*	*Τελικός Στόχος (2029)*
9	4 (η)	ΕΚΤ+	Μετάβασης	EECO 02	Άνεργοι, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων	Αριθμός	50	500

Πίνακας 3: Δείκτες αποτελεσμάτων

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Τιμή Βάσης ή Τιμή Αναφοράς*	*Έτος Αναφοράς*	*Τελικός Στόχος (2029)*	*Πηγή Δεδομένων*	*Παρατηρήσεις*
9	4 (η)	ΕΚΤ+	Μετάβασης	EECR 04	Συμμετέχοντες που εργάζονται, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους	Αριθμός	150	2023-2029	150	Τμήμα Εργασίας	-

2.1.9.1.3 Ενδεικτική κατανομή των πόρων του Προγράμματος (ΕΕ) ανά είδος παρέμβασης

Πίνακας 4: Διάσταση 1 – Πεδίο Παρέμβασης

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
9	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (η)	**153** Τρόποι για την ενσωμάτωση και την επανένταξη στην απασχόληση για μειονεκτούντα άτομα	6.750.000
				Σύνολο	6.750.000

Πίνακας 5: Διάσταση 2 – Μορφή Χρηματοδότησης

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
9	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (η)	**01** Επιχορήγηση	6.750.000
				Σύνολο	**6.750.000**

Πίνακας 6: Διάσταση 3 – Μηχανισμός εδαφικής υλοποίησης και εδαφική εστίαση

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
9	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (η)	**33** Καμία εδαφική στόχευση	6.750.000
				Σύνολο	**6.750.000**

Πίνακας 7: Διάσταση 6 – Δευτερεύοντες θεματικοί στόχοι ΕΚΤ+

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
9	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (η)	**05** Καταπολέμηση των διακρίσεων	6.750.000
				Σύνολο	**6.750.000**

Πίνακας 8: Διάσταση 7 – ΕΚΤ+, ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΤΔΜ διάσταση ισότητας των φύλων

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
9	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (η)	**02** συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου - 40%	6.750.000
				Σύνολο	**6.750.000**

2.1.9.2 Ειδικός Στόχος 4(ια): Ενίσχυση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες περιλαμβανομένων υπηρεσιών που προάγουν την πρόσβαση σε στέγαση και υπηρεσιών φροντίδας με επίκεντρο τον άνθρωπο, συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης· εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόσβασης στην κοινωνική προστασία, με έμφαση στα παιδιά και στις μειονεκτούσες ομάδες· βελτίωση της προσβασιμότητας, μεταξύ άλλων για τα άτομα με αναπηρίες, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και των υπηρεσιών μακροχρόνιας περίθαλψης.

2.1.9.2.1 Παρεμβάσεις των Ταμείων

<u>Σχετικά είδη δράσεων</u>
Ο ΕΣ συνδέεται με την ενίσχυση της πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές κοιν υπηρεσίες περιλαμβανομένης της προσφοράς υπηρεσ φροντίδας και προσωπικής βοήθειας καθώς και στη διασφάλιση της κοινων ενσωμάτωσης των ευάλωτων ομάδων πληθυσμού χωρίς αποκλεισμούς ειδικότερα των ΑμεΑ.

Ενδεικτικές κατηγορίες δράσεων:

<u>(α) Ενίσχυση πρόσβασης σε ποιοτικές κοινωνικές υπηρεσίες</u>
Μέσα από την αναδιάρθρωση των ΥΚΕ επιδιώκεται η βελτίωση της προσβασιμότητας, φιλικότητας και η παροχή εξατομικευμένων υπηρεσιών για ολιστική στήριξη του ατόμου και της οικογένειας με ανθρωποκεντρική και πολυθεματική προσέγγιση.

Λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες, την πολυπλοκότητα και την όξυνση των κοιν προβλημάτων και αναγκών των πολιτών οι παρεχόμενες υπηρεσίες αξιολογούνται με σκοπό τον εκσυγχρονισμό και αναβάθμισή τους. Θα επιδιωχθεί η ενδυνάμωση της συνεργασίας με δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΑΤΑ και ΜΚΟ για ενίσχυση της πολυθεματικής προσέγγισης και παροχής εξατομικευμένων υπηρεσιών.

Οι ΥΚΕ επιδιώκουν την αξιοποίηση των ΑΤΑ στην υλοποίηση προγραμμάτων κοιν εργασίας στην κοινότητα μέσω σύστασης ομάδας επαγγελματιών κοιν λειτουργών από τις ΑΤΑ για ανάπτυξη του θεσμού της Κοιν Εργασίας στην Κοινότητα. Η συνέργεια θα συμβάλει στην αύξηση της πρόσβασης των ευάλωτων ομ. στις ΥΚΕ ή/και σε άλλα προγράμματα που λειτουργούν είτε στην κοινότητα είτε από άλλες δημ υπηρεσίες / φορείς ή/και θα γίνονται οι απαραίτητες παραπομπές πχ Αστυνομία, Κ. Υγείας, Κοινοτικά Κέντρα, Υπ Ψυχικής Υγ. κλπ. Το πρόγραμμα θα συμβάλει στην ανάπτυξη τοπικού δικτύου βοήθειας που θα εντοπίζει και θα βοηθά άτομα και οικογένειες που έχουν ανάγκη ψυχοκοινωνικής στήριξης καθώς και στον εντοπισμό και σχεδιασμό απαραίτητων κοινων και άλλων προγραμμάτων από τις ΑΤΑ για αμεσότερη διαχείριση και ανταπόκριση στα κοινων προβλήματα.

Το πρόγραμμα θα εφαρμοστεί πιλοτικά σε συγκεκριμένους Δήμους και ορεινές Κοινότητες.

Η επέκτασή του και η μακροπρόθεσμη παροχή των κοινων υπηρεσιών θα αποφασιστούν λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες όπως η οικονομ βιωσιμότητα και διατηρησιμότητα των αναμενόμενων αποτελεσμάτων και επιδράσεων του έργου και οι πρόνοιες της Νομοθεσίας για τη Μεταρρύθμιση της ΤΑ.

Με βάση νομοθεσία εφαρμόζεται ο θεσμός της Κοινων Παρέμβασης δηλαδή η οργανική και μηχανογραφική διασύνδεση της ΥΔΕΠ με τη ΔΥΑ και τις ΥΚΕ. Συνεπώς στα προγράμματα που εφαρμόζονται τίθενται σε προτεραιότητα όπου εφαρμόζεται οι δικαιούχοι ΕΕΕ.

Στο πλαίσιο των Ενερητικών Πολιτικών Απασχόλησης η ΔΥΑ δίνει έμφαση στην ετοιμασία Ατομικών Σχ Δράσης μέσω εξατομικευμένης συμβουλευτικής για τα άτομα που ανήκουν σε ευάλ ομάδες και στα άτομα που στηρίζονται από προνοιακά επιδόματα και αντιμετωπίζουν μειωμένες ευκαιρίες για ενεργοποίηση, ένταξη/ επανένταξη στην αγ. εργασίας.

(β) Υπηρεσίες φροντίδας
Δεδομένης της παροχής φροντίδας από άτυπους φροντιστές είναι αναγκαία η προώθηση δράσεων που στοχεύουν στη στήριξη τους και στη διασφάλιση των υπηρεσιών που παρέχουν σε ευάλ άτομα περιλαμβανομένων ηλικιωμένων και ΑμεΑ. Μέσα από τις προωθούμενες δράσεις επιδιώκεται η διασύνδεση των άτυπων φροντιστών με τους εγκεκριμένους φροντιστές και μεταξύ τους. Μελετιούνται διάφορες δράσεις όπως η ανάπτυξη διαδικτυακής πλατφόρμας όπου θα μπορούν οι άτυποι φροντιστές να βρουν πληροφορίες, εκπαιδεύσεις, βοήθεια κλπ.

Η ενίσχυση της προσβασιμότητας, διαθεσιμότητας, και επάρκειας ποιοτικών και οικονομικά προσιτών υπηρεσιών κοιν ενσωμάτωσης ΑμεΑ όπως η προσωπική βοήθεια, φροντίδα, συνοδεία, κοιν στήριξη, στήριξη στην επικοινωνία/εργασία/διαβίωση/λήψη αποφάσεων αποτελεί επιτακτική ανάγκη ώστε τα ΑμεΑ να έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής στην κοινωνία σύμφωνα με τις πρόνοιες της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ και της Ευρ Στρατ για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ 2021-2030, η οποία θέτει σε προτεραιότητα την ανάπτυξη της ανεξάρτητης διαβίωσης και την ενίσχυση των υπηρεσιών σε επίπεδο τοπικής κοινότητας. Με βάση τα πιο πάνω προωθείται η δημιουργία ενός νέου Δικτύου Υπ Κοιν Ενσωμάτωσης ΑμεΑ που θα αποτελείται από πιστοποιημένους πάροχους υπηρεσιών για κάλυψη των αναγκών. Στο πλαίσιο του δικτύου θα σχεδιαστούν πρ. κατάρτισης και πιστοποίησης με σκοπό τη δημιουργία μητρώων παρόχων.

Το Υφ. Κ. Πρόνοιας προωθεί τη χαρτογράφηση της υφιστάμενης κατάστασης όσον αφορά στην παροχή υπηρεσιών μακροχρόνιας φροντίδας στον γενικότερο πληθυσμό με σκοπό να εντοπιστούν και καταγραφούν οι ανάγκες με σκοπό να καταρτιστεί σχετικό Σχ Δράσης. Στο πλαίσιο του εν λόγω Σχεδίου θα υλοποιηθούν οι παρεμβάσεις που αναφέρονται πιο πάνω καθώς και άλλες συμπληρωματικές παρεμβάσεις που περιλαμβάνονται στο ΣΑΑ όπως η δημιουργία δομών για παροχή υπηρεσιών με βάση την κοινότητα για ηλικιωμένους και ενήλικα άτομα με εξαρτήσεις που χρήζουν μακροχρόνιας φροντίδας. Παράλληλα θα διερευνηθεί η δυνατότητα για προώθηση και άλλων συναφών δράσεων που εντάσσονται στο πλαίσιο μακροχρόνιας φροντίδας πχ δράσεις ενεργούς γήρανσης.

(γ) Υπηρεσίες προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας:
Οι περιορισμένες ευκαιρίες προσφοράς δημόσιων υπηρεσιών προσχ εκπαίδευσης και φροντίδας και το υψηλό κόστος υπηρεσιών του ιδ τομέα αποθαρρύνουν την περαιτέρω συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας. Για τον σκοπό αυτό προωθείται η παροχή οικονομικά προσιτών υπηρεσιών προσχ εκπαίδευσης και φροντίδας ειδικότερα σε παιδιά από μειονεκτούσες οικογένειες. Οι παρεμβάσεις συμβάλλουν στην αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας στο πλαίσιο της υλοποίησης της «Εγγύησης για τα παιδιά».

Μια σειρά αλληλοσυμπληρούμενων δράσεων στα ΕΚΤ+, ΤΑΑ και στον εθν προϋπολογισμό στοχεύουν την παροχή οικονομικά προσιτής προσχ εκπαίδ και φροντίδας:

- Η ηλικία δωρεάν προσχ εκπαίδευσης σε δημ δομές μειώνεται στα 4 έτη
- Επιδιώκεται αύξηση των προσφερόμενων θέσεων σε κοινοτικά προγράμματα για παιδιά ηλικίας 0-4 ετών. Η ανέγερση πολυδύναμων κέντρων και κέντρων φροντίδας παιδιών από ΑΤΑ προωθείται στο πλαίσιο του ΣΑΑ
- Μέσω των δημοσ παρεμβάσεων διασφαλίζεται η αύξηση της πρόσβασης παιδιών ηλικίας 0-4 ετών σε Προσχ Εκπαίδ και φροντίδα ειδικά παιδιών από κοινωνικοοικονομικά μειονεκτούσες οικογένειες

- Επιδοτούνται από εθν πόρους τα λειτουργ έξοδα βρεφοπαιδοκομικών σταθμών που λειτουργούν οι ΑΤΑ και ΜΚΟ όπου εξυπηρετούνται παιδιά ηλικίας 0-4 8/12 ετών ώστε να διατηρούν χαμηλά και προσβάσιμα τροφεία
- Επιδότηση των γονέων βάσει οικονομικών κριτηρίων για φοίτηση των παιδιών σε εγκεκριμένες δομές

Με τη συνεργασία των εμπλεκόμενων φορέων θα αναπτυχθεί Εθν Στρ για την Προσχ Εκπαίδ και Φροντίδα και Σχ Δράσης στη βάση των αποτελεσμάτων μελέτης που εκπονείται μέσω της Τεχν Βοήθειας της ΕΕ.

Το Σχ Δράσης Δημογραφικής και Οικ. Πολιτικής 2019-20 προβλέπει τη διεξαγωγή έρευνας για τους παράγοντες που καθορίζουν τις αποφάσεις των νέων ηλικίας 18-39 με ή χωρίς παιδιά για προγραμματισμό της οικογένειας, δυσκολίες που αντιμετωπίζουν και χαρτογράφηση υφισταμ δομών και υπηρεσιών στήριξης γονέων και οικογενειών.

Η Κύπρος θα ετοιμάσει και υποβάλει στην ΕΕ Σχθνικό Δράσης υλοποίησης της «Εγγύησης για τα παιδιά» που θα καλύπτει την περίοδο έως το 2030.

(δ) Κοινωνική ενσωμάτωση/ μη διάκριση

Στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης της εφαρμογής του συστήματος κοινων πρόνοιας συστάθηκε η ΥΔΕΠ. Κύρια αρμοδιότητα η διαχείριση της επιδοματικής πολιτικής του κράτους με σκοπό να διασφαλίσει ένα ελάχιστο επίπεδο αξιοπρεπούς διαβίωσης σε όλους τους πολίτες που έχουν ανάγκη ενώ παράλληλα να λαμβάνονται μέτρα για την ενεργοποίηση, ένταξη ή επανένταξή των ικανών και πρόθυμων ληπτών ΕΕΕ στην αγ. εργασίας. Στα πλαίσια αυτά θα ενισχυθεί η απρόσκοπτη λειτουργία της ΥΔΕΠ για διαφύλαξη του πέπλου κοινων προστασίας σε όσους το έχουν ανάγκη και τη διασφάλιση της ορθολογικής διαχείρ των πόρων.

Με βάση τη Σύμβαση του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ΑμεΑ δημιουργήθηκε το Σύστημα Αξιολόγ της Αναπηρίας και Λειτουργικότητας που επιτρέπει το σχεδιασμό ενός εξατομικευμένου πλάνου που περιλαμβάνει τις κοινων παροχές και μια σειρά υπηρεσιών ένταξης, αποκατάστασης και βελτίωσης της ποιότητας ζωής των ΑμεΑ. Προγραμματίζεται η συνεχής αναβάθμιση του συστήματος ώστε να δημιουργηθεί μια τεκμηριωμένη βάση δεδομένων για την κατάσταση της αναπηρίας, των αναγκών και των δυνατοτήτων των ΑμεΑ και ένα Εθν Μητρώο που θα αξιοποιηθεί για πιο αποτελεσματική στόχευση και ορθολογική κατανομή των πόρων, πιο αποτελεσματικό σχεδιασμό μέτρων για βελτίωση της ποιότητας ζωής των ΑμεΑ και κοινων ενσωμάτωση.

Η ανεξάρτητη διαβίωση στην κοινότητα και η παροχή των αναγκαίων υποστηρικτικών υπηρεσιών αποτελούν δικαίωμα των ΑμεΑ βάσει Σύμβασης του ΟΗΕ. Στα πλαίσια αυτά θα ενισχυθεί το δίκτυο υπηρεσιών υποστήριξης στην κοινότητα που συνεχώς θα αναδιαμορφώνεται προσθέτοντας νέες υπηρεσίες και θα επιτρέπει την κοινων ενσωμάτωση ΑμεΑ και την επιλογή να ζουν σε προσβάσιμη στέγαση με υποστηριζόμενες υπηρεσίες εντός της κοινότητας ή να εξακολουθούν να ζουν στην κατοικία τους.

Η παρέμβαση συνάδει με τον άξονα 4.1 της Ευρ Στρατηγ για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ 2021-2030. Συναφής είναι και ο άξονας 4.4 της Στρατηγ σε σχέση με την εδραίωση των συστημάτων κοινων προστασίας και τη διασφάλιση αξιοπρεπούς διαβίωσης των ΑμεΑ.

Οι παρεμβάσεις συνάδουν με τις αρχές του Ευρ Πυλ Κοιν Δικαιωμάτων υπ' αριθμό 3 «Ισότητα Ευκαιριών», 11 «Παιδική Φροντίδα και Στήριξη», 17 «Κοινων Ενσωμάτωση ΑμεΑ» και 18 «Μακροχρόνια Φροντίδα».

Στο πλαίσιο εφαρμογής των παρεμβάσεων δύναται να χρησιμοποιηθεί η δυνατότητα συμπερίληψης δαπανών τύπου ΕΤΠΑ πχ προμήθεια και εγκατάσταση εξοπλισμού, επίπλωσης, διαμόρφωσης κτηριακών εγκαταστάσεων κλπ

Βασικές Ομάδες-στόχοι

Κοινωνικά ευάλωτα άτομα και οικογένειες, που λόγω ιδιαίτερων καταστάσεων χρήζουν είτε βραχυπρόθεσμης είτε μακροπρόθεσμης στήριξης, περιλαμβανομένων ατόμων τρίτης ηλικίας που λαμβάνουν χαμηλές συντάξεις, γυναίκες με εξαρτώμενα άτομα στην οικογένεια, λήπτες προνοιακών επιδομάτων, ΑμεΑ - περιλαμβανομένων ατόμων με παραπληγία, τετραπληγία, νοητική αναπηρία ή αυτισμό - μετανάστες, υπήκοοι τρίτων χωρών και άτομα υπό καθεστώς προστασίας κλπ.

Τα σχετικά είδη δράσεων του παρόντος ειδικού στόχου έχουν αξιολογηθεί ως συμβατά με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», δεδομένου ότι δεν αναμένεται να έχουν αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις λόγω της φύσης τους.

Ενέργειες που διαφυλάσσουν την ισότητα, την ένταξη και την απαγόρευση των διακρίσεων

Οι αρχές των ίσων ευκαιριών, της χωρίς αποκλεισμούς ενσωμάτωσης και της μη διάκρισης αποτελούν οριζόντιες αρχές, οι οποίες προβλέπονται στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο και ως εκ τούτου διέπουν την εξειδίκευση και την υλοποίηση του Προγράμματος.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του Προγράμματος, οι αρμόδιες Αρχές θα λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζεται η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και να αποτρέπεται κάθε μορφής διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού, καθώς και για τη συνεκτίμηση της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία. Σημειώνεται ότι, για τις παρεμβάσεις του Προγράμματος θα λαμβάνεται η γνώμη της αρμόδιας αρχής, κατά περίπτωση, σχετικά με τη συμβατότητά τους με τις οριζόντιες πολιτικές για την ισότητα και την μη διάκριση καθώς και τη συμμόρφωση με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και θα τηρούνται όπου εφαρμόζεται, οι πρόνοιες της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCRPD).

Ο εν λόγω Ειδικός Στόχος αποτελεί τον κατ' εξοχήν κατάλληλο στόχο για προαγωγή των ίσων ευκαιριών, της ένταξης και της μη διάκρισης αφού υποστηρίζει την εφαρμογή παρεμβάσεων που αποσκοπούν στην ενίσχυση της πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές κοινωνικές υπηρεσίες, περιλαμβανομένης της προσφοράς υπηρεσιών φροντίδας, προσωπικής βοήθειας καθώς και στη διασφάλιση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των ευάλωτων ομάδων πληθυσμού χωρίς αποκλεισμούς, ειδικότερα των ατόμων με αναπηρία.

Ενδεικτική αναφορά ως προς τις ειδικές περιοχές στόχο, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης χρήσης των εδαφικών εργαλείων

Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

Διαπεριφερειακές, Διασυνοριακές και Διακρατικές δράσεις

Η ανάγκη για την υλοποίηση έργων διαπεριφερειακού, διασυνοριακού και διακρατικού χαρακτήρα, καλύπτεται από τα Προγράμματα (Interreg), στα οποία συμμετέχει η Κύπρος και για τα οποία Εθνικό Σημείο Επαφής είναι η ΓΔ Ανάπτυξης. Συγκεκριμένα το Interreg Ελλάδα-Κύπρος, προωθεί δράσεις για εξασφάλιση της προσβασιμότητας για όλες τις ομάδες του πληθυσμού στους χώρους και υποδομές τουριστικού ενδιαφέροντος. Επίσης το Interreg Next Med, προωθεί δράσεις για ανάπτυξη διακρατικών/διεθνών εταιρικών σχέσεων, προγραμμάτων, πρωτοβουλιών για τη βελτίωση των ευκαιριών εκπαίδευσης, της ποιότητας, της πρόσβασης και της κινητικότητας για ομάδες με συγκεκριμένα εμπόδια στη συμμετοχή (νέοι, γυναίκες, μετανάστες, αιτούντες άσυλο (σύμφωνα με τις

εθνικές διατάξεις), μακροχρόνια άνεργοι και άτομα με ειδικές ανάγκες). Όπου προκύπτει ανάγκη για ενίσχυση των δράσεων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας θα αξιολογείται για προώθηση από το Πρόγραμμα «ΘΑλΕΙΑ 2021-2027».

Προβλεπόμενη χρήση των χρηματοοικονομικών μέσων

Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

2.1.9.2.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες Εκροών

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Ορόσημο (2024)*	*Τελικός Στόχος (2029)*
9	4 (ια)	ΕΚΤ+	Μετάβασης	EECO 18	Αριθμός υποστηριζόμενων δημόσιων διοικήσεων ή δημόσιων υπηρεσιών σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	3	3
				E4 02	Αριθμός κατοικιών στην κοινότητα με παροχή υπηρεσιών υποστήριξης ατόμων με αναπηρίες	Αριθμός	12	17

Πίνακας 3: Δείκτες αποτελεσμάτων

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφ/ειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Τιμή Βάσης ή Τιμή Αναφοράς*	*Έτος Αναφοράς*	*Τελικός Στόχος (2029)*	*Πηγή Δεδομένων*	*Παρατηρήσεις*
9	4 (ια)	ΕΚΤ+	Μετάβασης	A4 05	Αριθμός νέων προσφερόμενων υπηρεσιών και θεσμών που θεσπίζονται	Αριθμός	1	2023-2029	10	Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, ΥΔΕΠ	-
				A4 06	Αριθμός παιδιών προσχολικής ηλικίας που επωφελούνται από υπηρεσίες προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας	Αριθμός	0	2023-2029	-	ΥΕΚΑ	Δείκτης Αποτελεσμάτων που αφορά στην εφαρμογή της Εγγύησης για τα παιδιά χωρίς προκαθορισμένο Ποσοτικό Στόχο
				A4 07	Αριθμός ατόμων με αναπηρία που επωφελούνται από νέες υπηρεσίες κοινωνικής ενσωμάτωσης	Αριθμός	0	2026-2029	1.430	ΤΚΕ ΑΜΕΑ	-

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφ/ειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Τιμή Βάσης ή Τιμή Αναφοράς*	*Έτος Αναφοράς*	*Τελικός Στόχος (2029)*	*Πηγή Δεδομένων*	*Παρατηρήσεις*
				Α4 08	Αριθμός αξιολογήσεων αναπηρίας που διενεργούνται	Αριθμός	21.000	2023-2029	35.000	ΤΚΕ ΑΜΕΑ	-
				Α4 09	Αριθμός ατόμων που αποκτούν πρόσβαση σε υπηρεσίες υποστήριξης για διαβίωση στην Κοινότητα	Αριθμός	50	2023-2029	85	ΤΚΕ ΑΜΕΑ	-

2.1.9.2.3 Ενδεικτική κατανομή των πόρων του Προγράμματος (ΕΕ) ανά είδος παρέμβασης

Πίνακας 4: Διάσταση 1 – Πεδίο Παρέμβασης

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφ/ειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
9	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (ια)	**148** Στήριξη της προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας	13.500.000
				152 Μέτρα για την προώθηση των ίσων ευκαιριών και της ενεργού συμμετοχής στην κοινωνία	14.350.000
				158 Μέτρα για την αναβάθμιση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και προσιτές υπηρεσίες	27.500.000
				159 Μέτρα για την αναβαθμισμένη παροχή υπηρεσιών φροντίδας που βασίζονται στην οικογένεια και στην τοπική κοινότητα	15.105.180
				Σύνολο	70.455.180

Πίνακας 5: Διάσταση 2 – Μορφή Χρηματοδότησης

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφ/ειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
9	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (ια)	**01** Επιχορήγηση	70.455.180
				Σύνολο	**70.455.180**

Πίνακας 6: Διάσταση 3 – Μηχανισμός εδαφικής υλοποίησης και εδαφική εστίαση

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφ/ειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
9	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (ια)	**33** Καμία εδαφική στόχευση	70.455.180
				Σύνολο	**70.455.180**

Πίνακας 7: Διάσταση 6 – Δευτερεύοντες θεματικοί στόχοι ΕΚΤ+

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφ/ειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
9	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (ια)	**05** Καταπολέμηση των διακρίσεων	16.255.180
9	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (ια)	**06** Αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας	22.500.000
9	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (ια)	**10.** Αντιμετώπιση των προκλήσεων που εντοπίστηκαν στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο	31.700.000
				Σύνολο	**70.455.180**

Πίνακας 8: Διάσταση 7 – ΕΚΤ+, ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΤΔΜ διάσταση ισότητας των φύλων

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφ/ειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
9	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (ια)	**02** συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου - 40%	56.955.180
				01 Στοχοθέτηση για την ισότητα των φύλων - 100%	13.500.000
				Σύνολο	**70.455.180**

2.1.10 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 10: Αντιμετώπιση της Υλικής Υστέρησης Απόρων

Η προτεραιότητα αυτή αφορά ειδικά τη στήριξη των απόρων στο πλαίσιο του ειδικού στόχου που καθορίζεται στο Άρθρο 4 Παράγραφος 1 σημείο ιγ) του Κανονισμού ΕΚΤ+.

2.1.10.1 Ειδικός Στόχος 4(ιγ): Αντιμετώπιση της υλικής στέρησης, με παροχή τροφίμων και/ή βασικής υλικής βοήθειας προς τους απόρους, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών, και παροχή συνοδευτικών μέτρων προς υποστήριξη της κοινωνικής ένταξής τους.

2.1.10.1.1 Παρεμβάσεις των Ταμείων

Τύποι Στήριξης

Ο ΕΣ 4(ιγ) σχετίζεται με την παροχή μη οικονομ. βοήθειας για την ανακούφιση της στέρησης τροφής και της σοβαρής υλικής στέρησης των απόρων. Στόχος είναι η αντιμετώπιση των χειρότερων μορφών φτώχειας με το μεγαλύτερο αντίκτυπο κοινων. αποκλεισμού, όπως η παιδική φτώχεια και η στέρηση τροφής.

Θα προωθηθούν τα παρακάτω:

Υλική υστέρηση:
Μέσα από την εφαρμογή του ΕΕΕ διαπιστώθηκε ότι οι οικογένειες δικαιούχων του ΕΕΕ αδυνατούν να εξασφαλίσουν βασικά καταναλ. αγαθά, που είναι απαραίτητα για τα νεογέννητα μέλη της οικογεν. μονάδας, γεγονός που αυξάνει τον κίνδυνο κοινων. αποκλεισμού και δημιουργίας αρνητικών επιπτώσεων στη σωστή ανάπτυξη/διαβίωση των νεογέννητων. Σημειώνεται ότι τα εν λόγω αγαθά δεν περιλαμβάνονται στο ''καλάθι'' υπολογισμού του ΕΕΕ. Η δωρεάν παροχή βασικών καταναλ. αγαθών θα συνδράμει στη μείωση της υλικής υστέρησης και στον περιορισμό του κινδύνου του κοινων. αποκλεισμού, ενώ θα συμπληρώνεται με την παροχή συνοδευτικών μέτρων πχ ενδυνάμωση γονεϊκών δεξιοτήτων και διασύνδεση με άλλες υπηρεσίες (πχ για εργασιακή ένταξη).

Σίτιση:
Τα τελευταία χρόνια διαπιστώθηκε ότι πολλά παιδιά αδυνατούν να καταβάλουν το αντίτιμο για την αγορά προγεύματος ή/και μεσημερ. γεύματος. Αυτό μπορεί να συμβάλει στην πρόκληση αρνητικών συναισθημάτων, την απομόνωση, τον κοινων. αποκλεισμό, αυξάνοντας παράλληλα και τον κίνδυνο πρόωρης εγκατάλ. του σχολείου. Μέσω της παροχής δωρεάν σίτισης σε άπορα ή φτωχά παιδιά στόχος είναι η καταπολέμηση κάθε μορφής διάκρισης, στοχοποίησης, περιθωριοποίησης, κοινων. ή άλλου αποκλεισμού προωθώντας παράλληλα την ισότητα στην ευκαιρία για μάθηση, κοινωνικοποίηση και δημιουργική απασχόληση. Στην ΠΠ 2021-2027 θα προωθηθεί η διεύρυνση/επέκταση της σίτισης μέσω της παροχής δωρεάν μεσημερ. γεύματος στα άπορα παιδιά που φοιτούν στα Ενιαία και Προαιρ. ολοήμ. σχολεία.

Τα πιο πάνω συνάδουν με την πρωτοβουλία της Ευρ. Επιτροπής «Εγγύηση για τα παιδιά» καθότι διασφαλίζεται ότι τα παιδιά από ευάλωτες ομάδες λαμβάνουν τουλάχιστο ένα υγιεινό γεύμα την ημέρα.

Οι παρεμβάσεις του ΕΣ 4(ιγ) συνάδουν με τις αρχές του Ευρ. Πυλ. Κοινων. Δικαιωμάτων υπ' αριθμό 3 «Ισότητα Ευκαιριών», και 11 «Παιδική Φροντίδα και Στήριξη».

Οι παρεμβάσεις του παρόντος ΕΣ συμπληρώνονται κυρίως από τον ΕΣ 4(ια) όσον αφορά πολιτικές που αποσκοπούν την κοινων. ένταξη και στην παροχή προσχολ. εκπαίδ. και φροντίδας.

Βασικές Ομάδες-στόχοι

Ευάλωτες κοινωνικά ομάδες που αντιμετωπίζουν αυξημένο κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού όπως δικαιούχοι ΕΕΕ, λήπτες προνοιακών επιδομάτων, οικογένειες που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα υλικής υστέρησης, μονογονιοί, περιλαμβανομένων νόμιμων μεταναστών, υπηκόων τρίτων χωρών, δικαιούχων διεθνούς προστασίας κλπ.

Τα σχετικά είδη δράσεων του παρόντος ειδικού στόχου έχουν αξιολογηθεί ως συμβατά με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», δεδομένου ότι δεν αναμένεται να έχουν αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις λόγω της φύσης τους.

Περιγραφή των εθνικών ή περιφερειακών καθεστώτων στήριξης

Οι παρεμβάσεις που προγραμματίζεται να υλοποιηθούν στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 4(ιγ) θα εφαρμοστούν σε παγκύπρια βάση έτσι ώστε να καλύψουν όλους τους πολίτες που έχουν ανάγκη/όλους τους δυνητικούς δικαιούχους και θα έχουν τη μορφή επιχορηγήσεων, μη επιστρεπτέων (grants).

Κριτήρια για την επιλογή των πράξεων

Τα έργα που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 4(ιγ) θα επιλεγούν μετά από αξιολόγηση των προτάσεων που θα υποβληθούν από τα καθ' ύλην αρμόδια Υπουργεία (ΥΠΠΑΝ και Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας). Παράγοντες που θα ληφθούν υπόψη κατά την αξιολόγηση των έργων είναι η επιλεξιμότητα τους στη βάση των σχετικών κανονισμών της ΕΕ, ο βαθμός ωριμότητας των έργων, η συμβολή τους στην επίτευξη εθνικών πολιτικών και στρατηγικών, η συνεισφορά τους στην επίτευξη ευρωπαϊκών και εθνικών στόχων, η συμβολή τους στην αντιμετώπιση των προκλήσεων της οικονομίας και κοινωνίας, η ανταπόκρισή τους σε πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όπως είναι η «Εγγύηση για τα παιδιά», η συνάφειά τους με τον Ευρωπαϊκό Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων κλπ.

Δικαιούχοι - Υλική Στέρηση

Σε σχέση με τις δράσεις που αφορούν στην αντιμετώπιση της υλικής στέρησης, δικαιούχοι θα είναι οικογένειες με παιδιά βρεφικής ηλικίας, και οι οποίοι είναι δικαιούχοι Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος ή Λήπτες Δημόσιου Βοηθήματος ή οικογένειες που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα υλικής στέρησης σύμφωνα με σχετική έκθεση που θα ετοιμάζεται από τον αρμόδιο Λειτουργό των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας.

Δικαιούχοι- Σίτιση

Σε σχέση με τις δράσεις που αφορούν στην παροχή σίτισης, οι δικαιούχοι θα είναι παιδιά που θα επιλέγονται από Συμβουλευτική Επιτροπή της κάθε σχολικής μονάδας στη βάση συγκεκριμένων κριτηρίων που θα συμφωνηθούν και εγκριθούν μεταξύ του εμπλεκόμενου/εμπλεκόμενων Υπουργείου/Υπουργείων μετά από διαβούλευση με τους εμπλεκόμενους κοινωνικούς εταίρους όπως π.χ.:

- Οι γονείς/κηδεμόνες των παιδιών είναι λήπτες Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος ή Δημόσιου Βοηθήματος
- Οι γονείς/κηδεμόνες των παιδιών είναι άνεργοι
- Τα παιδιά είναι ορφανά και αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες
- Τα παιδιά ανήκουν σε μονογονεϊκές ή πολύτεκνες οικογένειες με οικονομικά προβλήματα
- Τα παιδιά προέρχονται από οικογένειες οι οποίες αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες/ το εισόδημα των γονέων είναι ανεπαρκές για άλλους λόγους (παιδιά φοιτητές ή στρατιώτες, σοβαρό πρόβλημα υγείας).

2.1.10.1.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες Εκροών

Προτ.	Ειδικός Στόχος	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	ID	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Ορόσημο (2024)	Τελικός Στόχος (2029)
10	4 (ιγ)	ΕΚΤ+	Μετάβασης	EMCO 04	Συνολική χρηματική αξία των τροφίμων για άλλες ομάδες στόχου	Ευρώ	6.000.000	16.666.667
				EMCO 06	Συνολική χρηματική αξία των αγαθών για παιδιά	Ευρώ	700.000	2.222.222

Πίνακας 3: Δείκτες αποτελεσμάτων

Προτ.	Ειδικός Στόχος	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	ID	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης ή Τιμή Αναφοράς	Έτος Αναφοράς	Τελικός Στόχος (2029)	Πηγή Δεδομένων	Παρατηρήσεις
10	4 (ιγ)	ΕΚΤ+	Μετάβασης	EMCR 02	Αριθμός τελικών αποδεκτών επισιτιστικής βοήθειας: Αριθμός παιδιών ηλικίας έως 18 ετών	Αριθμός	16.000	2023-2029	114.205	Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας	-
				EMCR 11	Αριθμός τελικών αποδεκτών υλικής βοήθειας: Αριθμός παιδιών ηλικίας έως 18 ετών	Αριθμός	2.000	2023-2029	3.500	ΥΚΕ, Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας	-

2.1.10.1.3 Ενδεικτική κατανομή των πόρων του Προγράμματος (ΕΕ) ανά είδος παρέμβασης

Πίνακας 4: Διάσταση 1 – Πεδίο Παρέμβασης

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφ/ειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
10	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (ιγ)	**164** (Αντιμετώπιση των υλικών στερήσεων με τη χορήγηση τροφίμων ή/και υλικής αρωγής σε απόρους, συμπεριλαμβανομένων των συνοδευτικών μέτρων)	17.000.000
				Σύνολο	17.000.000

Πίνακας 5: Διάσταση 2 – Μορφή Χρηματοδότησης

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφ/ειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
10	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (ιγ)	**01** Επιχορήγηση	17.000.000
				Σύνολο	17.000.000

Πίνακας 6: Διάσταση 3 – Μηχανισμός εδαφικής υλοποίησης και εδαφική εστίαση

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφ/ειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
10	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (ιγ)	**33** Καμία εδαφική στόχευση	17.000.000
				Σύνολο	17.000.000

Πίνακας 7: Διάσταση 6 – Δευτερεύοντες θεματικοί στόχοι ΕΚΤ+

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφ/ειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
10	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (ιγ)	**09** Άνευ αντικειμένου	17.000.000
				Σύνολο	17.000.000

Πίνακας 8: Διάσταση 7 – ΕΚΤ+, ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΤΔΜ διάσταση ισότητας των φύλων

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφ/ειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
10	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (ιγ)	**02** συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου - 40%	17.000.000
				Σύνολο	17.000.000

2.1.11 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 11: Κοινωνικές Καινοτόμες Δράσεις

2.1.11.1 Ειδικός Στόχος 4(ια): Ενίσχυση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες περιλαμβανομένων υπηρεσιών που προάγουν την πρόσβαση σε στέγαση και υπηρεσιών φροντίδας με επίκεντρο τον άνθρωπο, συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης· εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόσβασης στην κοινωνική προστασία, με έμφαση στα παιδιά και στις μειονεκτούσες ομάδες· βελτίωση της προσβασιμότητας, μεταξύ άλλων για τα άτομα με αναπηρίες, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και των υπηρεσιών μακροχρόνιας περίθαλψης.

2.1.11.1.1 Παρεμβάσεις των Ταμείων

<u>Σχετικά είδη δράσεων</u>

Η Πρ. 11 εφαρμόζεται εξολοκλήρου για τη στήριξη δράσεων κοινωνικής καινοτομίας και πειραματισμού, περιλαμβανομένων δράσεων που ενισχύουν την από τη βάση προς την κορυφή προσέγγιση, βασισμένες σε συμπράξεις δημόσιων αρχών με κοινωνικούς εταίρους, με Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, με τον ιδιωτικό τομέα καθώς και με την κοινωνία των πολιτών, με βάση το Άρθρο 14 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1057 για το ΕΚΤ+.

Η επιλογή των δράσεων εμπίπτει στα πλαίσια της Εθν. Στρατηγικής για την Αναπηρία 2018-2028 και του σχετικού Σχέδιου Δράσης, όπου ο τομέας της κοινωνικής καινοτομίας διαδραματίζει πρωτεύων ρόλο.

Οι παρεμβάσεις του παρόντος Ειδικού Στόχου συνάδουν με τις αρχές του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων υπ' αριθμό 3 «Ισότητα Ευκαιριών», 17 «Κοινωνική Ενσωμάτωση Ατόμων με Αναπηρία» και 18 «Μακροχρόνια Φροντίδα».

Ενδεικτικά είδη δράσεων:

<u>(α) Υπηρεσίες κατ΄ οίκον φροντίδας</u>

Η υποστήριξη της ανεξάρτητης διαβίωσης των ατόμων με αναπηρία βρίσκεται στο επίκεντρο της πολιτικής του ΥΕΚΑ και προωθείται μέσω υπηρεσιών κατ' οίκον φροντίδας, τηρώντας τις αρχές της Σύμβασης των ΗΕ για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ.

Η Κυπριακή Δημοκρατία έχει θεσπίσει τη χορήγηση ειδικού βοηθήματος για παροχή υπηρεσιών φροντίδας για όλα τα άτομα με παραπληγία / τετραπληγία. Πριν τη θέσπιση του δημόσιου βοηθήματος, οι δικαιούχοι υπηρεσιών φροντίδας ήταν εξαρτώμενοι από ξένο εργατικό δυναμικό, προερχόμενο κυρίως από τρίτες χώρες, χωρίς τις απαραίτητες γνώσεις, δεξιότητες μα πρωτίστως βούληση να εργαστούν ως φροντιστές/ προσωπικοί βοηθοί.

Προκλήσεις που ανέδειξαν την ανάγκη εφαρμογής της συγκεκριμένης δράσης:

- Ανεπάρκεια και αναποτελεσματικότητα υπηρεσιών παροχής φροντίδας.
- Απουσία κατάλληλα καταρτισμένου προσωπικού/ επαγγελματιών.
- Εγκατάλειψη προσωπικών βοηθών λόγω των ιδιαίτερα σημαντικών απαιτήσεων.
- Δέσμευση οικογενειακών μελών επιφορτισμένων με υποχρεώσεις φροντίδας.

Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται η εφαρμογή δράσεων κατάρτισης και εργοδότησης εξειδικευμένων φροντιστών/συνοδών, για παροχή υπηρεσιών φροντίδας και στήριξης σε άτομα με παραπληγία/τετραπληγία κατ' οίκον.

Η εν λόγω παρέμβαση βασίζεται στη συνεργασία δημόσιων αρχών, ιδιωτικών οργανισμών και ΜΚΟ και αποτελεί την επέκταση πιλοτικής εφαρμογής έργου, που υλοποιήθηκε σε μικρή κλίμακα κατά την προγραμματική περίοδο 2014-20 με ιδιαίτερη επιτυχία. Μέσα από την υλοποίηση του εν λόγω έργου, επιτεύχθηκε η αναβάθμιση της ποιότητας των υπηρεσιών φροντίδας που παρέχεται δωρεάν, με εισαγωγή νέου Πρότυπου Επαγγελματικού Πλαισίου που αναπτύχθηκε σε συνεργασία με την ΑΝΑΔ, ως εναλλακτική επιλογή στο απαγορευτικό νοσηλευτικό κόστος που παρέχεται από τις ιδιωτικές νοσηλευτικές εταιρείες.

Στο πλαίσιο του έργου εργοδοτούνται άνεργοι οι οποίοι εκπαιδεύονται και αποκτούν Ευρωπαϊκό Πιστοποιητικό Φροντιστή. Η αναβάθμιση των γνώσεων, δεξιοτήτων και η διεξαγωγή εκδηλώσεων ανταλλαγής εμπειριών αποτελούν βασικές παραμέτρους του έργου.

Στα αποτελέσματα του έργου συγκεταλέγεται η προώθηση της ισότητας των ευκαιριών σε άτομα με αναπηρία και σε άτομα που αντιμετωπίζουν υψηλό κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού και φτώχειας. Παράλληλα επιδιώκεται η διευκόλυνση της συμμετοχής σε δραστηριότητες, η πρόσβαση σε κοινωνικές υπηρεσίες και η απόλαυση κοινωνικών αγαθών, διασφαλίζοντας την κοινωνική συνοχή και ενσωμάτωση.

Στο πλαίσιο του ΣΑΑ, προωθείται η δημιουργία πρότυπων κοινοτικών κέντρων φροντίδας για συγκεκριμένες ομάδες ατόμων που χρειάζονται μακροχρόνια φροντίδα.

(β) Κοινωνική ενσωμάτωση/ μη διάκριση

Με βάση τη Σύμβαση του ΟΗΕ επιδιώκεται, μεταξύ άλλων, η βελτίωση της ποιότητας ζωής των ΑμεΑ και γενικότερα η κοινωνική τους ενσωμάτωση χωρίς περιορισμούς ή διακρίσεις. Στα πλαίσια αυτά προωθείται η λειτουργία του Κέντρου Αυτισμού, στο πλαίσιο προγράμματος που παρέχει επαρκείς, συστηματικές, εξειδικευμένες και ποιοτικές υπηρεσίες έγκαιρης παιδικής παρέμβασης και στήριξης, οι οποίες ξεκινούν όσο το δυνατό νωρίτερα και παρέχονται όσο το δυνατό εγγύτερα στην περιοχή διαμονής του ατόμου, ώστε τα άτομα με αυτισμό, άλλες νευροαναπτυξιακές διαταραχές ή/και νοητική αναπηρία να έχουν όλα τα απαραίτητα εφόδια για τη μελλοντική πρόοδο και ανάπτυξή τους.

Οι υπηρεσίες του Κέντρου συνίστανται σε:

1. Ψυχολογική Στήριξη, Συμβουλευτική και Ψυχοεκπαίδευση στις οικογένειες των παιδιών με αυτισμό με στόχο τη διατήρηση της οικογενειακής ηρεμίας και συνοχής καθώς και ποιότητας ζωής όλων των μελών της οικογένειας, την πρόληψη συζυγικών, ή άλλων οικογενειακών ή/και ατομικών κρίσεων και την ενδυνάμωση των ίδιων των γονέων. Η βοήθεια προς την οικογένεια έχει άμεσα και έμμεσα θετικά αποτελέσματα στην ανάπτυξη του παιδιού και στη διασφάλιση της θέσης του μέσα στην οικογένεια. Οι υπηρεσίες αυτές θα παρέχονται από εξειδικευμένους Ψυχολόγους.
2. Κατ' οίκον Εκπαίδευση και Στήριξη με κατάλληλη εκπαίδευση και προετοιμασία των παιδιών για την σχολική εκπαίδευση και για όλες τις κοινωνικές και άλλες δεξιότητες καθημερινής ζωής που θεωρούνται ουσιώδεις για την ποιότητα της ζωής τους αλλά και την παράλληλη εκπαίδευση των γονέων για τη φροντίδα και αγωγή του παιδιού. Τέτοιες υπηρεσίες εφαρμόζονται σε αναπτυγμένες χώρες, με τη χρήση εξειδικευμένων επιστημονικών μεθόδων, αλληλοσυμπληρώνοντας τις θεραπευτικές παρεμβάσεις από τον ιδιωτικό ή δημόσιο τομέα (λογοθεραπεία, εργοθεραπεία κ.ά.). Σήμερα δεν εφαρμόζεται στην Κύπρο κάποιο αντίστοιχο πρόγραμμα, ενώ είναι επιστημονικά τεκμηριωμένο ότι η εκπαίδευση των γονέων και του παιδιού στον χώρο διαμονής τους επενεργεί πολύ θετικά ως προς τη

διατήρηση και γενίκευση των δεξιοτήτων και αποτελεσμάτων που κατακτιούνται στα πλαίσια όλων των θεραπευτικών παρεμβάσεων. Οι υπηρεσίες αυτές θα παρέχονται από ειδικά καταρτισμένους εκπαιδευτές (Ψυχολόγους ή και Κοιν. Επιστήμονες).

3. Κοινωνική Στήριξη με στόχο την ενημέρωση, πληροφόρηση και διασύνδεση των οικογενειών με όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες και τους επαγγελματίες υγείας, αποκατάστασης και άλλων ειδικοτήτων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, παροχή βοήθειας στη συμπλήρωση αιτήσεων, συνοδεία σε αρμόδιους φορείς όπου κρίνεται αναγκαίο. Η παροχή Υπηρεσιών Κοιν. Στήριξης, έχουν ως στόχο τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής, τη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού και την αύξηση της κοιν. συμμετοχής έτσι ώστε να διευκολύνεται η κοινωνική ενσωμάτωση των παιδιών και των οικογενειών τους. Οι υπηρεσίες αυτές θα παρέχονται από Κοιν. Λειτουργούς.

Ανάλογα με τα αποτελέσματα των πρώτων χρόνων οι υπηρεσίες του Κέντρου ενδέχεται να επεκταθούν και σε παιδιά με άλλες Νευροαναπτυξιακές Διαταραχές ή/και Νοητική Αναπηρία.

Αναμενόμενα Αποτελέσματα:

- Συστηματική και αποτελεσματική παρακολούθηση της πορείας των παιδιών με αυτισμό και διατήρηση επαφής και συνεργασίας με τις οικογένειες τους.
- Έγκαιρη καθοδήγηση των οικογενειών για να προβούν σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες και να διασυνδεθούν με όλους τους ειδικούς.
- Στήριξη και διατήρηση της οικογενειακής ηρεμίας και μείωση του οικογενειακού άγχους μέσα από όλες τις υπηρεσίες του Κέντρου.
- Δημιουργία εξατομικευμένου πλάνου οικογενειακής παρέμβασης και στήριξης για κάθε οικογένεια και διασφάλιση της συνέχειας των θετικών αποτελεσμάτων όλων των παρεμβάσεων.
- Ενίσχυση της επάρκειας των γονέων να ανταποκριθούν στο ρόλο τους μέσα από τη συστηματική εκπαίδευσή τους με απότοκο τόσο την πρόοδο του παιδιού όσο και τη ψυχοσυναισθηματική υγεία και ευημερία των ιδίων.
- Αποτελεσματική πρόληψη συζυγικών ή/και άλλων οικογενειακών κρίσεων.
- Παρέμβαση από εξειδικευμένους επαγγελματίες στη ζωή του παιδιού και της οικογένειας και διασφάλιση σχέσεων συνεργασίας και εμπιστοσύνης με τους υπόλοιπους (Ιατρούς, άλλους Επαγγελματίες Υγείας και Αποκατάστασης, Θεραπευτές, Εκπαιδευτικούς κοκ).
- Αναβάθμιση των υπηρεσιών που παρέχονται σε άτομα με αυτισμό μέσα από την εισαγωγή καινοτόμων για τα κυπριακά δεδομένα και επιστημονικά τεκμηριωμένων εργαλείων, μεθόδων και πρακτικών για την ουσιαστική αντιμετώπιση των δυσκολιών που προκύπτουν στα πλαίσια του αυτισμού και την ενίσχυση όλων των δεξιοτήτων και δυνατοτήτων των ατόμων για τη μέγιστη δυνατή ομαλή ανάπτυξή τους.
- Εκπαίδευση, πληροφόρηση και ενημέρωση μεγάλου μέρους του πληθυσμού μέσα είτε από τη στήριξη και εκπαίδευση του ευρύτερου οικογενειακού περιβάλλοντος (πχ γιαγιάδες, παππούδες), του ευρύτερου επαγγελματικού τομέα φροντίδας (βρεφοκόμοι, νηπιοκόμοι, κατ'οίκον φροντιστές) αλλά και του εκπαιδευτικού χώρου (πχ. νηπιαγωγοί). Με αυτό τον τρόπο διευρύνεται η γνώση γύρω από τα θέματα του αυτισμού, μειώνεται η προκατάληψη και τα στερεότυπα, διαχέεται η τεχνογνωσία και επιτυγχάνεται πιο εύκολα η ενσωμάτωση των ατόμων με αυτισμό, και αναπηρίες γενικότερα, στην ευρύτερη κοινωνική ζωή.

- Διασύνδεση και αποτελεσματική συνεργασία των οικογενειών με τις αρμόδιες κρ. υπηρεσίες και καθοδήγηση ως προς τις σχετικές κοινωνικές παροχές και υπηρεσίες στις οποίες έχουν δικαίωμα πρόσβασης.
- Εμβάθυνση και εξέλιξη γνώσεων σε ζητήματα που αφορούν στον αυτισμό σε συνεργασία των παιδιών, των οικογενειών τους, των επαγγελματιών και των αρμόδιων κρ. υπηρεσιών.

Τα σχετικά είδη δράσεων του παρόντος ειδικού στόχου έχουν αξιολογηθεί ως συμβατά με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», δεδομένου ότι δεν αναμένεται να έχουν αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις λόγω της φύσης τους.

Βασικές Ομάδες-στόχοι

Κοινωνικά ευάλωτα άτομα, που λόγω ιδιαίτερων καταστάσεων χρήζουν είτε βραχυπρόθεσμης είτε μακροπρόθεσμης στήριξης και φροντίδας όπως π.χ. ΑμεΑ, περιλαμβανομένων ατόμων με παραπληγία, τετραπληγία ή αυτισμό κλπ.

Ενέργειες που διαφυλάσσουν την ισότητα, την ένταξη και την απαγόρευση των διακρίσεων

Οι αρχές των ίσων ευκαιριών, της χωρίς αποκλεισμούς ενσωμάτωσης και της μη διάκρισης αποτελούν οριζόντιες αρχές, οι οποίες προβλέπονται στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο και ως εκ τούτου διέπουν την εξειδίκευση και την υλοποίηση του Προγράμματος.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του Προγράμματος, οι αρμόδιες Αρχές θα λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζεται η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και να αποτρέπεται κάθε μορφής διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού, καθώς και για τη συνεκτίμηση της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία. Σημειώνεται ότι, για τις παρεμβάσεις του Προγράμματος θα λαμβάνεται η γνώμη της αρμόδιας αρχής, κατά περίπτωση, σχετικά με τη συμβατότητά τους με τις οριζόντιες πολιτικές για την ισότητα και την μη διάκριση καθώς και τη συμμόρφωση με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και θα τηρούνται όπου εφαρμόζεται, οι πρόνοιες της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCRPD).

Ο εν λόγω Ειδικός Στόχος αποτελεί τον κατ' εξοχήν κατάλληλο στόχο για υλοποίηση κοινωνικών καινοτόμων δράσεων μέσω προαγωγής ίσων ευκαιριών, της ένταξης και της μη διάκρισης αφού υποστηρίζει την εφαρμογή παρεμβάσεων που αποσκοπούν στην ενίσχυση της πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές κοινωνικές υπηρεσίες, περιλαμβανομένης της προσφοράς υπηρεσιών φροντίδας καθώς και στη διασφάλιση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των ευάλωτων ομάδων πληθυσμού χωρίς αποκλεισμούς, ειδικότερα των ατόμων με αναπηρία.

Ενδεικτική αναφορά ως προς τις ειδικές περιοχές στόχο, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης χρήσης των εδαφικών εργαλείων

Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

Διαπεριφερειακές, Διασυνοριακές και Διακρατικές δράσεις

Η ανάγκη για την υλοποίηση έργων διαπεριφερειακού, διασυνοριακού και διακρατικού χαρακτήρα, καλύπτεται από τα Προγράμματα (Interreg), στα οποία συμμετέχει η Κύπρος και για τα οποία Εθνικό Σημείο Επαφής είναι η ΓΔ Ανάπτυξης. Συγκεκριμένα το Interreg Next Med, προωθεί δράσεις για εξασφάλιση ίσης πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη και ενίσχυση της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγείας, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας περίθαλψης, και προώθηση της μετάβασης από τη φροντίδα του ιδρύματος στη φροντίδα με βάση την οικογένεια και την κοινότητα. Όπου προκύπτει ανάγκη για ενίσχυση των δράσεων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας θα αξιολογείται για προώθηση από το Πρόγραμμα «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027».

Προβλεπόμενη χρήση των χρηματοοικονομικών μέσων

Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

2.1.11.1.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες Εκροών

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Ορόσημο (2024)*	*Τελικός Στόχος (2029)*
11	4 (ια)	ΕΚΤ+	Μετάβασης	E4 03	Αριθμός καταρτισμένων Φροντιστών που εργοδοτούνται για παροχή κατ' οίκον φροντίδας	Αριθμός	50	70
				E4 04	Λειτουργία Κέντρου Οικογενειακής Παρέμβασης και Στήριξης για τον Αυτισμό	Αριθμός	1	1

Πίνακας 3: Δείκτες αποτελεσμάτων

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Τιμή Βάσης ή Τιμή Αναφοράς*	*Έτος Αναφοράς*	*Τελικός Στόχος (2029)*	*Πηγή Δεδομένων*	*Παρατηρήσεις*
11	4 (ια)	ΕΚΤ+	Μετάβασης	A4 10	Ικανοποίηση των αναγκών ωφελουμένων ατόμων που λαμβάνουν υπηρεσίες κατ' οίκον φροντίδας	Αριθμός	ΝΑΙ	2023-2029	ΝΑΙ	ΟΠΑΚ	Ποιοτικός Δείκτης Αποτελεσμάτων για κοινωνικές καινοτόμες δράσεις
				A4 11	Ικανοποίηση των αναγκών ωφελουμένων ατόμων που λαμβάνουν υπηρεσίες από το Κέντρο Οικογενειακής Παρέμβασης και Στήριξης για τον Αυτισμό	Αριθμός	ΝΑΙ	2023-2029	ΝΑΙ	ΤΚΕ ΑΜΕΑ	Ποιοτικός Δείκτης Αποτελεσμάτων για κοινωνικές καινοτόμες δράσεις

2.1.11.1.3 Ενδεικτική κατανομή των πόρων του Προγράμματος (ΕΕ) ανά είδος παρέμβασης

Πίνακας 4: Διάσταση 1 – Πεδίο Παρέμβασης

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφ/ειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
11	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (ια)	**159** Μέτρα για την αναβαθμισμένη παροχή υπηρεσιών φροντίδας που βασίζονται στην οικογένεια και την τοπική κοινότητα	10.000.000
				Σύνολο	**10.000.000**

Πίνακας 5: Διάσταση 2 – Μορφή Χρηματοδότησης

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφ/ειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
11	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (ια)	**01** Επιχορήγηση	10.000.000
				Σύνολο	**10.000.000**

Πίνακας 6: Διάσταση 3 – Μηχανισμός εδαφικής υλοποίησης και εδαφική εστίαση

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφ/ειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
11	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (ια)	**33** Καμία εδαφική στόχευση	10.000.000
				Σύνολο	**10.000.000**

Πίνακας 7: Διάσταση 6 – Δευτερεύοντες θεματικοί στόχοι ΕΚΤ+

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφ/ειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
11	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (ια)	**05** Καταπολέμηση των διακρίσεων	10.000.000
				Σύνολο	**10.000.000**

Πίνακας 8: Διάσταση 7 – ΕΚΤ+, ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΤΔΜ διάσταση ισότητας των φύλων

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφ/ειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
11	ΕΚΤ+	Μετάβασης	4 (ια)	**02** συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου - 40%	10.000.000
				Σύνολο	**10.000.000**

2.1.12 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 12: Ειδική Προτεραιότητα για το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης

2.1.12.1 Ειδικός Στόχος: Παροχή δυνατότητας στις περιφέρειες και τους πολίτες να αντιμετωπίσουν τις κοινωνικές επιπτώσεις, στην απασχόληση, τις οικονομικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις της μετάβασης προς τον στόχο της Ένωσης το 2030 για το κλίμα και μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία έως το 2050, βάσει της συμφωνίας του Παρισιού

2.1.12.1.1 Παρεμβάσεις Ταμείων

Σχετικά είδη δράσεων

Το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, αποτελεί το νέο χρηματοδοτικό μέσο στο πλαίσιο της Πολιτικής Συνοχής, το οποίο έχει ως στόχο τη δίκαιη μετάβαση σε μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία. Για την επίτευξη της κλιματικής ουδετερότητας, μέσω της υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα, η Κύπρος θα κληθεί να αντιμετωπίσει σημαντικές προκλήσεις και παράλληλα θα πρέπει να πραγματοποιηθούν σημαντικές δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις.

Η Κύπρος ως ένα μικρό νησιωτικό ΚΜ αντιμετωπίζει ιδιαίτερες προκλήσεις στη διαδικασία μετάβασης σε μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία. Οι προκλήσεις αυτές περιλαμβάνουν το υψηλό ενεργειακό κόστος, θέματα ενεργειακής ασφάλειας, μικρές οικονομίες κλίμακος και σχεδόν αποκλειστική εξάρτηση από ορυκτά καύσιμα. Η εξάρτηση αυτή δημιουργεί πρόσθετο βάρος αφού παράγονται υψηλότερες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και υψηλότερες τιμές ηλεκτρισμού, ενώ παράλληλα μειώνει την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων. Πρόσθετα διαπιστώνονται τεχνικές δυσκολίες που σχετίζονται με την απομόνωση της Κύπρου, όπως στη διείσδυση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, αφού οι τεχνολογίες αποθήκευσης δεν έχουν ενταχθεί στην αγορά. Η εξάρτηση της Κύπρου σε ορυκτά καύσιμα για ενέργεια και ηλεκτρισμό είναι η μεγαλύτερη στην ΕΕ και 8% του κυπριακού ΑΕΠ διατίθεται για την εισαγωγή ορυκτών καυσίμων. Κατά το 2020 το ποσοστό της Κύπρου σε Ανανεώσιμες Πηγές ενέργειας (ΑΠΕ) ανήλθε σε 17%, ξεπερνώντας τον Εθνικό Στόχο για το 2020 που ανερχόταν σε 13%. Πρόσθετα, σημειώνεται ότι η διείσδυση των ΑΠΕ στην ηλεκτροπαραγωγή αναμένεται να ξεπεράσει το 50%, σε περίπτωση που υλοποιηθεί έγκαιρα, μέχρι το 2026, η ηλεκτρική διασύνδεση (Euroasia Interconnector).

Τα πιο πάνω, έχουν ως αποτέλεσμα η Κύπρος να είναι ανάμεσα στα ΚΜ με τις μεγαλύτερες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου. Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία[1], 34% των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα προέρχεται από τους δύο ηλεκτροπαραγωγούς σταθμούς σε Βασιλικό και Δεκέλεια, που χρησιμοποιούν ως καύσιμα μαζούτ και πετρέλαιο. Το ποσοστό αυτό αντιπροσωπεύει το μεγαλύτερο μερίδιο των εκπομπών της Κύπρου για το 2019.

Σύμφωνα με το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα του 2019, προβλεπόταν αύξηση του ποσοστού ΑΠΕ στην τελική κατανάλωση ενέργειας στο 23% μέχρι το 2030, για την επίτευξη του στόχου μείωσης των εκπομπών στους τομείς του Συστήματος ETS κατά 43% σε σύγκριση με το 2005, ενώ το ποσοστό ΑΠΕ αναμενόταν με το ΕΣΕΚ του 2019 να υπερβεί το 50% το 2050.

Αντίστοιχα, στους τομείς εκτός του Συστήματος ETS, στους οποίους δραστηριοποιούνται χιλιάδες Μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ), το ΕΣΕΚ προβλέπει μέτρα που οδηγούν σε σχεδόν πλήρη επίτευξη του στόχου μείωσης των εκπομπών κατά 24% το 2030 σε σχέση με το 2005. Πιο συγκεκριμένα, όπως φαίνεται στους Πίνακες 3.1 και 3.2 του ΕΣΕΚ, μεταξύ των πολιτικών και μέτρων για τους κλάδους εκτός ETS περιλαμβάνονται και τα εξής:

[1] Σύμφωνα με Έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που δημοσιεύτηκε το 2021 "Climate Action in Cyprus – Latest State of Play"

- Προώθηση των ΑΠΕ σε όλη την οικονομία, περιλαμβανομένων και των επιχειρήσεων
- Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης σε όλη την οικονομία, με μέτρα που απευθύνονται ειδικά σε επιχειρήσεις
- Μείωση των εκπομπών CO2 στις επιχειρήσεις με ειδικά σχέδια χορηγιών

Στο μεταξύ, οι στόχοι για την ενεργειακή μετάβαση έγιναν πιο φιλόδοξοι μετά το 2020, κάτι που απαιτεί μεγαλύτερη προσπάθεια απανθρακοποίησης σε όλη την οικονομία.

Στρατηγικός στόχος του Σχεδίου Δίκαιης Μετάβασης είναι η μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στον ηλεκτροπαραγωγό σταθμό στη Δεκέλεια και στις ενεργοβόρες επιχειρήσεις. Η επίτευξη του στρατηγικού στόχου, επιδιώκεται μέσω της αύξησης της διείσδυσης των ΑΠΕ στο ενεργειακό μίγμα και τις ενεργοβόρες επιχειρήσεις (εκτός ETS). Παράλληλα, στις στρατηγικές επιδιώξεις περιλαμβάνονται η αναβάθμιση του εργατικού δυναμικού μέσω κατάρτισης και εκπαίδευσης σε πράσινα επαγγέλματα, με τη δημιουργία της Πράσινης τεχνικής σχολής και της παροχής εξειδικευμένων καταρτίσεων σε σχετιζόμενους τομείς. Πιο κάτω παρουσιάζεται και το χρονοδιάγραμμα της στρατηγικής.

Οι εκπομπές CO2 από τον Ηλεκτροπαραγωγό Σταθμό της Δεκέλειας (α) σε πρώτο στάδιο μειώνονται σημαντικά και (β) σε δεύτερο στάδιο μηδενίζονται. Συγκεκριμένα, προωθείται η προσαρμογή του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας για αύξηση της διείσδυσης ΑΠΕ στο ενεργειακό μίγμα και η επαρκής εγκατάσταση συστημάτων αποθήκευσης ώστε να δημιουργηθούν κατάλληλες συνθήκες για την απανθρακοποίηση του Ηλεκτροπαραγωγού Σταθμού Δεκέλειας (2022 – 2032). Στην πρώτη φάση, μέχρι το 2026, οι εκπομπές του ηλεκτροπαραγωγού σταθμού στην Δεκέλεια θα μειωθούν στο 16%, και στη δεύτερη φάση, μέχρι το 2032, θα μηδενιστούν.

Οι τομείς που αναμένεται να επηρεαστούν άμεσα από τις επιπτώσεις της μετάβασης είναι οι Ηλεκτροπαραγωγοί Σταθμοί και οι επιχειρήσεις με βαρύ ενεργειακό αποτύπωμα.

Α) Ηλεκτροπαραγωγή:
Με βάση τους πιο πάνω σχεδιασμούς σε σχέση με την αποανθρακοποίηση στον ηλεκτροπαραγωγό σταθμό στην Δεκέλεια από το 2025 μέχρι το 2032, αναμένεται ότι οι ανάγκες σε προσωπικό θα μειωθούν κατά 90 θέσεις εργασίας. Το εν λόγω προσωπικό αφορά τόσο σε τεχνικό προσωπικό, το οποίο θα πρέπει να επανεκπαιδευτεί σε τεχνολογίες ΑΠΕ και τεχνολογίες αποθήκευσης ενέργειας ή/και σε υβριδικά έργα ΑΠΕ, όσο και σε επιστημονικό προσωπικό που θα πρέπει να εκπαιδευτεί στα νέα συστήματα διαχείρισης και πρόβλεψης παραγωγής ενέργειας.

Πρόσθετα, θα επηρεαστούν και άλλες θέσεις εργασίας εκτός της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου που σήμερα προσφέρουν διάφορες υποστηρικτικές υπηρεσίες. Με βάση την ανάλυση εισροών-εκροών της κυπριακής οικονομίας, για κάθε 10 εργαζομένους στον τομέα αυτό επηρεάζονται επιπλέον 13,5 θέσεις εργασίας σε άλλους κλάδους της μεταποίησης και του τριτογενούς τομέα που τροφοδοτούν την παραγωγή της ΑΗΚ. Επομένως, εκτός από τις 90 άμεσες θέσεις εργασίας που προαναφέρθηκαν, αναμένεται να επηρεαστούν επιπλέον 120 θέσεις σε άλλους τομείς της εγχώριας οικονομίας.

Β) Τομέας Επιχειρήσεων με βαρύ ενεργειακό αποτύπωμα:
Η αύξηση των τιμών λόγω των ολοένα πιο φιλόδοξων στόχων μείωσης των εκπομπών, αυξάνει το κόστος παραγωγής των επιχειρήσεων και μειώνει την ανταγωνιστικότητά τους. Οι επιχειρήσεις είναι ήδη σε δυσμενή θέση, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι δεν είναι δυνατό να επωφεληθούν από οικονομίες κλίμακος, έχουν υψηλό μεταφορικό κόστος, λόγω της απομόνωσης του νησιού, πιέζονται ακόμη περισσότερο λόγω της διαδικασίας μετάβασης. Χωρίς τις απαραίτητες επενδύσεις ώστε να

μειωθεί το ενεργειακό κόστος (με λιγότερες εκπομπές) και χαμηλότερο κόστος παραγωγής, των επιχειρήσεων αυτών, η επιβίωση τους δεν θα είναι δυνατή.

Ως ιδιαίτερα ενεργοβόρες επιχειρήσεις έχουν αναγνωριστεί, μεταξύ άλλων, οι επιχειρήσεις, οι οποίες δραστηριοποιούνται στους τομείς της παραγωγής τροφίμων και ποτών, χημικών ουσιών, βασικών φαρμακευτικών προϊόντων και φαρμακευτικών σκευασμάτων, προϊόντων από ελαστικό και πλαστικές ύλες, καθαριστήρια ρούχων και αφαλατώσεις.

Με τη στήριξη του ΤΔΜ για την ένταξη ΑΠΕ και δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας σε ΜμΕ (εκτός ETS) με βαρύ ενεργειακό αποτύπωμα και για την αποθήκευση ενέργειας, θα μειωθεί το ενεργειακό κόστος των επωφελούμενων επιχειρήσεων, με θετική επίδραση στην παραγωγικότητά τους. Αυτό θα βελτιώσει την ανταγωνιστικότητά τους και θα τους επιτρέψει να καταστρώσουν επιχειρηματικά σχέδια για εμπλουτισμό και εκσυγχρονισμό των παραγόμενων προϊόντων τους.

Με το Σχέδιο αυτό αναμένεται μείωση των εκπομπών των ΜμΕ κατά 36,4 kt ισοδύναμου CO2 το 2030, που αποτελεί μείωση κατά περίπου 1% των εκπομπών των τομέων εκτός ETS του έτους 2005, έναντι συνολικού στόχου του ΕΣΕΚ για μείωση των εκπομπών εκτός ETS το 2030 κατά 24%. Συνεπώς, με το Σχέδιο αυτό μπορεί να επιτευχθεί το 4-5% των απαιτούμενων μειώσεων εκπομπών εκτός ETS που προβλέπονται στο ΕΣΕΚ.

Περαιτέρω, πρόκληση για την κυπριακή οικονομία στο δρόμο προς την κλιματική ουδετερότητα είναι και ο μικρός αριθμός μαθητών που επιλέγουν την τεχνική εκπαίδευση. Ως εκ τούτου, κρίνεται σκόπιμη η στροφή προς κατευθύνσεις τεχνικών και επιστημονικών επαγγελμάτων που προωθούν την πράσινη οικονομία και την κλιματική ουδετερότητα με τις κατάλληλες υποδομές. Μέσω του ΤΔΜ θα δημιουργηθεί η νέα «Πράσινη Τεχνική Σχολή» που θα εκπαιδεύει νέους σε πράσινες τεχνολογίες και δεξιότητες, καλύπτοντας ένα κενό στην υφιστάμενη Μέση Τεχνική Εκπαίδευση της χώρας. Με αυτό τον τρόπο, η εγχώρια οικονομία θα μπορεί να τροφοδοτείται με ανθρώπινο δυναμικό σε ειδικότητες που είναι απαραίτητες για τη διαφοροποίηση του παραγωγικού μοντέλου και την πράσινη μετάβαση της χώρας. Είναι άλλωστε γνωστό ότι η έλλειψη κατάλληλου ανθρώπινου δυναμικού δημιουργεί σήμερα προβλήματα στην επιτάχυνση των επενδύσεων για εξοικονόμηση ενέργειας, ΑΠΕ και άλλες πράσινες τεχνολογίες σε όλη την Ευρώπη.

Ως εκ τούτου, οι επενδύσεις από το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης εστιάζουν στην:

- Ενίσχυση του συστήματος μεταφοράς και διανομής ενέργειας (περιλαμβανομένων τεχνολογιών αποθήκευσης ώστε να καταστεί δυνατή η περαιτέρω διείσδυση ΑΠΕ, χωρίς αποκοπές)
- Ενίσχυση επιχειρήσεων για εφαρμογή τεχνολογιών, χρήσης ΑΠΕ για μείωση του ενεργειακού τους αποτυπώματος και των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα
- Ενδυνάμωση/Αναβάθμιση Ανθρώπινου Κεφαλαίου και Υποδομών (δράσεις εκπαίδευσης και κατάρτισης και δημιουργία Πράσινης Τεχνικής Σχολής)

<u>Σχετικά Είδη Δράσεων:</u>

- Προγράμματα κατάρτισης και εκπαίδευσης στα πράσινα επαγγέλματα
- Δημιουργία Πράσινης Τεχνικής Σχολής
- Δημιουργία Νέων και Αναβάθμιση Υφιστάμενων Ενεργειακών Συστημάτων, Υποδομών και Δικτύων (π.χ. εγκατάσταση έξυπνης αντιστάθμισης ή/ και αναβάθμιση υποσταθμών μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, ανάπτυξη δικτύου οπτικών ινών, ψηφιακή αναβάθμιση του συστήματος διανομής ενέργειας)

- Σχέδια Χορηγιών για εγκατάσταση Συστημάτων Αποθήκευσης
- Σχέδια Χορηγιών Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας για ΜμΕ (εκτός ETS)

Τα σχετικά είδη δράσεων του παρόντος ειδικού στόχου έχουν αξιολογηθεί ως συμβατά με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», λαμβάνοντας υπόψη ότι αξιολογήθηκαν ως συμβατά σύμφωνα με την τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Βασικές Ομάδες-στόχοι:

- Επιχειρήσεις για χρήση ΑΠΕ και αποθήκευση ενέργειας
- Δημόσιοι φορείς (Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας κλπ.)
- Ημικρατικοί Οργανισμοί (Αρχή Ηλεκρισμού Κύπρου)
- Φυσικά Πρόσωπα (μαθητές, άνεργοι, εργαζόμενοι)

Ενέργειες που διαφυλάσσουν την ισότητα, την ένταξη και την απαγόρευση των διακρίσεων
Οι αρχές των ίσων ευκαιριών, της χωρίς αποκλεισμούς ενσωμάτωσης και της μη διάκρισης αποτελούν οριζόντιες αρχές, οι οποίες προβλέπονται στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο και ως εκ τούτου διέπουν την εξειδίκευση και την υλοποίηση του Προγράμματος.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του Προγράμματος, οι αρμόδιες Αρχές θα λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζεται η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και να αποτρέπεται κάθε μορφής διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού, καθώς και για τη συνεκτίμηση της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία. Σημειώνεται ότι, για τις παρεμβάσεις του Προγράμματος θα λαμβάνεται η γνώμη της αρμόδιας αρχής, κατά περίπτωση, σχετικά με τη συμβατότητά τους με τις οριζόντιες πολιτικές για την ισότητα και την μη διάκριση καθώς και τη συμμόρφωση με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και θα τηρούνται όπου εφαρμόζεται, οι πρόνοιες της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCRPD).

Ιδιαίτερα στοχευόμενα εδάφη, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης χρήσης των εδαφικών εργαλείων
Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

Διαπεριφερειακές, διασυνοριακές και διακρατικές δράσεις
Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου. Λόγω του ότι το Ταμείο Δίκαιο Μετάβασης είναι ένα νέο Ταμείο, με συγκεκριμένη στόχευση, του οποίου οι δράσεις εφαρμόζονται για πρώτη φορά, δεν είναι εφικτό στο παρόν στάδιο ο εντοπισμός διαπεριφερειακών, διασυνοριακών ή διακρατικών δράσεων.

Προβλεπόμενη χρήση χρηματοοικονομικών μέσων
Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

2.2.12.1.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες Εκροών

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Ορόσημο (2024)*	*Τελικός Στόχος (2029)*
12	Στόχος να δοθεί η δυνατότητα στις περιφέρειες και τους ανθρώπους να αντιμετωπίσουν τις κοινωνικές, εργασιακές, οικονομικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις της μετάβασης προς τους στόχους της Ένωσης για την ενέργεια και το κλίμα για το έτος 2030 και προς μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία της Ένωσης έως το 2050	ΤΔΜ	Δ/Ε	EECO 02	Άνεργοι, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων	αριθμός ατόμων	170	570
				EECO 05	Απασχολούμενοι, συμπεριλαμβανομένων των αυτοαπασχολουμένων	αριθμός ατόμων	250	860
				RCO 22	Πρόσθετη ικανότητα παραγωγής για ΑΠΕ (από την οποία: ηλεκτρισμός, θερμική)	MW	0	12
				E6 01	Συστήματα ψηφιακής διαχείρισης για έξυπνα ενεργειακά συστήματα	Μέρη συστήματος	600	1.500
				E6 02	Επενδύσεις σε νέα ή αναβαθμισμένα ενεργειακά συστήματα, υποδομές και δίκτυα	Ευρώ	9.400.000	47.000.000
				E6 03	Λύσεις για την αποθήκευση ηλεκτρικής ενέργειας	MWh	0	285
				RCO 67	Χωρητικότητα τάξεων νέων ή εκσυγχρονισμένων εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων	Άτομα	0	600

Πίνακας 3: Δείκτες αποτελεσμάτων

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Τιμή Βάσης ή Τιμή Αναφοράς*	*Έτος Αναφοράς*	*Τελικός Στόχος (2029)*	*Πηγή Δεδομένων*	*Παρατηρήσεις*
12	Στόχος να δοθεί η δυνατότητα στις περιφέρειες και τους ανθρώπους να αντιμετωπίσουν τις κοινωνικές, εργασιακές, οικονομικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις της μετάβασης προς τους στόχους της Ένωσης για την ενέργεια και το κλίμα για το έτος 2030 και προς μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία της Ένωσης έως το 2050	RCR 01	Θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν στις υποστηριζόμενες οντότητες	ετήσια ΙΠΑ	0	2020	175	ΟΠΣ	-
		EECR 03	Συμμετέχοντες που αποκτούν εξειδίκευση αμέσως μετά την αποχώρηση τους	Αριθμός ατόμων	0	2020	1.000	ΟΠΣ	-
		RCR 29	Εκτιμώμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου	Τόνοι ισοδύναμου διοξειδίου του άνθρακα/έτος	44.000	2020	31.000	ΟΠΣ	-
		RCR 31	Συνολική παραγόμενη ενέργεια από Ανανεώσιμες πηγές (εκ της οποίας: ηλεκτρική:…xxx MWh/year, (b) θερμική:…yyy MWh/year)	MWh/ έτος	0	2020	19.000	ΟΠΣ	-
		A6 01	Μερίδιο των ΑΠΕ στο ενεργειακό μίγμα	Ποσοστό	11,7	2020	30	ΟΠΣ	-
		RCR 71	Ετήσιος Αριθμός Χρηστών ή εκσυγχρονισμένων εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων	Χρήστες/ έτος	0	2020	600	ΟΠΣ	-

2.1.12.1.3 Ενδεικτική Κατανομή Πόρων του Προγράμματος ανά είδος παρέμβασης

Πίνακας 4: Διάσταση 1 – Πεδίο Παρέμβασης

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφ/ειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
12	ΤΔΜ	Δ/Ε	ΤΔΜ	**048** Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (Ηλιακή)	9.100.000
				053 Έξυπνα Ενεργειακά Συστήματα (περ. έξυπνων δικτύων και συστημάτων ΤΠΕ) και σχετική αποθήκευση	73.00.000
				122 Υποδομές για Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	13.000.000
				146 Μέτρα για την προσαρμογή των εργοδοτουμένων των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή	2.000.000
				Σύνολο	97.100.000

Πίνακας 5: Διάσταση 2 – Μορφή Χρηματοδότησης

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφ/ειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
12	ΤΔΜ	Δ/Ε	ΤΔΜ	**01** Επιχορήγηση	97.100.000
				Σύνολο	**97.100.000**

Πίνακας 6: Διάσταση 3 – Μηχανισμός εδαφικής υλοποίησης και εδαφική εστίαση

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφ/ειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
12	ΤΔΜ	Δ/Ε	ΤΔΜ	**33** Καμία εδαφική στόχευση	97.100.000
				Σύνολο	**97.100.000**

Πίνακας 8: Διάσταση 7 – ΕΚΤ+, ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΤΔΜ διάσταση ισότητας των φύλων

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφ/ειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
12	ΤΔΜ	Δ/Ε	ΤΔΜ	**03** Ουδετερότητα ως προ το φύλο	97.100.000
				Σύνολο	**97.100.000**

2.1.13 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 17: Βιώσιμη Διαχείριση Υδάτινων Πόρων - ΕΤΠΑ

2.1.13.1 Ειδικός Στόχος 2(v): Προαγωγή της πρόσβασης στο νερό και της βιώσιμης διαχείρισης υδάτων

2.1.2.3.1 Παρεμβάσεις Ταμείων

<u>Σχετικά είδη δράσεων</u>

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 2(v), θα υλοποιηθούν δράσεις στον τομέα της βιώσιμης διαχείρισης των υδάτων και των υγρών αποβλήτων, με βάση τους τρεις στόχους της Στρατηγικής για τη Διαχείριση των Υδάτων και Αντιμετώπιση της Ανομβρίας: (α) η διασφάλιση της πληρέστερης δυνατής κάλυψης των αναγκών σε νερό για όλες τις χρήσεις, (β) η προώθηση της αποδοτικής χρήσης των υδάτινων πόρων και (γ) η διασφάλιση της ποιότητας και η προστασία των υδάτινων πόρων και του περιβάλλοντος. Οι δράσεις αυτές περιλαμβάνονται στο Εθνικό Επενδυτικό Πλάνο Υδάτων 2021-2030 και συμβάλουν αφενός στην αντιμετώπιση του σοβαρού προβλήματος λειψυδρίας που αντιμετωπίζει η Κύπρος λόγω της ανομβρίας και ξηρασίας, το οποίο επιδεινώνεται εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής, και αφετέρου στην εναρμόνιση της Κύπρου με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ για τη διαχείριση των αστικών λυμάτων, για την οποία το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης καταδίκασε την Κυπριακή Δημοκρατία για παράβαση και μη συμμόρφωση για 31 οικισμούς. Μέχρι σήμερα, από τους 31 οικισμούς, οι 14 έχουν ήδη εκπληρώσει τις υποχρεώσεις τους, 5 βρίσκονται υπό κατασκευή, ενώ για 12 οικισμούς η υλοποίηση δεν έχει αρχίσει ακόμη (Δάλι, Πέρα Χωριό-Νήσου, Λύμπια, Αραδίππου, Πύλα, Βορόκλινη, Λειβάδια, Ύψωνας, Κολόσσι, Τραχώνι, Επισκοπή, Πόλη Χρυσοχούς).

Βασική επιδίωξη του παρόντος Ειδικού Στόχου είναι η ενίσχυση της υδατικής ανθεκτικότητας της Κύπρου, ώστε να αντιμετωπιστεί το έντονο και παρατεταμένο φαινόμενο της λειψυδρίας στην Κύπρο, συμβάλλοντας παράλληλα και στις νέες στρατηγικές προτεραιότητες της ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, επιδιώκεται η βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της επιχειρησιακής ετοιμότητας των υποδομών με παρεμβάσεις αντικατάστασης πεπαλαιωμένων δικτύων μεταφοράς νερού, καθώς και η αξιοποίηση τεχνολογιών για παρακολούθηση της λειτουργίας του δικτύου, με απώτερο στόχο τη μείωση της απώλειας νερού. Οι παρεμβάσεις αυτές εμπίπτουν στους στόχους της νέας Οδηγίας (ΕΕ) 2020/184 για την ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης και γίνονται ακόμη πιο επιτακτικές ένεκα της επιτεινόμενης ανομβρίας, ως απότοκο της κλιματικής αλλαγής.

Επίσης, σημαντική προτεραιότητα αποτελεί η ενίσχυση της ασφάλειας υδατοπρομήθειας και της αξιοπιστίας του υφιστάμενου δικτύου μεταφοράς πόσιμου νερού με την κατασκευή νέων υδραγωγείων και δεξαμενών αποθήκευσης νερού, ώστε να υπάρχει η δυνατότητα ανταπόκρισης σε περιόδους υψηλής ζήτησης νερού.

Πρόσθετα, επιδιώκεται η κατασκευή συστημάτων συλλογής και επεξεργασίας λυμάτων σε αριθμό οικισμών που δεν συμμορφώθηκαν ακόμα με το ευρωπαϊκό κεκτημένο, σε συνέχεια των παρεμβάσεων που υλοποιήθηκαν την περίοδο 2014-2020. Παράλληλα, επιδιώκεται, μέσω υποδομών αποθήκευσης (δεξαμενές/φράγματα), η ολοκλήρωση του κύκλου επεξεργασίας λυμάτων (δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια επεξεργασία), καθώς επίσης και ο εμπλουτισμός των υπόγειων υροφορέων. Πιθανή περαιτέρω αξιοποίηση του νερού, θα γίνει μέσω επενδύσεων από άλλες πηγές χρηματοδότησης.

Με βάση όλες τις πιο πάνω επιδιώξεις και προτεραιότητες, θα προωθηθούν τα ακόλουθα ενδεικτικά είδη δράσεων:

- Κατασκευή αποχετευτικών συστημάτων και υποδομών αξιοποίησης επεξεργασμένων λυμάτων σε οικισμούς, στο πλαίσιο εναρμόνισης της Κύπρου με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ.

- Δημιουργία νέων και βελτίωση υφιστάμενων υποδομών του δικτύου μεταφοράς νερού για ύδρευση (π.χ. αντικατάσταση πεπαλαιωμένων αγωγών υδρευτικού δικτύου).

Λόγω των μεγάλων αναγκών που υπάρχουν στον τομέα των Υδάτων και του συγκριτικά υψηλού κόστους υλοποίησης των έργων που περιλαμβάνονται στο Εθνικό Επενδυτικό Πλάνο Υδάτων 2021-2030, προωθείται η υλοποίηση πρόσθετων συμπληρωματικών έργων μέσω άλλων πηγών χρηματοδότησης, όπως είναι ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ο κρατικός προϋπολογισμός και η δανειοδότηση από διεθνείς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς. Η υλοποίηση αποχετευτικών συστημάτων στους υπόλοιπους οικισμούς που δεν υπήρξε συμμόρφωση με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ θα χρηματοδοτηθεί από τον κρατικό προϋπολογισμό, ενώ μέσω του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας θα υλοποιηθούν συμπληρωματικά έργα ανάπτυξης, αναβάθμισης και βελτίωσης των υδατικών υποδομών, καθώς και δράσεις συμμόρφωσης με την Οδηγία (ΕΕ) 2020/184 για την ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης.

Οι κυπριακές αρχές, όπου υπάρχει ανάγκη, καλύπτουν τις απαιτήσεις που προκύπτουν από την Οδηγία Πλαίσιο για τα Ύδατα 2000/60/ΕΚ μέσω της αγοράς υπηρεσιών εξωτερικής εμπειρογνωμοσύνης. Συγκεκριμένα αναφέρεται η ανάθεση συμβάσεων μέσω του κρατικού προϋπολογισμού για εκπόνηση εξειδικευμένων εργασιών και μελετών (π.χ. διεξαγωγή δειγματοληψιών σε ποταμούς, φυσικές λίμνες και ταμιευτήρες νερού, μέτρηση υδατοστάθμης σε υπόγεια υδατικά συστήματα, διεξαγωγή χημικών αναλύσεων για την ποιότητα του πόσιμου νερού κ.λπ.).

Τα σχετικά είδη δράσεων του παρόντος ειδικού στόχου έχουν αξιολογηθεί ως συμβατά με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», λαμβάνοντας υπόψη ότι αξιολογήθηκαν ως συμβατά σύμφωνα με την τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

<u>Βασικές Ομάδες-στόχοι</u>

- Δημόσιοι Φορείς
- Επαρχιακοί Οργανισμοί Αυτοδιοίκησης (ΕΟΑ)
- Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

<u>Ενέργειες που διαφυλάσσουν την ισότητα, την ένταξη και την απαγόρευση των διακρίσεων</u>
Οι αρχές των ίσων ευκαιριών, της χωρίς αποκλεισμούς ενσωμάτωσης και της μη διάκρισης αποτελούν οριζόντιες αρχές, οι οποίες προβλέπονται στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο και ως εκ τούτου διέπουν την εξειδίκευση και την υλοποίηση του Προγράμματος.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του Προγράμματος, οι αρμόδιες Αρχές θα λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζεται η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και να αποτρέπεται κάθε μορφής διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού, καθώς και για τη συνεκτίμηση της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία. Σημειώνεται ότι, για τις παρεμβάσεις του Προγράμματος θα λαμβάνεται η γνώμη της αρμόδιας αρχής, κατά περίπτωση, σχετικά με τη συμβατότητά τους με τις οριζόντιες πολιτικές για την ισότητα και την μη διάκριση καθώς και τη συμμόρφωση με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και θα τηρούνται όπου εφαρμόζεται, οι πρόνοιες της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCRPD).

Ιδιαίτερα στοχευόμενα εδάφη, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης χρήσης των εδαφικών εργαλείων

Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

Διαπεριφερειακές, διασυνοριακές και διακρατικές δράσεις

Η ανάγκη για την υλοποίηση έργων διαπεριφερειακού, διασυνοριακού και διακρατικού χαρακτήρα, καλύπτεται από τα Προγράμματα (Interreg), στα οποία συμμετέχει η Κύπρος και για τα οποία Εθνικό Σημείο Επαφής είναι η ΓΔ Ανάπτυξης. Στα πλαίσια του InterregEuro-Med προωθούνται διακρατικές δράσεις για προώθηση της πρόσβασης στο νερό και βιώσιμη διαχείριση των υδάτων. Όπου προκύπτει ανάγκη για ενίσχυση των δράσεων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας θα αξιολογείται για προώθηση από το Πρόγραμμα «ΘΑλΕΙΑ 2021-2027».

Προβλεπόμενη χρήση χρηματοοικονομικών μέσων

Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

2.1.2.3.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες εκροών

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Ορόσημο (2024)*	*Τελικός Στόχος (2029)*
2	2 (v)	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	RCO 30	Μήκος νέων ή αναβαθμισμένων σωλήνων για τα συστήματα διανομής των δημόσιων δικτύων ύδρευσης	km	0	20
				E 201	Χωρητικότητα υποδομών αξιοποίησης επεξεργασμένων λυμάτων	κυβικά μέτρα	4.000.000	4.000.000
				RCO 32	Νέα ή αναβαθμισμένη ικανότητα επεξεργασίας λυμάτων	Ισοδύναμο πληθυσμού	0	8.600

Πίνακας 3: Δείκτες αποτελεσμάτων

Προτ.	*Ειδικός Στόχος*	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*ID*	*Δείκτης*	*Μονάδα Μέτρησης*	*Τιμή Βάσης ή Τιμή Αναφοράς*	*Έτος Αναφοράς*	*Τελικός Στόχος (2029)*	*Πηγή Δεδομένων*	*Παρατηρήσεις*
2	2 (v)	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	RCR 41	Πληθυσμός συνδεδεμένος σε βελτιωμένο δημόσιο δίκτυο ύδρευσης	άτομα	0	2024	160.000	Τμ. Αναπτ. Υδάτων, ΕΟΑ	-
				RCR 42	Πληθυσμός συνδεδεμένος σε τουλάχιστον δευτερεύον δημόσιο σύστημα επεξεργασίας λυμάτων	άτομα	0	2024	400	Τμ. Αναπτ. Υδάτων, ΕΟΑ	-

2.1.2.3.3 Ενδεικτική Κατανομή Πόρων του Προγράμματος ανά είδος παρέμβασης

Πίνακας 4: Διάσταση 1 – Πεδίο Παρέμβασης

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
2	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	2 (v)	**062** Παροχή νερού το οποίο προορίζεται για ανθρώπινη κατανάλωση (άντληση, επεξεργασία, υποδομές αποθήκευσης και διανομής, μέτρα αύξησης της απόδοσης, παροχή πόσιμου νερού)	10.000.000
				064 Διαχείριση υδάτων και διατήρηση υδάτινων πόρων (συμπεριλαμβάνονται η διαχείριση λεκάνης απορροής ποταμού, ειδικά μέτρα για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, επαναχρησιμοποίηση, μείωση των διαρροών)	6.000.000
				065 Συλλογή και επεξεργασία υγρών αποβλήτων	4.000.000
				Σύνολο	20.000.000

Πίνακας 5: Διάσταση 2 – Μορφή Χρηματοδότησης

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
2	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	2 (v)	**01** Επιχορήγηση	20.000.000
				Σύνολο	20.000.000

Πίνακας 6: Διάσταση 3 – Μηχανισμός Εδαφικής Υλοποίησης και Εδαφική Εστίαση

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
2	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	2 (v)	**33** Καμία εδαφική στόχευση	20.000.000
				Σύνολο	20.000.000

Πίνακας 8: Διάσταση 7 – ΕΚΤ+, ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΤΔΜ Διάσταση Ισότητας των Φύλων

Αριθμός Προτεραιότητας	*Ταμείο*	*Κατηγορία Περιφέρειας*	*Ειδικός Στόχος*	*Κωδικός*	*Ποσό (EUR)*
2	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	2 (v)	**03** Ουδετερότητα ως προς το φύλο	20.000.000
				Σύνολο	20.000.000

2.1.14 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 18: Βιώσιμη Διαχείριση Υδάτινων Πόρων – Ταμείο Συνοχής

2.1.13.1 Ειδικός Στόχος 2(v): Προαγωγή της πρόσβασης στο νερό και της βιώσιμης διαχείρισης υδάτων

2.1.2.3.1 Παρεμβάσεις Ταμείων

<u>Σχετικά είδη δράσεων</u>

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 2(v), θα υλοποιηθούν δράσεις στον τομέα της βιώσιμης διαχείρισης των υδάτων και των υγρών αποβλήτων, με βάση τους τρεις στόχους της Στρατηγικής για τη Διαχείριση των Υδάτων και Αντιμετώπιση της Ανομβρίας: (α) η διασφάλιση της πληρέστερης δυνατής κάλυψης των αναγκών σε νερό για όλες τις χρήσεις, (β) η προώθηση της αποδοτικής χρήσης των υδάτινων πόρων και (γ) η διασφάλιση της ποιότητας και η προστασία των υδάτινων πόρων και του περιβάλλοντος. Οι δράσεις αυτές περιλαμβάνονται στο Εθνικό Επενδυτικό Πλάνο Υδάτων 2021-2030 και συμβάλουν αφενός στην αντιμετώπιση του σοβαρού προβλήματος λειψυδρίας που αντιμετωπίζει η Κύπρος λόγω της ανομβρίας και ξηρασίας, το οποίο επιδεινώνεται εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής, και αφετέρου στην εναρμόνιση της Κύπρου με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ για τη διαχείριση των αστικών λυμάτων, για την οποία το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης καταδίκασε την Κυπριακή Δημοκρατία για παράβαση και μη συμμόρφωση για 31 οικισμούς. Μέχρι σήμερα, από τους 31 οικισμούς, οι 14 έχουν ήδη εκπληρώσει τις υποχρεώσεις τους, 5 βρίσκονται υπό κατασκευή, ενώ για 12 οικισμούς η υλοποίηση δεν έχει αρχίσει ακόμη (Δάλι, Πέρα Χωριό-Νήσου, Λύμπια, Αραδίππου, Πύλα, Βορόκλινη, Λειβάδια, Ύψωνας, Κολόσσι, Τραχώνι, Επισκοπή, Πόλη Χρυσοχούς).

Βασική επιδίωξη του παρόντος Ειδικού Στόχου είναι η ενίσχυση της υδατικής ανθεκτικότητας της Κύπρου, ώστε να αντιμετωπιστεί το έντονο και παρατεταμένο φαινόμενο της λειψυδρίας στην Κύπρο, συμβάλλοντας παράλληλα και στις νέες στρατηγικές προτεραιότητες της ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, επιδιώκεται η βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της επιχειρησιακής ετοιμότητας των υποδομών με παρεμβάσεις αντικατάστασης πεπαλαιωμένων δικτύων μεταφοράς νερού, καθώς και η αξιοποίηση τεχνολογιών για παρακολούθηση της λειτουργίας του δικτύου, με απώτερο στόχο τη μείωση της απώλειας νερού. Οι παρεμβάσεις αυτές εμπίπτουν στους στόχους της νέας Οδηγίας (ΕΕ) 2020/184 για την ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης και γίνονται ακόμη πιο επιτακτικές ένεκα της επιτεινόμενης ανομβρίας, ως απότοκο της κλιματικής αλλαγής.

Επίσης, σημαντική προτεραιότητα αποτελεί η ενίσχυση της ασφάλειας υδατοπρομήθειας και της αξιοπιστίας του υφιστάμενου δικτύου μεταφοράς πόσιμου νερού με την κατασκευή νέων υδραγωγείων και δεξαμενών αποθήκευσης νερού, ώστε να υπάρχει η δυνατότητα ανταπόκρισης σε περιόδους υψηλής ζήτησης νερού.

Πρόσθετα, επιδιώκεται η κατασκευή συστημάτων συλλογής και επεξεργασίας λυμάτων σε αριθμό οικισμών που δεν συμμορφώθηκαν ακόμα με το ευρωπαϊκό κεκτημένο, σε συνέχεια των παρεμβάσεων που υλοποιήθηκαν την περίοδο 2014-2020. Παράλληλα, επιδιώκεται, μέσω υποδομών αποθήκευσης (δεξαμενές/φράγματα), η ολοκλήρωση του κύκλου επεξεργασίας λυμάτων (δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια επεξεργασία), καθώς επίσης και ο εμπλουτισμός των υπόγειων υροφορέων. Πιθανή περαιτέρω αξιοποίηση του νερού, θα γίνει μέσω επενδύσεων από άλλες πηγές χρηματοδότησης.

Με βάση όλες τις πιο πάνω επιδιώξεις και προτεραιότητες, θα προωθηθούν τα ακόλουθα ενδεικτικά είδη δράσεων:

- Κατασκευή αποχετευτικών συστημάτων και υποδομών αξιοποίησης επεξεργασμένων λυμάτων σε οικισμούς, στο πλαίσιο εναρμόνισης της Κύπρου με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ.

- Δημιουργία νέων και βελτίωση υφιστάμενων υποδομών του δικτύου μεταφοράς νερού για ύδρευση (π.χ. αντικατάσταση πεπαλαιωμένων αγωγών υδρευτικού δικτύου).

Λόγω των μεγάλων αναγκών που υπάρχουν στον τομέα των Υδάτων και του συγκριτικά υψηλού κόστους υλοποίησης των έργων που περιλαμβάνονται στο Εθνικό Επενδυτικό Πλάνο Υδάτων 2021-2030, προωθείται η υλοποίηση πρόσθετων συμπληρωματικών έργων μέσω άλλων πηγών χρηματοδότησης, όπως είναι ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ο κρατικός προϋπολογισμός και η δανειοδότηση από διεθνείς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς. Η υλοποίηση αποχετευτικών συστημάτων στους υπόλοιπους οικισμούς που δεν υπήρξε συμμόρφωση με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ θα χρηματοδοτηθεί από τον κρατικό προϋπολογισμό, ενώ μέσω του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας θα υλοποιηθούν συμπληρωματικά έργα ανάπτυξης, αναβάθμισης και βελτίωσης των υδατικών υποδομών, καθώς και δράσεις συμμόρφωσης με την Οδηγία (ΕΕ) 2020/184 για την ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης.

Οι κυπριακές αρχές, όπου υπάρχει ανάγκη, καλύπτουν τις απαιτήσεις που προκύπτουν από την Οδηγία Πλαίσιο για τα Ύδατα 2000/60/ΕΚ μέσω της αγοράς υπηρεσιών εξωτερικής εμπειρογνωμοσύνης. Συγκεκριμένα αναφέρεται η ανάθεση συμβάσεων μέσω του κρατικού προϋπολογισμού για εκπόνηση εξειδικευμένων εργασιών και μελετών (π.χ. διεξαγωγή δειγματοληψιών σε ποταμούς, φυσικές λίμνες και ταμιευτήρες νερού, μέτρηση υδατοστάθμης σε υπόγεια υδατικά συστήματα, διεξαγωγή χημικών αναλύσεων για την ποιότητα του πόσιμου νερού κ.λπ.).

Τα σχετικά είδη δράσεων του παρόντος ειδικού στόχου έχουν αξιολογηθεί ως συμβατά με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», λαμβάνοντας υπόψη ότι αξιολογήθηκαν ως συμβατά σύμφωνα με την τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

<u>Βασικές Ομάδες-στόχοι</u>

- Δημόσιοι Φορείς
- Επαρχιακοί Οργανισμοί Αυτοδιοίκησης (ΕΟΑ)
- Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης

<u>Ενέργειες που διαφυλάσσουν την ισότητα, την ένταξη και την απαγόρευση των διακρίσεων</u>
Οι αρχές των ίσων ευκαιριών, της χωρίς αποκλεισμούς ενσωμάτωσης και της μη διάκρισης αποτελούν οριζόντιες αρχές, οι οποίες προβλέπονται στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο και ως εκ τούτου διέπουν την εξειδίκευση και την υλοποίηση του Προγράμματος.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του Προγράμματος, οι αρμόδιες Αρχές θα λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζεται η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και να αποτρέπεται κάθε μορφής διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού, καθώς και για τη συνεκτίμηση της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία. Σημειώνεται ότι, για τις παρεμβάσεις του Προγράμματος θα λαμβάνεται η γνώμη της αρμόδιας αρχής, κατά περίπτωση, σχετικά με τη συμβατότητά τους με τις οριζόντιες πολιτικές για την ισότητα και την μη διάκριση καθώς και τη συμμόρφωση με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και θα τηρούνται όπου εφαρμόζεται, οι πρόνοιες της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCRPD).

Ιδιαίτερα στοχευόμενα εδάφη, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπόμενης χρήσης των εδαφικών εργαλείων

Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

Διαπεριφερειακές, διασυνοριακές και διακρατικές δράσεις

Η ανάγκη για την υλοποίηση έργων διαπεριφερειακού, διασυνοριακού και διακρατικού χαρακτήρα, καλύπτεται από τα Προγράμματα (Interreg), στα οποία συμμετέχει η Κύπρος και για τα οποία Εθνικό Σημείο Επαφής είναι η ΓΔ Ανάπτυξης. Στα πλαίσια του InterregEuro-Med προωθούνται διακρατικές δράσεις για προώθηση της πρόσβασης στο νερό και βιώσιμη διαχείριση των υδάτων. Όπου προκύπτει ανάγκη για ενίσχυση των δράσεων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας θα αξιολογείται για προώθηση από το Πρόγραμμα «ΘΑλΕΙΑ 2021-2027».

Προβλεπόμενη χρήση χρηματοοικονομικών μέσων

Δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο του παρόντος Ειδικού Στόχου.

2.1.2.3.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες εκροών

Προτ.	Ειδικός Στόχος	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	ID	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Ορόσημο (2024)	Τελικός Στόχος (2029)
2	2 (v)	Ταμείο Συνοχής	Μετάβασης	RCO 30	Μήκος νέων ή αναβαθμισμένων σωλήνων για τα συστήματα διανομής των δημόσιων δικτύων ύδρευσης	km	0	140
				RCO 31	Μήκος νέων ή αναβαθμισμένων σωλήνων για το δημόσιο δίκτυο συλλογής λυμάτων	km	0	30

Πίνακας 3: Δείκτες αποτελεσμάτων

Προτ.	Ειδικός Στόχος	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	ID	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης ή Τιμή Αναφοράς	Έτος Αναφοράς	Τελικός Στόχος (2029)	Πηγή Δεδομένων	Παρατηρήσεις
2	2 (v)	Ταμείο Συνοχής	Μετάβασης	RCR 41	Πληθυσμός συνδεδεμένος σε βελτιωμένο δημόσιο δίκτυο ύδρευσης	άτομα	0	2024	210.000	Τμ. Αναπτ. Υδάτων, ΕΟΑ	-
				RCR 42	Πληθυσμός συνδεδεμένος σε τουλάχιστον δευτερεύον δημόσιο σύστημα επεξεργασίας λυμάτων	άτομα	0	2024	1.000	Τμ. Αναπτ. Υδάτων, ΕΟΑ	-
				RCR 43	Απώλειες νερού σε συστήματα διανομής των δημόσιων δικτύων ύδρευσης	Κυβικά μέτρα ανά έτος	0	2024	950.000	Τμ. Αναπτ. Υδάτων, ΕΟΑ	-

2.1.2.3.3 Ενδεικτική Κατανομή Πόρων του Προγράμματος ανά είδος παρέμβασης

Πίνακας 4: Διάσταση 1 – Πεδίο Παρέμβασης

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
2	Ταμείο Συνοχής	Μετάβασης	2 (v)	062 Παροχή νερού το οποίο προορίζεται για ανθρώπινη κατανάλωση (άντληση, επεξεργασία, υποδομές αποθήκευσης και διανομής, μέτρα αύξησης της απόδοσης, παροχή πόσιμου νερού)	18.000.000
				064 Διαχείριση υδάτων και διατήρηση υδάτινων πόρων (συμπεριλαμβάνονται η διαχείριση λεκάνης απορροής ποταμού, ειδικά μέτρα για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, επαναχρησιμοποίηση, μείωση των διαρροών)	12.000.000
				065 Συλλογή και επεξεργασία υγρών αποβλήτων	14.000.000
				Σύνολο	44.000.000

Πίνακας 5: Διάσταση 2 – Μορφή Χρηματοδότησης

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
2	Ταμείο Συνοχής	Μετάβασης	2 (v)	01 Επιχορήγηση	44.000.000
				Σύνολο	44.000.000

Πίνακας 6: Διάσταση 3 – Μηχανισμός Εδαφικής Υλοποίησης και Εδαφική Εστίαση

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
2	Ταμείο Συνοχής	Μετάβασης	2 (v)	33 Καμία εδαφική στόχευση	44.000.000
				Σύνολο	44.000.000

Πίνακας 8: Διάσταση 7 – ΕΚΤ+, ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΤΔΜ Διάσταση Ισότητας των Φύλων

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
2	Ταμείο Συνοχής	Μετάβασης	2 (v)	03 Ουδετερότητα ως προς το φύλο	44.000.000
				Σύνολο	44.000.000

2.2 ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

2.2.1 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 13: Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ

2.2.1.1 Παρεμβάσεις Ταμείων

Η εν λόγω προτεραιότητα, περιλαμβάνει παρεμβάσεις με στόχο τη διευκόλυνση της ομαλής και αποτελεσματικής υλοποίησης των πόρων του ΕΤΠΑ και την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί. Στα πλαίσια αυτά, προτεραιότητα θα δοθεί στην ενίσχυση και βελτίωση της διοικητικής ικανότητας όλων των εμπλεκόμενων Φορέων Διαχείρισης (Διαχειριστική Αρχή, Αρχή Πιστοποίησης, Αρχή Ελέγχου, Ενδιάμεσοι Φορείς, Δικαιούχοι), ώστε να μπορέσουν να ανταποκριθούν με αποτελεσματικότητα και επιτυχία στις απαιτήσεις της διαχείρισης και υλοποίησης των έργων που αναλαμβάνουν. Θα χρηματοδοτηθούν δράσεις για υποστήριξη της στελέχωσης των Φορέων με κατάλληλο επιστημονικό δυναμικό, όπως επίσης και δράσεις κατάρτισης και επιμόρφωσης του προσωπικού που εμπλέκεται στη διαχείριση και υλοποίηση των έργων ώστε να είναι σε θέση να εφαρμόζουν το Πρόγραμμα.

Παράλληλα, εξίσου σημαντικός παράγοντας είναι η ενίσχυση και προσαρμογή των συστημάτων και των διαδικασιών όλων των φορέων που εμπλέκονται στην υλοποίηση του Προγράμματος για την έγκαιρη και αποτελεσματική υλοποίηση του. Ως εκ τούτου θα υλοποιηθούν δράσεις για αναβάθμιση και βελτίωση των πληροφοριακών συστημάτων και των εργαλείων οργάνωσης, διαχείρισης, ελέγχου, επαληθεύσεων και αξιολόγησης, σύμφωνα και με τις διατάξεις του νέου Κανονιστικού Πλαισίου που διέπει τα Ταμεία της Πολιτικής Συνοχής.

Επιπρόσθετα, θα καλυφθούν δράσεις για δημοσιότητα και πληροφόρηση όλων των εμπλεκόμενων φορέων αλλά και δράσεις για ευρεία ενημέρωση των πολιτών σχετικά με τη συμβολή και τα αποτελέσματα του ΕΤΠΑ στην οικονομία και στην κοινωνία.

Αναλυτικά, κάτω από την εν λόγω Προτεραιότητα αναμένεται να χρηματοδοτηθούν δράσεις που εμπίπτουν στις ακόλουθες ενδεικτικές κατηγορίες:

- Ενίσχυση της στελέχωσης των Φορέων με κατάλληλο επιστημονικό προσωπικό
- Παρεμβάσεις για την υποστήριξη της αποτελεσματικότητας και ποιότητας της υλοποίησης του Προγράμματος, με την παροχή εξειδικευμένων μελετών, αξιολογήσεων, παροχή υπηρεσιών τεχνικών συμβούλων και εμπειρογνωμοσύνων.
- Εκπαίδευση των στελεχών της Διαχειριστικής Αρχής, των Φορέων Διαχείρισης ή/και των Δικαιούχων σε όσες περιπτώσεις καθίσταται αναγκαίο και ιδιαίτερα κατά την προετοιμασία των παρεμβάσεων αλλά και κατά τη διάρκεια εκτέλεσης των παρεμβάσεων σε τομείς όπου εντοπίζονται ιδιαίτερες αδυναμίες (π.χ. διαχείρισης συμβάσεων).
- Δράσεις υποστήριξης των Δικαιούχων, με τη δημιουργία κατάλληλων μηχανισμών υποστήριξης (task forces), την οργάνωση ειδικών εκπαιδευτικών σεμιναρίων, την επεξεργασία οδηγών ωρίμανσης και εκτέλεσης έργων, την ανάπτυξη πληροφοριακών εφαρμογών, κλπ από Φορείς Διαχείρισης Σχεδίων Χορηγιών σε συνεργασία με τη Διαχειριστική Αρχή.
- Παροχή τεχνικής στήριξης από τη Διαχειριστική Αρχή ή και τον κατά περίπτωση αρμόδιο Ενδιάμεσο Φορέα στον προγραμματισμό και την προετοιμασία των παρεμβάσεων, τις διαδικασίες διαχείρισης τους, τις διαδικασίες παρακολούθησής τους, την προετοιμασία και υποβολή εκθέσεων και παρακολούθηση των αποτελεσμάτων σε τοπικούς φορείς (Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης) οι οποίοι εμπλέκονται στις διαδικασίες

προγραμματισμού και υλοποίησης αναπτυξιακών παρεμβάσεων μέσω τοπικών πρωτοβουλιών.

- Επέκταση και αναβάθμιση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος ώστε να υπάρχει πλήρης λειτουργική κάλυψη του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου.
- Ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων στους Φορείς Διαχείρισης Σχεδίων Χορηγιών που να υποστηρίζουν τις ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ Αιτητών, Δικαιούχων, Ενδιάμεσων Φορέων και Διαχειριστικής Αρχής.
- Ενέργειες για τη διαχείριση, την υλοποίηση, την παρακολούθηση, τις επαληθεύσεις και τον έλεγχο των παρεμβάσεων των Ταμείων καθώς και ενέργειες που συμβάλλουν στη βελτίωση των οργανωτικών δομών και των διαδικασιών σχεδιασμού, υλοποίησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης του προγράμματος.
- Παρεμβάσεις για την υποστήριξη του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου του Προγράμματος, όσον αφορά τη διενέργεια επαληθεύσεων και ελέγχων, και τη διασφάλιση των γενικών αρχών των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου, όπως ορίζονται στον Κανονισμό Κοινών Διατάξεων.
- Ανάπτυξη συστημάτων και μεθοδολογιών επαληθεύσεων και ελέγχου, περιλαμβανομένων εφαρμογών εξειδικευμένου λογισμικού το οποίο να υποστηρίζει και τα μέτρα καταπολέμησης της απάτης λαμβάνοντας υπόψη τους εντοπισθέντες κινδύνους που προκύπτουν από τις διαδικασίες επαληθεύσεων και ελέγχων.
- Τεχνικές επαληθεύσεις έργων περιλαμβανομένων και των ενεργειών ποιοτικού ελέγχου των δημοσίων έργων (όπου απαιτείται).
- Ενέργειες πληροφόρησης, προβολής και δημοσιότητας που απευθύνονται τόσο σε ενδιαφερόμενους φορείς, όσο και στην Κυπριακή και διεθνή κοινή γνώμη.
- Πραγματοποίηση συνεδρίων, ημερίδων, συναντήσεων εργασίας, επιτροπών παρακολούθησης, εκδηλώσεων για ανταλλαγή τεχνογνωσίας σε ειδικά θέματα που άπτονται της εφαρμογής του Προγράμματος.

Τα σχετικά είδη δράσεων του παρόντος ειδικού στόχου έχουν αξιολογηθεί ως συμβατά με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», δεδομένου ότι δεν αναμένεται να έχουν αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις λόγω της φύσης τους.

<u>Βασικές ομάδες στόχου</u>

- Διαχειριστική Αρχή
- Αρχή Ελέγχου
- Φορέας ανάκτησης πληρωμών από την Επιτροπή
- Ενδιάμεσοι Φορείς

2.2.1.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες εκροών

Προτ.	Ταμείο	Κατηγορία περιφέρειας	ID	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Ορόσημο (2024)	Στόχος (2029)
13	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	ΕΤΑ 01	Προσωπικό του οποίου το μισθολογικό κόστος χρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ	Σε όρους ισοδύναμου πλήρους απασχόλησης	65	65

2.2.1.3 Ενδεικτική Κατανομή Πόρων του Προγράμματος ανά είδος παρέμβασης

Πίνακας 4: Διάσταση 1 – Πεδίο Παρέμβασης

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
13	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	δ/ε	**179** Πληροφόρηση και επικοινωνία	6.000.000
				180 Προετοιμασία, υλοποίηση, παρακολούθηση και έλεγχος	17.925.267
				181 Αξιολόγηση και μελέτες, συλλογή δεδομένων	2.000.000
				Σύνολο	25.925.267

Πίνακας 5: Διάσταση 2 – Μορφή Χρηματοδότησης

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
13	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	δ/ε	**01** Επιχορήγηση	25.925.267
				Σύνολο	25.925.267

Πίνακας 6: Διάσταση 3 – Μηχανισμός εδαφικής υλοποίησης και εδαφική εστίαση

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
13	ΕΤΠΑ	Μετάβασης	δ/ε	**33** Καμία εδαφική στόχευση	25.925.267
				Σύνολο	25.925.267

2.2.2 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 14: Τεχνική Βοήθεια Ταμείου Συνοχής

2.2.2.1 Παρεμβάσεις Ταμείων

Η εν λόγω προτεραιότητα, περιλαμβάνει παρεμβάσεις με στόχο τη διευκόλυνση της ομαλής και αποτελεσματικής υλοποίησης των πόρων του Ταμείου Συνοχής και την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί. Στα πλαίσια αυτά, προτεραιότητα θα δοθεί στην ενίσχυση και βελτίωση της διοικητικής ικανότητας όλων των εμπλεκόμενων Φορέων Διαχείρισης (Διαχειριστική Αρχή, Αρχή Πιστοποίησης, Αρχή Ελέγχου, Ενδιάμεσοι Φορείς, Δικαιούχοι), ώστε να μπορέσουν να ανταποκριθούν με αποτελεσματικότητα και επιτυχία στις απαιτήσεις της διαχείρισης και υλοποίησης των έργων που αναλαμβάνουν. Θα χρηματοδοτηθούν δράσεις για υποστήριξη της στελέχωσης των Φορέων με κατάλληλο επιστημονικό δυναμικό, όπως επίσης και δράσεις κατάρτισης και επιμόρφωσης του προσωπικού που εμπλέκεται στη διαχείριση και υλοποίηση των έργων ώστε να είναι σε θέση να εφαρμόζουν το Πρόγραμμα.

Παράλληλα, εξίσου σημαντικός παράγοντας είναι η ενίσχυση και προσαρμογή των συστημάτων και των διαδικασιών όλων των φορέων που εμπλέκονται στην υλοποίηση του Προγράμματος για την έγκαιρη και αποτελεσματική υλοποίηση του. Ως εκ τούτου θα υλοποιηθούν δράσεις για αναβάθμιση και βελτίωση των πληροφοριακών συστημάτων και των εργαλείων οργάνωσης, διαχείρισης, ελέγχου, επαληθεύσεων και αξιολόγησης, σύμφωνα και με τις διατάξεις του νέου Κανονιστικού Πλαισίου που διέπει τα Ταμεία της Πολιτικής Συνοχής.

Επιπρόσθετα, θα καλυφθούν δράσεις για δημοσιότητα και πληροφόρηση όλων των εμπλεκόμενων φορέων αλλά και δράσεις για ευρεία ενημέρωση των πολιτών σχετικά με τη συμβολή και τα αποτελέσματα του Ταμείου Συνοχής στην οικονομία και στην κοινωνία.

Αναλυτικά, κάτω από την εν λόγω Προτεραιότητα αναμένεται να χρηματοδοτηθούν δράσεις που εμπίπτουν στις ακόλουθες ενδεικτικές κατηγορίες:

- Ενίσχυση της στελέχωσης των Φορέων με κατάλληλο επιστημονικό προσωπικό
- Παρεμβάσεις για την υποστήριξη της αποτελεσματικότητας και ποιότητας της υλοποίησης του ΕΠ, με την παροχή εξειδικευμένων μελετών, αξιολογήσεων, παροχή υπηρεσιών τεχνικών συμβούλων και εμπειρογνωμοσύνων.
- Εκπαίδευση των στελεχών της Διαχειριστικής Αρχής, των Φορέων Διαχείρισης ή/και των Δικαιούχων σε όσες περιπτώσεις καθίσταται αναγκαίο και ιδιαίτερα κατά την προετοιμασία των παρεμβάσεων αλλά και κατά τη διάρκεια εκτέλεσης των παρεμβάσεων σε τομείς όπου εντοπίζονται ιδιαίτερες αδυναμίες (π.χ. διαχείρισης συμβάσεων).
- Δράσεις υποστήριξης των Δικαιούχων, με τη δημιουργία κατάλληλων μηχανισμών υποστήριξης (task forces), την οργάνωση ειδικών εκπαιδευτικών σεμιναρίων, την επεξεργασία οδηγών ωρίμανσης και εκτέλεσης έργων, την ανάπτυξη πληροφοριακών εφαρμογών, κλπ από Φορείς Διαχείρισης Σχεδίων Χορηγιών σε συνεργασία με τη Διαχειριστική Αρχή.
- Παροχή τεχνικής στήριξης από τη Διαχειριστική Αρχή ή και τον κατά περίπτωση αρμόδιο Ενδιάμεσο Φορέα στον προγραμματισμό και την προετοιμασία των παρεμβάσεων, τις διαδικασίες διαχείρισης τους, τις διαδικασίες παρακολούθησής τους, την προετοιμασία και υποβολή εκθέσεων και παρακολούθηση των αποτελεσμάτων σε τοπικούς φορείς (Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης) οι οποίοι εμπλέκονται στις διαδικασίες προγραμματισμού και υλοποίησης αναπτυξιακών παρεμβάσεων μέσω τοπικών πρωτοβουλιών.

- Επέκταση και αναβάθμιση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος ώστε να υπάρχει πλήρης λειτουργική κάλυψη του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου.
- Ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων στους Φορείς Διαχείρισης Σχεδίων Χορηγιών που να υποστηρίζουν τις ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ Αιτητών, Δικαιούχων, Ενδιάμεσων Φορέων και Διαχειριστικής Αρχής.
- Ενέργειες για τη διαχείριση, την υλοποίηση, την παρακολούθηση, τις επαληθεύσεις και τον έλεγχο των παρεμβάσεων των Ταμείων καθώς και ενέργειες που συμβάλλουν στη βελτίωση των οργανωτικών δομών και των διαδικασιών σχεδιασμού, υλοποίησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης του προγράμματος.
- Παρεμβάσεις για την υποστήριξη του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου του ΕΠ, όσον αφορά τη διενέργεια επαληθεύσεων και ελέγχων, και τη διασφάλιση των γενικών αρχών των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου, όπως ορίζονται στον Κανονισμό Κοινών Διατάξεων.
- Ανάπτυξη συστημάτων και μεθοδολογιών επαληθεύσεων και ελέγχου, περιλαμβανομένων εφαρμογών εξειδικευμένου λογισμικού το οποίο να υποστηρίζει και τα μέτρα καταπολέμησης της απάτης λαμβάνοντας υπόψη τους εντοπισθέντες κινδύνους που προκύπτουν από τις διαδικασίες επαληθεύσεων και ελέγχων.
- Τεχνικές επαληθεύσεις έργων περιλαμβανομένων και των ενεργειών ποιοτικού ελέγχου των δημοσίων έργων (όπου απαιτείται).
- Ενέργειες πληροφόρησης, προβολής και δημοσιότητας που απευθύνονται τόσο σε ενδιαφερόμενους φορείς, όσο και στην Κυπριακή και διεθνή κοινή γνώμη.
- Πραγματοποίηση συνεδρίων, ημερίδων, συναντήσεων εργασίας, επιτροπών παρακολούθησης, εκδηλώσεων για ανταλλαγή τεχνογνωσίας σε ειδικά θέματα που άπτονται της εφαρμογής του ΕΠ.

Τα σχετικά είδη δράσεων του παρόντος ειδικού στόχου έχουν αξιολογηθεί ως συμβατά με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», δεδομένου ότι δεν αναμένεται να έχουν αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις λόγω της φύσης τους.

<u>Βασικές ομάδες στόχου</u>

- Διαχειριστική Αρχή
- Αρχή Ελέγχου
- Φορέας ανάκτησης πληρωμών από την Επιτροπή
- Ενδιάμεσοι Φορείς

2.2.2.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες εκροών

Προτ.	Ταμείο	Κατηγορία περιφέρειας	ID	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Ορόσημο (2024)	Στόχος (2029)
14	Ταμείο Συνοχής	Δ/Ε	ΕΤΑ 02	Προσωπικό του οποίου το μισθολογικό κόστος χρηματοδοτείται από πόρους του Ταμείου Συνοχής	Σε όρους ισοδύναμου πλήρους απασχόλησης	35	35

2.2.2.3 Ενδεικτική Κατανομή Πόρων του Προγράμματος ανά είδος παρέμβασης

Πίνακας 4: Διάσταση 1 – Πεδίο Παρέμβασης

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
14	Ταμείο Συνοχής	-	δ/ε	**179** Πληροφόρηση και επικοινωνία	2.000.000
				180 Προετοιμασία, υλοποίηση, παρακολούθηση και έλεγχος	7.500.000
				181 Αξιολόγηση και μελέτες, συλλογή δεδομένων	1.121.777
				Σύνολο	10.621.777

Πίνακας 5: Διάσταση 2 – Μορφή Χρηματοδότησης

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
14	Ταμείο Συνοχής	-	δ/ε	**01** Επιχορήγηση	10.621.777
				Σύνολο	10.621.777

Πίνακας 6: Διάσταση 3 – Μηχανισμός εδαφικής υλοποίησης και εδαφική εστίαση

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
14	Ταμείο Συνοχής	-	δ/ε	**33** Καμία εδαφική στόχευση	10.621.777
				Σύνολο	10.621.777

2.2.3 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 15: Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ+

2.2.3.1 Παρεμβάσεις Ταμείων

Η εν λόγω προτεραιότητα, περιλαμβάνει παρεμβάσεις με στόχο τη διευκόλυνση της ομαλής και αποτελεσματικής υλοποίησης των πόρων του ΕΚΤ+ και την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί. Στα πλαίσια αυτά, προτεραιότητα θα δοθεί στην ενίσχυση και βελτίωση της διοικητικής ικανότητας όλων των εμπλεκόμενων Φορέων Διαχείρισης (Διαχειριστική Αρχή, Αρχή Πιστοποίησης, Αρχή Ελέγχου, Ενδιάμεσοι Φορείς, Δικαιούχοι), ώστε να μπορέσουν να ανταποκριθούν με αποτελεσματικότητα και επιτυχία στις απαιτήσεις της διαχείρισης και υλοποίησης των έργων που αναλαμβάνουν. Θα χρηματοδοτηθούν δράσεις για υποστήριξη της στελέχωσης των Φορέων με κατάλληλο επιστημονικό δυναμικό, όπως επίσης και δράσεις κατάρτισης και επιμόρφωσης του προσωπικού που εμπλέκεται στη διαχείριση και υλοποίηση των έργων ώστε να είναι σε θέση να εφαρμόζουν το Πρόγραμμα.

Παράλληλα, εξίσου σημαντικός παράγοντας είναι η ενίσχυση και προσαρμογή των συστημάτων και των διαδικασιών όλων των φορέων που εμπλέκονται στην υλοποίηση του Προγράμματος για την έγκαιρη και αποτελεσματική υλοποίηση του. Ως εκ τούτου θα υλοποιηθούν δράσεις για αναβάθμιση και βελτίωση των πληροφοριακών συστημάτων και των εργαλείων οργάνωσης, διαχείρισης, ελέγχου, επαληθεύσεων και αξιολόγησης, σύμφωνα και με τις διατάξεις του νέου Κανονιστικού Πλαισίου που διέπει τα Ταμεία της Πολιτικής Συνοχής.

Επιπρόσθετα, θα καλυφθούν δράσεις για δημοσιότητα και πληροφόρηση όλων των εμπλεκόμενων φορέων αλλά και δράσεις για ευρεία ενημέρωση των πολιτών σχετικά με τη συμβολή και τα αποτελέσματα του ΕΚΤ+ στην οικονομία και στην κοινωνία.

Αναλυτικά, κάτω από την εν λόγω Προτεραιότητα αναμένεται να χρηματοδοτηθούν δράσεις που εμπίπτουν στις ακόλουθες ενδεικτικές κατηγορίες:

- Ενίσχυση της στελέχωσης των Φορέων με κατάλληλο επιστημονικό προσωπικό
- Παρεμβάσεις για την υποστήριξη της αποτελεσματικότητας και ποιότητας της υλοποίησης του Προγράμματος, με την παροχή εξειδικευμένων μελετών, αξιολογήσεων, παροχή υπηρεσιών τεχνικών συμβούλων και εμπειρογνωμοσύνων.
- Εκπαίδευση των στελεχών της Διαχειριστικής Αρχής, των Φορέων Διαχείρισης ή/και των Δικαιούχων σε όσες περιπτώσεις καθίσταται αναγκαίο και ιδιαίτερα κατά την προετοιμασία των παρεμβάσεων αλλά και κατά τη διάρκεια εκτέλεσης των παρεμβάσεων σε τομείς όπου εντοπίζονται ιδιαίτερες αδυναμίες (π.χ. διαχείρισης συμβάσεων).
- Δράσεις υποστήριξης των Δικαιούχων, με τη δημιουργία κατάλληλων μηχανισμών υποστήριξης (task forces), την οργάνωση ειδικών εκπαιδευτικών σεμιναρίων, την επεξεργασία οδηγών ωρίμανσης και εκτέλεσης έργων, την ανάπτυξη πληροφοριακών εφαρμογών, κλπ από Φορείς Διαχείρισης Σχεδίων Χορηγιών σε συνεργασία με τη Διαχειριστική Αρχή.
- Παροχή τεχνικής στήριξης από τη Διαχειριστική Αρχή ή και τον κατά περίπτωση αρμόδιο Ενδιάμεσο Φορέα στον προγραμματισμό και την προετοιμασία των παρεμβάσεων, τις διαδικασίες διαχείρισης τους, τις διαδικασίες παρακολούθησής τους, την προετοιμασία και υποβολή εκθέσεων και παρακολούθηση των αποτελεσμάτων σε τοπικούς φορείς (Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης) οι οποίοι εμπλέκονται στις διαδικασίες προγραμματισμού και υλοποίησης αναπτυξιακών παρεμβάσεων μέσω τοπικών πρωτοβουλιών.

- Επέκταση και αναβάθμιση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος ώστε να υπάρχει πλήρης λειτουργική κάλυψη του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου.
- Ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων στους Φορείς Διαχείρισης Σχεδίων Χορηγιών που να υποστηρίζουν τις ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ Αιτητών, Δικαιούχων, Ενδιάμεσων Φορέων και Διαχειριστικής Αρχής.
- Ενέργειες για τη διαχείριση, την υλοποίηση, την παρακολούθηση, τις επαληθεύσεις και τον έλεγχο των παρεμβάσεων των Ταμείων καθώς και ενέργειες που συμβάλλουν στη βελτίωση των οργανωτικών δομών και των διαδικασιών σχεδιασμού, υλοποίησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης του προγράμματος.
- Παρεμβάσεις για την υποστήριξη του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου του Προγράμματος, όσον αφορά τη διενέργεια επαληθεύσεων και ελέγχων, και τη διασφάλιση των γενικών αρχών των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου, όπως ορίζονται στον Κανονισμό Κοινών Διατάξεων.
- Ανάπτυξη συστημάτων και μεθοδολογιών επαληθεύσεων και ελέγχου, περιλαμβανομένων εφαρμογών εξειδικευμένου λογισμικού το οποίο να υποστηρίζει και τα μέτρα καταπολέμησης της απάτης λαμβάνοντας υπόψη τους εντοπισθέντες κινδύνους που προκύπτουν από τις διαδικασίες επαληθεύσεων και ελέγχων.
- Τεχνικές επαληθεύσεις έργων περιλαμβανομένων και των ενεργειών ποιοτικού ελέγχου των δημοσίων έργων (όπου απαιτείται).
- Ενέργειες πληροφόρησης, προβολής και δημοσιότητας που απευθύνονται τόσο σε ενδιαφερόμενους φορείς, όσο και στην Κυπριακή και διεθνή κοινή γνώμη.
- Πραγματοποίηση συνεδρίων, ημερίδων, συναντήσεων εργασίας, επιτροπών παρακολούθησης, εκδηλώσεων για ανταλλαγή τεχνογνωσίας σε ειδικά θέματα που άπτονται της εφαρμογής του Προγράμματος.

Τα σχετικά είδη δράσεων του παρόντος ειδικού στόχου έχουν αξιολογηθεί ως συμβατά με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», δεδομένου ότι δεν αναμένεται να έχουν αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις λόγω της φύσης τους.

<u>Βασικές ομάδες στόχου</u>

- Διαχειριστική Αρχή
- Αρχή Ελέγχου
- Φορέας ανάκτησης πληρωμών από την Επιτροπή
- Ενδιάμεσοι Φορείς

2.2.3.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες εκροών

Προτ.	Ταμείο	Κατηγορία περιφέρειας	ID	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Ορόσημο (2024)	Στόχος (2029)
15	ΕΚΤ+	Μετάβασης	ΕΤΑ 03	Προσωπικό του οποίου το μισθολογικό κόστος χρηματοδοτείται από πόρους του ΕΚΤ+	Σε όρους ισοδύναμου πλήρους απασχόλησης	25	25

2.2.3.3 Ενδεικτική Κατανομή Πόρων του Προγράμματος ανά είδος παρέμβασης

Πίνακας 4: Διάσταση 1 – Πεδίο Παρέμβασης

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
15	ΕΚΤ+	Μετάβασης	δ/ε	**179** Πληροφόρηση και επικοινωνία	1.500.000
				180 Προετοιμασία, υλοποίηση, παρακολούθηση και έλεγχος	8.000.000
				181 Αξιολόγηση και μελέτες, συλλογή δεδομένων	500.000
				Σύνολο	10.000.000

Πίνακας 5: Διάσταση 2 – Μορφή Χρηματοδότησης

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
15	ΕΚΤ+	Μετάβασης	δ/ε	**01** Επιχορήγηση	10.000.000
				Σύνολο	10.000.000

Πίνακας 6: Διάσταση 3 – Μηχανισμός εδαφικής υλοποίησης και εδαφική εστίαση

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
15	ΕΚΤ+	Μετάβασης	δ/ε	**33** Καμία εδαφική στόχευση	10.000.000
				Σύνολο	10.000.000

2.2.4 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 16: Τεχνική Βοήθεια Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης

2.2.4.1 Παρεμβάσεις Ταμείων

Η εν λόγω προτεραιότητα, περιλαμβάνει παρεμβάσεις με στόχο τη διευκόλυνση της ομαλής και αποτελεσματικής υλοποίησης των πόρων του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης και την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί. Στα πλαίσια αυτά, προτεραιότητα θα δοθεί στην ενίσχυση και βελτίωση της διοικητικής ικανότητας όλων των εμπλεκόμενων Φορέων Διαχείρισης (Διαχειριστική Αρχή, Αρχή Πιστοποίησης, Αρχή Ελέγχου, Ενδιάμεσοι Φορείς, Δικαιούχοι), ώστε να μπορέσουν να ανταποκριθούν με αποτελεσματικότητα και επιτυχία στις απαιτήσεις της διαχείρισης και υλοποίησης των έργων που αναλαμβάνουν. Θα χρηματοδοτηθούν δράσεις για υποστήριξη της στελέχωσης των Φορέων με κατάλληλο επιστημονικό δυναμικό, όπως επίσης και δράσεις κατάρτισης και επιμόρφωσης του προσωπικού που εμπλέκεται στη διαχείριση και υλοποίηση των έργων ώστε να είναι σε θέση να εφαρμόζουν το Πρόγραμμα.

Παράλληλα, εξίσου σημαντικός παράγοντας είναι η ενίσχυση και προσαρμογή των συστημάτων και των διαδικασιών όλων των φορέων που εμπλέκονται στην υλοποίηση του Προγράμματος για την έγκαιρη και αποτελεσματική υλοποίηση του. Ως εκ τούτου θα υλοποιηθούν δράσεις για αναβάθμιση και βελτίωση των πληροφοριακών συστημάτων και των εργαλείων οργάνωσης, διαχείρισης, ελέγχου, επαληθεύσεων και αξιολόγησης, σύμφωνα και με τις διατάξεις του νέου Κανονιστικού Πλαισίου που διέπει τα Ταμεία της Πολιτικής Συνοχής.

Επιπρόσθετα, θα καλυφθούν δράσεις για δημοσιότητα και πληροφόρηση όλων των εμπλεκόμενων φορέων αλλά και δράσεις για ευρεία ενημέρωση των πολιτών σχετικά με τη συμβολή και τα αποτελέσματα του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης στο περιβάλλον, στην οικονομία και στην κοινωνία.

Αναλυτικά, κάτω από την εν λόγω Προτεραιότητα αναμένεται να χρηματοδοτηθούν δράσεις που εμπίπτουν στις ακόλουθες ενδεικτικές κατηγορίες:

- Ενίσχυση της στελέχωσης των Φορέων με κατάλληλο επιστημονικό προσωπικό
- Παρεμβάσεις για την υποστήριξη της αποτελεσματικότητας και ποιότητας της υλοποίησης του ΕΠ, με την παροχή εξειδικευμένων μελετών, αξιολογήσεων, παροχή υπηρεσιών τεχνικών συμβούλων και εμπειρογνωμοσύνων.
- Εκπαίδευση των στελεχών της Διαχειριστικής Αρχής, των Φορέων Διαχείρισης ή/και των Δικαιούχων σε όσες περιπτώσεις καθίσταται αναγκαίο και ιδιαίτερα κατά την προετοιμασία των παρεμβάσεων αλλά και κατά τη διάρκεια εκτέλεσης των παρεμβάσεων σε τομείς όπου εντοπίζονται ιδιαίτερες αδυναμίες (π.χ. διαχείρισης συμβάσεων).
- Δράσεις υποστήριξης των Δικαιούχων, με τη δημιουργία κατάλληλων μηχανισμών υποστήριξης (task forces), την οργάνωση ειδικών εκπαιδευτικών σεμιναρίων, την επεξεργασία οδηγών ωρίμανσης και εκτέλεσης έργων, την ανάπτυξη πληροφοριακών εφαρμογών, κλπ από Φορείς Διαχείρισης Σχεδίων Χορηγιών σε συνεργασία με τη Διαχειριστική Αρχή.
- Επέκταση και αναβάθμιση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος ώστε να υπάρχει πλήρης λειτουργική κάλυψη του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου.
- Ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων στους Φορείς Διαχείρισης Σχεδίων Χορηγιών που να υποστηρίζουν τις ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ Αιτητών, Δικαιούχων, Ενδιάμεσων Φορέων και Διαχειριστικής Αρχής.
- Ενέργειες για τη διαχείριση, την υλοποίηση, την παρακολούθηση, τις επαληθεύσεις και τον έλεγχο των παρεμβάσεων των Ταμείων καθώς και ενέργειες που συμβάλλουν στη βελτίωση

των οργανωτικών δομών και των διαδικασιών σχεδιασμού, υλοποίησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης του προγράμματος.

- Παρεμβάσεις για την υποστήριξη του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου του Προγράμματος, όσον αφορά τη διενέργεια επαληθεύσεων και ελέγχων, και τη διασφάλιση των γενικών αρχών των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου, όπως ορίζονται στον Κανονισμό Κοινών Διατάξεων.
- Ανάπτυξη συστημάτων και μεθοδολογιών επαληθεύσεων και ελέγχου, περιλαμβανομένων εφαρμογών εξειδικευμένου λογισμικού το οποίο να υποστηρίζει και τα μέτρα καταπολέμησης της απάτης λαμβάνοντας υπόψη τους εντοπισθέντες κινδύνους που προκύπτουν από τις διαδικασίες επαληθεύσεων και ελέγχων.
- Τεχνικές επαληθεύσεις έργων περιλαμβανομένων και των ενεργειών ποιοτικού ελέγχου των δημοσίων έργων (όπου απαιτείται).
- Ενέργειες πληροφόρησης, προβολής και δημοσιότητας που απευθύνονται τόσο σε ενδιαφερόμενους φορείς, όσο και στην Κυπριακή και διεθνή κοινή γνώμη.
- Πραγματοποίηση συνεδρίων, ημερίδων, συναντήσεων εργασίας, επιτροπών παρακολούθησης, εκδηλώσεων για ανταλλαγή τεχνογνωσίας σε ειδικά θέματα που άπτονται της εφαρμογής του Προγράμματος.
- Τα σχετικά είδη δράσεων του παρόντος ειδικού στόχου έχουν αξιολογηθεί ως συμβατά με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», δεδομένου ότι δεν αναμένεται να έχουν αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις λόγω της φύσης τους.

<u>Βασικές ομάδες στόχου</u>

- Διαχειριστική Αρχή
- Αρχή Ελέγχου
- Φορέας ανάκτησης πληρωμών από την Επιτροπή
- Ενδιάμεσοι Φορείς

2.2.4.2 Δείκτες

Πίνακας 2: Δείκτες εκροών

Προτ.	Ταμείο	Κατηγορία περιφέρειας	ID	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Ορόσημο (2024)	Στόχος (2029)
16	ΤΔΜ	Δ/Ε	ETA 04	Προσωπικό του οποίου το μισθολογικό κόστος χρηματοδοτείται από πόρους του ΤΔΜ	Σε όρους ισοδύναμου πλήρους απασχόλησης	5	5

2.2.4.3 Ενδεικτική Κατανομή Πόρων του Προγράμματος ανά είδος παρέμβασης

Πίνακας 4: Διάσταση 1 – Πεδίο Παρέμβασης

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
16	ΤΔΜ	-	δ/ε	**179** Πληροφόρηση και επικοινωνία	500.000
				180 Προετοιμασία, υλοποίηση, παρακολούθηση και έλεγχος	3.000.000
				181 Αξιολόγηση και μελέτες, συλλογή δεδομένων	513.715
				Σύνολο	**4.013.715**

Πίνακας 5: Διάσταση 2 – Μορφή Χρηματοδότησης

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
16	ΤΔΜ	-	δ/ε	**01** Επιχορήγηση	4.013.715
				Σύνολο	**4.013.715**

Πίνακας 6: Διάσταση 3 – Μηχανισμός εδαφικής υλοποίησης και εδαφική εστίαση

Αριθμός Προτεραιότητας	Ταμείο	Κατηγορία Περιφ/ειας	Ειδικός Στόχος	Κωδικός	Ποσό (EUR)
16	ΤΔΜ	-	δ/ε	**33** Καμία εδαφική στόχευση	4.013.715
				Σύνολο	**4.013.715**

3. ΣΧΕΔΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Πίνακας 10: Χρηματοδοτικές πιστώσεις ανά έτος

ΤΑΜΕΙΟ	Κατηγορία Περιφέρειας	2021 (€)	2022 (€)	2023 (€)	2024 (€)	2025 (€)	2026 (€)		2027 (€)		Σύνολο (€)
							Χρηματοδοτικές πιστώσεις χωρίς ποσό ευελιξίας	Ποσό ευελιξίας	Χρηματοδοτικές πιστώσεις χωρίς ποσό ευελιξίας	Ποσό ευελιξίας	
ΕΤΠΑ	Μετάβασης	0	79.758.762	81.041.988	82.351.227	83.686.644	34.674.316	34.674.316	35.369.007	35.369.007	**466.925.267**
ΕΚΤ+	Μετάβασης	0	37.957.171	38.567.606	39.190.372	39.825.593	16.500.888	16.500.888	16.831.331	16.831.331	**222.205.180**
ΤΔΜ	Δ/Ε	0	35.756.420	36.330.777	7.808.928	7.935.327	3.287.689	3.287.688	3.353.443	3.353.442	**101.113.715**
ΤΔΜ MFF	Δ/Ε	0	7.563.513	7.685.005	7.808.928	7.935.327	3.287.689	3.287.688	3.353.443	3.353.442	44.275.036
ΤΔΜ NGEU	Δ/Ε	0	28.192.908	28.645.771	-	-	-	-	-	-	**56.838.679**
ΤΣ	Δ/Ε	0	30.462.742	30.952.065	31.451.174	31.960.265	13.241.468	13.241.468	13.503.298	13.503.297	**178.321.777**
	ΣΥΝΟΛΟ	0	**183.935.096**	**186.892.436**	**160.801.701**	**163.407.829**	**67.704.361**	**67.704.3610**	**69.060.079**	**69.060.077**	**968.565.939**

Πίνακας 11: Σύνολο χρηματοδοτικών κονδυλίων ανά Ταμείο και εθνική συγχρηματοδότηση

Στόχος Πολιτικής/ Ειδικός Στόχος ΤΔΜ ή ΤΒ	Προτερ αιότητα	Βάση για τον υπολογισμό της Ενωσιακής στήριξης *(Συνολικής ή δημόσιας)*	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	Συνεισφορά ΕΕ	Συνεισφορά ΕΕ Χωρίς το ποσό ευελιξία	Ποσό ευελιξίας	Εθνική Συνεισφορά	Ενδεικτική ανάλυση της εθνικής συμμετοχής		Σύνολο	Ποσοστό συγχρ.
									Δημόσια	*Ιδιωτική*		
					(α)			*(β)=(γ)+(δ)*	*(γ)*	*(δ)*	*(ε)=(α)+(β)*	*(στ)=(α)/(ε)*
1	1		ΕΤΠΑ	Μετάβασης	147.000.000	124.948.573	22.051.427	98.000.000	98.000.000		245.000.000	60%
2	2		ΕΤΠΑ	Μετάβασης	154.000.000	147.898.311	6.101.689	102.666.667	102.666.667		256.666.667	60%
2	3		ΕΤΠΑ	Μετάβασης	40.000.000	33.999.612	6.000.388	26.666.667	26.666.667		66.666.667	60%
5	4		ΕΤΠΑ	Μετάβασης	80.000.000	67.999.612	12.000.777	53.333.333	53.333.333		133.333.334	60%
2	5		ΤΣ	Δ/Ε	98.700.000	98.700.000	0	17.417.648	17.417.648		116.117.648	85%
3	6		ΤΣ	Δ/Ε	25.000.000	21.250.071	3.749.929	4.411.765	4.411.765		29.411.765	85%
4	7		ΕΚΤ+	Μετάβασης	80.000.000	67.999.481	12.000.519	53.333.334	53.333.334		133.333.334	60%
4	8		ΕΚΤ+	Μετάβασης	28.000.000	23.799.818	4.200.182	18.666.667	18.666.667		46.666.667	60%
4	9		ΕΚΤ+	Μετάβασης	77.205.180	65.623.902	11.581.278	51.470.120	51.470.120		128.675.300	60%
4	10		ΕΚΤ+	Μετάβασης	17.000.000	14.449.890	2.550.110	1.888.889	1.888.889		18.888.889	90%
4	11		ΕΚΤ+	Μετάβασης	10.000.000	8.499.935	1.500.065	526.316	526.316		10.526.316	95%
ΤΔΜ	12		ΤΔΜ	Μετάβασης	97.100.000	90.650.121	6.449.879	41.614.287	41.614.287		138.714.287	70%
ΤΔΜ	Αρθρο 3		ΤΔΜ	Δ/Ε	43.000.000	36.550.121	6.449.879	18.428.572	18.428.572		61.428.572	70%
ΤΔΜ	Αρθρο 4		ΤΔΜ	Δ/Ε	54.100.000	54.100.000	0	23.185.715	23.185.715		77.285.715	70%
ΤΒ	13		ΕΤΠΑ	Μετάβασης	25.925.267	22.036.225	3.889.042	17.283.512	17.283.512		43.208.779	60%
ΤΒ	14		ΤΣ	Δ/Ε	10.621.777	9.028.540	1.593.237	1.874.432	1.874.432		12.496.209	85%
ΤΒ	15		ΕΚΤ+	Μετάβασης	10.000.000	8.499.935	1.500.065	6.666.667	6.666.667		16.666.667	60%
ΤΒ	16		ΤΔΜ	Μετάβασης	4.013.715	3.822.464	191.251	1.720.164	1.720.164		5.733.879	70%
2	17		ΕΤΠΑ	Μετάβασης	20.000.000	0	20.000.000	8.571.429	8.571.429		28.571.429	70%
2	18		ΤΣ	Δ/Ε	44.000.000	22.595.401	21.404.599	2.315.790	2.315.790		46.315.790	95%
Σύνολο ΕΤΠΑ				Μετάβασης	**466.925.267**	**396.881.944**	**70.043.323**	**306.521.609**	**306.521.609**		**773.446.876**	**60%**
Σύνολο ΕΚΤ+				Μετάβασης	**222.205.180**	**188.872.961**	**33.332.219**	**132.551.993**	**132.551.993**		**354.757.173**	**62,64%**
Σύνολο ΤΔΜ – άρθρο 3				Δ/Ε	**44.275.036**	**37.633.906**	**6.641.130**	**18.975.016**	**18.975.016**		**63.250.052**	**70%**
Σύνολο ΤΔΜ- άρθρο 4				Δ/Ε	**56.838.679**	**56.838.679**	**0**	**24.359.435**	**24.359.435**		**81.198.114**	**70%**
Σύνολο ΤΔΜ				Δ/Ε	**101.113.715**	**94.472.585**	**6.641.130**	**43.334.451**	**43.334.451**		**144.448.166**	**70%**
Σύνολο ΤΣ				Δ/Ε	**178.321.777**	**151.574.012**	**26.747.765**	**26.019.635**	**26.019.635**		**204.341.412**	**87.27%**
Γενικό Σύνολο					**968.565.939**	**831.801.502**	**136.764.437**	**508.427.688**	**508.427.688**		**1.476.993.627**	**65.58%**

4. ΑΝΑΓΚΑΙΟΙ ΠΡΟΣΦΟΡΟΙ ΟΡΟΙ

Στα πλαίσια εφαρμογής του Άρθρου 15 και των σχετικών Παραρτημάτων ΙΙΙ και ΙV του Κανονισμού Κοινών Διατάξεων (2021/1060) τα κράτη μέλη καλούνται να εκπληρώνουν μια σειρά από οριζόντιους και θεματικούς αναγκαίους πρόσφορους όρους (enabling conditions), ώστε να καταστεί εφικτή η εκταμίεσυση των κοινοτικών πόρων.

Η Διαχειριστική Αρχή του Προγράμματος, σε συνεργασία με τα αρμόδια Υπουργεία/Υφυπουργεία/Δημόσιες Υπηρεσίες, προχώρησαν σε αξιολόγηση της εκπλήρωσης των αναγκαίων πρόσφορων όρων. Η αξιολόγηση γίνεται ανά κριτήριο και σύμφωνα με το Κανονιστικό Πλαίσιο, για να πληρείται ένας αναγκαίος πρόσφορος όρος θα πρέπει να εκπληρώνονται όλα τα επί μέρους κριτήρια.

Αναλυτικά η αξιολόγηση της εκπλήρωσης των αναγκαίων πρόσφορων όρων καταγράφεται στους πίνακες του Παραρτήματος Ι.

5. ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΑΡΧΕΣ

Πίνακας 13: Αρμόδιες Αρχές του Προγράμματος

Αρμόδιες Αρχές	Ονομασία	Σημείο Επαφής	Όνομα αρμοδίου επικοινωνίας	Email
Διαχειριστική Αρχή	Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης, Υπουργείο Οικονομικών	Γενικός Διευθυντής	Mrs. Penelope Papavassiliou	dggrowth@mof.gov.cy
Ελεγκτική Αρχή	Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου	Έφορος Εσωτερικού Ελέγχου	Mrs. Anna Zavou Christoforou	commissioner@internalaudit.gov.cy
Φορέας ανάκτησης πληρωμών από την Επιτροπή	Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας	Γενικός Λογιστής της Δημοκρατίας	Mr. Andreas Antoniades	accountant.general@treasury.gov.cy

6. ΕΤΑΙΡΙΚΟΤΗΤΑ

Η *Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης*, ως η Εθνική Αρχή Προγραμματισμού και η Διαχειριστική Αρχή για τα Ταμεία της Πολιτικής Συνοχής έχει τη συνολική ευθύνη για το συντονισμό των απαραίτητων ενεργειών για την ετοιμασία των Προγραμματικών Εγγράφων (Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης και Πρόγραμμα) και την υποβολή τους στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Το περιεχόμενο των προγραμματικών εγγράφων διαμορφώνεται μετά από ευρεία διαβούλευση με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, τηρουμένων των αρχών της εταιρικότητας και της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, σύμφωνα με το Άρθρο 8 του Κανονισμού Κοινών Διατάξεων και τον κατ΄εξουσιοδόηση κανονισμό 240/2014 σχετικά με τον ευρωπαϊκό κώδικα δεοντολογίας για την εταιρική σχέση στο πλαίσιο των ΕΔΕΤ.

<u>Επιλογή και Κατάλογος Εταίρων</u>

Η διαδικασία διαβούλευσης για την ετοιμασία των Προγραμματικών Εγγράφων περιλαμβάνει τις εξής κατηγορίες εταίρων.

- Αρχές του Δημόσιου Τομέα (Υπουργεία/ Υφυπουργεία/ Υπηρεσίες/Τμήματα),
- Επίτροποι Εθελοντισμού και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, Ισότητας, Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Περιβάλλοντος, Ανάπτυξης Ορεινών Περιοχών),
- Αρχές του ευρύτερου δημόσιου Τομέα (Ημικρατικοί Οργανισμοί, Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης),
- Εκπροσώπους ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, υπηρεσίες εκπαίδευσης και κατάρτισης και άλλους ερευνητικούς οργανισμούς,
- Οικονομικούς και Κοινωνικούς Εταίρους (επαγγελματικές ενώσεις, ενώσεις εργοδοτών, εργαζομένων, επιχειρηματιών εκπροσώπων επιχειρηματικών κλάδων, οργανώσεις κοινωνικών εταίρων κ.ά),
- Εκπρόσωπους της Κοινωνίας των Πολιτών (περιβαλλοντικές οργανώσεις, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, φορείς για την ισότητα των φύλων και της εξάλειψης των διακρίσεων, φορείς για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης, οργανώσεις αναπήρων κ.ά.).

Η **επιλογή των εταίρων,** έγινε με βάση το ισχύον θεσμικό πλαίσιο. Ως βάση λήφθηκε η σύνθεση των Επιτροπών Παρακολούθησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της Περιόδου 2014-2020, η οποία εμπλουτίστηκε με πρόσθετους φορείς οι οποίοι είτε δημιουργήθηκαν σε μεταγενέστερο στάδιο λόγω νέων θεσμικών ρυθμίσεων ή προστέθηκαν λόγω των τομεακών τους σχέσεων σε επί μέρους τομείς ή/και οριζόντια θέματα που εμπίπτουν στη σφαίρα πολιτικής των νέων Κανονισμών των Ταμείων της Πολιτικής Συνοχής. Όσον αφορά στην τοπική αυτοδιοίκηση, στη διαδικασία διαβούλευσης συμμετέχουν οι Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων που εκπροσωπούν όλες τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, όπως επίσης και όλες οι επαρχιακές/ τοπικές αναπτυξιακές εταιρίες. Σημειώνεται ότι ο κατάλογος των εταίρων της διαβούλευσης για τη Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης και το Πρόγραμμα είναι ο ίδιος, με τη διαφορά ότι στην διαβούλευση για τη ΣΕΣ, περιλαμβάνονται επιπρόσθετα εταίροι που αφορούν στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ). Κατάλογος με τους εταίρους επισυνάπτεται (**Παράρτημα VI**).

Σημειώνεται ότι, οι αρμόδιες Αρχές και Φορείς των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων που έχουν οριστεί κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020 θα εξακολουθούν να ασκούν τα καθήκοντα που τους έχουν ανατεθεί και στη νέα περίοδο 2021-2027 ενώ όπου κριθεί σκόπιμο πιθανώς να γίνουν μικρές διαφοροποιήσεις/ προσθήκες για διευκόλυνση της αποτελεσματικότητας της εφαρμογής του Προγράμματος.

Διαδικασία Διαβούλευσης

Η όλη διαδικασία διαβούλευσης ξεκίνησε επίσημα το 2ο εξάμηνο του 2019. Είχε προηγηθεί η παρουσίαση του νέου νομοθετικού πλαισίου των Ταμείων της Πολιτικής Συνοχής, από εκπροσώπους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στο Σπίτι της Ευρώπης (Απρίλιος 2019) με τη συμμετοχή εκπροσώπων του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, των αρχών της τοπικής αυτοδιοίκησης και οικονομικών και κοινωνικών εταίρων. Παράλληλα, οι αρμόδιες δημόσιες υπηρεσίες ενημερώνονταν και συμμετείχαν με τη συνεισφορά τους στον καθορισμό εθνικών θέσεων, στα πλαίσια των συζητήσεων του Κανονιστικού Πλαισίου της νέας Πολιτικής Συνοχής 2021-2027 στα διάφορα Ευρωπαϊκά Όργανα (Συμβούλιο, Ευρωκοινοβούλιο).

Η διαδικασία διαβούλευσης είχε τα εξής στάδια:

- Ευρεία διαβούλευση με Υπουργεία/ Υφυπουργεία και υποβολή προτάσεων στη ΓΔ Ανάπτυξης. Τον Αύγουστο του 2019 στάλθηκε σε όλα τα Υπουργεία/Υφυπουργεία, Εγκύκλιος Προγραμματισμού με την οποία ενημερώνονταν για τις βασικές πρόνοιες του Κανονιστικού Πλαισίου σχετικά με τη διαδικασία του Προγραμματισμού, τους Στόχους Πολιτικής και τους Ειδικούς Στόχους. Με την εγκύκλιο Προγραμματισμού ζητήθηκε από τα Υπουργεία/Υφυπουργεία να υποβάλουν τις προτάσεις τους, αναφορικά με τις στρατηγικές κατευθύνσεις στον τομέα των αρμοδιοτήτων τους όπως επίσης και τις εισηγήσεις για προτάσεις έργων που προγραμματίζονται να υλοποιηθούν κατά την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027. Νοείται ότι, για τον καθορισμό της στρατηγικής του κάθε Υπουργείου/ Υφυπουργείου, είχαν προηγηθεί περεταίρω διαβουλεύσεις/ επικοινωνία με τους εμπλεκόμενους φορείς/ εταίρους του τομέα αρμοδιότητάς του. Ειδικότερα αναφέρεται ότι, στο πλαίσιο της ευρείας διαβούλευσης έχουν υποβληθεί προτάσεις έργων που αφορούν στην ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας των κοινωνικών εταίρων, οι οποίες περιλήφθηκαν στο σχεδιασμό των προγραμματικών εγγράφων.
- Ευρεία διαβούλευση με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στη βάση του εγγράφου του «Επενδυτικού Σχεδιασμού». Σε συνέχεια των προτάσεων που λήφθηκαν από τα Υπουργεία/Υφυπουργεία, η ΓΔ Ανάπτυξης προχώρησε με την ετοιμασία του εγγράφου «Επενδυτικός Σχεδιασμός 2021-2027». Το εν λόγω έγγραφο αποτέλεσε το περίγραμμα στο οποίο καταγράφονται οι στρατηγικοί στόχοι και οι επενδυτικές προτεραιότητες στα πλαίσια των οποίων θα αξιοποιηθούν οι πόροι από τα Ταμεία της Πολιτικής Συνοχής και της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής. Το εν λόγω έγγραφο αφού έτυχε της έγκρισης του Υπουργού Οικονομικών τέθηκε σε ευρεία διαβούλευση με όλους τους εταίρους, συμπεριλαμβανομένων και των αρμόδιων Υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η διαβούλευση ξεκίνησε στις 30 Ιουλίου και ολοκληρώθηκε στο τέλος Σεπτεμβρίου 2020. Παράλληλα, το έγγραφο αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα των ΕΔΕΤ για ενημέρωση του κοινού και την υποβολή σχολίων/ εισηγήσεων (www.structuralfunds.org.cy).
- Διαβούλευση του Προσχέδιου των Προγραμματικών Εγγράφων με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Σε συνέχεια των αποτελεσμάτων της ευρείας διαβούλευσης του Επενδυτικού Σχεδιασμού, η ΓΔ Ανάπτυξης, προχώρησε με την ετοιμασία των Προσχεδίων των Προγραμματικών Εγγράφων (ΣΕΣ και Πρόγραμμα). Λαμβάνοντας υπόψη όλες τις παραμέτρους για το σχεδιασμό των προγραμματικών εγγράφων και το γεγονός ότι η ΓΔ Ανάπτυξης αποτελεί την Εθνική Αρχή Προγραμματισμού και Ενιαία Διαχειριστική Αρχή των Προγραμμάτων της Πολιτικής Συνοχής αποφασίστηκε, κατόπιν έγκρισης του Υπουργού Οικονομικών, όπως καταρτιστεί ένα πολύ-ταμειακό Πρόγραμμα που θα περιλαμβάνει όλους τους Θεματικούς Στόχους. Η Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης θα υποβληθεί μαζί με το Πρόγραμμα, όπως καθορίζεται στους σχετικούς Κανονισμούς. Τα εν λόγω προσχέδια αποστάληκαν άτυπα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 19 Ιανουαρίου 2021 και ξεκίνησε η ουσιαστική διαδικασία άτυπου διαλόγου/ διαβούλευσης.

- Διαβούλευση του Προσχέδιου των Προγραμματικών Εγγράφων με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Σε συνέχεια των σχολίων που λήφθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή πάνω στα προσχέδια των Προγραμματικών Εγγράφων, ξεκίνησε νέα φάση διαβούλευσης με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (Υπουργεία/Υφυπουργεία, τμήματα/υπηρεσίες/οργανισμοί). Παράλληλα, πραγματοποιήθηκε διάλογος με την Ευρωπαϊκή Επιροπή για συζήτηση των θέσεων της πάνω στα Προγραμματικά Έγγραφα. Στο διάλογο με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή συμμετείχαν και οι σχετικοί αρμόδιοι φορείς. Σε συνέχεια των συζητήσεων, ετοιμάστηκε το αναθεωρημένο προσχέδιο των Προγραμματικών Εγγράφων (Σεπτέμβριος 2021) το οποίο αποστάληκε άτυπα για σχόλια στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- Ευρεία Διαβούλευση επί των Προγραμματικών Εγγράφων. Παράλληλα με την αποστολή τους στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα Προγραμματικά Έγγραφα τέθηκαν σε ευρεία διαβούλευση με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (δημόσιου, ευρύτερου δημόσιου και ιδιωτικού φορέα) για απόψεις (25 Οκτωβρίου - 15 Νοεμβρίου 2021).
- Ετοιμασία τελικών αναθεωρημένων Προσχεδίων Προγραμματικών Εγγράφων. Με την ολοκλήρωση των διαβουλεύσεων τα προγραμματικά έγγραφα διαμορφώθηκαν κατάλληλα.
- Υποβολή των Προγραμματικών Εγγράφων στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για έγκριση μέσω του SFC. Τα τελικά Προγραμματικά Έγγραφα θα υποβληθούν επίσημα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για έγκριση (Δεκέμβρριος 2021).
- Έγκριση Υπουργικού Συμβουλίου. Σε συνέχεια της επίσημης υποβολής προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα Προγραμματικά Έγγραφα θα υποβληθούν για έγκριση στο Υπουργικό Συμβούλιο πριν την έγκριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
- Έγκριση Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Με την ολοκλήρωση όλων των συζητήσεων με την ΕΕ, και τη συμφωνία επί των εγγράφων, τα Προγραμματικα Έγγραφα θα εγκριθούν επίσημα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ώστε να ξεκινήσει και επίσημα η υλοποίησή τους.

Σημειώνεται ότι, καθ' όλη την περίοδο του Προγραμματισμού, υπάρχει πολύ στενή επικοινωνία και συνεργασία με όλα τα αρμόδια Υπουργεία/Υφυπουργεία/Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όπως επίσης και με αριθμό εταίρων ανάλογα με τα ζητήματα που προκύπτουν με στόχο την ανταλλαγή απόψεων και τη βέλτιστη επιλογή πράξεων.

Η πανδημία του κορωνοϊού και η επιβολή υγειονομικών μέτρων ασφάλειας για αποτροπή της επέκτασης της νόσου, δεν επέτρεψε τη διεξαγωγή ημερίδων πληροφόρησης και μεγάλου αριθμού διμερών συναντήσεων όπως ήταν αρχικά προγραμματισμένο. Ωστόσο, έχουν χρησιμοποιηθεί εναλλακτικές μέθοδοι, όπως γραπτή ενημέρωση, υποβολή γραπτών σχολίων και διεξαγωγή τήλεσυναντήσεων, όπου χρειάζεται. Η ΓΔ Ανάπτυξης , έχει λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την πλήρη τήρηση των αρχών της εταιρικότητας, της διαφάνειας και της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης σε όλα τα στάδια της προγραμματικής διαδικασίας.

Παράλληλα στο διαδικτυακό τόπο www.structuralfunds.org.cy, έχει διαμορφωθεί ειδική ενότητα για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, όπου αναρτώνται πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία προγραμματισμού, τη διαβούλευση, το νομοθετικό πλαίσιο κ.ά. για ενημέρωση όλων των ενδιαφερομένων.

<u>Ετοιμασία Σχεδίου Δίκαιης Μετάβασης (ΣΔΜ)</u>

Για την ετοιμασία του Σχεδίου Δίκαιης Μετάβασης (ΣΔΜ), πραγματοποιήθηκε μελέτη με τη χρηματοδότηση της τεχνικής βοήθειας μέσω της Γενικής Διεύθυνσης Μεταρρυθμίσεων της ΕΕ, η οποία ανατέθηκε σε ανάδοχο εταιρεία. Αρχικά, συστάθηκε καθοδηγητική επιτροπή από εκπροσώπους της ΕΕ (DG REFORM και DG REGIO), της ΓΔ Ανάπτυξης του Υπ. Οικονομικών, του Υπουργείου Ενέργειας,

Εμπορίου και Βιομηχανίας και του Τμήματος Περιβάλλοντος του ΥΓΑΑΠ.

Έγινε χαρτογράφηση των ενδιαφερόμενων μερών σύμφωνα με το ρόλο τους στην πράσινη μετάβαση. Στη συνέχεια, επιλέγηκε ένα επαρκές δείγμα από αντιπροσωπευτικούς φορείς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα οι οποίοι κλήθηκαν να συμμετάσχουν σε προσωπικές συνεντεύξεις. Παράλληλα, πραγματοποιήθηκαν ενημερωτικές συναντήσεις με φορείς του δημοσίου, του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, της έρευνας και εκπαίδευσης, και της κοινωνίας των πολιτών (κύριες συνδικαλιστικές οργανώσεις και εξειδικευμένες συνδικαλιστικές οργανώσεις των επηρεαζόμενων εργαζομένων). Πραγματοποιήθηκε, επίσης, διαδικτυακό εργαστήρι με 50 συμμετέχοντες από τη δημόσια υπηρεσία, την βιομηχανία, την κοινωνία των πολίτων και τα πολιτικά κόμματα. Σημειώνεται ότι υποβλήθηκαν 50 προτάσεις έργων, οι οποίες αξιολογήθηκαν και χρησιμοποιήθηκαν ανάλογα με τη συνάφεια και επιλεξιμότητά τους στην ετοιμασία του ΣΔΜ.

Με βάση τα αποτελέσματα της πιο πάνω διαβούλευσης, η ανάδοχος εταιρεία ετοίμασε την μελέτη, στη βάση της οποίας ετοιμάστηκε το ΣΔΜ.

7. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ

Ο Υπεύθυνος Επικοινωνίας στη ΔΑ [Άρθ. 48(2) ΚΚΔ] συντονίζει τις δράσεις επικοινωνίας του Προγράμματος σε συνεργασία με τους ΕΦ. Συνεργάζεται επίσης με τον Εθνικό Συντονιστή και συμμετέχει στο Εθνικό Δίκτυο Επικοινωνίας, καθώς και στο ευρωπαϊκό δίκτυο INFORM EU με στόχο την ανταλλαγή καλών πρακτικών και την υιοθέτηση κοινών πρωτοβουλιών.

7.1 Επικοινωνιακοί Στόχοι (ΕπΣ)

Λαμβάνοντας υπόψη την εμπειρία από την ΠΠ 2014-2020 και τις στρατηγικές επιδιώξεις / ειδικούς στόχους του νέου Προγράμματος, οι ΕπΣ διαμορφώνονται ως ακολούθως:

ΕπΣ1. Συνεχής και σαφής ενημέρωση, σε συνθήκες πλήρους διαφάνειας, για τις ευκαιρίες χρηματοδότησης, τις σχετικές διαδικασίες και τα επιλεγμένα έργα (κατάλογος έργων).

ΕπΣ2. Ενημέρωση και αποτελεσματική υποστήριξη των Δικαιούχων όσον αφορά τις υποχρεώσεις τους για επικοινωνία κατά την υλοποίηση του έργου τους και για προβολή των αποτελεσμάτων στο κοινό.

ΕπΣ3. Προβολή των στόχων, έργων και αποτελεσμάτων του Προγράμματος ώστε να αυξηθεί η αναγνωρισιμότητα και η θετική άποψη του κοινού για τη συμβολή/θετικό ρόλο της ΕΕ στην ανάπτυξη της Κύπρου και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών.

7.2 Ομάδες – Στόχοι (ΟΣ)

Για την επίτευξη των ΕπΣ, σχεδιάζονται κατάλληλες δράσεις επικοινωνίας, οι οποίες ανάλογα με το στόχο της ενημέρωσης απευθύνονται σε διαφορετικές ομάδες αποδεκτών/ ΟΣ. Οι ΟΣ κατανέμονται γεωγραφικά σε όλη την Κύπρο, ως εξής:

ΟΣ1. **Δυνητικοί Δικαιούχοι:** Φορείς/οργανισμοί/επιχειρήσεις/φυσικά πρόσωπα που δύναται να υποβάλουν αίτηση για χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα.

ΟΣ2. **Δικαιούχοι:** Δικαιούχοι έργων Σχεδίων Χορηγιών και Δικαιούχοι/εργολάβοι έργων δημοσίων συμβάσεων.

ΟΣ3. **Ευρύ κοινό:** Όλοι οι πολίτες της Κύπρου

ΟΣ4. **Πολλαπλασιαστές πληροφόρησης:** ΜΜΕ-δημοσιογράφοι, διαμορφωτές κοινής γνώμης (influencers), γραφεία / αντιπροσωπείες / κέντρα πληροφόρησης της ΕΕ, εκπαιδευτικά / ερευνητικά ιδρύματα, μαθητές.

7.3 Κανάλια επικοινωνίας (ΚΕπ)

Για την αποτελεσματική ενημέρωση των ΟΣ και επίτευξη των ΕπΣ θα χρησιμοποιηθεί ένα σύνολο αλληλένδετων/συμπληρωματικών ΚΕπ:

- **Ιστοσελίδα του Προγράμματος**: Θα αποτελεί την κύρια πηγή πληροφοριών για το Πρόγραμμα και θα παρέχει εύκολη πρόσβαση στις ευκαιρίες χρηματοδότησης, τον κατάλογο έργων και σε υποστηρικτικό υλικό για τις διαδικασίες και υποχρεώσεις των εμπλεκόμενων φορέων. Παράλληλα θα προβάλλει έργα (έμφαση στα ΕΣΣ) και αποτελέσματα του Προγράμματος, ενώ θα είναι συνδεδεμένη με την ενιαία Πύλη Ευρωπαϊκών Ταμείων [Άρθ 46(β) ΚΚΔ].
- **Μέσα Δοινωνικής Δικτύωσης** (FB, Twitter, You Tube): Παρέχουν εύκολη πρόσβαση σε νέα/πληροφορίες για το Πρόγραμμα και τη δυνατότητα αμεσότερης επικοινωνίας/ διάδρασης με το κοινό (κυρίως νεανικό). Τακτική δημοσίευση αναρτήσεων/video με ελκυστικό περιεχόμενο για προβολή ευκαιριών, επιτυχημένων έργων (έμφαση στα ΕΣΣ) και αποτελεσμάτων, με στόχευση της εκάστοτε ενημέρωσης προς τους κατάλληλους

παραλήπτες/ενδιαφερόμενους βάσει διάφορων κριτηρίων π.χ. άνεργους νέους, επιχειρηματίες, γυναίκες, ευπαθείς. Διοργάνωση παράλληλων διαγωνισμών/ ερευνών για προσέλκυση ακολούθων.

- ΜΜΕ/ Διαδίκτυο: Ενημερωτικές εκστρατείες κυρίως για προβολή έργων (χρήση οπτικοακουστικού υλικού) και διάδοση αποτελεσμάτων του Προγράμματος (χρήση infographics) σε μέσα που προσφέρουν ευρεία κάλυψη και ψηλή αποτελεσματικότητα.
- Εκδηλώσεις: Ενημερωτικές ημερίδες/ εκπαιδευτικά σεμινάρια/ εκθέσεις που θα διοργανώνονται διαδικτυακά/ υβριδικά/ δια ζώσης.
- Εκδόσεις Παραγωγές / Προωθητικά Αντικείμενα: Λειτουργούν υποστηρικτικά με άλλες δράσεις επικοινωνίας.
- Δημόσιες Σχέσεις με ΜΜΕ: Δημιουργία συνεργασιών/δικτύωσης και οικοδόμηση συνεργειών με πολλαπλασιαστές πληροφόρησης (δελτία τύπου, δημοσιογραφικές διασκέψεις, άρθρα, συνεντεύξεις, αφιερώματα σε εκπομπές κ.α.).

Μέσω των ΚΕπ η ΔΑ υλοποιεί οριζόντιες δράσεις ενημέρωσης και προβολής του Προγράμματος, ενώ οι ΕΦ αναλαμβάνουν εξειδικευμένες δράσεις ενημέρωσης και υποστήριξης των δυνητικών Δικαιούχων και Δικαιούχων στους τομείς αρμοδιότητάς τους. Οι επιμέρους δράσεις επικοινωνίας της ΔΑ και των ΕΦ (Π/Υ και δείκτες) καθορίζονται στα Ετήσια Σχέδια Επικοινωνίας (ΕΣΕ), τα οποία εξετάζονται από την ΕπΠα.

7.4 Προϋπολογισμός

Εκτιμάται στα €4 εκ. (≈ 0,27% του Π/Υ του Προγράμματος). Η ενδεικτική κατανομή μεταξύ των ΚΕπ είναι: 5% Ιστοσελίδα, 3% ΜΚΔ, 65% ΜΜΕ/ Διαδίκτυο, 10% Εκδηλώσεις, 5% Εκδόσεις/ Παραγωγές/ Προωθητικά Αντικείμενα, 12% Δημόσιες Σχέσεις με ΜΜΕ.

7.5 Παρακολούθηση και αξιολόγηση

Για τη συστηματική παρακολούθηση και αξιολόγηση των δράσεων επικοινωνίας, η ΔΑ θεσπίζει ένα αναλυτικό σύστημα δεικτών παρακολούθησης, που περιλαμβάνει δείκτες εκροών, αποτελεσμάτων και επιπτώσεων για το οποίο ενημερώνει σχετικά την ΕπΠα.

Η μέτρηση του βαθμού επίτευξης των δεικτών θα γίνεται ανά τακτά διαστήματα. Θα βασίζεται τόσο στη συλλογή ποσοτικών στοιχείων (αρχεία ΔΑ/ΕΦ, ΟΠΣ, στοιχεία επισκεψιμότητας/ τηλεθέασης κλπ) όσο και ποιοτικών (ερωτηματολόγια, συνεντεύξεις, έρευνες) και θα αξιολογεί την πρόοδο και αποτελεσματικότητα των δράσεων επικοινωνίας. Οι δράσεις δύναται να υπόκεινται σε ανεξάρτητη αξιολόγηση από εξωτερικούς αξιολογητές σύμφωνα με το πλάνο αξιολόγησης του Προγράμματος. Η ΔΑ αξιοποιεί τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων για βελτίωση της αποτελεσματικότητας της επικοινωνιακής στρατηγικής.

Κατάλογος Σχεδιαζόμενων Έργων Στρατηγικής Σημασίας

(Άρθρο 22, παράγραφος 3 του ΚΚΔ)

Α/Α	Τίτλος Έργου	Συνοπτική Περιγραφή	Φορέας Υλοποίησης	Ταμείο	Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης	
					Ημερομηνία Έναρξης	Ημερομηνία Ολοκλήρωσης
1	**Αναδιάρθρωση Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας**	Το έργο αφορά στον εκσυγχρονισμό των ΥΚΕ με στόχο την παροχή προσβάσιμων, προσιτών, φιλικών και εξατομικευμένων υπηρεσιών για ολιστική στήριξη των ατόμων και των οικογενειών, με ανθρωποκεντρική και πολυθεματική προσέγγιση. Το έργο αναμένεται να περιληφθεί στον Ειδικό Στόχο 4(ια) που θα συγχρηματοδοτηθεί από το ΕΚΤ+.	Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, Υφ. Κοινωνικής Πρόνοιας	ΕΚΤ+	01/2021	12/2029
2	**Σύστημα Πληροφοριών Γης**	Σκοπός του έργου είναι η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος, που θα εξυπηρετεί αποτελεσματικά τόσο τις επιχειρησιακές διεργασίες του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας όσο και τις ανάγκες των φορέων/επιχειρήσεων/πολίτων. Το έργο αναμένεται να περιληφθεί στον Ειδικό Στόχο 1(ii) που θα συγχρηματοδοτηθεί από το ΕΤΠΑ.	Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής	ΕΤΠΑ	02/2023	12/2029
3	**Ανάπλαση του Χώρου του Παλαιού ΓΣΠ**	Μέσω του έργου επιδιώκεται η μετατροπή του χώρου του παλαιού γηπέδου του ΓΣΠ σε μια πράσινη περιοχή στην καρδιά της πόλης της Λευκωσίας, εύκολα προσβάσιμη στους πολίτες.	Δήμος Λευκωσίας	ΕΤΠΑ	11/2021	02/2025

Α/Α	Τίτλος Έργου	Συνοπτική Περιγραφή	Φορέας Υλοποίησης	Ταμείο	Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης	
					Ημερομηνία Έναρξης	Ημερομηνία Ολοκλήρωσης
		Το έργο αναμένεται να περιληφθεί στον Ειδικό Στόχο 5(i) που θα συγχρηματοδοτηθεί από το ΕΤΠΑ.				
4	**Περιμετρικός Αυτοκινητόδρομος Λευκωσίας**	Το έργο αποτελεί το τελικό σημείο του Διαδρόμου του Κεντρικού Δικτύου Orient/East-Med του Διευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών, με αφετηρία το Αμβούργο της Γερμανίας και καταλήγει στην Κύπρο. Το έργο αναμένεται να περιληφθεί στον Ειδικό Στόχο 3(i) που θα συγχρηματοδοτηθεί από το Ταμείο Συνοχής.	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Ταμείο Συνοχής	08/2025	08/2028
5	**Πράσινη και Έξυπνη Διαχείριση Ενέργειας στο Πανεπιστήμιο Κύπρου**	Στόχος του έργου είναι η ανάπτυξη του τεχνολογικού υπόβαθρου για το μελλοντικό σύστημα διαχείρισης ενέργειας της Πανεπιστημιούπολης του Πανεπιστημίου Κύπρου, αξιοποιώντας τις τεχνολογικές εξελίξεις στον τομέα της εγκατάστασης ΑΠΕ και της έξυπνης διαχείρισης ενέργειας. Το έργο αναμένεται να περιληφθεί στον Ειδικό Στόχο 2(i) που θα συγχρηματοδοτηθεί από το ΕΤΠΑ.	Πανεπιστήμιο Κύπρου	ΕΤΠΑ	10/2023	12/2027

8. ΧΡΗΣΗ ΜΟΝΑΔΙΑΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ, ΚΑΤ' ΑΠΟΚΟΠΗ ΠΟΣΩΝ, ΚΑΤ' ΑΠΟΚΟΠΗ ΠΟΣΟΣΤΩΝ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΟΣΤΟΣ

Άρθρα 94 και 95 του ΚΚΔ Πίνακας 14: Χρήση μοναδιαίων δαπανών, κατ' αποκοπή ποσών, ενιαίων συντελεστών και χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με τις δαπάνες

Προβλεπόμενη χρήση των άρθρων 94 και 95 του ΚΚΔ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Από το εγκεκριμένο πρόγραμμα θα γίνει χρήση της επιστροφής της ενωσιακής συνεισφοράς βάσει μοναδιαίων δαπανών, κατ' αποκοπή ποσών και ενιαίων συντελεστών στο πλαίσιο της προτεραιότητας σύμφωνα με το **άρθρο 94 του ΚΚΔ** (στην περίπτωση αυτή να συμπληρωθεί το προσάρτημα 1)	√	
Από το εγκεκριμένο πρόγραμμα θα γίνει χρήση της επιστροφής της ενωσιακής συνεισφοράς βάσει χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με τις δαπάνες σύμφωνα με το άρθρο 95 του ΚΚΔ (στην περίπτωση αυτή να συμπληρωθεί το προσάρτημα 2)	√	

Προσάρτημα 1: Συνεισφορά της Ένωσης βάσει μοναδιαίων δαπανών, κατ' αποκοπή ποσών και ενιαίων συντελεστών

1.1 Σχέδιο Ενεργειακής Αναβάθμισης Κατοικιών

Α. Σύνοψη των κύριων στοιχείων

Προτεραι-ότητα	Ταμείο	Ειδικός στόχος	Κατηγορία περιφέρειας	Εκτιμώμενο ποσοστό του συνολικού χρηματοδοτικού κονδυλίου στο πλαίσιο της προτεραιότητας στην οποία θα εφαρμοστούν οι ΑΕΚ	Τύπος/-οι) καλυπτόμενων πράξεων		Δείκτης ενεργοποίησης της επιστροφής ποσών		Μονάδα μέτρησης για τον δείκτη ενεργοποίησης της επιστροφής ποσών	Τύπος ΑΕΚ (τυποποιημένη κλίμακα μοναδιαίων δαπανών, κατ' αποκοπή ποσών ή ενιαίων συντελεστών)	Ποσό (σε EUR) ή ποσοστό (σε περίπτωση ενιαίων συντελεστών) των ΑΕΚ
					Κωδικός(1)	Περιγραφή	Κωδικός(2)	Περιγραφή			
2	ΕΤΠΑ	RSO 2.1. Ενεργειακή απόδοση	Μετάβαση	29,30%	042. Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα σύμφωνα με τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης	Σχέδιο για ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών	RCR 26 Ετήσια κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας (εκ της οποίας: κατοικίες, δημόσια κτίρια, επιχειρήσεις, άλλα)	Συνολική πρωτογενής ενέργεια που εξοικονομείται στις κατοικίες μετά την ενεργειακή αναβάθμιση, όπως υπολογίζεται συγκρίνοντας τα Πιστοποιητικά Ενεργειακής Απόδοσης.	KWh	Μοναδιαίο κόστος	(Α) Προκήρυξη 2021: Συνολική εξοικονόμηση ενέργειας που επιτυγχάνεται μετά την αναβάθμιση υφιστάμενης οικίας ευάλωτου καταναλωτή - 0,3521 €/KWh. (Β) Προκήρυξη 2021: Συνολική εξοικονόμηση ενέργειας που επιτυγχάνεται μετά την αναβάθμιση υφιστάμενης οικίας μη ευάλωτου καταναλωτή - 0,3088 €/KWh. (Γ) Προκήρυξη 2023: Συνολική εξοικονόμηση ενέργειας που επιτυγχάνεται μετά την αναβάθμιση υφιστάμενης οικίας τελικού αποδέκτη αυξημένης χορηγίας - 0,3599 €/KWh. (Δ) Προκήρυξη 2023: Συνολική εξοικονόμηση ενέργειας που επιτυγχάνεται μετά την αναβάθμιση υφιστάμενης οικίας τελικού αποδέκτη που δεν δικαιούται αυξημένη χορηγία - 0,3156 €/KWh.

(1) Αναφέρεται στον κωδικό για τη διάσταση του πεδίου παρέμβασης στον Πίνακα 1 του παραρτήματος Ι του ΚΚΔ και στο παράρτημα IV του κανονισμού ΕΤΘΑΥ

(2) Αναφέρεται στον κωδικό κοινού δείκτη, κατά περίπτωση

Β. Λεπτομερή στοιχεία ανά τύπο πράξης

Σύντομος τίτλος τύπου πράξης	Σχέδιο για ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών
Η Διαχειριστική Αρχή έλαβε υποστήριξη από εξωτερικούς συμβούλους (εταιρεία) για τον καθορισμό των απλοποιημένων μορφών κόστους	☒ ΟΧΙ
1. Περιγραφή του τύπου πράξης, συμπεριλαμβανομένου του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης (1)	Η πρόταση απλουστευμένων επιλογών κόστους τυγχάνει εφαρμογής στην πράξη «Εξοικονομώ-Αναβαθμίζω στις Κατοικίες» με Δικαιούχο την Υπηρεσία Βιομηχανίας και Τεχνολογίας του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας (ΥΕΕΒ) και Ενδιάμεσο Φορέα (ΕΦ) την Διεύθυνση Ελέγχου του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων. Η πράξη, ως προς τις διαδικασίες υλοποίησης, έχει τα χαρακτηριστικά Σχεδίου Χορηγιών, γι'αυτό αναφέρεται ως «Σχέδιο» στην παρούσα πρόταση. Εντούτοις, επειδή οι επωφελούμενοι είναι φυσικά πρόσωπα και άρα η πράξη δεν αποτελεί κρατική ενίσχυση, θα τύχει χειρισμού ως προς τον τρόπο καταχώρησης και διαχείρισης στο πληροφοριακό σύστημα, ως έργο Δημοσίων Συμβάσεων. Οι επιλέξιμες κατηγορίες επενδύσεων περιλαμβάνουν οικοδομικές εργασίες (Μέρος Α – βλ. πεδίο 7), όπως την θερμομόνωση του κελύφους της οικίας, την αντικατάσταση κουφωμάτων, την εγκατάσταση συστημάτων σκίασης καθώς επίσης και την εγκατάσταση ή/και αντικατάσταση τεχνικών συστημάτων (Μέρος Β -βλ. πεδίο 7) όπως π.χ. ηλιακά, φωτοβολταϊκά, κλιματιστικά, μπαταρίες αποθήκευσης, συστήματα ελέγχου κλπ. Σκοπός του Σχεδίου είναι η εκτεταμένη ενεργειακή αναβάθμιση υφιστάμενων κατοικιών, με εφαρμογή συνδυασμού επιλέξιμων επενδύσεων και όχι μεμονωμένων επενδύσεων. Σύμφωνα με τον Οδηγό του Σχεδίου απαιτείται να γίνει μία τουλάχιστον επένδυση που να αφορά οικοδομικές εργασίες (μέρος Α), όπως θερμομόνωση οριζόντιων ή κάθετων δομικών στοιχείων ή αντικατάσταση κουφωμάτων. Οι επιλέξιμες κατοικίες, για να εξασφαλίσουν χορηγία από το Σχέδιο, θα πρέπει: (α) είτε να πετύχουν τουλάχιστον 60% εξοικονόμηση ενέργειας. Το ποσοστό εξοικονόμησης υπολογίζεται βάση Πιστοποιητικών Ενεργειακής Απόδοσης (ΠΕΑ), που εκδίδονται για κάθε κατοικία πριν και μετά την υλοποίηση των επιλέξιμων επενδύσεων. Η έκδοση τους γίνεται από Ειδικευμένους Εμπειρογνώμονες, εγγεγραμμένους στο σχετικό Μητρώο Ειδικευμένων Εμπειρογνωμόνων που διατηρεί η Αρμόδια Αρχή (https://epc.meci.gov.cy/QE.html). (β) είτε να αναβαθμιστούν σε Κτήρια με Σχεδόν Μηδενική Κατανάλωση Ενέργειας (όπως αυτά ορίζονται σε σχετικό Διάταγμα που εκδίδεται με βάση τους περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων Νόμους του 2006-2020). Οι τελικοί αποδέκτες του Σχεδίου είναι φυσικά πρόσωπα. Σημειώνεται ότι στον οδηγό εφαρμογής του Σχεδίου, οι τελικοί αποδέκτες αναφέρονται ως δικαιούχοι της χορηγίας. Οι εργασίες ενεργειακής αναβάθμισης της κάθε κατοικίας που εντάσσεται στο Σχέδιο υλοποιούνται εντός δώδεκα (12) μηνών από την ημερομηνία υπογραφής της Συμφωνίας Δημόσιας Χρηματοδότησης.

	Η μεθοδολογία ΑΕΚ αφορά σε δύο προσκλήσεις υποβολής προτάσεων που προκηρύχθηκαν τον Μάρτιο 2021 και τον Μάιο 2023 Για κάθε πρόσκληση έχουν υπολογιστεί δύο μοναδιαία κόστη σύμφωνα με την κατηγορία των τελικών αποδεκτών. Κατά την 1η προκήρυξη, το Σχέδιο περιλάμβανε δύο κατηγορίες τελικών αποδεκτών: (α) ευάλωτους καταναλωτές που δικαιούνται αυξημένη χορηγία (π.χ. λήπτες ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, λήπτες δημόσιου βοηθήματος, λήπτες επιδομάτων αναπηρίας, πάσχοντες σοβαρών ασθενειών κ.ά. όπως ορίζονται στην προκήρυξη) και (β) τους υπόλοιπους καταναλωτές. Η κατηγοριοποίηση του αιτητή ως ευάλωτος ή μη επιβεβαιώνεται μέσω μηχανισμού ανταλλαγής δεδομένων με τις διάφορες αρμόδιες αρχές (όπως την Υπηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας για τους λήπτες ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας για τους λήπτες δημόσιου βοηθήματος, το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες για λήπτες επιδομάτων λόγω αναπηρίας, τον Οργανισμό Ασφάλισης Υγείας για άτομα που πάσχουν από σοβαρές ασθένειες κ.ά.). Τα κριτήρια καθορισμού του αιτητή ως ευάλωτου αναφέρονται στην Προκήρυξη του Σχεδίου. Λεπτομερής κατάλογος για τις κατηγορίες ευάλωτων καταναλωτών επισυνάπτεται στο «APPENDIX 1_ENERGY SCHEME_EXPLANATORY NOTE-Μέρος Z» Κατά την 2η προκήρυξη, η λίστα τελικών αποδεκτών αυξημένης χορηγίας διευρύνθηκε προκειμένου να λάβει υπόψη όλους τους ευάλωτους καταναλωτές που πληρούν τα κριτήρια που ορίζονται στην προκήρυξη, καθώς και τις ακόλουθες κατηγορίες κατοικιών: (α) τις κατοικίες που βρίσκονται σε ορεινές περιοχές Η απόφαση για αυξημένη χορηγία σε κατοικίες που βρίσκονται σε ορεινές περιοχές λήφθηκε στα πλαίσια της «Εθνικής Στρατηγικής Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων (ΕΣΑΟΚ) Τροόδους». Συγκεκριμένα, η ΕΣΑΟΚ περιλαμβάνει πολιτικές και δράσεις που στοχεύουν στην αναστροφή του κύματος αστυφιλίας και στην αναγέννηση των ορεινών περιοχών. Επίσης, το αυξημένο ποσοστό χορηγίας δόθηκε λόγω του ψηλού κόστους ενέργειας που επιβαρύνει τους κατοίκους ορεινών περιοχών το οποίο οφείλεται στο ψηλό κόστος θέρμανσης. και (β) τις κατοικίες προσφύγων εντός προσφυγικών συνοικισμών Οι κατοικίες προσφύγων (εκτοπισθέντων κατά την Τουρκική Εισβολή το 1974 που διαμένουν σε προσφυγικές συνοικισμούς), είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση νοουμένου ότι η κατοικία αποτελεί μόνιμη διαμονή και ιδιοκτησία του αιτητή ο οποίος ή ο/η σύζυγος του οποίου είναι εκτοπισθέντας (βλ. συνημμένο APPENDIX 1_ENERGY SCHEME_EXPLANATORY NOTE-Μέρος Β2)
2. Ειδικός στόχος ή ειδικοί στόχοι	RSO2.1. Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης και μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου
12. Συνολικό ποσό (εθνικό και ενωσιακό) που αναμένεται να επιστραφεί από την Επιτροπή σε αυτήν τη βάση	€85.000.000 - Συνολικό ποσό €29.000.000 - εθνικό €51.000.000 - ενωσιακό

Δείκτες

3. Δείκτης ενεργοποίησης της επιστροφής ποσών (2)	Συνολική πρωτογενής ενέργεια που εξοικονομείται στις κατοικίες μετά την ενεργειακή αναβάθμιση, όπως υπολογίζεται συγκρίνοντας τα Πιστοποιητικά Ενεργειακής Απόδοσης πριν και μετά την επένδυση.
4. Μονάδα μέτρησης για τον δείκτη ενεργοποίησης της επιστροφής ποσών	KWh
5. Τυποποιημένη κλίμακα μοναδιαίας δαπάνης, κατ' αποκοπή ποσού ή ενιαίου συντελεστή	Μοναδιαίο κόστος
6. Ποσό ανά μονάδα μέτρησης ή ποσοστό (για ενιαίους συντελεστές) των ΑΕΚ	(Α) Προκήρυξη 2021: Συνολική εξοικονόμηση ενέργειας που επιτυγχάνεται μετά την αναβάθμιση υφιστάμενης οικίας **ευάλωτου** καταναλωτή - 0,3521 €/KWh. (Β) Προκήρυξη 2021: Συνολική εξοικονόμηση ενέργειας που επιτυγχάνεται μετά την αναβάθμιση υφιστάμενης οικίας **μη ευάλωτου** καταναλωτή - 0,3088 €/KWh. (Γ) Προκήρυξη 2023: Συνολική εξοικονόμηση ενέργειας που επιτυγχάνεται μετά την αναβάθμιση υφιστάμενης οικίας **τελικού αποδέκτη που δικαιούται αυξημένη χορηγία** - 0,3599 €/KWh. (Δ) Προκήρυξη 2023: Συνολική εξοικονόμηση ενέργειας που επιτυγχάνεται μετά την αναβάθμιση υφιστάμενης οικίας **τελικού αποδέκτη που δεν δικαιούται αυξημένη χορηγία** - 0,3156 €/KWh.
7. Κατηγορίες δαπανών που καλύπτονται από το μοναδιαίο κόστος, το κατ' αποκοπή ποσό ή τον ενιαίο συντελεστή	Όλες οι άμεσες και έμμεσες δαπάνες που απαιτούνται για την ολοκλήρωση της ενεργειακής αναβάθμισης της κατοικίας. Οι επιλέξιμες επενδύσεις που καλύπτονται από το μοναδιαίο κόστος είναι οι ακόλουθες: Μέρος Α΄- **Οικοδομικές Εργασίες** Α1. Θερμομόνωση οριζόντιων δομικών στοιχείων (οροφές, πυλωτές, δάπεδα σε πρόβολο, δώματα, στέγες) που συνιστούν μέρος του κελύφους. Α2. Θερμομόνωση τοίχων και στοιχείων της φέρουσας κατασκευής (κολόνες, δοκοί και τοιχία) που συνιστούν μέρος του κελύφους. Α3. Αντικατάσταση κουφωμάτων που περιλαμβάνονται στο κέλυφος της κατοικίας. Α4. Εγκατάσταση εξωτερικής σκίασης που αφορά τα κουφώματα. Μέρος Β΄- **Τεχνικά Συστήματα** Β1. Αγορά και εγκατάσταση ή αντικατάσταση ηλιακού θερμοσίφωνα για παραγωγή ζεστού νερού. Β2. Αγορά και εγκατάσταση ή αντικατάσταση αυτόνομων κλιματιστικών μονάδων διαιρεμένου τύπου υψηλής ενεργειακής απόδοσης με μέγιστη ονομαστική ισχύ εξόδου 12KW. Β3. Αγορά και εγκατάσταση ή αντικατάσταση Αεροθερμικής, Γεωθερμικής ή Υδροθερμικής αντλίας θερμότητας ψηλής ενεργειακής απόδοσης, για τη λειτουργία κεντρικών συστημάτων θέρμανσης ή/και ψύξης χώρου.

	Β4. Αγορά και εγκατάσταση Φωτοβολταϊκού Συστήματος δυναμικότητας μέχρι 10KW, το οποίο θα λειτουργεί με τη μέθοδο Net-Billing. Β5. Μπαταρίες για αποθήκευση της ενέργειας που θα παράγεται από το Φωτοβολταϊκό Σύστημα δυναμικότητας μέχρι 4KWh. Β6. Αγορά και εγκατάσταση λέβητα φυσικού αερίου ψηλής ενεργειακής απόδοσης για θέρμανση χώρου. Β7. Αγορά και εγκατάσταση συστημάτων ελέγχου των τεχνικών συστημάτων για παρακολούθηση, ανάλυση και ρύθμιση της κατανάλωσης ενέργειας στον κλιματισμό και τη θέρμανση. Μέρος Γ΄-Έμμεσες Δαπάνες Γ1. Οποιεσδήποτε άλλες έμμεσες δαπάνες (Περιλαμβάνουν δαπάνες υπηρεσιών Ειδικευμένου Εμπειρογνώμονα)
8. Καλύπτουν οι εν λόγω κατηγορίες δαπανών όλες τις επιλέξιμες δαπάνες της πράξης;	Ναι
9. Μέθοδος προσαρμογής/-ών (3)	Το μοναδιαίο κόστος δύναται να τύχει αναθεώρησης πριν από κάθε νέα προκήρυξη του μέτρου, σύμφωνα με την ποσοστιαία αύξηση του σταθμισμένου δείκτη κατασκευαστικών υλικών όπως υπολογίζεται για τις κατηγορίες επενδύσεων που εμπίπτουν στο σχέδιο από την Στατιστική Υπηρεσία. Η ποσοστιαία αύξηση υπολογίζεται λαμβάνοντας υπόψη τη μεταβολή του δείκτη κατά την περίοδο μεταξύ του τελευταίου μήνα προσαρμογής του μοναδιαίου κόστους (π.χ. Δεκέμβριος 2022) μέχρι τον μήνα της αναθεώρησης.
10. Επαλήθευση της επίτευξης των διατεθειμένων μονάδων — να περιγραφεί ποιο ή ποια έγγραφα ή ποιο σύστημα θα χρησιμοποιηθεί για την επαλήθευση της επίτευξης των διατεθειμένων μονάδων — να περιγραφεί τι θα ελεγχθεί και από ποιον κατά τη διάρκεια των διαχειριστικών επαληθεύσεων — να περιγραφεί ποιες ρυθμίσεις θα θεσπιστούν για τη συλλογή και την αποθήκευση των σχετικών δεδομένων/εγγράφων	Ο Δικαιούχος είναι υπεύθυνος για τον σχεδιασμό και προκήρυξη των Προσκλήσεων, την αξιολόγηση των Προτάσεων, την συλλογή των Αιτημάτων Καταβολής Χορηγίας και των αποδεικτικών στοιχείων από τους τελικούς αποδέκτες του Σχεδίου, την διεξαγωγή διοικητικών και επιτόπιων επαληθεύσεων και την καταβολή της χορηγίας. <u>(Α) Επαληθεύσεις Δικαιούχου</u> *(1) Υποβολή Προτάσεων* Οι αιτήσεις συνοδευόμενες από όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά υποβάλλονται αποκλειστικά μέσω της ιστοσελίδας του ηλεκτρονικού Συστήματος Σχεδίων Χορηγιών (ΣΥΣΧΧΟ) του ΥΕΕΒ (https://fundingapps.mcit.gov.cy). Μεταξύ των απαιτούμενων δικαιολογητικών που υποβάλλονται με την αρχική αίτηση είναι: - Το Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης (ΠΕΑ) της κατοικίας που παρουσιάζει την κατάσταση της πριν την ενεργειακή της αναβάθμιση - Οι συστάσεις του Ειδικευμένου Εμπειρογνώμονα που έκδωσε το ΠΕΑ - Η υπεύθυνη δήλωση του Ειδικευμένου Εμπειρογνώμονα, με την οποία καταγράφει όλες τις απαιτούμενες λεπτομέρειες όπως η ημερομηνία επίσκεψης του στην οικία, το είδος των υφιστάμενων συστημάτων θέρμανσης / ψύξης της οικίας, τυχόν εγκατεστημένα συστήματα ΑΠΕ στην οικία, το ωφέλιμο εμβαδό κλπ. - Ο εμπειρογνώμονας είναι επίσης υποχρεωμένος να λάβει λεπτομερείς φωτογραφίες της κατοικίας κατά την αρχική του επίσκεψη και να τις διατηρήσει στο αρχείο του, σε περίπτωση που ζητηθούν σε οποιοδήποτε

	στάδιο αξιολόγησης της αίτησης. Σε περίπτωση που του ζητηθεί, ο ΕΜΠ οφείλει να αποδείξει με τα στοιχεία που θα διαθέτει και τις φωτογραφίες που έλαβε, ότι τα δεδομένα που έχουν περιληφθεί στο αρχικό ΠΕΑ ήταν τα πραγματικά. - οποιαδήποτε άλλα δικαιολογητικά απαιτούνται σύμφωνα με τον Οδηγό Εφαρμογής του Σχεδίου Οι Ειδικευμένοι Εμπειρογνώμονες που μπορούν να εκδώσουν ΠΕΑ και να υποβάλουν υπεύθυνη δήλωση στα πλαίσια του Σχεδίου, είναι έμπειροι Μηχανικοί μέλη του ΕΤΕΚ (Επιστημονικό Τεχνικό Επιμελητήριο Κύπρου), οι οποίοι έχουν επιτύχει σε γραπτή εξέταση και είναι εγγεγραμμένοι στο σχετικό Μητρώο Ειδικευμένων Εμπειρογνωμόνων που διατηρεί η Αρμόδια Αρχή (Υπηρεσία Ενέργειας του ΥΕΕΒ). *(2) Αξιολόγηση και έγκριση Προτάσεων* Η αξιολόγηση των προτάσεων διεξάγεται από την Ομάδα Αξιολόγησης του Δικαιούχου, η οποία επιβεβαιώνει ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις ένταξης του αιτητή στο Σχέδιο. Η κατάσταση του αιτητή καταχωρείται στο μηχανογραφικό σύστημα του Δικαιούχου και διατηρείται σε αυτό μέχρι και την τελική πληρωμή. Κατά την αξιολόγηση, εάν κριθεί απαραίτητο από την Ομάδα Αξιολόγησης, δύναται να γίνει και αρχικός επιτόπιος έλεγχος της οικίας για την οποία υποβάλλεται πρόταση για επαλήθευση του φυσικού αντικειμένου της αίτησης. Για περισσότερες λεπτομέρειες βλ. συνημμένο «APPENDIX 1_ENERGY SCHEME_EXPLANATORY NOTE-Μέρος Ε». *(3) Υποβολή αιτήματος καταβολής χορηγίας από τον Τελικό Αποδέκτη* Η υποβολή του αιτήματος καταβολής χορηγίας διεξάγεται εκτός ηλεκτρονικού συστήματος του Δικαιούχου. Μετά την ολοκλήρωση των εργασιών ενεργειακής αναβάθμισης, υποβάλλεται το αίτημα καταβολής χορηγίας συνοδευόμενο από όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν την υλοποίηση της επένδυσης για ενεργειακή αναβάθμιση, στη βάση της σχετικής εθνικής νομοθεσίας και των προνοιών του Οδηγού Εφαρμογής του Σχεδίου. Το αίτημα καταβολής χορηγίας παραλαμβάνεται, αρχειοθετείται στο φάκελο έργου και προωθείται για οικονομικό έλεγχο μαζί με συνοπτικό σημείωμα στο οποίο αναφέρονται τα κύρια τεχνικά στοιχεία που επιτεύχθηκαν. Μεταξύ των απαιτούμενων δικαιολογητικών που υποβάλλονται με το κάθε αίτημα καταβολής χορηγίας είναι: - Το τελικό ΠΕΑ της κάθε κατοικίας που παρουσιάζει την κατάσταση της μετά την ενεργειακή αναβάθμιση. - Αναλυτική έκθεση του Ειδικευμένου Εμπειρογνώμονα, η οποία επιβεβαιώνει την ολοκλήρωση του έργου, την εξοικονόμηση ενέργειας που επιτεύχθηκε και αναφέρει αναλυτικά όλες τις αλλαγές που έγιναν σε σχέση με το αρχικό ΠΕΑ. - Αντίγραφο της κάτοψης όλων των ορόφων της αναβαθμισμένης κατοικίας, στο οποίο σημειώνονται οι ζώνες όπως αυτές περιλήφθηκαν στο τελικό ΠΕΑ και οι αναβαθμίσεις που έγιναν σε κάθε ζώνη της. - Φωτογραφίες που λαμβάνονται από τον Εμπειρογνώμονα κατά την ολοκλήρωση. Επιπλέον, για κάθε κατηγορία επιλέξιμης επένδυσης που υλοποιήθηκε στην κατοικία, υποβάλλονται τα πιο κάτω παραστατικά:

	- Αναλυτικοί υπολογισμοί των συντελεστών θερμοπερατότητας των στοιχείων του κελύφους της οικίας, που ετοιμάζονται από τον Ειδικευμένο Εμπειρογνώμονα. - Αναλυτικοί υπολογισμοί στους οποίους να αναγράφονται απαραίτητα οι διαστάσεις και οι τεχνικές προδιαγραφές (Uf, Up, Ug, Uw) του κάθε κουφώματος, όπως εκδίδονται από το λογισμικό που διαθέτει ο κάθε εγκαταστάτης και - CE και Δηλώσεις Επίδοσης σύμφωνα με τους εν ισχύ Κανονισμούς της Κυπριακής Δημοκρατίας και της ΕΕ για το κάθε κούφωμα που αντικαθίσταται. - Κατάσταση με τον αριθμό των σκιάστρων, τις διαστάσεις τους, και τα m2 των κουφωμάτων που σκιάζουν. - Βεβαίωση ολοκλήρωσης της εγκατάστασης υπογεγραμμένη από εγκαταστάτη και ενεργειακή σήμανση της δεξαμενής αποθήκευσης ζεστού νερού. - Ενεργειακές σημάνσεις (energy label) για κάθε κλιματιστικό / κεντρική αντλία θερμότητας / λέβητα που έχει εγκατασταθεί. - Βεβαίωση από την Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου για διασύνδεση του Φωτοβολταϊκού Συστήματος Net-Billing ή αντίγραφο του πρώτου λογαριασμού ηλεκτρικής ενέργειας μετά την εγκατάσταση. - Τεχνικές προδιαγραφές μπαταριών που έχουν εγκατασταθεί. *(4) Διοικητική Επαλήθευση του Αιτήματος Καταβολής Χορηγίας από τον Δικαιούχο* Οι επαληθεύσεις διεξάγονται από δύο λειτουργούς της Υπηρεσίας Βιομηχανίας και Τεχνολογίας, οι οποίοι έχουν αποκλειστικά καθήκοντα διενέργειας των συγκεκριμένων ελέγχων καθότι διαθέτουν πολυετή πείρα στον συγκεκριμένο τομέα. Μετά την παραλαβή και καταχώρηση του κάθε αιτήματος καταβολής χορηγίας, γίνεται διοικητικός έλεγχος του περιεχομένου του τελικού ΠΕΑ που εκδόθηκε από τον Ειδ. Εμπειρογνώμονα, σε σύγκριση με το αρχικό ΠΕΑ. Εξετάζεται κατά πόσο το περιεχόμενο του τελικού ΠΕΑ συνάδει με τις επενδύσεις που δηλώθηκαν και ότι η έκδοση του έγινε με βάση την μεθοδολογία υπολογισμού ενεργειακής απόδοσης κτιρίου, όπως αυτή ορίζεται σε Διάταγμα που εκδίδει ο Υπουργός Ενέργειας, Εμπορίου, και Βιομηχανίας δυνάμει του Άρθρου 14 των περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων Νόμων του 2006 έως 2020. Αντίστοιχος έλεγχος γίνεται και στο αρχικό ΠΕΑ. *(5) Επιτόπια Επαλήθευση Δικαιούχου* Όλα τα αιτήματα πληρωμής, τα οποία αφορούν οικίες που επιβεβαιώθηκε η επίτευξη των τεχνικών κριτηρίων από τον έλεγχο των ΠΕΑ, προωθούνται στην ομάδα επιτόπιων επιθεωρητών της Υπηρεσίας Βιομηχανίας και Τεχνολογίας. Διενεργείται επιβεβαιωτική επιθεώρηση σε όλες τις κατοικίες. Οι επιτόπιοι επιθεωρητές, συμπληρώνουν τυποποιημένο έντυπο επιτόπιας επιθεώρησης, με το οποίο επιβεβαιώνουν την υλοποίηση όλων των επιλέξιμων δράσεων για τις οποίες ζητήθηκε χορηγία, την επίτευξη των επί μέρους τεχνικών κριτηρίων της κάθε δράσεις, τις τελικές επιλέξιμες ποσότητες κάθε δράσης και το τελικό ποσό χορηγίας που δύναται να λάβει ο τελικός αποδέκτης, αφαιρώντας οποιεσδήποτε μη επιλέξιμες δράσεις εντοπίζονται, και ετοιμάζουν την Τελική Έκθεση. Για περισσότερες λεπτομέρειες βλ. συνημμένο " APPENDIX 1_ENERGY SCHEME_EXPLANATORY NOTE-Μέρος ΣΤ".

	(Β) Επαληθεύσεις Ενδιάμεσου Φορέα (ΕΦ) Ο ΕΦ, με βάση την αρμοδιότητα που του έχει εκχωρήσει η ΔΑ, διενεργεί δειγματοληπτικές τεχνικές επαληθεύσεις ως πρόσθετο μέτρο διαβεβαίωσης της ορθότητας υπολογισμού των μονάδων που δηλώνονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η επαλήθευση αφορά μόνο το επίπεδο ΕΕ προς Κράτος Μέλος ("upper level") και διενεργείται πριν από κάθε αίτηση πληρωμής προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (Γ) Επαληθεύσεις Διαχειριστικής Αρχής (ΔΑ) Η ΔΑ, μέσω της Διεύθυνσης Χρηματοοικονομικού Ελέγχου Ευρωπαϊκών Πόρων (ΔΕΠ) του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας, διενεργεί ετήσιες δειγματοληπτικές επαληθεύσεις τήρησης των διαδικασιών που ανατέθηκαν από τη ΔΑ στον Δικαιούχο. Εφαρμόζεται μεθοδολογία αξιολόγησης κινδύνων σε **επίπεδο τελικών αποδεκτών** του σχεδίου και επιλέγεται δείγμα διασφαλίζοντας επιλογή τελικών αποδεκτών από όλες τις προσκλήσεις που περιλαμβάνονται στον πληθυσμό του δείγματος. Η ΔΕΠ διενεργεί πρόσθετες επαληθεύσεις για την τήρηση των υποχρεώσεων των φορέων υλοποίησης οι οποίες περιγράφοναι στο συνημμένο «APPENDIX 1_ENERGY SCHEME_EXPLANATORY NOTE - Μέρος Κ. (Δ) Διαδικασία ενστάσεων, παραπόνων και καταγγελιών Η διαδικασία περιγράφεται στο συνημμένο «APPENDIX 1_ENERGY SCHEME_EXPLANATORY NOTE- Μέρος Ι.
11. Πιθανά στρεβλά κίνητρα, μέτρα μετριασμού (4) και εκτιμώμενο επίπεδο κινδύνου (υψηλό/μεσαίο/χαμηλό)	(1) Αυξήσεις στις τιμές αγοράς (υψηλό επίπεδο κινδύνου): Ο υπολογισμός του μοναδιαίου κόστους έχει βασιστεί στα ποσά επιλέξιμης χορηγίας ανά κατηγορία επένδυσης όπως αυτά περιλήφθηκαν στον οδηγό εφαρμογής του Σχεδίου για τις Προσκλήσεις του 2021 και του 2023. Ενδεχόμενες αυξήσεις στις τιμές αγοράς των επενδύσεων που έχουν κοστολογηθεί πιθανό να καταστήσει το συγχρηματοδοτούμενο κόστος μη ελκυστικό για τους καταναλωτές και να οδηγήσει σε μείωση ενδιαφέροντος για υποβολή πρότασης συγχρηματοδότησης. Προς αντιμετώπιση του κινδύνου, έχει προβλεφθεί αναθεώρηση του μοναδιαίου κόστους. (2) Υπολογισμός τελικής εξοικονόμησης που επιτυγχάνεται (χαμηλό επίπεδο κινδύνου): Όπως επεξηγήθηκε πιο πάνω, η τελική εξοικονόμηση ενέργειας που επιτυγχάνεται σε κάθε οικία, γίνεται συγκρίνοντας τα αποτελέσματα των ΠΕΑ που εκδίδονται ΠΡΙΝ και ΜΕΤΑ την υλοποίηση των επενδύσεων. Οι κίνδυνοι που καταγράφονται σε σχέση με το συγκεκριμένο σημείο είναι οι ακόλουθοι: - Λάθη του Ειδικευμένου Εμπειρογνώμονα όσον αφορά την έκδοση των ΠΕΑ - Μη υλοποίηση επενδύσεων που περιλήφθηκαν στα ΠΕΑ Οι πιο πάνω κίνδυνοι χαρακτηρίζονται χαμηλού επιπέδου, λόγω των πιο κάτω: - Τα ΠΕΑ εκδίδονται βάσει συγκεκριμένης μεθοδολογίας υπολογισμού ενεργειακής απόδοσης κτιρίου, όπως αυτή ορίζεται σε Διάταγμα που εκδίδει ο Υπουργός Ενέργειας, Εμπορίου, και Βιομηχανίας δυνάμει του Άρθρου 14 των περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων Νόμων του 2006 έως 2020. - Η έκδοση των ΠΕΑ γίνεται από Ειδικευμένους Εμπειρογνώμονες, που είναι κατάλληλα καταρτισμένοι μηχανικοί (μέλη του ΕΤΕΚ), εγγεγραμμένοι σε

	μητρώο της Αρμόδιας Αρχής και ελέγχονται ως προς την ορθή εκτέλεση των καθηκόντων τους, βάση των προνοιών της σχετικής Νομοθεσίας. - Το περιεχόμενο των ΠΕΑ (τόσο αυτών που αφορούν την κατάσταση πριν την αναβάθμιση όσο και την κατάσταση μετά την αναβάθμιση της κάθε οικίας) ελέγχεται από λειτουργούς της Υπηρεσίας. - Όπου εντοπίζεται απαίτηση για διόρθωση, γίνεται από την Υπηρεσία και καταγράφεται σε μητρώο το ορθό αποτέλεσμα. - Γίνεται επιτόπια επιθεώρηση (επαλήθευση από εξειδικευμένο τεχνικό προσωπικό του Δικαιούχου), πριν την καταβολή χορηγίας (και σε ορισμένες περιπτώσεις και πριν την έγκριση της πρότασης), έτσι ώστε να επιβεβαιωθεί η υλοποίηση όλων των επιλέξιμων επενδύσεων της αίτησης. <u>(3) Κίνδυνος διπλής χρηματοδότησης (χαμηλό επίπεδο κινδύνου)</u> Οι προσκλήσεις που εντάσσονται στο Πρόγραμμα «Θάλεια 2021-2027» είναι διακριτές και δεν χρηματοδοτούνται παράλληλα από άλλο πρόγραμμα. Επιπλέον, στο στάδιο υποβολής αίτησης, οι αιτητές δηλώνουν τον αριθμό λογαριασμού ΑΗΚ και τον αριθμό υποστατικού, ο οποίος είναι μοναδικός. Κατά την αξιολόγηση της αίτησης, γίνεται έλεγχος μέσω του μηχανογραφικού συστήματος κατά πόσο για το ίδιο υποστατικό υποβλήθηκε στο παρελθόν αίτηση και εάν ναι, ελέγχεται κατά πόσο υλοποιήθηκαν επενδύσεις και πληρώθηκαν. Για περισσότερες λεπτομέρειες βλ. συνημμένο " APPENDIX 1_ENERGY SCHEME_EXPLANATORY NOTE-Μέρος Θ"

(1) Προβλεπόμενη ημερομηνία έναρξης της επιλογής των πράξεων και προβλεπόμενη τελική ημερομηνία ολοκλήρωσής τους (βλ. άρθρο 63 παράγραφος 5 του ΚΚΔ).

(2) Για πράξεις που περιλαμβάνουν διάφορες απλουστευμένες επιλογές κόστους που καλύπτουν διαφορετικές κατηγορίες δαπανών, διαφορετικά έργα ή διαδοχικές φάσεις μιας πράξης, τα πεδία 3 έως 11 πρέπει να συμπληρώνονται για κάθε δείκτη ενεργοποίησης της επιστροφής ποσών.

(3) Κατά περίπτωση, αναφέρεται η συχνότητα και το χρονοδιάγραμμα της προσαρμογής και γίνεται σαφής αναφορά σε συγκεκριμένο δείκτη (συμπεριλαμβανομένου του συνδέσμου προς τον δικτυακό τόπο στον οποίο δημοσιεύεται ο εν λόγω δείκτης, εάν ισχύει).

(4) Υπάρχουν πιθανές αρνητικές επιπτώσεις στην ποιότητα των δραστηριοτήτων που λαμβάνουν στήριξη και, αν ναι, ποια μέτρα (π.χ. διασφάλιση ποιότητας) θα ληφθούν προς αντιστάθμιση αυτού του κινδύνου;

Γ. Υπολογισμός της τυποποιημένης κλίμακας μοναδιαίων δαπανών, κατ' αποκοπή ποσών ή ενιαίων συντελεστών

1. Πηγή δεδομένων που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της τυποποιημένης κλίμακας μοναδιαίων δαπανών, κατ' αποκοπή ποσών ή ενιαίων συντελεστών (ποιος παρήγαγε, συνέλεξε και καταχώρισε τα δεδομένα, πού αποθηκεύονται τα δεδομένα, προθεσμίες, επαλήθευση κ.λπ.)

(Β) Τύπος πράξης: Σχέδιο για ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών

Για τον τρόπο υπολογισμού του μοναδιαίου κόστους γίνεται παραπομπή στο συνημμένο αρχείο «APPENDIX 1_ENERGY SCHEME_EXPLANATORY NOTE-Μέρος Β-Δ»

2. Να διευκρινιστεί για ποιον λόγο ενδείκνυνται η προτεινόμενη μέθοδος και ο προτεινόμενος υπολογισμός βάσει του άρθρου 94 παράγραφος 2 του ΚΚΔ για τον τύπο πράξης.

(Β) Τύπος πράξης: Σχέδιο για ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών

Το Σχέδιο επιχορηγά συγκεκριμένες κατηγορίες επενδύσεων με προκαθορισμένες ελάχιστες προδιαγραφές που απαιτούνται για επίτευξη της ενεργειακής αναβάθμισης. Λαμβάνοντας υπόψη τα πραγματικά ιστορικά στοιχεία που υπάρχουν καταγεγραμμένα στη βάση δεδομένων για τις επενδύσεις που υλοποιήθηκαν στα πλαίσια προηγούμενων προκηρύξεων, προκύπτει ότι η τελική εξοικονόμηση ενέργειας μπορεί αξιόπιστα να μετρηθεί και το κόστος της τελικής επένδυσης να εκτιμηθεί. Ως εκ τούτου, η πράξη ενδείκνυται να συγχρηματοδοτηθεί με τυποποιημένες κλίμακες μοναδιαίου κόστους σύμφωνα με την τελική εξοικονόμηση ενέργειας (KWh) που επιτυγχάνεται και υπολογίζεται με την μεθοδολογία που διέπει την έκδοση των Πιστοποιητικών Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων.

Η εν λόγω μέθοδος υπολογισμού βάσει του Άρθρου 94 διαφέρει από την μέθοδο υπολογισμού του τελικού ποσού χορηγίας που καταβάλλεται στους τελικούς αποδέκτες βάσει του Άρθρου 53. Ο υπολογισμός του τελικού ποσού χορηγίας που παραχωρείται σε κάθε τελικό αποδέκτη βασίζεται σε επί μέρους τιμές μονάδος που καθορίζονται για κάθε κατηγορία επένδυσης ξεχωριστά. Η επιλογή αυτή έγινε με σκοπό την απλούστευση των διαδικασιών ανάκτησης της χρηματοδότησης από την ΕΕ, τη συσχέτιση του ποσού χρηματοδότησης με τα αποτελέσματα που επιτυγχάνονται μέσω του Σχεδίου για εξοικονόμηση ενέργειας στις κατοικίες και την επικέντρωση των επαληθεύσεων στο αποτέλεσμα της αναβάθμισης, καθώς και την απάλειψη του διοικητικού κόστους.

Τονίζεται ωστόσο ότι τόσο ο καθορισμός του μοναδιαίου κόστους που παραχωρείται για κάθε επιλέξιμη επένδυση στους τελικούς αποδέκτες όσο και ο καθορισμός του μοναδιαίου κόστους που προτείνεται να εφαρμοστεί για ανάκτηση της χρηματοδότησης από την ΕΕ, **στηρίζονται στα ίδια ιστορικά δεδομένα.**

Επιπρόσθετα το συνολικό ποσό χορηγίας που προκύπτει από τις δύο μεθόδους είναι συγκρίσιμο (το συνολικό ποσό χορηγίας που προκύπτει εφαρμόζοντας την προτεινόμενη μέθοδο ανάκτησης χρηματοδότησης από την ΕΕ εκτιμάται ότι θα είναι ελαφρώς μικρότερο του συνολικού ποσού χορηγίας που παραχωρείται στους τελικούς αποδέκτες).

3. Να προσδιορίσετε τον τρόπο διενέργειας των υπολογισμών, ιδίως περιλαμβάνοντας τυχόν παραδοχές ως προς την ποιότητα ή τις ποσότητες. Κατά περίπτωση, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται και, εάν ζητηθεί, να παρέχονται στατιστικά αποδεικτικά στοιχεία και τιμές αναφοράς, σε μορφότυπο που να μπορεί να χρησιμοποιηθεί από την Επιτροπή.

(Β) Τύπος πράξης: Σχέδιο για ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών

Για τον τρόπο υπολογισμού του μοναδιαίου κόστους γίνεται παραπομπή στο συνημμένο αρχείο «APPENDIX 1_ENERGY SCHEME_EXPLANATORY NOTE-Μέρος Β-Δ»

4. Να εξηγήσετε πώς εξασφαλίσατε ότι στον υπολογισμό της τυποποιημένης κλίμακας μοναδιαίου κόστους, κατ' αποκοπή ποσού ή ενιαίου συντελεστή έχουν περιληφθεί μόνον επιλέξιμες δαπάνες.

(Β) Τύπος πράξης: Σχέδιο για ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών

Το μοναδιαίο κόστος έχει υπολογιστεί με βάση τις κατηγορίες επιλέξιμων επενδύσεων και το επαληθευμένο επιλέξιμο κόστος των επενδύσεων αυτών σύμφωνα με τους όρους επιλεξιμότητας του Σχεδίου.

5. Αξιολόγηση από την ή τις ελεγκτικές αρχές της μεθοδολογίας υπολογισμού και των ποσών, καθώς και των ρυθμίσεων για τη διασφάλιση της επαλήθευσης, της ποιότητας, της συλλογής και της αποθήκευσης των δεδομένων.

(Β) Τύπος πράξης: Σχέδιο για ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών

Η πρόταση υποβλήθηκε στην Αρχή Ελέγχου για αξιολόγηση και επισυνάπτεται η σχετική γνωμοδότηση

1.2. Σχέδια για ενίσχυση της Απασχόλησης

Α. Σύνοψη των κύριων στοιχείων

Προτεραι-ότητα	Ταμείο	Ειδικός στόχος	Κατηγορία περιφέρειας	Εκτιμώμενο ποσοστό του συνολικού χρηματοδοτικού κονδυλίου στο πλαίσιο της προτεραιότητας στην οποία θα εφαρμοστούν οι ΑΕΚ σε %	Τύπος/-οι) καλυπτόμενων πράξεων		Δείκτης ενεργοποίησης της επιστροφής ποσών		Μονάδα μέτρησης για τον δείκτη ενεργοποίησης της επιστροφής ποσών	Τύπος ΑΕΚ (τυποποιημένη κλίμακα μοναδιαίων δαπανών, κατ' αποκοπή ποσών ή ενιαίωνσυντελεστών)	Ποσό (σε EUR) ή ποσοστό (σε περίπτωση ενιαίων συντελεστών) των ΑΕΚ
					Κωδικός(1)	Περιγραφή	Κωδικός(2)	Περιγραφή			
7	ΕΚΤ+	ESO4.1. Πρόσβαση στην απασχόληση και μέτρα ενεργοποίησης για όλους	Μετάβαση	21,37%	134. Μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση	Σχέδια Επιδοτούμενης Απασχόλησης ανέργων σύμφωνα με το εθνικό Πρόγραμμα Πολιτικής Συνοχής	EECO02	Μία μέρα επιδοτούμενου μισθολογικού κόστους για την απασχόληση ανέργου	Αριθμός ημερών	Μοναδιαίο κόστος	€45,74 ανά ημέρα
8	ΕΚΤ+	ESO4.1. Πρόσβαση στην απασχόληση και μέτρα ενεργοποίησης για όλους	Μετάβαση	30.00%	136. Ειδική στήριξη για την απασχόληση και την κοινωνικοοικονομική ένταξη των νέων	Σχέδια Επιδοτούμενης Απασχόλησης ανέργων σύμφωνα με το εθνικό Πρόγραμμα Πολιτικής Συνοχής	EECO07	Μία μέρα επιδοτούμενου μισθολογικού κόστους για την απασχόληση ανέργου	Αριθμός ημερών	Μοναδιαίο κόστος	€45,74 ανά ημέρα
9	ΕΚΤ+	ESO4.8. Ενεργητική ένταξη και απασχολησιμότητα	Μετάβαση	6,84%	153. Τρόποι για την ενσωμάτωση και την επανένταξη στην απασχόληση για μειονεκτούντα άτομα	Σχέδια Επιδοτούμενης Απασχόλησης ανέργων σύμφωνα με το εθνικό Πρόγραμμα Πολιτικής Συνοχής	EECO02	Μία μέρα επιδοτούμενου μισθολογικού κόστους για την απασχόληση ανέργου	Αριθμός ημερών	Μοναδιαίο κόστος	€45,74 ανά ημέρα

Β. Λεπτομέρειες ανά τύπο παρέμβασης

Συνοπτικός Τύπος Παρέμβασης	Σχέδια Επιδοτούμενης Απασχόλησης Ανέργων σύμφωνα με το εθνικό Πρόγραμμα Πολιτικής Συνοχής
Η Διαχειριστική Αρχή έλαβε υποστήριξη από εξωτερικούς συμβούλους (εταιρεία) για τον καθορισμό των απλοποιημένων μορφών κόστους	☒ ΟΧΙ
1 Περιγραφή του τύπου πράξης, συμπεριλαμβανομένου του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης (1)	Η πρόταση αφορά την εφαρμογή απλουστευμένων επιλογών κόστους στα Σχέδια Χορηγιών («τα Σχέδια») που υλοποιούνται από το Τμήμα Εργασίας («ΤΕ») του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ), της Κυπριακής Δημοκρατίας, ως ο αρμόδιος Ενδιάμεσος Φορέας («ΕΦ»). Ο κοινός στόχος των Σχεδίων είναι να προσφέρουν κίνητρα σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που απασχολούν εργαζομένους και ασκούν οικονομική δραστηριότητα («οι Δικαιούχοι») να προσλάβουν ανέργους από συγκεκριμένες ομάδες στόχου («οι επωφελούμενοι») που ενεργά ψάχνουν για εργασία. Τα Σχέδια που θα συγχρηματοδοτηθούν κατά την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027 από το εθνικό Πρόγραμμα Πολιτικής Συνοχής «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027», αφορούν παροχή κινήτρων για την εργοδότηση ανέργων, την πρόσληψη νέων 15-29 χρονών που βρίσκονται εκτός Απασχόλησης, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (NEETs), την εργασιακή αποκατάσταση αποφυλακισθέντων, την πρόσληψη ατόμων με χρόνιες παθήσεις και την πρόσληψη ατόμων με αναπηρία και οποιοδήποτε άλλο Σχέδιο προωθηθεί στο πλαίσιο της στρατηγικής των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης που εφαρμόζει το Τμήμα Εργασίας. Οι δικαιούχοι (εργοδότες) και οι επωφελούμενοι (εργοδοτούμενοι) του κάθε Σχεδίου ορίζονται στην Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων του Σχεδίου. Επίσης, οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής στο Σχέδιο, η διαδικασία Αξιολόγησης της Αίτησης και Καταβολής της Χορηγίας καθορίζονται αναλυτικά στον Οδηγό Εφαρμογής του κάθε Σχεδίου. Όλα τα έγγραφα και πληροφορίες αναφορικά με τα Σχέδια αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Τμήματος Εργασίας στον σύνδεσμο https://www.mlsi.gov.cy/mlsi/dl/dl.nsf/dmlschemes_gr/dmlschemes_gr?OpenDocument. Οι οδηγοί εφαρμογής των Σχεδίων επισυνάπτονται στο συνημμένο αρχείο «APPENDIX 1_UNEMPLOYMENT SCHEME_EXPLANATORY NOTE ΜΕΡΟΣ Β. Όλα τα Σχέδια έχουν κοινούς κανόνες επιλεξιμότητας όσον αφορά τον εργοδότη και τον εργοδοτούμενο με εξαίρεση την ομάδα στόχου. Δικαίωμα ένταξης στα Σχέδια έχουν όλοι οι εργοδότες που πληρούν τα ακόλουθα κριτήρια: (α) βρίσκονται εγκατεστημένοι και ασκούν δραστηριότητες σε περιοχές που ελέγχονται από την Κυπριακή Δημοκρατία. (β) είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Κοινωνικών Ασφαλίσεων ως εργοδότες (γ) δεν έχουν καταδικασθεί για αδίκημα που σχετίζεται με την παραβίαση του Διατάγματος για τον Κατώτατο Μισθό, ούτε έχουν καταδικασθεί για παράνομη ή αδήλωτη εργασία τα τελευταία τρία (3) χρόνια που προηγούνται της αίτησής τους για συμμετοχή στο Σχέδιο.

	(δ) δεν έχουν υπερβεί τον μέγιστο αριθμό ατόμων που δύνανται να προσληφθούν μέσω του Σχεδίου ανά πρόσκληση, ο οποίος έχει καθοριστεί στα πέντε (5) άτομα. (ε) η πρόσληψη του ατόμου μέσω του Σχεδίου αντιπροσωπεύει καθαρή αύξηση του αριθμού των εργαζομένων στην επιχείρηση που κατέχουν θέση στο ίδιο επάγγελμα με το άτομο που προσλαμβάνεται. Η σύγκριση γίνεται μεταξύ του μήνα που προηγείται της πρόσληψης και του μήνα που γίνεται η πρόσληψη. (στ) ικανοποιούν τους όρους του Κανονισμού για Ενισχύσεις Ήσσονος Σημασίας (Κανονισμός (ΕΕ) 1407/2013 και από 1/1/2024 Κανονισμός (ΕΕ) 2023/2831) (ζ) θα προσλάβουν άτομο με πλήρη ή με μερική απασχόληση* για το οποίο πληρούνται οι πιο κάτω προϋποθέσεις: - Άνεργο άτομο εγγεγραμμένο στην Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (ΔΥΑ) μέχρι και μία ημέρα πριν την ημερομηνία πρόσληψής του. - Είναι πολίτης της Κυπριακής Δημοκρατίας, ή πολίτης οποιουδήποτε άλλου Κράτους-Μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή πολίτης τρίτης χώρας, που διαμένει νόμιμα στη Δημοκρατία και έχει δικαίωμα ελεύθερης πρόσβασης στην αγορά εργασίας στη Δημοκρατία. - (γ) Η πρόσληψη και η έναρξη απασχόλησης πραγματοποιήθηκε μετά την υποβολή της αίτησης συμμετοχής στο Σχέδιο. - (δ) Δεν είχε εργασθεί στον συγκεκριμένο εργοδότη κατά το οκτάμηνο που προηγείται της ημερομηνίας πρόσληψής του στο Σχέδιο. - (ε) το άτομο ανήκει στην Ομάδα Στόχου του συγκεκριμένου Σχεδίου (π.χ. γενικά άνεργος, άτομο με χρόνια πάθηση, άτομο με αναπηρία, αποφυλακισθέντας, ΝΕΕΤ 15-29 ετών κλπ). **Σημειώνεται ότι μόνο στις ευάλωτους ομάδες στόχου για (άτομα με αναπηρία, αποφυλακισθέντες, χρόνιες παθήσεις ή εργοδότηση με ευέλικτες ρυθμίσεις απασχόλησης) επιτρέπεται η μερική απασχόληση.* Το θεσμικό και νομικό πλαίσιο για την υλοποίηση των Σχεδίων είναι η Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για έγκριση του κάθε Σχεδίου. Επιλέξιμο θεωρείται το μισθολογικό κόστος για εργοδότηση ανέργων κατά την περίοδο 1 Ιανουαρίου 2021 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2029, σύμφωνα με τους κανόνες επιλεξιμότητας του Άρθρου 63 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060. Η διάρκεια της επιδοτούμενης εργοδότησης ορίζεται στον οδηγό εφαρμογής του κάθε Σχεδίου και ανέρχεται σε 10 μήνες ή σε 24 μήνες απασχόλησης. Στον Οδηγό Εφαρμογής της κάθε πρόσκλησης καθορίζεται το ημερήσιο ποσό επιδότησης που καταβάλλει ο ΕΦ στους δικαιούχους, όπως υπολογίζεται σύμφωνα με το ποσοστό έντασης ενίσχυσης κάθε πρόσκλησης. Με βάση τα ιστορικά στοιχεία της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020, το ημερήσιο κόστος εργοδότη υπολογίστηκε σε €69 ανά ημέρα, ανεξαρτήτως Ομάδας Στόχου και έντασης ενίσχυσης. Εφαρμόζοντας τις πιο κάτω κατηγορίες εντασης ενίσχυσης ανά πρόσκλησης προκύπτουν τα ακόλουθα ποσά ημερήσιας επιδότησης προς τους εργοδότες: - Ένταση ενίσχυσης 50%: Επιδότηση €35/ημέρα - Ένταση ενίσχυσης 70%: Επιδότηση €48/ημέρα - Ένταση ενίσχυσης 75%: Επιδότηση €52/ημέρα Για σκοπούς περαιτέρω απλούστευσης σε επίπεδο επιστροφής ποσών από την ΕΕ και για σκοπούς συνέπειας με το μοναδικό ημερήσιο κόστος εργοδότησης που υπολογίστηκε ανά ημέρα, στη βάση της παρούσας πρότασης ΑΕΚ, έχει υπολογιστεί ένα κοινό ποσό επιδότησης για όλες τις προσκλήσεις ανεξαρτήτως έντασης ενίσχυσης σε επίπεδο δικαιούχου, το οποίο ανέρχεται σε €45,74/ημέρα (δημόσια δαπάνη) και €27,45/ημέρα

	(ενωσιακή δαπάνη). Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την κοστολόγηση βλέπε συνημμένο αρχείο «APPENDIX 1_UNEMPLOYMENT SCHEME_EXPLANATORY NOTE – ΜΕΡΟΣ Β».) Η επιλέξιμη δαπάνη κάθε αίτησης (επίπεδο δικαιούχου) υπολογίζεται από τον ΕΦ πολλαπλασιάζοντας τις επιλέξιμες δεδουλευμένες ημέρες που αντιστοιχούν σε πλήρη απασχόληση του επωφελούμενου με το καθορισμένο ημερήσιο ποσό επιδότησης της Πρόσκλησης. Σε περίπτωση μερικής απασχόλησης, οι δεδουλευμένες ημέρες μερικής απασχόλησης ανάγονται στις αντίστοιχες ημέρες πλήρους απασχόλησης (Full time equivalent) σύμφωνα με το ποσοστό μερικής απασχόλησης που δηλώνει ο αιτητής στην αίτησή του. Το ποσό που ανακτάται από την ΕΕ, υπολογίζεται πολλαπλασιάζοντας το σύνολο των επιλέξιμων δεδουλευμένων ημερών (αντιστοιχία σε πλήρη απασχόληση) με το συμφωνημένο ημερήσιο κόστος €45,74 (Δημόσια δαπάνη) και αντίστοιχα €27,45 (ενωσιακή δαπάνη).
2. Ειδικοί Στόχοι	ΕΣ 4.1. βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και μέτρα ενεργοποίησης για όλα τα άτομα που αναζητούν εργασία, συγκεκριμένα, τους νέους, ιδίως μέσω της υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία, τους μακροχρόνια ανέργους και τις μειονεκτούσες ομάδες στην αγορά εργασίας, και για τα οικονομικώς αδρανή άτομα, καθώς και μέσω της προώθησης της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας. ΕΣ 4.8. προώθηση της ενεργού ένταξης, με σκοπό την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών, της απαγόρευσης των διακρίσεων, και της ενεργού συμμετοχής, και βελτίωση της απασχολησιμότητας, ειδικότερα για τις μειονεκτούσες ομάδες.
12. Συνολικό ποσό (εθνικό και ενωσιακό) που αναμένεται να επιστραφεί από την Επιτροπή σε αυτήν τη βάση	€50.000.000

Δείκτες

3. Δείκτης ενεργοποίησης της επιστροφής ποσών (2)	Μία μέρα επιδοτούμενου μισθολογικού κόστους για την απασχόληση ανέργου
4. Μονάδα μέτρησης για τον δείκτη ενεργοποίησης της επιστροφής ποσών	Αριθμός ημερών
5. Τυποποιημένη κλίμακα μοναδιαίας δαπάνης, κατ’ αποκοπή ποσού ή ενιαίου συντελεστή	Μοναδιαίο κόστος
6. Ποσό ανά μονάδα μέτρησης ή ποσοστό	€45,74 ανά ημέρα

(για ενιαίους συντελεστές) των ΑΕΚ	
7. Κατηγορίες δαπανών που καλύπτονται από το μοναδιαίο κόστος, το κατ' αποκοπή ποσό ή τον ενιαίο συντελεστή	Μισθολογικό Κόστος απασχόλησης εργοδοτουμένου Το μοναδιαίο κόστος καλύπτει το μισθολογικό κόστος του εργοδότη και συμπεριλαμβάνει τον ακαθάριστο μισθό του εργοδοτουμένου πλέον τις εισφορές εργοδότη στις Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων και άλλες εισφορές σε νόμιμα Ταμεία που ο εργοδότης είναι υπόχρεος να καταβάλει σύμφωνα με την Εθνική Νομοθεσία.
8. Καλύπτουν οι εν λόγω κατηγορίες δαπανών όλες τις επιλέξιμες δαπάνες της πράξης;	Ναι
9. Μέθοδος προσαρμογής/-ών (3)	Δεν Εφαρμόζεται
10. Επαλήθευση της επίτευξης των διατεθειμένων μονάδων — να περιγραφεί ποιο ή ποια έγγραφα ή ποιο σύστημα θα χρησιμοποιηθεί για την επαλήθευση της επίτευξης των διατεθειμένων μονάδων — να περιγραφεί τι θα ελεγχθεί και από ποιον κατά τη διάρκεια των διαχειριστικών επαληθεύσεων — να περιγραφεί ποιες ρυθμίσεις θα θεσπιστούν για τη συλλογή και την αποθήκευση των σχετικών δεδομένων/εγγράφων	Ο Ενδιάμεσος Φορέας στα πλαίσια ένταξης των δικαιούχων διεξάγει προκαταρκτικές διοικητικές επαληθεύσεις μέσω των οποίων διασφαλίζει τη συμβατότητα της αίτησης με τους όρους επιλεξιμότητας που καθορίζονται στον οδηγό εφαρμογής του κάθε Σχεδίου αναφορικά με κριτήρια ένταξης του εργοδότη και του εργοδοτούμενου. Λεπτομερής περιγραφή των επαληθεύσεων αυτών αναφέρεται στο συνημμένο αρχείο «APPENDIX 1_UNEMPLOYMENT SCHEME_EXPLANATORY NOTE – ΜΕΡΟΣ Γ». <u>(Α) Διοικητικές επαληθεύσεις Ενδιάμεσου Φορέα</u> Ο Ενδιάμεσος Φορέας διενεργεί διοικητική επαλήθευση για όλα τα αιτήματα καταβολής χορηγίας που υποβάλλει ο Δικαιούχος πριν την καταβολή της χορηγίας, για να επαληθεύσει τις μέρες απασχόλησης του επωφελούμενου στο πλαίσιο υλοποίησης του Σχεδίου και υπολογίζει το ποσό της επιλέξιμης χορηγίας εφαρμόζοντας το ημερήσιο ποσό χορηγίας. Οι δικαιούχοι εργοδότες υποβάλλουν αίτημα καταβολής χορηγίας προς τον Ενδιάμεσο Φορέα, μετά την υπογραφή της Συμφωνίας Δημόσιας Χρηματοδότησης, σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα που ορίζεται στον Οδηγό Εφαρμογής του Σχεδίου. Τα αιτήματα καταβολής χορηγίας είναι πλήρως συμπληρωμένα, υπογεγραμμένα και σφραγισμένα με τη σφραγίδα του εργοδότη και συνοδεύονται με όλα τα απαραίτητα παραστατικά, όπως: - Αναλυτική Κατάσταση των ημερών που εργάστηκε ο εργοδοτούμενος κατά τη διάρκεια των μηνών που καλύπτει το Αίτημα Καταβολής Χορηγίας στην οποία αναφέρονται οι μέρες απουσίας από την εργασία (π.χ. ασθένεια, άδεια ανάπαυσης, αδικαιολόγητη απουσία κ.τ.λ.). Οι Αναλυτικές Καταστάσεις είναι υπογεγραμμένες από τον ίδιο τον εργοδοτούμενο και από τον εργοδότη. - Βεβαίωση και αναλυτική κατάσταση του εργοδοτούμενου από τις Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων που να επιβεβαιώνει πως ο δικαιούχος έχει καταβάλει εισφορές στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων για το σύνολο των εργοδοτουένων και για το συγκεκριμένο εργοδοτούμενο μέχρι και τον τελευταίο μήνα για την οποία αιτείται καταβολή της χορηγίας (Έντυπο αρ. Υ.Κ.Α. Β-7). - Υπεύθυνη δήλωση για τυχόν διαφοροποίηση (μείωση) του αριθμού εργοδοτουμένων με την υπογραφή και τη σφραγίδα του εργοδότη. Ο Ενδιάμεσος Φορέας διενεργεί διοικητική επαλήθευση για όλα τα αιτήματα καταβολής χορηγίας που υποβάλλει ο Δικαιούχος πριν την καταβολή της χορηγίας, για να επαληθεύσει τις μέρες απασχόλησης του επωφελούμενου στο πλαίσιο υλοποίησης του

	Σχεδίου και υπολογίζει το ποσό της επιλέξιμης χορηγίας εφαρμόζοντας το ημερήσιο ποσό χορηγίας. Στο πλαίσιο των διοικητικών επαληθεύσεων επιβεβαιώνονται τα ακόλουθα: - Επαλήθευση αριθμού ημερών επιδοτούμενου μισθολογικού κόστους για την απασχόληση ανέργου που υποβάλλονται από το δικαιούχο στο αίτημα καταβολής χορηγίας μέσω δήλωσης δικαιούχου ή χρονικών καταστάσεων (υπογεγραμμένη από τον επωφελούμενο). Σε περίπτωση μερικής απασχόλησης, οι ημέρες επιδοτούμενης απασχόλησης προσαρμόζονται στις αντίστοιχες ημέρες πλήρους απασχόλησης (Full time equivalent) σύμφωνα με το ποσοστό μερικής απασχόλησης που δηλώνει ο αιτητής στην αίτησή του (για παράδειγμα αν δήλωσε στην αίτηση μερική απασχόληση με ποσοστό 80%, το ποσό επιδότησης του δικαιούχου για 20 ημέρες απασχόλησης θα υπολογιστεί ως 20*80%*€48 και αντίστοιχα το ποσό που θα ανακτηθεί από την ΕΕ θα υπολογιστεί ως 20*80%*€27,45). - Έλεγχος βάσης δεδομένων της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης για να επαληθευτεί ότι ο επωφελούμενος εξακολουθεί να εργάζεται - Έλεγχος βάσης δεδομένων των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων για επαλήθευση της εργοδότησης του επωφελούμενου από τον Δικαιούχο και της συνέχισης της εργοδότησης καθόλη τη διάρκεια της Συμφωνίας Δημόσιας Χρηματοδότησης. - Επαληθεύεται μέσω βεβαίωσης του εργοδότη ότι η πρόσληψη αντιπροσωπεύει καθαρή αύξηση του αριθμού των εργαζομένων και ο δικαιούχος δεν έχει απολύσει άλλον εργοδοτούμενο στο ίδιο επάγγελμα με τον επωφελούμενο ή/και τον επωφελούμενο κατά τη διάρκεια της συμφωνίας χρηματοδότησης. Τα δεδομένα για όλα τα αιτήματα καταβολής χορηγίας εισάγονται από τον Ενδιάμεσο Φορέα στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ) της Διαχειριστικής Αρχής στο οποίο συγκεντρώνεται ο συνολικός αριθμός ημερών επιδοτούμενου μισθολογικού κόστους που δηλώνεται στην αίτηση πληρωμής προς την ΕΕ. <u>(Β) Επιτόπιες Επαληθεύσεις Ενδιάμεσου Φορέα</u> Ο ΕΦ διενεργεί σε δειγματοληπτική βάση επιτόπιες επαληθεύσεις στις εγκαταστάσεις του δικαιούχου για τυχαίο δείγμα που καλύπτει το 15% του πληθυσμού των δικαιούχων. Οι επιτόπιες επαληθεύσεις δύναται να διεξαχθούν καθόλη τη διάρκεια της απασχόλησης του επωφελούμενου με ενημέρωση του δικαιούχου τη μέρα που προηγείται του ελέγχου. Κατά τις επιτόπιες επαληθεύσεις επιβεβαιώνεται η φυσική παρουσία του επωφελούμενου στο χώρο εργασίας και τεκμηριώνονται με αποδεικτικά στοιχεία οι δηλωμένες δεδουλευμένες ημέρες. Ο ΕΦ δύναται να εφαρμόσει μεθοδολογία επιλογής του κύριου δείγματος («key items") βάσει αξιολόγησης κινδύνων λαμβάνοντας υπόψη ευρήματα από προηγούμενες διοικητικές επαληθεύσεις, καταγγελίες, υποψίες για απάτη και αποτελέσματα κινδύνου με βάση το εργαλείο Arachne. Από τον υπόλοιπο πληθυσμό θα επιλέγεται τυχαίο δείγμα δικαιούχων. <u>(Γ) Επαληθεύσεις Διαχειριστικής Αρχής</u> Η Διεύθυνση Χρηματοοικονομικού Ελέγχου Ευρωπαϊκών Πόρων (ΔΕΠ) του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας στα πλαίσια ενίσχυσης της Διαχειριστικής Αρχής σε θέματα χρηματοοικονομικής διαχείρισης και ελέγχου των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων διενεργεί σε ετήσια βάση επαλήθευση της διοικητικής ικανότητας του Τμήματος Εργασίας ως Ενδιάμεσου Φορέα (ΕΦ) Σχεδίων Χορηγιών (ΣΧ). Στα πλαίσια της επαλήθευσης ελέγχονται οι διαδικασίες ένταξης των έργων και οι διαδικασίες επαληθεύσεων που πραγματοποίησε ο Ενδιάμεσος Φορέας για την καταβολή της χορηγίας στους Δικαιούχους, την οποία υπέβαλε σε αίτηση πληρωμής προς την ΕΕ.

	Επιπλέον, επιλέγεται σε ετήσια βάση δείγμα Αιτημάτων Καταβολής Χορηγίας προκειμένου να επιβεβαιωθεί η ορθότητα υπολογισμού των μονάδων (αριθμός επιδοτούμενων ημερών απασχόλησης) που έχουν πληρωθεί. Η επαλήθευση των μονάδων δύναται να διενεργηθεί μετά την υποβολή της αίτησης πληρωμής στην οποία συμμετέχουν και οπωσδήποτε πριν την υποβολή τους σε Λογαριασμούς για τη λογιστικής χρήση. Οι πιο πάνω επαληθεύσεις διενεργούνται σε δειγματοληπτική βάση εφαρμόζοντας μεθοδολογία αξιολόγησης κινδύνων όπως προβλέπεται στην εγκύκλιο επαληθεύσεων της Διαχειριστικής Αρχής. Η διαδικασία περιγράφεται στο συνημμένο αρχείο «APPENDIX 1_UNEMPLOYMENT SCHEME_EXPLANATORY NOTE -ΜΕΡΟΣ Ζ». Λεπτομέρειες των διοικητικών και επιτόπιων επαληθεύσεων που εκτελούνται από τον Ενδιάμεσο Φορέα και διοικητικές επαληθεύσεις που εκτελούνται από τις αρμόδιες ελεγκτικές αρχές καταγράφονται και αποθηκεύονται στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ). Όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς έχουν πρόσβαση στα αποτελέσματα αυτών των επαληθεύσεων μέσω του ΟΠΣ. <u>(Δ) Συμμόρφωση με Κρατικές Ενισχύσεις</u> Οι οδηγοί εφαρμογής των Σχεδίων τυγχάνουν έγκρισης πριν την ανακοίνωση της Πρόσκλησης από τον Έφορο Κρατικών Ενισχύσεων. Το Σχεδιο καλύπτεται από τον Κανονισμό για ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (Κανονισμός (ΕΕ) 1407/2013 και από 1/1/2024 Κανονισμός (ΕΕ) 2023/2831). Λεπτομέρειες αναφορικά με τους ελέγχους συμμόρφωσης με τον Κανονισμό ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που διεξάγονται από τον ΕΦ περιγράφονται στο συνημμένο αρχείο «APPENDIX 1_UNEMPLOYMENT SCHEME_EXPLANATORY NOTE -ΜΕΡΟΣ Δ». <u>(Ε) Διαδικασία ενστάσεων, παραπόνων και καταγγελιών</u> Η διαδικασία περιγράφεται στο συνημμένο αρχείο «APPENDIX 1_UNEMPLOYMENT SCHEME_EXPLANATORY NOTE -ΜΕΡΟΣ Ε». <u>(ΣΤ) Συλλογή και αποθήκευση εγγράφων</u> Ο Ενδιάμεσος Φορέας, είναι υπεύθυνος για την ποιότητα, συλλογή και αποθήκευση των σχετικών δεδομένων για την επίτευξη του φυσικού αντικειμένου (αριθμός ημερών επιδοτούμενου μισθολογικού κόστους για απασχόληση ανέργου). Ο Ενδιάμεσος Φορέας τηρεί φάκελο για κάθε αίτηση, στον οποίο φυλάσσονται τα δικαιολογητικά έγγραφα, τα αποτελέσματα των επαληθεύσεων που πραγματοποιήθηκαν, ο υπολογισμός των επιλέξιμων ημερών που επαληθεύτηκαν, ο υπολογισμός της επιλέξιμης χορηγίας που καταβάλλεται και η απόφαση για καταβολή της χορηγίας στο δικαιούχο. Τα δεδομένα για όλα τα αιτήματα καταβολής χορηγίας εισάγονται από τον Ενδιάμεσο Φορέα στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ) της Διαχειριστικής Αρχής μέσω του οποίου γίνεται η παρακολούθηση της χορηγίας που καταβλήθηκε σε κάθε αιτητή και του αριθμού ημερών επιδοτούμενου μισθολογικού κόστους και είναι διαθέσιμα για επαλήθευση και έλεγχο. Ο αριθμός των επιλέξιμων ημερών συλλέγεται και αποθηκεύεται στο ΟΠΣ και υποβάλλεται στην ΕΕ μέσω των αιτήσεων πληρωμής για ανάκτηση της εισφοράς της ένωσης.
11. Πιθανά στρεβλά κίνητρα, μέτρα μετριασμού (4) και εκτιμώμενο επίπεδο	<u>(α) Κίνδυνος επιχορήγησης μη επιλέξιμων μονάδων (χαμηλό επίπεδο κινδύνου)</u> Ο ΕΦ διεξάγει διοικητικές και επιτόπιες επαληθεύσεις σε όλα τα στάδια υλοποίησης της Συμφωνίας Χρηματοδότησης για επιβεβαίωση του αριθμού ημερών εργοδότησης για τις οποίες υποβάλλεται αίτημα καταβολής χορηγίας, ζητώντας διευκρινίσεις ή περαιτέρω αποδεικτικά στοιχεία, όπου κρίνεται απαραίτητο, για την επιβεβαίωση των

κινδύνου (υψηλό/μεσαίο/χαμηλό)	δεδουλευμένων ημερών. Ο υπολογισμός των επιλέξιμων δεδουλευμένων ημερών γίνεται σε υπολογιστικό εργαλείο excel το οποίο μειώνει την πιθανότητα σφάλματος στους υπολογισμούς και εφαρμόζεται με τον ίδιο τρόπο σε όλα τα αιτήματα καταβολής χορηγίας. Επιπλέον, οι πρόσθετοι ετήσιοι έλεγχοι που διενεργούνται από τους αρμόδιους φορείς ελέγχου μειώνουν την πιθανότητα σφάλματος και το επίπεδο κινδύνου στον υπολογισμό λανθασμένων επιλέξιμων μονάδων. <u>(β) Κίνδυνος διπλής χρηματοδότησης (χαμηλό επίπεδο κινδύνου)</u> Ο δικαιούχος κατά την υποβολή του αιτήματος καταβολής χορηγίας συμπληρώνει και υπογράφει Υπεύθυνη Δήλωση για αποφυγή διπλής χρηματοδότησης. Σε περίπτωση που εντοπίζονται άλλα σχέδια χορηγιών που επιδοτούν μισθολογικό κόστος (π.χ. τα ερευνητικά προγράμματα του Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας, όπου οι επιχειρήσεις επιδοτούνται για την εργοδότηση ερευνητών) και ενδεχομένως να υπάρχει κίνδυνος διπλής χρηματοδότησης, οι ΕΦ ανταλλάζουν στοιχεία που βρίσκονται αποθηκευμένα στις βάσεις δεδομένων τους. Επιπλέον, προκειμένου να διασφαλιστεί η αποφυγή διπλής χρηματοδότησης, στο πλαίσιο αξιολόγησης των Σχεδίων που έχουν περιληφθεί στο Πρόγραμμα «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027» επιβεβαιώνεται ότι οι Προσκλήσεις των Σχεδίων δεν υποβλήθηκαν προς χρηματοδότηση σε άλλα συγχρηματοδοτούμενα ή εθνικά προγράμματα, μέσω της συνεργασίας, κατά τη φάση αυτή, όλων των Διευθύνσεων της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης, οι οποίες έχουν αρμοδιότητα διαχείρισης των Προγραμμάτων Πολιτικής Συνοχής και Αλιείας, του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και των Προγραμμάτων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας, καθώς και του Υπουργείου Οικονομικών σχετικά με τα προγράμματα που χρηματοδοτούνται από καθαρά εθνικούς πόρους ή μέσω δανείων από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων ή άλλων εργαλείων με χρηματοδότηση από την ΕΕ (π.χ Πράσινα Ομόλογα). Επίσης, έχουν συνεχή συνεργασία και ανταλλάζουν πληροφορίες όπως προκύπτουν κατά την εκτέλεση όλων των προγραμμάτων. Η Διαχειριστική αρχή κατά την έγκριση του Σχεδίου υποδεικνύει πιθανούς κινδύνους διπλής χρηματοδότησης με άλλα προγράμματα και διασφαλίζει ότι ο ΕΦ θα ανταλλάσσει τακτικά στοιχεία των αιτήσεων και των έργων με τους αντίστοιχους φορείς υλοποίησης. Επιπρόσθετα, η Διεύθυνση Χρηματοοικονομικού Ελέγχου Ευρωπαϊκών Πόρων (ΔΕΠ) του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας, διενεργεί οριζόντιες επαληθεύσεις διπλής χρηματοδότησης και σώρευσης της ενίσχυσης χρησιμοποιώντας το εργαλείο ARACHNE και στοιχεία που συλλέγει από βάσεις δεδομένων του Εφόρου Εταιρειών (συνημμένο αρχείο «APPENDIX 1_UNEMPLOYMENT SCHEME_EXPLANATORY NOTE - ΜΕΡΟΣ ΣΤ»). Με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές των επαληθεύσεων και απουσίας σύγκρουσης συμφερόντων, χρησιμοποιείται το εργαλείο ARACHNE της ΕΕ τόσο κατά την ένταξη έργων όσο και κατά τη διάρκεια εκτέλεσης τους. Το εργαλείο παρέχει ενδείξεις για την ύπαρξη κινδύνων (π.χ. Reputational and Fraud & Concentration of Funding Alerts). Οι κίνδυνοι αυτοί χρησιμοποιούνται κατά τη δειγματοληπτική επιλογή πράξεων για επαλήθευση από όλους τους αρμόδιους φορείς.

(1) Προβλεπόμενη ημερομηνία έναρξης της επιλογής των πράξεων και προβλεπόμενη τελική ημερομηνία ολοκλήρωσής τους (βλ. άρθρο 63 παράγραφος 5 του ΚΚΔ).

(2) Για πράξεις που περιλαμβάνουν διάφορες απλουστευμένες επιλογές κόστους που καλύπτουν διαφορετικές κατηγορίες δαπανών, διαφορετικά έργα ή διαδοχικές φάσεις μιας πράξης, τα πεδία 3 έως 11 πρέπει να συμπληρώνονται για κάθε δείκτη ενεργοποίησης της επιστροφής ποσών.

(3) Κατά περίπτωση, αναφέρεται η συχνότητα και το χρονοδιάγραμμα της προσαρμογής και γίνεται σαφής αναφορά σε συγκεκριμένο δείκτη (συμπεριλαμβανομένου του συνδέσμου προς τον δικτυακό τόπο στον οποίο δημοσιεύεται ο εν λόγω δείκτης, εάν ισχύει).

(4) Υπάρχουν πιθανές αρνητικές επιπτώσεις στην ποιότητα των δραστηριοτήτων που λαμβάνουν στήριξη και, αν ναι, ποια μέτρα (π.χ. διασφάλιση ποιότητας) θα ληφθούν προς αντιστάθμιση αυτού του κινδύνου;

Γ. Υπολογισμός της τυποποιημένης κλίμακας μοναδιαίων δαπανών, κατ' αποκοπή ποσών ή ενιαίων συντελεστών

1. Πηγή δεδομένων που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της τυποποιημένης κλίμακας μοναδιαίων δαπανών, κατ' αποκοπή ποσών ή ενιαίων συντελεστών (ποιος παρήγαγε, συνέλεξε και καταχώρισε τα δεδομένα, πού αποθηκεύονται τα δεδομένα, προθεσμίες, επαλήθευση κ.λπ.)

(Α) Τύπος πράξης: Σχέδια επιδοτούμενης απασχόλησης ανέργων

Για τον υπολογισμό της τυποποιημένης κλίμακας μοναδιαίου κόστους, έχουν ληφθεί υπόψη πληροφορίες από διάφορες πηγές.

Λεπτομέρειες αναφέρονται στο συνημμένο αρχείο «APPENDIX 1_UNEMPLOYMENT SCHEME_EXPLANATORY NOTE – ΜΕΡΟΣ Β».

2. Να διευκρινιστεί για ποιον λόγο ενδείκνυνται η προτεινόμενη μέθοδος και ο προτεινόμενος υπολογισμός βάσει του άρθρου 94 παράγραφος 2 του ΚΚΔ για τον τύπο πράξης.

(Α) Τύπος πράξης: Σχέδια επιδοτούμενης απασχόλησης ανέργων

Με βάση την ανάλυση στατιστικών και ιστορικών δεδομένων, διαφαίνεται ότι η προτεινόμενη μέθοδος και ο υπολογισμός του μοναδιαίου κόστους θα πρέπει να βασίζονται στο μέσο ακαθάριστο μισθό σύμφωνα με τις ιστορικές πληροφορίες που διαθέτει το Τμήμα Εργασίας για όλα τα Σχέδια Χορηγιών της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020.

Αυτός είναι ο τρόπος που χρησιμοποιήθηκε για να καθοριστεί το ενιαίο ημερήσιο κόστος εργοδότησης ανέργου επί του οποίου εφαρμόστηκε μία ένταση ενίσχυσης ανά πρόσκληση με βάση Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου. Συνεπώς το ποσό χορηγίας ανά μέρα εργοδότησης ανέργου διαφέρει για την κάθε προκήρυξη.

Υπολογίζοντας μία μέση τιμή για κάθε επαληθευμένη ημέρα επιδότησης ανέργου που συμμετέχει σε οποιοδήποτε πρόγραμμα, απλοποιείται και ο τρόπος ανάκτησης της συμμετοχής της Ένωσης.

Τα Σχέδια επιδοτούμενης απασχόλησης βοηθούν στην προώθηση της πρόσληψης ανέργων που εμπίπτουν στις ομάδες-στόχου επιδοτώντας το κόστος μισθού τους για καθορισμένη διάρκεια ανάλογα με την κατηγορία του ατόμου. Η υιοθέτηση ενός μοναδιαίου κόστους για όλα τα Σχέδια, διασφαλίζει την ομοιομορφία εντός των κατηγοριών των συμμετεχόντων και μειώνει την πιθανότητα λάθους κατά την διαδικασία αναφοράς και ανάκτησης χρηματοδότησης από την ΕΕ.

3. Να προσδιορίσετε τον τρόπο διενέργειας των υπολογισμών, ιδίως περιλαμβάνοντας τυχόν παραδοχές ως προς την ποιότητα ή τις ποσότητες. Κατά περίπτωση, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται και, εάν ζητηθεί, να παρέχονται στατιστικά αποδεικτικά στοιχεία και τιμές αναφοράς, σε μορφότυπο που να μπορεί να χρησιμοποιηθεί από την Επιτροπή.

(Α) Τύπος πράξης: Σχέδια επιδοτούμενης απασχόλησης ανέργων

Το υπολογιζόμενο μοναδιαίο κόστος καλύπτει το κόστος εργοδότη, το οποίο καθορίζεται από τον ακαθάριστο μισθό του επωφελούμενου και τις εισφορές του εργοδότη στα νόμιμα ταμεία του Κράτους.

Λεπτομέρειες αναφέρονται στο συνημμένο αρχείο «APPENDIX 1_UNEMPLOYMENT SCHEME_EXPLANATORY NOTE-ΜΕΡΟΣ Β».

Ο υπολογισμός του μισθολογικού κόστους έγινε στη βάση ιστορικών δεδομένων σχεδίων χορηγιών της προηγούμενης Προγραμματικής Περιόδου και έγινε σύγκριση του κόστους με στατιστικά δεδομένα της Στατιστικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Οικονομικών αποδεικνύοντας ότι καταβάλλεται μικρότερη επιδότηση από τον στατιστικό μέσο όρο του πραγματικού κόστους.

4. Να εξηγήσετε πώς εξασφαλίσατε ότι στον υπολογισμό της τυποποιημένης κλίμακας μοναδιαίου κόστους, κατ' αποκοπή ποσού ή ενιαίου συντελεστή έχουν περιληφθεί μόνον επιλέξιμες δαπάνες.

(Α) Τύπος πράξης: Σχέδια επιδοτούμενης απασχόλησης ανέργων

Το μοναδιαίο κόστος έχει υπολογιστεί με βάση ιστορικά δεδομένα και σύμφωνα με τις εισφορές εργοδότη στις Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων και άλλες εισφορές σε νόμιμα Ταμεία που είναι υπόχρεος να καταβάλει ο εργοδότης σύμφωνα με την Εθνική Νομοθεσία.

Τα ιστορικά δεδομένα λαμβάνουν υπόψη επαληθευμένες δαπάνες του Φορέα Υλοποίησης των Σχεδίων Χορηγιών συνεπώς στον υπολογισμό αφαιρέθηκαν δαπάνες οι οποίες κρίθηκαν ως μη επιλέξιμες από τον ΕΦ (π.χ. λόγω μη τεκμηρίωσης της πραγματικής καταβολής εργοδοτικού κόστους ή των ημερών απασχόλησης του επωφελούμενου).

Ως εκ τούτου, μόνο οι επιλέξιμες δαπάνες έχουν συμπεριληφθεί στην εκτίμηση του μοναδιαίου κόστους.

5. Αξιολόγηση από την ή τις ελεγκτικές αρχές της μεθοδολογίας υπολογισμού και των ποσών, καθώς και των ρυθμίσεων για τη διασφάλιση της επαλήθευσης, της ποιότητας, της συλλογής και της αποθήκευσης των δεδομένων.

(Α) Τύπος πράξης: Σχέδια επιδοτούμενης απασχόλησης ανέργων

Η πρόταση υποβλήθηκε στην Αρχή Ελέγχου για αξιολόγηση και επισυνάπτεται η σχετική γνωμοδότηση.

1.3. Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης Συν (ΔΡΑ.Σ.Ε.+)

Α. Σύνοψη των κύριων στοιχείων

Προτεραι-ότητα	Ταμείο	Ειδικός στόχος	Κατηγορία περιφέρειας	Εκτιμώμενο ποσοστό του συνολικού χρηματοδοτικού κονδυλίου στο πλαίσιο της προτεραιότητας στην οποία θα εφαρμοστούν οι ΑΕΚ σε %	Τύπος/-οι) καλυπτόμενων πράξεων		Δείκτης ενεργοποίησης της επιστροφής ποσών		Μονάδα μέτρησης για τον δείκτη ενεργοποίησης της επιστροφής ποσών	Τύπος ΑΕΚ (τυποποιημένη κλίμακα μοναδιαίων δαπανών, κατ' αποκοπή ποσών ή ενιαίωνσυντελεστών)	Ποσό (σε EUR) ή ποσοστό (σε περίπτωση ενιαίων συντελεστών) των ΑΕΚ
					Κωδικός(1)	Περιγραφή	Κωδικός(2)	Περιγραφή			
7	ΕΚΤ+	4(ε) Βελτίωση της ποιότητας, της συμμετοχικότητας, της αποτελεσματικότητας και της συνάφειας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας, μεταξύ άλλων μέσω της επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, με σκοπό την υποστήριξη της απόκτησης βασικών ικανοτήτων, περιλαμβανομένων των επιχειρηματικών και ψηφιακών δεξιοτήτων, και με την προώθηση της καθιέρωσης διττών συστημάτων κατάρτισης και μαθητείας.	Μετάβασης	10,6%	149 Στήριξη της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης + (ΔΡΑ.Σ.Ε.+)	ΕΕCO 18 Αριθμός υποστηριζόμενων δημόσιων διοικήσεων ή δημόσιων υπηρεσιών σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Σύνολο διδακτικών περιόδων που προσφέρθηκαν από εκπαιδευτικούς με σύμβαση	Αριθμός διδακτικών περιόδων	Μοναδιαίο κόστος	€23
				34,4%	149 Στήριξη της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης + (ΔΡΑ.Σ.Ε.+)	ΕΕCO 18 Αριθμός υποστηριζόμενων δημόσιων διοικήσεων ή δημόσιων υπηρεσιών σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Σύνολο διδακτικών περιόδων που προσφέρθηκαν από εκπαιδευτικούς διορισμένους από την ΕΕΥ και ορισμένου χρόνου	Αριθμός διδακτικών περιόδων	Μοναδιαίο κόστος	€31

(1) Αναφέρεται στον κωδικό για τη διάσταση του πεδίου παρέμβασης στον Πίνακα 1 του παραρτήματος Ι του ΚΚΔ και στο παράρτημα IV του κανονισμού ΕΤΘΑΥ

(2) Αναφέρεται στον κωδικό κοινού δείκτη, κατά περίπτωση

Β. Λεπτομερή στοιχεία ανά τύπο πράξης

Σύντομος τίτλος τύπου πράξης	Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης Συν (ΔΡΑ.Σ.Ε.+)
Η Διαχειριστική Αρχή έλαβε υποστήριξη από εξωτερικούς συμβούλους (εταιρεία) για τον καθορισμό των απλουστευμένων επιλογών κόστους	☒ ΟΧΙ
1. Περιγραφή του τύπου πράξης, συμπεριλαμβανομένου του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης (1)	Η πρόταση απλουστευμένων επιλογών κόστους τυγχάνει εφαρμογής στην πράξη «Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης Συν» με Δικαιούχο το Υπουργείο Παιδείας Αθλητισμού και Νεολαίας (Υ.Π.Α.Ν.). Η πράξη υλοποιείται μέσω του έργου ΔΡΑ.Σ.Ε.+» Ως Ενδιάμεσος Φορέας έχει οριστεί από την Διαχειριστική Αρχή, η Μονάδα Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΜΕΚΤ) του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Η εφαρμογή του έργου ΔΡΑ.Σ.Ε.+ άρχισε τη σχολική χρονιά 2021-22, έχοντας ως κύριο σκοπό την άμβλυνση των αρνητικών συνεπειών της οικονομικής κρίσης στην εκπαίδευση. Το έργο αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο για να αντιμετωπιστούν σύγχρονα προβλήματα και προκλήσεις (μεταναστευτικές ροές, συνέπειες της πανδημίας) για το Εκπαιδευτικό Σύστημα τα επόμενα χρόνια. Το έργο υλοποιείται, μέσα από την εφαρμογή στοχευμένων εκπαιδευτικών δράσεων, όπως: Α) Εκπαιδευτικές δράσεις, για τις οποίες είναι επιλέξιμες οι διδακτικές περιόδοι ως άμεσο κόστος προσωπικού • Προσφορά δωρεάν προγραμμάτων ενισχυτικής διδασκαλίας. Η ενισχυτική διδασκαλία γίνεται σε πρωινό χρόνο, κατά τη διάρκεια του ωρολογίου προγράμματος του σχολείου με την παρουσία δύο (2) εκπαιδευτικών στο τμήμα, εφαρμόζοντας τις αρχές συνδιδασκαλίας. Η ενισχυτική διδασκαλία στη Δημοτική Εκπαίδευση εφαρμόζεται στα Ελληνικά και Μαθηματικά ενώ στη Μέση Εκπαίδευση εφαρμόζεται στα Ελληνικά, Μαθηματικά, Φυσική, Χημεία, Βιολογία και Οικονομικά/Εμπορικά. • Προσφορά δραστηριοτήτων δημιουργικής απασχόλησης προς μαθητές σε απογευματινό χρόνο και περιλαμβάνει μαθήματα όπως θέατρο, τέχνη, μουσική, φυσική αγωγή κ.ο.κ. κατόπιν εκδήλωσης ενδιαφέροντος από τους μαθητές/μαθήτριες. • Προσφορά διδασκαλίας της Ελληνικής Γλώσσας ως δεύτερης σε πρωινό χρόνο, σε μαθητές με Μεταναστευτική Βιογραφία (ΜεΒ) • Εκμάθηση ξένων γλωσσών (π.χ. αραβική γλώσσα) Β) Άλλες υποστηρικτικές δράσεις, οι οποίες δεν αφορούν άμεσο κόστος προσωπικού και περιλαμβάνονται στον ενιαίο συντελεστή ύψους 40%, όπως: • Προσφορά πρόσθετων υπηρεσιών ψυχοκοινωνικής στήριξης προς τους μαθητές, μέσα από τη δημιουργία και λειτουργία Κέντρων Πληροφόρησης και Ψυχοκοινωνικής Στήριξης • Προσφορά προγραμμάτων εναλλακτικής εκπαίδευσης για εμπλουτισμό των εμπειριών των μαθητών και μαθητριών των σχολείων που συμμετέχουν

	• Προμήθεια υποστηρικτικού ηλεκτρονικού εξοπλισμού σε σχολεία ΔΡΑΣΕ+ (όπως smart tvs) τοποθετημένος σε αίθουσες που διεξάγεται το μάθημα ΔΡΑΣΕ+ • Επιμορφώσεις εκπαιδευτικών και υποστηρικτικό εκπαιδευτικό υλικό στα σχολεία ΔΡΑΣΕ+. • Συντονισμός και παρακολούθηση έργου από τους τοπικούς και κεντρικούς συντονιστές • Δράσεις δημοσιότητας του έργου Στο έργο «ΔΡΑ.Σ.Ε.+» συμμετέχουν μαθητές και μαθήτριες που φοιτούν σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης σε επιλεγμένα δημόσια σχολεία (Νηπιαγωγεία, Δημοτικά, Γυμνάσια, Λύκεια, Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης). Τα σχολεία που συμμετέχουν στο έργο επιλέγονται από το ΥΠΑΝ στη βάση συγκεκριμένων κριτηρίων ανά δύο ή τρία σχολικά έτη και ανακοινώνονται σε εγκύκλιο που εκδίδει το Υπουργείο. Η πράξη υλοποιείται από εκπαιδευτικούς που προσλήφθηκαν με σύμβαση παροχής υπηρεσιών στη βάση συμφωνημένου κόστους ανά διδακτική περίοδο (για τα σχολικά έτη Σεπτ 2021-Ιούνιος 2023) και εκπαιδευτικούς ορισμένου χρόνου ή διορισμένους από την αρμόδια Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (για τα σχολικά έτη Σεπτ 2023 κι έπειτα). Οι εκπαιδευτικοί απασχολούνται με πλήρη ή μερική απασχόληση στο έργο και ο χρόνος απασχόλησής τους ορίζεται σε αριθμό διδακτικών περιόδων κατά την έναρξη της σχολικής χρονιάς από το Διευθυντή του σχολείου. Το επιλέξιμο κόστος της πράξης περιλαμβάνει το άμεσο μισθολογικό κόστος των εκπαιδευτικών που υλοποιούν μέσω διδασκαλίας τις πιο πάνω εκπαιδευτικές δράσεις στα σχολεία, καθώς και άλλες δαπάνες, όπως έμμεσο μισθολογικό κόστος για συντονισμό και παρακολούθηση του έργου (τοπικοί και κεντρικοί συντονιστές), αγορές υπηρεσιών π.χ. για ψυχολογική υποστήριξη, για δημοσιότητα, για εκπαιδεύσεις εκπαιδευτικών ενισχυτικής διδασκαλίας και ηλεκτρονικό εξοπλισμό. Οι υπόλοιπες επιλέξιμες δαπάνες του έργου θα χρηματοδοτηθούν με την εφαρμογή ενιαίου συντελεστή ύψους 40% επί του άμεσου κόστους προσωπικού (σύμφωνα με το άρθρο 56.1). Όλες οι πληροφορίες αναφορικά με την πράξη αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου στον σύνδεσμο https://mdet.moec.gov.cy/index.php/el/erga/programmatiki-2021-2027/19-2021-2027/127-draseis-2021-2027
2. Ειδικός στόχος ή ειδικοί στόχοι	4(ε) Βελτίωση της ποιότητας, της συμμετοχικότητας, της αποτελεσματικότητας και της συνάφειας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας, μεταξύ άλλων μέσω της επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, με σκοπό την υποστήριξη της απόκτησης βασικών ικανοτήτων, περιλαμβανομένων των επιχειρηματικών και ψηφιακών δεξιοτήτων, και με την προώθηση της καθιέρωσης διττών συστημάτων κατάρτισης και μαθητείας.
12. Συνολικό ποσό (εθνικό και ενωσιακό) που αναμένεται να επιστραφεί από την Επιτροπή σε αυτήν τη βάση	€60.000.000

Δείκτες

3. Δείκτης ενεργοποίησης της επιστροφής ποσών (2)	α) Σύνολο διδακτικών περιόδων που προσφέρθηκαν από εκπαιδευτικούς με σύμβαση β) Σύνολο διδακτικών περιόδων που προσφέρθηκαν από εκπαιδευτικούς διορισμένους από την ΕΕΥ και ορισμένου χρόνου
4. Μονάδα μέτρησης για τον δείκτη ενεργοποίησης της επιστροφής ποσών	Αριθμός διδακτικών περιόδων
5. Τυποποιημένη κλίμακα μοναδιαίας δαπάνης, κατ' αποκοπή ποσού ή ενιαίου συντελεστή	Μοναδιαίο κόστος
6. Ποσό ανά μονάδα μέτρησης ή ποσοστό (για ενιαίους συντελεστές) των ΑΕΚ	α) €23 ανά διδακτική περίοδο β) €31 ανά διδακτική περίοδο
7. Κατηγορίες δαπανών που καλύπτονται από το μοναδιαίο κόστος, το κατ' αποκοπή ποσό ή τον ενιαίο συντελεστή	Άμεσο μισθολογικό κόστος εκπαιδευτικών (συμπεριλαμβανομένων εισφορών εργοδότη στα νόμιμα ταμεία του Κράτους), στο οποίο ενσωματώνεται ενιαίος συντελεστής ύψους 40% (σύμφωνα με το άρθρο 56.1 του ΚΚΔ) για τις άλλες επιλέξιμες δαπάνες του έργου Οι λοιπές επιλέξιμες δαπάνες του έργου που θα χρηματοδοτηθούν με την εφαρμογή ενιαίου συντελεστή ύψους 40% αφορούν κυρίως δαπάνες για: • αγορά υπηρεσιών ψυχοκοινωνικής στήριξης • υλοποίηση προγραμμάτων εναλλακτικής εκπαίδευσης • προμήθεια υποστηρικτικού ηλεκτρονικού εξοπλισμού σε σχολεία ΔΡΑΣΕ+ (smart tvs) • επιμορφώσεις εκπαιδευτικών και υποστηρικτικό εκπαιδευτικό υλικό στα σχολεία ΔΡΑΣΕ+ • έμμεσο μισθολογικό κόστος διοικητικού προσωπικού για τον συντονισμό και την παρακολούθηση του έργου από τους τοπικούς και κεντρικούς συντονιστές • δράσεις δημοσιότητας του έργου Διευκρινίζεται ότι ο εν λόγω κατάλογος δαπανών, δεν είναι εξαντλητικός και δεν αποτελεί βάση επαλήθευσης ανά επιμέρους στοιχείο των δαπανών που περιλαμβάνονται στον ενιαίο συντελεστή.
8. Καλύπτουν οι εν λόγω κατηγορίες δαπανών όλες τις επιλέξιμες δαπάνες της πράξης;	Ναι

9. Μέθοδος προσαρμογής/-ών (3)	Το μοναδιαίο κόστος για τον δείκτη ενεργοποίησης επιστροφής ποσών *«α) Σύνολο διδακτικών περιόδων που προσφέρθηκαν από εκπαιδευτικούς με σύμβαση»* δε τυγχάνει προσαρμογής. Το μοναδιαίο κόστος για τον δείκτη ενεργοποίησης επιστροφής ποσών *«β) Σύνολο διδακτικών περιόδων που προσφέρθηκαν από εκπαιδευτικούς διορισμένους από την ΕΕΥ και ορισμένου χρόνου»,* δύναται να προσαρμόζεται ετησίως σύμφωνα με την ποσοστιαία μεταβολή του Δείκτη Εργατικού Κόστους (μη εποχικά διορθωμένος) της Eurostat για την οικονομική δραστηριότητα «Εκπαίδευση» (Education) στην Κύπρο (https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lc_lci_r2_a__custom_17877468/default/table) Οι αναπροσαρμοσμένες τιμές με βάση την ποσοστιαία μεταβολή του ΔΕΚ μεταξύ του έτους βάσης (έτος 2025) και του έτους Ν (π.χ. έτος 2026), θα εφαρμοστούν για όλες τις δράσεις του έργου που θα υλοποιηθούν από την 1η Ιανουαρίου του έτους Ν+1 (π.χ. από 1/1/2027). Τύπος αναπροσαρμογής: Μοναδιαίο κόστος * Ποσοστιαία ετήσια μεταβολή του Δείκτη Εργατικού Κόστους μεταξύ του έτους τελευταίου υπολογισμού (2025) και του έτους αναθεώρησης
10. Επαλήθευση της επίτευξης των διατεθειμένων μονάδων — να περιγραφεί ποιο ή ποια έγγραφα ή ποιο σύστημα θα χρησιμοποιηθεί για την επαλήθευση της επίτευξης των διατεθειμένων μονάδων — να περιγραφεί τι θα ελεγχθεί και από ποιον κατά τη διάρκεια των διαχειριστικών επαληθεύσεων — να περιγραφεί ποιες ρυθμίσεις θα θεσπιστούν για τη συλλογή και την αποθήκευση των σχετικών δεδομένων/εγγράφων	<u>(Α) Έγγραφα και σύστημα επαλήθευσης μονάδων</u> Οι πραγματοποιημένοι περιόδοι διδασκαλίας επιβεβαιώνονται από τα ακόλουθα έντυπα που τηρούνται από τον Δικαιούχο. - Έντυπο 1 – Ανάθεση διδακτικών περιόδων στους εκπαιδευτικούς ανά σχολείο, υπογραμμένο από τον εκπαιδευτικό, τον διευθυντή και τον τοπικό συντονιστή του σχολείου - Έντυπο 2 - Μηνιαίο έντυπο καταγραφής διδακτικών περιόδων εκπαιδευτικών ανά σχολείο, υπογραμμένο από τον εκπαιδευτικό, τον διευθυντή και τον τοπικό συντονιστή του σχολείου - Έντυπο 3 - Έντυπο καταγραφής διδακτικών περιόδων που παρασχέθηκαν ημερησίως σε πρωϊνό χρόνο ανά εκπαιδευτικό, υπογραμμένο από τον εκπαιδευτικό και τον τοπικό συντονιστή του σχολείου - Έντυπο 4 - Έντυπο καταγραφής διδακτικών περιόδων που παρασχέθηκαν ημερησίως σε απογευματινό χρόνο ανά εκπαιδευτικό, υπογραμμένο από τον εκπαιδευτικό και τον τοπικό συντονιστή του σχολείου - Έντυπο 5 – Μηνιαίο Παρουσιολόγιο Μαθητών/τριών Προγράμματος Δημιουργικής Απασχόλησης, υπογραμμένο από τον εκπαιδευτικό και τον τοπικό συντονιστή του σχολείου Τα υπογραμμένα έντυπα αποστέλλονται στους Κεντρικούς Συντονιστές του Υπουργείου Παιδείας, οι οποίοι ελέγχουν και καταχωρούν σε ηλεκτρονικό αρχείο (MS Excel) τις συνολικές μηνιαίες διδακτικές περιόδους που παρασχέθηκαν ανά σχολείο και ανά εκπαιδευτικό, σύμφωνα με τα εγκεκριμένα Έντυπα 3 και 4, διαχωρίζοντας τις συνολικές διδακτικές περιόδους ανά δείκτη ενεργοποίησης επιστροφής ποσών. Όλα τα έντυπα παραδίδονται στη Μονάδα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Ταμείων του ΥΠΑΝ σε έντυπη μορφή για έλεγχο και φύλαξη και φυλάγονται σε φυσικούς φακέλους στο αρχείο του Υπουργείου Παιδείας. Το ηλεκτρονικό αρχείο υποβάλλεται από τον Δικαιούχο στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ) της Διαχειριστικής Αρχής για επαλήθευση. Ο συνολικός αριθμός των επιλέξιμων διδακτικών περιόδων, ανά δείκτη ενεργοποίησης επιστροφής ποσών, καταχωρείται από τον Δικαιούχο και αποθηκεύεται στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ) της Διαχειριστικής Αρχής και

	υποβάλλεται στην ΕΕ μέσω των αιτήσεων πληρωμής για ανάκτηση της εισφοράς της Ένωσης. <u>(Β) Επαληθεύσεις Ενδιάμεσου Φορέα</u> Οι επιτόπιες επαληθεύσεις διεξάγονται από τον Ενδιάμεσο Φορέα (Μονάδα Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου) στα γραφεία του Δικαιούχου καθώς και σε σχολεία που συμμετέχουν στο έργο ΔΡΑΣΕ+ τουλάχιστο μία φορά κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς (Σεπτέμβριος – Ιούνιος) και ολοκληρώνονται πριν από τις 31/10 του έτους λήξης της λογιστικής χρήσης. Η επιτόπια επαλήθευση γίνεται σε δειγματοληπτική βάση, σε δείγμα 10% των εγκεκριμένων σχολείων ΔΡΑΣΕ+ που συμμετέχουν στο έργο κάθε σχολικό έτος, λαμβάνοντας υπόψη τα ευρήματα των προηγούμενων ετών, τα ευρήματα των ελέγχων και τις προηγούμενες επαληθεύσεις. Ο Ενδιάμεσος Φορέας ενημερώνει τον αρμόδιο Τοπικό Συντονιστή του σχολείου ΔΡΑΣΕ+ για την επικείμενη επίσκεψη, προκειμένου να διασφαλιστεί η πρόσβαση στις σχολικές εγκαταστάσεις και, ταυτόχρονα, να διευκολυνθεί η διαδικασία επαλήθευσης. Κατά τη διάρκεια της επιτόπιας επαλήθευσης στα σχολεία, ο Ενδιάμεσος Φορέας επαληθεύει δειγματοληπτικά την παροχή προγραμμάτων ενισχυτικής διδασκαλίας, τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας σε μαθητές/μαθήτριες με μητρική γλώσσα άλλη από την ελληνική ή/και με μεταναστευτικό υπόβαθρο, εκμάθηση ξένων γλωσσών, καθώς και την υλοποίηση προγραμμάτων δημιουργικών δραστηριοτήτων, σύμφωνα με το ωρολόγιο πρόγραμμα του σχολείου κατά την ημέρα της επιτόπιας επαλήθευσης. Επίσης, επιβεβαιώνεται ότι η παροχή των προγραμμάτων διεξάγεται από εκπαιδευτικούς στους οποίους έχει ανατεθεί το εν λόγω πρόγραμμα σύμφωνα με το εγκεκριμένο έντυπο ανάθεσης διδακτικών περιόδων (Έντυπο 1). Επιπλέον, κατά τη διάρκεια των επιτόπιων επαληθεύσεων στα σχολεία ΔΡΑΣΕ+, καθώς και στα γραφεία του Δικαιούχου, ο Ενδιάμεσος Φορέας επαληθεύει την υλοποίηση του φυσικού αντικειμένου και των λοιπών υποστηρικτικών δράσεων που παρέχονται στο πλαίσιο του έργου. <u>(Γ) Επαληθεύσεις Διαχειριστικής Αρχής</u> Η Διαχειριστική Αρχή, μέσω της Διεύθυνσης Χρηματοοικονομικού Ελέγχου Ευρωπαϊκών Πόρων (ΔΕΠ) του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας, πριν την υποβολή αίτησης πληρωμής στην ΕΕ, επιβεβαιώνει την αριθμητική ορθότητα του ηλεκτρονικού αρχείου (MS Excel) που υποβάλλεται από τον Δικαιούχο και τη λογικότητα των δεδομένων που περιλαμβάνονται σε αυτό. Επίσης, διασφαλίζει ότι ο συνολικός αριθμός των επιλέξιμων διδακτικών περιόδων, ανά δείκτη ενεργοποίησης επιστροφής ποσών, που καταγράφονται στο ηλεκτρονικό αρχείο, συνάδει με τον αριθμό μονάδων που δηλώνονται στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα της ΔΑ (ΟΠΣ). Επιπλέον, η ΔΕΠ διενεργεί δειγματοληπτικές διοικητικές επαληθεύσεις σε δείγμα σχολείων, το οποίο επιλέγεται με βάση μεθοδολογία αξιολόγησης κινδύνων σύμφωνα με τις «Κατευθυντήριες γραμμές για τις Διαδικασίες διασφάλισης της Προστασίας των Οικονομικών Συμφερόντων της Ένωσης στο πλαίσιο του Προγράμματος «ΘΑλΕΙΑ 2021-2027». Για τα σχολεία που επιλέγονται στο δείγμα επιβεβαιώνεται ότι, ο αριθμός διδακτικών περιόδων που παρασχέθηκαν από τους εκπαιδευτικούς στα πλαίσια του έργου και αναγράφεται στο ηλεκτρονικό αρχείο, συνάδει με τον συνολικό αριθμό διδακτικών περιόδων σύμφωνα με τα εγκεκριμένα έντυπα ανάθεσης και καταγραφής διδακτικών περιόδων (Έντυπα 1-5). Επίσης, (ι) στις περιπτώσεις όπου τα προγράμματα προσφέρονται από εκπαιδευτικούς με σύμβαση επαληθεύεται η συμπερίληψή τους στο μητρώο εγκεκριμένων εκπαιδευτικών όπως καταρτίστηκε από το ΥΠΑΝ στα πλαίσια της δημόσιας σύμβασης

	αγοράς υπηρεσιών. (ιι) στις περιπτώσεις όπου τα προγράμματα προσφέρονται από εκπαιδευτικούς με σύμβαση και εκπαιδευτικούς ορισμένου χρόνου (ΕΟΧ), εξετάζεται η σύμβαση απασχόλησης για να επιβεβαιωθεί ότι ο εκπαιδευτικός απασχολείται για τον συγκεκριμένο τύπο μαθήματος κατά τη χρονική διάρκεια που προσφέρθηκαν οι διδακτικές περιόδοι. Επίσης, στα πλαίσια των καθηκόντων της, η Διαχειριστική Αρχή επιβεβαιώνει ότι υφίστανται κατάλληλες διαδικασίες και ρυθμίσεις για την αποτελεσματική παρακολούθηση και εποπτεία των καθηκόντων που έχουν ανατεθεί στον Ενδιάμεσο Φορέα βάσει επαρκών μηχανισμών αναφοράς. Οι διαδικασίες αυτές περιγράφονται στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου του Προγράμματος (κεφ. 2.1.2 – «Καθορισμός των καθηκόντων και αρμοδιοτήτων που εκτελούνται απευθείας από τη Διαχειριστική Αρχή»), καθώς και στις Κατευθυντήριες Γραμμές της ΔΑ για τις «Διαδικασίες διασφάλισης της Προστασίας των Οικονομικών Συμφερόντων της Ένωσης» (κεφ. 8.1 – «Επαληθεύσεις τήρησης υποχρεώσεων ΕΦ ΔΣ»). <u>(Δ) Συμμόρφωση με τη νομοθεσία</u> Διασφαλίζεται η συμμόρφωση του Δικαιούχου με τη νομοθεσία δημοσίων συμβάσεων, την αποφυγή σύγκρουσης συμφερόντων και την αποφυγή διπλής χρηματοδότησης. Το έργο δεν εμπίπτει στους κανονισμούς Κρατικών Ενισχύσεων. Επίσης, έχουν θεσπιστεί εθνικές διαδικασίες για διασφάλιση της συμμόρφωσης. Η διαδικασία περιγράφεται στο συνημμένο αρχείο «APPENDIX 1_DRASE_EXPLANATORY NOTE -ΜΕΡΟΣ Δ-ΣΤ».
11. Πιθανά στρεβλά κίνητρα, μέτρα μετριασμού (4) και εκτιμώμενο επίπεδο κινδύνου (υψηλό/μεσαίο/χαμηλό)	<u>Κίνδυνος επιχορήγησης μη επιλέξιμων μονάδων (χαμηλό επίπεδο κινδύνου)</u> Τα έντυπα που συμπληρώνονται από τους εκπαιδευτικούς ελέγχονται από τους τοπικούς συντονιστές και τους διευθυντές των σχολείων σε μηνιαία βάση. Επιπρόσθετα, διεξάγονται διοικητικοί έλεγχοι από τους κεντρικούς συντονιστές του έργου σε συνεχή βάση. Οι επαληθεύσεις που διεξάγει δειγματοληπτικά ο Ενδιάμεσος Φορέας και η Διαχειριστική Αρχή μειώνουν την πιθανότητα σφάλματος και το επίπεδο κινδύνου στον υπολογισμό λανθασμένων επιλέξιμων μονάδων.

1) Προβλεπόμενη ημερομηνία έναρξης της επιλογής των πράξεων και προβλεπόμενη τελική ημερομηνία ολοκλήρωσής τους (βλ. άρθρο 63 παράγραφος 5 του ΚΚΔ).

2) Για πράξεις που περιλαμβάνουν διάφορες απλουστευμένες επιλογές κόστους που καλύπτουν διαφορετικές κατηγορίες δαπανών, διαφορετικά έργα ή διαδοχικές φάσεις μιας πράξης, τα πεδία 3 έως 11 πρέπει να συμπληρώνονται για κάθε δείκτη ενεργοποίησης της επιστροφής ποσών.

3) Κατά περίπτωση, αναφέρεται η συχνότητα και το χρονοδιάγραμμα της προσαρμογής και γίνεται σαφής αναφορά σε συγκεκριμένο δείκτη (συμπεριλαμβανομένου του συνδέσμου προς τον δικτυακό τόπο στον οποίο δημοσιεύεται ο εν λόγω δείκτης, εάν ισχύει).

4) Υπάρχουν πιθανές αρνητικές επιπτώσεις στην ποιότητα των δραστηριοτήτων που λαμβάνουν στήριξη και, αν ναι, ποια μέτρα (π.χ. διασφάλιση ποιότητας) θα ληφθούν προς αντιστάθμιση αυτού του κινδύνου;

Γ. Υπολογισμός της τυποποιημένης κλίμακας μοναδιαίων δαπανών, κατ' αποκοπή ποσών ή ενιαίων συντελεστών

1. Πηγή δεδομένων που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της τυποποιημένης κλίμακας μοναδιαίων δαπανών, κατ' αποκοπή ποσών ή ενιαίων συντελεστών (ποιος παρήγαγε, συνέλεξε και καταχώρισε τα δεδομένα, πού αποθηκεύονται τα δεδομένα, προθεσμίες, επαλήθευση κ.λπ.)

(Γ) Τύπος πράξης: Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης Συν (ΔΡΑ.Σ.Ε.+)

Για τον υπολογισμό του μοναδιαίου κόστους έχουν ληφθεί υπόψη στοιχεία μισθοδοσίας (καθεστώς απασχόλησης, συμβόλαια, συμβάσεις, μισθολογική κλίμακα, εργάσιμος χρόνος στο έργο κτλ) που τηρούνται από τον Δικαιούχο.

Συγκεκριμένα, για την αγορά υπηρεσιών εκπαιδευτικών για τις σχολικές χρονιές 2021-2022 και 2022-2023, το κόστος αμοιβής ανά διδακτική περίοδο συμφωνήθηκε μεταξύ του ΥΠΑΝ και του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού του Υπουργείου Οικονομικών (χρησιμοποιήθηκε επίσης στο έργο της προηγούμενης περιόδου). Η αμοιβή προκαθορίζεται στη σύμβαση με την οποία προσλαμβάνονται οι εκπαιδευτικοί. Η διαδικασία που χρησιμοποιήθηκε για την παρούσα πρόσκληση υποβολής προσφορών ήταν η ανάπτυξη μητρώου για εκπαιδευτικούς που κατέχουν τα συγκεκριμένα προσόντα με προκαθορισμένη αμοιβή ανά διδακτική περίοδο. Η αμοιβή που συμφωνήθηκε για αυτούς τους εκπαιδευτικούς ορίζεται στη σύμβαση ως €16,64 ανά διδακτική ώρα (διδακτική ώρα 45 λεπτών).

Για υπολογισμό του μισθολογικού κόστους Εργοδοτουμένων Ορισμένου Χρόνου (ΕΟΧ) έχουν ληφθεί υπόψη οι πρόνοιες του *περί της Ρύθμισης της Απασχόλησης Εργοδοτουμένων Αορίστου και Εργοδοτουμένων Ορισμένου Χρονου στη Δημόσια Υπηρεσία Νόμο του 2016 [N.70(I)/2016]*. Σύμφωνα με τη νομοθεσία οι ΕΟΧ προσλαμβάνονται στην αρχική βαθμίδα της μισθολογικής κλίμακας στην οποία τοποθετούνται με μειωμένο βασικό μισθό κατά 10%. Οι πίνακες μισθοδοσίας δημοσίων υπαλλήλων εκδίδονται από το Τμήμα Μισθοδοσίας του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας δύο φορές ανά έτος (https://www.treasury.gov.cy/treasury/treasurynew.nsf/All/901F2531ADB7D602C225893C0044496F?OpenDocument). Το κόστος αμοιβής που αναγράφεται στο συμβόλαιο εργοδότησης τους λαμβάνει υπόψη το μισθολογικό κόστος με βάση τις ισχύουσες κλίμακες μισθοδοσίας κατά την στιγμή πρόσληψής τους και τον χρόνο απασχόλησής τους σε διδακτικές περιόδους που ανατίθονται στο έργο ΔΡΑΣΕ. Ο μέγιστος εβδομαδιαίος χρόνος απασχόλησής τους είναι 24 περιόδοι ενώ η ετήσια περίοδος απασχόλησης ανέρχεται σε 8 μήνες (Οκτώβριο – Μάιο). Στο επιλέξιμο κόστος έχουν περιληφθεί όλες οι νόμιμες εισφορές στα ταμεία του κράτους (πχ. Κοινωνικές ασφαλίσεις, Ταμείο συνοχής, Ταμείο πλεονάζοντος προσωπικού και Γενικό σχέδιο Υγείας).

Το μισθολογικό κόστος των ΕΟΧ έχει συγκριθεί για σκοπούς υπολογισμού ενός ενιαίου μοναδιαίου κόστους, με το μισθολογικό κόστος των εκπαιδευτικών που προσλαμβάνονται μέσω της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (ΕΕΥ). Για υπολογισμό του μισθολογικού κόστους των εκπαιδευτικών που προσλαμβάνονται μέσω της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (ΕΕΥ), έχουν ληφθεί υπόψη οι πρόνοιες του περί Αναδιαρθρώσεως του Κρατικού Μισθολογίου (Ενσωμάτωση Γενικών Αυξήσεων και του Τιμαριθμικού Επιδόματος και Ρύθμιση Άλλων Συναφών Θεμάτων Νόμος του 2018 [N.56(I)/2018]. Οι πίνακες μισθοδοσίας δημοσίων υπαλλήλων εκδίδονται από το Τμήμα Μισθοδοσίας του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας δύο φορές ανά έτος (https://www.treasury.gov.cy/treasury/treasurynew.nsf/All/901F2531ADB7D602C225893C0044496F?OpenDocument). Το προσωπικό που προσλαμβάνεται μέσω ΕΕΥ τοποθετείται στις κλίμακες Α8 – Α11 και δικαιούται τις μόνιμες ετήσιες προσαυξήσεις της κλίμακας στην οποία τοποθετείται. Λόγω του μικρού αριθμού εκπαιδευτικών στις κλίμακες Α9-Α11, για τους υπολογισμούς του μοναδιαίου κόστους έχει ληφθεί υπόψη η μέση τιμή (median) της χαμηλότερης κλίμακας τοποθέτησης, δηλ. της Α8. Η μέση τιμή ορίζεται στο Προσάρτημα 1.3 των Κανόνων Επιλεξιμότητας του Προγράμματος «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027» και ισχύει για μισθολογικό κόστος όλων των δημοσίων υπαλλήλων που δηλώνονται για συγχρηματοδότηση από το Πρόγραμμα. Ο μέγιστος εβδομαδιαίος χρόνος απασχόλησής τους καθορίζεται από συμφωνίες του ΥΠΑΝ με τις Συντεχνίες δασκάλων και καθηγητών και ανέρχεται σε 29 περιόδους για τη Δημοτική Εκπαίδευση και 24 περιόδους για την Μέση Εκπαίδευση. Η ετήσια περίοδος απασχόλησης τους ανέρχεται σε 36,43 εβδομάδες για τη Δημοτική Εκπαίδευση και σε 32,71 εβδομάδες για τη Μέση Εκπαίδευση. Στο επιλέξιμο κόστος έχουν περιληφθεί όλες οι νόμιμες εισφορές στα ταμεία του κράτους (πχ. Κοινωνικές ασφαλίσεις, Ταμείο συνοχής, Ταμείο πλεονάζοντος προσωπικού και Γενικό σχέδιο Υγείας). Το μισθολογικό κόστος που υπολογίστηκε δεν επηρεάσε τον υπολογισμό του μοναδιαίου κόστους και περιγράφεται μόνο για σκοπούς πληροφόρησης.

Τα δεδομένα συλλέχθηκαν, καταγράφηκαν και επιβεβαιώθηκαν από τη Διεύθυνση Χρηματοοικονομικού Ελέγχου Ευρωπαϊκών Πόρων του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας για τον υπολογισμό των μέσων αμοιβών ανά Κλίμακα για όλο το προσωπικό.

Όλα τα δεδομένα θα αποθηκευτούν στο ΟΠΣ εντός του τεχνικού δελτίου έργου που προτείνεται από τον δικαιούχο και εγκρίνεται από τον Ενδιάμεσο Φορέα. Το ΟΠΣ περιλαμβάνει δυνατότητα αρχειοθέτησης και δημιουργίας αντιγράφων ασφαλείας δεδομένων.

2. Να διευκρινιστεί για ποιον λόγο ενδείκνυνται η προτεινόμενη μέθοδος και ο προτεινόμενος υπολογισμός βάσει του άρθρου 94 παράγραφος 2 του ΚΚΔ για τον τύπο πράξης

(Γ) Τύπος πράξης: Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης Συν (ΔΡΑ.Σ.Ε.+)

Το έργο υλοποιείται με σημαντικότερη κατηγορία κόστους το μισθολογικό κόστος των εκπαιδευτικών που πραγματοποιούν τις επιλέξιμες δράσεις. Ανεξαρτήτως του καθεστώτος απασχόλησης των εκπαιδευτικών όλες οι αναθέσεις στο έργο γίνονται ανά διδακτική περίοδο και αντίστοιχα όλα τα έντυπα παρακολούθησης συμπληρώνονται και εγκρίνονται με βάση τον πραγματικό χρόνο διδακτικών περιόδων που αφιερώθηκαν στο έργο. Ως εκ τούτου, ο υπολογισμός μοναδιαίου μισθολογικού κόστους ανά διδακτική περίοδο κρίθηκε ως κατάλληλη μέθοδος στη βάσει του άρθρου 94 για υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών του έργου που θα ανακτηθούν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Οι υπόλοιπες δαπάνες του έργου αφορούν μισθολογικό κόστος διαχείρισης και παρακολούθησης, κόστος εκπαιδεύσεων, δαπάνες δημοσιότητας κλπ. Επιβεβαιώθηκε με βάση τον συνολικό προϋπολογισμό του έργου ότι οι άλλες επιλέξιμες δαπάνες ανέρχονται περίπου στο 40% του άμεσου κόστους προσωπικού και γι' αυτό το μοναδιαίο κόστος υπολογίστηκε στη βάση του άμεσου κόστους προσωπικού πλέον ενιαίο συντελεστή 40% στη βάση του άρθρου 56 (1) του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060.

3. Να προσδιορίσετε τον τρόπο διενέργειας των υπολογισμών, ιδίως περιλαμβάνοντας τυχόν παραδοχές ως προς την ποιότητα ή τις ποσότητες. Κατά περίπτωση, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται και, εάν ζητηθεί, να παρέχονται στατιστικά αποδεικτικά στοιχεία και τιμές αναφοράς, σε μορφότυπο που να μπορεί να χρησιμοποιηθεί από την Επιτροπή

(Γ) Τύπος πράξης: Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης Συν (ΔΡΑ.Σ.Ε.+)

Για τον τρόπο υπολογισμού του μοναδιαίου κόστους γίνεται παραπομπή στο συνημμένο αρχείο «APPENDIX 1_DRASE_EXPLANATORY NOTE – ΜΕΡΟΣ Β».

4. Να εξηγήσετε πώς εξασφαλίσατε ότι στον υπολογισμό της τυποποιημένης κλίμακας μοναδιαίου κόστους, κατ' αποκοπή ποσού ή ενιαίου συντελεστή έχουν περιληφθεί μόνον επιλέξιμες δαπάνες.

(Γ) Τύπος πράξης: Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης Συν (ΔΡΑ.Σ.Ε.+)

Το μοναδιαίο κόστος έχει υπολογιστεί με βάση το μισθολογικό κόστος που εφαρμόζεται στη σύμβαση εργοδότησης και στην εθνική νομοθεσία για υπολογισμό του κόστους προσωπικού δημοσίων υπαλλήλων. Ως εκ τούτου, λήφθηκαν υπόψη μόνο επιλέξιμες δαπάνες του μεικτού μισθού και οι εισφορές εργοδότη στις Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων και άλλες εισφορές σε νόμιμα Ταμεία που είναι υπόχρεος να καταβάλει ο εργοδότης σύμφωνα με την Εθνική Νομοθεσία.

Για τις δαπάνες που καλύπτονται εντός του ενιαίου συντελεστή 40% έχει εξεταστεί από τον Ενδιάμεσο Φορέα και τη Διεύθυνση Χρηματοοικονομικού Ελέγχου Ευρωπαϊκών Πόρων του Γενικού Λογιστηρίου (Φορέας επαλήθευσης δαπανών), η επιλεξιμότητα του είδους των δαπανών που περιλήφθηκαν στον προϋπολογισμό του έργου στη βάση του ΚΚΔ.

5. Αξιολόγηση από την ή τις ελεγκτικές αρχές της μεθοδολογίας υπολογισμού και των ποσών, καθώς και των ρυθμίσεων για τη διασφάλιση της επαλήθευσης, της ποιότητας, της συλλογής και της αποθήκευσης των δεδομένων.

(Γ) Τύπος πράξης: Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης Συν (ΔΡΑ.Σ.Ε.+)

Η πρόταση υποβλήθηκε στην Αρχή Ελέγχου για αξιολόγηση και επισυνάπτεται η σχετική γνωμοδότηση.

1.4 Σχέδιο Επιδότησης Διδάκτρων και Σίτισης Παιδιών ηλικίας μέχρι 4ων ετών

Α. Σύνοψη των κύριων στοιχείων

Προτεραι-ότητα	Ταμείο	Ειδικός στόχος	Κατηγορία περιφέρειας	Εκτιμώμενο ποσοστό του συνολικού χρηματοδοτικού κονδυλίου στο πλαίσιο της προτεραιότητας στην οποία θα εφαρμοστούν οι ΑΕΚ σε %	Τύπος/-οι) καλυπτόμενων πράξεων		Δείκτης ενεργοποίησης της επιστροφής ποσών		Μονάδα μέτρησης για τον δείκτη ενεργοποίησης της επιστροφής ποσών	Τύπος ΑΕΚ (τυποποιημένη κλίμακα μοναδιαίων δαπανών, κατ' αποκοπή ποσών ή ενιαίωνσυντελεστών)	Ποσό (σε EUR) ή ποσοστό (σε περίπτωση ενιαίων συντελεστών) των ΑΕΚ
					Κωδικός(1)	Περιγραφή	Κωδικός(2)	Περιγραφή			
9	ΕΚΤ+	4(ια)	Μετάβαση	56,34%	148 Στήριξη της προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας	Σχέδιο Επιδότησης Διδάκτρων και Σίτισης Παιδιών ηλικίας μέχρι 4ων ετών	EECO 18 Αριθμός υποστηριζόμενων δημόσιων διοικήσεων ή δημόσιων υπηρεσιών σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Μήνες επιδοτούμενης φοίτησης	Αριθμός μηνών επιδοτούμενης φοίτησης	Μοναδιαίο κόστος	€ 160

(1) Αναφέρεται στον κωδικό για τη διάσταση του πεδίου παρέμβασης στον Πίνακα 1 του παραρτήματος Ι του ΚΚΔ και στο παράρτημα IV του κανονισμού ΕΤΘΑΥ

(2) Αναφέρεται στον κωδικό κοινού δείκτη, κατά περίπτωση

Β. Λεπτομερή στοιχεία ανά τύπο πράξης

Σύντομος τίτλος τύπου πράξης	Σχέδιο Επιδότησης Διδάκτρων και Σίτισης Παιδιών ηλικίας μέχρι 4^{ων} ετών
Η Διαχειριστική Αρχή έλαβε υποστήριξη από εξωτερικούς συμβούλους (εταιρία) για τον Καθορισμό των απλοποιημένων μορφών κόστους	☒ ΟΧΙ
1. Περιγραφή του τύπου πράξης, συμπεριλαμβανομένου του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης (1)	Η πρόταση απλουστευμένων επιλογών κόστους τυγχάνει εφαρμογής στην πράξη «Σχέδιο Επιδότησης Διδάκτρων και Σίτισης Παιδιών ηλικίας μέχρι 4^{ων} ετών» με Δικαιούχο την Υπηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων Προνοίας (ΥΔΕΠ) του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας. Ως Ενδιάμεσος Φορέας έχει οριστεί η Μονάδα Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΜΕΚΤ) του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Η πράξη, ως προς τις διαδικασίες υλοποίησης, έχει τα χαρακτηριστικά Σχεδίου Χορηγιών, γι'αυτό αναφέρεται ως «Σχέδιο» στην παρούσα πρόταση. Εντούτοις, επειδή η πράξη δεν αποτελεί κρατική ενίσχυση, θα τύχει χειρισμού ως προς τον τρόπο καταχώρησης και διαχείρισης στο πληροφοριακό σύστημα, ως έργο Δημοσίων Συμβάσεων. Η πράξη αποσκοπεί στην ενίσχυση οικογενειών δικαιούχων Επιδόματος Τέκνου στη βάση εισοδηματικών κριτηρίων, μέσω της επιδότησης των διδάκτρων και του κόστους σίτισης των εξαρτώμενων παιδιών τους ηλικίας μέχρι 4 ετών. Τα επωφελούμενα παιδιά πρέπει να φοιτούν σε βρεφονηπιακούς σταθμούς και νηπιαγωγεία («Παρόχοι») που εγκρίνονται κάθε σχολικό έτος από την ΥΔΕΠ βάσει προκαθορισμένων κριτηρίων και περιλαμβάνονται στον κατάλογο εγκεκριμένων παρόχων που δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της ΥΔΕΠ (https://www.wbas.dmsw.gov.cy/dmsw/ydep.nsf/personnel_el/personnel_el?OpenForm). Δικαίωμα ένταξης στο Σχέδιο έχουν οικογένειες, οι οποίες: - Έχουν εγκριθεί από την ΥΔΕΠ ως δικαιούχοι Επιδόματος Τέκνου με βάση τους περί Παροχής Επιδόματος Τέκνου Νόμους, για το έτος εντός του οποίου αρχίζει το σχολικό έτος. - Έχουν παιδί ηλικίας μέχρι 4 ετών κατά την 31^{η} Αυγούστου πριν την έναρξη του σχολικού έτους (1^{η} Σεπτεμβρίου). - Πληρούν τα εισοδηματικά κριτήρια που ορίζονται στο Σχέδιο. Η επιλεξιμότητα του επωφελούμενου παιδιού επιβεβαιώνεται ηλεκτρονικά μέσω του μηχανογραφικού συστήματος για τους δικαιούχους του Επιδόματος Τέκνου που επίσης διαχειρίζεται η ΥΔΕΠ. Τα κριτήρια ένταξης του επωφελούμενου παιδιού ελέγχονται κατά την ημερομηνία ένταξής του στο Σχέδιο και παραμένουν σε ισχύ καθόλη τη διάρκεια του σχολικού έτους. Η έγκριση ένταξης ισχύει μόνο για ένα σχολικό έτος και η επιδότηση ξεκινά από τον ίδιο μήνα που υποβάλλεται η αίτηση. Εντάξεις στο Σχέδιο νέων επωφελουμένων δύναται να διεκπεραιώνονται κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους. Ο υπολογισμός της μηνιαίας επιδότησης πραγματοποιείται αυτόματα από το μηχανογραφικό σύστημα του Σχεδίου, λαμβάνοντας υπόψη την κατηγορία επιδόματος στην οποία εγκρίθηκε το επωφελούμενο παιδί κατά την ένταξή του, τη διάρκεια και το ωράριο φοίτησης του μήνα. Το ποσό επιδότησης καταβάλλεται απευθείας στους βρεφονηπιακούς σταθμούς και νηπιαγωγεία ως μέρος του μηνιαίου κόστους για τη φοίτηση των επωφελούμενων παιδιών. Η παρεχόμενη μηνιαία επιδότηση, καλύπτει μέχρι

	και το 80% του πραγματικού μηνιαίου κόστους διδάκτρων και σίτισης, με μέγιστο ποσό ανάλογα με το ύψος του εισοδήματος, την ηλικία του παιδιού, τη σύνθεση της οικογένειας και το ωράριο φοίτησης. Το μοναδιαίο κόστος ύψους €160/μήνα που υπολογίστηκε για την πράξη καλύπτει το επιλέξιμο μέσο μηνιαίο κόστος επιδότησης και περιλαμβάνει έμμεσες δαπάνες για τη διαχείριση του Σχεδίου, οι οποίες υπολογίστηκαν με ενιαίο συντελεστή έως 7% επί του επιλέξιμου κόστους επιδότησης, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 54(α) του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060. Όλες οι πληροφορίες αναφορικά με την πράξη αναρτώνται στην ιστοσελίδα της ΥΔΕΠ στον σύνδεσμο https://www.wbas.dmsw.gov.cy/dmsw/ydep.nsf/All/948C606835466BBEC2258886003EA9EE?OpenDocument και τα υποστηρικτικά έγγραφα υποβάλλονται από τους παρόχους και τους γονείς ηλεκτρονικά μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του Σχεδίου. Η πράξη θα συγχρηματοδοτηθεί από το Πρόγραμμα Πολιτικής Συνοχής «ΘΑλΕΙΑ 2021-2027» για την περίοδο Σεπτεμβρίου 2022 – Δεκεμβρίου 2026 με συνολική δημόσια δαπάνη ύψους €72,5εκ. Για περισσότερες πληροφορίες βλ. συνημμένο αρχείο «APPENDIX 1_TUITION FEES_EXPLANATORY NOTE -ΜΕΡΟΣ Α».
2. Ειδικός στόχος ή ειδικοί στόχοι	Ειδικός Στόχος 4(ια): Ενίσχυση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες περιλαμβανομένων υπηρεσιών που προάγουν την πρόσβαση σε στέγαση και υπηρεσιών φροντίδας με επίκεντρο τον άνθρωπο, συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης· εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόσβασης στην κοινωνική προστασία, με έμφαση στα παιδιά και στις μειονεκτούσες ομάδες· βελτίωση της προσβασιμότητας, μεταξύ άλλων για τα άτομα με αναπηρίες, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και των υπηρεσιών μακροχρόνιας περίθαλψης.
12. Συνολικό ποσό (εθνικό και ενωσιακό) που αναμένεται να επιστραφεί από την Επιτροπή σε αυτήν τη βάση	€72.500.000

Δείκτες

3. Δείκτης ενεργοποίησης της επιστροφής ποσών (2)	Μήνες επιδοτούμενης φοίτησης
4. Μονάδα μέτρησης για τον δείκτη ενεργοποίησης της επιστροφής ποσών	Αριθμός μηνών επιδοτούμενης φοίτησης
5. Τυποποιημένη κλίμακα μοναδιαίας	Τυποποιημένη κλίμακα μοναδιαίας δαπάνης

δαπάνης, κατ' αποκοπή ποσού ή ενιαίου συντελεστή	
6. Ποσό ανά μονάδα μέτρησης ή ποσοστό (για ενιαίους συντελεστές) των ΑΕΚ	€160 ευρώ ανά μήνα φοίτησης
7. Κατηγορίες δαπανών που καλύπτονται από το μοναδιαίο κόστος, το κατ' αποκοπή ποσό ή τον ενιαίο συντελεστή	Κόστος επιδότησης διδάκτρων και σίτισης επωφελούμενων παιδιών και λειτουργικές δαπάνες για τη διαχείριση της πράξης
8. Καλύπτουν οι εν λόγω κατηγορίες δαπανών όλες τις επιλέξιμες δαπάνες της πράξης;	Ναι
9. Μέθοδος προσαρμογής/-ών (3)	Το μοναδιαίο κόστος δύναται να προσαρμοστεί σε ετήσια βάση σύμφωνα με τον Δείκτη Εργατικού Κόστους (ΔΕΚ). Η τιμή βάσης υπολογίστηκε μέχρι το έτος 2024. Το προσαρμοσμένο κόστος για το έτος Ν (π.χ. 2025) θα εφαρμόζεται για τους μήνες φοίτησης που ξεκινούν από τον Ιανούαριο του Ν+1 (π.χ. 2026). Η φόρμουλα προσαρμογής είναι η ακόλουθη: Αναθεωρημένο μοναδιαίο κόστος = Τιμή βάσης 2024 x ΔΕΚ για το έτος Ν
10. Επαλήθευση της επίτευξης των διατεθειμένων μονάδων — να περιγραφεί ποιο ή ποια έγγραφα ή ποιο σύστημα θα χρησιμοποιηθεί για την επαλήθευση της επίτευξης των διατεθειμένων μονάδων — να περιγραφεί τι θα ελεγχθεί και από ποιον κατά τη διάρκεια των διαχειριστικών επαληθεύσεων	<u>(Α) Επιβεβαίωση συνολικού αριθμού μηνών φοίτησης επωφελούμενων παιδιών από τον Δικαιούχο</u> Για επιβεβαίωση του αριθμού των μηνών φοίτησης των επωφελούμενων παιδιών, θα λαμβάνεται από τον Δικαιούχο αναφορά (excel file) που εξάγεται από το μηχανογραφικό σύστημα («ΣΕΔ») του Δικαιούχου και περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τα εξής στοιχεία: - Μοναδικό αριθμό ταυτοποίησης επωφελούμενου παιδιού - Ημερομηνία γέννησης παιδιού - Επιβεβαιωμένη ημερομηνία έναρξης φοίτησης κάθε μήνα, - Επιβεβαιωμένη ημερομηνία λήξης φοίτησης κάθε μήνα, - Επωνυμία βρεφονηπιακού σταθμού/νηπιαγωγείου - Ποσό μηνιαίας επιδότησης - Μήνας επιδότησης Οι μονάδες που θα δηλώνονται αφορούν στους ημερολογιακούς μήνες κατά τους οποίους έλαβε επιδότηση το επωφελούμενο παιδί (για μερική ή ολική φοίτηση). Η πρώτη ημερομηνία έναρξης της φοίτησης δηλώνεται κατά την διαδικασία υποβολής της αίτησης ένταξης του επωφελούμενου παιδιού στο Σχέδιο από τον γονέα και

— να περιγραφεί ποιες ρυθμίσεις θα θεσπιστούν για τη συλλογή και την αποθήκευση των σχετικών δεδομένων/εγγράφων	επιβεβαιώνεται από τον συμβεβλημένο Πάροχο. Επιπρόσθετα, ο Πάροχος κατά το τέλος κάθε μήνα επιβεβαιώνει ηλεκτρονικά τη φοίτηση του κάθε παιδιού που συμμετέχει στο Σχέδιο. Παράλληλα, ο γονέας ενημερώνεται μηνιαίως για την πληρωμή που έχουν γίνει προς τον πάροχο για το επωφελούμενο παιδί του, εξασφαλίζοντας διαφάνεια μετά την εκτέλεση της πληρωμής και δυνατότητα άμεσης παρέμβασης σε περίπτωση ασυμφωνίας. Σημειώνεται ότι τα δεδομένα και αρχεία τηρούνται σε μηχανογραφικό σύστημα ΣΕΔ που έχει αναπτυχθεί ειδικά για την εφαρμογή του Σχεδίου, τηρώντας τις προδιαγραφές ασφάλειας και πρότυπα που έχουν καθοριστεί από το Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής (ΤΥΠ) και πραγματοποιεί αυτοματοποιημένους ελέγχους για τα κριτήρια επιλεξιμότητας των επωφελούμενων παιδιών. Για λεπτομερή περιγραφή των διαδικασιών που εφαρμόζει ο Δικαιούχος για επαλήθευση της διάρκειας φοίτησης και τους αυτοποιημένους ελέγχους του μηχανογραφικού συστήματος, βλέπε το συνημμένο αρχείο «APPENDIX 1_TUITION FEES_EXPLANATORY NOTE -ΜΕΡΟΣ Γ». Τα δεδομένα για τα επιδόματα εξάγονται μηνιαίως από το μηχανογραφικό σύστημα και αφού ελεγχθούν από τον Δικαιούχο προωθούνται για πληρωμή. Ταυτόχρονα, τηρούνται φυσικοί και ηλεκτρονικοί φάκελοι για όλους τους εγκεκριμένους παρόχους. <u>(Β) Επαληθεύσεις Ενδιάμεσου Φορέα</u> Ο ΕΦ, με βάση την αρμοδιότητα που του έχει εκχωρήσει η ΔΑ, διενεργεί δειγματοληπτικές επαληθεύσεις για επιβεβαίωση της ορθής ένταξης των επωφελούμενων παιδιών στο Σχέδιο και της φοίτησής τους σε εγκεκριμένο πάροχο που περιλαμβάνεται στον εγκεκριμένο κατάλογο βρεφονηπιακών σταθμών και νηπιαγωγείων. Για την επαλήθευση της ορθής ένταξης των επωφελούμενων παιδιών στο Σχέδιο, θα ελεγχθεί, σε δειγματοληπτική βάση, η διαδικασία υποβολής και έγκρισης της αίτησης του γονέα για συμμετοχή του παιδιού στο Σχέδιο. Η αίτηση υποβάλλεται ηλεκτρονικά από τον γονέα μέσω της ιστοσελίδας της ΥΔΕΠ ή της κυβερνητικής πύλης www.gov.cy, αφού προηγηθεί η εγγραφή του δικαιούχου παιδιού σε βρεφονηπιακό σταθμό /νηπιαγωγείο που συμμετέχει στο Σχέδιο. Ο Ενδιάμεσος Φορέας βασίζεται στους αυτοματοποιημένους ελέγχους που πραγματοποιούνται στο πληροφοριακό σύστημα αναφορικά με τα κριτήρια επιλεξιμότητας του παιδιού και ελέγχει τα ακόλουθα: - Ενημέρωση γονέα για έγκριση ένταξης στο Σχέδιο από την ΥΔΕΠ μέσω ηλεκτρονικού μηνύματος - Το επωφελούμενο παιδί εντάχθηκε σε εγκεκριμένο πάροχο και εγκεκριμένο τμήμα/τάξη κατά την έναρξη συμμετοχής του στο Σχέδιο ανά σχολική χρονιά - Ορθή καταχώρηση των στοιχείων του παιδιού και της φοίτησής του στο ηλεκτρονικό αρχείο (excel file) και συνάφεια με τα στοιχεία στο πληροφοριακό σύστημα ΣΕΔ κατά τον μήνα έναρξης συμμετοχής του στο Σχέδιο ανά σχολική χρονιά Για την επαλήθευση της φοίτησης των επωφελούμενων παιδιών σε εγκεκριμένο πάροχο, θα εξεταστεί η διαδικασία υποβολής και έγκρισης της αίτησης συμμετοχής του παρόχου / βρεφονηπιακού σταθμού / νηπιαγωγείου στο Σχέδιο, καθώς και η ορθή καταχώρισή του στο πληροφοριακό σύστημα. Συγκεκριμένα, θα ελεχθούν: - Το έντυπο υποβολής αίτησης από τους Βρεφονηπιακούς Σταθμούς και Νηπιαγωγεία (Έντυπο ΣΕΔ02) - Το έντυπο ελέγχου εντύπων αίτησης (Έντυπο ΣΕΔ01) που συμπληρώνεται από τον Δικαιούχο - Συμπερίληψη του παρόχου στον κατάλογο βρεφονηπιακών σταθμών και νηπιαγωγείων που έχουν εγκριθεί για συμμετοχή στο Σχέδιο

	- Ορθή καταχώρηση του εγκεκριμένου παρόχου και του τμήματος/τάξης στο μηχανογραφικό σύστημα ΣΕΔ Η επαλήθευση αφορά το επίπεδο ΕΕ προς Κράτος Μέλος ("upper level") και διενεργείται τουλάχιστο μία φορά κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους (Σεπτέμβριος – Αύγουστος) και ολοκληρώνεται πριν από τις 31 Οκτωβρίου του έτους λήξης της λογιστικής χρήσης. <u>(Γ) Επαληθεύσεις Διαχειριστικής Αρχής</u> Η Διαχειριστική Αρχή, μέσω της Διεύθυνσης Χρηματοοικονομικού Ελέγχου Ευρωπαϊκών Πόρων (ΔΕΠ) του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας, πριν την υποβολή αίτησης πληρωμής στην ΕΕ, επιβεβαιώνει την αριθμητική ορθότητα του ηλεκτρονικού αρχείου (MS Excel) που υποβάλλεται από τον Δικαιούχο και τη λογικότητα των δεδομένων που περιλαμβάνονται σε αυτό. Συγκεκριμένα, θα εξετάσει τα ακόλουθα: - κατά πόσο οι μήνες φοίτησης που περιλαμβάνονται στο αρχείο Excel αφορούν την επιλέξιμη περίοδο του προγράμματος, - κατά πόσο εντοπίζονται ασυνέπειες στους μήνες φοίτησης ή στα μηνιαία επιδόματα δίδακτρα σε σχέση με τα εγκεκριμένα ποσά επιδότησης διδάκτρων - θα διασφαλίσει ότι δεν υπάρχουν διπλές εγγραφές του ίδιου παιδιού στον ίδιο μήνα φοίτησης - θα διασφαλίσει την αριθμητική ορθότητα του συνόλου των μηνών φοίτησης - θα διασφαλίσει ότι ο συνολικός αριθμός των επιλέξιμων μηνών φοίτησης που καταγράφονται στο ηλεκτρονικό αρχείο (μετά την αφαίρεση των μηνών μηδενικής επιδότησης), συνάδει με τον αριθμό μονάδων που δηλώνονται στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα της Διαχειριστικής Αρχής (ΟΠΣ). Επιπλέον, η ΔΕΠ διενεργεί δειγματοληπτικές διοικητικές επαληθεύσεις σε δείγμα επωφελούμενων παιδιών, το οποίο επιλέγεται με βάση μεθοδολογία αξιολόγησης κινδύνων σύμφωνα με τις «Κατευθυντήριες γραμμές για τις Διαδικασίες διασφάλισης της Προστασίας των Οικονομικών Συμφερόντων της Ένωσης στο πλαίσιο του Προγράμματος «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027». Για τα παιδιά που περιλαμβάνονται στο δείγμα επιβεβαιώνεται η μηνιαία φοίτηση του παιδιού μέσω της μηνιαίας ηλεκτρονικής επιβεβαίωσης που υποβάλλεται από τον βρεφονηπιακό σταθμό/νηπιαγωγείο. Επίσης, στα πλαίσια των καθηκόντων της, η Διαχειριστική Αρχή επιβεβαιώνει ότι υφίστανται κατάλληλες διαδικασίες και ρυθμίσεις για την αποτελεσματική παρακολούθηση και εποπτεία των καθηκόντων που έχουν ανατεθεί στον Ενδιάμεσο Φορέα βάσει επαρκών μηχανισμών αναφοράς. Οι διαδικασίες αυτές περιγράφονται στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου του Προγράμματος (κεφ. 2.1.2 – «Καθορισμός των καθηκόντων και αρμοδιοτήτων που εκτελούνται απευθείας από τη Διαχειριστική Αρχή»), καθώς και στις Κατευθυντήριες Γραμμές της ΔΑ για τις «Διαδικασίες διασφάλισης της Προστασίας των Οικονομικών Συμφερόντων της Ένωσης» (κεφ. 8.1 – «Επαληθεύσεις τήρησης υποχρεώσεων ΕΦ ΔΣ»). <u>(Δ) Διαδικασία ενστάσεων, παραπόνων και καταγγελιών</u> Οποιεσδήποτε ενστάσεις ή παράπονα εκ μέρους γονέων ή παρόχων σχετικά με την διαδικασία ή το ποσό επιδότησης, υποβάλλονται και εξετάζονται από την ΥΔΕΠ. Επιπλέον, έχουν θεσπιστεί εθνικές διαδικασίες υποδοχής, εξέτασης και χειρισμού καταγγελιών οι οποίες θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης. Η διαδικασία περιγράφεται στο συνημμένο αρχείο «APPENDIX 1_TUITION FEES_EXPLANATORY NOTE - ΜΕΡΟΣ Ε».
11. Πιθανά στρεβλά κίνητρα, μέτρα	<u>(Α) Κίνδυνος λανθασμένης/ψευδούς δήλωσης φοίτησης (Χαμηλό επίπεδο κινδύνου)</u>

μετριασμού (4) και εκτιμώμενο επίπεδο κινδύνου (υψηλό/μεσαίο/χαμηλό)	Για μετριασμό του κινδύνου απαιτείται ηλεκτρονική επιβεβαίωση για την έναρξη φοίτησης του επωφελούμενου παιδιού από τον γονέα κατά την αίτησή του για συμμετοχή στο Σχέδιο και κάθε τέλος του μήνα από τον βρεφονηπιακό σταθμό/νηπιαγωγείο, περιορίζοντας τις δυνατότητες υποβολής λανθασμένων ή ψευδών στοιχείων. Επιπλέον, ο Δικαιούχος πραγματοποιεί διοικητικούς και επιτόπιους ελέγχους σε δειγματοληπτική βάση για επιβεβαίωση της φοίτησης. Η διαδικασία περιγράφεται στο συνημμένο αρχείο «APPENDIX 1_TUITION FEES_EXPLANATORY NOTE -ΜΕΡΟΣ Γ. <u>(Β) Κίνδυνος διπλής χρηματοδότησης (Χαμηλό επίπεδο κινδύνου)</u> Λόγω δικλείδων ασφαλείας στο μηχανογραφικό σύστημα, ένα επωφελούμενο παιδί που έχει μοναδικό αριθμό εγγραφής (αριθμός Πιστοποιητικού γέννησης) δεν μπορεί κατά την ίδια χρονική περίοδο να δηλωθεί σε δύο παρόχους και να λάβει διπλή επιδότηση Η διαδικασία περιγράφεται στο συνημμένο αρχείο «APPENDIX 1_TUITION FEES_EXPLANATORY NOTE -ΜΕΡΟΣ ΣΤ».

1) Προβλεπόμενη ημερομηνία έναρξης της επιλογής των πράξεων και προβλεπόμενη τελική ημερομηνία ολοκλήρωσής τους (βλ. άρθρο 63 παράγραφος 5 του ΚΚΔ).

2) Για πράξεις που περιλαμβάνουν διάφορες απλουστευμένες επιλογές κόστους που καλύπτουν διαφορετικές κατηγορίες δαπανών, διαφορετικά έργα ή διαδοχικές φάσεις μιας πράξης, τα πεδία 3 έως 11 πρέπει να συμπληρώνονται για κάθε δείκτη ενεργοποίησης της επιστροφής ποσών.

3) Κατά περίπτωση, αναφέρεται η συχνότητα και το χρονοδιάγραμμα της προσαρμογής και γίνεται σαφής αναφορά σε συγκεκριμένο δείκτη (συμπεριλαμβανομένου του συνδέσμου προς τον δικτυακό τόπο στον οποίο δημοσιεύεται ο εν λόγω δείκτης, εάν ισχύει).

4) Υπάρχουν πιθανές αρνητικές επιπτώσεις στην ποιότητα των δραστηριοτήτων που λαμβάνουν στήριξη και, αν ναι, ποια μέτρα (π.χ. διασφάλιση ποιότητας) θα ληφθούν προς αντιστάθμιση αυτού του κινδύνου;

Γ. Υπολογισμός της τυποποιημένης κλίμακας μοναδιαίων δαπανών, κατ' αποκοπή ποσών ή ενιαίων συντελεστών

1. Πηγή δεδομένων που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της τυποποιημένης κλίμακας μοναδιαίων δαπανών, κατ' αποκοπή ποσών ή ενιαίων συντελεστών (ποιος παρήγαγε, συνέλεξε και καταχώρισε τα δεδομένα, πού αποθηκεύονται τα δεδομένα, προθεσμίες, επαλήθευση κ.λπ.)

<u>(Δ) Τύπος πράξης: Σχέδιο Επιδότησης Διδάκτρων και Σίτισης Παιδιών ηλικίας μέχρι 4ων ετών</u>

Για την κοστολόγηση της πράξης έχουν χρησιμοποιηθεί ιστορικά δεδομένα, τα οποία εξάχθηκαν από το μηχανογραφικό σύστημα του Σχεδίου Επιδότησης Διδάκτρων (ΣΕΔ) της ΥΔΕΠ και τα οποία αφορούν στα παιδιά που εντάχθηκαν και έτυχαν επιχορήγησης κατά την περίοδο Σεπτεμβρίου 2022 - Δεκεμβρίου 2024.

Τα δεδομένα αυτά θεωρούνται αξιόπιστα με βάση τους ελέγχους που διενεργήθηκαν από τον Δικαιούχο και έχουν συμφωνηθεί από την Διεύθυνση Χρηματοοικονομικού Ελέγχου Ευρωπαϊκών πόρων (ΔΕΠ) στο σύνολό τους με το λογιστικό σύστημα της Κεντρικής Κυβέρνησης (FIMAS) στο οποίο καταχωρούνται όλα τα ποσά πληρωμών. Για την κοστολόγηση λήφθηκαν υπόψη τα υπολογιστικά αρχεία (excel files) τα οποία ελέγχθηκαν από τον Δικαιούχο πριν την καταβολή των πληρωμών στους παρόχους.

Το μέγιστο μηνιαίο επίδομα καθορίζεται από την ΥΔΕΠ ανά σχολική χρονιά σύμφωνα με το ύψος του εισοδήματος, την ηλικία του παιδιού (0-2 και 2-4 ετών), τη σύνθεση της οικογένειας (αριθμός τέκνων/μονογονείς) και το ωράριο φοίτησης (πρωινή ή απογευματινή απασχόληση). Επίσης, το ύψος του μηνιαίου επιδόματος δεν μπορεί να ξεπερνά το 80% του πραγματικού μηνιαίου κόστους διδάκτρων και σίτισης που καταβάλλει ο γονέας στον βρεφονηπιακό σταθμό ή στο νηπιαγωγείο. Τα μέγιστα ποσά επιδότησης δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του Σχεδίου (Υπηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας). Το ύψος του επιλέξιμου μηνιαίου επιδόματος υπολογίζεται αυτόματα από το μηχανογραφικό σύστημα λαμβάνοντας υπόψη τις πιο πάνω μεταβλητές.

2. Να διευκρινιστεί για ποιον λόγο ενδείκνυνται η προτεινόμενη μέθοδος και ο προτεινόμενος υπολογισμός βάσει του άρθρου 94 παράγραφος 2 του ΚΚΔ για τον τύπο πράξης.

(Δ) Τύπος πράξης: Σχέδιο Επιδότησης Διδάκτρων και Σίτισης Παιδιών ηλικίας μέχρι 4ων ετών

Λόγω των διαφόρων κριτηρίων που λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό του ύψους του μηνιαίου επιδόματος για κάθε σχολική χρονιά, η επιστροφή ποσών από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στη βάση πραγματικού κόστους θα επέφερε μεγάλο διοικητικό φόρτο για τον Δικαιούχο και για τις αρμόδιες αρχές που επαληθεύουν τις επιλέξιμες δαπάνες της πράξης. Τα κριτήρια (π.χ. εισοδηματικά κριτήρια) διαφοροποιούνται ανά σχολική χρονιά, σύμφωνα με την ηλικία του παιδιού, τη σύνθεση της οικογένειας και το ωράριο φοίτησης, καταλήγοντας σε πέραν των 60 διαφορετικών μηνιαίων μέγιστων ποσών επιδότησης. Επίσης, το πραγματικό ποσό επιδότησης προσαρμόζεται αναλογικά με τις μέρες φοίτησης του παιδιού στον πάροχο.

Ως εκ τούτου, ο υπολογισμός ενός μέσου μηνιαίου ποσού επιδόματος στη βάση τυποποιημένης κλίμακας κόστους, το οποίο θα πολλαπλασιάζεται με τον αριθμό των μηνών επιδότησης, θα επιφέρει απλοποίηση στον τρόπο δήλωσης και ανάκτησης των επιλέξιμων δαπανών από την ΕΕ.

3. Να προσδιορίσετε τον τρόπο διενέργειας των υπολογισμών, ιδίως περιλαμβάνοντας τυχόν παραδοχές ως προς την ποιότητα ή τις ποσότητες. Κατά περίπτωση, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται και, εάν ζητηθεί, να παρέχονται στατιστικά αποδεικτικά στοιχεία και τιμές αναφοράς, σε μορφότυπο που να μπορεί να χρησιμοποιηθεί από την Επιτροπή.

(Δ) Τύπος πράξης: Σχέδιο Επιδότησης Διδάκτρων και Σίτισης Παιδιών ηλικίας μέχρι 4ων ετών

Για σκοπούς κοστολόγησης έχει υπολογιστεί το ύψος του **μέσου μηνιαίου επιδόματος** που καταβλήθηκε ανά μήνα σε κάθε επωφελούμενο παιδί. Το μηνιαίο επίδομα υπολογίζεται με βάση την μερική ή ολική φοίτηση του παιδιού κατά τη διάρκεια του μήνα. Ο λόγος που χρησιμοποιείται ως μονάδα μέτρησης ο αριθμός μηνών επιδότησης και όχι ο αριθμός επωφελουμένων είναι η δυνατότητα που παρέχεται στα παιδιά για ένταξη ή αποχώρησή τους από το Σχέδιο καθόλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς που δύναται να μεταβάλει τους μήνες συμμετοχής τους στο σχέδιο επιδότησης.

Συνολικά για την περίοδο 1/9/2022 μέχρι τις 31/12/2024, έχουν καταβληθεί επιδόματα ύψους €35.699.262 για 237.464 μήνες επιδότησης. Στους υπολογισμούς δεν έχουν ληφθεί υπόψη οι μήνες για τους οποίους δεν καταβλήθηκε επίδομα, λόγω ελλειπούς τεκμηρίωσης της φοίτησης από πλευράς παρόχου και γονέα, έστω και αν το παιδί συμμετείχε στο σχέδιο (δηλ. αφαιρέθηκαν οι μήνες με μηδενικά ποσά επιδότησης). Ως εκ τούτου, το μέσο μηνιαίο επίδομα ανήλθε σε €150,34. Σε αυτό προστέθηκαν έμμεσες δαπάνες για τη διαχείριση του Σχεδίου, οι οποίες υπολογίστηκαν με ενιαίο συντελεστή έως 7% επί του επιλέξιμου κόστους επιδότησης, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 54(α) του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060.

Ως εκ τούτου, το μέσο μηνιαίο επίδομα ανήλθε σε €160,86 και στρογγυλοποιήθηκε στα **€160/μήνα**.

Η διαδικασία κοστολόγησης περιγράφεται στο συνημμένο αρχείο «APPENDIX 1_TUITION FEES_EXPLANATORY NOTE -ΜΕΡΟΣ Β».

4. Να εξηγήσετε πώς εξασφαλίσατε ότι στον υπολογισμό της τυποποιημένης κλίμακας μοναδιαίου κόστους, κατ' αποκοπή ποσού ή ενιαίου συντελεστή έχουν περιληφθεί μόνον επιλέξιμες δαπάνες.

(Δ) Τύπος πράξης: Σχέδιο Επιδότησης Διδάκτρων και Σίτισης Παιδιών ηλικίας μέχρι 4ων ετών

Για τον υπολογσμό της τυποποιημένης κλίμακας μοναδιαίου κόστους έχουν ληφθεί υπόψη μόνο δεδομένα για τα ποσά επιδότησης που έχουν καταβληθεί για τα δικαιούχα επωφελούμενα παιδιά. Δεν καταβάλλονται οποιεσδήποτε άλλες μη επιλέξιμες δαπάνες στους παρόχους.

5. Αξιολόγηση από την ή τις ελεγκτικές αρχές της μεθοδολογίας υπολογισμού και των ποσών, καθώς και των ρυθμίσεων για τη διασφάλιση της επαλήθευσης, της ποιότητας, της συλλογής και της αποθήκευσης των δεδομένων.

(Δ) Τύπος πράξης: Σχέδιο Επιδότησης Διδάκτρων και Σίτισης Παιδιών ηλικίας μέχρι 4ων ετών

Η πρόταση υποβλήθηκε στην Αρχή Ελέγχου για αξιολόγηση και επισυνάπτεται η σχετική γνωμοδότηση

Προσάρτημα 2: Συνεισφορά της Ένωσης βάσει χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με δαπάνες

2.1 Σχέδια Χορηγιών για ενίσχυση της Έρευνας και Καινοτομίας

Α. Σύνοψη των κύριων στοιχείων

Προτεραι-ότητα	Ταμείο	Ειδικός στόχος	Κατηγορία περιφέρειας	Ποσό που καλύπτεται από τη μη συνδεόμενη με τις δαπάνες χρηματοδότηση	Τύπος/-οι καλυπτόμενης πράξης		Όροι που πρέπει να πληρωθούν / αποτελέσματα που πρέπει να επιτευχθούν και που ενεργοποιούν την επιστροφή ποσών από την Επιτροπή	Δείκτης		Μονάδα μέτρησης για τους όρους που πρέπει να εκπληρωθούν / αποτελέσματα που πρέπει να επιτευχθούν και που ενεργοποιούν την επιστροφή ποσών από την Επιτροπή	Προβλεπόμενο είδος της μεθόδου επιστροφής που χρησιμοποιείται για την επιστροφή ποσών στον/στους δικαιούχο/-ους
					Κωδικός (1)	Περιγραφή		Κωδικός (2)	Περιγραφή		
1	ΕΤΠΑ	RSO1.1. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών	Μετάβαση	83.400.000,00	012. Δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας σε δημόσια ερευνητικά κέντρα, στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και σε κέντρα ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της δικτύωσης (βιομηχανική έρευνα, πειραματική ανάπτυξη, μελέτες σκοπιμότητας)	Σχέδια Χορηγιών του Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας για ενίσχυση της Έρευνας και Καινοτομίας	Ολοκλήρωση 360 έργων	RCO02. Επιχειρήσεις που υποστηρίζονται με επιχορηγήσεις	Επαληθευμένη ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου. Ένα έργο θεωρείται ολοκληρωμένο όταν ο ΕΦ ενημερώσει επίσημα και γραπτώς τον Δικαιούχο για την ολοκλήρωση της επαλήθευσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου.	Αριθμός έργων που έχουν ολοκληρωθεί	Επιστροφή επιλέξιμων δαπανών που όντως πραγματοποιήθηκαν

(1) Αναφέρεται στον κωδικό για τη διάσταση του πεδίου παρέμβασης στον Πίνακα 1 του παραρτήματος I του ΚΚΔ και στο παράρτημα IV του κανονισμού ΕΤΘΑΥ

(2) Αναφέρεται στον κωδικό κοινού δείκτη, κατά περίπτωση

Β. Λεπτομερή στοιχεία ανά τύπο πράξης

Σύντομος τίτλος τύπου πράξης	Σχέδια Χορηγιών του Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας για ενίσχυση της Έρευνας και Καινοτομίας
1. Περιγραφή του τύπου πράξης, συμπεριλαμβανομένου του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης	Η πράξη αφορά στα Σχέδια Χορηγιών του Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας (ΙδΕΚ). Το ΙδΕΚ είναι ο εθνικός φορέας, αρμόδιος για την υποστήριξη και προώθηση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας στην Κύπρο και έχει οριστεί από την Διαχειριστική Αρχή ως ο μοναδικός Ενδιάμεσος Φορέας για Σχέδια Χορηγιών για έργα Έρευνας και Καινοτομίας. Όλες οι προσκλήσεις του Σχεδίου καλύπτουν δραστηριότητες έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας, όπως αυτές καθορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 651/2014 και στον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/1315, ως εξής: - Δραστηριότητες Έρευνας και Ανάπτυξης (Άρθρο 25 του ΓΚΑΚ), - Δραστηριότητες Καινοτομίας (Άρθρο 28 του ΓΚΑΚ), - Συμμετοχή ΜμΕ σε Εμπορικές Εκθέσεις (Άρθρο 19 του ΓΚΑΚ), - Δραστηριότητες Νεοσύστατων Επιχειρήσεων (Άρθρο 22 του ΓΚΑΚ), και - Επενδυτικές Ενισχύσεις για Ερευνητικές Υποδομές (Άρθρο 26 του ΓΚΑΚ). Σε κάθε Πρόσκληση καθορίζονται οι επιλέξιμες δραστηριότητες στη βάση του σχετικού άρθρου του ΓΚΑΚ. Σε περίπτωση που το άρθρο του ΓΚΑΚ δεν επιτρέπει τη χρηματοδότηση μεγάλων επιχειρήσεων η ενίσχυση παραχωρείται μέσω του κανονισμού για ενισχύσεις Ήσσονος Σημασίας (DeMinimis). Οι δράσεις στα πλαίσια του Σχεδίου καλύπτουν τους ακόλουθους τύπους πεδίων παρέμβασης: - 010. Δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας σε ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένης της δικτύωσης - 011. Δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας σε μεγάλες επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένης της δικτύωσης - 012. Δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας σε δημόσια ερευνητικά κέντρα, στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και σε κέντρα ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της δικτύωσης (βιομηχανική έρευνα, πειραματική ανάπτυξη, μελέτες σκοπιμότητας) Δικαιούχοι του σχεδίου είναι Οργανισμοί Έρευνας (όπως δημόσια πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα κ.ά), μικρές, μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις (συμπεριλαμβανομένων ιδιωτικών πανεπιστημίων), και άλλοι φορείς δημόσιου, Ευρύτερου δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα, σύμφωνα με τους όρους της κάθε πρόσκλησης. Οι κατηγορίες δαπανών που καλύπτονται στο πλαίσιο των χρηματοδοτούμενων έργων αφορούν σε Αμοιβές Προσωπικού, Δαπάνες για Όργανα και Εξοπλισμό, Δαπάνες για Αγορά Υπηρεσιών, Δαπάνες για Ερευνητικούς Φορείς του Εξωτερικού, Μετακινήσεις στο Εξωτερικό, Αναλώσιμα, Ειδικά Έξοδα, Υπερκεφαλικά, Δαπάνες Καινοτομίας και Δαπάνες για Συμμετοχή ΜμΕ σε Εμπορικές Εκθέσεις. Οι επιλέξιμες κατηγορίες δαπανών καθορίζονται σύμφωνα με τις δραστηριότητες στις οποίες στοχεύει η εκάστοτε πρόσκληση. Διευκρινίζεται ότι, όλες οι δαπάνες αφορούν στην εκπλήρωση του έργου της Πρότασης που είναι η εκπόνηση έρευνας ή καινοτομίας. Η πράξη ξεκίνησε το 2019 με την ανακοίνωση προσκλήσεων και θα λήξει το Δεκέμβριο του 2029 με την ολοκλήρωση των επενδύσεων των έργων. Σε κάθε περίπτωση επιλέξιμες

	είναι οι επενδύσεις που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ 01/01/2021 και 31/12/2029 και δεν θα καλυφθούν επενδύσεις προγενέστερες της έναρξης της προγραμματικής περιόδου. Οι προσκλήσεις που επιλέγηκαν για να συμμετέχουν στην πράξη δεν περιλαβάνονται σε οποιοδήποτε άλλο χρηματοδοτούμενο πρόγραμμα. Ο συνολικός προϋπολογισμός της πράξης ανέρχεται σε €83,4εκ, εκ των οποίων €50εκ είναι η κοινοτική συνεισφορά. Η κοστολόγηση έγινε λαμβάνοντας υπόψη τον προγραμματισμό των προσκλήσεων οι οποίες θα ενταχθούν εντός της πράξης, σε σχέση με τις κατηγορίες των επενδύσεων, τα είδη των έργων και τους δυνητικούς δικαιούχους, στη βάση ιστορικών δεδομένων προηγούμενων προσκλήσεων του ΙΔΕΚ που είτε χρηματοδοτήθηκαν από την ΠΠ 14-20, είτε εντάχθηκαν στο ΣΑΑ είτε χρηματοδοτήθηκαν από Εθνικούς πόρους. Το προτεινόμενο Σχέδιο ξεκίνησε με προσκλήσεις που εκδόθηκαν το 2019, συμβόλαια με τους δικαιούχους που υπογράφηκαν από το 2020 και επενδύσεις που ξεκίνησαν από το 2021. Επομένως, τα προτεινόμενα ποσά κοινοτικής συνεισφοράς που ενεργοποιούν τα ενδιάμεσα παραδοτέα προκύπτουν από ιστορικά στοιχεία πληρωμών που πραγματοποιήθηκαν από τον ΕΦ, τα οποία αποτέλεσαν τη βάση των προβλέψεων για την υλοποίηση των επενδύσεων μέχρι τη λήξη της πράξης τον Δεκέμβριο 2029. Ως εκ τούτου, τα ποσά που ζητούνται από την Επιτροπή αντιστοιχούν σε πραγματικό κόστος χορηγίας που καταβάλλει το Κράτος Μέλος στους δικαιούχους. (βλέπε συνημμένο «APPENDIX 2_RESEARCH INNOVATION_EXPLANATORY NOTE Μέρος Β») Σύμφωνα με τον προγραμματισμό, αναμένεται να ολοκληρωθούν τουλάχιστον 360 έργα που θα προκύψουν κατά μέσο όρο από περίπου 36 προσκλήσεις. Οι επιμέρους επενδύσεις των έργων κοστολογήθηκαν σύμφωνα με παρόμοιας φύσης έργα που έχουν ήδη υλοποιηθεί. Για κάθε έργο θα υπάρχουν υπογραμμένες συμφωνίες χρηματοδότησης με τον δικαιούχο σύμφωνα με τις οποίες θα υλοποιηθούν πραγματικές δράσεις και παραδοτέα τα οποία θα επαληθεύονται , όπως περιγράφεται στο Μέρος 10 του παρόντος εγγράφου διασφαλίζοντας την τήρηση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.
2. Ειδικός/-οί στόχος/-οι	RSO1.1. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών
3. Όροι που πρέπει να πληρωθούν / αποτελέσματα που πρέπει να επιτευχθούν και που ενεργοποιούν την επιστροφή ποσών από την Επιτροπή	Ολοκλήρωση 360 έργων
4. Προθεσμία για την εκπλήρωση των όρων ή την επίτευξη των αποτελεσμάτων	31 Δεκεμβρίου 2029
5. Ορισμός του δείκτη	Επαληθευμένη ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου. Ένα έργο θεωρείται ολοκληρωμένο όταν ο ΕΦ ενημερώσει επίσημα και γραπτώς τον Δικαιούχο για την ολοκλήρωση της επαλήθευσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου.
6. Μονάδα μέτρησης για τους όρους που πρέπει να	Αριθμός έργων που έχουν ολοκληρωθεί.

<table>
<tr><td>εκπληρωθούν / αποτελέσματα που πρέπει να επιτευχθούν και που ενεργοποιούν την επιστροφή ποσών από την Επιτροπή</td><td></td></tr>
<tr><td>7. Ενδιάμεσα παραδοτέα (αν υπάρχουν) που ενεργοποιούν την επιστροφή ποσών από την Επιτροπή με χρονοδιάγραμμα των επιστροφών</td><td>
<table>
<tr><th>Ενδιάμεσα παραδοτέα</th><th>Προβλεπόμενη ημερομηνία</th><th>Ποσό (EUR)</th></tr>
<tr><td>Π1: Υπογραφή συμβολαίων που δεσμεύουν τουλάχιστο το 45% του συνολικού προϋπολογισμού της πράξης</td><td>30 Ιουνίου 2024</td><td>15.000.000</td></tr>
<tr><td>Π2: Υπογραφή συμβολαίων που δεσμεύουν τουλάχιστο το 60% του συνολικού προϋπολογισμού της πράξης</td><td>31 Δεκ 2024</td><td>7.000.000</td></tr>
<tr><td>Π3: Υπογραφή συμβολαίων που δεσμεύουν τουλάχιστο το 75% του συνολικού προϋπολογισμού της πράξης</td><td>30 Ιουνίου 2025</td><td>4.000.000</td></tr>
<tr><td>Π4: Υπογραφή συμβολαίων που δεσμεύουν το 100% του συνολικού προϋπολογισμού της πράξης και ολοκλήρωση 110 έργων</td><td>31 Δεκ 2025</td><td>4.000.000</td></tr>
<tr><td>Π5: Ολοκλήρωση 130 έργων</td><td>30 Ιουνίου 2026</td><td>4.000.000</td></tr>
<tr><td>Π6: Ολοκλήρωση140 έργων</td><td>31 Δεκ 2026</td><td>6.000.000</td></tr>
<tr><td>Π7: Ολοκλήρωση 170 έργων</td><td>30 Ιουνίου 2027</td><td>3.000.000</td></tr>
<tr><td>Π8: Ολοκλήρωση 210 έργων</td><td>31 Δεκ 2027</td><td>3.000.000</td></tr>
<tr><td>Π9: Ολοκλήρωση 280 έργων</td><td>30 Ιουνίου 2028</td><td>2.000.000</td></tr>
<tr><td>Π10: Ολοκλήρωση 340 έργων</td><td>31 Δεκ 2028</td><td>1.000.000</td></tr>
<tr><td>Π11: Ολοκλήρωση 360 έργων</td><td>31 Δεκ 2029</td><td>1.000.000</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>7.1. Μέθοδος επιστροφής που χρησιμοποιείται για την επιστροφή ποσών στον ή στους δικαιούχους</td><td>3. Επιστροφή επιλέξιμων δαπανών που όντως πραγματοποιήθηκαν</td></tr>
<tr><td>8. Συνολικό ποσό (συμπεριλαμβανομένης</td><td>€83.400.000</td></tr>
</table>

της ενωσιακής και της εθνικής χρηματοδότησης)	
9. Μέθοδος προσαρμογής/-ών	Δεν εφαρμόζεται μέθοδος προσαρμογής
10. Επαλήθευση της επίτευξης του αποτελέσματος ή της εκπλήρωσης του όρου (και, κατά περίπτωση, των ενδιάμεσων παραδοτέων): — να περιγραφεί ποιο ή ποια έγγραφα ή ποιο σύστημα θα χρησιμοποιηθεί για την επαλήθευση της επίτευξης του αποτελέσματος ή της εκπλήρωσης του όρου (και, κατά περίπτωση, καθένα από τα ενδιάμεσα παραδοτέα) — να περιγραφεί πώς θα διεξαχθούν οι διαχειριστικές επαληθεύσεις (συμπεριλαμβανομένων των επιτόπιων) και από ποιον — να περιγραφεί ποιες ρυθμίσεις θα θεσπιστούν για τη συλλογή και την αποθήκευση των σχετικών δεδομένων/εγγράφων	<u>(Α) Επαληθεύσεις Δικαιούχου</u> Για την επαλήθευση της επίτευξης των στόχων χρησιμοποιούνται τα ακόλουθα στοιχεία, που λαμβάνονται από τον Ενδιάμεσο Φορέα: *(α) Υπογραφή Συμβολαίων που δεσμεύουν ποσοστό του συνολικού προϋπολογισμού της πράξης (Παραδοτέα 1 μέχρι 4):* - Υπογραμμένη δήλωση από τον αρμόδιο Υπεύθυνο/Διευθυντή του Ενδιάμεσου φορέα που επιβεβαιώνει την επίτευξη του στόχου και περιέχει λίστα των συμβολαίων έργων που έχουν υπογραφεί. Στην λίστα αναφέρεται ο τίτλος της πρόσκλησης, ο μοναδικός αριθμός πρωτοκόλλου του συμβολαίου, η ημερομηνία υπογραφής του συμβολαίου, το ποσό προϋπολογιζόμενης χορηγίας, ο μοναδικός αριθμός του δικαιούχου (Ανάδοχος Φορέας), η κατηγορία δικαιούχου (π.χ. επιχείρηση, ερευνητικός φορέας κλπ). - Αντίγραφο των υπογραμμένων συμβολαίων έργων. Τα συμβόλαια φυλάσσονται στο πληροφοριακό σύστημα του ΕΦ και επαληθεύονται από την Διαχειριστική Αρχή σε δειγματοληπτική βάση, σύμφωνα με τις πρόνοιες της εγκυκλίου επαληθεύσεων. *(β) Ολοκλήρωση έργων (Παραδοτέα 4 μέχρι 11):* - Υπογραμμένη δήλωση από τον αρμόδιο Υπεύθυνο/Διευθυντή του Ενδιάμεσου φορέα που επιβεβαιώνει την επίτευξη του στόχου και περιέχει λίστα των έργων που έχουν πλήρως ολοκληρωθεί. Στην λίστα αναφέρεται ο τίτλος της πρόσκλησης, ο μοναδικός αριθμός πρωτοκόλλου του συμβολαίου, η ημερομηνία υπογραφής του συμβολαίου, το ποσό τελικής χορηγίας που πληρώθηκε, η ημερομηνία πληρωμής των ενδιάμεσων και τελικών δόσεων, ο μοναδικός αριθμός του δικαιούχου (Ανάδοχος Φορέας), η κατηγορία δικαιούχου (π.χ. επιχείρηση, ερευνητικός φορέας κλπ). - Αντίγραφο της γραπτής ενημέρωσης του Δικαιούχου από τον ΕΦ για την ολοκλήρωση της επαλήθευσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου. Τα αποδεικτικά φυλάσσονται στο πληροφοριακό σύστημα του ΕΦ και επαληθεύονται από την Διαχειριστική Αρχή σε δειγματοληπτική βάση, σύμφωνα με τις πρόνοιες της εγκυκλίου επαληθεύσεων. <u>(Β) Επαληθεύσεις Ενδιάμεσου Φορέα</u> *(α) Διοικητικές και επιτόπιες επαληθεύσεις έργων* Ο ΕΦ στα πλαίσια των προνοιών του Σχεδίου, διεξάγει διοικητικές επαληθεύσεις για όλα τα αιτήματα καταβολής χορηγίας. Για κάθε αίτημα καταβολής χορηγίας, το οποίο περιλαμβάνει δαπάνες που χρηματοδοτούνται με πραγματικό κόστος ή/και με απλουστευμένες επιλογές κόστους, επιλέγει δείγμα βάσει μεθοδολογίας αξιολόγησης κινδύνων για επαλήθευση. Επιπλέον, διενεργεί τουλάχιστον μία επιτόπια επίσκεψη ελέγχου πριν την ολοκλήρωση του έργου. Η επίσκεψη ελέγχου γίνεται από το Λειτουργό Παρακολούθησης του έργου ή από ειδικούς εμπειρογνώμονες που επιλέγει το ΙδΕΚ για το σκοπό αυτό. *(β) Διαδικασία ενστάσεων, παραπόνων και καταγγελιών* Η διαδικασία περιγράφεται στο συνημμένο «APPENDIX 2_RESEARCH INNOVATION_EXPLANATORY NOTE Μέρος Γ» . *(γ) Συμμόρφωση με Κρατικές Ενισχύσεις*

	Το Σχέδιο διέπεται από τον Γενικό Κανονισμό Απαλλαγής από κάθε Κατηγορία (Κανονισμός (ΕΕ) αριθ.651/2014) και τον Κανονισμό για ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (Κανονισμός (ΕΕ) 1407/2013 – σε ισχύ μέχρι 31/12/2023 και τον νέο Κανονισμό(ΕΕ) 2023/2831 που τέθηκε σε ισχύ από 1/1/2024) και έχει τύχει έγκρισης από τον Έφορο Κρατικών Ενισχύσεων. Περαιτέρω λεπτομέρειες περιγράφονται στο συνημμένο «APPENDIX 2_RESEARCH INNOVATION_EXPLANATORY NOTE Μέρος Δ». *(δ) Διαδικασίες αποφυγής διπλής χρηματοδότησης* Τόσο το ΙδΕΚ όσο και η Διαχειριστική Αρχή, λαμβάνουν μέτρα για αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης, τα οποία περιγράφονται στο συνημμένο «APPENDIX 2_RESEARCH INNOVATION_EXPLANATORY NOTE Μέρος Ε». <u>(Γ) Επαληθεύσεις Διαχειριστικής Αρχής</u> Η Διαχειριστική Αρχή, μέσω της Διεύθυνσης Χρηματοοικονομικού Ελέγχου Ευρωπαϊκών Πόρων (ΔΕΠ) του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας, διενεργεί ετήσιες δειγματοληπτικές επαληθεύσεις τήρησης των διαδικασιών που ανατέθηκαν από τη ΔΑ στον ΕΦ. Εφαρμόζεται μεθοδολογία αξιολόγησης κινδύνων σε **επίπεδο τελικών δικαιούχων** του σχεδίου και επιλέγεται δείγμα διασφαλίζοντας επιλογή δικαιούχων από όλες τις προσκλήσεις που περιλαμβάνονται στον πληθυσμό του δείγματος. Η ΔΕΠ διενεργεί πρόσθετες επαληθεύσεις για την τήρηση των υποχρεώσεων των φορέων υλοποίησης οι οποίες περιγράφοναι στο συνημμένο «APPENDIX 2_RESEARCH INNOVATION_EXPLANATORY NOTE Μέρος ΣΤ».
11. Χρήση επιχορηγήσεων υπό μορφή χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με τις δαπάνες. Η επιχορήγηση που παρέχεται από κράτος μέλος σε δικαιούχους λαμβάνει τη μορφή χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με τις δαπάνες; [Ν/Ο]	Όχι
12. Ρυθμίσεις για την εξασφάλιση της διαδρομής λογιστικού ελέγχου. Προσδιορίστε τον/τους φορέα/-είς που είναι υπεύθυνος/-οι για τις ρυθμίσεις αυτές	Ο Ενδιάμεσος Φορέας είναι υπεύθυνος για την συλλογή και διατήρηση όλων των απαραίτητων παραστατικών (προκηρύξεις προσκλήσεων, υπογεγραμμένα συμβόλαια, εκθέσεις προόδου και ολοκλήρωσης έργου, αιτήματα καταβολής χορηγίας κλπ) στο πληροφοριακό του σύστημα. Ανά τρίμηνο ο Ενδιάμεσος Φορέας ενημερώνει μέσω του πληροφοριακού συστήματος της Διαχειριστικής Αρχής για τις Προσκλήσεις που έχουν προκηρυχθεί και για τα συμβόλαια που έχουν υπογραφτεί και διατηρεί τα λεπτομερή αρχεία στο πληροφοριακό του σύστημα. Στο πληροφοριακό σύστημα του ΕΦ οι δικαιούχοι υποβάλλουν ηλεκτρονικά τα ενδιάμεσα και τελικά αιτήματα καταβολής χορηγίας. Αφού ολοκληρωθούν οι οικονομικές επαληθεύσεις των δαπανών και οι (επιτόπιες) επαληθεύσεις φυσικού αντικειμένου από τον ΕΦ, καταχωρείται το τελικό ποσό επιλέξιμης χορηγίας στο πληροφοριακό σύστημα του ΕΦ και ανά τρίμηνο υποβάλλεται στη ΔΑ αναλύση των επιλέξιμων δαπανών των ολοκληρωμένων έργων. Η Διαχειριστική Αρχή (ΔΑ) επιβεβαιώνει με δειγματοληπτικές επαληθεύσεις την τήρηση των διαδικασιών που ανατέθηκαν από τη ΔΑ στον ΕΦ και την επίτευξη των στόχων και

	οροσήμων πριν αυτά πιστοποιηθούν στην ΕΕ και διασφαλίζουν την αποφυγή διπλής χρηματοδότησης λαμβάνοντας υπόψη ότι τα έργα που ολοκληρώθηκαν δεν έχουν χρηματοδοτηθεί από άλλες πηγές. Οι επαληθεύσεις διενεργούνται σε δειγματοληπτική βάση εφαρμόζοντας μεθοδολογία αξιολόγησης κινδύνων όπως προβλέπεται στην εγκύκλιο επαληθεύσεων της ΔΑ.

2.2 Σίτιση Ευάλωτων Ομάδων Μαθητών/τριών στα Δημόσια Σχολεία

Α. Σύνοψη των κύριων στοιχείων

Προτεραι-ότητα	Ταμείο	Ειδικός στόχος	Κατηγορία περιφέρειας	Ποσό που καλύπτεται από τη μη συνδεόμενη με τις δαπάνες χρηματοδότηση	Τύπος/-οι καλυπτόμενης πράξης		Όροι που πρέπει να πληρωθούν / αποτελέσματα που πρέπει να επιτευχθούν και που ενεργοποιούν την επιστροφή ποσών από την Επιτροπή	Δείκτης		Μονάδα μέτρησης για τους όρους που πρέπει να εκπληρωθούν / αποτελέσματα που πρέπει να επιτευχθούν και που ενεργοποιούν την επιστροφή ποσών από την Επιτροπή	Προβλεπόμενο είδος της μεθόδου επιστροφής που χρησιμοποιείται για την επιστροφή ποσών στον/στους δικαιούχο/-ους
					Κωδικός (1)	Περιγραφή		Κωδικός (2)	Περιγραφή		
10	ΕΚΤ+	ESO4.13. Αντιμετώπιση των υλικών στερήσεων με τη χορήγηση τροφίμων και/ή βασικής υλικής αρωγής σε απόρους, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών, και παροχή συνοδευτικών μέτρων προς υποστήριξη της κοινωνικής ένταξής τους	Μετάβαση	€24.539.383	164. Αντιμετώπιστη των υλικκών στερήσεων με τη χορήγηση τροφίμων ή/και υλικής αρωγής σε άπορους, συμπεριλαμβονμέων των συνοδευτικών μέτρων	Σίτιση Ευάλωτων Ομάδων Μαθητών/τριών στα Δημόσια Σχολεία	Παροχή δωρεάν προγεύματος σε τουλάχιστον 114.205 επωφελούμενους μαθητές/τριες	EMCR 02. Αριθμός τελικών αποδεκτών επισιτιστικής βοήθειας: Αριθμός παιδιών ηλικίας έως 18 ετών	Μέσος αριθμός μαθητών/τριών στους οποίους παραχωρήθηκαν προγεύματα και ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες	Μέσος αριθμός επωφελούμενων μαθητών/τριών	Χρηματοδότηση που δεν συνδέεται με τις δαπάνες

(1) Αναφέρεται στον κωδικό για τη διάσταση του πεδίου παρέμβασης στον Πίνακα 1 του παραρτήματος Ι του ΚΚΔ και στο παράρτημα IV του κανονισμού ΕΤΘΑΥ

(2) Αναφέρεται στον κωδικό κοινού δείκτη, κατά περίπτωση

Β. Λεπτομερή στοιχεία ανά τύπο πράξης (συμπληρώνεται για κάθε τύπο πράξης)

Σύντομος τίτλος τύπου πράξης	Σίτιση Ευάλωτων Ομάδων Μαθητών/τριών στα Δημόσια Σχολεία
1. Περιγραφή του τύπου της πράξης	Το έργο υλοποιείται από το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΑΝ) που ορίζεται ως ο **Δικαιούχος** του έργου. Το έργο στοχεύει στην παροχή δωρεάν σίτισης (προγεύματος σαντουιτς και σνακς) στα άπορα παιδιά που φοιτούν στα Δημόσια Σχολεία Παγκύπρια σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης (Προδημοτική, Δημοτική, Μέση Γενική και Μέση Τεχνική εκπαίδευση) με σκοπό να βοηθήσει στην καταπολέμηση της φτώχειας, του κοινωνικού αποκλεισμού, της απομόνωσης, του κινδύνου πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, ενώ παράλληλα θα δώσει ίσες ευκαιρίες μάθησης σε όλα τα παιδιά. Οι επωφελούμενοι μαθητές/τριες ορίζονται ως οι τελικοί αποδέκτες επισιτιστικής βοήθειας. Ως Ενδιάμεσος Φορέας επαληθεύσεων έχει οριστεί από την Διαχειριστική Αρχή, η Μονάδα Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΜΕΚΤ) του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Το έργο συγχρηματοδοτήθηκε από το ΕΚΤ και το ΤΕΒΑ κατά την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020 και θα συγχρηματοδοτηθεί από τα Ταμεία Πολιτικής Συνοχής 2021-2027 για τους σχολικούς μήνες από τον Ιανουάριο 2021 μέχρι τον Ιούνιο 2029, με συνολική διάρκεια 86 μηνών. Δυνατότητα για να επιλεγούν ως τελικοί αποδέκτες δωρεάν σίτισης έχουν οι μαθητές/τριες που εντάσσονται στις πιο κάτω ενδεικτικές κατηγορίες, όπως ορίζονται στην Εγκύκλιο του ΥΠΑΝ που εκδίδεται κατά την έναρξη κάθε σχολικής χρονιάς: - Οικογένειες που λαμβάνουν Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα ή Δημόσιο Βοήθημα - Άνεργοι γονείς - Ορφανά παιδιά - Μονογονεϊκές οικογένειες - Πολύτεκνες οικογένειες - Ιδιαίτερα ανεπαρκές εισόδημα γονέων για άλλους λόγους. Στους τελικούς αποδέκτες/επωφελούμενους μαθητές/μαθήτριες δωρεάν προγεύματος προσφέρεται σάντουιτς/πίτα ή άλλο εγκεκριμένο είδος, με χαρακτηριστικά όπως αυτά αναγράφονται στους τιμοκαταλόγους των κυλικείων. Νοείται ότι, δεν επιτρέπεται καμία μεταβολή στην ποσότητα ή ποιότητα των ειδών προγεύματος που παρέχονται στα πλαίσια του έργου σε σχέση με τα αντίστοιχα που αναγράφονται στους τιμοκαταλόγους των κυλικείων. Το κόστος ανά πρόγευμα για κάθε σχολική χρονιά καθορίζεται από την Κεντρική Επιτροπή Ελέγχου Σχολικών Κυλικείων σε συμφωνία με το ΥΠΑΝ και αναφέρεται στις Εγκυκλίους που εκδίδονται σε κάθε σχολική χρονιά. Για τον καθορισμό των ενδιάμεσων παραδοτέων λαμβάνονται υπόψη ο μέσος αριθμός των επωφελούμενων μαθητών που εγγράφονται στην πλατφόρμα του Δικαιούχου από τον Σεπτέμβριο μέχρι τον Νοέμβριο κάθε έτους και ο μέσος αριθμός των επωφελούμενων μαθητών που έλαβαν δωρεάν πρόγευμα κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς. Διευκρινίζεται ότι, για τον καθορισμό του δείκτη βάσει του οποίου θα γίνεται η εκταμίευση από την ΕΕ, χρησιμοποιήθηκε περιθώριο ασφαλείας (safety margin)

	ύψους 90% επί του αναμενόμενου αριθμού μαθητών/τριών που θα λαμβάνουν πρόγευμα ανά σχολικό έτος, κάτι το οποίο θεωρήθηκε εύλογο για διασφάλιση των απρόβλεπτων παραγόντων που μπορεί να προκύψουν κατά την υλοποίηση της πράξης Το συνολικό ποσό της πράξης υπολογίστηκε σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Για την κοστολόγηση της πράξης χρησιμοποιήθηκαν ιστορικά δεδομένα, τα οποία εξάχθηκαν από την ηλεκτρονική πλατφόρμα ΣΕΠ που τηρεί ο Δικαιούχος από το 2020 και τα οποία αφορούν στα παιδιά που εντάχθηκαν στο πρόγραμμα και που έλαβαν το πρόγευμα ανά μήνα για όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Λόγω της διακύμανσης της τιμής παροχής προγεύματος μεταξύ των σχολικών βαθμίδων (δημοτική, μέση, μέση τεχνική εκπαίδευση) για να εξαχθεί ο μέσος αριθμός μαθητών, προγευμάτων και κόστος ανά πρόγευμα (συμφωνημένη τιμή ανά βαθμίδα) ανά σχολικό έτος για τα τρία σχολικά έτη όπου υπήρχαν διαθέσιμα πραγματικά επαληθευμένα στοιχεία (2020-2021, 2021-2022 και 2022-2023), έγινε ανάλυση των δεδομένων στοιχείων για κάθε σχολική βαθμίδα. Τα ιστορικά αυτά δεδομένα αποτέλεσαν τη βάση για τις προβλέψεις των τριών παραγόντων (αριθμός παιδιών, αριθμός προγευμάτων, κόστος ανά πρόγευμα) για τις επόμενες 6 σχολικές χρονιές. Λόγω της μη αντιπροσωπευτικότητας των σχολικών ετών 2020-2021 και 2021-2022, εξαιτίας της πανδημίας του COVID, χρησιμοποιήθηκαν ως βάση αποκλειστικά τα μέσα μηνιαία στοιχεία της σχολικής χρονιάς 2022-2023 η οποία θεωρείται η πιο αντιπροσωπευτική. Επισυνάπτεται επεξηγηματικό σημείωμα στο συνημμένο αρχείο *«APPENDIX 2_SCHOOL BREAKFAST__EXPLANATORY NOTE – ΜΕΡΟΣ Β»*, για περαιτέρω πληροφορίες σχετικές με την πράξη.
2. Ειδικός στόχος ή ειδικοί στόχοι	ESO4.13. Αντιμετώπιση των υλικών στερήσεων με τη χορήγηση τροφίμων και/ή βασικής υλικής αρωγής σε απόρους, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών, και παροχή συνοδευτικών μέτρων προς υποστήριξη της κοινωνικής ένταξής τους
3. Όροι που πρέπει να πληρούνται ή αποτελέσματα που πρέπει να επιτευχθούν	Παροχή δωρεάν προγεύματος σε τουλάχιστο 114.205 επωφελούμενους μαθητές/τριες
4. Προθεσμία για την εκπλήρωση των όρων ή την επίτευξη των αποτελεσμάτων	31.12.2029
5. Ορισμός του δείκτη	Μέσος αριθμός μαθητών/μαθητριών στους οποίους παραχωρήθηκαν προγεύματα και ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες.
6. Μονάδα μέτρησης για τους όρους που πρέπει να εκπληρωθούν/αποτελέσματα που πρέπει να επιτευχθούν και ενεργοποιούν την επιστροφή ποσών από την Επιτροπή	Μέσος αριθμός επωφελούμενων μαθητών/μαθητριών

7. Ενδιάμεσα παραδοτέα (αν υπάρχουν) που ενεργοποιούν την επιστροφή ποσών από την Επιτροπή με χρονοδιάγραμμα των επιστροφών	Ενδιάμεσα παραδοτέα	Προβλεπόμενη ημερομηνία	Ποσά (σε EUR)
	Π1 - παραχώρηση δωρεάν προγευμάτων κατά μέσο όρο σε τουλάχιστο 49.854 επωφελούμενους μαθητές / μαθήτριες για τις σχολικές χρονιές 2020-2021 (6 μήνες), 2021-2022, 2022-2023 και 2023 – 2024	31/07/2024	€8.316.677
	Π2 - εγγραφή κατά μέσο όρο τουλάχιστο 12.870 επωφελούμενων μαθητών / μαθητριών προγεύματος στην ηλεκτρονική πλατφόρμα για παροχή δωρεάν προγεύματος για τη σχολική χρονιά 2024 – 2025	31/12/2024	€1.376.877
	Π3 - παραχώρηση δωρεάν προγευμάτων κατά μέσο όρο σε τουλάχιστο 12.870 επωφελούμενους μαθητές / μαθήτριες για τη σχολική χρονιά 2024 – 2025	31/07/2025	€1.376.877
	Π4 - εγγραφή κατά μέσο όρο τουλάχιστο 12.870 επωφελούμενων μαθητών / μαθητριών προγεύματος στην ηλεκτρονική πλατφόρμα για παροχή δωρεάν προγεύματος για τη σχολική χρονιά 2025 – 2026	31/12/2025	€1.376.877
	Π5 - παραχώρηση δωρεάν προγευμάτων κατά μέσο όρο σε τουλάχιστο 12.870 επωφελούμενους μαθητές / μαθήτριες για τη σχολική χρονιά 2025 – 2026	31/07/2026	€1.376.877
	Π6 – εγγραφή κατά μέσο όρο τουλάχιστο 12.870 επωφελούμενων μαθητών / μαθητριών προγεύματος στην ηλεκτρονική πλατφόρμα για παροχή δωρεάν προγεύματος για τη σχολική χρονιά 2026 - 2027	31/12/2026	€1.376.877
	Π7 – παραχώρηση δωρεάν προγευμάτων κατά μέσο όρο σε τουλάχιστο 12.870 επωφελούμενους μαθητές / μαθήτριες για τη σχολική χρονιά 2026- 2027	31/07/2027	€1.376.877
	Π8 – εγγραφή κατά μέσο όρο τουλάχιστο 12.870 επωφελούμενων μαθητών / μαθητριών προγεύματος στην ηλεκτρονική πλατφόρμα για παροχή δωρεάν προγεύματος για τη σχολική χρονιά 2027 – 2028	31/12/2027	€1.376.877

	Π9 – παραχώρηση δωρεάν προγευμάτων κατά μέσο όρο σε τουλάχιστο 12.870 επωφελούμενους μαθητές / μαθήτριες για τη σχολική χρονιά 2027 – 2028	31/07/2028	€1.376.877
	Π10 – εγγραφή κατά μέσο όρο τουλάχιστο 12.870 επωφελούμενων μαθητών / μαθητριών προγεύματος στην ηλεκτρονική πλατφόρμα για παροχή δωρεάν προγεύματος για τη σχολική χρονιά 2028 – 2029	31/12/2028	€1.376.877
	Π11 – παραχώρηση δωρεάν προγευμάτων κατά μέσο όρο σε τουλάχιστο 12.870 επωφελούμενους μαθητές / μαθήτριες για τη σχολική χρονιά 2028 – 2029	31/07/2029	€1.376.877
7.1. Μέθοδος επιστροφής που χρησιμοποιείται για την επιστροφή ποσών στον ή στους δικαιούχους	Χρηματοδότηση που δεν συνδέεται με τις δαπάνες		
8. Συνολικό ποσό (συμπεριλαμβανομένης της ενωσιακής και της εθνικής χρηματοδότησης)	€24.539.383		
9. Μέθοδος προσαρμογής/-ών	Δεν εφαρμόζεται μέθοδος προσαρμογής		
10. Επαλήθευση της επίτευξης του αποτελέσματος ή της προϋπόθεσης (και, κατά περίπτωση, των ενδιάμεσων παραδοτέων): - να περιγραφεί ποιο ή ποια έγγραφα ή ποιο σύστημα θα χρησιμοποιηθεί για την επαλήθευση της επίτευξης του αποτελέσματος ή της εκπλήρωσης του όρου **(και,** κατά περίπτωση, καθένα από τα ενδιάμεσα παραδοτέα)· - να περιγραφεί πώς θα διεξαχθούν οι	<u>(Α) Επαληθεύσεις Δικαιούχου</u> Για την επιβεβαίωση της επίτευξης των παραδοτέων χρησιμοποιούνται τα ακόλουθα στοιχεία που λαμβάνονται από τον Δικαιούχο: *(α) Παραδοτέα Π1, Π3, Π5, Π7, Π9 και Π11* - Βεβαίωση από τον αρμόδιο προϊστάμενο του ΥΠΑΝ, που αναγράφει τον μέσο αριθμό επωφελούμενων μαθητών στους οποίους παραχωρήθηκε δωρεάν πρόγευμα από τον Σεπτέμβριο μέχρι τον Ιούνιο της εκάστοτε σχολικής χρονιάς - Μηνιαία Ανάλυση από την πλατφόρμα ΣΕΠ του ΥΠΑΝ, στην οποία αναγράφεται ο αριθμός των επωφελούμενων μαθητών/τριών στους οποίους παραχωρήθηκε δωρεάν πρόγευμα από τον Σεπτέμβριο μέχρι τον Ιούνιο της εκάστοτε σχολικής χρονιάς *(β) Παραδοτέα Π2, Π4, Π6, Π8 και Π10* - (α) Βεβαίωση από τον αρμόδιο προϊστάμενο του ΥΠΑΝ, που αναγράφει τον μέσο αριθμό επωφελούμενων μαθητών που έχουν εγγραφεί στην πλατφόρμα ΣΕΠ μέχρι τον Νοέμβριο της εκάστοτε σχολικής χρονιάς - β) Μηνιαία Ανάλυση από την ηλεκτρονική πλατφόρμα ΣΕΠ του ΥΠΑΝ, στην οποία αναγράφεται ο αριθμός των επωφελούμενων μαθητών/τριών οι οποίοι		

διαχειριστικές επαληθεύσεις (συμπεριλαμβανομένων των επιτόπιων) και από ποιον· - να περιγραφεί ποιες ρυθμίσεις θα θεσπιστούν για τη συλλογή και την αποθήκευση των σχετικών δεδομένων/εγγράφων	εγγράφηκαν στην πλατφόρμα ΣΕΠ μέχρι τον Νοέμβριο της εκάστοτε σχολικής χρονιάς *(γ) Διαδικασίες Ένταξης Επωφελούμενων Μαθητών* Ο Δικαιούχος εφαρμόζει διαδικασία αξιολόγησης και ένταξης των επωφελούμενων μαθητών σύμφωνα με τα κριτήρια επιλεξιμότητας της Εγκυκλίου του ΥΠΑΝ κατά την έναρξη της σχολικής χρονιάς. Οι αιτήσεις αξιολογούνται και εγκρίνονται από την Συμβουλευτική Επιτροπή κάθε σχολείου, η οποία ετοιμάζει πρακτικό με τους εγκεκριμένους επωφελούμενους μαθητές. Περαιτέρω λεπτομέρειες περιγράφονται στο συνημμένο *«APPENDIX 2_SCHOOL BREAKFAST__EXPLANATORY NOTE –ΜΕΡΟΣ Β»*. *(δ) Διοικητικές και Επιτόπιες Επαληθεύσεις* - Ο Δικαιούχος μέσω της Εγκυκλίου που εκδίδει και δημοσιοποιεί στην αρχή της σχολικής χρονιάς, ορίζει τη διαδικασία παρακολούθησης της παροχής προγεύματος καθώς και τη διαδικασία καταχώρησης του αριθμού των επωφελούμενων μαθητών/τριών και του αριθμού των προγευμάτων που έχουν παραχωρηθεί στους τελικούς αποδέκτες στην **ηλεκτρονική πλατφόρμα ΣΕΠ** του ΥΠΑΝ, από τις σχολικές μονάδες. Τα στοιχεία που συλλέγονται για τα προγεύματα που έχουν παραχωρηθεί στους τελικούς αποδέκτες ελέγχονται από τις αρμόδιες Σχολικές Εφορείες και αποστέλλονται για έλεγχο στους υπεύθυνους λειτουργούς του ΥΠΑΝ στη Διεύθυνση κάθε βαθμίδας εκπαίδευσης (Δημοτική, Μέση κλπ). Ακολούθως, τα ελεγμένα στοιχεία αποστέλλονται στο Γενικό Συντονιστή του έργου στο ΥΠΑΝ και γίνεται ξανά ολοκληρωτικός έλεγχος. - Περαιτέρω διοικητικές και επιτόπιες επαληθεύσεις στις σχολικές μονάδες σε δειγματοληπτική βάση γίνονται από την Ομάδα Υλοποίησης του ΥΠΑΝ, στην οποία έχει ανατεθεί η υλοποίηση της πράξης για επιβεβαίωση, της Σύσταση της Συμβουλευτικής Επιτροπής, των Πρακτικών της Συμβουλευτικής Επιτροπής και ορθότητας της προσθήκης/αφαίρεσης επωφελούμενων μαθητών, του Καταλόγου των επωφελούμενων μαθητών, ότι σύμφωνα με τις παρουσίες της ημέρας, οι επωφελούμενοι μαθητές/τριες παίρνουν το πρόγευμα από το κυλικείο, ότι γίνεται ορθή καταχώρηση των δεδομένων στην ηλεκτρονική πλατφόρμα ΣΕΠ και της διατήρησης των παραστατικών στο φάκελο του έργου. <u>(Β) Επαληθεύσεις Ενδιάμεσου Φορέα</u> *(α) Διοικητικές Επαληθεύσεις* Επιπλέον δειγματοληπτικές διοικητικές επαληθεύσεις γίνονται από τη Μονάδα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Ταμείων (ΜΔΕΤ) του Δικαιούχου, η οποία στελεγχώνεται από άτομα διαφορετικά από αυτά που συμμετέχουν στην Ομάδα Υλοποίησης. Η ΜΔΕΤ διεξάγει έλεγχο πριν δώσει οδηγία για προώθηση των πληρωμών στο λογιστήριο του ΥΠΑΝ. Όταν ολοκληρωθούν όλοι οι έλεγχοι και επαληθεύσεις, το λογιστήριο του ΥΠΑΝ, προχωρά με τα αντίστοιχα εμβάσματα προς τις Σχολικές Εφορείες. *(β) Συμμόρφωση με τις διαδικασίες Δημοσίων Συμβάσεων* Για την ανάθεση της παροχής προγεύματος στα σχολικά κυλικεία **διενεργείται πλειοδοτικός διαγωνισμός ο οποίος προκηρύσσεται αυτόνομα από κάθε σχολική εφορεία, κατά τη λήξη του προηγούμενου συμβολαίου με τον διαχειριστή του κυλικείου.** Ο κάθε πλειοδοτικός διαγωνισμός για τα σχολικά κυλικεία προκηρύσσεται και διενεργείται με ανοικτή διαδικασία μέσω τις

	ιστοσελίδας www.eprocurement.gov.cy/ στην οποία διενεργούνται όλοι οι διαγωνισμοί δημοσίων συμβάσεων στη Κύπρο. Οι σχετικές προκηρύξεις δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της κάθε Σχολικής Εφορείας. Το ΥΠΑΝ με ξεχωριστή διαδικασία ανακοινώνει ετησίως δημόσια πρόσκληση υποβολής αιτήσεων όσες εταιρείες/προμηθευτές ενδιαφέρονται για συμπερίληψη προϊόντων στους τιμοκαταλόγους των κυλικείων των δημόσιων σχολείων. Οι αιτήσεις αξιολογούνται από την Κεντρική Επιτροπή Ελέγχου Σχολικών Κυλικείων (Κ.Ε.Ε.Σ.Κ.), η οποία, ως αρμόδια Επιτροπή για τη συμπερίληψη προϊόντων τις τιμοκαταλόγους, αποφασίζει για τα προϊόντα και τις τιμές που διατίθενται από τα κυλικεία. Οι διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων επαληθεύονται από τη διαχειριστική αρχή μόνο εάν επιλεγούν στο δείγμα επαλήθευσης. Επίσης, υπόκεινται σε έλεγχο από τον ανεξάρτητο Γενικό Ελεγκτή της Κυπριακής Δημοκρατίας δεδομένου ότι ο δικαιούχος ως δημόσιος φορέας είναι Αναθέτουσα Αρχή για σκοπούς δημοσίων συμβάσεων. *(γ) Διαδικασία ενστάσεων, παραπόνων και καταγγελιών* Οποιεσδήποτε ενστάσεις ή παράπονα εκ μέρους γονέων σχετικά με την διαδικασία παροχής προγεύματος στους μαθητές/μαθήτριες, υποβάλλεται στη σχολική μονάδα στην οποία φοιτά ο μαθητής και εξετάζεται από τον Διευθυντή και την Συμβουλευτική Επιτροπή της σχολικής μονάδας. Επιπλέον, έχουν θεσπιστεί εθνικές διαδικασίες υποδοχής, εξέτασης και χειρισμού καταγγελιών οι οποίες θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης (συνημμένο *«APPENDIX 2_SCHOOL BREAKFAST__EXPLANATORY NOTE –ΜΕΡΟΣ Δ»*). *(δ) Διαδικασίες αποφυγής διπλής χρηματοδότησης* Το ΥΠΑΝ είναι ο μοναδικός δικαιούχος στην Κύπρο που λαμβάνει χρηματοδότηση για παροχή δωρεάν προγεύματος στους ευάλωτους μαθητές, επομένως ο κίνδυνος διπλής χρηματοδότησης από άλλους πόρους δεν υφίσταται. Επιπλέον ένα παιδί δεν μπορεί να εγγραφεί σε περισσότερα από ένα σχολεία κατά την ίδια χρονική στιγμή. Επιπλέον, το ΥΠΑΝ μέσω των διαδικασιών και των ελέγχων που διεξάγονται στα σχολεία, διασφαλίζει ότι δεν δηλώνεται στην πλατφόρμα δύο φορές ο ίδιος επωφελούμενος μαθητής. Μέσω εγκυκλίου που γνωστοποιείται σε όλα τα σχολεία κατά την αρχή της κάθε σχολικής χρονιάς, το ΥΠΑΝ ρυθμίζει την αυστηρή και με συνέπεια τήρηση από όλους των συγκεκριμένων διαδικασιών. Περισσότερες λεπτομέρειες περιγράφονται στο συνημμένο αρχείο *«APPENDIX 2_SCHOOL BREAKFAST__EXPLANATORY NOTE –_ΜΕΡΟΣ Ε»*) *(ε) Επιτόπιες Επαληθεύσεις* Οι επιτόπιες επαληθεύσεις διεξάγονται από τον Ενδιάμεσο Φορέα (ΜΕΚΤ) τουλάχιστο μία φορά κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς (Σεπτέμβριος – Ιούνιος) και ολοκληρώνονται πριν από τις 31/10 του έτους λήξης της λογιστικής χρήσης. Η ΜΕΚΤ εξετάζει το Πρακτικό της Συμβουλευτικής Επιτροπής κάθε σχολείου για την επιλογή των επωφελούμενων μαθητών και επιβεβαιώνει την επιλεξιμότητα των επωφελούμενων μαθητών/τριών για συμμετοχή τους στο πρόγραμμα με υποστηρικτικά έγγραφα που τηρούνται στο σχολείο (επαλήθευση κριτηρίων που εφαρμόστηκαν από το σχολείο και συνάφεια με κατευθυντήριες γραμμές Υπουργείου) και την ορθή καταχώρησή τους στην πλατφόρμα. Η επιτόπια επαλήθευση γίνεται σε δειγματοληπτική βάση, σε αντιπροσωπευτικό δείγμα σχολείων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα, το οποίο επιλέγεται με στατιστική μέθοδο η οποία καθορίζεται σε συνεννόηση με τη Στατιστική Υπηρεσία της Δημοκρατίας. Για τα σχολεία που επιλέγονται στο δείγμα, επιβεβαιώνεται η ορθότητα ένταξης όλων των μαθητών που εγκρίθηκαν ως τελικοί αποδέκτες

	προγεύματος στο εν λόγω σχολείο. (Γ) Επαληθεύσεις Διαχειριστικής Αρχής Η Διαχειριστική Αρχή, μέσω της Διεύθυνσης Χρηματοοικονομικού Ελέγχου Ευρωπαϊκών Πόρων (ΔΕΠ) του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας, διενεργεί δειγματοληπτικές διοικητικές επαληθεύσεις σε αντιπροσωπευτικό δείγμα σχολείων, το οποίο επιλέγεται με στατιστική μέθοδο η οποία καθορίζεται σε συνεννόηση με τη Στατιστική Υπηρεσία της Δημοκρατίας. Για τα σχολεία που επιλέγονται στο δείγμα επιβεβαιώνεται ο αριθμός των μαθητών που δηλώθηκαν στην πλατφόρμα για την περίοδο επαλήθευσης με το Πρακτικό της Συμβουλευτικής Επιτροπής του σχολείου και το μηνιαίο έντυπο καταγραφής του αριθμού των μαθητών που έλαβαν πρόγευμα.
11. Χρήση επιχορηγήσεων υπό μορφή χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με τις δαπάνες. Η επιχορήγηση που παρέχεται από κράτος μέλος σε δικαιούχους λαμβάνει τη μορφή χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με τις δαπάνες; [Ν/Ο]	ΝΑΙ
12. Ρυθμίσεις για την εξασφάλιση της διαδρομής λογιστικού ελέγχου Προσδιορίστε τον φορέα/τους φορείς που είναι υπεύθυνοι για τις ρυθμίσεις αυτές.	*(α) Παραστατικά επιλογής επωφελούμενων μαθητών* Τα σχετικά έγγραφα τα οποία προσκομίζονται από τους γονείς και αξιολογούνται από την Συμβουλευτική Επιτροπή, φυλάσσονται σε συγκεκριμένο φάκελο στο κάθε σχολείο μαζί με τα πρακτικά των αποφάσεων της Συμβουλευτικής Επιτροπής. Ο εγκεκριμένος κατάλογος των επωφελούμενων μαθητών αρχειοθετείται και στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του ΥΠΑΝ. *(β) Μηνιαία παραστατικά παροχής προγεύματος* Οι κατάλογοι επωφελούμενων μαθητών/τριών, τα μηνιαία τιμολόγια του κυλικείου και οι μηνιαίες καταστάσεις με τον αριθμό των μαθητών που έλαβαν πρόγευμα και δηλώθηκαν στην πλατφόρμα, φυλάσσονται στο φάκελο του έργου σε κάθε σχολείο και αποστέλλονται και στις Σχολικές Εφορείες για σκοπούς ελέγχου κάθε μήνα, όπως προνοείται στο Άρθρο 82 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060. Ο αριθμός των μαθητών και προγευμάτων που δόθηκαν εντός του μήνα καταχωρούνται από το σχολείο στην ηλεκτρονική πλατφόρμα ΣΕΠ του ΥΠΑΝ. Στα κεντρικά γραφεία του ΥΠΑΝ, φυλάσσονται συμπληρωμένα αρχεία συμφιλίωσης του συνολικού αριθμού και κόστους των προγευμάτων που δόθηκαν, τα οποία ετοιμάζονται από τις Σχολικές Εφορείες και στέλνονται τρεις φορές το χρόνο στο Υπουργείο μαζί με τα αντίστοιχα δελτία πληρωμής προς εξόφληση. *(γ) Επίτευξη Στόχων* Η παρακολούθηση της επίτευξης των στόχων και του αριθμού των προγευμάτων καταχωρείται από τον Δικαιούχο και παρακολουθείται και ελέγχεται από την ΔΑ

	μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΟΠΣ), μέσω του οποίου ετοιμάζονται και αποστέλλονται οι αιτήσεις πληρωμής στην ΕΕ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Πίνακας 12: Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
Οριζόντιος 1							
Αποτελεσματικοί μηχανισμοί παρακολούθησης της αγοράς δημοσίων συμβάσεων	ΟΛΑ	ΟΛΟΙ	ΝΑΙ	Εφαρμόζονται μηχανισμοί παρακολούθησης που καλύπτουν όλες τις δημόσιες συμβάσεις και τις διαδικασίες σύναψής τους στο πλαίσιο των Ταμείων σύμφωνα με τη νομοθεσία της Ένωσης για τις δημόσιες συμβάσεις. Η απαίτηση αυτή περιλαμβάνει: 1. Ρυθμίσεις για τη διασφάλιση της συλλογής ουσιαστικών και αξιόπιστων δεδομένων σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων που υπερβαίνουν τα κατώτατα όρια της Ένωσης σύμφωνα με τις υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων κατά τα άρθρα 83 και 84 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και κατά τα άρθρα 99 και 100 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ.	ΝΑΙ	Πληροφοριακό Σύστημα του Γενικού Λογιστηρίου E-procurement	Όλες οι πληροφορίες αναφορικά με τους Διαγωνισμούς Προσφορών (ονόματα αυτών που κέρδισαν την προσφορά, αριθμός αρχικών πλειοδοτών, αριθμός επιλεγμένων πλειοδοτών και αξία της σύμβασης), είναι διαθέσιμα στο ηλεκτρονικό σύστημα του Γενικού Λογιστηρίου για τις Δημόσιες Συμβάσεις (e-procurement).
				2. Ρυθμίσεις για να διασφαλίζεται ότι τα δεδομένα καλύπτουν τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: α) ποιότητα και ένταση του ανταγωνισμού: ονόματα των πλειοδοτών, αριθμός αρχικών υποψηφίων και συμβατική αξία· β) πληροφορίες για την τελική τιμή μετά την ολοκλήρωση και για τη συμμετοχή των ΜΜΕ ως άμεσων πλειοδοτών, εφόσον τα εθνικά συστήματα παρέχουν αυτές τις πληροφορίες.	ΝΑΙ	Πληροφοριακό Σύστημα του Γενικού Λογιστηρίου E-procurement	Πληροφορίες σχετικά με την τελική τιμή μετά την ολοκλήρωση του Διαγωνισμού, θα βρίσκονται διαθέσιμες στο Ηλεκτρονικό Σύστημα του Γενικού Λογιστηρίου για τις πληρωμές (ERP). Επίσης, είναι διαθέσιμες στο επί μέρους λογιστικό σύστημα της εκάστοτε υπηρεσίας που διεξήγαγε τον Διαγωνισμό και τη Σύμβαση. Όσον αφορά στην πληροφορία κατά πόσο μια ΜΜΕ συμμετέχει σε διαγωνισμό, καταγράφεται στο ηλεκτρονικό σύστημα των Δημοσίων Συμβάσεων (e-procurement), καθώς κατά την εισαγωγή της εταιρίας

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
							στο ηλεκτρονικό σύστημα, θα πρέπει να δηλώσει την οικονομική της οντότητά της και κατά πόσο είναι ΜΜΕ.
				3. Ρυθμίσεις για τη διασφάλιση της παρακολούθησης και της ανάλυσης των δεδομένων από τις αρμόδιες εθνικές αρχές σύμφωνα με το άρθρο 83 παράγραφος 2 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και το άρθρο 99 παράγραφος 2 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ.	ΝΑΙ	Πληροφοριακό Σύστημα του Γενικού Λογιστηρίου E-procurement	Όλες οι πληροφορίες μπορούν να εξαχθούν από το ηλεκτρονικό σύστημα των Δημοσίων Συμβάσεων (e-procurement) και είναι διαθέσιμες στο κοινό.
				4. Ρυθμίσεις για τη διάθεση στο κοινό των αποτελεσμάτων της ανάλυσης σύμφωνα με το άρθρο 83 παράγραφος 3 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και το άρθρο 99 παράγραφος 3 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ.	ΝΑΙ	Πληροφοριακό Σύστημα του Γενικού Λογιστηρίου E-procurement	Όλες οι πληροφορίες μπορούν να εξαχθούν από το ηλεκτρονικό σύστημα των Δημοσίων Συμβάσεων (e-procurement) και είναι διαθέσιμες στο κοινό.
				5. Ρυθμίσεις που διασφαλίζουν ότι όλες οι πληροφορίες που υποδεικνύουν ύποπτες περιπτώσεις υπόνοιας νόθευσης διαγωνισμών κοινοποιούνται στους αρμόδιους εθνικούς φορείς σύμφωνα με το άρθρο 83 παράγραφος 2 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και το άρθρο 99 παράγραφος 2 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ	ΝΑΙ	Νόμος 73(Ι)/2016 Άρθρο 83 (1) Εθνική Εταιρική Συμφωνία	Υπάρχει σε ισχύ υφιστάμενη Εταιρική Συμφωνία, η οποία καθορίζει μεταξύ άλλων το τρόπο ανταλλαγής δεδομένων σχετικά με τις προσφορές (collusion/bid rigging). Το Άρθρο 83, Παράγραφος 1 της Εθνικής Νομοθεσίας (Νόμος 73(Ι)/2016), περιλαμβάνει ειδικά μέτρα έναντι των αναθετουσών αρχών/οντοτήτων, σε περιπτώσεις παραπτώματος ή συστημικών σφαλμάτων κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων.

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
Οριζόντιος 2							
Εργαλεία και ικανότητα αποτελεσματικής εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις	ΟΛΑ	ΟΛΟΙ	ΝΑΙ	Οι διαχειριστικές αρχές διαθέτουν τα εργαλεία και την ικανότητα να εξακριβώνουν τη συμμόρφωση με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις: 1. Για τις προβληματικές επιχειρήσεις και τις επιχειρήσεις που υπόκεινται σε υποχρέωση ανάκτησης.	ΝΑΙ	Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου Πρότυπο Βεβαίωσης μη προβληματικής επιχείρησης 4_Υπ. Δήλωση Ελεγκτή_Μη Προβλr	Η διαδικασία ελέγχου *προβληματικών επιχειρήσεων* ορίστηκε από τη Διαχειριστική Αρχή (ΔΑ) και τον Έφορο Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων (ΕΕΚΕ). Οι Ενδιάμεσοι Φορείς (ΕΦ), έχουν την ευθύνη, πριν την έγκριση κάθε πρότασης έργου, που έχει περάσει επιτυχώς το στάδιο αξιολόγησης, να ελέγξουν κατά πόσο πρόκειται για *προβληματική*. Κάθε οντότητα ιδιωτικού τομέα πρέπει να προσκομίσει στο ΕΦ βεβαίωση από ανεξάρτητο εξωτερικό ελεγκτή (πρότυπο επισυνάπτεται) ότι δεν είναι *προβληματική,* διαφορετικά η πρόταση απορρίπτεται. Πρόσθετα, οι ΕΦ διενεργούν δειγματοληπτικούς ελέγχους με βάση τις υποβληθείσες οικονομικές καταστάσεις. Αν κατά τον έλεγχο του ΕΦ, προκύψει ότι η επιχείρηση είναι *προβληματική* (αντίθετα στη βεβαίωση του Ελεγκτή), τότε η επιχείρηση ενημερώνεται και η πρόταση απορρίπτεται. Η διαδικασία αυτή διενεργείται κάθε φορά που μια επιχείρηση έχει περάσει το στάδιο της αξιολόγησης. Η ΔΑ διενεργεί επίσης δειγματοληπτικούς ελέγχους για τη σωστή τήρηση της διαδικασίας από τον ΕΦ. Για τις επιχειρήσεις που υπόκεινται σε υποχρέωση ανάκτησης, ο ΕΕΚΕ (αρμόδιος εθνικός φορέας για περιπτώσεις ανάκτησης) ενημερώνει τις αρχές ώστε να αποκλειστούν από κάθε επιχορήγηση.
				2. Μέσω της πρόσβασης σε συμβουλές εμπειρογνωμόνων και καθοδήγηση σε θέματα κρατικών ενισχύσεων που παρέχονται από εμπειρογνώμονες κρατικών ενισχύσεων τοπικών ή εθνικών φορέων .	ΝΑΙ	Ιστοσελίδα Γραφείου Εφόρου Κρατικών Ενισχύσεων http://www.publicaid.gov.cy/publicaid/publicaid.nsf/index_gr/index_gr?opendocument	Ο Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων (ΕΕΚΕ) είναι η αρμόδια Εθνική Αρχή για την εύρυθμη και αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων κρατικών ενισχύσεων και του ενωσιακού δίκαιου στην Κύπρο. Ως εκ τούτου το Γραφείο του ΕΕΚΕ αποτελεί την πιο αξιόπιστη και έγκυρη πηγή πληροφόρησης σχετικά με το ενωσιακό δίκαιο των κρατικών ενισχύσεων. Η ΔΑ έχει αναπτύξει στενή συνεργασία με το Γραφείο του ΕΕΚΕ, το οποίο παρέχει συμβουλές και καθοδήγηση σε όλα τα

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
							ζητήματα που προκύπτουν σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων κρατικών ενισχύσεων κατά τον προγραμματισμό και την υλοποίηση των έργων που συγχρηματοδοτούνται από τα Ταμεία της ΕΕ. Όλα τα Σχέδια Χορηγιών προτού προκηρυχθούν κατατίθενται στον ΕΕΚΕ για γνωμάτευση και έγκριση. Επίσης κατά την ετοιμασία του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ), για όσα ζητήματα αφορούν κανόνες κρατικών ενισχύσεων, υπάρχει στενή συνεργασία και συμβουλευτική καθοδήγηση από το Γραφείο του ΕΕΚΕ. Ο ΕΕΚΕ, διοργανώνει σεμινάρια για τους εμπλεκόμενους φορείς. Παράλληλα εκδίδονται εγκύκλιοι, οδηγίες, ενημερωτικό υλικό σε τακτική βάση και αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Γραφείου. Οι Αποφάσεις του Εφόρου δημοσιεύονται στη επίσημη εφημερίδα.

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου ΝΑΙ/ΟΧΙ	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων ΝΑΙ/ΟΧΙ	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
Οριζόντιος 3							
Αποτελεσματική εφαρμογή και υλοποίηση του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων	ΟΛΑ	ΟΛΟΙ	ΝΑΙ	Εφαρμόζονται αποτελεσματικοί μηχανισμοί για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ο Χάρτης»), οι οποίοι περιλαμβάνουν: 1. Ρυθμίσεις οι οποίες διασφαλίζουν τη συμμόρφωση των προγραμμάτων που στηρίζονται από τα Ταμεία και της υλοποίησης τους με τις σχετικές διατάξεις του Χάρτη.	ΝΑΙ	Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων www.ombudsman.gov.cy Νομοθεσίες: http://www.ombudsman.gov.cy/ombudsman/ombudsman.nsf/legislation_table/legislation_table?openform Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος Η γνωμάτευση ως προς τη συμμόρφωση των προτεινόμενων έργων με τις αρχές του Χάρτη θα πραγματοποιείται στη βάση καταλόγου ελέγχου για τα Θεμελιώδη Ανθρώπινα Δικαιώματα (Fundamental Human Rights Checklist)	Η ΔΑ σε συνεργασία με τον ΕΔ και άλλες αρμόδιες αρχές που εξετάζουν τη συμβατότητα με εθνικές και κοινοτικές πολιτικές (Υπ. Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υπ. Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως, Υπ. Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος) μεριμνούν για τη συμμόρφωση του Προγράμματος, καθόλα του τα στάδια, με τον Χάρτη. Οι αρμόδιοι φορείς συμμετείχαν στη διαβούλευση για την ετοιμασία των Προγραμμάτων, λαμβάνοντας όλα τα σχετικά έγγραφα και αποφάσεις Υπ. Συμβουλίου. Επιπρόσθετα συμμετείχαν σε διμερείς τεχνικές συναντήσεις με τη ΔΑ και την ΕΕ. Στο στάδιο υλοποίησης διενεργείται εκ των προτέρων έλεγχος νομιμότητας των έργων ως προς τη συμμόρφωση τους με τον Χάρτη και ακολούθως εκδίδεται σχετική γνωμάτευση. Σε περίπτωση παραβίασης οποιουδήποτε άρθρου του Χάρτη τίθενται όροι συμμόρφωσης ούτως ώστε να καταστούν τα προτεινόμενα έργα συμβατά με το Χάρτη. Τυχόν αδυναμία εξασφάλισης πιστοποιητικού συμμόρφωσης ή ικανοποίησης των όρων θα έχει ως αποτέλεσμα την απόρριψη της πρότασης. Σε περίπτωση που ο Δικαιούχος αμφισβητεί το αποτέλεσμα οποιασδήποτε αρνητικής απόφασης του παρέχεται η δυνατότητα αναθεώρησης/ επανεξέτασης της απόφασης αυτής.
				2. Ρυθμίσεις περί υποβολής εκθέσεων προς την επιτροπή	ΝΑΙ		Ο ΕΔ όπως και οι άλλες αρμόδιες αρχές θα συμμετέχουν στην Επ. Παρακολούθησης ως μέλη και θα προβαίνουν σε ενημέρωση σχετικά με περιπτώσεις έργων/ Σχεδίων

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
				παρακολούθησης όσον αφορά περιπτώσεις μη συμμόρφωσης με τον Χάρτη πράξεων οι οποίες στηρίζονται από τα Ταμεία και καταγγελίες σχετικά με τον Χάρτη που υποβάλλονται σύμφωνα με τις ρυθμίσεις κατά το άρθρο 69 παράγραφος 7.			οι οποίες δεν συμμορφώνονται με τον Χάρτη καθώς και με τυχόν συστάσεις / όρους που επιβλήθηκαν προς ικανοποίηση εκκρεμούντων κριτηρίων. Επιπρόσθετα, θα ενημερώνεται η Επ. Παρακολούθησης για τις περιπτώσεις έργων/ Σχεδίων για τις οποίες ενδεχομένως ανακαλείται η Απόφαση Ένταξης εάν παρατηρηθεί παραβίαση του Χάρτη κατά την περίοδο υλοποίησης του έργου. Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του ο ΕΔ θα ενημερώνει την Επιτροπή σχετικά με τη διερεύνηση τυχόν παραπόνων/ καταγγελιών που δύναται να υποβληθούν στο πλαίσιο εφαρμογής του Προγράμματος και τις ενέργειες/ διορθωτικά μέτρα που εισηγήθηκε προς επίλυση των προβλημάτων. Οι εν λόγω ενέργειες του ΕΔ καταγράφονται σε ετήσιες εκθέσεις πεπραγμένων οι οποίες υποβάλλονται για ενημέρωση στο Υπουργικό Συμβούλιο και είναι διαθέσιμες προς όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς. Οι διαδικασίες που ακολουθούνται σχετικά με τη συμμόρφωση του Προγράμματος με τον Χάρτη θα καταγραφούν στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου.

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
Οριζόντιος 4							
Υλοποίηση και εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες (UNCRPD) σύμφωνα με την απόφαση 2010/48/ΕΚ του Συμβουλίου	ΟΛΑ	ΟΛΟΙ	ΝΑΙ	Εφαρμόζεται εθνικό πλαίσιο για την διασφάλιση της εφαρμογής της UNCRPD, το οποίο περιλαμβάνει: 1. Στόχους με μετρήσιμα ορόσημα, συλλογή δεδομένων και μηχανισμούς παρακολούθησης.	ΝΑΙ	Ο περί της Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες και περί Συναφών Θεμάτων (Κυρωτικός) Νόμος του 2011 (Ν. 8(ΙΙΙ)/2011) Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες 2021-2030 (Brussels, 3.3.2021 COM(2021) 101 final) Πρώτη Εθνική Στρατηγική για την Αναπηρία 2018 – 2028, www.mlsi.gov.cy/dsid Τρίτο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Αναπηρία 2021-2023 Προωθείται η ετοιμασία Αναθεωρημένης Στρατηγικής για την Αναπηρία 2024-2028, και Εθνικού Σχεδίου Δράσης Αναλυτικός Απολογισμός του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Αναπηρία γνωστοποιείται για ενημέρωση του Υπ. Συμβουλίου.	Η ΚΔ έχει κυρώσει τη Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ το 2011 Στα πλαίσια της Σύμβασης και της Ευρ. Στρ. για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ 2021-2030 η Κύπρος διαθέτει τη 10ετή Εθν Στρατ για την Αναπηρία 2018-2028 που συμπληρώνεται από 3ετή Σχ Δράσης Η Στρατηγική καθορίζει τους στόχους της Κύπρου σε 12 στρατηγικούς άξονες Το 3ο Σχ Δράσης 2021-2023 ικανοποιεί τις Συστάσεις του ΟΗΕ προς ΚΔ και επιδιώξεις για νέα 3ετία της Παγκ Συμμαχίας για την Αναπηρία Οι μηχανισμοί παρακολούθ εφαρμογής της Σύμβασης περιλαμβάνουν - Το ΤΚΕΑΑ ως Κεντρικό Σημείο - Το Παγκ Συμβούλιο για ΑμεΑ ως Συντον Μηχανισμό - Το Γραφείο Επιτρ Διοικ και Προστασίας Ανθρ Δικαιωμάτων ως Ανεξάρτητο Μηχανισμό Βάσει νόμου οι κρ. υπηρεσίες υποχρεούνται να διαβουλεύονται με την ΚΥΣΟΑ για πολιτικές που αφορούν ΑμεΑ Η διαβούλευση γίνεται διά αλληλογραφίας, διμερών συναντήσεων σε επίπεδο Υπουργού ή Τμήματος, συμμετοχής σε ομάδες εργασίας ή επιτροπές, δημόσιας διαβούλευσης Το Σχ Δράσης αξιολογείται ετησίως Για κάθε δράση καταγράφεται αν υλοποιήθηκε πλήρως, μερικώς ή δεν υλοποιήθηκε, αιτία, διορθ μέτρα Το Παγκ Συμβούλ για τα ΑμεΑ και το ΥΣ ενημερώνονται και παίρνονται αποφάσεις Τα αποτελέσματα δημοσιεύονται

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
				2. Ρυθμίσεις που διασφαλίζουν ότι η πολιτική, η νομοθεσία και τα πρότυπα προσβασιμότητας αντανακλώνται δεόντως στην προετοιμασία και την υλοποίηση των προγραμμάτων.	ΝΑΙ	Η νέα οδηγία του ΕΚ και του Συμβουλίου σχετικά με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας για αγαθά και υπηρεσίες ημ. 17/4/2021 (νόμος για την προσβασιμότητα) έχει ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο με την ψήφιση του Νόμου Ν.57(Ι)2024 που τέθηκε σε ισχύ στις 2/5/2024.	Οι Δημ Αρχές, Υπουργεία, κρατ Υπηρεσίες και ΜΚΟ που συμμετέχουν στην εφαρμογή και παρακολούθηση της Στρ και του ΣΔ συμμετέχουν στη διαδικασία διαβούλευσης και καταρτισμού του Προγράμματος και στην Επ. Παρακολούθησης Στο πλαίσιο του ΕΣ 4(η) θα προωθηθούν παρεμβάσεις ενεργού ένταξης στην αγορά εργασίας ενώ στον ΕΣ 4(ια) θα προωθηθούν παρεμβάσεις παροχής φροντίδας, κοιν ενσωμάτωσης και υπηρεσιών υποστήριξης διαβίωσης στην κοινότητα Οι Οργανώσεις Αναπήρων συμμετέχουν στο σχεδιασμό των έργων και υλοποίηση τους Ο τομέας της προσβασιμότητας καλύπτει πολλούς τομείς (φυσικό και δομημένο περιβάλλον, μεταφορές, πληροφόρηση, αγαθά και υπηρεσίες) Οι ανάλογες δράσεις και έργα ελέγχονται όσον αφορά τη τήρηση των αρχών και προδιαγραφών προσβασιμότητας από τις αρμόδιες αρχές στα πλαίσια των οικείων νόμων και κανονισμών τους, όπως παρουσιάζονται συνοπτικά στην Έκθεση της Κύπρου για την Εφαρμογή της Σύμβασης ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ και το Εθν ΣΔ για την Αναπηρία Τα κριτήρια επιλογής έργων θα υποβληθούν στην Επιτρ Παρακολούθησης για έγκριση, η οποία σε κάθε στάδιο θα ελέγχει τη συμβατότητα τους με το Νόμο για τη μη διάκριση και τη Σύμβαση ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ
				3. Ρυθμίσεις περί υποβολής εκθέσεων προς την επιτροπή παρακολούθησης όσον αφορά περιπτώσεις μη συμμόρφωσης με την UNCRPD πράξεων οι οποίες	ΝΑΙ	Η εξειδίκευση των διαδικασιών του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου θα καταγραφεί σε χωριστές κατευθυντήριες γραμμές/ εγκυκλίους	Το ΤΚΕΑΑ θα συμμετάσχει στην Επ Παρακολούθησης και θα ενημερώνει τα μέλη για έργα/ ΣΧ που δεν συμμορφώνονται με τη Σύμβαση UNCRPD Ο Επίτροπος Διοικήσεως, ως Ανεξάρτητος Μηχανισμός Προώθησης, Προστασίας και Παρακολούθησης της

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
				στηρίζονται από τα Ταμεία και καταγγελίες σχετικά με την UNCRPD που υποβάλλονται σύμφωνα με τις ρυθμίσεις κατά το άρθρο 69 παράγραφος 7.		που θα εκδώσει η Διαχειριστική Αρχή. Με βάση το Άρθρο 69 του Κανονισμού Κοινών Διατάξεων (ΕΕ) 2021/1060 τα Κράτη Μέλη έχουν την υποχρέωση να ετοιμάσουν περιγραφή του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (όχι αργότερα από τις 30 Ιουνίου 2023).	Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ έχει εξουσία, μεταξύ άλλων • να διεξάγει έρευνες • να συλλέγει στοιχεία • να εξετάζει είτε αυτεπάγγελτα, είτε μετά από παράπονα ή καταγγελίες περιπτώσεις μη εφαρμογής της Σύμβασης • να υποβάλλει εκθέσεις Κάθε 6μηνο, το Γραφείο της Επιτρ Διοικήσεως και Ανθρωπ Δικαιωμάτων υποβάλλει έκθεση προς το ΥΣ με αναφορές σε όλες τις εκθέσεις και τοποθετήσεις της μετά από την εξέταση των παραπόνων που λαμβάνει Το ΥΣ ενημερώνεται ανά εξάμηνο, από τα αρμόδια Υπουργεία για τις διορθωτικές ενέργειες που λαμβάνουν προς συμμόρφωση με τις εισηγήσεις της Επιτρόπου Οι συναντήσεις της Επ Παρακολούθησης πραγματοποιούνται 1 φορά το χρόνο Η Επιτροπή θα ενημερώνεται για τις περιπτώσεις χειρισμού παραπόνων που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο υλοποίησης των συγχρηματοδ Προγραμμάτων, για περιπτώσεις παραβίασης της Σύμβασης καθώς και τυχόν διορθωτικά/ προληπτικά μέτρα που προτάθηκαν για αποφυγή παρόμοιων προβλημάτων στο μέλλον.

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
Θεματικός 1.1							
1.1. Ορθή διακυβέρνηση της εθνικής ή περιφερειακής στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης	ΕΤΠΑ	1(i) 1(iv)	ΟΧΙ	Η στρατηγική ή οι στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης υποστηρίζονται από: 1. Επικαιροποιημένη ανάλυση των προκλήσεων που υφίστανται για τη διάχυση της καινοτομίας και την ψηφιοποίηση	ΟΧΙ	Innovate Cyprus https://chiefscientist.gov.cy/wp-content/uploads/CYRI_STRATEGY_FRAMEWORK_2019V8-Pillars.pdfhttps://chiefscientist.gov.cy/wp-content/uploads/CYRI_STRATEGY_FRAMEWORK_2019V8-Pillars.pdf	**Γενικό Σχόλιο:** Το Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής - ΥΦΕΚΨΠ (αρμόδιος φορέας για την παρακολούθηση της υλοποίησης της S3CY), σε συνεργασία με το Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΙδΕΚ) έχουν αποφασίσει να προχωρήσουν με την **επικαιροποίηση της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (S3CY).** Έχει γίνει ανάθεση σύμβασης σε εξωτερικό εμπειρογνώμονα με στόχο τη διεξαγωγή μελέτης και την επικαιροποίηση της **S3CY** . Η επικαιροποίηση εντάσσεται στο πλαίσιο της ετοιμασίας εθνικής Στρατηγικής για την E&K, η οποία αποτελεί την κυριότερη δράση της μεταρρύθμισης 1 της ενότητας 3.2 του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Κύπρου (ΣΑΑ). Η όλη δραστηριότητα αναμένεται να ολοκληρωθεί **πριν το τέλος του 2022.** Η αναθεώρηση θα γίνει ώστε να ληφθούν υπόψη τα νέα δεδομένα στην οικονομία και την κοινωνία ως συνέπεια της πανδημίας COVID-19 και της ενεργειακής κρίσης. Επίσης, η αναθεώρηση θα λάβει υπόψη τις νέες πολιτικές που διαμορφώνονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο (π.χ. Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, ψηφιακός μετασχηματισμός) και σε εθνικό επίπεδο (μακροχρόνια στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη της Κύπρου, εθνική έκθεση ανταγωνιστικότητας 2019 και την έκθεση αξιολόγησης των προγραμμάτων RESTART 2016 της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 που πραγματοποιήθηκε από εξωτερικούς αξιολογητές – Technopolis Group). Κατά την αναθεώρηση θα ληφθούν υπόψη και τα 7 κριτήρια του αναγκαίου πρόσφορου όρου, ώστε να

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
							ενσωματωθούν στην Στρατηγική και να ικανοποιηθούν τυχόν σημεία που ενδεχομένως χρήζουν βελτίωσης. Σημειώνεται ότι μέχρι την επικαιροποίηση θα ισχύει η υφιστάμενη S3CY.
				2. Ύπαρξη αρμόδιου περιφερειακού ή εθνικού οργανισμού ή φορέα που είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης.	ΟΧΙ	Εθνική Επιτροπή για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της S3CY. Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου	Το αρμόδιο όργανο για τη διαχείριση της S3CY, είναι η **Εθνική Επιτροπή για την Παρακολούθηση και Αξιολόγηση της S3CY,** η οποία συστάθηκε το Δεκέμβριο του 2015 μετά από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου. Την Εθνική Επιτροπή απαρτίζουν αντιπρόσωποι από κέντρα λήψης αποφάσεων του δημόσιου τομέα, την ακαδημαϊκή και ερευνητική κοινότητα και τον ιδιωτικό τομέα. Η Εθνική Επιτροπή είναι αρμόδια για : - Παρακολούθηση της υλοποίησης της S3CY και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων του Σχεδίου Δράσης - Υποβολή εισηγήσεων για τα σχέδια χορηγιών και τα μέτρα/δράσεις (βελτίωση υφιστάμενων και εισαγωγή νέων). - Έγκριση της ετήσιας έκθεσης υλοποίησης της S3CY. Μετά τη σύσταση του ΥΦΕΚΨΠ την 1η Μαρτίου 2020, ο Γενικός Διευθυντής του Υφυπουργείου προεδρεύει της Επιτροπής. Επίσης, το ΥΦΕΚΨΠ εκτελεί χρέη γραμματείας για τη Επιτροπή. Το Υφυπουργείο είναι αρμόδιο για το συντονισμό της παρακολούθησης της υλοποίησης της S3CY. Στη Εθνική Επιτροπή θα προστεθεί ως μέλος ο Επικεφαλής Επιστήμονας, ενώ γίνονται σκέψεις για περαιτέρω διεύρυνση των μελών για καλύτερη κάλυψη του οικοσυστήματος Ε&Κ π.χ. εκπρόσωποι του Συνδέσμου Καινοτόμων Επιχειρήσεων.

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου ΝΑΙ/ΟΧΙ	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων ΝΑΙ/ΟΧΙ	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
				3. Εργαλεία παρακολούθησης και αξιολόγησης για τη μέτρηση των επιδόσεων ως προς την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής.	ΟΧΙ	Ετήσια Έκθεση Προόδου S3CY	Το ΥΦΕΚΨΠ προεδρεύει και εκτελεί χρέη γραμματείας της Εθνικής Επιτροπής. Στα πλαίσια αυτά είναι η αρμόδια αρχή για το γενικό συντονισμό της παρακολούθησης και υλοποίησης της S3CY. Το Υφυπουργείο συλλέγει σε τακτική βάση στοιχεία, σε συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, και ετοιμάζει την ετήσια έκθεση προόδου της S3CY, την οποία και υποβάλλει στην Εθνική Επιτροπή Παρακολούθησης και Αξιολόγησης της S3CY για έγκριση. Τα στοιχεία αυτά και η ανάλυση/επεξεργασία τους λαμβάνονται υπόψη στην ετοιμασία/σχεδιασμό του νέου εθνικού προγράμματος Ε&Κ καθώς επίσης και για την αναθεώρηση της S3CY και του Σχεδίου Δράσης της. Επιπρόσθετα, παρακολουθούνται σε ετήσια βάση οι ακόλουθοι δείκτες εκροών και αποτελέσματος, οι οποίοι περιλαμβάνονται στο ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη»: <u>Δείκτες εκροών:</u> - Αριθμός νέων ερευνητών - Αριθμός υποδομών που στηρίζονται - Αριθμός επιχειρήσεων που στηρίζονται - Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικούς οργανισμούς - Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια δαπάνη - Αριθμός επιχειρήσεων που υποστηρίζονται για να εισάγουν νέα προϊόντα και υπηρεσίες στην αγορά. <u>Δείκτες Αποτελέσματος:</u> - Αριθμός Ερευνητών - Αριθμός επιχειρήσεων που καινοτομούν Με την αναθεώρηση της S3CY, το σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης θα εμπλουτιστεί με νέους δείκτες και πιθανόν να γίνεται πιο συστηματική η παρακολούθηση των δεικτών.

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
				4. Λειτουργία της συνεργασίας των ενδιαφερομένων μερών («διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης»).	ΟΧΙ		Η διαδικασία της επιχειρηματικής ανακάλυψης είναι μια διαρκής και αέναη διαδικασία. Όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς, συμμετείχαν στη διαβούλευση για την ετοιμασία της S3CY, όπως επίσης και για τον σχεδιασμό των Προγραμμάτων Έρευνας και Καινοτομίας RESTART 2016. Επιπρόσθετα, όπως αναφέρθηκε και στο Κριτήριο 2, οι εμπλεκόμενοι φορείς συμμετέχουν με εκπρόσωπο στην Εθνική Επιτροπή για την Παρακολούθηση και Αξιολόγηση της S3CY, όπου και καταθέτουν οργανωμένα τις εισηγήσεις τους. Επίσης, σημαντικός αριθμός εκπροσώπων της επιχειρηματικής και της ερευνητικής κοινότητας είναι μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του ΙδΕΚ και του Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας και Καινοτομίας (συμβουλευτικό όργανο). Λόγω του μικρού μεγέθους της Κύπρου και της ερευνητικής και επιχειρηματικής κοινότητας, είναι εύκολη, άμεση και τακτική η συνεργασία και η επικοινωνία μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών. Υπάρχει στενή επικοινωνία και ανατροφοδότηση από όσους συμμετέχουν στα Προγράμματα RESTART προς το ΙδΕΚ αλλά επίσης και των εμπλεκόμενων φορέων. Σημειώνεται επίσης ότι το Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΙδΕΚ), είχε αναθέσει μελέτη για αξιολόγηση των Προγραμμάτων RESTART 2016, τα οποία χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ, σε εξωτερικούς συμβούλους (Technopolis Group). Για το σκοπό της αξιολόγησης λήφθηκαν συνεντεύξεις από μεγάλο αριθμό εμπλεκόμενων φορέων. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης θα ληφθούν υπόψη κατά τον σχεδιασμό των νέων προγραμμάτων Ε&Κ.

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
							Επίσης το νεοσύστατο Υφυπουργείο στα πλαίσια της αποστολής για συμβολή στη δημιουργία ενός νέου μοντέλου ανάπτυξης, βασισμένο στην επιστημονική αριστεία, στην καινοτομία, στην τεχνολογική ανάπτυξη και στην επιχειρηματικότητα, εξετάζει και αναλύει τις ευκαιρίες, προκλήσεις και δυνατότητες του συστήματος Ε&Κ στην Κύπρο. Στα πλαίσια αυτά πραγματοποιούνται συχνές συναντήσεις, διαβουλεύσεις με εμπλεκόμενους φορείς σε πολιτικό και τεχνοκρατικό επίπεδο.
				5. Αναγκαίες δράσεις για τη βελτίωση των εθνικών ή περιφερειακών συστημάτων έρευνας και καινοτομίας, εφόσον απαιτούνται,	ΟΧΙ	Innovate Cyprus https://chiefscientist.gov.cy/wp-content/uploads/CYRI_STRATEGY_FRAMEWORK_2019V8-Pillars.pdf https://chiefscientist.gov.cy/wp-content/uploads/CYRI_STRATEGY_FRAMEWORK_2019V8-Pillars.pdf ιστοσελίδα Υφυπουργείου https://www.dmrid.gov.cy/dmrid/research.nsf/home/home?opendocument#	Η κυβέρνηση αναγνωρίζει τη σημασία της Ε&Κ και ως εκ τούτου έχει δώσει έμφαση στην ανάπτυξη ενός νέου εθνικού συστήματος διακυβέρνησης της Ε&Κ. Το νέο σύστημα διακυβέρνησης Ε&Κ υιοθετήθηκε με Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου τον Οκτώβρη του 2018. Το νέο σύστημα διακυβέρνησης περιλαμβάνει νέους θεσμούς και όργανα όπως το Εθνικό Συμβούλιο Έ&Κ (ΕΣΕΚ), τον Επικεφαλής Επιστήμονα και την Επιτροπή Συντονιστών Ε&Κ των Υπουργείων. Επιστέγασμα της όλης προσπάθειας ήταν η σύσταση του Υφυπουργείου Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής (1/3/2020). Οι προσπάθειες για περαιτέρω ενίσχυση και βελτίωση του εθνικού συστήματος Ε&Κ, συνεχίζονται. Συγκεκριμένα στα πλαίσια του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (component 3.2), περιλαμβάνονται μεταρρυθμίσεις για ενίσχυση του συστήματος Ε&Κ ως εξής: - Θέσπιση μηχανισμού για παρακολούθηση του αντίκτυπου των 6 κέντρων αριστείας - Υιοθέτηση εθνικής στρατηγικής για Ε&Κ μαζί με σχέδιο δράσης στη βάση των προτεραιοτήτων του Υφυπουργείου και του Στρατηγικού πλαισίου Ε&Κ “Innovate Cyprus”.

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
							- Αναθεώρηση της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης - Ανάπτυξη ηλεκτρονικού εργαλείου για τη δυναμική χαρτογράφηση του συστήματος E&K (εμπλεκόμενοι φορείς, εργαλεία πολιτικής, μέτρα, απόδοση E&K, εγγραφή καινοτόμων επιχειρήσεων, ανάλυση τομέα κτλ.) - Υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης της Εθνικής Στρατηγικής. Όσον αφορά δράσεις για ενίσχυση της ψηφιακής πλατφόρμας που θα διευκολύνει τη δημιουργία νέων επιχειρηματικών οικοσυστημάτων, στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (component 4.1 και 4.2) περιλαμβάνεται μεταξύ άλλων η μεταρρύθμιση για - .Δημιουργία μητρώου ωφέλιμης ιδιοκτησίας σύμφωνα με την Οδηγία (ΕΕ) 2015/849. Επιπρόσθετα: Το Υφυπουργείο αποφάσισε τη συγχρηματοδότηση της δημιουργίας και λειτουργίας ενός τοπικού Digital Innovation Hub (DIH) στη Κύπρο στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας European Digital Innovation Hubs (EDIH) του Digital Europe Programme 2021-2027 (συνολική χρηματοδότηση του DIH: 12,8 εκ. ευρώ). - Επίσης, Η Κύπρος συμμετέχει στην πρωτοβουλία EuroHPC με τη δέσμευση να συγχρηματοδοτήσει τη δημιουργία και λειτουργία ενός εθνικού HPC Competence Centre (HPC CC). Το HPC CC ξεκίνησε τη λειτουργία του το Σεπτέμβριο του 2020.
				6. Κατά περίπτωση, δράσεις για τη στήριξη της βιομηχανικής μετάβασης.	ΟΧΙ	Νέα Βιομηχανική Πολιτική http://www.mcit.gov.cy/mcit/sit/sit.nsf/All/220B7D9555067150C225819C0	Η Νέα Βιομηχανική Πολιτική της Κύπρου 2019-2030, η οποία ετοιμάστηκε από το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας μετά από διαβούλευση με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, έχει ως Στρατηγική επιδίωξη τη διασύνδεση της βιομηχανίας με άλλους τομείς οικονομικής δραστηριότητας. Η Νέα Βιομηχανική

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
						02A15CC?OpenDocument	Πολιτική εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο το 2018 και επικεντρώνεται σε 6 στρατηγικούς πυλώνες ως εξής: - Βιώσιμη Ανάπτυξη και Παραγωγή - Βελτίωση του Βιομηχανικού και Επιχειρηματικού περιβάλλοντος - Ψηφιακός μετασχηματισμός της βιομηχανίας - Ανάπτυξη νέων και ενίσχυση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού - Ενίσχυση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση - Ενίσχυση της πρόσβασης στις Αγορές /εξωστρέφεια/εξαγωγές /επενδύσεις Στρατηγικός στόχος της είναι η σταδιακή αύξηση της παραγωγικότητας της βιομηχανίας μέσα από την διευκόλυνση της λειτουργίας του βιομηχανικού οικοσυστήματος και τις κατάλληλες επενδύσεις στην καινοτομία, στη ψηφιοποίηση, στις υποδομές και στις δεξιότητες των βιομηχανιών και των επιχειρήσεων. Το Σχέδιο Δράσης της Βιομηχανικής Πολιτικής δεν είναι ένα στατικό έγγραφο, άλλα αναπροσαρμόζεται ανάλογα με τις ανάγκες και όπου χρειαστεί. Το Σχέδιο Δράσης παρακολουθείται και αξιολογείται σε ετήσια βάση. Σημειώνεται, σύμφωνα με τη **Δράση 6** του Σχεδίου Δράσης (Τομέας 1.4 Κυκλική Οικονομία), σε συνέχεια Τεχνοοικονομικής Μελέτης, καταρτίστηκε το **Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία**, το οποίο εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο. Το Σχέδιο εκπονήθηκε από τα Υπουργεία Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας (ΥΕΕΒ) και Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (ΥΓΑΑΠ), καθώς και το Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής (ΥΕΚΨΠ).

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
							Το κόστος υλοποίησης του Εθνικού Σχέδιου Δράσης θα ανέλθει στα €90 εκατ. Οι πυλώνες του Σχεδίου είναι οι εξής: 1. καλλιέργεια κουλτούρας: 2. παροχή κινήτρων - δημιουργία σχεδίων χορηγιών 3. υποδομές: 4. διαχείριση δημοτικών αποβλήτων: Δημιουργία προγράμματος «Πληρώνω Όσο Πετώ»
				7. Μέτρα για την ενίσχυση της συνεργασίας με εταίρους εκτός συγκεκριμένου κράτους μέλους σε τομείς προτεραιότητας που υποστηρίζει η στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης.	OXI	Innovate Cyprus https://chiefscientist.gov.cy/wp-content/uploads/CYRI_STRATEGY_FRAMEWORK_2019V8-Pillars.pdf https://chiefscientist.gov.cy/wp-content/uploads/CYRI_STRATEGY_FRAMEWORK_2019V8-Pillars.pdf	Η Διεθνής Συνεργασία αποτελεί προτεραιότητα της εθνικής Στρατηγικής για την E&K (δράσεις/μέτρα κάτω από πυλώνες 1 και 3). Η Κύπρος ήδη συμμετέχει σε πρωτοβουλίες/δράσεις με στόχο την προώθηση της διεθνούς συνεργασίας όπως: - Διμερείς και πολυμερείς συνεργασίες στον τομέα της Επιστήμης και της Τεχνολογίας με επιλεγμένες χώρες - Συμμετοχή σε Ευρωπαϊκές Συμπράξεις - Συμμετοχή στο PRIMA, CERN, SESAME - Σχέδιο start-up visa Παράλληλα, τα 6 Κέντρα Αριστείας, θα συμβάλουν καθοριστικά στην ενίσχυση της εξωστρέφειας του Συστήματος E&K της Κύπρου και θα παρέχουν το πλαίσιο για ανάπτυξη της καινοτομίας και ενίσχυση της συνεργασίας με άλλες χώρες. Το Υπουργείο Εξωτερικών ετοιμάζει εθνική στρατηγική για την Οικονομική Διπλωματία, στη βάση μελέτης που πραγματοποιήθηκε από το SRSS. Η Στρατηγική μετά την ολοκλήρωσή της θα υποβληθεί για έγκριση στο Υπουργικό Συμβούλιο. Η Στρατηγική περιλαμβάνει χώρες ενδιαφέροντος με επικέντρωση σε τομείς της S3CY.

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
							Για την προγραμματική περίοδο 2021- 2027, στόχος είναι η αύξηση της συμμετοχής σε Ευρωπαϊκές Συμπράξεις και η σύναψη Διακρατικών Συνεργασιών. Η Κύπρος εξετάζει το ενδεχόμενο αξιοποίησης του ΕΤΠΑ στην Εθνική χρηματική συνεισφορά για συμμετοχή σε ευρωπαϊκές συμπράξεις ώστε να αυξηθεί η συμμετοχή. Για την Κύπρο η οποία είναι μια μικρή χώρα με αναπτυσσόμενο σύστημα Ε&Κ, η ενίσχυση της ευρωπαϊκής και διεθνούς συνεργασίας θα έχει πολλαπλασιαστικά οφέλη στην ανάπτυξη, καθιέρωση και εξωστρέφεια του συστήματος Ε&Κ.

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
Θεματική 2.1							
Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για τη στήριξη της ενεργειακής απόδοσης με ανακαίνιση οικιστικών και μη οικιστικών κτιρίων	ΕΤΠΑ	2 (ii)	ΝΑΙ	1. Μια Εθνική μακροπρόθεσμη στρατηγική ανακαίνισης για την υποστήριξη της ανακαίνισης του εθνικού αποθέματος οικιστικών και μη οικιστικών κτιρίων, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της οδηγίας (ΕΕ) 2018/844 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου1, η οποία: α) ορίζει ενδεικτικά ορόσημα για το 2030, το 2040 και το 2050· β) παρέχει ενδεικτική περιγραφή των χρηματοδοτικών πόρων για την υποστήριξη της υλοποίησης της στρατηγικής· γ) ορίζει αποτελεσματικούς μηχανισμούς για την προώθηση των επενδύσεων στην ανακαίνιση κτιρίων. 2. Μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης για την επίτευξη της απαιτούμενης εξοικονόμησης ενέργειας	ΝΑΙ	Μακροπρόθεσμη Στρατηγική Ανακαίνισης Κτηρίων (Κύπρος) Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (Κύπρος)	Η Κυπριακή Δημοκρατία (Υπηρεσία Ενέργεια - Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας), έχει ετοιμάσει και υποβάλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τη Μακροπρόθεσμη Στρατηγική Ανακαίνισης Κτηρίων (ΜΣΑΚ), στις 13 Μαΐου 2020, σύμφωνα με το άρθρο 2α της Οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση των κτηρίων. Η ΜΣΑΚ Είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα της ΕΕ, τόσο στα Ελληνικά όσο και στα Αγγλικά. Σε σχέση με τα σημεία 1α και 1β σχετικές είναι οι σελίδες 98-104 της ΜΣΑΚ και για το σημείο 1γ οι σελίδες 40-51. Όσον αφορά το σημείο 2 και τα μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης για την επίτευξη της απαιτούμενης εξοικονόμησης ενέργειας, σχετικές είναι οι σελίδες 28-85 της ΜΣΑΚ και οι σελίδες 125-142 του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα. Ειδικά για τα κτήρια τα μέτρα περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, Σχέδια Χορηγιών για ολοκληρωμένη ενεργειακή αναβάθμιση, δάνεια με ευνοϊκούς όρους και έργα για την προώθηση μεμονωμένων παρεμβάσεων ενεργειακής απόδοσης και εξοπλισμού ενεργειακής απόδοσης για κυβερνητικά κτήρια και κτήρια επιχειρήσεων καθώς και σπίτια.
Θεματική 2.1 & 2.2							
Διακυβέρνηση του τομέα της ενέργειας	ΕΤΠΑ	2(i) 2(ii)	ΝΑΙ	Το ενοποιημένο εθνικό σχέδιο για την ενέργεια και το κλίμα κοινοποιείται στην Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 και σύμφωνα με τους μακροπρόθεσμους στόχους μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στο πλαίσιο της συμφωνίας του Παρισιού και	ΝΑΙ	Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (Κύπρος)	Το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα για τα έτη 2021-2030 (NECP) έχει υποβληθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Ιανουάριο του 2020, μετά από έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου. Το Σχέδιο καθορίζει τις εθνικές πολιτικές και μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την εκπλήρωση των εθνικών υποχρεώσεων για την ενέργεια και το κλίμα για το 2030, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της ενεργειακής απόδοσης. Αυτό

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
				περιλαμβάνει: 1. Όλα τα στοιχεία που απαιτούνται από το υπόδειγμα στο παράρτημα I του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999. 2. Περιγραφή των προβλεπόμενων χρηματοδοτικών πόρων και μηχανισμών για μέτρα προώθησης της ενέργειας με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα.			περιλαμβάνει επίσης όλες τις απαιτήσεις που αναφέρονται στα σημεία 1 και 2.

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
Θεματική 2.2							
2.2 Αποτελεσματική προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε όλους τους τομείς και σε ολόκληρη την Ένωση	ΕΤΠΑ	2(i) 2(ii)	ΝΑΙ	Εφαρμόζονται μέτρα που εξασφαλίζουν: 1. Συμμόρφωση με τον δεσμευτικό εθνικό στόχο για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας έως το 2020 και με το συγκεκριμένο μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ως γραμμή βάσης έως το 2030 ή λαμβάνοντας επιπρόσθετα μέτρα σε περίπτωση που δεν διατηρηθεί η γραμμή βάσης εντός οποιασδήποτε μονοετούς περιόδου σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 και τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1999. 2. Σύμφωνα με τις απαιτήσεις της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001 και του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999, αύξηση του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στον τομέα της θέρμανσης και της ψύξης σύμφωνα με το άρθρο 23 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001.	ΝΑΙ	Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (Κύπρος)	Όσον αφορά τον ελάχιστο δεσμευτικός εθνικό στόχο για 13% ΑΠΕ στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση, για το 2020, έχει υπερκαλυφθεί. Οι πολιτικές και τα μέτρα που έχουν καθοριστεί ή προγραμματίζονται έως το 2030, σχετικά με τη επίτευξη των στόχων για ΑΠΕ μέχρι το 2030 καθώς και την επίτευξη του ενδεικτικού στόχου για 1,1% ετήσια αύξηση στη θέρμανση-ψύξη από ΑΠΕ καθορίζονται στο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (πίνακας 1.1 σελ. 21-22 και πίνακας 3.6 σελ. 112-113). Σχετικά είναι τα ακόλουθα μέτρα: - Σχέδια για ίδια κατανάλωση από ΑΠΕ για όλους τους καταναλωτές (νοικοκυριά, ευάλωτοι καταναλωτές, βιομηχανίες κ.λπ. - εφαρμόζεται). - Σχέδια ενίσχυσης για συμμετοχή των ΑΠΕ στην Αγορά Ηλεκτρικής Ενέργειας (ήδη εφαρμόζεται) - Σχέδιο ενίσχυσης για την αντικατάσταση / εγκατάσταση ηλιακών συλλεκτών σε νοικοκυριά (έχει ήδη εφαρμοστεί) - Εγκαταστάσεις αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας, ανάπτυξη πλαισίου και πιθανά οικονομικά κίνητρα (υπό εξέταση)

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
Θεματική 2.4							
Αποτελεσματικό πλαίσιο διαχείρισης του κινδύνου καταστροφών	Ταμείο Συνοχής	2(iv)	ΝΑΙ	Εφαρμόζεται εθνικό ή περιφερειακό σχέδιο διαχείρισης του κινδύνου καταστροφών, καταρτισμένο με βάση εκτιμήσεις κινδύνου, το οποίο λαμβάνει δεόντως υπόψιν τις πιθανές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και τις υφιστάμενες στρατηγικές προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και περιλαμβάνει: 1. Περιγραφή των βασικών κινδύνων που εκτιμώνται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παράγραφος 1 της απόφασης αριθ. 1313/2013/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου1, η οποία αντικατοπτρίζει το υπάρχον προφίλ κινδύνου και την εξέλιξή του σε ενδεικτικό χρονικό διάστημα 25 έως35 ετών. Η εκτίμηση βασίζεται, για κινδύνους που σχετίζονται με το κλίμα, σε σενάρια και προβλέψεις σχετικά με την κλιματική αλλαγή. 1. Περιγραφή των μέτρων πρόληψης, ετοιμότητας και απόκρισης σε καταστροφές για την αντιμετώπιση των κύριων κινδύνων που εντοπίστηκαν. Τα μέτρα ιεραρχούνται ανάλογα με τους κινδύνους καθώς και τις οικονομικές τους επιπτώσεις, τις ελλείψεις σε επίπεδο ικανοτήτων	ΝΑΙ	Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή. Σχέδιο Δράσης για την προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή Εθνική Στρατηγική για μείωση του Κινδύνου Καταστροφών 2023-2030. Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου με την οποία εγκρίθηκε η Εθνική Στρατηγική για μείωση του Κινδύνου Καταστροφών.	Η Εθνική Στρατηγική για Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή μαζί με το Σχέδιο Δράσης υιοθετηθήκαν το 2017 και περιλαμβάνουν περιγραφή και χαρτογράφηση των βασικών κινδύνων και τις στρατηγικές/δράσεις για την αντιμετώπιση των κινδύνων αυτών και την προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή. Σύμφωνα με τη Στρατηγική έμφαση θα πρέπει να δοθεί στα μέτρα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή όπως διάβρωση ακτών, αύξηση της στάθμης της θάλασσας, πυρκαγιές, απερήμωση, κινδύνους για υδάτινους πόρους, βιοποικιλότητα, παροχή ενέργειας και θαλάσσια ρύπανση. Παράλληλα, γίνεται παρακολούθηση και αναθεώρηση των κινδύνων και επισημαίνονται οι αρμοδιότητες όλων των επί μέρους φορέων. Σημειώνεται ότι, ο Υπουργός Εσωτερικών έχει την ευθύνη για το συντονισμό σε Υπουργικό επίπεδο. Η Εθνική Στρατηγική για Προσαρμογή στη Κλιματική Αλλαγή και το Σχέδιο Δράσης επικαιροποιούνται σε τακτική βάση και όταν υπάρξει ανάγκη. Πρόσθετα, στις 20/12/2023, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε την Εθνική Στρατηγική Μείωσης Κινδύνου Καταστροφών 2023-2030, βασικός στόχος της οποίας είναι η διευκόλυνση και ο συντονισμός της προσπάθειας μείωσης των

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
							επιπτώσεων από φυσικές ή ανθρωπογενείς καταστροφές.
				2, την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα, λαμβανομένων υπόψη των πιθανών εναλλακτικών λύσεων.	ΝΑΙ	Πίνακας Πιθανών Κρίσεων Ειρηνικής Περιόδου - Βασικό Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Κρίσεων «ΖΗΝΩΝ» και Ειδικά Εθνικά Σχέδια (Table_NationalSpecificPlan_management)	Για την πρόληψη, ετοιμότητα και απόκριση σε καταστροφές, η Κυπριακή Δημοκρατία έχει καταρτίσει το Βασικό Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Κρίσεων «ΖΗΝΩΝ» το οποίο παρέχει κατευθύνσεις/ οδηγίες για έκδοση των Ειδικών Εθνικών Σχεδίων (ΕΕΣ). Το Σχέδιο «ΖΗΝΩΝ» αποτελεί το ολοκληρωμένο Σχέδιο για όλα τα Υπουργεία για αντιμετώπιση κρίσεων, εκτός πολεμικής περιόδου, και έχει ως κύριο σκοπό: Α) Την κωδικοποίηση των κινδύνων και απειλών που είναι δυνατόν να εξελιχθούν σε κρίση. Β) Την κατανομή αρμοδιοτήτων για την έκδοση ΕΕΣ από τα Υπουργεία για την από μέρους τους έγκαιρη και αποτελεσματική αντιμετώπιση κρίσης στο πεδίο της αρμοδιότητας τους στην επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας, σε συνεργασία με άλλα εμπλεκόμενα Υπουργεία/Υπηρεσίες. Γ) Τον καθορισμό του πλαισίου και παροχή οδηγιών για την πλήρη οργάνωση και λειτουργία του κρατικού συστήματος διαχείρισης κρίσεων. Το Σχέδιο εξειδικεύεται στα ΕΕΣ (καταρτίστηκαν μέχρι σήμερα 22 ΕΕΣ). Στα Υπουργεία/Υφυπουργεία δίνεται η δυνατότητα να εκδώσουν επιπρόσθετα ΕΕΣ για είδος κρίσης, που δεν έχει προβλεφθεί στον Πίνακα κρίσεων, με ταυτόχρονη εισήγηση για τροποποίηση του Σχεδίου «Ζήνων» από το Υπουργικό Συμβούλιο.

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
				3. Πληροφορίες σχετικά με τους χρηματοδοτικούς πόρους και μηχανισμούς που είναι διαθέσιμοι για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας και συντήρησης που συνδέονται με την πρόληψη, την ετοιμότητα και την απόκριση.	ΝΑΙ		Κάθε αρμόδιο Υπουργείο/Υφυπουργείο μεριμνά ώστε στον ετήσιο προϋπολογισμό του να περιλαμβάνονται οι απαραίτητες πιστώσεις για την κάλυψη των δαπανών που απαιτούνται ως προς την αγορά, λειτουργία και συντήρηση του εξοπλισμού που είναι αναγκαίος και απαραίτητος για την πρόληψη, ετοιμότητα και απόκριση των καταστροφών. Στην περίπτωση που προκύψει/δημιουργηθεί κίνδυνος/κρίση ή καταστροφή διενεργείται άμεσα καταγραφή ζημιών από το αρμόδιο Υπουργείο/Υφυπουργείο και υποβάλλεται πρόταση προς το Υπουργικό Συμβούλιο για έγκριση έκτακτων δαπανών για την κάλυψη των μέτρων αντιμετώπισης και την καταβολή αποζημιώσεων.

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου ΝΑΙ/ΟΧΙ	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων ΝΑΙ/ΟΧΙ	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
Θεματική 2.5							
Επικαιροποιημένος σχεδιασμός για τις απαιτούμενες επενδύσεις στους τομείς των υδάτων και των λυμάτων	ΕΤΠΑ	2 (v)	ΝΑΙ	Για τον καθένα ή και τους δύο τομείς έχει θεσπισθεί εθνικό σχέδιο επενδύσεων το οποίο περιλαμβάνει: 1. Εκτίμηση της τρέχουσας κατάστασης όσον αφορά την εφαρμογή της οδηγίας 91/271/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 98/83/ΕΚ του Συμβουλίου.	**ΝΑΙ**	Εθνικό Επενδυτικό Πλάνο Υδατικών Έργων Εθνικό Επενδυτικό Πλάνο Υδατικών Έργων Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου 3/4/2024 Συνημμενο 2_Απόφαση_ΥΣ_Εθν	Το Εθνικό Επενδυτικό Πλάνο Υδατικών Έργων (ΕΕΠΥΕ), εγκρίθηκε στη συνεδρία του Υπουργικού Συμβουλίου ημερομηνίας 3/4/2024 ενώ προηγήθηκε η έγκριση του από τη Συμβουλευτική Επιτροπή Διαχείρισης Υδάτων (ΣΕΔΥ) σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί Ενιαίας Διαχείρισης Υδάτων Νόμου του 2010 [Ν.79(Ι)/2010]. Για την ετοιμασία του ΕΕΠΥΕ έγινε εκτίμηση της υφιστάμενης κατάστασης όσον αφορά στην εφαρμογή της οδηγίας 91/271/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 98/83/ΕΚ του Συμβουλίου (Κεφάλαιο 2.1 του ΕΕΠΥΕ).
	ΕΤΠΑ	2 (v)	ΝΑΙ	2. Προσδιορισμό και προγραμματισμό των δημόσιων επενδύσεων, συμπεριλαμβανομένης ενδεικτικής δημοσιονομικής εκτίμησης: α) που απαιτούνται για την εφαρμογή της οδηγίας 91/271/ΕΟΚ, συμπεριλαμβανομένης ιεράρχησης όσον αφορά το μέγεθος των οικισμών και τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις, με ανάλυση των επενδύσεων για κάθε συγκέντρωση λυμάτων· β) που απαιτούνται για την εφαρμογή της οδηγίας 98/83/ΕΚ· γ) που απαιτούνται για την ανταπόκριση στις ανάγκες που απορρέουν από την οδηγία (ΕΕ) 2020/2184, όσον αφορά ιδίως τις	ΝΑΙ	Εθνικό Επενδυτικό Πλάνο Υδατικών Έργων Εθνικό Επενδυτικό Πλάνο Υδατικών Έργων	Στο **Παράρτημα Ε** του ΕΕΠΥΕ (Πίνακας Β1) περιλαμβάνονται όλα τα έργα που υπολείπονται για σκοπούς συμμόρφωσης με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ.γ) που απαιτούνται για την ανταπόκριση στις ανάγκες που απορρέουν από την οδηγία (ΕΕ) 2020/2184, όσον αφορά ιδίως τις αναθεωρημένες παραμέτρους ποιότητας που ορίζονται στο παράρτημα Ι της εν λόγω οδηγίας. Η Οδηγία αυτή έχει αντικατασταθεί από την Οδηγία (ΕΕ) 2020/2184. Ως εκ τούτου, σχετική αναφορά γίνεται στο κριτήριο (γ) πιο κάτω. Στο **Παράρτημα Ε** του ΕΕΠΥΕ (Πίνακας Α1) περιλαμβάνονται έργα που αφορούν στους δύο βασικούς πυλώνες της Οδηγίας 2020/184, που είναι η βελτίωση και η παρακολούθηση της ποιότητας του

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
				αναθεωρημένες παραμέτρους ποιότητας που ορίζονται στο παράρτημα Ι της εν λόγω οδηγίας.			πόσιμου νερού και η μείωση των απωλειών και του ατιμολόγητου νερού. Πρόσθετα έργα, τα οποία βρίσκονται στο στάδιο του προγραμματισμού, περιλαμβάνονται στο **Παράρτημα ΣΤ** του ΕΕΠΥΕ (Πίνακας Α2)
	ΕΤΠΑ	2 (v)	ΝΑΙ	3. Εκτίμηση των επενδύσεων που απαιτούνται για την ανανέωση των υφιστάμενων υποδομών ύδρευσης και αποχέτευσης, συμπεριλαμβανομένων των δικτύων, ανάλογα με την ηλικία τους και τα σχέδια απόσβεσης.	ΝΑΙ	Εθνικό Επενδυτικό Πλάνο Υδατικών Έργων Εθνικό Επενδυτικό Πλάνο Υδατικών Έργων	Οι επενδύσεις που αφορούν ανανέωση των υφιστάμενων υποδομών ύδρευσης και αποχέτευσης (συμπεριλαμβανομένων των δικτύων) περιλαμβάνονται στα **Παραρτήματα Ε και ΣΤ** του ΕΕΠΥΕ.
	ΕΤΠΑ	2 (v)	ΝΑΙ	4. Ένδειξη των δυνητικών πηγών δημόσιας χρηματοδότησης, εφόσον χρειάζονται για τη συμπλήρωση των τελών χρήσης.	ΝΑΙ	Εθνικό Επενδυτικό Πλάνο Υδατικών Έργων Εθνικό Επενδυτικό Πλάνο Υδατικών Έργων	Οι πηγές δημόσιας χρηματοδότησης περιλαμβάνονται στα **Παραρτήματα Ε και ΣΤ** του ΕΕΠΥΕ για κάθε έργο ξεχωριστά.

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδ. Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
Θεματική 2.6							
Επικαιροποιημένος σχεδιασμός για τη διαχείριση των αποβλήτων	Ταμείο Συνοχής	2 (vi)	NAI	Εφαρμόζονται ένα ή περισσότερα σχέδια διαχείρισης αποβλήτων, όπως αναφέρονται στο άρθρο 28 της οδηγίας 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τα οποία καλύπτουν ολόκληρη την επικράτεια του κράτους μέλους, και περιλαμβάνουν: 1. Ανάλυση της τρέχουσας κατάστασης όσον αφορά την διαχείριση αποβλήτων στην οικεία γεωγραφική περιοχή, όπου περιλαμβάνονται το είδος, η ποσότητα και η πηγή των παραγόμενων αποβλήτων και αξιολόγηση της μελλοντικής εξέλιξής τους, λαμβανομένων υπόψη των αναμενόμενων επιπτώσεων των μέτρων που προβλέπονται στο ή στα προγράμματα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων που καταρτίζονται σύμφωνα με το άρθρο 29 της οδηγίας 2008/98/ΕΚ.	NAI	Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2022-2028 Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων Ελαίων και Καυσίμων 2016-2022 Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων Ελαστικών 2016-2022 Σχέδιο Διαχείρισης Λοιπών Αποβλήτων 2016-2022 http://www.moa.gov.cy/moa/environment/environmentnew.nsf/page20_gr/page20_gr?OpenDocument	Το Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2022-2028 βασίζεται στις απαιτήσεις του άρθρου 28 της οδηγίας 2008/98/ΕΚ, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2018/851/ΕΕ, και περιλαμβάνει ανάλυση της τρέχουσας κατάστασης της διαχείρισης αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της αναθεώρησης των δεδομένων αποβλήτων και αξιολόγηση των μελλοντικών τάσεων στις ποσότητες, λαμβάνοντας υπόψη τα μέτρα που εφαρμόζονται μέσω της υφιστάμενης στρατηγικής και τις πολιτικές που πρέπει να εφαρμοστούν για την επίτευξη των στόχων και των υποχρεώσεων των νέων οδηγιών για τα απόβλητα. Το Σχέδιο εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 28/07/2022 και αναθεωρήθηκε στη βάση σχολίων που λήφθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά τη διαδικασία αξιολόγησης της εκπλήρωσης του εν λόγω αναγκαίου πρόσφορου όρου. Βρίσκονται επίσης σε ισχύ τα ακόλουθα Σχέδια Διαχείρισης: (α) Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων Ελαίων και Καυσίμων (β) Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων Ελαστικών και (γ) Σχέδιο Διαχείρισης Λοιπών Αποβλήτων. Τα Σχέδια βασίστηκαν στις απαιτήσεις του άρθρου 28 της Οδηγίας και περιλαμβάνουν ανάλυση της τρέχουσας κατάστασης διαχείρισης αποβλήτων.

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδ. Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
	Ταμείο Συνοχής	2 (vi)	OXI	2. Εκτίμηση των υφιστάμενων συστημάτων συλλογής αποβλήτων, όπου περιλαμβάνονται τα συλλεγόμενα υλικά και η εδαφική κάλυψη της χωριστής συλλογής και μέτρα για τη βελτίωση της λειτουργίας της, καθώς και εκτίμηση της ανάγκης για νέα προγράμματα συλλογής.	NAI	Στρατηγική και Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2022-2028 http://www.moa.gov.cy/moa/environment/environmentnew.nsf/page20_gr/page20_gr?OpenDocument	Το Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών 2022-2028 περιλαμβάνει ανάλυση και αξιολόγηση των υφιστάμενων συστημάτων συλλογής αποβλήτων και υποδομών διαχείρισης και προσδιορισμό των μέτρων αναβάθμισης και επέκτασης υποδομών διαχείρισης αποβλήτων και των μέτρων ενίσχυσης της χωριστής συλλογής, της επαναχρησιμοποίησης και της ανακύκλωσης αποβλήτων.
	Ταμείο Συνοχής	2 (vi)	OXI	3. Εκτίμηση του επενδυτικού κενού που αιτιολογεί την ανάγκη για κλείσιμο των υφιστάμενων εγκαταστάσεων αποβλήτων και πρόσθετες ή αναβαθμισμένες υποδομές αποβλήτων, με πληροφορίες σχετικά με τις πηγές των διαθέσιμων εσόδων για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας και συντήρησης.	NAI	Στρατηγική και Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2022-2028 http://www.moa.gov.cy/moa/environment/environmentnew.nsf/page20_gr/page20_gr?OpenDocument	Το Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2022-2028 περιλαμβάνει αξιολόγηση των μελλοντικών αναγκών υποδομής. Ειδικότερα για τα μέτρα που αφορούν στις υποδομές έχει εκπονηθεί Μελέτη Σκοπιμότητας, η οποία αξιολόγησε τα μέτρα αναβάθμισης των υφιστάμενων υποδομών και της δημιουργίας νέων όσον αφορά στην τεχνολογική, οικονομική, νομική και διοικητική διάσταση, καθώς και σε σχέση με τα χρονοδιαγράμματα των στόχων, και καθορίζει τις τελικές δράσεις που πρέπει να υλοποιηθούν για αναβάθμιση των εν λόγω υποδομών.
	Ταμείο Συνοχής	2 (vi)	OXI	4. Πληροφορίες για τα κριτήρια σχετικά με τον εντοπισμό τοποθεσιών για τον τρόπο προσδιορισμού των μελλοντικών τοποθεσιών εγκαταστάσεων και για τη χωρητικότητα των μελλοντικών	NAI	Στρατηγική και Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2022-2028	Το Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2022-2028 περιλαμβάνει αξιολόγηση των μελλοντικών αναγκών υποδομής.

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδ. Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
				εγκαταστάσεων επεξεργασίας αποβλήτων.		http://www.moa.gov.cy/moa/environment/environmentnew.nsf/page20_gr/page20_gr?OpenDocument	Ειδικότερα για τα μέτρα που αφορούν στις υποδομές έχει εκπονηθεί Μελέτη Σκοπιμότητας, η οποία αξιολόγησε τα μέτρα αναβάθμισης των υφιστάμενων υποδομών και της δημιουργίας νέων όσον αφορά στην τεχνολογική, οικονομική, νομική και διοικητική διάσταση, καθώς και σε σχέση με τα χρονοδιαγράμματα των στόχων, και καθορίζει τις τελικές δράσεις που πρέπει να υλοποιηθούν για αναβάθμιση των εν λόγω υποδομών.

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
Θεματική 2.7							
2.7. Πλαίσιο δράσης προτεραιότητας για τα αναγκαία μέτρα διατήρησης που περιλαμβάνουν συγχρηματοδότηση από την Ένωση.	ΕΤΠΑ	2(vii)	ΝΑΙ	Για παρεμβάσεις που υποστηρίζουν μέτρα διατήρησης της φύσης σε σχέση με περιοχές Natura 2000 οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου: Έχει θεσπιστεί πλαίσιο δράσης προτεραιότητας κατά το άρθρο 8 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, το οποίο περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία που απαιτούνται από το πρότυπο για το πλαίσιο δράσης προτεραιότητας για την περίοδο 2021-2027, όπως συμφωνήθηκε από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων προσδιορισμού των μέτρων προτεραιότητας και εκτίμησης των χρηματοδοτικών αναγκών.	ΝΑΙ	Πλαίσιο Δράσης Προτεραιότητας 2021-2027	Η Κύπρος έχει ετοιμάσει το πλαίσιο δράσης προτεραιότητας για την περίοδο 2021 – 2027, σύμφωνα με το άρθρο 8 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, το οποίο υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Απρίλιο του 2021.

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδ. Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
Θεματική 3.1							
3.1 Ολοκληρωμένος σχεδιασμός μεταφορών στο κατάλληλο επίπεδο	Ταμείο Συνοχής	3 (ii)	ΟΧΙ	Εφαρμόζεται πολυτροπική χαρτογράφηση των υφιστάμενων και σχεδιαζόμενων υποδομών, πλην του τοπικού επιπέδου, έως το 2030, η οποία:	ΟΧΙ		Σήμερα βρίσκεται σε ισχύ μέχρι και το 2023 η «Στρατηγική Βιώσιμης Ανάπτυξης Χερσαίων και Θαλάσσιων Μεταφορών». Το Τμήμα Δημοσίων Έργων θα προχωρήσει με την αναθεώρησή της και παράλληλα την ετοιμασία Στρατηγικού Σχεδίου Μεταφορών Κύπρου 2030-2040. Το εν λόγω έργο θα συγχρηματοδοτηθεί από το Ταμείο Συνοχής ώστε το Στρατηγικό Σχέδιο να είναι έτοιμο το 2023. Ο υπό ετοιμασία Στρατηγικός Σχεδιασμός αναμένεται να οριστικοποιηθεί Οκτώβριο 2023. Σημειώνεται ότι, το οδικό δίκτυο στην Κύπρο είναι η κύρια υποστηρικτική υποδομή για όλους τους τομείς της οικονομίας. Η Κύπρος, ως ένα μικρό νησιώτικο Κράτος στηρίζεται στις οδικές μεταφορές για εσωτερικές μετακινήσεις και υποστηρίζει εκ των πραγμάτων όλα τα διαθέσιμα χερσαία μέσα μεταφορών (πχ. οχήματα, δημόσιες συγκοινωνίες, - λεωφορεία, ποδηλατοκίνηση, πεζοκίνηση, ΑμΕΑ, και τα εμπορικά οχήματα). Δεν υπάρχουν πραγματικές εναλλακτικές επιλογές, λόγω των φυσικών συνθηκών (έλλειψη ποτάμιων συνδέσεων) και λόγω των τεχνικοοικονομικών δεδομένων (η ανάπτυξη σιδηροδρόμων δεν είναι βιώσιμη, λόγω του μεγέθους του πληθυσμού και των μικρών αποστάσεων). Έχει γίνει τεχνο-οικονομική μελέτη στο παρελθόν (μέσα δεκαετίας 2010) που δεν κατέδειξε τη βιωσιμότητα σιδηροδρόμου της Κύπρου. Στην περίπτωση του τραμ Λευκωσίας σε αντίστοιχη μελέτη βιωσιμότητας, τα αποτελέσματα της μελέτης αξιολογήθηκαν από τους JASPERS και αποφάνθηκαν ότι συστήνουν προτεραιοποίηση μέτρων για λεωφορεία σε πρώτη φάση.

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδ. Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
				1. Περιλαμβάνει οικονομική εκτίμηση των σχεδιαζόμενων επενδύσεων, με βάση αξιόπιστη ανάλυση ζήτησης και κατάρτιση κυκλοφοριακών μοντέλων, η οποία θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις αναμενόμενες επιπτώσεις του ανοίγματος των αγορών των σιδηροδρόμων.	ΟΧΙ		Στην Κύπρο προβλέπεται η αξιολόγηση των επενδύσεων με βάση τον Περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου του 2014 (20(Ι)/2014). Η ετοιμασία της αξιολόγησης με σχετικές μελέτες γίνεται με μέριμνα των φορέων υλοποίησης των έργων και εθνικό σημείο αξιολόγησης είναι η Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης και το Υπουργείο Οικονομικών.
				2. Συνάδει με τα στοιχεία του ενοποιημένου εθνικού σχεδίου για την ενέργεια και το κλίμα που σχετίζονται με τις μεταφορές.	ΟΧΙ		Το Τμήμα Δημοσίων Έργων έχει συνεισφέρει στην ετοιμασία αυτών των σχεδιασμών και θεωρούμε ότι οι σχεδιασμοί μας συνάδουν. Θα πρέπει να ύπαρξη διαβούλευση με τα εθνικά σημεία επαφής (Τμήμα Περιβάλλοντος κτλ.).
				3. Περιλαμβάνει επενδύσεις σε διαδρόμους του κεντρικού δικτύου του ΔΕΔ-Μ, όπως ορίζονται στον κανονισμό για τη θέσπιση της διευκόλυνσης «Συνδέοντας την Ευρώπη», σύμφωνα με τα αντίστοιχα	ΟΧΙ		Οι προβλεπόμενοι σχεδιασμοί μέσα από τα διάφορα Έργα του Τμήματος Δημοσίων Έργων συνάδουν απόλυτα, βλέπε έκδοση του Σχεδίου του Διαδρόμου Orient/East-Med του Κεντρικού Δικτύου του ΔΕΔ-Μ (έκδοση Απρίλιος 2018). Αναμένεται να συγχρηματοδοτηθεί μέσω του ΘΑΛΕΙΑ μέρος του

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδ. Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
				προγράμματα εργασίας για τους διαδρόμους του κεντρικού δικτύου του ΔΕΔ-Μ.			Περιμετρικού Αυτοκινητόδρομου Λευκωσίας που είναι το μέρος που καταλήγει ο Διάδρομος Orient/East-Med του Κεντρικού Δικτύου του ΔΕΔ-Μ.
				4. Για επενδύσεις εκτός των διαδρόμων του κεντρικού δικτύου του ΔΕΔ-Μ, συμπεριλαμβανομένων των διασυνοριακών τμημάτων, εξασφαλίζει τη συμπληρωματικότητα παρέχοντας επαρκή συνδεσιμότητα των αστικών δικτύων, των περιφερειών και των τοπικών κοινοτήτων στο κεντρικό ΔΕΔ-Μ και στους κόμβους του.	ΟΧΙ		Οι προβλεπόμενοι σχεδιασμοί μέσα από τα διάφορα Έργα του Τμήματος Δημοσίων Έργων συνάδουν με στόχο τη ψηλή διασυνδεσιμότητα.
				5. Εξασφαλίζει τη διαλειτουργικότητα του σιδηροδρομικού δικτύου και, κατά περίπτωση, υποβάλλει εκθέσεις σχετικά με την ανάπτυξη του ERTMS σύμφωνα με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2017/6 της Επιτροπής.	Δ/Ε		Αφορά σιδηροδρόμους και δεν τυγχάνει εφαρμογής στην Κύπρο.
				6. Προάγει την πολυτροπικότητα, εντοπίζοντας τις ανάγκες για τερματικούς σταθμούς συνδυασμένων μεταφορών ή μεταφόρτωσης για φορτία και επιβάτες.	ΟΧΙ		Το Τμήμα Δημοσίων Έργων προωθεί επενδύσεις για περαιτέρω ενίσχυση της πολυτροπικότητας και συνδεσιμότητας με εμπορικούς και επιβατικούς τερματικούς σταθμούς. Προβλέπονται έργα για περαιτέρω ανάπτυξη του δικτύου Σταθμών Λεωφορείων και Σταθμών Μετεπιβίβασης (Park & Ride) σε Παγκύπρια βάση. Τα έργα αυτά προβλέπεται να συγχρηματοδοτηθούν από το Πρόγραμμα ΘΑΛΕΙΑ και το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.
				7. Περιλαμβάνει μέτρα σχετικά με τον σχεδιασμό των υποδομών που αποσκοπούν στην προώθηση των εναλλακτικών καυσίμων, σύμφωνα με τα εκάστοτε εθνικά πλαίσια πολιτικής.	ΟΧΙ		Οι δράσεις αφορούν το Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών, οι οποίες προωθούνται και το Τμήμα Δημοσίων Έργων στηρίζει τις δράσεις αυτές. Προβλέπονται έργα και δράσεις επιχορήγησης ανάπτυξης υποδομών για περαιτέρω ανάπτυξη των εναλλακτικών καυσίμων με έμφαση στην υποστήριξη της ηλεκτροκίνησης. Στα πλαίσια αυτά προβλέπονται φιλόδοξα μέτρα που στοχεύουν στην πλήρη

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδ. Στόχος	Εκπλήρωση Ορου ΝΑΙ/ΟΧΙ	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων ΝΑΙ/ΟΧΙ	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
							ηλεκτροκίνηση του στόλου των δημοσίων συγκοινωνιών. Τα έργα αυτά προβλέπεται να συγχρηματοδοτηθούν από το Πρόγραμμα ΘΑΛΕΙΑ και το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.
				8. Παρουσιάζει τα αποτελέσματα της εκτίμησης των κινδύνων για την οδική ασφάλεια σύμφωνα με τις υφιστάμενες εθνικές στρατηγικές οδικής ασφάλειας, καθώς και χαρτογράφηση των οδών και των τμημάτων που επηρεάζονται με ιεράρχηση των αντίστοιχων επενδύσεων.	ΟΧΙ		Το νέο Στρατηγικό Σχέδιο Οδικής Ασφάλειας 2021-2030 εγκρίθηκε το Δεκέμβριο του 2020 και έχει τεθεί σε εφαρμογή το 2021. Η βασική του στόχευση υιοθετεί τον πανευρωπαϊκό στόχο για μείωση των θανάτων και σοβαρών τραυματισμών από οδικές συγκρούσεις κατά 50% μέχρι το 2030. Στο Στρατηγικό Σχέδιο προβλέπονται 8 τομείς δράσης και 158 συγκεκριμένες δράσεις.
				9. Παρέχει πληροφορίες για τους χρηματοδοτικούς πόρους που αντιστοιχούν στις σχεδιαζόμενες επενδύσεις και που απαιτούνται για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας.	ΟΧΙ		Η βασική πηγή χρηματοδότησης των επενδύσεων του Τμήματος Δημοσίων Έργων είναι ο κρατικός προϋπολογισμός με το τριετές δημοσιονομικό πλαίσιο. Βασικές εξωτερικές πηγές στήριξης του προϋπολογισμού των επενδύσεων του Τμήματος Δημοσίων Έργων είναι οι ευρωπαϊκές συγχρηματοδοτήσεις και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (δανειοδοτήσεις).

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
Θεματική 4.1							
4.1. Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για τις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας	ΕΚΤ+	4(α)	ΝΑΙ	Εφαρμόζεται στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για τις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας βάσει των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση, το οποίο περιλαμβάνει: 1. Ρυθμίσεις για τη διενέργεια κατάρτισης προφίλ των ατόμων που ζητούν εργασία και την εκτίμηση των αναγκών τους.	ΝΑΙ	**Το Στρατηγικό Έγγραφο για τις Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης 2023-2025 (v.5.0) υποβλήθηκε στην ΕΕ στις 10/08/2023.** Παρ. 5.2.3 Στρατηγικού Εγγράφου ΕΠΑ: «Ετοιμασία και Εφαρμογή Ατομικών Σχεδίων Δράσης (ΑΣΔ)». Οι διαδικασίες που εφαρμόζει η ΔΥΑ σε επιχειρησιακό επίπεδο συνάδουν με τις συστάσεις/ εισηγήσεις/ πρακτικές του Ευρωπαϊκού Δικτύου Δημόσιων Υπηρεσιών Απασχόλησης (PES Network). Η ΔΥΑ έχει καθοδηγηθεί από 2 Προγράμματα στήριξης της ΕΕ και του Ευρωπαϊκού Δικτύου ΔΥΑ για την αναβάθμιση υπηρεσιών που προσφέρει στους ανέργους με έμφαση στις ευάλωτες ομάδες	Η Στρατηγική. εστιάζει στην προώθηση μέτρων και δημιουργία δομών για αποτελεσματική αναγνώριση των αναγκών σε εργατικό δυναμικό, την καλύτερη στόχευση σε ομάδες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εξεύρεση εργασίας, στην προώθηση στοχευμένων μέτρων κατάρτισης και επιδοτούμενης απασχόλησης, στην παρακολούθηση και αξιολόγηση των μέτρων και την επίδραση τους στην αγορά εργασίας. Σημαντικές επιδιώξεις είναι η πρόληψη και αντιμετώπιση των αυξητικών τάσεων ανεργίας, η πρόληψη και μείωση του κινδύνου αποκλεισμού σε ευάλωτα άτομα η διασφάλιση παροχής ίσων ευκαιριών στη στήριξη, εξυπηρέτηση, κατάρτιση και απασχόληση και η εμπέδωση μιας νέας κουλτούρας όσον αφορά τη λειτουργία και διαδικασίες της ΔΥΑ. Υπηρεσίες παρέχονται προς όλους τους πολίτες οι οποίοι είναι διαθέσιμοι, ικανοί και αιτούνται εργασία περιλαμβανομένης της εξατομικευμένης καθοδήγησης καθώς και ειδικές διευκολύνσεις προς εργοδότες. Εφαρμόζονται 2 διαφορετικά επίπεδα αξιολόγησης των χαρακτηριστικών και αναγκών ενός ανέργου (Profiling) για σκοπούς σωστής πληροφόρησης και σχεδιασμού κατάλληλου ΑΣΔ και επίτευξης αποτελεσματικού συνταιριάσματος προσφοράς και ζήτησης εργασίας.

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
				2. Πληροφορίες σχετικά με τις νέες θέσεις εργασίας και τις ευκαιρίες απασχόλησης, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.	ΝΑΙ	Οι ανάγκες της αγοράς εργασίας αξιολογούνται μέσω του καταλόγου των διαθέσιμων και κοινοποιημένων κενών θέσεων εργασίας στη ΔΥΑ. Για την παροχή συμβουλευτικής και επαγγελματικής καθοδήγησης σε ανέργους, οι σύμβουλοι απασχόλησης λαμβάνουν υπόψη τις μελέτες προβλέψεων για τις ανάγκες της αγοράς εργασίας που δημοσιεύει συστηματικά η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ). Η αναβάθμιση του Παρατηρητηρίου της Αγοράς Εργασίας της ΔΥΑ με την ανάπτυξη μονάδας έρευνας και μελετών θα ενισχύσει την ικανότητα της ΔΥΑ να αναλύει τις τάσεις και τις εξελίξεις στην αγορά εργασίας	Οι υπηρεσίες της ΔΥΑ προς ανέργους και εργοδότες περιλαμβάνουν χρήση σύγχρονων μέσων και εργαλείων για αποτελεσματική και ποιοτική διαχείριση των πελατών στη βάση των ιδιαίτερων αναγκών τους αλλά και την αντιστοίχιση της ζήτησης με την προσφορά στην αγορά εργασίας. Στο πλαίσιο της εξυπηρέτησης ανέργων καθώς και του εντοπισμού, συμβουλευτικής και καθοδήγησης των νέων, παρέχεται πληροφόρηση από τη ΔΥΑ για τα Σχέδια επιχειρηματικότητας που προωθούνται από το ΥΕΕΒ Προωθούνται προγράμματα συνεχούς κατάρτισης του προσωπικού της ΔΥΑ με στόχο την αναβάθμιση των γνώσεων και ικανοτήτων τους. Η καταχώρηση όλων των δικαιούχων του ΕΕΕ στο ενιαίο μηχανογραφικό Μητρώο παρέχει τη δυνατότητα για παρακολούθηση και διασύνδεση των κοινωνικών παροχών/ επιδομάτων με Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης και για ισχυρά κίνητρα για ένταξη ή επανένταξη τους στην αγορά εργασίας. Τα εργαλεία της ΔΥΑ αφορούν (α) ηλεκτρονικό εργαλείο για εφαρμογή εξατομικευμένης Συμβουλευτικής (β) Ηλεκτρονικό Σύστημα Επίδοσης και Απόδοσης (γ) Ηλεκτρονικό Σύστημα Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των αποτελεσμάτων των Ενεργητικών Μέτρων (δ) ηλεκτρονική Πλατφόρμα για Αυτοεξυπηρέτηση Εργοδοτών
				3. Ρυθμίσεις ώστε να διασφαλίζεται ότι ο σχεδιασμός, η υλοποίηση, η	ΝΑΙ		Λόγω της παραδοσιακά άριστης τριμερούς συνεργασίας που έχει θεσπιστεί, η συμμετοχή όλων των

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
				παρακολούθηση και η επανεξέτασή του διενεργούνται σε στενή συνεργασία με τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη.			ενδιαφερομένων, συμπεριλαμβανομένων των Κοινωνικών Εταίρων στη διαδικασία σχεδιασμού, εφαρμογής, παρακολούθησης και αναθεώρησης των ALMPs, διασφαλίζεται μέσω της συνεχούς συνεργασίας, ανατροφοδότησης και της επικοινωνίας που αναπτύσσεται στο πλαίσιο του Κοινωνικού Διαλόγου και μέσω του Εργατικού Συμβουλευτικού Σώματος το οποίο απαρτίζεται από εκπροσώπους όλων των κοινωνικών εταίρων σε ανώτατο επίπεδο και συγκαλείται ανά τακτά χρονικά διαστήματα (3-4 φορές ετησίως). Για την παρακολούθηση της υλοποίησης των ΕΠΑ προωθείται η θέσπιση Τεχνικής Επιτροπής Παρακολούθησης και Αξιολόγησης με εκπροσώπους από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της η Τεχνική Επιτροπή θα ετοιμάζει Ετήσιες Εκθέσεις Προόδου.
				4. Ρυθμίσεις για την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και την επανεξέταση των ενεργητικών πολιτικών για την αγορά εργασίας.	ΝΑΙ	Κεφ. 7 Στρατηγικού Εγγράφου ΕΠΑ: «Παρακολούθηση και Αξιολόγηση της εφαρμογής των Μέτρων των Ενεργητικών Πολιτικών Απασχόλησης»	Έχει αναπτύχθεί Νέο ηλεκτρονικό σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης της εφαρμογής των Ενεργητικών Μέτρων Πολιτικών Απασχόλησης (ΕΠΑ) το οποίο παρέχει τη δυνατότητα παραγωγής σημαντικών δεικτών και στατιστικών δεδομένων τα οποία υποβοηθούν στον αποτελεσματικό σχεδιασμό και εφαρμογή ΕΠΑ σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής για Αποτελεσματική ενεργό στήριξη της Απασχόλησης (EASE). Κάθε σχέδιο αξιολογείται στη λήξη του με σκοπό τη συνεχή βελτίωση των Μέτρων Ενεργητικών Πολιτικών Απασχόλησης. Το σύστημα έχει τεθεί σε φάση εφαρμογής ενώ η περαιτέρω βελτίωση και ανάπτυξη του όπως και η παρακολούθηση των μέτρων αποτελεί διαρκή / δυναμική διαδικασία.

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
							Κάθε σχέδιο αξιολογείται στη λήξη του με σκοπό τη συνεχή βελτίωση των Μέτρων Ενεργητικών Πολιτικών Απασχόλησης. Η ΑΝΑΔ, το ΚΕΠΑ καθώς και τα Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων προβαίνουν στη διενέργεια αξιολογήσεων του αντικτύπου των παρεμβάσεων που υλοποιούν στο πλαίσιο της Στρατηγικής. Για την παρακολούθηση υλοποίησης των ΕΠΑ προωθείται η θέσπιση Τεχνικής Επιτροπής Παρακολούθησης και Αξιολόγησης με εκπροσώπους από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της η Τεχνική Επιτροπή θα ετοιμάζει Ετήσιες Εκθέσεις Προόδου. Τα αποτελέσματα των σχετικών αξιολογήσεων καθώς και των Ετήσιων Εκθέσεων Προόδου θα λαμβάνονται υπόψη κατά τη διαδικασία αναθεώρησης της Στρατηγικής ΕΠΑ.
				5. Όσον αφορά τις παρεμβάσεις για την απασχόληση των νέων, τεκμηριωμένες και στοχοθετημένες διαδρομές για τους νέους που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης, οι οποίες περιλαμβάνουν μέτρα προσέγγισης και βασίζονται σε ποιοτικά κριτήρια, λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων για ποιοτικά προγράμματα μαθητείας και πρακτικής άσκησης, στο πλαίσιο εφαρμογής των προγραμμάτων εγγύησης για τη νεολαία.	ΝΑΙ	Η ικανότητα της ΔΥΑ να εφαρμόζει τεκμηριωμένες και στοχευμένες δράσεις για τους νέους ΝΕΕΤς. Η συγκρότηση τεχνικών επιτροπών είναι ιδιαίτερα χρήσιμη καθώς η γνώση και η συνδρομή των τοπικών παραγόντων της αγοράς εργασίας θα συμβάλει θετικά στον	Η προώθηση της απασχόλησης και της υποστήριξης των νέων αποτελεί μια από τις κύριες προτεραιότητες της πολιτικής για την απασχόληση που προωθεί το δίκτυο ΔΥΑ. Συγκεκριμένα, η ομάδα των νέων ανέργων αποτελεί μια από τις ευάλωτες ομάδες που οι Σύμβουλοι Απασχόλησης της ΔΥΑ παρέχουν ατομική καθοδήγηση και υποστήριξη με στόχο την ενίσχυση της απασχολησιμότητας τους μέσω της κατάρτισης και τελικά την τοποθέτησή τους σε κατάλληλη θέση εργασίας. Στα πλαίσια σχετικού Προγράμματος Τεχνικής Στήριξης έχουν συσταθεί ειδικές Τεχνικές Επιτροπές για τη χαρτογράφηση των ΝΕΕΤ, την ανάλυση των ιδιαίτερων

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
						εντοπισμό και την προσέγγιση των NEET.	χαρακτηριστικών τους και τη γεωγραφική τους κατανομή ενώ παράλληλα άρχισε η προώθηση ενημερωτικών εκστρατειών παγκύπρια με στόχο την προσέλκυση τους. Έχουν ήδη πραγματοποιηθεί δύο ασκήσεις χαρτογράφησης από τη ΔΥΑ με σκοπό να εντοπιστούν οι άνεργοι νέοι και να προσεγγιστούν με σκοπό την ενεργοποίησή τους στην αγορά εργασίας. Στα αποτελέσματα της χαρτογράφησης καταδεικνύεται ότι ο συνολικός αριθμός των NEETs (15-29) είναι 11.113 άτομα από τους οποίους 5.608 γυναίκες και 5.505 άνδρες. Η πλειοψηφία αφορά σε άτομα 27-28 ετών.

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
Θεματική 4.2							
4.2. Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο για την ισότητα των φύλων	ΕΚΤ+	4(γ)	ΝΑΙ	Εφαρμόζεται εθνικό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την ισότητα των φύλων, το οποίο περιλαμβάνει: 1. Τεκμηριωμένο προσδιορισμό των προκλήσεων για την ισότητα των φύλων.	ΝΑΙ	Εθνική Στρατηγική Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2024-2026. https://www.institutionforgenderequality.gov.cy/Στρατηγική Η Στρατηγική περιλαμβάνει στατιστικά στοιχεία / δείκτες που προσδιορίζουν τις προκλήσεις για την ισότητα των φύλων.	Η Στρατηγική αποτελεί το πολιτικό κατευθυντήριο έγγραφο για την προώθηση της ισότητας των φύλων μέσω της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου σε πολιτικές και δράσεις όλων των Υπουργείων και Υφυπουργείων σε οριζόντια βάση και περιλαμβάνει διαφορετικές θεματικές ενότητες με στοχευμένες και υλοποιήσιμες δράσεις. Βασικός στόχος της Στρατηγικής είναι η εμπέδωση της κουλτούρας της έμφυλης ισότητας. Επιμέρους στόχους αποτελούν: - η αποδόμηση των στερεοτύπων και η εξάλειψη των προκαταλήψεων, και - Ισότιμη συμμετοχή ανδρών και γυναικών σε όλες τις πτυχές της ζωής. **Θεματικές Ενότητες Στρατηγικής**: - Έμφυλος Προϋπολογισμός - Εργασία - Κοινωνική Πολιτική - Υγεία - Δικαιοσύνη - Εξωτερική Πολιτική - Εκπαίδευση και Πολιτισμός - Αθλητισμός - Αγροτική Ανάπτυξη, Περιβάλλον, Κλιματική Αλλαγή, Ενέργεια και Μεταφορές - Έρευνα, Καινοτομία & Ψηφιακός Μετασχηματισμός

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
							- Άμυνα - Θέσεις Λήψεως Αποφάσεων - ΜΜΕ Η Στρατηγική εξειδικεύεται από επιμέρους δράσεις/ μέτρα ανά Θεματική Ενότητα.
				2. Μέτρα για την αντιμετώπιση των διαφορών μεταξύ των φύλων ως προς την απασχόληση, τις αμοιβές, τις συντάξεις, και την προώθηση της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής για γυναίκες και άνδρες, μεταξύ άλλων μέσω της βελτίωσης της πρόσβασης σε προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, με στόχους και με παράλληλο σεβασμό του ρόλου και της αυτονομίας των κοινωνικών εταίρων.	ΝΑΙ	Ο "Περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών στην Απασχόληση και στην Επαγγελματική Εκπαίδευση Νόμος" (Ν.205(Ι)/2002) Ο "Περί Προστασίας της Μητρότητας Νόμος" (Ν.100(Ι)/1997) Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Component 5.2 – Reform 2) http://www.cyprus-tomorrow.gov.cy Προώθηση νέας νομοθεσίας και εφαρμογή Σχεδίων απασχόλησης με ευέλικτες ρυθμίσεις	**.ΘΕ. 2: Φύλο και Εργασία:** Ισότιμη πρόσβαση στην απασχόληση, προώθηση ισόρροπης εκπροσώπησης γυναικών και αντρών, μείωση χάσματος αμοιβών και συντάξεων: - εκπροσώπηση στον τομέα ναυτιλίας - εκπροσώπηση στον τομέα τουρισμού και γαλάζιας οικονομίας - εφαρμογή της αρχής ισότητας της αμοιβής μεταξύ ανδρών και γυναικών για όμοια εργασία ή για εργασία ίσης αξίας - ανάλυση χάσματος αμοιβών - αξιολόγηση επαγγελμάτων, αρμοδιοτήτων και αμοιβών - Αναλογιστική μελέτη για συνταξιοδοτικά ωφελήματα - Ενίσχυση γυναικείας απασχόλησης - προαγωγή ισότητας φύλων σε ιδ. επιχειρήσεις - Επιμορφωτικά προγράμματα ενίσχυσης επιχειρηματικότητας

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
						Επιθεωρητές Ισότητας επιθεωρούν χώρους εργασίας και διερευνούν παράπονα/καταγγελίες με στόχο τη διασφάλιση ισότητας στην εργασία Φορέας Πιστοποίησης για Εφαρμογή Καλών Πρακτικών για Ισότητα των Φύλων στο Εργασιακό Περιβάλλον	- άδεια μητρότητας - Παροχή διευκολύνσεων **Θ.Ε. 3: Φύλο και Κοινωνική Πολιτική: Ενίσχυση αποτελεσματικού κοινωνικού κράτους** - Επέκταση δικαιούχων επιδότησης και ωραρίων σε βρ. σταθμούς κατά τους θερινούς μήνες - Εκσυγχρονισμός δομών ή/και δημιουργία νέων δομών και συστήματος φροντίδας ατόμων τρίτης ηλικίας - Αναθεώρηση και εκσυγχρονισμός επιδοματικής πολιτικής - Δημιουργία νέων ή αναβάθμιση/επέκταση υφιστάμενων Πολυδύναμων Κέντρων για παιδιά και κέντρων φροντίδας παιδιών και 24ώρης φροντίδας ενήλικων.
				3. Ρυθμίσεις για την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και την επανεξέταση του στρατηγικού πλαισίου πολιτικής και των μεθόδων συλλογής δεδομένων που βασίζονται σε δεδομένα με ανάλυση ανά φύλο.	NAI	Κεφάλαιο: Αξιολόγηση, παρακολούθηση της Στρατηγικής. Λογοδοσία και Διαφάνεια	Ο συντονισμός, η παρακολούθηση και η αξιολόγησή της – όπως αποφασίστηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο – έχει ανατεθεί στην Επίτροπο Ισότητας των Φύλων και γίνεται σε στενή συνεργασία με όλα τα Υπουργεία και Υφυπουργεία.

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
						Η συμβατότητα με την εθνικές και ενωσιακές αρχές και νομοθεσίες για: - την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, - της μη διάκρισης εξαιτίας φύλου, φυλής, εθν καταγωγής, θρησκείας, πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας, γενετήσιου προσανατολισμού, καθώς και - του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων αποτελούν προϋπόθεση για την επιλογή και υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων έργων https://thalia.com.cy/circulars/	Η Στρατηγική προβλέπει: - τακτική άτυπη αξιολόγηση της υλοποίησης της στρατηγικής, σε ετήσια βάση, σε συνεργασία με την διυπουργική επιτροπή - Ενδιάμεση Άτυπη Αξιολόγηση - Ολιστική Αξιολόγηση - Υποβολή Τελικής Έκθεσης στο Υπουργικό Συμβούλιο Μελετώντας την αξιολόγηση της προόδου υλοποίησης της στρατηγικής, το Γραφείο Επιτρόπου Ισότητας των Φύλων και όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς έχουν τη δυνατότητα να παρεμβαίνουν με εισηγήσεις στις περιπτώσεις όπου διαπιστώνεται πως απαιτούνται πρόσθετες δράσεις, αλλαγές και αναθεωρήσεις σε δράσεις ή/και πολιτικές που προωθούνται στο πλαίσιο της Στρατηγικής.

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
				4. Ρυθμίσεις ώστε να διασφαλίζεται ότι ο σχεδιασμός, η υλοποίηση, η παρακολούθηση και η επανεξέτασή του διενεργούνται σε στενή συνεργασία με τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων φορέων ισότητας, κοινωνικών εταίρων και της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών.	NAI	Κεφάλαιο: Η διαμόρφωση της Στρατηγικής: Η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και η μεθοδολογία της συμμετοχικής διαβούλευσης της κοινωνίας των πολιτών Οι αρμόδιες Αρχές για την ισότητα των φύλων συμμετέχουν στην Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027»	Η Επίτροπος Ισότητας των Φύλων προεδρεύει της Διϋπουργικής Επιτροπής που απαρτίζεται από λειτουργούς Υπουργείων και Υφυπουργείων αρμόδιους για θέματα Ισότητας των Φύλων. Ακολουθώντας μια ολιστική προσέγγιση προς αποφυγή αποσπασματικών δράσεων και πολιτικών, καθώς η ισότητα των φύλων επηρεάζει κάθε τομέα της ζωής μας, η διαμόρφωση και ετοιμασία της Στρατηγικής για την Ισότητα των Φύλων 2024-2026 είναι αποτέλεσμα συμμετοχικότητας, συνεργασίας και ενεργούς διαβούλευσης με τον Εθνικό Μηχανισμό για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, τις γυναικείες οργανώσεις των πολιτικών κομμάτων, των κοινωνικών εταίρων, των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων. Θεσμοθετείται, για τον σκοπό της αξιολόγησης και της παρακολούθησης της υλοποίησης της Στρατηγικής, «Πλατφόρμα της Κοινωνίας των Πολιτών», η οποία συγκροτείται από διάφορους φορείς και οργανώσεις που συνέβαλαν στη διαμόρφωση της Στρατηγικής

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
Θεματική 4.3							
4.3. Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλα τα επίπεδα.	ΕΚΤ+	4(ε)	ΝΑΙ	Εφαρμόζεται εθνικό ή περιφερειακό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης, το οποίο περιλαμβάνει: 1. Τεκμηριωμένα συστήματα πρόγνωσης και πρόβλεψης των αναγκών σε δεξιότητες.	ΝΑΙ	Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας www.moec.gov.cy *http://archeia.moec.gov.cy/mc/642/moecsy_strategic_plan_2021_2023.pdf* Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ) Κύπρου www.pi.ac.cy Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού https://bit.ly/3D3ddzD https://bit.ly/2ZXvK1z https://bit.ly/3BQqCJL https://bit.ly/3q6c9qZ	Ο Στρ. Σχεδιασμός του ΥΠΠΑΝ περιλαμβάνει το όραμα/ αξίες/ επιδιωκόμενα αποτελέσματα της Κυβέρνησης στον τομέα της εκπαίδευσης/ κατάρτισης/ ΔΒΜ. Το πιο πρόσφατο αφορά τα έτη 2021-2023. Ο Τομέας Εκπ Τεκμηρίωσης του ΠΙ συλλέγει δεδομένα και σχεδιάζει εκπ δράσεις. Τα δεδομένα είναι διαθέσιμα στις Διευθύνσεις Εκπαίδευσης για σχεδιασμό πολιτικών, προβλέψεις αναγκών και αναμενόμενων αποτελεσμάτων Η μόνιμη δομή Εκπ Προγραμματισμού του ΥΠΠΑΝ υποστηρίζει τις Διευθύνσεις στη χάραξη πολιτικής. Βάσει των αποτελεσμάτων των εξετάσεων 4μήνου λαμβάνονται διορθωτικά μέτρα το επόμενο 4μήνο. Η ΑνΑΔ εκπονεί - μελέτη προβλέψεων αναγκών απασχόλησης με 10 ετή ορίζοντα (επικαιροπ ανά 3ετία). Παρουσιάζεται σε καθηγητές συμβουλευτικής και επαγγ. αγωγής, συμβούλους απασχόλησης, γονείς και μαθητές μέσης εκπαίδευσης. Η επόμενη αφορά τα έτη 2022-2032. - ετήσια μελέτη για εντοπισμό των αναγκών απασχόλησης και κατάρτισης ώστε να υλοποιεί τις ανάλογες δραστηριότητες. Η πιο πρόσφατη αφορά το 2020 - Άλλες μελέτες: «Εντοπισμός Αναγκών σε Πράσινες Δεξιότητες στην Κυπρ Οικονομία 2017-2027» (2018) και «Εντοπισμός Αναγκών σε Γαλάζιες Δεξιότητες στη Κυπρ Οικονομία 2016-2026» (2016)
				2. Μηχανισμούς παρακολούθησης των αποφοίτων και υπηρεσίες ποιοτικής και αποτελεσματικής καθοδήγησης για εκπαιδευόμενους κάθε ηλικίας.	ΝΑΙ	Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Component 5.1 – Reform 1)	Ο **Εθν Φορέας για τη Διά Βίου Καθοδήγηση** αποτελεί συμβουλευτικό σώμα σε θέματα πολιτικής για τη δβ καθοδήγηση Αποφάσεις λαμβάνονται από τους Υπουργούς ΥΕΚΑ και ΥΠΠΑΝ Λειτουργεί ως πλατφόρμα ανταλλαγής πληροφόρησης /απόψεων

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
						http://www.cyprus-tomorrow.gov.cy	Το ΥΠΠΑΝ με το ΠΚ και το ΤΕΠΑΚ εφάρμοσαν το 2019-2020 πιλοτικό πρόγραμμα καταγραφής των αποφοίτων των 2 ΙΑΕ και διερεύνηση της επαγγελ τους πορείας, των αποκτώμενων δεξιοτήτων κατά τη φοίτησή και των απαιτήσεων της αγορά εργασίας Μέσω του ΣΑΑ προωθείται η δημιουργία μηχανισμού παρακολούθησης των αποφοίτων ΑΕ, των αποκτώμενων δεξιοτήτων και των απαιτήσεων της αγοράς εργασίας. Στόχος η διασύνδεση της ΑΕ με την αγορά εργασίας και ο εκσυγχρονισμός / δημιουργία νέων ευέλικτων Προγραμμάτων Εκπαίδ / Κατάρτισης Το ΥΠΠΑΝ προκήρυξε διαγωνισμό το Φεβ 2022 και η σύμβαση θα υπογραφεί τον Ιούλιο. Τα προκαταρτικά αποτελέσματα θα δημοσιευτούν το τέλος του 2024. Τα αποτελέσματα του μηχανισμού θα διοχετευτούν στις Διευθύνσεις Μέσης Γεν Εκπαίδευσης και Μέσης Τεχνικής ΕΕΚ, στο ΥΕΠΚΑ, ΑνΑΔ και άλλους Φορείς για ανάπτυξη/εκσυγχρονισμό Προγραμμάτων με στόχο την αναβάθμιση δεξιοτήτων (upskilling) εκμάθηση νέων (reskilling) για αύξηση της απασχολησιμότητας
				3. Μέτρα για τη διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης και της συμμετοχής σε ποιοτική, οικονομικά προσιτή, συναφή, χωρίς διακρίσεις και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση και κατάρτιση και της ολοκλήρωσής της, καθώς και της απόκτησης βασικών ικανοτήτων σε όλα τα επίπεδα, συμπεριλαμβανομένης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.	ΝΑΙ	Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας www.moec.gov.cy Ζητήθηκε τεχνική βοήθεια από ΕΕ για εκσυγχρονισμό Ειδ. Αγωγής. Αναλυτική Πληροφόρηση για την Προσχολική Εκπαίδευση και	Μέτρα - Ειδ Αγωγή / Εκπ για παιδιά με ειδικές ανάγκες - Δράσεις Σχολικής και Κοιν Ένταξης - Σύστημα Μαθητείας - Διευκολύνσεις σε ΑμεΑ για κατανομή θέσεων σε ΙΑΕ σε απόφοιτους Τεχν Σχολών / Εσπερ Γυμνασίων /Εσπερν Τεχν Σχολών Ποσοστό υπεράριθμων θέσεων σε ΠαΚυ / ΤΕΠΑΚ διατίθενται σε απόρους, με προβλήματα υγείας, από συγκεκρ θρησκευτ ομάδες, μεγαλύτερης ηλικίας - Επιχορηγήσεις ΔΑΕ βάσει κριτηρίων

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
						Φροντίδα περιλαμβάνεται στο Πρόγραμμα – Προτεραιότητα 9 Ειδικό Στόχο 4(ια) και στην Προτεραιότητα 7 Ειδικό Στόχο 4(γ) Η Εθνική Στρατηγική για την Προσχολική Εκπαίδευση και Φροντίδα και σχετικό Σχέδιο Δράσης θα αναπτυχθεί στη βάση των αποτελεσμάτων μελέτης που εκπονείται μέσω της Τεχνικής Βοήθειας ΕΕ Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	- Υποτροφίες ΙΚΥΚ βάσει επίδοσης και κοινων/οικονομικών κριτηρίων Η ετοιμασία 1ης Εθν. Στρατηγ για Προσχ Εκπαίδ και Φροντίδα και Εθν Σχέδ Δράσης αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2024 Βελτίωση ποιοτ εκπαίδευσης 1. αξιοποίηση αποτελεσμάτων από εξετάσεις τετραμήνων, Παγκ Εξετάσεις, PISA TIMSS PIRLS 2. εφαρμογή Εθν Στρατηγ ΔΒΜ Η ΑνΑΔ, εφαρμόζει ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων για απόκτηση νέων / αναβάθμιση υφιστάμενων γνώσεων / δεξιοτήτων από απασχολούμενους/ ανέργους και για αξιολόγηση / πιστοποίηση των επαγγελμ προσόντων Μετά από διαβούλευση με κοιν εταίρους ετοιμάζεται το Θεματολόγιο (αναθεωρείται ανά 2ετία) για τα προγρ κατάρτισης, για αξιοποίηση από τα Κέντρα Επαγγ Κατάρτισης /επιχειρήσεις στο σχεδιασμό /οργάνωση προγρ κατάρτισης Προωθείται η χρήση εξ αποστάσεως μάθησης
				4. Μηχανισμό συντονισμού που να καλύπτει όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης, συμπεριλαμβανομένης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, και σαφή ανάθεση αρμοδιοτήτων μεταξύ των σχετικών εθνικών ή/και περιφερειακών φορέων.	ΝΑΙ	Εθνική και η Τεχνική Επιτροπή Δια Βίου Μάθησης (ΕΕΔΒΜ και ΤΕΔΒΜ)	Με Απόφαση του ΥΣ ορίστηκε η Εθνική και η Τεχνική Επιτροπή ΔΒΜ (ΕΕΔΒΜ και ΤΕΔΒΜ). Η ΕΕΔΒΜ είναι υπεύθυνη για την παρακολούθηση της εφαρμογής της Εθν Στρατηγικής ΔΒΜ και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των δράσεων και των πολιτικών της ΕΣΔΒΜ η οποία καλύπτει δράσεις εκπαίδευσης και κατάρτισης. Η ΤΕΔΒΜ υποστηρίζει την ΕΕΔΒΜ στο έργο της και είναι υπεύθυνη για το συντονισμό της υλοποίησης των δράσεων ΔΒΜ στα διάφορα Υπουργεία/Οργανισμούς/Υπηρεσίες, την εκπόνηση εκθέσεων αξιολόγησης της Στρατηγικής, τη διοργάνωση

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου ΝΑΙ/ΟΧΙ	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων ΝΑΙ/ΟΧΙ	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
							ημερίδων και την υποβολή εισηγήσεων στην ΕΕΔΒΜ Στις 2 Επιτροπές συμμετέχουν εκπρόσωποι από το ΥΠΠΑΝ, το ΥΕΠΚΑ, τη ΓΔ Ανάπτυξης, το ΤΔΔΠ, το Τμ Εργασίας, τη ΜΕΚΤ, την ΑνΑΔ, το ΚΕΠΑ, τον ΟΝΕΚ και το ΙΔΕΠ ΔΒΜ. Τα μέλη των 2 Επιτροπών μαζί με άλλους οργανισμούς συμμετέχουν στις δραστηριότητες του ΥΠΠΑΝ για εκπόνηση της ΕΣΔΒΜ 2021-2027, με τη βοήθεια τεχνικής στήριξης έλαβε το ΥΠΠΑΝ από την τεχνική βοήθεια της ΕΕ. Η τελευταία συνάντηση των εκπροσώπων των 2 Επιτροπών πραγματοποιήθηκε στις 23/02/2021. Κατά τους μήνες Οκτώβριο και Νοέμβριο 2021 πραγματοποιούνται διαβουλεύσεις με όλους τους εταίρους για την οριστικοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής ΔΒΜ 2021-2027.
				5. Ρυθμίσεις για την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και την επανεξέταση του στρατηγικού πλαισίου πολιτικής.	ΝΑΙ	Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας http://www.moec.gov.cy/etisia-ekthesi/index.html Η Τεχν Επιτροπή ΔΒΜ εκπονεί Έκθ Προόδου (ΕΣΔΒΜ) και υποβάλλει στην Εθν Επιτροπή. Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	Το Κέντρο Εκπ. Έρευνας και Αξιολόγησης του ΥΠΠΑΝ διενεργεί ποσοτικές και ποιοτικές έρευνες για παρακολούθηση πολιτικών/ εκτίμηση αποτελεσμάτων εφαρμογής τους/ μελλοντικών αναγκών. Οι Δ/νσεις Μέσης Γενικής, ΜΤΕΕΚ και Δημ. Εκπαίδευσης προβαίνουν σε σχεδιασμό νέων / αναθ. υφιστάμενων πολιτικών για βελτίωση της μαθησιακής διαδικασίας. Η ΕΣΔΒΜ 2021-27 στοχεύει στην ενίσχυση της συμμετοχής ενηλίκων στη ΔΒΜ και στη μείωση της ανεργίας ειδικά των νέων. Με τεχνική βοήθεια της ΕΕ προωθείται η βελτίωση του συστήματος και ποιότητας της ΔΒΜ / της συνεργασίας των εταίρων/ πρόσβασης σε ευκαιρίες εκπαίδευσης / κατάρτισης, ενίσχυση της συμμετ ενηλίκων στη ΔΒΜ, ανάπτυξη συστήματος παρακολούθησης της ΕΣΔΒΜ και εκπόνηση Σχ Δράσης

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
						Το Στρατηγικό Σχέδιο της ΑνΑΔ αφορά τριετή περίοδο και αναθεωρείται ετήσια.	Η αξιολόγηση των δραστηριοτήτων της, με στόχο τον απολογισμό, τη λογοδοσία και τη διαφάνεια αναφορικά με τις επιδράσεις των παρεμβάσεών της στο ανθρώπινο δυναμικό, στις επιχειρήσεις αλλά και γενικότερα στην οικονομία και την κοινωνία αποτελεί προτεραιότητα για την ΑνΑΔ. Η ΑνΑΔ διεξάγει ετήσια μελέτες αξιολόγησης των επιδράσεων των δραστηριοτήτων της, οι οποίες περιλαμβάνουν έρευνες πεδίου στους συμμετέχοντες και στις επιχειρήσεις.
				6. Μέτρα που στοχεύουν σε ενήλικες χαμηλής ειδίκευσης και χαμηλών προσόντων και σε άτομα με μειονεκτικό κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον και διαδρομές αναβάθμισης των δεξιοτήτων.	ΝΑΙ	Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας http://www.moec.gov.cy/kie/ http://www.moec.gov.cy/epimorfotika/index.html http://www.moec.gov.cy/dmteek/mieek_genikes_plirofories.html http://www.moec.gov.cy/ysea/ http://www.moec.gov.cy/foreas_kathodigisis/	Επιμορφωτικά Κέντρα, ΚΙΕ, Εσπερινές Τεχν Σχολές, απογευματινά και βραδινά τμήματα Τεχν Σχολών, ΜΙΕΕΚ (για εισδοχή λαμβάνονται υπόψη κοινων/οικονομικά κριτήρια Προτεραιότητα δίδεται στα άτομα με χαμηλά τυπικά προσόντα και δεξιότητες. Λειτουργία Υπηρ Συμβουλ και Επαγγ Αγωγής Ιδρύθηκε Εθν Φορέας Διά Βίου Καθοδήγησης Παρακολούθηση τάσεων Αγοράς Εργασίας και Εντοπισμός αναγκών για Συμβουλ και Διά Βίου Καθοδήγηση Δημιουργήθηκε ομάδα συνεργατών (ΑΝΑΔ ΟΝΕΚ ΟΕΒ ΚΕΒΕ κά), καταγράφηκαν οι δράσεις των εμπλεκομένων Καθιερώθηκε η διοργάνωση ετήσιου Ευρ Συνέδριου, Δημιουργήθηκε σχετική Ιστοσελίδα

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
						Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού https://bit.ly/3mOV4zu https://bit.ly/3bLW2pY https://bit.ly/31n3rdp https://bit.ly/3BKTvXH https://bit.ly/2ZTsepj	Η ΑνΑΔ υλοποιεί δράσεις κατάρτισης επιλεγμένων ομάδων στόχων π.χ. μακροχρόνια ανέργων /νέων, καθώς και ενημέρωσή τους για τις συνθήκες στην αγορά εργασίας, τις επιλογές επαγγελμάτων και τις ευκαιρίες κατάρτισης. • Σχέδιο Στελέχωσης Επιχειρήσεων με Αποφοίτους 3βάθμιας Εκπ. • Σχέδιο Κατάρτισης Μακροχρόνια Ανέργων σε Επιχ./ Οργανισμούς • Ειδ. Σχέδιο Επαγγ. Κατάρτισης Ανέργων σε Οργανισμούς του Δημόσιου και ευρύτερου Δημόσιου τομέα, ΑΤΑ, ΜΚΟ και Ιδρύματα Μη Κερδοσκοπικού Χαρακτήρα • Προγρ. Κατάρτισης Ανέργων • Πολυεπιχειρησιακά Προγρ. Κατάρτισης – Συνήθη
				7. Μέτρα για τη στήριξη των εκπαιδευτικών, των εκπαιδευτών και του ακαδημαϊκού προσωπικού όσον αφορά τις κατάλληλες μεθόδους μάθησης, την αξιολόγηση και την πιστοποίηση των βασικών ικανοτήτων.	ΝΑΙ	Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ) Κύπρου www.pi.ac.cy Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Component 5.1 – Reform 2) http://www.cyprus-tomorrow.gov.cy Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	Το ΠΙ μεριμνά για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, τεκμηριώνει την εκπαιδευτική πολιτική, διεξάγει έρευνες / μελέτες αξιολόγησης, προωθεί τη χρήση ΤΠΕ στην εκπαίδευση, μεριμνά για την παραγωγή διδακτικού υλικού. Συνεργάζεται με τις Διευθύνσεις του ΥΠΠΑΝ, καθηγητές Πανεπιστημίων της Κύπρου και ιδρυμάτων του εξωτερικού. Στο πλαίσιο του ΣΑΑ προωθείται διαμόρφωση του νέου συστήματος αξιολόγησης εκπαιδευτικών. Συνεχίζεται η διαβούλευση με ενδιαφερόμενους. Αναμένεται ότι το 4ο 3μηνο του 2023 θα θεσπιστεί η νέα νομοθεσία και μέχρι το 2026 θα τεθεί σε εφαρμογή το νέο σύστημα. Η ΑνΑΔ εισήγαγε το Σύστημα Αξιολόγησης και Πιστοποίησης των Συντελεστών Παροχής Κατάρτισης. Η αξιολόγηση/ πιστοποίηση των Κέντρων/ Δομών/Εκπαιδευτών Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΕΚ)

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου ΝΑΙ/ΟΧΙ	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων ΝΑΙ/ΟΧΙ	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
							γίνεται μέσω του Συστήματος Επαγγελματικών Προσόντων με βάση το σχετικό πρότυπο. Προσφέρονται προγράμματα εκπαίδευσης εκπαιδευτών -Πολυεπιχειρησιακά / Μονοεπιχειρησιακά. Από 1.1.2015 μόνο πιστοποιημένοι ΕΕΚ μπορούν να εργαστούν ως εκπαιδευτές σε επιχορηγούμενες, συγχρηματοδοτούμενες ή/και προκηρυσσόμενες δράσεις κατάρτισης της ΑνΑΔ εκτός συγκεκριμένων περιορισμένων εξαιρέσεων.
				8. Μέτρα για την προώθηση της κινητικότητας των εκπαιδευομένων και του προσωπικού και της διακρατικής συνεργασίας των παρόχων εκπαίδευσης και κατάρτισης, μεταξύ άλλων μέσω της αναγνώρισης των μαθησιακών αποτελεσμάτων και των προσόντων.	ΝΑΙ	http://mdet.moec.gov.cy/index.php/el/erga/programmatiki-2014-2020/17-2014-2020/115-typiki-mi-atypi-mathisi Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Την ΠΠ 2014-2020, η ΑνΑΔ τα έργα: Επέκταση και Λειτουργία ΣΕΠ: αφορά πιστοποίηση επαγγελματικών προσόντων 4.000 ατόμων Ανάπτυξη ΠΕΠ: αφορά επικαιροποίηση 72 υφιστάμενων ΠΕΠ και ανάπτυξη 80 νέων.	Το Σχ Δράσης για θέσπιση μηχαν επικύρ μη τυπικής/άτυπης μάθησης προβλέπει Πιλοτική Εφαρμογή στους τομείς της Νεολαίας (διαμόρφωση 2 Επαγγ Προτύπων για Youth Worker), Εθελοντισμού (δυνατότητα απόκτησης πιστωτικών μονάδων) Εκπ Ενηλίκων (διαδικασία εισδοχής σε σχολεία 2ης ευκαιρίας) Τα εργαλεία που θα δημιουργηθούν αφορούν Ηλεκτρ Μητρώο, Ανάπτυξη μηχανισμών συμβουλ καθοδήγησης και διαγνωστικής προς επικύρωση ΜΤ/ΑΜ, Οργάνωση Συστήματος Διαβούλευσης. Τα ΙΑΕ αξιοποιούν προγράμματα του **Erasmus+ στο εξωτερικό** ▪ φοιτητές: περίοδος σπουδών σε συνεργαζόμενο ίδρυμα ▪ Προσωπικό: διδασκαλία/ κατάρτιση ή παρακολούθηση εργασίας Μνημ Συνεργασίας / Συμφ Αμοιβαίας Αναγν Τίτλ Σπουδών σε προγράμματα Eures Το Σύστημα Επαγγελματικών Προσόντων, δίνει την ευκαιρία αξιολόγησης των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων βάσει Προτύπου, ανεξάρτητα του τρόπου

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
							απόκτησής τους, με σκοπό την πιστοποίηση των επαγγελματικών προσόντων. Τα Πρότυπα Επαγγελματικών Προσόντων ορίζουν το πλαίσιο κατάρτισης και ανάπτυξης του ατόμου. Το ΣΕΠ αποτελεί μέρος του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων, το οποίο έχει συσχετιστεί με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων.

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
Θεματική 4.4							
4.4. Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την κοινωνική ένταξη και τη μείωση της φτώχειας	ΕΚΤ+	4(η) 4(ια) 4(ιγ)	ΝΑΙ	Εφαρμόζεται εθνικό ή περιφερειακό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής ή νομοθετικό πλαίσιο για την κοινωνική ένταξη και τη μείωση της φτώχειας, το οποίο περιλαμβάνει: 1. Τεκμηριωμένη διάγνωση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένης της παιδικής φτώχειας, ιδίως όσον αφορά την ισότιμη πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες για τα παιδιά που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, της έλλειψης στέγης, του χωροταξικού και εκπαιδευτικού διαχωρισμού, της περιορισμένης πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες και υποδομές, και των ειδικών αναγκών των ευάλωτων ατόμων κάθε ηλικίας.	ΝΑΙ	Η Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Πολιτική 2022-27 εγκρίθηκε από το ΥΣ στις 2/12/21 www.mlsi.gov.cy/mlsi/mlsi.nsf/All/F868577AAB93D123C22587D40036E700?OpenDocument SWOT ανάλυση προκλήσεων/ αδυναμιών και σχετικοί κοινωνικοί δείκτες. Σχ. Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας www.cyprus-tomorrow.gov.cy Ο Περί της Ίδρυσης Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας και περί Συναφών Θεμάτων Ν. 2021	Άξονες Πολιτικής ΚΠ - Δεξιότητες, Κατάρτιση - Απασχόληση, Νέες Θέσεις Εργασίας - Στήριξη παιδιού, γυναίκας και οικογένειας - Προστασία Δικαιωμάτων Εργαζομένων - Κοιν Συνοχή και Πρόνοια Το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας προωθεί τη διαμόρφωση εθνικής πολιτικής και θεσμικού πλαισίου με στόχο τη διασφάλιση συνθηκών κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης, παροχή κοιν προστασίας, κοινωνικής ενσωμάτωσης, ισότητας ευκαιριών, καταπολέμηση φτώχειας, αποκλεισμού και προώθηση συμφερόντων ατόμων, οικογενειών και κοινοτήτων Μέσω του ΣΑΑ προωθείται δημιουργία νέων ή επέκταση/αναβάθμιση υφιστάμενων Κέντρων 24ωρης Φροντίδας ενηλίκων ατόμων με ανάγκες μακροχρόνιας φροντίδας (μικρές δομές στην κοινότητα για φιλοξενία μέχρι 10 ατόμων). Οι ΥΚΕ εκπονούν χαρτογράφηση δομών κοινωνικής φροντίδας, περιλαμβανομένης μακροχρόνιας φροντίδας σε ηλικιωμένα άτομα και αμεα, που εμπίπτουν στα είδη προγραμμάτων που θα επιχορηγηθούν μέσω Σχεδίου Κρατικών Χορηγιών στο πλαίσιο του ΣΑΑ.

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
						www.cylaw.org/nomoi/arith/2021_1_089.pdf www.dmsw.gov.cy/dmsw/socialwelfare.nsf/planning05_el/planning05_el?OpenDocument	Το ΣΔ για τη Θέσπιση Ευρ Εγγύησης για τα Παιδιά 2022-30 υποβλήθηκε στην ΕΕ στις 30/11/22.
				2. Μέτρα για την πρόληψη και την καταπολέμηση του διαχωρισμού σε όλους τους τομείς, μεταξύ άλλων κοινωνική προστασία, αγορές εργασίας χωρίς αποκλεισμούς και πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες για τα ευάλωτα άτομα, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών και των προσφύγων.	ΝΑΙ	Νόμος περί ΕΕΕ και Γενικότερα περί Κοιν Παροχών Νόμου του 2014 (Ν109(Ι)/2014) Το ύψος του ΕΕΕ βασίζεται στη διαμόρφωση ενός ελάχιστου καλαθιού διαβίωσης το οποίο αναθεωρείται κάθε 2 χρ. Το Σχ για Ένταξη Δικαιούχων ΕΕΕ στην Αγ Εργασίας αποσκοπεί στην στήριξη δικαιούχων ΕΕΕ σε πλήρη απασχόληση, για 12 μήνες που λόγω της ανάληψης εργασίας εκπίπτουν του	Η μεταρρύθμιση του Συστήματος Πρόνοιας μέσω του ΕΕΕ στοχεύει στην παροχή ενός κοιν δικτύου ασφαλείας βασιζομένου σε εξατομικευμένη προσέγγιση των αιτητών. Σκοπός τα άτομα που είναι ικανά για εργασία να συμμετέχουν σε προγράμματα ενεργοποίησης και αποκατάστασης Το επίδομα τέκνου, χαμηλοσυνταξιούχων, μονογονιών συμβάλλουν στην καταπολέμηση της φτώχειας και κοιν αποκλεισμού Η αναδιάρθρωση των ΥΚΕ στοχεύει στην παροχή προσβάσιμων και εξατομικευμένων υπηρεσιών για στήριξη του ατόμου και της οικογένειας με ανθρωποκεντρικό, πολυθεματικό και αποτελεσματικό τρόπο για την ενδυνάμωση και διασφάλιση της αξιοπρέπειας και δικαιωμάτων των ευάλωτων ομάδων πληθυσμού Περιλαμβάνει: - Στελέχωση

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
						δικαιώματος για παροχή ΕΕΕ Η Αναδιάρθρωση ΥΚΕ θα επιτευχθεί μέσω δράσεων που θα υλοποιηθούν μέσω ίδιων πόρων καθώς και συνεργασιών με άλλες υπηρεσίες του δημόσιου και ευρύτερου δημ τομέα, αλλά και εμπλοκή του ιδιωτικού τομέα.	- Αγορά υπηρεσιών διαφόρων ειδικοτήτων - Επαγγελματική εποπτεία - Συνοδοί / μέντορες για παιδιά και ΑμεΑ - Δράσεις κατάρτισης - Καθορισμό πολιτικής στον τομέα της παιδικής προστασίας - Εκσυγχρονισμός οργάνωσης, μεθόδων και αρχών εργασίας - Αναβάθμιση μηχανογραφικού συστήματος - Προβολή - Τηλεφωνικό κέντρο Οι ΥΚΕ αναγνωρίζοντας την εμπειρία των ΑΤΑ σε θέματα της κοινότητα τους θα συνεργαστούν μαζί τους για την υλοποίηση προγραμμάτων στην Κοινότητα π.χ Πρόγράμματα εξασφάλισης Κοινωνικών Λειτουργών.
				3. Μέτρα για τη μετάβαση από την ιδρυματική περίθαλψη στη φροντίδα σε επίπεδο οικογένειας και τοπικής κοινότητας.	ΝΑΙ	Πρώτη ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ για την αναπηρία 2018 -2028 και 3ο Σχέδιο Δράσης 2021-2023 Στρατηγικές επιδιώξεις και στόχοι: Ανεξάρτητη διαβίωση και ενσωμάτωση στην κοινότητα	Κατά την προγραμματική περίοδο 2014-20, προωθείται η λειτουργία 10 κατοικιών προστατευόμενης διαβίωσης σε παγκύπριο επίπεδο για εξυπηρέτηση περίπου 50 ατόμων με αναπηρίες. Ομάδα προτεραιότητας στην παρούσα φάση αποτελούν άτομα με αναπηρία τα οποία δεν έχουν επαρκές υποστηρικτικό περιβάλλον ή διαμένουν σε δομές οι οποίες δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους, κυρίως ως προς την αποκατάσταση και κοινωνικοποίησή τους. Οι 7 κατοικίες προορίζονται να φιλοξενήσουν άτομα με νοητική αναπηρία, οι 2 για άτομα με αυτισμό ενώ 1 κατοικία για άτομα με οπτική αναπηρία. Οι παρεχόμενες υπηρεσίες υποστηριζόμενης διαβίωσης, ανάλογα με τις ανάγκες των ενοίκων των κατοικιών περιλαμβάνουν υπηρεσίες ειδικής/ εντατικής φροντίδας, νοσηλευτικής φροντίδας, ιατρικής

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
							παρακολούθησης, θεραπευτικής αποκατάστασης, επικοινωνίας, άθλησης, ψυχαγωγίας, συνοδείας, κοινωνικοποίησης, συμμετοχής και ενσωμάτωσης στην κοινότητα. Κατά την περίοδο 2021-27 θα προωθηθεί η επέκταση του δικτύου υποστηρικτικών δομών και υπηρεσιών για προστατευόμενη διαβίωση στην κοινότητα.
				4. Ρυθμίσεις ώστε να διασφαλίζεται ότι ο σχεδιασμός, η υλοποίηση, η παρακολούθηση και η επανεξέτασή του διενεργούνται σε στενή συνεργασία με τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη, όπως οι κοινωνικοί εταίροι και οι σχετικές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.	ΝΑΙ		Ο σχεδιασμός και η παρακολούθηση των κοινωνικών πολιτικών γίνεται στη βάση διαβούλευσης με όλους τους εμπλεκομένους φορείς συμπεριλαμβανομένων Υπουργείων, Κυβερνητικών Τμημάτων και Υπηρεσιών, κοινωνικών εταίρων, Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ΜΚΟ και της κοινωνίας των πολιτών τηρώντας την αρχή της εταιρικότητας.

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου ΝΑΙ/ΟΧΙ	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων ΝΑΙ/ΟΧΙ	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
Θεματική 4.6							
4.6. Στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την υγεία και τη μακροχρόνια περίθαλψη.	ΕΚΤ+	4(ια)	ΝΑΙ	Εφαρμόζεται εθνικό ή περιφερειακό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την υγεία, το οποίο εμπεριέχει: 1. Χαρτογράφηση των αναγκών στους τομείς της υγείας και της μακροχρόνιας περίθαλψης, μεταξύ άλλων σε ό,τι αφορά το ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό, με σκοπό τη διασφάλιση βιώσιμων και συντονισμένων μέτρων.	ΝΑΙ	Ο περί Γενικού Συστήματος Υγείας Νόμος του 2001 89(I)/2001 ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Κύπρου του 2019 και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας της Κύπρου του 2019 CSRs 2019 αρ.(3), (1) ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με την πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή	Το ΓεΣΥ είναι ένα σύγχρονο, ανθρωποκεντρικό σύστημα υγείας που έχει ως κύριο στόχο την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών φροντίδας υγείας στους δικαιούχους. Το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας έχει προχωρήσει σε χαρτογράφηση της υφιστάμενης κατάστασης παροχής υπηρεσιών μακροχρόνιας κοινωνικής φροντίδας σε ευάλωτες ομάδες. Η χαρτογράφηση επικεντρώνεται στις δομές κοινωνικής φροντίδας, περιλαμβανομένων δομών μακροχρόνιας κοινωνικής φροντίδας σε ηλικιωμένους και Αμεα, που εμπίπτουν στα προγράμματα που θα επιχορηγηθούν μέσω Σχεδίου Κρατικών Ενισχύσεων των ΥΚΕ στο πλαίσιο του ΣΑΑ Η μελέτη χαρτογράφησης αποτελείται από: 1. Έρευνα γραφείου συλλογής πληροφοριών για υφιστάμενες δομές και δημογραφία των περιοχών που καλύπτουν, με στόχο την ανάπτυξη δεικτών / κριτηρίων επιλεξιμότητας που θα περιληφθούν στο νέο Σχέδιο Κρατικών Ενισχύσεων 2. Έρευνα πεδίου σε κύριους εμπλεκόμενους φορείς στοχεύοντας στον εντοπισμό των αναγκών των εξυπηρετούμενων δομών από την πλευρά της ζήτησης Το Υφ.ΚΠ, προωθεί την ετοιμασία Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την εφαρμογή της Σύστασης

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
						και υψηλής ποιότητας μακροχρόνια φροντίδα C(2022)441 final.	του Συμβουλίου σχετικά με την πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή & υψηλής ποιότητας μακροχρόνια φροντίδα.
				2. Μέτρα για τη διασφάλιση της αποδοτικότητας, της βιωσιμότητας, της προσβασιμότητας και της οικονομικής προσιτότητας των υπηρεσιών υγείας και μακροχρόνιας περίθαλψης, μεταξύ άλλων με ιδιαίτερη επικέντρωση στα άτομα που είναι αποκλεισμένα από τα συστήματα υγείας και μακροχρόνιας περίθαλψης και στα πιο δυσπρόσιτα.	NAI	ΣΑΑ (Component 5.2 – inv. 1&2) http://www.cyprus-tomorrow.gov.cy	Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή άλλων σημαντικών μεταρρυθμιστικών μέτρων, όπως η αναδιάρθρωση της δημόσιας πρωτοβάθμιας περίθαλψης, η τροποποιημένη νομοθεσία για τα φαρμακευτικά προϊόντα υπό το πρίσμα του ΓεΣΥ, η νομοθεσία περί ίδρυσης της Εθνικής Αρχής Φαρμάκων, η διαδικασία νομοθεσίας σχετικά με την ηλεκτρονική υγεία και την υιοθέτηση μέτρων για την αντιμετώπιση της ύπαρξης χρόνων αναμονής κατά την πρόσβαση σε υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης, συμβάλλουν στην αποτελεσματικότητα, τη βιωσιμότητα, την προσβασιμότητα και την οικονομική προσιτότητα στην υγεία. Στο πλαίσιο του ΣΑΑ, προωθείται η δημιουργία των απαραίτητων υποδομών για παροχή υπηρεσιών μακροχρόνιας φροντίδας στην κοινότητα, για ηλικιωμένους ή/και ενήλικα άτομα με διαταραχές διαγωγής, όπως πχ μακροχρόνιων εξαρτήσεων. Η στόχευση της χαρτογράφησης των δομών μακροχρόνιας κοινωνικής φροντίδας περιγράφεται/περιορίζεται στην απάντηση του κριτηρίου 1 πιο πάνω. Στο πλαίσιο εφαρμογής του ΓΕΣΥ, το Υπουργείο Υγείας εξετάζει τη δυνατότητα συμπερίληψης των υπηρεσιών αποκατάστασης

Αναγκαίοι Πρόσφοροι Όροι	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Εκπλήρωση Ορου NAI/OXI	Κριτήρια	Εκπλήρωση Κριτηρίων NAI/OXI	Αναφορές σε σχετικά έγγραφα	Αιτιολόγηση
				3. Μέτρα για την προώθηση των υπηρεσιών σε επίπεδο τοπικής κοινότητας και οικογένειας μέσω αποϊδρυματοποίησης, όπου περιλαμβάνονται η πρόληψη και η πρωτοβάθμια περίθαλψη, καθώς και οι υπηρεσίες περίθαλψης κατ' οίκον και σε επίπεδο τοπικής κοινότητας.	NAI	Πρώτη ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ για την αναπηρία 2018 -2028 και 3ο Σχέδιο Δράσης 2021-2023 Για σκοπούς παρακολούθησης της αποτελεσματικής εφαρμογής της Εθν Στρατηγ για την Αναπηρία και του Εθν Σχ Δράσης ο κάθε αρμόδιος φορέας προβαίνει ετησίως σε αυτό-αξιολόγηση των δράσεων που υλοποιεί. Τα αποτελέσματα υποβάλλονται για ενημέρωση του Παγκ Συμβουλίου για τα ΑμεΑ και του ΥΣ και λαμβάνονται υπόψη για τη λήψη των επόμενων ενεργειών.	Το Υπουργείο Υγείας προβαίνει σε σειρά μέτρων για την οργάνωση και την παρακολούθηση των υπηρεσιών αποκατάστασης και νοσηλείας στην κοινότητα. Στο πλαίσιο αυτό, προωθείται η ένταξη των υπηρεσιών ανακουφιστικής φροντίδας και αποκατάστασης μέσω του ΓΕΣΥ. Στις στρατηγικές επιδιώξεις και στόχους της Εθν. Στρατηγικής για την Αναπηρία περιλαμβάνεται η προώθηση ανεξάρτητης διαβίωσης και ενσωμάτωση στην κοινότητα Την περίοδο 2014-20, δημιουργήθηκαν 10 κατοικίες υποστηριζόμενης διαβίωσης παγκυπρίως για εξυπηρέτηση 50 ΑμεΑ Οι 7 κατοικίες προορίζονται να φιλοξενήσουν άτομα με νοητική αναπηρία, οι 2 για άτομα με αυτισμό ενώ 1 κατοικία για άτομα με οπτική αναπηρία. Οι παρεχόμενες υπηρεσίες υποστηριζόμενης διαβίωσης ανάλογα με τις ανάγκες των ενοίκων των κατοικιών περιλαμβάνουν υπηρεσίες ειδικής/ εντατικής φροντίδας, νοσηλευτικής φροντίδας, ιατρικής παρακολούθησης, θεραπευτικής αποκατάστασης, επικοινωνίας, άθλησης, ψυχαγωγίας, συνοδείας, κοινωνικοποίησης, συμμετοχής και ενσωμάτωσης στην κοινότητα. Κατά την περίοδο 2021-27 θα προωθηθεί επέκταση του δικτύου υποστηρικτικών δομών και υπηρεσιών.